NOT REMOVE
FROM THIS POCKET

ORONTO LIBRARY

PL 248 R37S4 Rasim, Ahmet
Şehr mektublari

3692

18/91

۱ — ۱۲۰
۲ — ۱۴۷
۳ — ۱۶۴
۴ — ۱۴

شهر مکتوبلری

Rasim, Ahmet

احمد راسم

Şehr mektūbları

طابع و ناشری

درسعادت کتابخانه‌سی
۱۳۲۸

درسعادت — « قدر » مطبعه‌سی

۱۳۲۸

PL
248
R37S4

LIBRARY
FEB 17 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

شهر مكتوبلری

١

نه دیرسکز؟ ایام خجستهٔ بهار بر برینی ولی ایدن یاغمورلرله طراوت طبیعه‌سنی غائب ایده‌رك سنبللری پریشان ، رخلری صولغون، آغلامش بر بکر جمالی آکدیردی. هرصباح شاخسار- کلده شبنم تحریسیله تجدید مضامینه بهانه جوی اشتیاق اولان شاعرلرمز غالباهر سحر سیجیم کبی دوشن بارانه طوتوله‌رق بو تازیانهٔ سانحات بر اندازك تأثیریله بتون بتون لال اولدیلر . بو سنه عندلیب بی‌نوایی دیکلیه‌مدم، بر ورد مطرا قوقلایه‌مدم دیه اظهار تأثر ایدن شاعرك برینه دم خزانی توصیه ایتدم .

بهار، بقیهٔ عمر فانیسنی آطه‌لرده کچیرمك اوزره او جزایر دلنشینه چکیلمش کبی اورالرده پرتاب و طراوت طوریور . کویا چمنلر یکیدن بیتیور ظن ایدیله‌جك مرتبه‌ده سبز آکین، چاملر یکی یاپراقلانمش کورینیور . بو موسمك ایجابات طبیعه- سندنمی نه‌دندر نه قدر بلوطلی، یاغمورلی اولورسه اولسون ینه

سویلیور. دکزده‌کی موجه‌لر الک شدتلی صغناقلره هدف اولدیغی حالده بیوییه‌میور. او سرت روزکارلر اوشوده‌میور. کونش کیتدکجه ایصیدییور. آقشاملری غروب، صباحلری طلوع منظره‌لرنده ینه بر جدادت صافیه وار. اکر بهارك بر قسمنی صیفه نقل ایدن یاغمورلر دیکوبده بر ایکنجی بهاره ایریشه‌جك اولورسه‌ق سنه بر بهارثانی مقاله‌سی یازار، زواللی شاعری متسلی ایده‌جك بعض اخطارات دوستانه‌ده بولونورم.

§ بوغازایچی اهالیسی شرکت خیریه‌نك تزیید اسفارایده‌جکنه تزیید حاصلات ایچون بیلت فئاتنی آرتیرمغه تشبث ایلیه‌جکی خبرندن پك زیاده اندیشه ایتمکده‌درلر. بو سنه پك چوق خانه کیرایه ویریله‌مدیکی کبی اکر بو درلو بر تشبث دخی وجوده کله‌جك اولورسه کله‌جك سنه ایچون دها زیاده بر تدنی حاصل اوله‌جغی بدیهیدر.

§ مقری کوی بلدیه باغچه‌سی ایدیلن اهتمام فوق العاده نتیجه‌سی اوله‌رق ایچه دوناتمش. مثلا قرمزی خنا چیچکلریله، شب بویلرله، درلو درلو اوتلرله طرح ایدلمش. نظر دقتی الك زیاده جلب ایدن بر ماده وار ایسه او ده آقاسیا وامثالی آغاجلرك صاریشین یاپراق آچملریدر. بر روایته نظراً اراضی کاملاً کیرچلی اولدیغی ایچون اشجار قوهٔ نامیه‌دن محروم قالیورایمش. بر روایتده‌ده دیکیلن آغاجلر باشقه بر جنسدن ایمش. انسان باغچه‌یه کیردیکی زمیندن عکس ایدن رنك احمر ایله بالادن اوران رنك اصفردن مرکب برلون ممتزج ایچنده قاله‌رق قاوون ایچنه

مشابه برمنظرهٔ سیارهیه دونیور . تحلیل طیف مراقنده بولنانلر بورانی زیارت ایدرلرسه مستفید اولورلر .

§ ینی باغچهیی فراموش ایتمیهلم. بوسنه اوطرفلری دهاولدقجه شن . جوار اهالیسی کاملاً اوراده بایلهرق آقشاملری تنزه ایتمکده درلر .

§ « داللری باصدی کرازی » شمدیلك « چیك بال » باصدیردی. اولرده باشی دینج اوطورمق ، چوجق اویوتمق ، خسته اویالامق، براز صحبت ایتمك ، خلجانسز برساعت کچیرمك قابل دکل. طبلهیی باشنه آلان سوقاق باشندن کندینی ویردیمی چین چین اوتدیریور. برصداکه ازقضا (اوپرا فرانسهز) ده اوتسه بنانك آقوستیك فننه مطابقتی حسیله حضارك قولاق زارلری پاتلار و صاغر یتشدیرمك ایچون بر آلت اختراع ایدلدیکنه بتون آوروپانی ایناندیرر . حریفلر متمرد ، معند ، رجابیله ایدلسه قولاقلرینه کیرمیور . بز مهاجر آرابهلرینه کوریور قضا دیرکن برده باشمزه کورمز قضا چیقدی. باقهلم. ویشنه براز اوجوزلاسون . آندن نهلر چکهجکز ؟

۲

بوغاز ایچی یریر مسیرهلرینی آچیور . ینه ایام صفا عودت ایتدی . بقیهٔ بهار، اوائل صیف ایله برلشهرك نهلك ترلهدیجی، نهده اوشودیجی نسیملرله او مدخل طریفك کنار و تلالنی طراوتیات ایلهمش . انسان درحال برقایقه ویا صنداله آتلایهرق

غروبده تپه‌دن تپه‌یه عکس ایدن ملاعبهٔ الوانی، ساحلدن ساحله اوران رنکلی دالغه‌لری تماشایه هوسلنیور. نظر اطرافه انعطاف ایدوب طوردقجه، او طاراجق یرده تراکم ایدن لطافت بی مثال طبیعی‌یه حیران قالدقجه ذوق وشطارتك بویرلری ترك ایده‌جکنه ایناننه‌میور. اعتقادمجه خلیج یالکز بر سعد آباد ایله بورالره قارشی ادعای تفاخر ایده‌مز. کوکصو منظره‌جه آندن آشاغی قالیرمی؟ آقشاملری سوزوله سوزوله وادی‌یه صوقولان صندالار، طرف طرف آرام ایدرك غروب ایله کوچوك صو اوکنه چیقدقلری زمان صولرك سیر خروشاننده‌کی الهامات حزینانه کاغدخانه عودتنده بولنور، کوریلور تماشالردن دکلدر. کوکل اورالرده کیجه‌له‌مك، فردایی کورمك ایستیور. کیجه، ردای مکوکبنی سمایه فرش ایدرایتمز خاطره، یورولمش ذهنلره فرح وشادمانیدن عبارت بر حس سروز کلیور. ترله‌مش ناصیه‌لره راحت و سکون ویره‌جك روزکارلر تماس ایدییور.

کوکصو، سایه‌لر اچنده قالدیغی زمان افول ایدن کونشك صولك شعاعی او تیرکیٔ خفیف اچنده آیری بر بدیعهٔ انعکاس حصوله کتیرییور. صویه طوغری اکیلن یاپراقلرك اوجلری، زمینه توجه ایدن داللرك هر یانی قاراره‌رق تضاد تلون آشکار اولیور. او زمان تا ایچریلردن آغر آغر کلن، کیتدکجه خفیفلشن برولوله بعیده بر وقت اورالرده عکس ایدوب قالان آواز مسرتك عودتنی اخطار ایدییور. کویا خاطره، بر صدای ضعیفه تبدل ایتمش کبی متصل تکرر ایدرك کوکل عالملرینه

خاص بر حزن غريبانه حس ايديليور . انسان بهانه جوى بكا اولورکن سونييور . صنداللر ايلريلدکجه سايه قويولاشيور . بر يره كلينيوركه آندن اوته‌يه كچيلميور . اوزون ، قراكلق ، مهتز ، درين بر قوريدورى آكديران بر بوشلق ، بر تنهائى رقت كزين عزيمتـه مانع اوليور . ايشـته كوكصونك منظرهٔ اخراى شاعرانه‌سى .

كيجه اورادن چيقيلمغه كلمز . آشيان پروردكان طيور كويا حضور بشردن محظوظ ايمشلر كبى آره‌صره او سماى نجم آلوده ، او آب جارىٔ پرسكونه باقه باقه اوتوشـيورلر . پرواز يوق ، يالكز آلهى بر لحن طبيعى هوالرده اوچوشيور . قرار ايده‌ميوب . ينه آشـيانه دونيور . آيين طلوع ، رسم ماهتـاب آيرى آيرى زمزمه‌لرله اجرا ايديليور . نجوم زاهره كسيك ، تأثيرسز ضيالرله اورالره اسمر كولكه‌لر ياغديرييور .

بن بو تماشالره تصادف ايده‌جكمى بيلديكم ايچون بوموسمى اورالرده كچيريرم . دون ينه اوراده ايدم ، كيجه كنارنده مشغول تفكر اولمقله انتها بولدى .

ايشته كوكصوده‌كى احتساساتمى سزه يازدم . كيجه‌دن بحث ايتديكم جهتله بر آرالق خاطرمه كلدى . بر امتحانده طلبه‌دن برينه ؛ — حيوانات ليليه‌يى تعداد ايت . ديرلر . بيچاره‌شاكرد جانتك فوق‌العاده يانغينليغندنمى نه‌دندر درحال باشلايه‌رق :

— سيورى سينك ، تخته بيتى . تاتارجق ، پيره‌ديه سويله‌نير . نصل سزده هنوز بو سويملى مخلوقاتدن شكايت يوقمى ؟

§ بن داللری باصدی کرازی چیك بال باصدیردی دیرکن شمدی بویادکار چفتلشدی . قوری قایماقلی . ویشنه‌لی طوکدرمه‌م ! دیه کیجه کوندوز سوقاق سوقاق طولاشانلری نه یاپه‌لم ؟ زواللی شاکرد بونلری صایمغی اونوتمش اولملیدر . اکر صایایدی بالکه تام نومرو آلیردی ؟

§ الله بیلیر آ ، آرتق یاغمورلرك آردی آلیندی کبی . فقط کوزیمزیبامش هواده برسحاب‌پاره کورر کورمز ایشکیلله‌نیورز . مقری کویندن آلدیغم خبرلرده باران ، بالدیه باغچه‌سنده ایجه فیض وبرکت حصوله کتیرمش . مخصوصاً یاپیلان حوضی طولدیرمش .

٣

مسافرلك هر وقت ایی ذکلدر . فقط نه چاره ؟یاز کلدیمی انسان شهرمزی احاطه ایدن وهربری آیری آیری بر بهارستان بی مثالی آکدیران مسیرلره کیتمك هوسندن‌ده کندینی آله‌میور . مثلا بوغازك حصارلردن اوته‌ده نه قدر قریه‌سی ، محله‌سی وارسه هیچ اولمازسه بر کیجه قالمق ، آطه‌لری صره‌سیله کزمك ، قاضی کویندن باشلایه‌رق قالامش ، فنار ، قیزیل طوپراق ، کوزتپه ، ارن کوی ، مالتپه ، قرتال طرفلرینه طوغری اوزانمق بنم کبی هوادارانه همان همان لوازم حیاتیه‌دن ایمش کبی کلیور . بوسیروتنزه اثناسنده‌ده احبادن برینه تصادف ایدیله‌رك اونده قالمق ضروری حکمنی آلیور . یالکز بو کبی

حاللرده نظر دقته آلنمسی ایجاب ایدن بر شی وار ایسه اوده احتمالاته قارشی احتیاطلی طاورانمق وموقعك احوال هوائیه وطپوغرافیه‌سنه وقوف پیدا ایله‌مکدر . اکر بودرلو بر تدبیره رعایت اتمیه‌جك اولورسه‌کز اکثریا راحتسز اولورسکز.

کچن کون سودیکم دوستلرمدن بریله کوپری‌یه قدر کلدك. دوستم یلکنك جبندن ساعتنی چیقاره‌رق :

— واپوره یکرمی دقیقه وار. بکا مساعده ! دینجه :

— وای ؟ بوغاز ایچنده‌می ؟ دیدم . بر طورلاقیـدی ایله جواب ویره‌رك :

— ارن کوی طرفنه .

— بو سنه اوراده‌میسکز ؟

— خیر . مسافرلکه کیدییورم . بو کیجه اوراده‌قاله‌جغم. چولوق چوجقده برابر .

— پك اعلا ! اللهه اصمارلادق .

آیریلدق . ایرته‌سی صباح مطبعه‌یه ایرکن کلدیکم ایچـون کیمسه‌یی بوله‌مادم. کوپری اوزرنده‌کی غازیتولردن برینه کیدوب برنار کوله تاللندرمك ایسته‌دم. برنجی غازیتویی کچدم. ایکنجیسنه اوطورمق ایسته‌دم . تا آطه قهوه‌سنه قدر کیتدم . حیدر پاشـا واپوری‌نه کلدی . مراق بویا . کیملر وار ؟ دیه چیقـانلری سیر ایدرکن دوستم مع عائله چیقمسونمی؟ نه کوردی. ایکیمزده بر حیرت ! بیچاره آرقداشم ! قیزاموغه اوغرامش کبی‌جیلق قیزیل . قیزی کیجه‌دن بری ایتدیکی فریادلره طویه‌مامش. حالا

بهانه جوی بکا. اوده قب قیرمزی. ایکیسی‌ده متصل قاشینیور. درحال استفسار خاطر ایتدم بردنبره دیدی‌که:

— سنك مکتبلینك سیوری سینکله تخته قوریسنی حیوانات لیلیه (!) دن صایدیغنده حقی وار ایمش. بزه صباحه قدر حورا تپدیردیلر. اویومق دکل طورمق بیله غیر قابل.

§ ایشته قارپوز. ایشته قابوغی. ایشته دکز حماملری! فن سباحتده مهارتی اولانلر حاضرلانسونلر. بزه بر مشغولیت دها چیقدی. کویلرده دکز مداوملری وهلهٔ بللی اولور. بیلمم هیچ دقت ایتدیکزمی؟ اکثریا باشده آلافرانغه بر تاقیه، کتن کوملك، بورمه‌لی‌ده اوجی طوپوزلی بیون باغی، آچیق رنك بر چاکت، بلده جیمناستیق طوقه‌لرینی آکدیرر بر کمر، طار، خفیف بر پانطالون، رنکلی چوراب، شیق ترلك آزمانلرندن بر اسقارپین، بر الده قاییشله مربوط حمام طاقمی، برالده‌ده صارمتراق قماشلی بر شمسیه. بوکا برده کوزلك علاوه ایدرسه‌کز دکزه آلافرانغه طالبجیلردن برینی کورمش اولورسکز. بونلر حمامده نارکوله ایچمزلر، چوجقداوطورمازلر، برسیغاره یاقوب سوندیردکدن صکره اوفاجق طونی چکدرك حاولی ایله تر قوروتمق بهانه‌سیله کزیندکدن صوکره مردیونك آنندن جورب! دییه قعر دریایه آتیلیرلر. قولاجلامه، کوپکله‌مه، صرت اوزری، بالقلامه، یان چاپرازی، طالمه، یارامه طارامه طرزلرنده یوزه‌رك وبعدالخروج باشلرینه برر مشربه طاتلی‌صو دوکه‌رك کیینوب خانه‌لرینه کیدرلر. دوژه‌نه‌میدر

دینه‌یه‌دن نه‌دن اوده‌لو یکی یرلر . اوفق بر اویقویه یاتارلر . تبدیل قیافت ایدرك ایشلرینك باشنه کیدرلر . بو انتظام فنا دكل. بو حال صباح، آقشام عین ساعتده وقوع بولورکه حسابجه یدی دفعه کیینمك سکز دفعه صویونمق ایجاب ایدییور . برشی دكل ! یالکز بنم ایشمه کلمز . غزته‌جیلر بو فقره‌یی کوزرلرسه سوینه‌جکلردر . چونکه کندیلرینه ایجه سرمایه چیقار . محررین طبیه خامه بدست استعجال اوله‌رق (حفظ صحت استحمام فی البحر) دیه مقاله‌لر یازمغه حاضرلانه‌جقلر ، بزمکیلرده (تخلیص)، (غرق) سرنامه‌سیله برقاچ فقره‌یازارز دیه شئونات یومیه‌یه کرمی ویره‌جکلردر .

§ بن یوزمه بیلمدیکم ایچون اکثریا قالامش سواحلنی سورم . ایسترسه‌کز دکزلك اورته‌سنه قدر کیدك . صولر بلدن یوقاری‌یه چیقماز . هم برازده صیجاق اولور . قارده آندن آشاغی قالیور . مقری کوی حماملری‌ده بو سهولتی جامعدر . کوپری‌یه هیچ سوز یوق . یالکز نه زمان کیرسه‌م آلتنده‌کی دوشه‌مه‌نك برطراقهٔ هول انکیز ایله بدن حمامدن افتراق ایده‌رك خلیجه طوغری شناورلك ایده‌جکی قورقوسی وارد خاطر اولور .

§ کچن سنه ریختیم شرکتنك سیار حماملر یاپه‌جغی سویلنیوردی. اختراعات نافعهٔ بحریه‌دن اولان بویله بر بنانك شهرمزده دخی وجودی الزمدر. اکر شرکت بو تشبثنده موفق بالخیر اولورسه خیلیجه قازانیر ظن ایدرم .

§ بو درلو حماملرده‌ده خاطری صایلیر مضحکلر وقوعه‌کلیر. یوزمه بیلمه‌ینلری قورقوتمق ، دکزه ایتمك ، صو سرپمك عادات قدیمه‌دندر .

کچن پازار کوپری دکز حمامنده بولنیوردم . طانیمادیغم موسوس برذات صویونمش اولدیغی حالده یانمه کلدی . کوزمده کوزلك اولمسی حسبیله بنی دوقتور ظن ایتمش . بردن بره دیدی‌که :

— دوقتور بك ! دکزه آچمی طوقمی ، یوقسه ایکیسنك اورته‌سیمی کیرمه‌لی ؟

کندیمی هیچ بوزمه‌دم . اطبایه مخصوص اولان وقار ایله دیدم‌که :

— شمدی نه حالده‌سکز ؟

— آج !

— اویله ایسه طورمیك کیرك .

بن جمله‌یی بیتیر بیتیرمز صویك اورته‌سنده برشی پاتلادی . مکر اوسباح موسوس فکرنجه آچ کیرمك طرفداری ایمش . بن سویلر سویله‌مز اطمئنان قاب ایله کندینی قاپوب حمامك اورته‌سنه فیرلاتدی . فقره‌یی رفقادن برینه آکلاتدیغم زمان رفیقم دیدی‌که :

— یا او ذات وقت استحمامی صوره‌یدی نه جواب ویره‌جکدك ؟

دیدم‌که :

— بوندن قولایمی وار ؟ نه زمان وقتك اولورسه اوزمان دیردم . بونك اوزرینه ایچه‌ کولوشدك . شمدی خاطرمه

كلدی ، .. ... سینکلردن آزاده اولان دوستمه کاشکی دکز حمامنی توصیه ایده‌یدم . بر روایتده دکز صویی اندفاعات جلدیه‌یه پك زیاده نافع ایمش .

— دکیزدن بحث ایدییورز آ . بر خواجه‌نك فطانت حالنی تخطر ایتدم . شاکردك بری صورار :

— خواجه افندی . بوغولانلر نیه دکیزك اوزرینه چیقیورلر ؟ خواجه بونك حکمتنی بردن بره عقل ایده‌مز . فقط او ذکی شاکرده بر جواب مقنع ویرمك مجبوریتنده بولندیغی ایچون دیرکه :

— چوجقلر کورسونلرده عبرت آلسونلر دیه .

٤

آلافرانغه کچینن رفقادن بری کچنلرده «معلومات»ك بر بحثی فراموش ایتمکده اولدیغنی بیان ایدنجه کمال استعجال ایله صوردم :

— او بحث هانکی بحثدر ؟

— اسپور

— اسپورمی ؟ اسپور نه دیمکدر ؟

— اسپور انکلیزجه بر کلمه‌درکه بزده قوشو ، یارش مسابقه ، کورش و بوکامماثل اکلنجه‌واویونلرك جمله‌سنه‌شاملدر . حتی صیدوشکار بری وبحری دخی بونك داخلنده‌در .

بن تفصیلاتی آلدم آ . بونقصانی جبر واکمال ایچون تصادف ایتدیکم ، طویدیغم شیلری برر برر یازه‌رق سزه مکتوب

کوندرمکه قرار ویردم . فقط نه غریب تصادف ! آرقداشمله
هوانك صیجاقلغندن . آفشـامك سرینلکندن بحث ایده ایده
«شیشلی»نك ماصلاق و زنجیرلی قویو طرفلرینه طوغری کیدن
جاده‌سندن یوریبوردق. اوته‌دن بردوماندر سوکدی . سرعتده
برق خاطفی آ کدیران برجن آرابه‌سی کورنمکه باشـلادی .
سوقاقلر مزده آلابیلدیکنه کزن، حیوانات وانسانات غریبه‌یه
بیـله دهن کشـای تعرض اولان کلابدن برقاچی‌ده آردینی
براقیبوردی. بو کلیش اویله عربده‌جویانه کلیشلردن دکل ایدی
اوکده بر تکرك . او تکرلکك محیطنه چکیلن خط مماس
استقامتنه طـوغری اکیلمش بر وجـود ، آندن اوته‌ده ینه
بر تکرلك ، متصل حرکت ایدیبوردی .

بو آلت سوارك یاقلاشدقجه عـلائم وجهیه‌سی ، قیـافتی
طوری، حالی آشکار اولیوردی. اوزونجه، صاریشین، قادینلرك
برغمودی دیدکاری رنکك دها آچیق طوننده . باشنده بوعالمه
مخصوص اولان دامالی قاسکتا ، صیرتنده لیمونی ، کتن‌واری
عادتا یلکلرك یانلرینی قپـایه‌جق درجه‌ده دوکمه‌لی بر چاکت ،
خام ایپکدن معمول بر کوملك وار ، طاقمه یاقـه‌لی، پوسکول
بیون باغلی ، اوموزلری کنیش ، عضلات کتفیه وعضـدیه‌سی
قوتلی ، بلی بر قوشاق ایله محصور ، براوجی قوشاغه دیکری
بمهارق رنکلی قیصه‌پانطولوننك جیبنه‌طالمش کوموش‌ویانیکلادن
معمول برزنجیر ؛ آیاقلرنده دیزه‌قدر اورتن خفیف قهوه‌رنکی
بر چـوراب ایله آلافرانغه چاریق وار ایدی . ترله‌مش ،

آقشامك نسيم بى قرارى وه‌لوسپيدله اوكده دونه دونه‌هاولايان قيش باجاقلرك قالدىردقلرى غبارى متصل يوزيمزه عاده ايديوردى. وجهى كيرابچنده، قولتوقلرينك آلتى آق جكر وقره جكر استقامتنه طوغرى بر زمين نمناك حالنده ايدى. اسپور ! ديه سويلندم. سوارى بزه برنظر غرور ايله باقه‌رق يانمزدن حيزله كچدى. لمحةالبصرده اوزاقلاشه‌جق ديه مشغول تماشا ايكن كردباده طوتولمش بر شى كبى برقاچ دفعه دونر كبى اولدى. نظرمز دكمش اولمالى كه بى‌چاره اوسرعت مكتسبه‌نك ويرديكى قوت ايله ديوريله‌رك آلت بر طرفه، كندى خندقك يانه يوارلاندى. بوحاله آجينيردكلمى؟ فقط بن كولمه‌دن يانه كيده‌مدم. رفيقم طور مخصوص فرنكانه‌سيله ياقلاشه‌رق فرانسزجه‌قضانك نه‌دن انبعاث ايتديكنى صوردى. ماكنه‌نك چيوىسيمى دوشمش، تكرلكيمى ايكرلمش، الحاصل بر شى اولمش. كچمش اولسون ديدك. مكر وقعه بونكله صاووشميورمش. ايشك دها دهشتليسى وارايمش. ماكنه‌يى قوجاقلايوب كوتوره‌لى ايمش. طوغريسى يا ! يورغونلغك، دوشمه‌نك اوزرينه بويني يوتولور شى دكل.

آرتق بويله‌بر وقعه‌يه‌تصادف ايلدكدن صكره نه‌قونوشيلور؟ رفيقم بو آلتك اوروپاده موجب اولديغى اكلنجه‌لر حقنده تفصيلاته‌كيريشمشيدى. آمان يارب! ولوسپيد ديوبده كچمكمز. منافع ماديه‌سندن ماعدا صنايعده تطبيق ايدلمش. مثلا سرقت، تعقيب، قيزلرى، قاريلرى اغفالده پك چوق دخلى وار ايمش.

حمد اولسون اوچنجی مادەیە تماس ایدن وقوعاتدن برینیدە بز شهرمزدە کوردك ایشیتدك. بك اوغلندە کچنلردە سرزدۀ ظهور اولان و بر وەلوسپید سوار ایلە اغنیادن برینك قیزینك بیوکدرەیە انتقاللرینی تصویر ایدن حکایۀ معلومە بو وەلوسپیدك اختراعات اخیرەسندندر.

بو آلتك مسیرەلردە حاصل ایتدیکی تأثیر کیتدکجە غرابت اولاسنی تزیید ایدییور. اکثریا کنجلر بزم قیزاق قایارکن طورنە قطاری دیدیکمز طرزدە دیزیلەرك پشدارك کوستریکی وضعیتی بالتعقیب خوش آیندە بر رسم کچید اجرا ایدییورلر. آرەدە بر صف مسابقە تشکیل ایدرك باشدن اوتدیریلن دودوکی متعاقب تحریك اقدام و محل مقصودە قدر خرام ایلیوب دونیورلر. طابور تعلیملری کبی ایکیشر، دردر اولیورلر. بر حرکت منتظمە ایلە چرخەلری کوزەدەرك صیرە صیرە قوشوب طورییورلر. بوندە یالکز بر جهت نقصان وارکە اودە صاغدن کریلر بك چابوق اجرا ایدیلەمییور. طورنسەمیدر طورنەمیەجقمیدر؟ نەدر حرکت رجعیە اصلا یوق. محل ایجادی ممالك مترقیەنك اك اك برنجیلرندن اولدیغی ایچون رجوعە دلالت ایدەجك اماراتك کافەسی محو ایدلمش ایمش!

ایکی آیاقلی، ایکی تکرلکلی اولان بو مخلوقات سیارەیی کوردکجە «هفتەلك معلومات» ك سیار محرری خاطرمە کلیور. کچنلردە یازدیغی بر مکتوبدە سیکیر علتنە کرفتار اولدیغی ایچون سیر مدام اوزرە بولندیغنی بیلدیرییوردی. ایتدیکم تحقیقاتە

کوره وه‌لوسیپید دکز حماملرندن زیاده اصلاح اعصابه خدمت ایدییورمش. بزم محرر ایچون بونك قدر موافق، بوندن دها لذتلی بر علاج اوله‌ماز. بر دانه آلسون. ذاتاً طبابانلری متاعب مشی وحرکته آلیشقین، بر طرفدن کزر، علتك الجاآت زورازورینه تبعیت ایلر، بر طرفدن‌ده کندیسنی تداوی ایدر. ایکنجی درجه‌ده هرآی باشی ویره‌جکی بوطین پاره‌سندن قورتولور، اوچنجی درجه‌ده ایسه هر یره وقتی وقتنه یتیشیر، هله دردنجی درجه‌ده اوله‌رق معلوماتك سیار محرری وه‌لوسیپیدلیدر دییه غزته‌سنه شهرت آلدیرر.

ظن ایدرم‌که بو وه‌لوسیپید مراقی برم موزعلره‌ده سرایت ایده‌جك. موزعین قدیمه اختیار، حالسز، قوشه‌ماز، باغیره‌مازلر. براز کنجلری‌ده تقلید اسلافه مجبور اولدقلرندن غزته‌صاتوبده انتفاع ایدن بر طاقم اطفال مزوره‌یه یتیشه‌مامکده‌درلر. بنم رأیمه قالیرسه موزعلرمز اوبالدیری چیپلاقلره رقابت ایچون مطلقا وه‌لوسیپید قوللانملیدرلرچونکه. هم راحت، هم‌ده فائده‌لی.

٥

اوچ کوندن بریدر کوز آغریسندن مضطربم. کویا کوزلریمه یاقیجی بر ماده دوکمشلر کبی جایر جایر یانیور، قاشینیور، قانلانیور، آجیور. بو الم روز افزون بنی قورقوتدی. سودیکم ومعلوماتنه کووندیکم کحالزه مراجعت ایتدم.

بالحال بر مدت معاینه‌دن صکره دیدی‌که :

— کوز قپاغك آلتنـده ، ایچنده ، حتی بببکك اوزرنده بیله مواد اجنبیه وار .

— مواد اجنبیه‌می ؟

— اوت .

— فقط ... نصل اولور . بو قدر مواد اجنبیه بنم کوزمه کیدرده بن حس ایتمزمی‌یم ؟

— عجبا مطبعه‌ده شقا ایدرکن ریك فلان دوکمسونلر .

— خیر . بویله بر وقعه‌یی تخطر ایده‌میورم .

— بو هفته نره‌لره کیتدك ؟

— فناره !

— ها ! سببنی بولدق . آرابه پیاسه‌سی : توز ، دومان .

— اوت ، خاطرلیورم . پك چوق توز وار ایدی . بر حالده‌که یارم ساعت صکره کوزمك درجهٔ رؤیتی آزالدی ایدی .

حتی یکرمی اوتوز آدیم اوته‌ده بولنـانلری کورمك قابل دکل ایدی . غبار ، شفافیتی بر حائل کبی زمیندن سمایه طوغری قالقمش ایدی .

بالحال کوزلرمی ییقادی . تمیزله‌دی . آسیدبوریکلی صو ویردی . صورت استعمالنی کوستردی . کوزلرمده اوفاق اوفاق جریحه‌لر اوله‌جغی والتهاب بولندیغی جهتله واپور دومانی کوزلك استعمال ایتمکلـکمی توصیه ایتدی . کوزلکی آلدق . طاقدق . آمان افندم ! نه بلا شی ایمش . کندمی آقشام اوزری کوپریدن

کچیورم ظن ایتدم . تحف بر قرا کاق . دوشهجکم دییه قورقیورم . آینه‌یه باقدم . غریب بر شکل آلمشم . دهاسی وار . تا بورنمك اوزرنده بر بار کران . ترله‌دجه اورته‌لق قارارییور . متصل سیلمه‌لی . دائما عملیات تنظیفیه ایله اشتغال ایتملی والسلام.

کحال کوزلك دیدیکی زمان نصلسه تك کوزلك حقنده فکرینی صوردم . بکا :

— کوزلر دائما مساوی قوتده دکلدر . هانکیسی رؤیتجه ضعیف ایسه آکا کوره نومرولی طاش ، جام ویریلیر ، تك کوزلك اساساً اقتصاد ایچون یاپیلمش ایسه‌ده (اکسانتره‌ی‌سیته) یعنی حوپپالق ایله زوپپه‌لك آره‌سنده‌کی اعتیاداتی شیقاق ادواتی آره‌سنه ادخال ایله‌مشدر . چفت کوزلك آلنه‌رق برینه عادی جام قونولسه دها ایی اولور . دیدی .

کوزلکده آزمضحکه وجوده کتیرمامش دکلدر . حقنده اختراع ایدیلن حکایات ویا وقوعه‌کان کولنج شیلر پك چوقدر . بیوکلردن بری کوزلکه مبتلا ایمش . کندیسی غایت تیتیز ، وقور ، عظمتلی ، حدید اولدیغی ایچون خدام و بندکانی قورقارلر ایمش . بر کون اوك ایچنده بر قیامت قوپار . حرم ، سلاملق قارمه‌قاریشق . هرکس افندینك کوزلکنی آرایور . آیواز ، آت اوشاغی، باغچوان باغچه‌ده . بیوك کهیا ، کوچك کهیا ، قهوه‌جی ، ابریقدار صوفه ایله سلاملق اوطه‌لرنده ، آشجی ، یاماقلری . کیلارجی، آیواز مطبخ ایله مشتملاتنده، اسپیر ایله آرابه‌جی ، چراقلری آرابه‌لرله فایطونده، دادی، باجی،

دایه قادین حرمك صوفه واوطه‌لرنده، خلایقلر، افندینك یتاق، یمك، چماشیر، تووالت خانه‌لرنده، خانم افندی، کریمه‌لری اللری بوکرنده، افندی هم حرمده، هم سلاملقده تحری ایله مشغول. برولوله، برآزار، بر تکدیر، بر فریاد، برآغلامه، برخومور- دانمه، بر میرلتی، بر قورقو حکم‌فرما. آیواز صاپ صاری، کهیا اندیشه‌ناك، آرابه‌جی شاشقین، آشجی متحیر، دادی، باجی کوزلکه لعنت‌خوان، خلایقلر، «شیطان آلدی کوتوردی، چاله‌مدن کتیردی» ادعیهٔ جلیبه‌سیله دمساز. ابلیسه سوکن‌سوکنه!

بو حال خیلی سورر، او خلقی‌ده یورغونلقدن نفس آلمق ایچون برر بر بولورلر. او آرالق باش کهیا حضورینه چیقار. اولجه تلاش ایله حزم واحتیاطنی قاچیرمش ایمش. بر آرالق کندینی طوپلایوبده افندیسنك یوزینه باقنجه نه کورسه بکنیرسکز: کوزلك افندینك آلننده طوریبور. فقط افندی ینه‌تر ترتپنیور. کوزلك بولنمازسه جمله‌سنی قوغه‌جغنی سویلیور. کهیا سوزینی بیلیر طاقمدن اولدیغی ایچون افندی‌یی کورلك ایله اتهام ایتمك ایسته‌میه‌رك تهدیدات واقعه‌یه قارشی:

— مراق ایتمیك افندم. بولورز. شمدیلك آلنکزده‌کی کوزلك ایله وقت کچیشدیرکده بزده اوته‌کنی آرارز.

دییه جواب ویره‌رك افندینك حدتنی یکر.

هر نه ایسه! بزه برفناره کیتمك کیسه‌مزی بوشالتدیردی اما کوزلرمزی طولدیردی. وجودجه حس ایتدیکم آغریلره کلنجه قالدیرملرك بوزوقلغی حسبیله بلم ایچه رخنه‌دار؛ تنم محتاج

استحمام ، کوزلرم آغریلقلی ، باشم ، بینم اوغولتیلر ایچنده . البسه‌می صورمه‌یك . یاقه ایله جهات سائره‌سی رنك اصلیه‌سنی غائب ایتمش . یلکك دوکمه جهتلری بشقه ، قولتوق وبن‌طرفه کلان یرلری ینه‌بشقه . قالبچیدن اوتاندم . حریف سپورکه ایله فسمی سوپوروبده شاق ! شاق ! الته اوردقجه اون چوالی کبی توزییوردی . عادتا آغارمش . بر مصرف دها !

§ فنارك اکلنجه‌سی سویلندیکی قدر پك خوش دکل . انسان آرابه‌لره تابع اولوبده متصل کزه‌جك اولورسه دواره علتنه اوغرایه‌جق . اورانسی کویا آرابه سیرقی ایمش کبی دوران برکال . امانه آرابه‌لر ؟ چك چکلردن طوتك‌ده پاراشول ، باغ آرابه‌سی ، فایطون ، بریق ، قوپه ، لاندو ، یارم لاندو ، تك آتلی ، چفت آتلیلرك کافه‌سندن بر دانه وار . آتلرك طونی‌ده مختلف . قیر ، بقله ، دمیر قیری ، آل ، سیاه ، مخلوط ، بنکلی ، بنکسز ، آبراش ، بیلمم‌ده‌نه‌لر ! مرکب سواران بیله اوتنزهکاهده آره صره کورینیور .

§ تووالت ، بوراده ایکی شق کوستریور . قادینلر یا بیلدیکمز کبی چارشافلی ، یاشماقلی ویاخود یلدیرمه‌لی . چارشافلیلرله یاشماقلیلر اکثریتله آرابه‌لرده . یلدیرمه‌لیلر پاراشوللرده ، باغ آرابه‌لرنده . فقط نظر تدقیق اکثریا ساده‌لکدن حظ ایتدیکی ایچون ایکنجی قسم حق رجحان قازانیور . مثلا طوله ، حلوا طباقلرینی ، ینه‌جك یمش وسائره‌یی حامل اولان سپت ترتیز اولدیغی حالده آرابه‌ده صف نعالده بولنیور ، آنك اوزرنده مامادادی ، آنك اوزرنده بیاض دادی ، آنك اوزرنده بك ،

كوچك بكدن صكره كوچك خانم ، آندن صكره چاتيق چهره‌لى بيوك والده ايله كوچك آننه اخذ موقع ايديور . آرابه‌جى‌يى صورميك : كله مطروش. اوزرنده اون تل پوسكوللى قالبسز، اسكى فس. كردن، صورت باقر كبى. صاريشين بيق ، جيليز ماوى كوز ، بوروشوق آلين . كردندن صكره قرمزيلى بر منتن . يلك كبى بياض دوكمه‌لى . بلده ينه قرمزى قوشاق ، صارى ايله سياه آره‌سنده بر پوطور . چورابسز آياقلره كچمش آلتى كرپيچ‌لى يارم قوندره‌لر . الده قامچى . دوداقلرى متصل چيق چيق ايديور .

ناطق اولديغنى اثبات ايتمك ايچونده ! واردا ! دستور ! ديور. آرابه‌ده شيق: اوزونجه بر كروت. طوانى محدب. بياض اورتولى. اورتونك يانلرى پوسكوللى. ايچريسى شيلته‌لرله، قار كبى چارشاف وياصديقلرله مفروش ، يوركن غيجيردايور . قو- شديمى ايچريده‌كيلرده يرنده طورمق قابل دكل . اوزرنده بر ظيپلامه. سسلر غايت تيترك، آره‌ده بر فرياد. كوچك بك ديلنى ايصيرمش. آغلايور. ماما دادى، شكر ويريور . بياض دادى كوز ياشلرينى سيليور. بيوك آننه مراقلانيور. كوچك آننه- صوصسون ديه‌النه چيل غروش صيقشديرمش. آبلاسى صوص! عيدر ديه آزارلايور. بيچاره‌سيت شانغيردى ايچنده، صاللانوب طوريور. شمدى قناره كيدرميسكز؟ ايشته سزه برمسيره !

٦

كوپرى ايله قاضى كوى آره‌سنده‌كى مسافه‌نك قاچ ميل اولديغنى بيلميوردم. بن قريه‌يه آمدشد ايدن واپورلرك كمال مشقتله طى مراحل ايدرك يارم ساعتدن اول وارەمدقلرينى كوردكجه شاشيوردم. ذاتاً قاضى كوى واپورى لسان مطبوعاتده بطائته دلالت ايدن اشارت وعلامات مخصوصه‌دن ايسه‌ده بونده مبالغه اولديغنه حكم ايديوردم. كچن كون بالمناسبه ينه او واپورلردن برنده بولنيوردم. واپور حركت ايتدكدن برايكى دقيقه صكره برولوله قوپدى. كوپشته‌يه قوشان قوشانه، هركسده بر قورقو. نه وار ديه بن ده سكيرتدم. نظرلر اوته‌دن برى طولو يلكن كلن بر ماونه‌يه ديكيلمش طوريور. آمان مصادمه اوله‌جق دبين دينه. اوستى باشى اولدقجه تميز بر ذاته ديدم كه:

— مصادمه‌دن بزم ايچون نه تهلكه وار كه بو قدر قورقيورسكز؟

آدمجكز دقتله يوزمه باقدى. ديدى كه:

— نصل يوق. كچنلرده بونلردن برى واپورك چرخنى خردخاش ايتدى.

مكر قورقان ساده اهالى دكلمش. قپودان‌ده انديشناك طوريوردى. باشى، الى برطرفده. وارقوتيله، تورنهايت، استوپ. ديه باغيريوردى. هرنه حال ايسه قضايى، تهلكه‌يى آتلاتدق. يرلرمزه اوطوردق. آرتق مصادمه اوزرينه آچيلان مباحثه‌لرك حد وپايانى يوق. فقط ايچلرنده تحفجه برذات ديدى كه:

— دقت ایتدیکزمی ؟

— نه کبی ؟

— امان دقت ایتدیکزمی ؟

— خیر .

— بردهادقت ایدك. قپودانٔ تورنهایت دنجه، ماکنه‌لردن یوقارییه طوغری کسیك کسیك بر آمان صداسی کلیور .

(فونسپیت) دیدیمی بو آمانلر برازـ برازمی یا! ـ حس ایدلمیه‌جك درجه‌ده بر سرعتله تکرار ایدییور. اسکله‌یه یناشدیغمز زمان قپودان کمال مرحمتندن استوپ! دیدیمی بر (اوح!) صداسیدر چیقیور .

بو تعریف، فوق العاده بر مهارتله وکافهٔ تفصیلاتیله اجرا ایدلدیکی ایچون ایچه کولوشدك . کویه مواصلتمزه یقین کوزیمه دکز اوزرنده بر ریختم مقدمه‌سی کورلدی. بو نه‌در؟ دیه واقع اولان سؤاله: ـ لیمان آغزیدر ؟

دیدیلر. — نه‌یه یارایه‌جق؟ دیه صوردم.

— اکمال ایدیلیرسه بورایه یناشه‌جق واپورلری ، سائر مراکب بحریه‌یی لدوسك تعرضاتندن قورتاره‌جق دینلدی. فقط علاوةً بر سنه‌دنبریدر آنجق ایکی مترولك بر انشا ایدلدیکنی‌ده سویلدیلر .

§ ادارهٔ مخصوصه ایله شرکت خیریه آراسنده‌کی اختلاف پك چوق اولسه کرك. بو ایکی اداره یکدیکریله ائتلاف حاصل ایده‌مدیکی ایچون اولملیدرکه بر بریـنك اسکله‌لرینه اوغرامیورلر. مثلا قاضی کویندن صاری یاره کیده‌جك اولان بر ذات کوپری‌یه

اینوب اورادن شرکت خیریه واپورلرینه بیندکدن صکره کیدییور. عجبا بوایکی اداره بوبابده بر مذاکره ایتسه‌لرده ساعات معینه‌ده بوغاز ایچنده قاضی کوی و آطه‌لره وقاضی کوی ایله آطه‌لردن بوغاز ایچنه برقاچ پوسته ایشلتسه‌لر اوله‌مازمی؟ بویله بر تدبیرك حاصل ایده‌جکی منفعت آزادهٔ تفصیلدر ظن ایدرم.

§ قاضی کوی بیودکجه بیویور. برقاچ سنه ظرفنده حیدر پاشا ایله برلشدیکی کبی زهدی پاشا محله‌سنه، قیزیل طوپراغه طوغری‌ده قول آتیور. فقط شوسه نامنه برشی یوقدر دینلسه بجا. هله حیدر پاشا ریختیمی همان قالمامش دینه‌جك برحالده.

§ ریختیم بلاد ساحلیه‌نك عادتا شیرازهٔ انتظامیدر. استانبول ریختیملرینك شهرمزه ویردیکی منظرهٔ جدیده نه‌قدر خوشه کیدییور. فقط غلطه ریختمنك بوبچه یاپیلان صلاشلر پك زیاده مناسبتسز. انهدام وسائره کبی وقوعات ظهور ایتمه‌دن بورالرینك کمال شدتله معاینه‌سی ایجاب ایدر. دیکر بر تحفلق دها وار: هر صلاشنك اوکنده کوجلی، قوتلی برر غارسون. حریفلر للرندن کاسه مارین وعاربینك قوللرندن طوتوب زورایله اوطورتاجقلر. بیورك! بکم! افندم! موسیو! کیریا! اوریستی! کلمه‌لری قولاق پاتلاده‌جق درجه‌ده شدتلی عکس ایدییور. کچمك قابل دکل. انسان صیقیلیور. بو غارسونلر اولجه کمرك اوکی کباپجیلرنده چالیشمش طاقمدن اوله‌جقلر. آنلرده عین طرزده، عین لساندرلر. کوزلرینی صیرمسیله کچنلرك کوزلرینه دیکرك

الاریله‌ده لوقنطه‌نك قپوسنی کوستررلر . کیرمکه تشبث ایدر ایتمز سزی براقوب ایکنجی بر مشتری‌یه آصیلیرلر . بن بو حاللردن متنفر اولدیغم ایچون دائما یکی جامع طریقنی اختیار ایدرم .

§ صباحلری ، آقشام اوزرلری بیوك جاده‌لرده طالعین یوریمك فنا نتیجه‌لر حاصل ایدییور. کچن کون ینه ریختمه کیتمك اوزره باغچه قپوسی اوکندن کچرکن (معلومات!) دییه قولاغمك دیبنده پاتلایان صدادن اورکدم . بردن بره دوندیکم صیره‌ده مدهش بر صاغناقه طوتولدم . بوسنه یاغمورلرك کثرتی جهتیله ایصلانمغه آلیشمش اولدیغمزدن وهلهٔ اولاده نزول باران احتمال ویره‌رك شمسیه‌یی آچمغه طاوراندم ایسه‌ده ترقوس بوریجیلرینك اثر سماحتی اولدیغنی آکلانجه لاحول کویان اوله‌رق یولمه دوام ایتدم .

٧

لیرا ، پاره دینلدیمی ذهنك مطالعاتی درحال دکیشییور . انسان اك طاتلی دوشونجه‌سنی بردن بره فکرندن قایدیره‌رق وزنه دائره‌لرینه ، بانقه‌لره ، کوشه صرافلرینه‌قدر کیروب چیقیور . مبادلاتده اولان اهمیت مطلقه‌سی حسبیله پاره‌نك تأثیر صفا بخشاسی اعصابی حسن صورتله کوشه‌دییور . استقراض مسئله‌لری برر برر کوزیکیور . بیلدك صرافلرك چهره‌لری تکر تکر پیش انظار استرحامدن کچیور . مطبعه‌لرده‌کی اداره مأمورلرینك وجوه التفاتنی کورمکلکه اشتیاق حاصل اولیور . ایام تأدیه‌ده

بر آن اول مطبعه‌دن چیقیلوب ده مبلغ متخصصی درجیب ایتمك آرزولری اویانیور. مدیر بك ویا افندیدن بو خصوص استیذان ایلدیکی زمان غایت متأنیانه ویریلن جوابك لاویا نعمه نتیجه ویره جکی زمانه قدر چکیلن خفیف، یورك اوینادیجی اضطرابلر وارد خاطر اولیور. بعضاً اداره مأمورینك ویردیکی کسیك انکلیز لیرالریله قره‌مه‌یسلر، سیلیك مجیدیه وچاریکلر یوزندن ترتب ایدن ضررلره، زیانلره اهمیت ویرلمه‌مك ایستنیلیور. بو حاللرك کافه‌سنی سزك سیار محررله قونوشدیغمز زمان تکرار ایده‌رزده بوتمزی بوکرز. بزم محررلك عالمنده بو کبی وقوعاته بك اهمیت ویرلمزسه‌ده مسئله بودرم حساباتی قدر مهم اولدیغندن بر دها لسان همته آله‌رق وضع انظار ایلیورم.

§ سیلیك چاریکمی دیدم؟ بودرلو پاره‌لری سورمك خصوصنده شرکت خیریه واداره‌ٔ مخصوصه بیلتجیلرینك کوستردکلری غیرت بزم اداره مأمورلرینك غیرتندن پك زیاده فضله‌در. بر آز سویلنه‌جك اولسه‌کز:

— نه جانم یوقمی؟ بزده آلیورم دییه انسانك یوزینه صیرتاریورلر. بو حسابجه حقلری وار. فقط میدان تداول بتون شرکتك، اداره‌ٔ مخصوصه‌نك بیلت محللری دکلکه، هر آقشام بو یوزدن چارشوده خیریاتی، ظریلتی چیقیور. انکلیز لیراسنك قیره‌میسك کسیکلری فنا حالده جان یاقیور. یوز یکرمی‌یه آل یوز سکز بچغه صرافه دکیشدیرت. بوده موافق انصاف دکل.

§ لیرا بحثی غریبدر. وهلهٔ منظور اولیشی انسانی حیرتده

براقیر . حتی مدت عمرنده بر لیرایی مجتمعاً، یکپاره کورمش و بو درلو بر آقچه‌نك بر دانه‌دن عبارت اولدیغنه ایناتمش اولان ضرورت پروردکان امتدن بری آرقداشنك دست تصرفنده بر دیکر لیرانك پارلادیغنی کورنجه فوق‌العاده بر تلاش ایله :

— آمان برادر اوچ سنه اول بو بنده ایدی. سکا نه‌زمان کلدی. دیه استغرافه چالیشمشدر.

بزده اویله‌یز . انشاالله سیار محررمزده بویله بر قاچ دانه‌سی بولنورده آله‌جغی وه‌لوسپید ایچون اوفاق بر سرمایه بریکدیریرز .

§ سیار محررکزك توصیه‌سی خوشمه کیتدی . بکا دها زیاده کسکین کوزلك آله‌رق کز‌نمکلکمی توصیه ایدییور . بن‌ده عجمیلکی حسبیله سوار اوله‌جغی بیسقلتك آلافرانغه بوروسنی زیاده‌جه اوتدرمسنی توصیه ایدرم. اکر اوتدورمزسه اثجه وقوعاته محل ویرر .

§ شهرمزده کوزلك پیاسه‌سی پك مختلفدر. مثلا (وردو)دن آلنان بر کوزلکه اوتوز ، غلطه‌ده آلنان عینی بر کوزلکه یکرمی بش، کوپری باشندن، باغچه قپوسندن آلنان اون بش ، سیار کوزلکجیلردن آلنان اون غروشه ویریلیور . آره‌ده‌کی نسبت عددیه‌یی کوریورسکز آ . هپ چاریك . مکر کوزلك آلمقده‌ده موقعی کوزتمك ایجاب ایدییورمش ! اکر حکیمك راپوری وارسه فیات ایکی قات آرتیور . بونك ایچون خیلیجه دقت ایتملی . مثلا (وردو) یه کیتمکدن ایسه کوپری اوزرنده‌کی

غازینولردن برنده اوطوروب اوفاق جامکانی ایله کزینن تجاردن برینه انتظار ایللی . صیقی پازارلق ایدرسه‌کز سکز غروشه قدر آلیرسکز .

٨

« معلومات » آقشاملری ریختیمده بیره‌خانه‌لرده کیف چاتان، صلاشلرده ساده‌سی زهر کبی آجی . شکرلیسی بولاشیق صویی کبی معده بولاندیریجی برتك قهوه ایله حلول‌لیله قدرأوطوران ساحل شناسانك کیفنی قاچیردی. آقشام اوزری ریختیمده اورانك یادکارلری طولاشمقده‌در . بو پیاسه اولدقجه مهمدر. ایچلرنده کردونه نشین اوله‌رق بر کره کچیشنده شکارینی الده ایدنلرله ساعتلرجه یوریبوب ، اطرافه صیریتوب آقشام ایدنلره وارنجه‌یه قدر جمله‌سی ریختیمك آب وهواسندن استفاده ایتمکده ایمشلر .

§ یادکار دیدم‌ده « اقدام » ك اوروپاده‌کی تولدات شهریه حقنده یازدیغی فقره خاطرمه کلدی . پارسده بو یادکارلرك ایچجه محصولی وار ایمش . مکر اوشهر شهیرده مولداتك یوزده یتمش بری اولاد غیر مشروعه‌دن ایمش . بو حالده اوتوز طقوزی صالاغلام قالیور . شهرده علی‌التخمین ایکی بچق ملیون نفوس وار ایسه محصولات مذکوره‌نك ازدحامنی دوشونك . انسانه حیرت کلیور . رفیقمزك عبرت دیه ویردیکی نتیجه‌یه بزده سوریسنه برکت دیه بیلیرز .

§ غلطه ، غلطه! بو موقعی تعریف ایده بیلمك غایتله کوجدر . برکات تناسلیه نك شهرمزه اوغرادیغی تنوع اکثریتله بوجوارك تأثیرات وخیمه سندندر. نظر عفت اورالرده تراموایه، آرابه یه بینوب کیتمکدن ماعدا بر طریق مستقیم کوره من . پولیس یکرمی درت ساعتك یکرمی دردندده وقوعاته انتظار ایتمك صورتیله ایفای وظیفه ایدر. فساد اخلاق نامنه نه قدر سیئات وار ایسه هر بری ایچون اوراده نمونه لر بولونه بیلیر . کچن کون آمریقا تیاتروسی اوکنده ساعتلرجه تماشا ایدوب عبرت آلنه جق بر وقعه یه تصادف ایتدم . وقعه نك تقدیر اهمیتی ایچون اول امرده غلطه سوقاقلرنده کلخن بکلکنی اساس معیشت اتخاذ ایدن سفالت پروردکانی وایکنجی درجه ده اوله رق «کوپلی» دنیلن عشرتکاه سفیلك مداوملرندن برینی دوشونك. لهلی ویا آوستریالی اولدیغی آکلاشیلان ایری بویلی ، قالینجه بر عیاش سوقاغك اورته سنده طوریبور .

باشنده اسکی ، ییرتیق ، سیاه بر شاپقه لردن بری وار. بو شاپقه ، لبلبه جی دکانلری موستره لری کبی رنکارنك، سقفنك اورته سنده کاغددن یاپیلمه بر بایراق تموج ایدیبور. قیر صاچلری اوزامش . کیرلی ناصیه سنی ، اکسه سنی قاپلایور . برون موس مور ، پورتوك پورتوك . یوز قرمزی . شیشکین . کوزلرشاشی اولمیوبده بو حاله دوشنلرده کوریلن طورده یعنی قپاقلری شیش. پیکارلری طولغون ، استقامت نظریه آز دکیشمك اوزره دائما یکدیکره مخالف . بیق ، صقال دوداقلرك داخله طوغری

چویرلسندن ناشی بتیشیك . کردن قمر قمر ، عریان ، غیر مستور اولان سینه‌سی ایله برابر میدانده. ییرتیق بر ردینغوت. ییرتیق بر پانطالون ، ییرتیق بر پوطین . قوللر دائما صارقیق . پارمقلر قالین ، پیس . اندام اوکه ، صاغه ، صوله ، آرقه‌یه میال ، اوفاق برصدمه‌دن متأثر . نازك ، آیاغی طاقیلیر طاقیلماز دوشر. آنك ایچون آلننده چیزیکلر ، یاریقلر. یوزنده ازیلتی نشانه‌لری وار . صرتنده‌کی پالطونك اتکنه سجیم ایله قوجه بر غاز تنکه‌سی طاقیلی . اطرافنی بکلر آلمشلر کوپ! کوپ ! دیه باغیرییورلر . آنلر باغیردقجه اوده‌شتوم غلیظه ایله مقابله ایدییور. نصل بو اکلنجه‌یی بکندیکز می؟ غلطه‌ده معصومانه اوینانان قومدیا پارچه‌لرندندر .

§ بو سرخوش آزمانلرینك تربیهٔ ملیه اوزرینه سوء تأثیری پك زیاده‌در . بونلر کیتدکلری یرلرده حرکات سیئه‌لر ایله جلب نفرت ایدرلرسه‌ده عبرت ویرمزلر. آنك ایچون کورمه‌مك دها اییدر. (کوپلی) مداومینی آره‌صیره غازینولره، قرائتخانه لره‌ده کیروب تسئل ایتمکده‌درلر. قیافت ، طور ، حال ، باقیش ، طوروش بردر. یالکز ایچلرندن بری صدقه ویره‌نه ، ویرمینه بر ایوالله ! چکه‌رك چکیلیور .

§ دارالعجزه‌نك کشادندن بری سائلین آره‌سنه دوشن قیران برمدت بزی راحتجه کزمکه ، قونوشمغه مظهر ایتمش ایکن بو کونلرده ینه بی‌حضور اولمقده‌یز . حتی کچنلرده کبار بر عائله‌یه منسوب اولدیغی اطوارندن بللی اولان بر خانم افندی‌یه کوپریده سیپ

سیوری بر دیلنجی تقرب ایده‌رك تا كوپرینك اورته‌سنه‌وارنجه‌یه قدر ازعاجاتده بولندی . قادین بوزوقلق اولمدیغنـدن بحثـله كیتمه‌سنی سویلدی ایسه‌ده كیم دیكلر؟ بی‌چاره صیقیلیر. بوزولور. حریف متصل اوموزی باشنده . النی اوزاتمش، ویره‌سویله‌نیر. بر حال‌كه تعریف ایدلمز . اك نهایت بر چاریك ویره‌رك باشندن صاودی. بن بو منظره ایله مشغول ایكن بر ی‌طرفدن بر فریاددر قوپدی . اعمی بر دیلنجی قادین باغیریور . مأمورین كندیسنی دارالعجزه‌یه ایصال ایچون آرابه‌ كتیرمشلر . قادین كیتمم دیه حایقیریور، چیرپینیور ، اطرافه صالدیریور . منظره بیوك ، عبرت آموز . حكومت بر فردی ذل سـؤالدن ، سفالتـدن قورتارمق ایچون كندیسنه‌ بر آشیان سعادت احضار ایتمش دعوت ایدییور . سفیله كفران نعمتده بولونیور . دیلنه‌جكم دییور مرحمت عمومیه‌یی تحقیر ایلییور .

§ بزده دیلنجیلر آیری بر صنف تشكیل ایدرلر. آره‌لرنده مجذوب ، احمق ، بدلا ، اعمی ، طوپال ، صارصاق ، تیترك ، صولو ، عیاش بولندیغی كبی فقرای صابرین دیدكلرمزك بر آز میدانه چیقمشـلری‌ده واردر : سـبیلجیلر ، اوقویه اوقویه كزنلر ، سنطور ، نای ، قوال ، كمانچه ، كمان ، آرمونیك ، ساز چالانلری بوطاقمدندر آقشاملری قصائد و منظومات اوقویه‌رق بر یرده توقف ایتمینلری اكثریا جلب مرحمت ایتدكلرندن اوستلری ، باشلری تمیزجه‌ قط دق باب ایدرك اوك اك زیاده مشغولیت ایچنـده بولندیغی بر زمانده تعجیز ایدنلر سویلمیورلر . بونلر آره‌ده ، صیره‌ده آیاق قابی سرقتیله‌ده ایش كوررلر .

— عنایت اوله چالیش، دینلره بن سندن نصیحت ایسته‌مدم . پاره ایسته‌دم. فقره‌سنه بناشانلرک چوقدر. حتی بعضلرده بری غریب بر صورتده ادارهٔ کلام ایتدی. پاره ایسته‌دیکی ذات: الله ویرسون دینجه : الله بکا ویره‌جکنی سکا ویردیکی پاره‌یه قسمت ایتمشدر. دیدی. بو درلو حکمیات سائلانه نه قدر مفسد اخلاقدر !

§ کوپریجیلر آره‌ده، صره‌ده ینه آزدیریورلر . فقیر اولوبده حتی ویره‌جک اون پاره‌سی بولنمیان وحال و قیافتندن مخدراتدن اولدیغی آکلاشیلان نسوانه زبان درازانه معامله‌ده بولنیورلر . کچن کون سپاهی بر قادینه بر کوپریجینک سویلدیکی سوز او درجه‌ده بی ادبانه ایدی که انسان لسانه آلمقدن استحیا ایدر. کوپری اموز خیریه‌دن اولمغله پاره‌سی اولانلرک ویرملری درجهٔ وجوبده‌در. فقط اولمیانلردن صدقهٔ حکومت اولمق اوزره آلدیرلمامليدر .

٤

قورقومدن مطبعه‌یه کیده‌میورم . بر قاچ کون دوام ایدن خسته‌لکم حسبیله مدیره بر عریضه یوللادم . اوقور اوقوماز آتشپارهٔ حدت کسیلمش ودرحال یزندن قالقه‌رق :

— بوندن بیوک قباحت اوله‌ماز . خسته اولان مطلقا بر یارامازلق ایتمشدر . انسان طوروب طورورکن کیفسزلنمز دیمش . مخاطبی :

— افندم . صغوق آلمش . نه یاپسون ؟ دیجه دها زیاده حدتلنه‌رك :

— پنجره‌لری قپایوب یاته ایدی . هله او مطبعه‌یه کلسون‌ده کوریر . دییه جواب ویرمش . برکره بو حالی دوشونك . برده بنم خوفمی ! بن چوقدن ابی اولدم اما کیده‌میورمکه . او هفته‌لق معلومات سیار محرری‌ده طیاق مسئله‌سنی یازمش . بتون بتون اختیارم الدن کیتدی . نه یاپه‌یم ! هیچ باشقه چاره یوق . کوپریده فلان تصادف ایدوب شیقجه بر تمنا ایله استعفای قصور ایتملی‌یم دیرکن ایچن کون قارشی قارشی‌یه کلیه‌لم‌می؟ بنده بر خلجان ، دیرکتورده بر حیرت !

کمال وقار ایله خطاب ایده‌رك و :

— بو کون مطلقا مکتوبکی یاز ، مطبعه‌یه یوللا. طرزنده امر ویره‌رك بلا سلام آیریلدی .

بنده بر سوینج ! طوروب طوروب هانیا قاضی کوینه ایشله‌ین بش نومرونك استوپ قوماندا‌سنی متعاقب چیقاردیغی اوح ! اوح! ادات نداسنی تکرار ایدییوردم . لکن نه یازمالی؟ انسان غریبدر. حسنه الك زیاده تأثیرایدن‌شیلری دماغنده تکرار ایدر . بنم‌ده دماغمده متصل رنك رنك صدالری دونیور ، تعبیر جائز اینسه دماغم برولوله رنکین ایچنده بولنیوردی .

بو تأثیرله یوریرکن کوپرینك اوزرنده بر غلبه‌لك پیدا اولدی . بر طرفدن آطه، قاضی کوی ، اسکدار واپورلری ، دیکر طرفدن آناطولی ، روم ایلی قیلرینه ایشله‌ینلر

اسکله‌لردن طوپلادقلری اهلینی بوشالدیریورلرمش . تام وقتی! همده بوندن مناسب زمان اوله‌ماز . شو زنك کلمه‌سنی تعمیق ایده‌یم دیدم .

§ نظرم بردنبره نار چیچکی فسلی، قهوه رنکی پالطولی، بیاض یاقه‌لی، بسمارق پالطولونلی، قیرمزی الدیوننی، جام کوبکنك قویوسی اوستی لادن بنکلی بیون باغلی بر افندی‌یه تصادف ایتدی. ایسقارپینلری نه رنکده‌در دیه باقه‌یم دیر ایکن بر چفت قولا آتلی بر آرابه حائل اولدی . اسپیر: قیربیقلی، دوه تویینك آچیغی قوستومده ، وارداً! دییوب طوریور . بر مادامه فقط شیق. باشنده‌کی شاپقه‌یه بزم باغچه‌نك چیچکلرینی ییغسه‌کز ینه آز کلیر . کل قوروسی رنکنده قار طوپی کبی ایکی چیچك، آزه‌سندن پارلاق قویو افلاطونی بر توی ایله ایکی طرفندن آل ابرولی ایکی توی دها . شاپقه‌نك کنارینك براز یوقاریسنده بر صره ویشنه چوروکنی آکدیرر ، کلنجك آلنه بکزر، لیلاقی چیچکلر وار. بیاضی چوق، سیاهی آز بر تول. آندن صکره غالیباردانك آچیغی، بومبه‌لی، کردن طرفندن روزکار ایله قباریق چاکتمسی برشی. بکلرنده خروس ایبکنك آچیغی دانته‌لالر. بلده طوقه‌لی سیاه انکلیز کمری، پیشمش آیوا بر ژوپون، آیاقلرده بال رنکی بر ایسقارپین. آنك ده نه‌درلو چوراب کیدیکنی کوره‌یم دیه بالدیرلرینه طوغری مدنکاه ایدرکن بر فریاد جانخراش بنی تیترتدی. کوچك بر چوجق. زواللی یاورونك مینی مینی آیاغنی دلیکلر-دن برینه کیرمش . دکزه دوشه‌جکم قورقوسیله تیر تیر تیتریور .

بیوك والده‌سی اوله‌جق، اختیار برقادین کووه‌زمه‌سی فراجه‌لی، مانغال قپاغی یاشماقلی، اصول عتیقه اوزره یاپیلمش روغنی یازم بوتین، النده دارچینی برشمسیه وار. درحال قوشدم. کوربوز برچوجق. قورقه‌اوغلم! فلان دیه‌رك قورتاردم. آلدیغم دعانك حد وحسابی یوق. بن بوخدمتی بتیردیکم اثناده‌ایدی‌که قارشی‌طرفدن‌ده بش آلتی دانه‌سی کچیوردی. آمان نه چارشافلر! انسان تماشا ایله طویه‌میوردی. الکتریق آلوی، ینار دونر، آقشام‌کونشی، پارلاق نفتی، بولطافت رنکارنك برخرام عشوه فزود ایله‌کذار ایدرکن برسس دها پیدا اولدی. قارکبی بیاض بر یلدیرمه‌یه التجا ایتمش اولان بر سیاهی بر شیلر سویلیور. دقت ایتدم: شمسیه‌سنك اوجی ینه او دلیکلردن برینه کیروب قیرلمش. او قوزغونی چهره‌نك اوزرنده‌کی پارلاق کوزلر متصل دوکه‌جك بر آدم آرایور. آرتق او چارشافلیلرك رنکنی صورمیك. کچن سنه‌دن باقی موده محصولی اولان کاه اوردك باشی، کاه قومری کوکسی، کاه سنجابی، کاه یانیق آل، منکشه موریله قاریشیق ایپك داتی. شفتالی چیچکی رنکی اوزرینه سرپیك صیرمه رنکنی آکدیرر ایشلمه‌لی، موده‌یه درجهٔ تابعیتی صاحبه‌سنك بویادکاره اعتباری نسبتنده اوله‌رق فس رنکی، صمانی، فندقی، نخودی، مائی، طحنی، مور، لاجورد، آل، قناریه صاریسی، زیتونی، شرابی، دکزی، شکر رنکی، اکشی قره‌طوت، توز پنبه‌سی، بونلرك آچیغی، قویوسی‌مخلوط‌اوله‌رق قومیك انکلیزك قارنوال عالمنه بکزتمکده حقی اولدیغی صورتده مستور، غیر

مستور بیکلرجه وجود پیشکاه نظرمدن کچیوردی.

آراده طورو آته بینمش برسواری، آق صاچلی بر پیر هرمزسیده، بقله قیری، یاغز، دمیرقیری بارکیرلر، بوز بر مرکب، آلاجه انتاریلی بری، آبراش برحیوان، واپوردومانی کوزلکلی برعلیل، ماعون بویالی بر چرچیوه، قیر چیل برغزته موزعی، کوومم کوزلی برقیز چوجنی، هوائی کاغده صاردیغی پاکتی قولتوغندن طوتان بر آغا، لاپسقه، قومرال، سیاه، صاچلی مادامه‌لر، تیرشه‌یه چالار رنکده برسر وصندق، اسمر، بیاض، سیاه، بغدانی، کشمیری انسانلر، پنبه فراجه‌لی برخانم، والحاصل الوانك درجه درجه تنوعنی کوسترن برپانوراما که بونی هریرده کورمك نصیب اولماز.

§ کوپری اوزرنده‌کی روم ایلی وآناطولی قرائتخانه‌لری شو موسمده او درجه‌ده بحرین اولیور که انسان ساعتلرجه چیقمق ایستمیور. نظافت، طهارت، خدمت صوك درجه‌ده اولدیغندن شهرمزده امثالنه تصادف ایتمك کوجه‌در. فقط اسکی کوپری ایله یکی کوپری‌یی ربط ایدن کچیدلرك مردیون محللری پك زیاده تهلکه‌لی. یان دمیرلری قویمش، قیرلمش اولدیغندن انسان اینرکن براز سندله‌یه‌جك اولورسه دکزه ویاخود دوبه‌لرك اوزرینه دوشه‌جك.

§ نی کوپریجیلره کیم خبر ویرمش. کلوب کچرکن برر-لرینه کوستریورلر. اخطارمز سمع قبوله آلنمش وتنبیه ایدلمش اولمالی که بو کونلرده احوال غیر لایقه کورلمیور. حتی پاره

ویرمینلره برکره اخطار اولنیور. غالبا بو اخطارده طالغینلقدن ایقاظ ایچون اولسه کرك .

۱۰

« بابا یاوره » ده دیه

کچنلرده احبای عزیزەدن بری اشکمبه و اشکمبه‌جیلر بند مخصوصی حقنده دوران ایدن مباحثاته طالەرق غاطه لوقانطه‌لرینك اطعمهٔ روزمره‌سی حقنده اجرای تدقیقاته باشلامش و بو بابده دردست ایتدیکی لیسته‌یی طرف کمترانه‌مه یوللامش اولمغله لفاً وعلناً تقدیم حضور شکمپروریلری قیلندی .

— چوربا —

قوقولی اشکمبه چورباسی .

— اتلیلر وبالقلر —

پاچاوره خاشلامه‌سی، قلیج کبابی ، قالقان کبابی ، شیش کبابی، سونکو کبابی، چوبان کبابی، کچی کبابی، اورمان کبابی، قوزی باشی، هفته باشی، فیله‌طوپانه ، بن کول اولدم یانه یانه ، بین طواسی ، طون طون هواسی ، قوزی فرونده ، اوملت دوژاردن، قوتلت دواسکی شاتن،قیزارتمه، صارارتمه، مورارتمه، اوق میدانی مکتوبجیسی بزه بوقدر صارمه، پانطالون پاچه‌سی، قوش دیلی، ات میدانی، طاش قصاب (هپ بر حساب) ، یخنی قپان، عجم عشیران ، صالمه طومروق .

— سبزه‌لر —

سمیز اوتی باصدی ، آفتوس صورتی آصدی ، تراموای سیلکمه‌سی ، زیتون یاغلی چنار طوله‌سی ، یکی باغچه ، بوستانجی .

— خمیر ایشی —

عصیده‌مع قصیده ، مانطارلی پلاو ، قنطارلی چیلاو ، اون قپانی ، آتی کره آتی . آصمه آلتی ، یل دکرمانی ، بولغورلی ، پنجره کوزله‌سی ، سکاه مایه .

— طاتلیلر —

قایماقلی طولومبه طاتلیسی ، خرطومك ایکی قاتلیسی ، بالجی قیزی (دها طاتلی) ، دلبر دوداغی ، صبا بوسه‌لك ، سودلاج ، آغزیکی آچ .

— تجربه خارجنده بولنانلردن : صلاته‌لر —

لیمونجی کوفه‌سی ، باق‌بازاری مخطره‌سی ، سرکه‌جی بوفه‌سی (قدحی غروشه)

— میوه‌لر —

طوپ آتان ، ده‌قادان ، آدم آمان نه‌درده ؟ (نه سودایه اوغرادی غریب ، باشم نه‌درده !) ، شفتالی سوقاغی ، انجیر کویی ، فیستقلی فندقلی ، باغلر باشی نارلی قپو

— شربیات —

اوردك راقیسی ، پهلوان یاقیسی (اطبانك رأینه‌کوره اجزا

خانه‌لردن ویرلیور .) زوکورتلر شامپانیه‌سی ، ترقوس قومپانیه‌سی ، چای مع وای وای ، قیزیل ایرماق ، زنجیرلی‌قویو .

١١

تازه حوادث :

جناس وتجنیسه میل و آرزولریله مشهور اولان (اسکیلر آله‌یم) تجارینك بعدما (اسکیلر صاتەلم) نامیله آنونیم بر شرکت تأسیسه قرار ویردکلری وکیفیتی اشتاین . مایر ، ویقتور تیرینغ مغازه‌لریله بالعموم ادبای جدیده‌یه اخبار ایتدکلری ایشیدلمشدر . نوهوسلر سوقاغه چیقمیك !

§ (تریبونا) غزته‌سی اخیراً یازمش اولدیغی بر مقاله‌ده ایتالیالی حکیم شهیر (ویقو) نظریات عالمانه‌سنده شکل ترقیی خلزونی اولمق اوزره توصیف ایله‌مش اولمغله ادبای جدیده‌مزك دخی بواثره سلوك ایده‌رك وفقط دها سیمین اولمسنه دقت ایلیه‌رك برشکل وجوده کتیرمکه چالیشدقلرینی درج ایلیور .

§ (دردینه‌دوا بوله‌مایانلره) سرلوحه‌سیله غزته‌لره اعلان ویرن دوقتور ایله مسابقه ایتمك اوزره مشهور قاضی کویلی قنبور ترزی مطبعه‌مزه کله‌رك عتیق آقچه حسابیله یوز درهمه دیکلیه‌جکنی بیان ایدیور . اوق میدانی مکتوبجیلری حاضر اولك .

§ سوء هضم ، اشتهاسزلق ، قان قوتسزلکی ، قلب

راحتسزلکی کبی خستەلقلری (شایان حیرت برسرعتله) ازاله ایدن (فوسفودین) نام علاجك مروززمان ایله اختیارلایەرق کونده ایکی میل قطع ایدەبیلمکده اولدیغی اجزا خانۀ ترکیەنك کچلرده آتدیغی پارا کنته حساباتندن آکلاشلمش ایمش .

§ معلوم آ . نزلەنك هر ایکی نوعیده کچیجیدر . روایته نظراً کچمەمسنی ایستەینلر پورتقالیس شروبندن ایچدکلری حالده کمال حدتله موفق اولیورلرمش . العهدة علی الراوی .

§ اجزا خانەلرده پهلوان یاقیسنك هر طالبه ویریلەمیەجکی واوته‌کی بریکنك امور طبیەیه مداخله ایدەمیەجکی رأی طبیبانه‌سنك تحریء اسبابنه متوسل اولان بردات انجامکار حل مشکل ایدەبیلمشدر . معلوم اوزره :

ییکیت لقبیله آکیلیر .

§ رژی ادارەسی اخیراً «بافره» توتونلری حقندەکی نظردقتنی دکیشدیرمشدر . ادارۀ مومی الیها بو توتون پاکتلرینك یالدیزی کماکان باقی قالمق ویکرمی بش غرامدن بش غرامی طرح وتنزیل قیلنمق شرطیله بهرینی ایکی غروشه فروخت ایتمکدەدر . توتون فیئاتنی ایندیرمیور دییه رژیدن شکایت ایدنلر کوزلرینی درت آچسونلر !

§ صحنۀ عالمده جابجا مشهود اولان غرائب طبیعیه جملەسندن اولەرق بر تیاتروده اویون اوینـاندیغی صیرەده بر دمت منکشـه ظهور ایدرك قوقلایانلرك بورنی دوشـوردیکی خبر ویریلیور . (عجبا بنده قوقلایەیم می دیرسکز ؟ نه دیرسکز ؟)

§ ویره‌سی‌یه ایچنلر ایکی دفعه سرخوش اولورلر حقیقتنه نظراً مشاهیر عیاشیندن بکری مصطفانك بیك بو قدر سنه یشامش اولدیغنی یکی تقویم یازییور .

§ بوتون شعرای جدیده‌نك بر آره‌یه کله‌رك (قار یاغدی ، قار باصدی ، قار طوپی ، قارلی طاغی بن آشدم کلدم ، قار کبی بیاض ، قارفیچه ، قارلق ، قارتال ، قارغه) عنوانلریله منظومه‌لر یازه‌جغی شایع اولمسی اوزرینه بابا یاورك قارحلواسندن فراغت ایتدیکی سویله‌نیور .

۱۲

علاقه‌یه دائر . . .

معلوم آ . عشق ومحبت صو کوتورر شیلردن دکلدر . انسان بر کره فتیلی آلدیمی اداره قندیلی کبی تا بسحر یانار طوتوشور . هانیا بکجینك بری بر اوه کیرمش . اوطه‌ده ، صوپاسی دیزنده محبته طالمشده قادینك قوجه‌سی کایر کلمز یوکه طیقیلمش ، بر اسنه‌مش بر دها اسنه‌مش ، طالار طالماز . رؤیاسنده نوبتجی کلمش اوده یانغین وار دیه باغیره‌رق بتون محله‌لی‌یی آیاغه قالدیرمش دیه بر حکایه یوقمی ایشته انسان او حکایه ده‌کی او بکجی کبی یانغیر یانغیر اولور . فقط هر کسه رؤیاده نوبتجی کلمز . هر کسك ده علاقه‌سی بر اولماز . کیمیسی ایچندن یانارده بللی ایتمز . یالکز جانانه لهیب جانسوز

عشق آه صورتنده کوستر. یاخود منظور چشم ابتهاجم اولان شودزلو برمکتوب ایله آ کلاتمغه چالیشیر :

« سوکیله جانانم .

نی سونمز آتشلره یاقان دیدهٔ فتانکی کورمیه‌لی قلبم جهنم علولریله خراب اولدی . یانیورم . او کوندن بری یانیورم . خاطرکده‌می ؟ او کیجه بن سکا کومورلکده اعلان عشق ایدرکن بکجی یانغین وار دیه باغرمشدیده سن عجبا نره‌ده ؟ دیه قولاق ویررویرمز اللریکی سینهٔ صد پاره‌مه [*] کوتوره‌رك بواشجه :

— بوراده ! دیمش ایدم. ایشته خانهٔ دلده اوکیجه باشلایان آتش هنوز سونمه‌دی وسونمیه‌جکده .

بو نار ایله بن قبره کیررسه‌م بیلیرم که
دوزخ طوتوشور شعلهٔ آه الممدن

§ مکتوب لطیف دکلی ؛ لکن بلایه باقلك که جانان مکتوبك حاوی اولدیغی نکات محرقهٔ شاعرانه‌یی جدی تلقی ایده‌رك بر آه ایدرسه اوی، کومورلکی آتشه ویرر دیه بیچاره‌یی بردها قبول ایتمه‌مش! نجه‌ده جانان حقلیدر. فقط. بن بو آتشدلی اله کچیررسه‌م مطبعه‌ده‌کی حجرهٔ مخصوصه‌مه حبس ایده‌جکم. زیرا مانغال بیله یاقیلمدیغی ایچون زمهریر ظرفاسی کبی تیرتیر تیریل تیتریورم. او بکا دردینی یانار بنده دیکلر ایصینیرم .

[*] شرقیدر

§ زیاده‌جه چاقیر کیف اولمق معتادی اولان میکشان زما-
نه‌دن بری کچن کیجه‌لرده دوشه قالقه خانه‌سنه کیدرکن یولده
صیزه‌جغنی نصلسه کسدیرمش وفقط اورته‌لغك چامور اولمسی
حسبیله دردینه برچاره‌بولمغیده قوره‌رق کنیشجه‌حلقه‌لی براوك
قپوسنه قولنی کچیروب قائماً نائم اولمش ایکن او آرالق خانه
صاحبی طیشاری‌یه چیقمق ایچون قنادی حیزله چکر. حالبوکه
قناد داخله طوغری بوکولنجه نائمك قولی آجیر، کندینی
قورتارمق ایچون اوده آصیلیر. اوآچار بو قاپار. مدت مدیده
دوام ایدن بوعربده الك صکره سرخوشك چامورلر اوزرنده
برسجدهٔ شکرانی و صاحب خانه‌نك دخی قول دمیرینی ظهربابه
کمال سرعتله وضع ایده‌رك فریاد وفغانی ایله خاتمه پذیر اولور.

§ آل طاوانلی یوکسك اوده
کلینمی اولاك کلینمی اولدڭ؟
اول سن بنم ایدڭ
شمدی ایللرکمی اولدڭ؟

منظومه‌سنده وزن وقافیه اولمدیغنی ادعا ایدنلرك:

بوینمه قباق طاقارم
خواردایی کوزندن چاقارم
آدینغا دینغا دین قباق
.. سودیکی قیزه باق

شرقیسنده‌کی قوافینك مقید اولدیغنه قرار ویردکارینی
قارشی غزته‌لری یازیبورلر.

§ كثرت عيش ونوشدن ديل آلتی اولان بری كچن قنديل كيجه‌سی فتيل كبی طولاشمقده ايكن دوشوب كله‌ٔ بی مدارنده قالديرم چيچكلری پيدا اولمغله ظرفندن بری بيت آتی بی‌بالانشد مومی‌اليه ويرمشدر .

قنديل كونی كوك قنديل اولوب كزمه سوقاقده
بيرام كونی ميخانه‌ده يات قالمه قوناقده .

— معلومات —

پك اي اما رمضانده نه پاپسون !

— مكتوبجی —

ليال ماضيه‌يه محسوباً آقشامدن آيلمغه غيرت ايتسون .

۱۳

« حوادث بلديه » تركيبنی قبول ايدرميسكز ؟ بو تعبير جديده عادتا حوادث مدنيه نوعندندر . يكديكرينه پك زياده يقيندر . « حوادث مدنيه » ستونی آلتنده بولنان فقرات اختراعات جديده‌دن ، كشفيات مهمهٔ علميه وفنيه‌دن ، اصلاحات وترتيبات صناعيه‌دن وسائر شيلردن باحث اولديغی كبی حوادث بلديه دخی يالكز بزم شهرده ايجاد ايديلن شيلره انحصار ايده‌جكدر . بو هفته ظرفنده حوادث بلديه‌يه دائر مطلع اولديغم حوادث مهمه‌یی معتبر معلومات غزته‌سنه ارسال ايديورم :

٭ بقری كوينده اقامت ايتمكده اولديغم جهتله قريه‌نك احوال

بلدیه‌سنه اولدقجه وقوفم واردر. مدیر سابق بیك زحمت ، بیك مشقت ایله اوراده بر باغچه و جوده کتیردی ، باغچه‌ده آغاجلر ، چیچکلر بیتدی. اوتلر ، چمنلر چیقدی. «لاق» دیدکلری بزم بیوك حوضلردن بر دانه یاپیلدی . صو ویره‌جك ما کنه‌سی یرلی یرینه قونولدی . نسوانه ، ذکوره مخصوص یرلر آیرلدی. الك صوك بورایه بر مستأجر بولمق مسئله‌سی چیقدی. مستأجر بولوندی. آنلرجه مناقصه قائمه‌سی دنیلن کاغد نشر ایدلدی . امضالر تعاطی قلندی . فقط بر مسئله معلقده قالدی ؛ بورایه اذن ویره‌لمی ویریه‌لمی؟ ایکی قومشو خیراولمازدیر. ضابطه‌بزجه بر مانع یوقدر دییه جواب ویرر . باغچه قهوه ایله ایشله‌مز . تکرار بلدیه‌یه مراجعت ایدیلور . بر شیئه بکزه‌دیرز جوابی ویریلیر . نصل ؟

§ قاضی کوی بلدیه‌سی‌ده حیدر پاشا ریختمنی املا ایچون اوکنه کلن یرده طوپراق طولدیرمقده‌در . پك اعلی ! فقط یرلر مقاومتدن عاجز اولدیغی ایچون کچن کون باغ آرابه‌لردن برینه راکب اولان بر فامیلیا خلقی آرابه‌نك طولان یرلردن برینه باتوب دیوریلمسی یوزندن آز چوق رخنه‌دار ، جریحه‌دار اولدیلر . کوچ حال خانملر ، آرابه قورتولدی . ظن ایدرم‌که براز دقت ایچه بیوك قضالری صاوشدیرر .

§ مناسبت کلش ایکن دوائر بلدیه‌یه برر جاده بولنه‌یم : بزم آرابه‌جیلرمزك حالنی کندیلری بزدن دها ایی بیلیرلر . بر کره دها تنبیه ایدلمزمی‌که مرقومان عنان اختیاری هریرده

بارکیرلرك چکدکلرینه براقمسونلر. باغچه قپوسندن کوپری یه کیتمك قدر شهرمزده تهلکه آتلاته‌جق بر یر تصور ایدلمز. یا کوپری باشنده! معاذالله. زمان اولیورکه اهالی این‌المفر دیه بربری اوزرینه چیقیور. اوستی باشی تمیز بر ذات کورمسونلر! یکرمی دانه آرابه بردن بره حرکت ایده‌رك ذاتاً موقعه نسبتله طار اولان او میدانی قاپلایورلر. کچن کون ایکی قادین ایله اوچ یاورو بونلرك آره‌سنده بربرینی غائب ایتدیلر. چوجقلر آننه! آبلا! دیه باغیریشیر، قادینلر قیزیم، اوغلم، قرداشم دیه حایقیریرلر. فقط کیم دیکلر! ینه کردونه رانان: بك افندی! افندی! کوچك بك! کوزلکلی افندی! پاشا بابا! خانم افندی! کوچك خانم! دیه فریاد ایتمکده دوام ایتدیلر. قادینلر، چوجقلر کوچ حال ایله قاووشدیلر. اوچ دقیقه‌ده بر حسرتکه تعریف ایدلمز.

§ خاطرده‌میدر؟ تزیینات بلدیه نامنه اوله‌رق آرابه‌جیلرك یك انسق روبا اکتساسنه مجبور ایدیله‌جکلری سویلندی ایدی. بو فکر بر کره وجوده کلسه ایدی نه قدر شیق اولوردی. اکر بوکا همت ایدیلیر وقامچیلرك اپلری‌ده کوچولدیلورسه حقیقةً بلدیه نامنه خدمت ایدلمش اولور.

—

١٤

صیجاقلر زیاده‌لشدکجه سرین یرلر آرامق عادتا طبیعی بر احتیاج حاله کیرییور. انسان بوغازده یوکسلدکجه یوکسلیور. بن بیله

موقتاً کوکصونی براقهرق صولره طوغری آقدم . بیوکدره‌ده براز اوطوروب قارنمی طویوره‌یم دیه‌رك اوزونجه ، باغچه‌سی دکزه منتهی بر لوقانطه‌یه کیردم . سفره‌ده آلافرانغه بیاض ، قارکبی اورتو . طاقملر تمیز . اورته‌ده بر لیسته .

بن ذاتاً دکز هواسنی بیلیرم . نه هر زمان آجیقدیرر . لزومندن زیاده مصرفه صوقار . لیسته‌یی اله آلیر آلماز مرتباتك کافه‌سندن برر طباق یمك ایسته‌دم . نه‌ده کوزل ، نه‌ده ماهرانه یازیلمش :

پیلیج صوینه شوربا ، پیلیجلی پلاو ، پیرزولا ، طاس کبابی ، اورمان کبابی ، شیش کبابی ، طاغ کبابی ، بیوکدره کبابی ، بطلیجان کبابی ، قوزی جکری ، قوزی باشی ، قوزی فرونده ، ازمیر کوفته‌سی . بونلرات نوعندن . کله‌لم سبزواته ؛ بطلیجان بکندی ، بطلیجان موسقا ، بطلیجان اوطورتمه‌سی ، بطلیجان سلکمه‌سی ، بطلیجان امام بایلدی ؛ بطلیجان طولمه‌سی ، عایشه قادین . باربونیه . چالی فصولیه‌لری . بامیه (اتلی) ، طوماتس طولمه‌سی . درلو (کووج ایله) بالقلر : باربونیه (طواسی) . کفال (پیلاکیسی) ، یمشلر : قاوون ، قاربوز ، شفتالی ، آرمود (آچقه) . شراب انواع پنایر (؟)

تمام ! هرشی وار . فقط هنکیسنی ییه‌یم ؟ چوربا : هوا صیجاق . ترەیاغلی پیلاو : صکره . پیلیجلی پیلاو ؛ بردن بره ضیقار . پیلیج قیزارتمه‌سی : قوب قوری . پیلیج صغوغی : سوکوشدن نه چیقار ؟ پیلیج اکشیلیسی : کیم بیلیر نصل شی ؟

بقتك : بوراده پيشيره‌مزلر. فيله‌طو : انسان (يانى) ده اولوبده يمه‌لى : پيرزولا : بزده‌ده ياپيورلر . طاس كبابى : يمه‌دن بيقدم. اورمان كبابى : بوراسى يزى دكل. شيش كبابى : براز طوردم . طاغ كبابى : ايشيتمديكم بر طعام . بيه كدره كبابى. شاشدم . بطليجان كبابى : شيش كبابندن نه فرقى وار؛ قوزى جكرى : وقتى كچدى . قوزى باشى : اشكنبه‌جى دكاننده‌مى‌يم ؟ قوزى فرونده : شمدى طادسزدر . ازمير كوفته‌سى : هيچ سومم . بطليجان بكندى؛ بطليجانى از ، اوزرينه طاس كبابى قوى . وير مشترى‌يه ، يمز . بطليجان سيلكمه‌سى: كذا. بطليجان امام بايلدى : زيتون ياغليدر. بطليجان طولمه‌سى : بر دانه‌سى يتير. عايشه قادين، بازبونيه، چالى فصوليه‌لرى : سبزه ديدك آ . باميه (اتلى)! صيويشيق. طوماتس طولمه‌سى . ايى پيشيرن اولسه . درلو: قارمه قاريشيق شيدن حظ ايتمم. باربونيه: بوفنا دكل. هم آلافرانغه‌ده اوجه‌دن بالق يدم. كفال پيلاكيسى: شمدى هيچ يمز. قاوون : عجبا طوپ آتاممى؟ قارپوز : صغوقمى؟ شفتالى: صولممى: آرمود: پورسيوقنى قاچه؟ شراب: يرليدر. انواع پينار: معلوم آ: قشار، بياض ، غرويير، فلمنك .

بن بوملاحظه، بوتردد ايچنده ايكن جن‌كوز بر غارسون:

— افندم! نه يوره‌جقسكز ؟ ديدى . آرتق دوشونه‌يم اولماز. شيش كبابى‌ديدم. ديدى‌كه: يانڼه بر آزفصوليه قويسونمى: يكى، فقط اوجه‌دن بربازبونيه وير. شراب كتير. يمش‌ده كتير. ديدك. امرلرم صرعسيله اجرا ايدلدى.

طعام اثناسنده صوردم. بورایه نه دیرلر؟ پاموق یانی. پاموق یانیمی؟ دقت ایتدم . طوپوز کبی بری . بیاض بیقلی ، قارنی ، چکه سندن زیاده ایلری یه فیرلامش. پك اعلا. آغزمزی سیلدك. بورجمی صوردق. حریف پاموقدکل پولادایمش، ۳۵ دیمسونمی؟ اغنیای احبامدن بریله بعضاً بویله یرلره کاوبده بن غارسونك حسابنی تدقیقه قالقشدیغمده :

— طوقونمه . بورالرده حساب صورمق عیبدر. دیردی . کاشکی دیمز اولایدی. هر نصیحتی طوتمامده بوضررلی نصیحتی طوتارم. قوزی کبی ایکی مجیدیه‌نی ویردم . سیلیك بر چاریکی درجیب ایدرك دوشونوبده قوهٔ هضمیه‌یی اخلال ایتمیه‌یم دیه بردن بره طیشاری یه فرلادم .

— دها قپودن چیقارچیقماز بر آرابه طوردی. بنم اغنیای احبادن دیدیکم ذات ایچنده . ایچمدن بر آز اول کلسه ایدك نه اولوردی؟ دیه سویلندم. ایکی طرفدن بر وای! در کیتدی . صوردم :

— نره‌یه ؟

— بندلره! هایدی برابر کیده‌جکز.

— اولور.

آرابه‌یه آتلادق . دها عمرمده بندلره کیتمه‌مش ایدم . بوزیارت اولادن حاصل اوله‌جق سونجك زیاده اوله‌جغنی تخمین ایدییوردم. هرنه ایسه! آرابه طیپلار، بز طیپلارز. مالطز محله‌سندن کچدك . قره‌غولاك اوکندن بیوکدره چایرینه کیردك .

اینجه، پروزلی برزورنا صداسی، کورولتیلی برطاوول بزی قار- شیلادی. اسکی طونج رنکنده ایکی قبطی ، بردن تمنـا ایدرك آرابه‌یه یاقلاشدیلر. رفیقم، برازشیق، عادتاحوپپاجه اولدیغندن:

— براز دیکلیه‌لم . دیدی . طوردق. زور ناجی بوغازینك یان طمارلرینی شیشیره‌رك بر مدد ! قوپاردی . یاهی ! طاوولده باصو طوتیور. عشق اوستندن براز کزینیر کزیتمز :

آللینك آللیسی‌یم بن
قاره‌قیزك آبلاسی‌یم بن

دیه برفریاددر قوپدی. مگر اوچدرت نازنین جمال‌اطرافمزی صارمشلر . باشلرنده طبیعی چیچکلرله مزین اورتولر ، رنکی آتمش ، اوکی ییرتیق ماوی یلدیرمه‌لر ، قیرمزی رنکده شالوارلی انتاریلر ، اوخنالی پارماقلر ، راستیقلی قاشلر ، قار کبی دیشلر ، سیجیم کبی اورولی پرچملر . آره‌ده بر کوبك حوپلامه‌سی ، نصل تعریف ایده‌یم برنغمه ، برطربکه حقیقةً قبطیانه .

هوا دکیشدی . ینه هپ بر آغزدن :

یوردیکم بروسه‌لی بروسه‌لی
بکا کل هر صالی هر صالی

ترکیسنه کیردیلر . آره‌ده بر مانی :

آدم آمان : نه‌درده : بلایه نه‌اوغرادی‌غریب باشم‌نه‌درده ؟
بن آنك قربانی‌یم بنی سومز نه ایدرده ؟
اوح ! یاهی ! یشا !

یارم ساعت بویله‌جه آرام ایتدکدن صکره ینه یولمزه روان اولدق . سلطان صوبی دینان محله کلدك . بر آلای‌ده اوراده قویدی ، زورنا، قلارینت ، طاوول، چفته نقاره ، لاترینا بر مجموعهٔ طربکه آلاتورقه‌سی‌ده وار ، آلافرانغه‌سی‌ده. اوراده‌ده برقاچ هوا دیکله‌دکدن صکره ینه یوللاندق، قنبور دینیور بر یره کلدك. بوراسی ساکن ، کورلتی یوق. قارشو-مزده قوجه بر مقسم . یاپیلیر شی دکل . کمال تواضعله آتندن کچه‌رك یوریدك . بندلر ، حقیقةً آثار مدنیهٔ عثمانیه‌دن نشان ویره‌جك مؤسسات جسیمه‌دن ایمش . حیرت ایچنده قالدم . موقعك لطافتی ، او اورمانلرك کوزللکی فکر شاعرانه ایچون ایجه سرمایه ویریر . نه چاره‌که زورنا بزی اوراده یاقالادی .

§ بیوکدره پیاسه‌سی پك کوزل اولیور . آقشامك ساعت اون ایکیسنده ابتدا ایدن بو کزینتی کیجه‌نك اوچنه ، حتی دردینه قدر امتداد ایدرك کوندوزین چایر چایر یانان آتشنز دکان کیجه‌نك طراوت بی‌قرارندن شویله‌جه استفاده‌ایدییورلر. موقعك انظار وافکاره بخش ایتدیکی رونق حسبیله بوپیاسه‌لرك پارلاقلغی زیاده‌لشیور . فقط غازینوده اوطورمق ایچون ایجه یورك ایستر . کندینه کوونمه‌ین ایچری‌یه کیرمسون. نه‌دییورلر بیلیورمیسکز؟ انسان بیوك درمیه پاره یمکه کلیرمش. طوغری. فقط واپور پاره‌سنه قدر صویولورسه بوراسی بر آز اندیشه ویرمزمی ؟

§ كانئ شهيرمز طاتيوس بوسنه ينه چيرچيرده كانئ اوتديريور . فصلار باييور . قره قاش ، قانونی شمسی ، طنبوری يووا كم برلشمشلر . فقط كچن بازار كونی كبی ياغمور ياغەجق اولورسه تنته آلتنده اوطورمق خوش قاچيور . مع مافيه ديكلنەجك برساز طاقمی‌ده وارسه اوده آنجق بو طاقمدر . چير چير صاحبنك حسن طبيعتی ذاتاً مسلممزدر . ديرمه چاتمه شيلرده التفات ايتمز .

§ نه ديرسكز ؟ طوزلی شيلر ييوبده صولره كيتمك عادتی هنوز غائب اولمه‌مش . بن بيله سوق طبيعی ايله ساردااليا ييوب كيتمه‌يمی ؟ ايچ بره ايچ ! انسان قيربه‌يه دونيور . بركت ويرسون صو طورميور . آقيور . يوقسه بن ده استانبوله طاوول كبی بر قارين ايله اينه‌جكدم .

١٥

(عاشق ايله معشوقه بالەدەدر .)
فجيع وغايت سوزشلی قومديا
پرده : ١
فصل : ٢
تابلو : ٣
فانطاو : ٤
بات : ٥

(پرده آچیلدقده) آلافرانغه بر یتاق اوطه‌سی . یان طرفده بر مرمر ماصه اوزرنده لاومانا . آنك یاننده اورتولو، آیاقلی، چكمجه‌یه بكزر بر شی . صیق صیقی‌یه قپانمش پنجره‌لر. تك ، معدنی ، قباریق بر قاریوله، قنابه، اسكمله ، صندالیه ، قولتوق ، یاصدق ، كییك اوینی مصور بر لوحه . قارپوز ، اوزوم ، شفتالیلی بر لوحه دها . یاز مهتابی . هوا صیجاق . عاشق آیاقده ترینی سیلیور . معشوقه كوشه‌ده اوطورمش كوزلرینی سوزییور . مكالمه فرانسزجه جریان ایدییور)

معشوقه — سز نی سوییورمیسكز ؟

عاشق — بتون قلبمله مادام .

— نه وقتدن بری سوییورسكز ؟

— (بر خیلی دوشوندكدن صكره) . . ایشته اوكوندن بری . . .

اوف ! . . هواده صیجاق . شو جاكتمی چیقا - ریرمیسكز ؟ . .

— (باش اوسته ! ویشنه چوروكی، اوزری سیاه غیطان ایله اویه‌لی ، یاقه‌سی صارمسی دانته‌لالی ، قیصه وطاز قوللی جاكت چیقاریلیور. اوفاق، دوز بر كردن ایله برقاریش مساحهٔ سطحیه‌ده قولته بر كوكس ، بوموق ایكی اوموز كورینیور)

— (سوزوله‌رك) حالا سوییورمیسكز؟

— شبهه‌سی وار مادام . . . كورمیورمیسكز ؟ نه‌لر چكیورم ؟

— هواده پك آغیر! شو قورسه‌مك باغلرینی چوزرمیسکز؟

— باش اوسته‌ مادام! (چوزر چوزمز پوف! دیه بركوكس صداسی. دومبه‌لك بر قارن شیشكینلكی.)

— اوح! براز كینشله‌دم.

— اوت ...

— بندن اول بر بشقه‌سنی سودیكزمی؟

— قابلمی؟ ایلك علاقه‌م. بن یالكز سزی سودم، سورم، سوه‌جكم، سویبورم.

— تشكر ایدرم. فقط سزده صیقیلیورسکز. جاكتكزی چیقارك.

— باش اوسته مادام! ....

— یانمه اوطورمازمیسکز؟ لكن بو حرارت نه اوله‌جق؟ ژوپون بیله صیقتی ویرییور چیقاریرمیسکز؟

(بیاض دانته‌لالی دیكر برشی دها.)

— لكن سزده ترلیورسکز. یلككزی چیقارك. بویون باغكزی چوزك.

— پكی. باش اوسته مادام!....

— عشق حقنده فكركز نه‌در؟ ....

— سزدن بشقه فكرم یوقدر. یانیورم.

— باری كوملككزی‌ده چیقارك.

(انجه تن فانیله‌سی. آره‌لغندن برابكی كوكس قیلی پرچمی).

— آه! مادام ...

— سویله‌یك موسیو . . .

— فقط ایسقارپینلرمده . .

— چیقاره‌یم ...

— رحمت اما چورابلرمی‌ده چکرمیسکز ؟

— باش اوسته ! ...

— یا سز پانطولونکزی نه‌دن چیقارمیورسکز! آمان ! . نه قدرده اسنه‌یورم ...

— قاریوله‌کزه یاتسه‌کز آ ...

کومدیه بر سس . مادام یتاقده . موسیو آیاقده .

— سزك اویقوکز کلمه‌دیمی ؟

— او بویله‌می ؟ مادام . .

— البته ! . .

(کوم دیه ایکنجی بر سس دها . آه ! اوح ! اوف! ...) عاشق کندی کندینه :

— باشمده بر آغرلق وار . اوت . اویومالی‌یم . چاره‌سز اویومالی‌یم ... (درین ، دیك سسلی بر اسنه‌مه . یوزلره صو هجومی . چنکه آیرلمه‌لری . اوفاقدن نفس . کوزلرده آلاژاپونه استطاله . بر اسنه‌مه دها . بر دها . قاپین . حایقیرتیلی بر اسنه‌مه دها . پسدن بر خورولتی . برون ایصلیقلری . بر ایکی آغز شاپردیسی . . تك توك لاقیسی صدالر . . . خورولتی)

— بو موسیو مطلقا احمقدر ... مطلقا بنمله اکله‌نیور . . بنم کبی قادین ایله اکلنمه‌ها ..

(كوم دیه اوچنجی بر سس دها. موسیو قاریوله‌دن آشاغی‌یه. آمان صدالری ... چیرپنمه . آپارتمانده تلاش اماره‌لری ، نه وار صدالری . آناختار شاقیردیلری . . موسیوده تلاش . . یره دوشمش .. یرده آقشامدن قالمه قدح وار ایمش. آیاغنه تصادفله قیرلمش . کسمش . قان آقیور . باصه‌میوب سکه‌کیور . قپودن طیق طیق ضربه‌لری . آچ‌ك دیه باغیرتی .. بو نه رذالتـدر سوزلری.. مکر صراحی‌ده دیوزیرلمش. آشاغی اوطه‌یه آقمش ،)

— —

١٤

(جناب حق شهر صیام مبارکی جمله مؤمنین

ومؤمنات حقنده میمن ایلسون آمین)

شو صورتله عرض تبریکات ایله‌یشمدن مقصدمك نه قدر صمیمی اولدیغنی البتـه حس ایتمشسکزدر . کرچـه بك چوق سویلنمشـدر . فقط کوکلر طوغری حس ایتدیکنی طوغری افاده ایتمك ایچون بشـقه تعبیر بولمغه احتیاج کورمز دکلمی ؟

کلهلم صدده :

الده اشکمبه فنار آرقه‌ده زنبیل سحور
کیجه فصلنده شکمخوارهلرکدر میدان

بیت برجسته‌سنك ناظم ابدی الاشتهاری اولان ثابت مرحوم

شمدیکی استانبول شهرینك تنویر شرکتنی ادرا که موفق اولمش وزنبیل موداسنك کچمش بولندیغنی کورمش اولایدی مصراع اولی نه درلو بر شکل ادبی‌یه وضع ایدردی ؟ بونی حل ایده‌نه طرف ناچیزانه‌مدن بیوجك بر آفرین ویریله‌جکدر. ایشته بز شعرایی، ادبایی ینه مرحومك :

یوم شك نیتنه شیره صیقارکن یاران
صیق بوغاز ایتدی کلوب شحنهٔ شهر رمضان

مطلع کزیده‌سنك ناطق اولدیغی صیق بوغاز ایتمك مصدر مرکبیله شویله بر زمانده صیق بوغاز ایده‌رز . ار اولان میدانه چیقسون . ایکنجی مصراعه کلنجه اوراسنی بابا یاورمز حل ایتسون .

§ اوروج حالی بویا! وقت کچیرمك لازم. الده یرلره سو-رونور قوقا تسبیح، بلده دفع جوعه مدار اولور فکریله یوك قوشاق. دیلده مانع حرارت اولور زعمیله شاپه‌دی، بلده اوته بری کوزیرم هوسیله کوزده کوزلك ، اوموز ایلری، صرت کری، خرامان، نازان، دیده‌لر سوزوك ، صورت اوچوق ، دوداقلر (ارتعاش عصبی) [١] ایله لرزان، بیل باشی، یوم شك دیه آقشامدن زیاده‌جه قاچمش اولدیغی ایچون وجودك کافهٔ نواحی [٢] وقصبات [٣] واجواف [٤] وعضلاتی [٥] پران اوله‌رق کزینیرکن خاطرمه ینه بزم غزته‌لر کلدی. آمان افندم!

[١] اصطلاحات فنیه‌دندر .
[٢ - ٣ - ٤ - و ٥ - کذا

كول بره كول! نه لطيف شيلر ! بونلرده طون طون! او نه تحف اسملر ! نه لر. نه مقاله لر! هله اعلان قيسمنه باقك .. بزم موسيو «بالدو»نك قوت ويرمك ايچون اسپرتوسز خالص انكليز قينه قينه سنى درحال كوريسكز. بل آغريلرينه شفا ايمش .! براز دها ايلرى يه كيدك. ينه آنك بالق ياغى، انسانى سميزتير ايمش. رجا ايدرم براز دها كوز كزديرك: (اهل مراقه) مخصوص ترزى مغازه سى [٦] ضيق نفس وكوكس نزله لرينه مخصوص علاج [٧] آتى آيده فرانسزجه اوكرددن بر استاد شهير. فرنكى بلى صغوقلغى. طوزلى بالغام. مياصيله باقان بر خانم. كوشه يه صيقيشمش بر لطائف جزؤدانى ، بچين يازدن قالمه غالبا خانم الندن معمول بر صولغون دمت ، آقشام اذانلك اون ايكيده اوقونورمش اولديغنى كوسترن تقاويم يوميهٔ رمضانيه . (اجمال ملاعب) ناميله سوريه دن كلمه بر اويونجى، ينه پورتقاليسك شروبى. حيرت ! سرلوحه لى بر صاچ بوياسى ، ميخيوتينك قونياغى. ايكى فكر اوزرينه مقبولدر ديه روجه دن فرانسزجه يه فرانسزجه دن ارمنيجه يه ، ارمنيجه دن ينه روجه يه روجه دن بر دها فرانسزجه يه ترجمه ايدلدكدن صكره لسان عذب البيان عثمانى يه انتقال ايدن برشى ، يكى جامع عياريله حركت ايدن ادارهٔ مخصوصه واپورلرى ، ايكى كوزم بانق عثمانينك يوزده بش فائضلى اعلانى. معده نك منبع امراض اولديغنى بشرك تحرى

[٦] خسته خانه اولمق احتماليده وار .

[٧] ترامواى شركتنك نظر دقتنى جلب ايلرز .

حقایقله مشغول اولدیغی زمانلرده آکلادیغی بیلدیرن نفاست لذت... آدلی، صانلی، شانلی بر ورقۂ تبلیغیه . طمله تداویسنه مخصوص بر اولوق بولندیغنی مبین مژده‌لرده کورورسکز . اوح ! ای خنده ! نرده‌سك ؟ براقك او صحیفه‌یی کچك مباحث مهمۂ روزمره‌یه! «ثروت»ده شهزاده‌باشی، فاتح، خلیج، اقسرای، فندقلی مخابرلری غیرتلاق غیرتلاغه کلش ، صاره‌جق آدم آزایورلر. «اقدام» برنجی دائرۂ بلدیه علیهنه نیه یازمش دیه بر مقاله . بری قالدیرملر بوزوق ، اوته‌کی صاغلام ، بریکی هنوز تعمیردن چیقمش، دها اوته‌کی هیچ قالدیرم یوق دییور. افندینك بلبلی . «لاموز اوتومان» دیه بر مغازه . ادبیات جدیده حقنده ادوار ادبیه‌مزدن معمول متحرك بنفسه بر خلاصه ؛ بوغاز ایچنده خولیا موقعنده بر تماشا. حاجی رشید بی‌نوانك دکاننده اصیلی اولان معهود :

چای ماخوشکوار و شیرینست.

شکلنده‌کی و مابعدلی قطعه . درایتلی بولجی ایله یا روم ایلی ویا آناطولی شمندوفرلرینك درایتلی یاتجیلری آره‌سنده قومیك، نشیق ، بر طرفی آلافرانغه ، بر طرفی آلاتورقه ، رنك آمیز شاپقه‌لی، فسلی بر محاوره. بیرنجی حیوان شکلنده بر قادین [٨]، جبر اعلایه و حتی تمامی و تفاضلی‌یه مناسبتی اولان بر معادلۂ سودا ، خلیج درسعادت واپورلرنده یولسزلق وقوعه کلدیکنه

[٨] آمان یاربی.

دائر اقدامك بر فقرهٔ لطیفه‌سی، شهر مكتوبجیسنك هفته‌ده بر اجمال ادبی یازه‌جغنی تصدیقاً آپاس آغا مخبرینك خاجانلی افاده‌سی ، منظورکز اولور .

آژانس انترناسیونال

[ییل باشی مناسبتیله براز کج وارد اولمشدر .]

سرکه‌جی : ۲۹ کانون اول — هفتهٔ ادبی محرری اوچ سنه‌لك منتظم ثروت فنون قوللکسیونی حاملاً بورادن حرکت ایتدی .

کذا — آثار اسلافك کثرتنه واقدامده ده‌قادانلر علیهنه یوروین ذواتك همتنه مبنی مصادمه‌نك منع وقوعی ایچون چاره‌لر آرانیورمش . هر ایکی قوللکسیونده صالون کوشه‌لرینه وضع ایدیله‌رك تشهیر ایدیله‌جکمش . .

۱۷

بن ذاتاً روزه‌داران امتدن اولدیغم ایچون صیامدن پك متأثر اولمام. بیلدکلرمدن‌ده پك چوق کشی بنم کبیدرلر . نه اوله‌جق ؟ کونده غروشه اشکمبه چورباسیله ، یارم باش صوینه صالنمش سوکوش ایله بسیلنن معده‌لر آلام جوعه آلیشمش دیمکدر . فقط نه حالده‌سکز ؟ بوراسنی آکلامق ایسترم . عجبا اوده مامادادی‌یه بر پارچه برشی صقلاتوب کوزلجه یدکدن وآقشامه قدر امتداد ایده‌جك قوهٔ

تحملیه‌یی درجهٔ شدتندن دوشورمه‌مك ایچون بر قاچ بارداق صو ایچدکدن صکره تسبیح بدست اوله‌رق چیقیورسکز؟ دنیاده بوطور ریاکارانه‌یی بوتمایانلردن بری‌ده بزم آیاس آغا مکتوبجیسیدر. ها! کوره‌یم سنی دییك. بزه اوزوجنز اولوبده کندیسنی خلقه صائم کوسترن نه قدر یك، افندی، آغا، خانم وارسه جمله‌سنی بر بر سچوب آییرر. بو مهارتی نه صورتله اکتساب ایتدیکنی صوردیغمده دیدی که:

— بوندن قولای بر شی یوق. بر کره چهره‌سنه باقارم اگر محرر چهره‌لی ایسه اوروجلی. دیرکتور سیماسنده ایسه اوروجسزدر. چونکه بو ایکیدن بری سنه‌نك کافهٔ فصولنده مطلقا آج، دیکری محقق طوقدر.

§ رمضانده طالغینلق دنیلن جدی ویا جعلی حالك موجب اولدیغی قومدیلر انسانی کولدوررده هله بن قارانبول منظره‌سنه بایلیرم. برینك صاغ قولی اوته‌کنك صول قولنه حیزلیجه تماس ایدر ایمز بر یارم دور اجرا ایدیلور. باشده فس بر حرکت اهتزازیه ایله تبدیل موقع ایدرك بوسکوللر آزیجق هوالنیر. فقط کوزلر برر استقامت معکوسهٔ انعطاف آله‌رق آقنر بلیریر. دوداقلر مخارج اصواتی آچوب قپامق ایچون برر مانیوهلا ایش کبی تیتره‌مکه باشلارلر. بو لرزش آنی ال وپازمقره وعائدی حسبیله قالچه‌لردن دیزلره قدر سرایت ایده‌رك شدله‌مه‌دنیلن حالت فیسیولوژیقیه حصوله کلیر. قلب بالطبع ضربانی آرتدیره‌رق معده اوستلرندن خنجره‌یه طوغری

اوزيرمه وعندن لحمى وشحمى بر قبارمه ايله اختناق علامتلرى حس ايديليرد. مايهٔ سكروحضورى مختلف الوزن اولان وشكل وقيافتى جنسه منحصر بولنانلرده يكديكره قارشى كوستريلن غمزه‌لر، ايمالر، مژه‌لرك اينوب قالقمسى، صقال اوينامه، چكه، غيرتلاق آنمه‌سى كبى حالات متنوعه پك غريبدر. ايشته بتون بودزلو حركات رقاصيه‌يه شدت كلديكى زمان طرفين فك دها نه مجبور اولور. مثلا :

— كورميسك ؟ ديه بوغوق ويا كورلتيلى برسس چيقار. آنى متعاقب درحال :

— كور سنسك! ديه ايكنجى برسس ايشيديلير. بوبوشانه بتون قواى الكتريقيه‌يى قشلرى چابق بر شكله افراغه مجبور ايدر. لسان حالك لسان بيان وافاده‌يه بكزدمديكى آكلاشيلير. چونكه اوسس :

— هايدى ! هايدى مبارك كونده... شمى بلايه صوقمه! ديه برحسبحال ناطقانه‌ده بولنور. حال بوكه بوضربهٔ لسانيه‌نك قارشى طرفده حاصل ايده‌جكى عكس العمل نوعه، يعنى متانت قلب وحدت آرزويه كوره متبدل اولديغندن اوله‌بيليركه :

— سندن كله‌جك بلايه حاضرم ! مثللو بر صدا چيقار. آمان‌اه ! ايشته قيزيلجه قيامت قوپيور. هله مارين وعابرينندن بش، اون، اون بش، يكرمى دانه‌سى بيربكير وايچلرنده بر ايكى قيويرجق بك‌ده بولنورسه آتش صچاغه صارار. كفر؛ بربرنى ولى ايدرك آره‌ده صيره‌ده مشهود باصرهٔ دقت اولديغى اوزره

یومروقلر ایتمکه ویا اللر یاقه‌لره صاریلوب معاملات جریه‌یه کرمی ویریلیر. معلوم اولدیغی اوزره حصول ترقی مطلقا برندای تشویقه محتاجدر. بشریت بو حسی، بو ندایی قلبنده طوته‌ماز. میانه‌یه کیرنلردن اهل صلاح اولانلر :

— عیبدر ! ایتمیك ! دیدكلری حالده دیكر فرقه :

— اور ! وای حریفه باق ! دیزغالی صاللاندی ! موروغه هامپیر ! دیه تلطیفات مجادله‌پرورانه‌ده بولنور. آرتق آل آشاغی، ویر یوقاری ! الك نهایت پولیس آییریر. صوك پرده هپسندن شیقدر. صولویه صولویه بری بر طرفه، دیكری اوته طرفه كیتدكلری حالده اودونوك كوزلر متصل یكدیكرینی تعقیب ایدر. بو انظار حدتده هرشی ممتزجدر : طیاق، سیله، طوقات، شامار، ییرتمه، طیرمالامه، توكورمه، آیاق التنه آلمه، تكمه، چفته، چیمدیك، ایصیریش، قولاغنی چكمه، بورنی قاناتمه، قفاسنی یارمه، بوغازینی صیقمه، بوش برینه اورمه، قولنی قیرمه، كوكسنه ایتمه، چكه‌سنی طاغیتمه، دیلنی قوپارمه، آووردینی ییرتمه، جكرینی سوكوب آلمه، قانی ایچمه، بینی طاغیتمه، باغرصاقلرینی دوكمه كبی شان وحشته جسبان هر نه وار ایسه برر برر او نظرلردن فیرلایوب اورته‌لغه یاییلیر. ایكی قفا یكدیكرینی آییران مسافه‌ایله مبسوطاً متناسب اوله‌رق صاللانیر. ایكی الك شهادت پارمقلری دخی بو تناسب داخلنده سن بونی بالله! اشارتنی چكر. كاه برینك الی جیبدن بر مندیل چیقاروب ناصیهٔ خویكرده‌سنی، بیق وصقال كبی لعاب ایچنده قالان یرلرینی

سیلر. كاه دیكرینك الی یومروق حالنه كیره‌رك جیبه صوقولور. فقط اوموزلر دوداقلرله برابر بر مدت دها حركات مكتسبهٔ اهتزازیه‌یی غائب ایتمز. كوكس شویله بویله اوكسورمه حالنده شیشر، بوغاز صوصار، دیل پاسلانیر، غیرتلاق اینوب چیقار. تا دیزلره رخاوت كلنجه‌یه قدر جیمناستیق آدیه بكزر بر خطوهٔ غیر منتظمه ایله مشیت قهرمانانه محافظه ایدیلیر. بو قومدینك الك صوك پرده‌سی هر ایكیسنك دكانده اوده، قلمده، یوالده، جامعده، تراموایده. ترنده، تونلده، طونلرده، شركت خیریه واپورلرنده، سمیدجی، چوركجی فرونلری اوكلرنده، محله قهوه‌سنده. قرائتخانه‌ده، تیاتروده، قره‌كوزده، چایجی دكانلرنده، افطارده، سحورده، دیركلر آره‌سنده راست كلدكلرینه آكلاتمه‌لریله تا ایرتسی آقشامه وطوللاییسیله بایرامه براز دها ایلری كیدیله‌جك اولورسه كله‌جك شهر صیامه قدر سورر.

١٨

هانیا تمر هندی شربتم! دییه قولاغمده پاتلایان آواز شدیدنی او درجه قورقوتدی كه حیرتمدن آز قالدی آلابیلدیكنه كیدن واوزرمه طوغری كلن آرابه‌نك آلتنده قاله‌جقدم. كندیمه كلوبده بونعره‌نك كلدیكی طرفه دقت ایتدیكمده سیب سیوری،

کوربوز ، دلیقانلی، باشنده کچه کلاه ، صرتنده سالطه، باجاغنده پوطور ، طولومبه‌جی یمنیسی جنسنك سویلیزه طاقندن آیاغنده بر یمنی بولنان و آرقه‌سنه سماورمه‌سی صاری بر کوکم آلمش اولان برینی کوردم . دقتمی آ کلار آ کلاماز :

— بو . . و . . ز کی ! دیه بردها حایقیردی . بن حالا صورتنه باقیورم . اوده متصل سویلنیور :

— شفالیدررر ! حرارت سوندوررررر .

شاشیردم . کیم بیلیر نه درلو بر حالده قالمشم که شربتجی یا نه طوغری کله‌رك اوکنده‌کی بارداقلقدن بر بارداق چکدی . باشنی ا که‌رك :

ـــ شیر! شیر! دییه طولدوردی. صیوالی قوانی اوزادهرق بزه بردانه صوندی. چار . ناچار ایچمکه باشلادم. بن ایچیورم. او بنی عالمه شاهد طوتیور .

ـــ دیشلرینی طوکدیردی ! هانیا بو ...ز !

دییه باغیریور . مکر بونلر ازمیردن بورایه قدر کلمش ارباب تجارتدن ایمش. آکلاز آکلاماز مجروحین غزات عثمانیه حقلرنده کوستردکلری اثر فتوت خاطرمه کلدی. حریفجکزی درحال سودم . حتی قازانسون دییه بر دانه دها ایچهرك تسکین آتش ایلدم .

§ بن بارداغی تسلیم ایدرکن یانمده برسس دها پیدا اولدی. دوندم : قربان اوسب . بو یادکار مضحکده صوصامش . فقط ویردیکم اشارت اوزرینه شربتجی بارداغی طولدیرنجهیه قدر الك منتخب تقلید تناسخ کارانهسندن اولان متوفا چاغیجی جوانك شکلنه کیردی . ایچدکدن صکره قنبورینی چیقارهرق یورینمکه باشلادی. شربتجیده شاشه قلدی. بو سفر حیرت ایتمك بندن اونعره زنه انتقال ایتمشدی .

§ كچن كون كوپری اوزرنده تدقيق الوان ايله اوغراشه‌رق خلاصهٔ مشاهداتمی سزه يازمش ايدم . مكتوبك طرز تحريری ارباب قلمدن برينك خوشنه كيتمش و بنی زيارت ايتمك كبی بر توجهده بولنمق اوزره بنده خانه‌يه قدر كلش ايسه‌ده بوله‌مامش . بونی خبر آلنجه بالطبع « اعادهٔ زيارت » ايتدك . او بنی بوله‌مامش اما بن آنی بوله‌بيلوم . درحال بحث رنكلر اوزرينه آچيلدی . طولاييسيله لسانه انتقال ايتدی . ديدی‌كه :

— اكر لسانمز ايچون ده بر رنك يازمقلغك ايجاب ايده‌يدی نه ديه‌جكدك ؟

طوردم . سؤال غريب اما مهم . شاشالادم . لسانه اثبات رنك ايديلير می؟ مائی ديسه‌م اولماز ، قيرمزی ، ترنجی ياقيشماز . آل ، پنبه ، سياه هيچ مناسبت آلماز . النهايت :

— بن ياقيشه‌جق شيئی بولامدم . سزك خاطركزه كليور می ديه صوردم . كولدی ، ديدی‌كه :

— بن بولدم ! لكن بر رنك دكل . مجتمع . رنك‌ده دكل ، بر قاچ رنكك اجتماعندن حاصل اولان « موزائيك » .

— موزائيك ! صحيح پك مناسب . اويله‌يا! عربجه ، فارسی ، ايتاليانجه ، هله شمديلر فرانسزجه ، تركجه قيامت .

— اوت . لسان بيودكجه يكی كلماته محتاج ايمش ، مثلا طاتلی كلمه‌سی پك اسكی ، قوللانلماز ايمش . آنك يرينه نوشين كلمه‌سی اقامه ايديله‌جك ايمش . بعدما حلوای نوشين ، نوشين قاربوز ، نوشين رنك ، نوشين سخن ، نوشين ديل دينيله‌جك .

— فنا دكل . فقط ترجمه‌سی قالقوب فارسیه‌ی كلیرسه لسان تجددمی ایدر ؟

— آنی ارباب قلمدن صور ، حتی كچن كون مشهور بورژه‌نك (ایدیل ترازیك) نام اثرینی اوقوركن بریرنده (قاره‌س بلو) تركیبنی كورنجه ادبای جدیده‌مزه حق ویردم . انسان بونی نصل اولورده مائی رنكلی اوقشایش وياخود نوازش كبودرنك ويمسئله نظر اوزرینه اولدیغی ایچون نكاه كبود فام دییه ترجمه ایتمز :

محاوره‌مز شو درلو شطحیات اوزرنده ایكن معلوماتك اوكونكی نسخه‌سی‌ده كلدی . غریب شی! رنك مسئله‌سی‌وار . بر كون پنبه منديل، بر كون مائی منديل . بربرمزه باقیشدق . اوده كولدی بنده . نهایت مخاطبم دیدی‌كه :

— دیركتورك همتی . یازیلان حكایه‌نك حامضی اولدیغی آكلامق ایچون برمعامله كیمیویه‌یه احتیاج كورمش . اوزرلرینه تورنسول بویاسی دوكمش . بورنكه كیرمش .

§ الفاظ جدیده اولدیغی كبی تعبیرات جدیده‌ده چوغالیور . مثلا شو موسمده برینه شو آدم نصلدر ؟ دیسه‌كز اوبرودتك عكسی اوله‌رق مقام تنفرده صیجاق ! دییه جواب ویرییور . سببنی صوردم . مقابلةً : بو كون بزی ازعاج ایدن نه‌در . صیجاقلق دكلمی ؟ اوحالده بنده بو آدمك حضوریله ازعاج ایدیله جكمدن پك صیجاق دیرم دیدیلر وحق ده قزاندیلر . بو فكر بنده ایجه حسلر اویاندیردی . كوزم آغردیغی ایچون

سالوللی یاموق قوللانیورم . کورسه‌کز نه قدر یوموشاق ! تعقیم‌ده ایدلمش . میقروبدن‌ده خالی . قوقوسی براز یبانجی اما رنکی آه ! اورنکی بیاض، یاموق والسلام. کوزمه‌سوردم‌می برنوازش سفید فام کبی تأثیر ایدیور ، بن بوحسك آلتنده یوموشادیغم ایچون هانیا لسانمزده « سکا کل ایله طوقونمام » تعبیری یوقمی آنی الغایه قرار ویرذم . بوندن صکره یازدیغم ، سویلدیکم زمان سکا سالوللی یاموقله طوقونمام دیه‌جکم. هم کلدن ، بلبلدن بیقدق. هم سالول دافع التهابدر . یا کل ایله طوقونیلان یرده اوفاق بر سیویلجه آغزی اولوبده اورادن میقروب کیرسه . انسان سودیکنی بویله قضالردن اسیرکرسه محبتنی اثبات ایتمش اولور .

§ دلائل اخیره ومستشهدات جدیه‌ایله دخی ثابت‌اولیورکه لسان عثمانینك تمامیٔ توسعی ایچون مطلقا فرانسزجه‌دن ترجمه‌یه احتیاج واردر . هرعصر کندی کلمه‌سنی دوزلته‌رك دیکرعصره باقیور . اوده برقات دها دوزلتوب دیکرینه تودیع ایدییور . بزده شمدی او احتیاج ایچنده‌یز و احتیاجمزی دردست ایتمك اوزره‌یز . برزمانلر « هامه پیرای تعظیم وتکریم اولان مسودتنامهٔ والالری» دیلیرکن ساده‌لك جهتنی التزام ایدنلر بوکلمه‌لری زائد کوره‌رك وصمیمیت وطبیعیتی بساطت افاده‌ده آرایه‌رق « قرداشم مکتوبکی آلدم » طرزنده یازمشلردی . فقط ساده لکجیلرده دیکیش طوتدیره‌مدیلر . زیرا قرداشم مکتوبکی آلدم . پك بیاغی اولیور . روایت ایدلدیکنه کوره بو جمله‌نك

سادەلکی محافظه ایدلمکله برابر کلمەدن برینك طی وابطالیله شو حاله یعنی قرداشم اوبیاض ویا مائی رنکلی کاغد اوزرینه یازدیغك سطرلری حاوی اولان ظرفی قبول ایتدم . طرزنده یازیلەجقمش .

الحاصل رنك آشنا اولمق هرکس ایچون لازمەدندر .

§ رنك آشنالق دیدم ده بکن صباح شرکت خیریه واپورلرندن برنده یاپدیغم رنك خاطرمه کلدی . ایلك واپور . دها کیمسه یوق . وارسەده برقاچ فرنك . سیغارەیی یاپدم . کبریتی اونوتمشم . آشاغی‌یه بوفه‌یه کیتدم . قهوەجی قورولمش ، اوطوریور . کمال تواضع ایله :

— بر کبریت وارمی ؟ دیدم

— یوق . دیدی .

دوشوندم . اوماصه کبی یرده بر اسپرتو طاقمی طوریور . حریفه هیچ رنك ویرمکسزین دیدم که :

— بن قهوه ایچەجك اولورسەم بونی نه‌ایله یاقەجقسك ؟ بوسوز الکتریق دوکمەسنه باصمش کبی حریفی یرندن اویناتدی . درحال :

— بولورز افندم . آرایەیم . مساعده ایدك . دیمکه باشلادی . فی‌الحقیقه بولدی . چاقدی . یاقدم . یوزینه شویلەجه برنظر ایتدکدن صکره :

— قهوه ایچمیەجکم ! دیدم ، حریف اویله بوزولدی که یوزینك رنکی بیله دکشدی .

۱۹

دقت ایتدیکزمی ؟ برنجی کونی اکثر ذواتده اللر
تیتریبور ، باشلر کردن اوزرنده بر حرکت رقصیه اجرا
ایدییوردی. اون بره طوغری کوکسلرك درجهٔ انبساطنه کوره
آغزلر طولوسی اسنهمهلرك حد وحسابی یوق.ایدی هله :
— اوهو! اوهو! دیه اوکورمهلر چکیلمز درجهدهایدی.
مراق بو یا! دوقتوره صوردم :
— عجبا نهدرلو برخستهلق اوله ! دیدی که :
— بونلرك جملهسی بایرام ایرتسی کچر.

§ رمضان اولورده بعدالافطار حاجی رشید بی نوایه باش اورولماز اولورمی؟ دون آقشام ینه مصاحبت سکرینی ایلهدمساز اولدق. ینهاوحالده، اوطاتلیلقده، اوقیافت، اوطورده. شاعر اولدیغی جهتله اورتهده دونوب طولاشان (دهقادیزم) کورلتیلرینهده آکاه. حتی حق شاعرانهسنده تا بغداددن یوللانان بر غزلی ویرهرك شعرای مومی الیهمك نظر تقدیرلرینه عرض ایتمکلکمی نیاز ایلدی . برای خاطر یازییورم :

چایکز رنکینـدر لعل لب دلبر قدر
صحبت اخوانکز شیریندر سکر قدر
کرچه بنمهجوری یم خوشدرینهدکانکز
منبع آب بقـا و چشـمهٔ کوثر قدر
مجتمعـدر بزمکزده دائمـا اهل هنر

کرچه اولسهم بن کورنمم ذرهٔ کمتر قدر
نامه کوندرمشدیکز حقمده لطف ایتمشدیکز
شکر و حمد ایتدم او لطفه قارشی دنیالر قدر
امرکز اوزره بو بش بیتی سزه تقدیم ایله
عرض اخلاص ایلرم یار وفا پرور قدر

ظن ایدرم که شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندا بك افندی برادرمز بو غزلی تنظیر ایله بزلری شاد و مسرور بیوررلر .

§ تازه حوادث :

پروکار شهرسلانیکی «موطوش»ه اعانه سرکیسی پیانقوسنك طقوزنجی کشیده سنده ۱۷۰۱۹ نومرولی بیلتنه ۱۰۲۰۳ اشیا نومروسی بدلی اولان اون عدد لیرای عثمانی اصابت ایلدیکی ومومی الیه کیمسه یه سویله مه مك شرطیله قالفه سی محمدی کوندرمش ایسه ده ازدحامدن کیروب آله مامش اولمغله بو کون کندیسنك کیتدیکی خبر ویریلیور .

یوزده یکرمیسنی بکا ویریرسه کیمسه یه سویله میه جکمی تأمین ایدرم .

§ کندیسنی او خلقته بیله روزه دار کوسترمك هوس طفلانه سنی بردرلو النمدن . دیلمدن دوشورمه ین سبحه بدستان امتدن بری خواب کرانی عطالتدن بیدار اوله رق در حال آغزلغنه سیغاردینی طاقش و بر ایکی نفسله ذهن پریشانی دوزلتمك اوزره قپوینی سورمه لکی اونوتمش اولمغله نصلسه یکنی ایچری یه کیرمش .

طبله‌نك ایچندن فضایه طوغری یوكسلن دومانی كورنجه :

— وای ! طابی بك .. ها ... سـنده‌می ؟ ... دیه اظهار تعجب ایدر . بی چاره ازیلیر ، بوزولور . فقط درحال بر جواب مناسب بوله‌رق دیركه :

— سحوردن قالمه سیغاره !

(كیم بیلیر بویی قاچ مترو ایمشدر ؟!)

§ پولیس ایله سیغاره ایچن آره‌سنده :

— افندی سیغاره‌می ایچیورسكز ؟

شاشقین شاشقین :

— اونوتدم .

— نه‌یی اونوتدیكز؟ . . .

— سوقاقده اولدیغمی .

٢٥

١٠٠٠ لیرا

اعانه سركیسی پیانقو بیلتلرینك یكه تازی وارقام مقیده‌نك سرفرازی اولوب حصهٔ سفالت بر اندازانه‌سنه بیك عدد لیرای عثمانی اصابت بیوره‌جغی جدول مخصوصنده مذكور ومسطور وجمله‌نك كیجه كوندوز خولیا ومعناسنده سایر ومنظور اولان دافع رنج وعنا وزمان كشیده‌سی هنوز شرف حلول ایده‌مدیكی جهتله شمدیلك سالب حضور وصفا اولان المشهور والمعروف

٤٩٧٧٥ نام رقم حافظه آرانك اولرده قارى قوجه ، باباواوغلى، چولق چوجق ، خدمتجى اوشاق ، آشجى، آيواز ، اسير سايس ميانه‌لرنده وخارجده شركا ، رفقا ، قونو قومشو ، والحاصل كافهٔ آشنا آره‌سنده موجب جدال ونزاع اولديغى وپاى مسئله‌سى ايله بكا نه‌ويره‌جكسك ، نه ويريرسك مباحثاتنك كل يوم متقابلاً بر آوردهٔ زبان استفسار قلنديغى مطبعه‌مزه‌خبر ويريليور . جناب حق جمله ايله برابر بوقوللرينى‌ده شاد وخرم بيورسون . شايد نيجه زماندن بريدر باشمده بر بلاى مبرم وبر مصيبت همدم اولان طالع وارون از قضا بر تقلا قيلاوبده باشى يوقاريده، آياقلرى يرده دوزكون برحاله كله‌جك وهر كشيده‌ده دست‌رعشه‌دارمده بيپرانه صورتيله طوره‌رق بكا بر قاچ دفعه كوزلك سيلديرمه ، كوز شاشالامه‌سى و باش دونمه‌سى صورتيله ناز وعشوه ايدن نومروى ناچيزانهم ١٣٨٧١ نام رقم عجزه توأمه لطفاً وتنزلاً اصابتنه دلالت ايليه‌جك اولورسه يوزده اون حسابيله عامهٔ فقراى محررينه و كافهٔ ضعفاى مخابرينه يوز عددينك اعطاسنى كوزمه كسديرمش اولديغمى بيانه مسارعت و اكر حاولو ، منديل چيقارسه برابرجه سرشك محروميتى سيلمكه دعوت ايله برابر بغه چبوقدن برر نفس چكمكه مأذون اولدقلرينى و سيغاره كاغدلرى مسئله‌سنه كلنجه تقسيم وتوزيعنده الآن تردده باقى وصيرمه‌لى صيرمه‌سز اوچقورلره كلنجه دخى بو بابده كيمسه‌نك شق شفه ايتمكه حقى اوله‌ميه‌جغى وعائدى حسبيله معنيدار بولنديغى

غیر خفی اولوب بونکله برابر آلبوم کبی پارچه‌لانمسی قابل اولمیان اشیای سائره‌ده تمامیت مالکیتمی جداً محافظه ایده‌جکمی دعوت واقعهٔ کمترانه‌مه ذریعه حسنه اتخاذینه جرأت ایلرم .

فی ۳ رمضان ۱۳۱٦ سنه فی ۳ کانون اول ۱۳۱٤

امضا

شهر مکتوبجیسی

§ تازه حوادث :

«اجزاخانه ترکیا»نك معمولات نفیسه‌سندن اولوب ییقاندقجه اللری ، یوزلری یوم یوموشاق ایدن ورایحهٔ ولطیفه‌سی صفا بخش مشام عشاق اولان آللی ، مورلی ، یشیللی ، قیرمزیلی «ناللپاس» صابونلرینك نزاکت ولطافتنه مبنی (خانم الی) نامیله توسیمنه قرار ویرلدیکی ولکن آلافرانغه مراسمه رعایت ایدلمك مقصدیله یعنی او عادتده ال اله طوتوشلدیغی زمان (بونژور) و(بون‌سوار) دیمك ضروری بولندیغی جهتله بو ایکی کلمه‌دن برینك بر طرفه ، دیکرینك اوته طرفه یازلدیغی منظور چاکرانه‌م اولمشدر .

§ «بالدو»نك مشهور اسپیرتوسز قینه‌قینه‌سندن ایچنلرك هجوم اشتها ایله افطارده دیوان اطعمه‌نك کافهٔ صحائفنی هرج ومرج ایتدکلری بابا یاوردن منقول روایات موثوقه‌دندر .

— دیوان اطعمه —

جلد هندیدن اولور انفس چوربای شکم
دیه آندایچدی بزه دون کیجه بابای شکم
تازه قیمه‌یله یعورطه یاقیشیرمش صکره
بویله‌مش قاعدهٔ عاقل آبای شکم
نه قدر خاطره‌لر یاقسه کبابك قوقوسی
ینه یاتماز آنك آزارینه اسمای شکم
طوره‌ماز خرچین اولور معده‌برازا کشیرایسه
تربیه ویرمیجك نیلیه لالای شکم
نعمذا طولمهٔ یاپراغه خلف اولسه سزا
او طاووق کوکسی کبی دلبر حلوای شکم

٢١

معارف بیتیه‌یه دائر . .

اولرده اطفالی کوچك یاشدن تحصیل وتعلیمه باشلاتمقده‌کی اصولك بزده دهاقدیم اولدیغنی تبیین مقصدیله معامات قدیمه‌مزدن بری آتیده‌کی بر پرده قومه‌دی‌یی صوب چا کرانمه ارسال ایله‌مشدر .

پرده : ١

ایکی چوجق . صفه‌ده .

ایکیسی بردن — برم برم بر ایکی ، وارك صـایك قاچ ایکی . (ال چیرپەرق) اون ایکیدر اون ایکی .

برم برم بر آلتی . دکیز دیبی قوم آلتی ، صایەلم : اون آلتیدر اون آلتی .

[ابه خانم کیرییور . چاتیق قاش . طورونلرینی چاغیرییور . قوشیورلر] .

ابه خانم — دونکی اوکرتدکلرمی ازبرلدیکزمی ؟

ایکیسی بردن — اوچ اوچ قیرلانغیج . قـیرلانغیجك صاچاغی ، اسکیجینك پچاغی ، الی کسدم تیلەیم ، یاغلق کتیر سیلەیم . یاغاغمی یوغوردم ، کانجکی طوغوردم . بالجی قیزی پچاقده ، قهوه دوکن اوجاقده . آتلره بیندیرەیم . کـویلره کوندرەیم .

ابه خانم — کچن کون اوکرتدیکمی‌ده اوقویك باقەیم ؟ .

ایکیسی بردن — انبارلر هپ آچیلدی ، آلاجه بونجـوق صاچیلدی . آلاجه خاص بونجوق . ایلیك دوکمه غیطانجق استاد ترزی دیکدیکی ، ینکەم خانم کیـدیکی ، کیبوب شـامه وارەسك ، شامدن اوزوم آلاسك . اوزومی ، قیزلره ویرەسك ، قیزلره حلال ایدەسك . ای قیزطاشی قیزطاشی ، یوزکك الماس طاشی ، سنك باباك بك ایسه ، بنم بابام صوباشی . صو باشنك کانجکی ، ایوالغك بوروجکی . صالینەسك کورەیم ، صیرمه صاچك اورەیم . کتیر قهوه ایچەیم . آقسرایه کوچەیم . آقسرایك کلیدی .

ایلیم ایلیم ایلیدی . آقشامه کلن کیم ایدی؛ دایم اوغلی موساجق قولی بودی قیصه جق ، یورطه دن بیوجك ؛

ابه خانم — آفرین ! هانی بونك آشاغیسی ؟ . .

ایکیسی بردن — قیزلر کیدر حلبه . آننه بن ده کیده یم . اللی دوه کوده یم . اللیسی قطار قطار . آل کوملك صویه باتار . آل کوملك بنم اولسون ، ایچنده تنم اولسون . علی قرداشم اولسون ، ولی یولداشم اولسون ، اون پارماغم کوموشدن ، اوزون یول بوجاق بوجاق ، ایچنده تیمور اوجاق ، تیمور اوجاق ییقلسون ،ماللر بزه دوکولسون .

ابه خانم — ایشته بوکونکی درسلری ده ویریورم ، دیکله یك .

— بکم اوروم ایلنده . اوروم ایلی طاشلیجه ۱ خانم سمور قشلیجه ۲ بکم چوجوق طوغورمش ، دینغاله قباق باشلیجه ۳ الف پات پات ٤ ، مهر چات چات ۵ . ابا بلبل ٦ صاچی سنبل ۷ لبلبی خانم ! لبیك . بر المایی نقشله دم ۸ . ادرنه ده کوموشله دم ۹ . ادرنه نك یکیتلری ۱۰ ، بلنده در دویتلری ۱۱ . قلم طوتار یازی یازار کاغدجیسی ایشلر بوزار .

[چوجقلر کمال دقتله دیکله دکدن صوکره بر بر چکیلیورلر . ابه خانم یالکز :

---

۱ ، ۲ ، ۳ ، ٤ ، ۵ ، ٦ ، ۷ — قوافیٔ مقیده یه مثال

۸ ، ۹ — قوافیٔ جدیده دن

۱۰ - ۱۱ — قوافیٔ مقیده دن

— اوف! طاتلی بلالر! نه یاپه‌لم! کوچکدن اوکرنسونلر.
صوکره جاهل قالیرلر.

پرده اینر.

§ باقك رمضانه دائر نه درلو تلغرافنامه‌لر آلیورم:

بایزید — اولکی کون وقت ظهرده مینی میسنی بر پاپوش
خیرسزی یاقه‌لانمش ایسه‌ده ناله وفریادینه ومکرراً واقع اولان
ندامتنه مبنی تخلیهٔ سبیلی اجرا قلنمشدر.

[آیاق قابلرکزی کوز اوکندن آییرمیك]

بایزید — بعض معذبین اللرنده‌کی اینجه، اوزون مقاصلرله
سلك قویٔ تسابیحی قطع ایده‌رك اخلال کیف صیام ایلمکده
بردوامدرلر.

بایزید — (امیل فاکه)دن انتحال ایدلدیکنه قطعاً شك وشبهه
قالمیان معهود (هائله تماشاسندن نه ذوق آلیر) بندی معروفی
مدافعه‌سنده شهر مکتوبجیسنك نامنك ذکر ایدلمسی جمله‌یی
حیرتده براقمشدر.

سرکه‌جی — (امیل فاکه) نك فرانسزجه بندی ایله ترجمه
صورت منتحله‌سی اهل خبره طرفندن معاینه ایدلمك اوزره
پارسه اعزام قلنمشدر.

٢٢

تازه حوادث:

§ بر زمانلر ده‌قادانلرك آغزلرینك پرهیزینی ویرمش.

اولان طوپ آتانلرك شوكونلرده بر (بوم! بارده‌مان) ايله آنلره اوروج بوزديره‌جقلری شايع اولمسی اوزرينه ترشی فيئاتنك تزايد ايتديكنی طريقك (هرزه كويان عتيقه) نام آتيقه قومیكی خبر ويريبور. صاوولك نوهوسلر! آچيلك شيق بكلر!

§ شو فقير خواجه‌يه بر اونلق وير! ديه سوقاقلرده سحوره قدر دست كشای تسأل اولان ارباب رذالتك تنهالرده باشلرنده‌كی دستارى الت اختناق ايتملرندن قورقولديغنی بوغاز كسان مخبرمز بيلديريبور.

§ مبحث اشتقاقه مراقی اولان برذات ارباب علم ودانشدن برينه (مارتاوال) كلمه‌سنك نه‌دن محرف اولديغنی صورلمش. مومى اليه‌ده:

— بحر طويلدن. دير ديمز سائل اوفاق بر تبسم ايده‌رك:
— عفو ايدك اما بوده مارتاوال ديمش.

§ (انتحال) مسئله‌سنك آلديغی رنك دلاويز حمرت ارباب قلمدن درت بش دانه‌سنی دموىٔ عصبی طبيعتنه ارجاع ايلديكی ايچون اطبا طرفندن ترك خامهٔ چالاك ايلملری توصيه ايدلمش ايمش

§ موسيقیٔ عثمانينك تأثيرات عجيبه‌سندن اولمق اوزره هر آقشام فوزيه قرائتخانه‌سنده سامعيندن بر قسمنك ال وآياقلريله دوم تك اوردقلری، بر قسمنك كوزلرينه تعب كله‌رك ديكله‌مك مقصديله كوزلرنی قپايوب شكرانكارى . بوركی يونقه اولوبده

طیانه‌میانلرك آغلامقه دوندکلری . بعضیلرینك چکلری صوك درجه‌ده آچیله‌رق اطرافه لقلقه انداز اولدقلری وبعضـلرینك دخی بیق صاچ طرامق صورتیله تووالتلرینه قوت ویروب کمال اتیکتله طیشـاری‌یه چیقدقلری کورلدیکندن بو جهتلرك دخی مبـاحث روزمرهٔ معهوددن دور طوتلامسنی خالصـانه توصیه ایلرم .

§ چارسوی کبیرده بر آشاغی بش یوقاری کزینن اشقادن برینك برپیانشین ایله مطلا بیغنی قیویروب دوزلتیرکن سمیدجی سپاسنه ایلیشـه‌رك کله قولاق یرنده قالمق ولکن فس اوزاقلره فیرلامق منظرهٔ مضحکسیله یرلره قپاندیغی چورکجی قپوسندن دومانی اوستنده آلنان قوقولی حوادثدندر .

§ برنجی دائرهٔ بلدیه داخلنده‌کی سوقاق وممرلرك چاموردن کچیله‌میه‌جك درجه‌ده اولدیغنی اعلان ایدن اقدام غزته‌سـنك بیـاناتنه رغماً چارشو ایچنده جیویق چامور اولدیغی کورلمش اولمغله رفیقمزك مقالات مبالغه‌کارانه‌سنی تکذیبه مسارعت ایلرم .

§ بابا ایله اوغل آره‌سنده :

اوغل — بابا ! انسـانلرده جیو جیو کبی یمورطـه‌دنمی چیقارلر !

— اوت . اوغلم .

— آننه‌مده یمورطلارمی ؟

— (باشنی صاللایه‌رق) هر صباح هر آقشام اولادم .

— اویله ایسه هانیا اوته‌کی قرداشلرم ...

— جیلق جیقیور یاوروم .

§ ایکی زنپاره آره‌سنده :

— تام آقشـام اوـتی ایدی . بردنبره آرابه‌یه بیندیلر . باقندم . یوق . . آرابه .

— آرقه‌سنه بینه ایدك ...

— خاطرمه کلمه‌دی دکل ... فقط بندن آتیکی وارایمش ... سقانك اوغلی بیندی ...

— بن سنك یرکده اولسه‌یدم آرابه‌جی آرقه‌که‌باق دیه‌باغیریردم .

— بو شیطانلغه بنم عقلم ایررمی‌یا !! ...

٢٣

صولره کیده‌جکم دیه کیجـه ایرکن یتدم . اوك سوقاغه نظر اولان اوطه‌ری براز هوا آلدیغندن شو موسم کرما کره خوی آورده چکیلیور . ذاتاً کندی کدیه اویندیغمی بیلمم . یا سمیدجی ، یا بوزجی ، یا سبزواتجی بنی ایرکندن اویاندیرر . او کیجه‌ده فنا حالده طالمشم . اوطه‌نك ایچنده :

— قوری!.. دیه بر نعره طنین انداز اولنجه صیچرادم . شاشیرمشم . نعوذباالله ! بن قوری‌یی ایشیتدم آ . آلت طرفنی‌ده اویدوزدم . قوری چشمه‌ده یانغین وار ظن ایتدم . ساعته باقدم بش . تأسفلر ایدیورم ؛ انشا اه چابوق سونر دیورددم . برده اوصدا براز اوته‌دن عکس ایتمسونمی ؛ کیم ایمش بیلیورمیسکز ؛ طوکدورمه‌جی . حریف کیجه یاریسی :

— قوری قایماقلی! دییه بانغیر بانغیر باغیرییور. او نه دهشت افندم!

صباحه قدر اویویه‌مدم. ذاتاً مقصدم بزم بوغاز ایچی مخبری قرارینی بولمق ایچون ویردیکم قراری ایرکنجه میدانه کتیرمک، اوده بولوب صیق بوغاز ایده‌رك بر کووچ عالمی یاپدیرمق ایدی. کونش چیقـار چیقمـاز ایلك ترنه بیندم. صولوغی کوپریده آلدم. مکر پازار کونی ایمش! بندن اول کلنلرده وار ایمش. یوقاری صالونه چیقدم. ماحشراه: قادین، مادامه، مادمازل، دام، میس، لادی، قوقونا. طوطی. هپسی موجود. فقط نه غریب منظره!

انسان چیچکلکده اوطوریورم ظن ایدییور. شاپقه‌لرده‌کی چیچکلك حدو حسـابی یوق. بعضیسی منکشـه سپتنی ترس کیمش کبی ایچی چیچکلی، طیشی سـاده. بعضیسی قوجـه اورتانجه، کل، یاسمن وازوسنی بزم طوله‌جی زنجیلر کبی زیب هامهٔ اعتبار ایلش، قباریق، داللی بوداقلی کورینیور. الحاصل رنکارنك بر تماشای لطیف!

بر یر بولوب اوطوردم. هوا صیجاق. قسـمتده اولانك قاشیغنده چیقار دیرلر. بزده دائما قسمت اولان هوا بو سفر یاپازه‌دن چیقدی. مکر ایکی شیشمان مادامك آره‌سنه اوطورمشم. اوترلییور. بریکی ترلیور. او یاپازه‌یی صاللایور، بریکی صاللایور، طرفیندن قورتولان هوای معطر یالکز بنم یوزیمه چارپیوردی. قارشومده بیغی صقالی مطروش، قالین کوزلکی، اختیارلغیله

غیر متناسب درجه‌ده شیق، وقور برانکلیز ایله عنادینه حوپپا، زوپپا، قالقیق اوجی سیوری، یوماده بیقلی، یناغی قیزارنجه‌یه قدر پرداخت ایدلمش، خفیف ماوی کوزلکلی، چین کوز، صوك موده‌یه کوره کینمش، دیك‌ده بوکمه یاقه‌لی، پارماغنده اوزرینه (سووه‌نیر) فلان یازیلی اوچ درت یوزوك بولونان، یاریم فراقلی، ژاکت فرانسزمی، نه‌در هانیا انسانك نه اوکنه نه آردینه خیری اولمیان شیدن کیمش، پیکه یلکلی، کوروله‌جك درجه‌ده اینجه قوردونلی، پارچه‌سی آز بول پانطولونلی، قیرمزی بنکی اولان چوراپلی بر بیوکدره موسیوسی اوطوریپوردی.

پارسدن آتلایوب، ویانه‌دن اچوب، برلینه عطف نظر ایدوب، ایتالیانك میلان، روما، ناپولی شهرلرینی خریطه‌ده کوردکدن صکره لوندره‌یه بر آه تحسر یوللایان، آمریقانك واشینغتون، نیویورق، فیلادلفی کبی بلادینی «اکسپوزیسیون» زمانلرنده رهنمارده اوقویان، سیاحتی یلکزبزم ازمیری کورەرك قوردونده آشاغی، یوقاری کزمکدن عبارت بولنان بوشیق موسیو، غالبا او انکلیز ایله آشنا اولملی که بکا طوغری کوزلکنك یانندن باقدقدن صکره پیس بر فرانسزجه ایله دیدی که:

— قارشوده‌کی موسیو بو ایکی ات پالیه‌سی آره‌سنده نصل هوا آله‌حق؟

بو جمله آغزندن چیقار چیقماز انکلیز کوزلرینی کوزلکنك اوزرینه چیقاره‌رق باقدی. اب نوشین بی رنکنی بوزدی. فقط صاغ طرفنده‌کی مادامه لسان بیلیر طاقمدن ایمش. بردن بره خطاب ایدرك صاغلام بر فرانسزجه ایله:

— يلپازه‌لرمز امرلرينه تابعدر .

ديدى وبكا دونه‌رك :

— موسيو شيشمانلغمز سزى تعجيز ايتميور دكلى؟ طرزنده بيان توجه ايلدى .

نه ديرسكز؟ موسيو او صيجاق هواده بو تكدير نازكانه اوزرينه نه ترله‌دى ، نه قيزاردى . حريف ، معهود بيره‌جى بومونتينك بوز طاقى كبى .

آرتق زمانى كلدى . مادامه‌يه التفاتندن طولايى اورته برفرانسزجه ايله تشكرلر ايتدم . يانلرنده بولنمق شرفنه نائليتمدن طولايى نه درجه‌ده بختيار اولديغمى تعريف ايده‌مم . قادينلر نه شكل وتناسبده بولنورلرسه بولنسونلر شايان حرمتدرلر ، بالخصوص سزك كبى ظريف . نازك ، تربيه‌لى ، كوزل ، اصيل ، ملتفت مادامه‌لرك التفاتى ، حسن نظريله بنم كبى محتاجينك بووجهله وايه‌دار مفخرت اولمسى طبيعيدر كبى جمله‌لر صرف ايتدم .

درحال الده‌كى سيغاره‌يى يره آتدم . مادام سيغاره ايچمكلكمى مصرانه تكليف ايتدى . كمال تواضعله بر سيغاره دها تللنديردم ، منديلى يره دوشدى . عجله ايله اكيله‌رك آلدم تقديم ايلدم . بكا كوله‌رك ، او چيچكلى باشنى اكه‌رك مرسى! ديدى . بر محبت بر مصاحبه‌كه آ كلادمام . اسممى صوردى . سويله‌دم . مأموريتمى صوردى . « معلومات » غزته‌سنك سيار مخابرى‌يم ديه جواب ويردم . مسئله دكيشدى . غزته‌جيلك اوزرينه بحثلر آچلدى .

فقط عيب ايمش ! بن مادامك اسمنى صوره‌مدم .

§ مادام اویله آتیله‌جق مادامل‌ردن دکل. شیشمان اما معلوماتلی. او فرنك مقلدینی بیله بوزدی، اوتوز سکز، قرق و ار. تناسب اندامی خوش. سوزلری لطیف. لکن متصل ترلیور. بن ده ترلسون دیه دعا ایدییورم. آرناوودکوینه کلنجه‌یه‌قدر شرف مصاحبتیله متلذذ اولدم. هیهات که اوراده بنده کزه وداع ایده‌رك آیریلدیلر. آیریلیر آیریلماز غریب برحادثهٔ هوائیه حصوله کلدی. صولمده‌کی مادام یلپازه‌یی صالладقجه صول طرفم سرینلنیوردی. انکلیز صرتنی دونشه‌ویرمش مادامك قالقدیغنی کورنجه منحل اولان او محلك اوکنه کلدی دیکیلدی. برك آنشی کچسون دیه بکله‌دم. واپور بکده طوغری کلیرکن اوطوردی. شیق موسیو حالا انکلیزه او پیس فرانسزجه ایله جناسلر سویلیوردی. نه‌دیرسکز؟ موسیو بکاده صولاشسون‌می؟ اومعهود لسان ایله:

— موسیو! ایتدیکم ایلکی اونوتمازسکز ظن ایدرم دیمسون‌می؟ پاتلایه‌جغم شیق فرنکجك قارشومده قورلی مانغال کبی طوریبور. آکاده:

— تشکرلر ایدرم. دیدك.

انکلیز بکده چیقدی. والحاصل شیق موسیو (سمرپالاس) می دیورلر نه دیورلر اورایه کیده‌جکمش. اوده طرابیه‌یه ایندی! بزده بیوکدره غازینوسنده اوطوراندره خنده‌زن اوله‌رق مسار برونده واردق. چیقار چیقماز بزم مخبرك نصلسه قرار ایتدیکی هدایتك باغنه دوشدك. اتکنه صیقی صیقی صاریلدم.

بنی کورنجه کولدی .

— اصابت! بن ده کووه جی حاضرلادم ایدی دییه رك جیبندن قوجه بر کاغد چیقاردی. مکر حاضرلادیغی کووج دکل صاری یار کووجارینك تعریفی ایمش. او اوقودی بن آجیقدم. طوزنی، بیبرینی، بهارینی آکلاتیرکن صوصادم. اك نهایت وقت، ساعت کلمش اولملی که هدایتك اوشاقیردیلی باغندن قالقه رق اوه کیتدك. حقیقةً کوزل بر کووج ییه رك چیرچیره بوللاندق.

§ چیرچیرده کندی کندیمه :

— آه! دیرکتور! کلده بزم شو سکونمزی کور. بری سیار، بری بی قرار. فقط بوراده شمدی اوطورییورلر دیرکن مخبر :

— جانم صیقیلدی. خنکار صوینه کیدهلم دیمسونمی! یاالله؟ قالقدق. بوقوشك باشندن مرکبلره بینه رك چیقمغه باشلادق.

بن نه درلو برتهلکه اوزرنده اولدیغمی بیلیوردم آ. نه یاپه یم که برکره اویدق. تام یولك اورته سنده بزم دابه بی مجال یوارلانمسونمی «آتدن دوشن اولمز اشکدن دوشن اولور» دیرلر اما بو مثل هر وقت طوغری چیقمیور. حیوانی اورایه براقدق.

§ خنکار صوی خنجا خنج. کوج حال ایله برر اسکمله بولدق. اوطورر اوطورماز الندە تپسی طوتان سیار غارسونلردن بری بوز کبی بر قهوه ویردی. دومانی اسـتنده بر شیشه صو کتیروب قیرلادی.

٢٤

وای ! ! . . . استانبولده بر صو قباغی کشف ایدلمش . ده‌قادانلر دیمش که بو قباق سائر بال قباقلرینه فائقدر . طوپ دیمش که خیر، دکلدر . زواللی صو قباغی ایکی مختلف کوز اوکنده مدت مدیده طوره طوره کندندن کچمش . برکت ویرسون سبزه آشنایان دهردن بری یتیشمش . اوده یقمش . ایچی چینغیر چینغیر ایدیورمش. الك نهایت دیمش که : بو ، هم بال قباغی هم‌ده صو قباغی جنسندندر . ایسترسه‌کز سزه نسبتله ده‌قادان قباغی دیه‌لم ایسترسه‌کز معهود قاوونه بر یولداش اولمق اوزره طوپ آتان قباغی دیه‌لم . فقط نه چاره ؟ نظر عرفان انتقادده هر ایکیسنك تفریقی ممکن دکل. چونکه‌یکی نائلی جدیدمزك بیوردیغی کبی :

ده‌قادانلر طوپ آتانلردندر

طوپ آتانلر ده‌قادانلردندر

§ (صباح)ك تیاترولرمنقدی (تحمل) نام اویونك (محفظه‌سز بیله‌زیك)ه تحویل ایدلمشنی سیر ایتدکدن وبو پیه‌سك الك نازك نقطه‌لرینی شرح ایلیوب پروز خانمی دخی نائل تقدیر قیلدقدن صکره لوجه‌ده آقیتدیغی سرشك تأثری قوروتمه‌دن دیور که :

— جاذبه رولنی ایفا ایدن او مینی مینی (مینیون وبرژی) خانم ایسه الك مشکل اولان بورولك ایفاسنده اویله صنعتلر(١)،

(١) نه کبی ؟

اویله مهارتلر(٢)، اویله نکته‌لر(٣)، اظهار ایلدی‌که اویونك(٤)، اقتضاسی اوله‌رق آکا قارشی بر نفرت (٥) طویانلر بیله صنعتده‌کی (٦) موفقیت کامله‌سنی والهانه (٧) ال چیرپیشلریله آلقشلامقدن کیرو طوره‌مدیلر . هله بر آره‌لق : « اوف بو ارککلردن ... (٨) » دیر ایکن کوستردیکی طورجدیغی صوڭ درجه تقدیر ایتدیلر .

§ ذون کیجه (ك . حسن)ك تیاتروسنده بر پرده‌قومدی اوینایان (قانبور محمدك) اشکال و شمائلنی تدقیق ایدن شاعر شیرین ادا کباجی زاده ندابك برادرمز ابیات آتیه‌یی انشادایله معکوساً متناسب اوله‌رق تشفیٔ صدر ایلمشدر :

کشف و رأیمجه دوزلمز او چیقینتی بالفرض
اولسه‌کر تسویهٔ سطحنه عالم مأمور
غم یمیز یاغسه‌ده شمسیه‌سی وار آردنده
قانبوری حائل اولور اوستنه دوشمز یاغمور
داوولی آرقه‌ده مهتر کلیور ظن ایلر

(٢) عجبا نصل ؟
(٣) بر دانه‌سنی قید ایده‌یدی اولمازمیدی ؟
(٤) ماقه‌می ، طاوله‌می ؟ زیبکمی ؟ دانسمی؟
(٥ قادینلره قارشی نه‌درلو اولورسه‌اولسون سویلنمه‌سی جائز اوله‌میان اویون بوزان لافلردن
(٦) کیم بیلیر ؟ نه قدر لطیفدر !
(٧) کوز صولی ، آغیز آچیق اوله‌رق دیمکدر .
(٨) زیاده صیقیشدیرنجه بویله اولور ایشته !

بر داوولجی ! دیه اطرافه باقان صاحب سور
طیاسه شویله‌جه قانبورینی دیوزاره اکر
بر تونل حاصل اولور خلق ایدر آسوده مرور
آرقه‌سی اوستنه یاتسه یره دکمز آیاغی
آیاغی دکسه‌ده باشی اولور اول مرتبه دور
نه قومیکدر، نه‌تحف سوزلر ایله‌دانس ایدییور
کورمه‌مش چشم‌فلك بویله تحف بر قانبور
نحوتندن‌سبب عیشه تشبث ایتمز
بو العجبکم شو قیافتله ایدر چرخه غرور
بو سببدن طولانی اویقویه یوز اوستی یاتوب
اوزانور بستر زمینه بی‌درد وفتور

§ بکچن کون درت سیاحی حاملاً زنجیرلی قیودن قمریه جامعنه کیدن آرابه‌نك صاغ طرف، بقله‌قیری آچیقی بازکیرینك اوراده بریکن چامورلر ایچنده غرق اولمسنه رمق قالمش ایکن بقال ، عطار ، سقا ، محله بکجیسی ، قهوه‌جی ، سودجی ، سبزواتجی ، تخلیصیه چیزمه‌لرنی چکه‌رك بیچاره‌یی بر موت محققدن قورتارمشلردر .

جادهٔ مذکوره‌نك آقینددیلی و درنجه قویو چامور اولمسنه مبنی اموات مسلمه‌نك تابوتلری دخی آرابه‌لره بالتحمیل ادرنه قپوسنه قدر بو منوال اوزره کوندرلدکاری مسموعدر .
انصاف یاهو !

٢٥

موسیقی‌یه اولان شدت انتسابمی اولجه بیلدیرمش ایدم. دویکلر، دوم تکلر، هکلر، تاهکلردن طوتك‌ده زنجیر، جنبر، ضربین، فرنکی فرع، لنك فاخته، یوروك، آغر آقصاق، باخصوص جورجنه اصولنه آشنا اولدیغمی وشمدی مستعمل اولان مقامات عشره‌ده صاحب رسوخ بولندیغمی عریض وعمیق آکلاتمش ایدم. فقط مباحث جاریه‌نك کیتدکجه کسب اهمیت ایتمسی وایشك ایچنه اسماعیل بك کبی اساتذه‌نك قاریشمسی نظر دقتمی بر قات دها آچه‌رق بنده‌ده فکر تدقیقی ایلریلندیکندن وارقوتی غیرتلاغه ویره‌رك ایچه معلومات ایدندم.

فیسیولوژی فنی مختصینه وبالخاصه علم تشریح علماسنه جلی وبزم موسیقی شناسانك کافه‌سنه خفی اولدیغی اوزره معدهٔ انسانی:

قیرآته اوردم قنه‌یی
آتلادی کچدی طونه‌یی

هواسنی تابدایت اختراعندن بری چاله چاله قفالر شیشیرن مفهود غایده شکلنده‌در. رجا ایدرم دقت بیوروك. اشبو معده‌نك ایکی فوهه‌سی اولوب فوهۀ علیاسی جکرجیلرك دلوب صیریغه آصدقلری والسنهٔ مشرحینده خنجره‌دیدکلری غیرتلاق وفوهۀ سفلاسی دخی طوغریدن طوغری‌یه باغیرصاق ایله التصاق پیدا ایلمشدر. بیلدیکمز غیرتلاق یدی بوغوم اولوب

هر بوغوم (صول، فا، می، ره، دو، سی، لا) نوطه‌لرینه تقسیم ایدلمشدر. قوهٔ سفلادن صکره کلن طاقم یعنی بومباروشیردن وسائره دخی طبقی غایده‌ده اولدیغی اوزره باصو خدمتنی کورور. فن اشتقاق علما سنجه باغیرصاقك اصلی (باغیرسه‌ق) شرطیه‌سی اولوب چونکه باصولر آقومپانیه ایتمه‌یجه هیچ برسسك طادی طـوزی قالمدیغی محققدر. حتی بزده آوازی چیقدیغی قـدر باغیرانلرك نواحیٔ بطنیه‌سنده اینوب چیقمه علامتـلری عیاناً کوریلور. کلهلم! اصـل بحثه! بو یدی پرده‌دن (صـول) معده‌دن اعتباراً برنجی. (فا) ایکنجی، (می) اوچنجی، (ره) دردنجی، (دو) بشنجی، (سی) آلتنجی، (لا) یدنجی بوغـومك اوزرنده محکوك ومنقوش اولمغله موسیقی شناس اولان آدمك چشم معنویسی بو نوطه‌لری کورر. مثلا برتیز کردانیه باصه‌رق آنی عودی سلیماك تقسیملری قدر اوزاتمق صورتیله حسینی اوزرندن دوکاهه آشیرمق ایسته‌دیمی ایکنجی بوغومی بوزرو اوچنجی بوغومی یواش یواش چوزه‌رك چاریك ویاریم پرده‌لرله یعنی بوعوم آره‌لری اهتزازانیـله بشنجی بوغومده دوکوملر. اولور آ. قبازاستاو ستندن بر چفتـه تللی نغمه‌سـیله زاویل ویا سوز دلارا فصلنه کچیلمك آرزو ایدیلیر. درحال برنجی بوعوم تیتره‌یه تیتره‌یه معده‌نی صالالارومعاء رقیقك اوفاق عورولتیسی یه باصو خدمتنی کوره‌رك:

تارای رام تارای ر ارام .... دیه اوتمکه باشـلادیمی قبا نغمه‌لر تافوهه‌نك سوپانی اوزرینه قـدر اینوب چیقه‌رق عادتا

پیانو ویا آرمونیك كوروكلرینه بكزه ین آق وقره جكردن ممدوحك رباب ترنماتی آكدیران برنوع اوغولتی پیدا اولور. وردنجی ایله آلتنجی بوغوم براز صیقیشیر صیقیشماز بشقه درلو بر صدای اختناق ایله ینه برنجی بوغومه اینیلیر. ایشته بری تیز پرده دن. دیكری پس پرده دن اولمق اوزره كوستر- دیكم شو ایكی مثال موسیقینك عناصر ابتدائیه سنی تشكیل ایدر. فقط بیلوب بیلمه دن موسیقی یه قاریشانلر پرده لری یدی بوغومدن زیاده یه چیقاریرلرسه ریاضیء شهیرمزك كندیلرینی صیق بوغاز ایده جكنده شبهه یوقدر.

دیركلر آره سی: ٨ كانون ثانی — حاجی راشید بی نوانك آرزوی وجدانیسیله ده قادان اولمسی اوزرینه عنوانی بكلكه تحویل اولنمشدر.

دیوان یولی: كذا — ملت باغچه سنك آرقه سنده (جبل مزخرفات) نامیله برطاغ كشف ایدیله رك (به ده كر) ك رهنماسنه قید ایدلدیكنی تنظیفات آرابه جیلری سویلیورلر.

٢٦

خواجه مرحوم بركون جوز آلمش. اوه كیرر كیرمز هوان النی یاقه لامش. جوزلری قابوغیله دوكه رك یمكه باشلامش. قاریسی بوحالی كورنجه:

— آمان افندی نه یاپیورسك؟ جوز قابوغیله یمز. دیمش.

خواجه حلیله‌سنك تنبیهی صاقلغنه ویره‌رك :

— سن حقیقةً بدلا ایمشسك . اكر جوز قابوغیله یمیه ایدی قابوغیله برابر طارتیلوب صاتیلمازدی . دیه مقابله ایتمش . شمدی بنم حالمده خواجه‌نك حالنه بكزه‌دی. سوقاقده كزمك قابل دكل . حاجی رشید بی نوا یاقه‌لار :

— سنی كوچك یاشدن بری طانیرم . بنی ده‌قادان اولمش دیه یازمشسك . بنم سنم مساعد دكل . یاپه كناهدر دیر . خیالی كاتب صالح كوجنمش ، قوجونور . حسن اعلانلرمه باقه ، سنی‌ده یازارلر یولنده كنایه‌لر آتار . كوچك اسماعیل كورنجه یان یان باقار ، خواننده وسازنده‌لر: نه ایسته‌دك‌ده چالمادق . بزی نه ایچون تشهیر ایتدك دیه شكایت ایدرلر. بقال اوكلكنی آتمش. دكاندن فیرلار. بنم یاصدیرمه‌لرم، صوجوقلرم خالص اینكدر . قیصرینكدر. مبارك كونده آلیش ویریشیمی طوردیردك . یازقدر اوغل ! ایتمه دیه ترتر تپینیر . بلدیه مأمورلری یمده. نه‌وقت تنظیفاته دقت ایتدك. بزی اتهكمزدن می ایده‌جكسك ؟ دیه طاریلیرلر . كوپری مأمورلری: مخدرات اسلامیه‌یه سب وشتم ایتمیورز . ایدرسه‌ك آغزمز قوروسون دیه تأمینات ویریرلر . آرابه‌جیلر: نه یاپه‌لم یوللر یوقوش . آرابه كندینی آلوب كیدییور. جزای نقدی ویره‌مدن ایتامز كوره‌دی دیه سویله‌نیرلر . ترامواییجیلر آتلرمز لاغر ، ناتوان. قباحت اداره‌نكدر. سن یازدجه بزدن كسیورلر واداسنده صیزلانیرلر . ده‌قادانلر طرف طرف اولمش كیمیسی هرزه وكیل ، كیمیسی

هذیان نویس اولدیغمی اوتلده ، قلوبده ، دانس اوطه‌لرنده ، صالون دوره‌سپسیونده، مادامه‌لر یاننده، شکرلمه‌جی دکانلرنده ، رمضاندن اول بیره‌خانه‌لرده ، رمضانده سوواره‌لرده (طریق)ده اعلان ایدرلر . بابا یاور پرحدت: نظری دکدی. برشی یه‌میورم. مبارك کونده افطاره چاغیرمیورلر دیه باغیروب طورور ، یکی نائبیء جدید : بنی دنیایه مسخره ایتدك . پلانلرمی محو ایلدك. شاعرلکمی خلقه بیلدیردك، بتمله‌قو نوشمه‌طرزنده ستملرده بولنور. قاضی کوینه کچه‌جك اولورسه‌م تونلك قاییشی قوپار ، اجزاجیلر شیشه ، انبیق ، صارغی ، پوماده ، پودره الده بیات اجزا صاتمیورز ، یالان سویله ، اوجوز رچته یاپیورز ، آووقاتلغیله بنی الزامه چالیشیور . آرتق اصناف ومأمورین سائره‌یی‌ده سز ذهنکزده بولك . زواللی بن ! بیچاره بن ! آغزمی بیچاق آچمیور. ساکن، ساکت ، بیك لیرایی بکلیورم. او شهزاده، خلیج ، بك اوغلی، غلطه ، اسکی علی پاشا ، اوق میدانی ، اسکدار ، طوپطاشی ، رمضان ، مخابرلری یازییورلر . بنی اله‌باشی اولمق اوزره کوستروب هجوم آزاردن قورتولیورلر . باقك بنده یازارم . یازارم اماحقلی یازارم . مثلا ترامووای آرابه‌لرینه یدکجی، طونطونلرمه رومور-کور ، تونله یکی قاییش ، خلیج واپورلرینه سلامت ، روم ایلی شمندوفری مأمورلرینه درایت، اجزاجیلره مروت، دوقتورلره حذاقت، غزته‌مخابرلرینه حسن‌نیت، دیرکتورلرینه سماحت، اداره مأمورلرینه قوت، محررلرینه‌ثروت، اقدامه‌طاقت، طریقه وسعت، ترجمانه تبلیغ‌مرام ایچون قدرت. صباحه لطافت، تیاترو منقدینه

بر کیجه تا بسحر خدمت ، بلدیه مأمورلرینه نظافت . کوپریجیلره دقت ، آرابه جیلره بصیرت ، از یلوب وفات ایدنلره رحمت ، یازدلنوب بر طرفی قیریلانلره عافیت دعاسیله ایشه کیریشه رك مرابحه جیلرده انصاف . پیشین یوزده اون فائض آلان صرافلرده قوری لاف . ترامووای آخورلرنده آربه ، صمان ، یولاف . انتحال بحثنده طرفین ایچون اختلاف ، ده قادانلر ایله طوپ آتانلر آره سنده چارهٔ ائتلاف . اتمکجی اصنافی کبی اصناف ، لوقانطه جیلرك تکلره درلو درلو یاغ وصانچه قاریشدیردقلری دعواسنده خلاف بوقدر دیر و بحثی کاه و بیکاه دکیشدیره رك باشنده صاریق ایله دیلنجیلکده قالقان ادبسزلری ضبطیه نظارتنه حواله ، زنجیرلی قویودن تا ادرنه قپوسنه قدر کیدن جاده نك تعمیرینی ایکنجی دائرهٔ بلدیه یه احاله ، استانبول شهرینی تنویر شرکتی ایچون خامه چلاکی بالاجاله موسیقی بحثنه دخی غایده ایله خاتمه ویرمك خصوصنده طرفین آره سنده خاکستر ایچنده طوران ناربی لهیب خصومتی اشعاله بذل ماحصل ایلرم . ظن ایدرم که بو یازدقلرم هیچ بر وقت مجرم عدایدلمککه سبب اوله ماز . بالخصوص تنهاده اوروج یینلری تشهیر ایچون بالجمله مأمورینه کوستردیکم صنعت کاشفه بنم نه یمان نقادسیما اولدیغمی بیلدیردیکندن یوزیمه دیك دیك باقانلرك فکرینی آکلامقده مشکلات چکمیه جکم طبیعیدر .

۲۷

جناب نقاش ازل صبغهٔ دلاویز قدرتیله کافهٔ مخلوقات واشیایی
وکائنات حس ومعنایی رنك رنك عظمتیله تلوین بیوره‌رق بیاض
، صاری ، اسمر، بغدای ، یاغز ،قره، قیرمزی،طونجی، ترنجی
، آل ، مور، پنبه ، کل، ماوی ، سماوی ، لاپسقه ، کستانه ،
فستیقی ، فندیقی ، جوزی ، سیمین ، زرین ، کووزی ، بلوری
کافوری ، توز پنبه‌سی ، لعل و بونلر آره‌سنده‌کی کافهٔ نوآنسی
ذوی الارواحه وطیوف شمسیه‌یه داخل اولان عامهٔ الوان منقسمه
ومنحله‌یی دخی اشیایه خاص قیلدیغی جهتله انسانلر دخی صنع
کریم باریدن حصه‌یاب عنایت اوله‌رق اوته بری بویادقلری کبی
بو کونلرده دخی میر «نقاشیان» کتبه و خدمه وعونه‌سیله برابر
اون کونلك یاورولر بویامغه آرزوکش اولدقلری وبونك ایچون
دخی اول امرده بوروقهٔ اعلانیه ایله کوز بویامغه چیقدقلری
رهکذار مطبوعاتده قولاقدن‌قولاغه چارپان حوادث ملونه‌دندر.
(ده‌قادان) و(ده‌قادانلر) مسئله‌سی اوزادقجه صماخ دقت
واعتبارده وز نوب کیدیور . حتی (ده‌قادان) لغت عربیه‌سی
حقنده(لاروس)،(لیتره)،(بشه‌رل) کبی‌قوامیس صحیحه‌یه مراجعتله
حل معما ایتمك آرزوسنه غلبه ایده‌مین بر صاحب عزم، عنان
ویالانی طوپارلیوب اورته‌یه برصپا موده‌سی چیقاردی .

کیفه کیف ویرر شو قهوه‌نك قاینامه‌سی
اشکی چله‌دن چیقارر صپانك اوینامه‌سی
بیلمم ؟ شو بیت بر جسته موزونمی دکلمی ؟

§ شيق ، تحف ، قوميق فقره اوقومق ايسته ينلر پنجشنبه كونلرينه قدر حبس نفس وتضييق قلب ايده‌رك (ثروت فنون) ك انتشارينه انتظار ايتمليدرلر . سز نه ديرسكز ؟ ثروتك استانبول پوسته‌جيسى رمضانك بدايتندن ١٢ كانون ثانى ١٣١٤ تاريخنه قدر غزته‌لرده ايكى يوزدن زياده فقره كورمش‌ده ايچنده (صحيحاً لطيف اوله‌رق يا ايكى دانه كورمش يا اوچ !) . طبيعت بويا ! بن‌ده ثروتك استانبول پوسته‌سنه‌بايپايرم . هله بوهفته‌نك چكمجه كولنده‌كى سياحت صيادانه‌يى مصور اولان پارچه‌لرى حقيقةً شاعرانه . بركره كوز كزديرك . ياخود (بر تك باوط بيله يوق ... وزان اولان خفيف لدوس ياز ملتمى كبى . . .) دن آشاغيسنه طوغرى بر سوزولك . كولك بر مرآت سيمين كبى پارلاديغنى كوزوب كنارينه قوشه‌رق بركره قيافتكزه باقك . چكمجه قصبه‌سنك بيوك كوپريسى كنارنده صنداله بينك . يلكنلرى فورا ايدك . بركره‌ده ثروت فنونك ٤١١ نومرولى و ٣٣٣ رقملى صحيفه‌سنده‌كى رسمه باقك. بشير فؤاد بك مرحوم ايله تربيق برشاعردومنده‌اوطورمش، «مناقيان»ك يلكن آردندن الده تفنك بر سمت مجهولى ارائه ايتديكنى عيناً كورور و يلكنك سنجاق طرفندن بوم ! ديه عكس ايدن تفنك صداسنى ايشيديرسكز . بو منظره بولنماز و تصويره صيغماز تماشالردندر . (ثروت فنون) پوسته‌جيسى (صو و بال قباقلرى) مسئله‌سنه اهميت ويرمش اولمالى كه مقالهٔ مزاح جوبانه‌سنك خاتمه‌سنه بو قباقلردن برينى باغلامش . فقط آغلامامش .

§ (فردی وشرکاسی) نام اثر بهترینی اعلان سر نامه‌سی ظنیله استانبولده سوقاق سوقاق کزن ذاته اخطار ایدرزکه بو عنوان بررومان آدیدر . ذهول بیورلمیه !

§ رفقامزدن برینك ده قادانلق بحثنده مشهود اولان حالی مشهور دال قاووق حکایه‌سنی آکدیرییور . بر کون لهده ، ایرتسی کون فنا حالده علیهده بولنیور .هانیا کبـاردن بری کهیاسنه :

— بکا بر دال قاووق بول . دیمش . کهیا برینی بولمش . کتیرمش . افندی دیمش که :

— سن دال قاووقمیسك ؟

— اوت . افندم .

— فقط بکزه‌میورسك ؟...

— نصل افندم ! الك برنجی دال قاووغم .

— خیر خیر . دکلسك ...

— افندم ! نیه ایناتمیورسك ؟... دالقاووغم .

افندی باقمش که اوله‌جق کبی دکل . حریفی چیقارتمش . بر ایکنجی دها کلمش ... اوده بو منوال اوزره سویلنمش ... آنی‌ده دفع ایتمش . نوبت کلام اوچنجی‌یه کلنجه ... افندی ینه باشلامش :

— سن دال قاووقمیسك ؟

— اوت افندم .

— فقط بکـزه‌میورسك .

— اوت . افندم بکزه‌مم .

— یوق .. یوق ... استعدادك وار .

— واردر افندم .

— فقط بك ایی دال قاووق اوله‌میه‌جقسك

— بنده‌کز قصورمی معترفم

دینجه افندی بر کنیش نفس آلمش . اوح ! ! اوته‌کیلر دال قاووقلق دکل عادتا بتمله غوغا ایدییورلردی دیه‌رك حریفی یاننده آلیقویمش . ایشته بزم صباحده بویله ! ده‌قادانلره صپا دیدیرنجه یه قدر اوغراشدی . آرتق سوه سوه بیوتسون ؟

§ (ثروت فنون) ده مندرج (تنقید حقنده) نام مقاله‌نك مکرر اولدیغی مآل شناسان زمان طرفلرندن روایت ایدیلیور .

§ فیغارودن مأخوذ تحفلق :

برموسیو برقادین حقنده سویله‌نیور :

— اودرجه‌ده بد چهره ، اودرجه‌ده چرکین‌که صورتی آصدقجه کوزللشیور .

۲۸

هرزمان کوه‌زه‌لك اولمازآ . برازده جدیاتدن بحث ایده‌لم . مثلا عالم طبیعتدن دم اوره‌لم . فنون طبیعه‌نك اذهان و افکار بشره بخش ایلدیکی انشراح و وسعتی تقدیراً چالیشه‌لم . حل و استکناه معضلات ایله اوغراشه‌رق اوروپا مهرهٔ طبیعیونه

طاش ، طوپراق چیقاره‌لم . کویا ده‌قانلره وارباب لسانه کول یوتدورمق ایچون (مدافعه) نام اثر مجف کبی تألیفات یتیشدیره‌رك بیزمزك دونبه‌لك ، قارنمزك طبل تهی آواز ، احتیاجات عصریه‌یی آکلامقده ، دیکله‌مکده ادرا کمزك نه قدر آز اولدیغنی بیلدیره‌لم .

ای قارئین کرام! شو حسب حالمی معذور کورك. چونکه مسائل ادبیه ولسانیه‌یه قاریشمه‌مق خصوصنده یمین درجه‌سنده برتوبه ایتمش ایدم . فقط دهرك هر ره‌کو محررلری انسانی کندی حالنه براقیورلرمی؟ فرانسزلر مفعول بهی صربلردن آلمش دیه بانغیر بانغیر باغیران مدنیت غربیه مستهزیلری میدانده بولندقجه چله‌دن چیقمه‌مق ممکن اولورمی ؟

هرنه ایسه . کله‌لم طبیعیاته : یاهو ! برکره اولسون صحنهٔ عالم تیاتروسنه کیتدیکزمی ؟ اوراده قفس ایچنده برمایمون وار. ظیبلایور ، صیچرایور ، قیزییور ، تخته قفسی بر اوروشده طاغیدییور . ایپه صارلیور ، لوجه‌لرك کنارتده پیره کبی سه‌کیور ، صیریغه چیقیور . ماندولینه‌یی آیاغنه صیقیشدیروب صوییور . درلو مسخره‌لقلر ایدیور . کوزنی سوزییور ، دیشلرینی کوستریور . اوفاجق دنباله‌سنی صاللایور. بردن بره شاشبردم . کندی کندیمه : عجبا مایمونمی . انسانمی دیدم . دیدم اما طوکه قالدم. هانیا حکیم شهیر (داروین)ی اوقورکن:

متغشی ربوده منهیات
دوشونوردم جهان کشمکشی

متحسر ، غنوده حسیات
اولوبده صوردیغم آنده ، اوکشی
دوشیویردی زمینه پات پات

دیین شاعر دهقانی نرده ؟ کلسونده شو مسئله‌یی حل ایتسون . انسانلرمی مایمونلردن آزمه‌در ، مایمونلرمی انساندن آزمه . دیرلرکه داروین، او قوجه انکلیز، انسانلری مایمونلردن آزدیرمش. ینه دیرلرکه بوحکم. مشارالیهك اطرافنده‌کیلر بیقسز صاقالسز اولدیغنی کوروبده بدلقا اولدقلرینه اشارت ایتدیکندن کنایه‌در . بردها دیرلرکه داروین انسانلری مایمونلردن وحتی سباع خونخواردن دها زیاده جانی کوردیکی حالده براثر نزاکت اولمق اوزره بویله دیمش . فقط ینه عجمك دیدیکی کبی :

جهان بکردد ولیکن نکردد دش احوال .

خیر. انسانلر مایمونلردن آزمه دکلدر. مایمونلر انسانلردن آزمه‌در . ایشته صحنهٔ عالم . کیدك باقك . حریفك اوزرنده‌کی پوستی چیقارك . ایچندن سزه صقاللی برانسان چیقسون .

§ صحنهٔ عالم حقیقهٔ اکلنجه‌لی. هله پروز خانم ایله ویر.. ویر... ویرژنی مین‌یون خانمك دوئه‌تو طرزنده اوقودقلری شرقیلر ، باخصوص (کیمسه‌نك خاطری قالمسون . بنم برمناسبتم یوق ها !) مادموازل ویبولتك ناز وعشوه وکرشمه وجلوه واداو لطافتی ، بیوك آمالیا خانمك طوپ طوپ کردنی اوزاقدن اویله کوز آلیورکه بعضلرك قولنجه انسانك درحال

صحنه‌یه آتیله‌رق آنلرله کوریشـوب قونوشـه‌جغی کلیور . بن بیله اویله ایمرندم‌که آغزمك صونی آقدیغنی کورمسـونلر دیه جبجـه ماندولینه‌لردن آله‌رق جیکه‌یه جیکنه‌یه چکدرك قوهٔ طحنیه و لعابیه‌سنی محو ایتدم . انشاء اه (ساخته تابل دوت) اویونه دعوت ایدیلیرزده اکل طعام و حلویات وشرب انواع مشروبات ایله شیر ینکام اولورز .

٢٩

پیاسه شیق قاچیور دیدم آ . سز یالکز بو سوزیمه دقت ایدك . عجبا خاطرکزده قالمشمیدر ؟ برزمانلر :

اوستی آچیق فایطونده
کزه‌رم پیاسه‌ده
حرف آتارم قیزلره
براقیرم مراقده

یار ایچون تره لل‌لی هاح هاح های
یار ایچون تره لل‌لی هاح هاح های

یولنده بر قانطو وار ایدی. ایشته بو قانطونك مدلول ذی مألنی بویله آقشاملرده کورمك پك زیاده خوشـمه کیدیبور . طقوز نومرو فس ، اوفاق ، مینیون قولاق، چکیك قاش ، سریمه بك ، الا کوز . دوکمه برون ، تربیق غنـجه دهن ، دیك، اوکی یارم یارمق آچیـق یاقه ، ماوی ایپك اوززینه بیاض

قراوات، آلالمان ، نیم فریزه،سیاه الدیون، آلجی بوکدیرمه‌سی باسطون ، چیزکلی سیاه پانطولون ، دوز ، لوسترین بوتینلرله فایطونك بر کوشه‌سنه قورولش یوقمی، انسانده تماشا ایچون طاقت براقمیور . قلباً بنی سومه‌ین قادینده عجبا حس وارمیدر دیدیکنی اثبات ایدن نظرلری ، کوکلم هیچ برنی سوه‌میه‌جك دیه اوزولدیکنی بیلدیرن یان طوروشلری ،

اونو جوانم که نکاهم وجوه نسوانه
تنزلم صایلان اعتلالرمدندر .

بیتنی ترنم ایدر کبی کورینن دوداقلری ، یاقه‌لغك اعصاب واوعیهٔ فکیه‌یه وقوع بولان طاقیتسنی منع ایتمك ایچون قیردیغی بیوندری کورمك قدر ذوق آورو جدان اولان برشی وارمیدر؛ هله کندی کندیسنه ایتدیکی حسبحاللری دیکله‌مك قدر خوش بر مصاحبت اوله‌ماز ، باقیکز ، سوزولوب سوزولوب نه‌لردیور؛ آمان ! اوسیا جارلی نه قدر دقتلی باقیور ! عادتا ییه‌جك . اوف ! اولا جورد چبوقلی چارشافك ایچنده‌کی نه چیرکین ! اونه‌در او ؟ او پاپوان قوپه‌یه کیملر بینمش ؟ هاح هاح های ! کوزلکلی اختیاره باق ! — آه! ایکی کوزم !... خانم افندی کچیور . نه قدر نازکدر ! فقط بر از کچکین !

بو قادینده هر زمان بکا کولومسر ، حالنه باقازده . . . ! آمان الله آل بر دانه‌سنی دها ! نه‌ده شیشمان ! انسان یانه وارمغه قورقار . آی ! آی! دوشوب اوله‌جك. زواللی آرابه‌ده طوره‌میور . ضعیفمی ضعیف ! چیروزمی چیروز ! چارشافی -

دری کبی کیکلرینه یاپیشمش ! او ! ! . . . مادام . . . . نك
بوراده نه ایشی وار؟ قوجه‌سی‌ده یاننده! بزم شو عادی‌پیاسه‌یی
کورمکه کلمشلر ... آه ! او عالملر ! سالزبورغده ، ویانه‌ده
کچیردیکم آقشاملری خاطرلیورم ! بو صاریشین کوزلجه خانم
کیم ؟ فقط پك کبرلی ! کیرپیکلری سیرك اولمه حقیقةً پك
کوزل اوله‌جقمش ! الآمان بو سیاهیلردن ! هر آرابه‌ده‌بردانه
وار ! طانیدم اسکی یادکار ! شمدی قوجه‌یه وارمش ! عجبا
راحت طوریبورمی ؟ نه ممکن ! [بو اثناده صاغ باجاق صول
باجاق اوزرندن اینوب صول باجاق‌صاغ باجاق اوستنه قونه‌جق
بیبقلر خفیفجه معاینه ایدیلوب الده‌کی قامچق باستون بر ایکی
صاللانه‌جق ، آرابه‌جی ! عثمان بابا تربه‌سنی کچ، شهزاده جامعی
قپوسی اوکندن دون ! دنیله‌جك ، دنیله‌جك اما قیر آتلی
آرابه کورینور کورنمز : دونمه ! دونمه ! دیه امر ویریله‌جك]
ینه او! ... بر برمزی کوره‌مزسه‌ك اولمیور. سومیورم. فقط
حظ ایدیبورم . ایکی اوچ سنه‌در بویله‌یز . آدم سنده ! عمر
اویالانمقله کچر ... کوکلم بوم بوش ! بکا مغرور دییورلر .
بیلمیورلرکه کندیلری‌ده سویله‌نجك مخلوق دکللردر ... آه !
باتی .... اوسنك کوچوجك، مینی مینی پنجه‌لریکی اوپدیکم
زمان نه‌لرطویبوردم!... آرابه‌جی! اوکده‌کی قیرآتلی‌یی براقه !
یانندن کچ ... متصل یانندن کچ ! ... اوت . بوقادینك
تبسمنده بشقه لطافت وار ... آه! آه! نه قدرده قولته‌کیتمش!
ایشته هپ بویله اولمالی. یالکز چهره سیر ایتمکدن نه‌چیقار؟..

فقط اواوچوق آل پەلوژی براز ، ده موده ! اوف ! ینه جانم صیقیلیور ! .. هیچ برشیئك ظادی یوق .

— آژانس انترناسیونال —

قلامش : ١٢ كانون ثانی — بو كیجه طفل نوسودای دل باشنك اوستنده صاری شعشعەلرینی سرپوب كویا ساكت برتنی، انسانك قلبنی بوتون آجیلرندن یيقایان منور چیچكلردن مركب برنشیدهٔ رؤیا سویلەین بر شریەنك آلتنده و یواش یواش ، عادتا لطفكار برشیك كبی صاللاین دكزك اوستنده اویقویه طالمش ایكن آناطولی شمندوفرلری لوقوموتیفنك استفراغ ایتدیكی جهنمی نفسدن اویانەرق صباحه قدر آننه ! دیه باغیرمشدر. دادیسی لوقوموتیفه انكسار ایدەرك پاتلا! كور اول الٰهی! دیه سویلنمشدر .

سركه‌جی : كذا — (و) عاطفەسنك كثرت استعمالنه وقوعلاقلری زور ایله اشغالنه مبنی منتسبین ادبك هركوردكلرینه، سلام یرینه (وعليكم السلام) دیمكه قرار ویردكلری خبر آلنمشدر .

٣٥

چوجقلق خاطراتنه دائر ...

یر آلتنده بابام بیغی ! نەدر اوبیل ؟ دیه كوچك ایكن دادیكز ویا قومشو حبیبه ملانك سویلدیكی بیلمجەیی حل

ایتمك ایچون نه قدر زحمت چکدیککزی خاطرلیورمیسکز ؟ اسکی قادینلر چوجقلرك تشخیذ اذهانی ایچون بو کبی معمالره مراجعت ایدرلردی. آه ! شمدی اوقادینلر نره‌ده ؟ باخصوص اوذکی چوجقلر نه اولدیلر ؟ او چوجقلرکه بیلمجه سویلنیر سویلنمز قاشنی چاته‌رق پارمقلرینه باقه‌رق بردن بره :

— پراصه ! دیرلر وحضاری دهاء فوق العاده‌لرینه مفتون ایدرلردی . شمدی آنلرك هپسی بیوودیلر ، بیقلی ، صقاللی اولدیلر ، بشقه بیلمجه‌لرله اشتغال ایدییورلر . آه ! آه! انسان نصل تأسف ایتمز . او ذکالر سوندی‌ده فتیلی قالمامش لامبه‌یه دوندی . هله بر آلتنده قنه‌لی خاووج ، بر اوستنده بابام باشنك لاحنه ، (قاپوسنی اوردم کوم دیدی ، ایچری‌یه کیردم بوم دیدی) نك حمام ، (ماصال ماصال ماتی طاس، قاین آنامك باشی طاز ، چقوره دوشدی چیقه‌ماز ، بیر بیر ایدر اوچه‌ماز)ك پیره، (کیدی کیدی ویر. شوکیدی‌یی طوتویر ، نه طاتلیجه اتی وار طوتولمغه نیتی وار)ك بالق ، (بن کیدرم اوکیدر اوکمده تین تین ایدر)ك صقال ، (بر آلتنده قزغان قاینار)ك قارنجه ، (چات بوراده، چات قپو آره‌سنده)نك سوپورکه، (نه یرده‌در نه کوکده جمله عالم ایچنده) نك آینه، (سوردم قوصدی چکدم کوسدی)نك قهوه ، (بر کوچك فیچی‌جق ، ایچنده‌در ترشیجق)ك لیمون اولدیغنی بیلنلر سنا خیلی ایلریلدیلر . هانیا یولده برقدین ایله بر ارکك کیدرکن شحنهٔ شهر چویرمش‌ده قدینه صورمش‌که بویانده‌کی ارکك کیم؟

قادین آلمش، — جانمك جانی جانمك جان پارەسی یكیتك آناسی قوجەمك قاین آناسی دیمش . عجبا او اركك كیم ایمش ؟ سؤال مقدرینه وهلة :

— قارداشیدر . دینلر ، كل اوغلان ، دیو آننەسی ، (فسلكنجی قیزی فسلكنجی قیزی، فسلكن اكرسك، فسلكن بچرسك ، فسلكنك یاپراغی قاچدر ؟) (بك اوغلی بك اوغلی یازی یازارسك كتاب اوقورسك ، بزده دەقادان قاچدر ؟). (آننه بولغور صیقدی بنی) (قیزدم آننه كلەیمی ؟)، (عایشه قیز بالقلری نیتدك) مصاللرینی دیكلەینلر بیله اختیارلادیلر . شیمدیلر قرەكوزده بكری مصطفادن قورقانلر بیوك (مسلم)ده نعره زن، یالوه صفاسندن ممنون اولانلر پیاسەده حرف انداز ، قانلی قواقده آغلایانلر رومانجی ، حمام اوپوننده ترلەینلر نزلەلی ، فرهاد ایله شیرینی دیكلەینلر طاغ دویرن. قره كوزك بكلكنده تووالت یاپانلر شیق ، باغچه دعوتنه كیدنلرده قادان، طاووق بازارنده شاعر سیرایدنلر طوپ آتان اولوب ظهوری قولنده تكرلمه ، بالق بازارنده كوزلمه بكلر اولدیلر. هی كیدی زمان هی ! نەده چابوق كچدی . دها دون جوز اوینایوردق ..

وار برزمانكه تازه پشیمان ایدرسنی
بن شمدی سویلەمم اوزمان سویلرم سكا

— آژانس آنتر ناسیونال —

طاووق بازاری: ١٣ كانون ثانی — مشهور آصقیلی قهوەیه آتیدەكی معما تعلیق ایدلمش :

بو حوادث نره‌دندر عجبا !
ده‌قادانلر طوپ آتمتلرمی ؟
پنبه رؤیالری سیر ایتمك ایچون
قیرمزی اویقویه یاتمشلرمی ؟

سرکه‌جی : کذا — انتحال مسئله‌سندن بیزار اولان ارباب قلمك روح ناجی‌یه بالالتجا :

بنسه‌مش بزم اوچ بیتی بر نشیده فروش
آنك جهانه تبسم کلیر بو حالندن
بنمی بوقسه دکلمی تردد نده هنوز
دیمك‌که یوق خبری کندی انتحالندن

دیمکده‌درلر

۳۱

آقشام پیاسه‌لری شیق قاچیور . بلکه افطاره طوغری اوزار قورقوسیله ایکندی اوستی تراش اولان نه قدر مینی مینی ، بو صمه . فسی قالبلی ، یاقه‌لغی تمیز ، پالطوسی دوزکون ، پانطالونی اوتولی ، پوتینی بویالی ، زلفی پریشان ، کوزلری مخمور ، (نشئه وخنده‌دن مهجور) ، اللری غانته‌لی بك ، بك زاده ، افندی ، افندی زاده وار ایسه جمله‌سی وزنه‌جیلردن عثمان بابا درکاهی اوکنه قدر سبیلخانه بارداقلری کبی دیزیلیورلر . آره‌لرنده صاریشین ، قرال ، بیاض ، کافوری بیاض ، آز

اسمر ، عادتا اسمر ، بغدادی رنكلی ، قـویو اسمر ، بر از قهوه قاریشیغی ، صاری اوستنه بیاض، صاچی سیاه بینی قرال، كوزلری مائی، طرهسی قاره، ایری آیاق، مینیون ال، بوجور، بودور ، قیصه اورته بوی ، ایری بوی ، یاغز ، لاغر ، اتنه طـولغون ، باتق اتلی ، آز ملحم ، چقیق قارین ، شیشمان ، خرمان ، نوادا ، نونهال ، نازك اندام، پایتاق ، بوكوك باجاق، اوموز صاللایان ، یان كیدن، برقاریش كردن ، مارتل، دیك، یانیق ، فلیكس فوز یاقەلقلی، دور باغلامه، رنك آمیز قراواتلی، باستونلی ، شمسیەلی ، شمسیەسز ، ایپك منـدیللی ، حسن انتخـاب مغازەسنده دوزینـەسی اون درت اون پارەیه آلنان چیریش ق.لالی یاغلقلی، بلده قوشاق، طوقه، آصقیلی، قوردونلی، قوردونسز، فولارلی فولارسز، اوكسوروكلی، اوكسوروكسز، نزلەلی ، باش آغریلی ، كـولنج ، متبسم ، محزون ، عاشق ، عـلاقەلی ، یانیق ، طـوتوق ، مبتلا ، فرقت زده ، كامران ، طارغین ، غوغالی. قضالی ، بلالیده بولنیور . یا آرابەده كیلره نه دیرسكز ؟ امان الله ! او وضعیت ابتلا جویانه ! مطلقا صوله یاصلانیلەجق ، فس آلنك صـاچلردن آیرلدیغی محلك براز آشاغیسنه طوغری اینیك ، قالبلی طـورەجق ، اكر بیقـلر ماشەلانمامش ، پیانتین لنمەمش ایسه ایكیده برده قیویریلەجق بو كولی طوروب شاید آرابەنك ایچنه برینك ، . . . آنك نظری كیرەجك اولورسه لوسترین بوتین كورینەجك. (آه ! یازاولسه اسقارپینك پیرتماجندن ایپكلی چوراب ده كورینوردی .) اویله

بر طور آلنه‌جقکه یاتیورم معناسی اشراب ایدلمك ایسته‌نیلیرسه قارشی قارشی‌یه کانجه کوکس عادتا کوروك کبی ایشلیوب، کوزلر قاپانوب آچیله‌جق ودرونه حامض‌فحم قاریشمش اولان‌هوای حاردودافلرك برکره آچلمسیله‌هوح! دیه طیشاری‌یه چیقه‌جق. اکر مقصود بر مصراع برجسته ایسه اسمسز قارت ویزیت کاغدی اوزرینه مثلا :

یاندم آتشلره ای‌مه‌سنی کوردم کوره‌لی

کبی برشی یازیلوب آرابه‌لرك تقابلنده آتیله‌جق . بویله اولمیوبده سنی وفاسز ، سنی یالانجی دیمك مطلوب ایسه کوزلر نیم سوزولمك حرکتیله کاله صاللانه‌جق ، یوق بوده نامحل دوشوبده (سکا برشی سویلیه‌جکم) خطابی قصد ایدیلورسه‌صاغ اللك شهادت پارمغی دودافلره طوقونور طوقونماز ایکی اوچ‌دفعه حرکت ایده‌جك . اولور آ ، مسنفك فکری بویله دکلدرده بز بویله آکلامشزدر .

سکا ای جانمك جانی افندم
قیریلدم کوسدم انجیندم کوجندم
بنم نورسته باغ بلندم
قیریلدم کوسدم انجیندم کوجندم

شرقیسنك مضمونی صرف ایدیله‌جك . بوندن قولایی یوق! باش، خفیف برحرکت دوریه ایله اوته طرفه چویریلوب طرف دیکرده بولنان کوزك قویروغیله باقیله‌جق ، بوده خریطه ده وار : تشکر ایدرم باندیره‌سی چکیله‌جك ، یا ال فسه قدر

کیدوب دوزلتمه بهانه‌سیله یات چاقیله‌جق ویاخود محمود پاشا قهوه‌جیلرینك باغیردقلری کسمه ! نوعندن بر بویون بوکونتیسی کوستریله‌جك . کوکل عالی بو ! نه‌لر اولماز نه‌لر اولماز؟ ایشك ایچنده کله‌یمی. کلیه‌یمی ده واردر. بونك ایچونده اولا صول کوز قیرپیله‌جق. آکلاشیلمادیغی نه دیرسك مقامنده قفاسیلکدیکی صورتیله صاللانه‌جق . سکا حسرت قالدم یرینه آووج قوقلانه‌جق . قیصقانیورم معناسنه مندیل ایصیریله‌جق ، بابیلدم افندم ، بو نه ظرافت بونه لطافت نکته‌سنی صرف ایتمك ایچون بردن بره آرابه‌نك آرقه‌سنه یاصلانیله‌جق، آمان کوره‌مدم ، ایواه! قاچیردم اشارتنی ویرمك ایچون دخی ممه‌لره قدر پنجره‌لردن صارقوب باقیله‌جق . نه یاپه‌لم ؟ انسان علاقه‌دن اوصانماز ایمش . برینی براقوب دیکرینه کوکل ویریرمش : اسکیسی کوریلنجه مستهزیانه کولنه‌جك ، تازه‌سنه . یك یکیسنه تصادف ایدنجه کولومسه‌مك شرطیله اوکه طوغری آغیر ، اما پك آغیر اکیلمه حرکتی اجرا ایدیله‌جك :

یایالری صورمیك . آنلر یاسترا ، چیمدیك ، الله‌مه ، اوموز اورمه، مندیل قاپمه ، شمسیه چکمه، یولی قپامه، یوز قیزارتمه، الماسم ، ایکی کوزم ، آه ! جانم ، سن بنم اولسه‌ك ، بن سنك اولسه‌م ، نه‌ده شیق ، واردا دستور کبی سوز آتمه‌لرله دمکذار اولیورلر . بر اکلنجه ، بر اکلنجه‌که تعریف قبول ایتمز .

٣٦

سزه اوفاق وفقط معنیدار بر افطار لیستهسی عرض ایده‌جکم. بونك ایچون اول امرده یمك صالونڭ مزیناتنی آکلاته‌یم. نه بولونور؟ دیرلرکه موصاندیره اولماز. فقط کاننجك تقلیدی بر بوکت ایله کوشه‌لره سرپیلمه قوری قانطوروں، دلبند ایچنده صاریلی لوانطه، آینه اوکنده یازدن قالمه صاری قاطیر طیرناغی خوشکزه کیدرمی؟

کلهلم طعامه:

قیلومبغه چورباسی

قاز فیله‌طوسی

صوجوقلی یومورطه

اوردك طولمه‌سی

هندبا باصدیسی

لابادا ازمه‌سی

ارکاك پارمغی

جکر بریانی

آغزی آشاغی

خروس ایبیکی

تل قطائفی (یکمزلی)

ایچ پیلاوی

قوجه یمش قومپوستوسی

§ بابا یاور دشکم پرورك «چوربا» یه اولان حرص وآزی شو کونلرده جوش واشتهای معده فرسای بی‌نیازی کیجه کوندوز خروش ایتمسی اوزرینه صحن صحن خانهٔ امکانه وضع وتعلیق ایدلمك ومرأت نکات ومضامنیده بر عکس مدید براقق اوزره بالارتجال انشاد ایلدیکی منظومهٔ آتیه‌یی طباخ شهیر دده افندی‌یه دده‌یه ایلتشدر .

(چوربا)

قانه قوت . کوزه فر، بطنه جلادر چوربا
علت جوعه دوا ، محض غدادر چوربا
صاغلره ، خسته‌لره عین شفادر چوربا
اغنیا دوستی ، محب فقرادر چوربا
حاصلی خواهش ایله اکله سزادر چوربا

(صحنهٔ لوپ) ده آغز لعبنك ایلك پرده‌سیدر .
هر زمان اوکده یورور اطعمه سرکرده‌سیدر
نجه هپ بطن بشر چوربا جلا کرده‌سیدر
بتون افراد اجانب «صوپا» پرورده‌سیدر
عالمك سوکیلیسی دینسه بجادر چوربا

رمضانده هله بیك جان ایله هرکس کوزلر
دها کوندوزدن آنی معدهٔ خالی اوزلر
چوربایه دائر اولور سفره‌ده یاغلی سوزلر
او ایسه بقلوانك راهنی طورماز دوزلر
اویله بر راهبر باد هوادر چوربا

اکشیلی ، تربیه‌لی باشلار ایسه آهنکه
کیریشور طبع شکم نغمهٔ چنکا چنکه
بویانور کیسه‌یه ، افکاره کوره هر رنکه
طار بوغازلرده کیرر کیرسه قاشیقله جنکه
او زمان صدقله محتاج دعادر چوربا

ــ آژانس آنترناسیونال ــ

کوچك لانغه : ۱۵ کانون ثانی ــ کچنلرده سلطان احمد جوارنده کشف ایدیلن (جبل مزخرفات) ك غیر طبیعی سود قرنداشی اولمق اوزره اخیراً صماتیه تراموای جاده‌سنده (بحر العذاب) نامیله بر چامور دریاسی کورلمشدر .

§ فیغارودن مأخوذ تحفلق :

(بایرامدن بر آی صکره اوقونورسه طادی چیقار)

نائلیٔ جدیدك اقربای جدیده‌سندن بر آصورجی برتیاترونك یان اوطه‌لرنده اوطورمش ، اوته‌کیله جلوه‌لشیور ، بردن بره هیجانه کله‌رك :

ــ آه ! نکاهکز بنی سرمست ایدییور .

اوته‌کی‌ده جواباً :

ــ اکر دائما قادینلرك نکاهیله سرمست اولایدیکز ، بو رنککز عادتا بویله قیپ قرمزی اولمازدی .

۳۳

آشجی باشی مملکتدن هنوز کلمش اولان عمی زاده‌سنی آله‌رق جوارده‌کی قیرده کوندلمکه چیقمش. شویله بویله کزینیرلرکن چوجق تپه‌لی بر قاچ قوش کورمش. سونمش، شاشالامش. صورمش ؟

— بونلر نه‌در ؟

آشجی دقت ایتمش. فقط دقتدن نه چیقار ؟ اوده مدت عمرنده بویله برقوش کورمه‌مش. دوشونمش دوشونمش دیمش که

— بونلر اونلردر !

چوجق آلدیغی جوابدن محظوظ اوله‌رق ایشی اوزاتمش. ینه صورمش :

— یا باشلرنده‌کی ایبو بوکلر نه اوله‌جق !

آشجی باشی حاضر جوابلغه آلشدیغی ایچون بردن بره دیمش که:

— بونلر اونسز اولماز .

ایشته اورته‌ده دونن مسائل لسانیه‌نك شکل حاضری . عثمانلی لسانی عربجه ، فارسی بیلنمه‌یجه یازیله مازمش . دهاسی وارمش :

عالم تحریر کنیشدر. آت اوینادة بیلمك ایچون لسان مشترك مدنی اولان فرانسزجه‌یی‌ده اوکرنمه‌لی ایمش . اولدی درت . ایکی اوچ سنه‌دن بری باغیره باغیره سسی قیصیلانلرده آرتق افاده‌یه مجال قالمدی. برکره آکلامیانلر اورته‌دن چکیلسه‌ر اوزلاشمق قابل . بزم ایچون شایان امتثال اولان دستور شوندن عبارتدر.

[معلومات وسیعهٔ بشریه‌یی استیعاب ایده‌بیلمك ایچون ذهن وعمر طاردر ، قیصه‌در . افرادی کندی لساننده‌ن بشقه لسانه مفتقر اولمقسزین اخذ معلومات ایتمکه سوق ایده‌جك بر طریق بوله‌لم] .

§ کوردیبورسکز آ. موسیقی بحثی دیکلنه‌جك حاله کیرییور. لکن طرفین هر نه‌دن ایسه یازدقلرمه احالهٔ اعتبار ایتمیورلر . غایده مسئله‌سنی آ کلایه‌مدیلر ایسه اوباشقه . حکمت طبیعیه علماسنجه مصدق اولدیغی اوزره هرهانکی بر صوت چیقاران دودوکلر ایکی درلودر : بونلرك بر درلوسی دیللی ، دیکر درلوسی دیلسزدر. دیللی دودوکلرك اساسی بوغدای صاپندن، چوجقلرك سکوددالندن یاپدقلری ظیریلتیدن طبقه طبقه یوکسه‌لرك قلارینتدن زورنایه قدر ایریشوب قالیر، دیلسز دودکلر اوزون چارشی اوبه‌لرندن ، اویونجاقجی شیشیرمه‌لرندن باشلایه‌رق ، چیغیرتمه ، قوال ، نصفیه ، مستحسن ، کرفتدن طوتدیره‌رق نایه قدر واریر . فقط بونلرده بوغوم معتبر دکلدر . پارمق حسابیله آهنك طوتولور. طبیعت بویا! دیللی دودکلردن قلارینتده ماندیره هواسنی، زورناده (یاندن کل) ی، دیلسز دودوکلردنده چیغیرتمه‌ده سماعی قوشمه‌سنی ، قوالده (باغچه‌لرده قیزیلجق)ی، نصفیه‌ده تام پرده اوزرندن (نار آغاجی نارسز اولماز ، کل آغاجی کلسز اولماز . بنم یارم بنسز اولماز، شالی شالواری کی)ی، مستحسنده (نازلی نازلی سکر سکر اوف)ی، کرفتده (سنده‌در بی چاره کوکلم سنده‌در)ی ، نایده‌ده قباراسنی سورم .

§ هزاران تأسف ! حاجی رشید چای فروش ایله بیوك اسماعیلك‌ده قادان اولدقلرینه یانوب یاقیله‌رق دروننم آه‌وواه‌ایله طولوب بوشـالمقده ایکن برده شاعر شیرین ادا کبـابجی زاده ندا بکك بوسلك معروفه داخل اولدیغنی طویدم .

باقك (ترجیع خیال زمردین فام) عنوانیله یازمش اولدیغی منظومه بورواتی تصدیق ایتمیورمی ؟

المده ینبه قلم زمردین خیال ایدرم
کوزمده مائی سیه برلونت و آرژانته
یانمده بر کومه اوراق فکری اوغمانته
ایدر وطبع شغف‌داره امتثال ایدرم
یشیل خیال ایدرم ینبه اقتدارمله
زمینی ، بحری ، سمایی ، مکوناتی بتون
و دیزنووی‌یه‌م نه‌یوقده تفرد ایتمك ایچون
نکات بو قلمون رنك اشتهارمله .
المده ینبه پلوم زمردین خیال ایدرم
کوزمده انجه یشیل تك لونتله سرتاسر
یانمده بر ییغین اوراق اتحالاتی
قاریشدیریر طوریرم ... ینبه اشتغالاتی
نیچون ، نه‌دن ایدملم ترك سویله ای یاور [*]
دوام ایدرسه بوحال اسکداره دك کیدرم

---

[*] بابا یاور

٣٤

صحنهٔ عالمده بر کیجه

نظرم اودرجه آثار تلاش ایله چیرپینیورکه اوست قات لوحه‌لرك بردن چیقوب دیکرینه صوقولور صوقولماز او آشیان محبتدن پرررر ! دیه اوچه‌رق یانده‌کنه، دها اوته‌کنه کیرییور، متصل سوداوی بر نکاه، مبتلا بر مغز شوریده، سوزکون دیده‌لرله آغلامش بر صورت، قیمیل قیمیل اوینایان صولوق بر دوداق، یوتقونه یوتقونه محرکندن اوینامش بر غرتلاق، دوشونه دوشونه حصیر چوپنه دونمش بر کردن، اوزوله اوزوله سینه ایله خنجره آره‌سنده چوکمش بر اویوق، آییله بایبله طمارلری چیقیق، پارمقلری قوری برال، صاللانه صاللانه عظام فقریه‌سی اکیلمش بر صیرت، تپینه تپینه یاصصیلانمش ایکی ایاق، آغلایه آغلایه ایصلانمش بر مندیل، قوقلانه قوقلانه بیپرامش بر چیچك، یازیله یازیله خیرپالانمش بر نامهٔ محبت، صاقلانه صاقلانه چورومش بر ماندولینه، بیك کیلوغرام بارغرام آلتنده ازیله ازیله بلیرسز اولمش بر حس آشکار، شقشقه‌دن پانجاره دونمش بر ایکی آووج، لقلقه‌دن قورومش بر دیل، اوکسورکدن آزرده بر جکر، هیجاندن پژمرده بر قلب، انکسار اشتهادن بی مجال بر معده، چفته تللیده حوپلامه‌دن بایغین بر کوبك، عارفك قومیقلکنه کولمه‌دن حالی قالمامش بر آدم، قوای مادیه‌یه اسیر اولمش لایتجزا بر قاشینمه، دیدیکم

نومروده قالبلی بر فس ، بیلدیکم غوستوده بر یاقه‌لق ، سودیکم طرزده بر قراوات ، ایسته‌دیکم کبی بر پالطو . کیمدیکمه بکزر بر چاکت ، بر تك دوکمه‌سی قوپوق بر یلك ، یاندن جیبلی بر پانطالون ، پوتینی اسکی لاستیکی یکی بر پابوش ، اوزری ایپکلی باش پارمق طرفی ییرتیق بر چوراب ، تیربقو بر طون ، آل طاوانلی یاندم الله بر فانیله . بری یوکسك ، بری آلچاق ایکی اوموز ، ضربات هجراندن چوروك ایچنده قلمش بر کوکس ، شیقیر شیقیر اوینار بر چفت قول ، فیقیر فیقیر قاینار بر کووده ، قره ، صاری ، تر ، پالا ، پوس ، بوکه ، قیرمه ، قیویرمه ، بری آشاغی ، بری یوقاری ، ماشه‌لی ، فیرچه‌لی ، قوزماتیکلی ، سیوری ، اوجاری کود ، یاییق ، دیك ، یوموشاق ، قیرانته ، قیرچیل ، قیر ، آق ، هیچ یوق بیق ، بوخط ، نورسم ، آلاغره‌ك ، فووری ، چتال ، ماتال قاچ چتال ، طوپ ، قبا ، تحته ، سیرك ، کوسه‌سی بر صقال ، چانیق ، از اچیق ، اکلی ، دوز . انجه الفی ، اوکه دوشوك ، قالقیق . کوز ، بر قش ، یناق دوکن ، اورون ، قیوریجیق ، دوکوك ، آربه‌جق فلاکت زده‌سی قیرپیك ، آلابروس ، یاندن ناطاسلی ، قیویر قیویر ، پریشان ، طره‌لی . مزلف ، آرقه‌دن بومبه‌لی ، بر طاقم صاچ ، ایری ، اوفاق ، ممه‌لی . بایدشیق ، صیوانی ، دبکیلی ، یکدیکرینه اش ایکی قولاق ، کل ، قرنفیل ، کودك ، طیرناق آرایور . پرده هنوز اینیك ، بش عضودن مرکب بر اورکستر و ، بش کشیدن متشکل بر انجه‌ساز طاقمی آرده‌ده صیره‌ده ترنم ایدییور . هرلوجه‌یه بر هوا غازی ممه‌سی معلق یانیور ، سیغاره

دومانلری طوپ طوپ اوله‌رق طـوانده‌کی بوریدن بوکـوله بو کوله خارجه آقیور. صحنه‌نك اوك طرفی فیرطولایی ممه‌لی، بانقه‌لر خنجاخنج، یوقاریدن باقیلنجه کلنجك تارلاسنده بش اون دال پاپاتیه بیتمشه بکزییور. مختلف سسلر :

— هانیا صوجی !

— سمید !

— نه اعلا پورتقاللر!

— اونلغه ماندالینه .

— ۱۸نجی پیانقو نومرولری .

— شهر مکتوبی آلتنجی .

— صوجی به !

— کلیور !

— ایکی دانه ! یوق .. یوق .. پورتقال.

صماخ دقت نه‌ایشتمز: کوکلرده‌دون صدالری بیله طویار.

— بو کیجه (مینیون ویرژنی)ده وار .

— صحیح‌می ؟

— ماپارول ! صباحدن اعلانی وار ایدی . . . باق باق ! ٦ نومرویه ! محررلرده کلمش ...

چین ! چین ؟ پرده آچیله‌جق .

تارارام تارارام تات تیری ریت تیت تام

تات تام ، تیت تام ، تیت تیت تی‌تی تام . . .

نه کولنجلی اویون ! قاری قوجه میرناو ! ارککك فندی

قادینی یکدی. نه !!!... معاذاه ! قادینلق بو! بدلا قوندیره‌جی! بو لوحه‌یی نیه آصارسڭ ؟!... آصه‌جق شی بوله‌مدڭمی؟ کیت خطاطڭ برینه :

هر سحرده بسمله‌یله آچیلیر دکانمز
اوجیلر باشنده‌در پیرمز استادمز

دیه بر شی یازدیر . . . زمانه‌ده شاعرمی یوق . . . حمد اولسون اسکیسی، یکیسی توهوسی چوق . قومه‌دی‌یی کیم دیکلر ؟ لادسه کیم اهمیت ویریر ؟

آه ! قانطولر ! ایشته ویپولت ، اوچ قاریش کووده ، بر طوپاق صاچ ، آووج قدر یوز ، قاره‌قاش ، قره کوز ، قوزی کردنلی . انجه بللی . اوفاق اللی . طراق آیاق . قیصیله قیصیله چیقان سسیله حایقیرمق ایستیور . اوینایور عادتا ، ظبلیور . ال شاقیردیلرندن خط ایدییور . صولده‌کی لوحه‌دن برینه صیق صیق باقیور . مینی‌مینی قورناز کیمسه‌یه چاقدیرمیور . دیورلرکه بو «سوریت» بیودجه بر آفت اوله‌جق !

آه ! قانطولر! ایشته ویرژنی مینیون . . آمان نه مینیون! خوابیده . صاچلر بوروشوق ، اوفاق بر کیسوبنده اسیر ، فکری قید ناز ایله فیریل فیریل دونیور ، یناقلری پودره‌لی ، بتون ناصیه‌سی کیرچ اوجاقلرینڭ زمین سفیدینی آکدیرییور . بوده خفیف کردن ، او قوللر ، کاه قلبه ، کاه سینه‌یه طوقونیور .

آه ! قانطولر! مادموازل فلورا آه ! بو بالقان قیزی. صحیح

البنيه . لاپسقه صاچلرینی طوپلامش ، مائی یشیل کوزلریله ؛ هنوز عجمی نکاهیله بر شیلر آرایور ، قوللری دائما مقوس . های های های ! دەی دەی دەی !

سرخوشم آرقداش دیلم طولاشیر

دیه ایکی طرفه ییقیلیور . نه قدر قومیك ! هجوم خندەدن قاتیلەجغم . فقط بوده چیچك ! ویوا ! چاق فلورا !

باڭك کیملر چیقیور ! مادمازل آمالیا ! حالا اوتیور . آلن دوز ، کوز کنارلری بورام بورام . نظریکی چیقمش صوبا آتشی کبی سونمکه میال ، یناقلر تبسمات دورا دور فلکدن بر چین ، دوداقلر ذوق خنداخند لیالدن پروزلی .

بو چاتیق قاش ، کوزی مکحل ، کیم ؟ بو قاووق ایچی فیستولی ، پروز خانم می ؟ شمدی مینیون ایله برابر دوئه تویه چیقەجق ! انجه ساز قیپردییور .

بن حالمی عرض ایلدم آکوزل سکا
ای عاشقلر همت ایدك رام اولسون بکا

دییورلر ، فقط مینیوندن وقتمی وار ؟ هیمزك الندن آلیور :

کندی حالمده کزرکن دیوانەك اولدم
آنم طونبول چوبانم سکا قول اولدم

دیه دوش بدوش وصلت اولیور .

٤٦

— تخلیص —

اولکی کون ادرنه قاپوسندن زنجیرلی قویو سمتنه طوغری فونده یوکلو ، پویا قولاق ، قیصیق قویروق شدرحل ایدن برمرکب هرنصلسه اورته چامورلرینه قاپیلمش و غرق اولمسنه رمق قالمش ایکن بیچاره‌نك نهیق استمدادینه و قومشولرك فریادینه یتیشن افرادطرفندن کوچ حال ایله تخلیص ایدلمشدر. رؤایته نظراً کوشه‌ده‌کی بقال دیزلرینه قدر باتمشدر .

— دکیزده افطار —

آقشام اوستی ساعت اونبری چاریك لچه کوپریدن حرکت ایدن طون مشتریلرینك سلیمیه قشله‌سی اوکارنده افطاره یتیشدکلرنی قاضی کوی محبرمز یازییور .

اخطار

صیرمه کبی سپورکه‌مك اینجه تلی : بوم
هیچ توزقویمازسوپورورهر یری : بوم
سوپورکه‌لری صاتارسه‌م شمدی : بوم
دونر کیدر اویمه راحت ایدرم : بوم

حصير سپورکه‌سی

حصير سپورکه‌سی

حصير سپورکه‌موار

حصير سپورکه‌م وار

قانطوسنده‌کی (بوم) لرك طوپ آتانلر طرفندن ده‌قادانلره برر دخمه اولمق اوزره ایجاد و اختراع ایدلدیکی شایع اولمغله تکذیبنه مسارعت ایلرز .

— سوسیولوژی —

خدمت غزته‌سنده محرر اولان سوسیولوژی مقاله‌سنك (لاروس) دن و (غراند آنسیقلوپه‌دی) دن مأخوذ اولمیوب اسپنسردن منتحل اولدیغی حقنده بوراجه دوران ایدن روایتی (آهنك)ك شهر مکتوبجیسی ردایده‌رك بونك محصول شوراشور وتتبع وتدقیقدن دورادور اولدیغنی بیلدیریور . شوریده مغز ومدید البصر اولان ذواته توصیه‌سی بجادر .

— قانطو —

دینیون ویرژنی خانمك بعض طبـل تهی آوازو مشغول ناز ونیاز اولام قورنازلره مخصوص اوله‌رق رمضـانك یکرمی برنجی لیل بی انبازنده :

طاوولمك ایچی نارچیل
اکلن بکم ! آچیل صاچیل
بن سنکم ، سن بنمسك
کوز اوکنده طورمه ! قاچیل

کفته‌لی بر قانطویه آغاز ایده‌جکی ایشیدلمشدر .

— کونش —

ازقه واسواقده جابجا مشهود عیوی دقت اولان چامور وصو بریکینتیلریله‌مز خرفات سائره‌نك امتزاجندن طولانی آرابه تکرلکلرندن ، بارکیر آیاقلرندن ، ایری قوندیره‌لردن وسورچمه ودرلو درلو حرکات غیر منتظمه سببیله فیرلایان زیفوسلردن بیزار ولکه‌دار اولان افرادناسك :

(ویر اللهم ویر بر قیزغین کونش)

مصراعیله دمساز اولدقلری ایشیدلمشدر .

٣٦

چالغی‌ده بر کیجه

بایزیدده تراویحی قیلوب ماهیه‌جینك کشیدهٔ سلك بر هوا قیلدیغی اوچ چفته پیاده‌یی سیر ایتدکدن صکره نازان، خرامان دیرکلر آره‌سنه شتابان اولدیغکز وارمی؟ نه او؟ قوجه‌میدانده کچه‌جك یول بوله‌مدیکزمی ؟ بورانك هر طرفی چامور دکلی آ.

بر آزده یاندن کلك . بزم مملکتده سرپنتی‌یی، زیفوسی ، طام آقطارمه‌سنی ، اولوق طامله‌سنی ، دیوار یاشلغنی ، قوندیره‌ باستراسنی حساب ایدن صوقاغه چیقماز. کلك کلك. کاغدجیلر قالدیرمنه‌چیقلك. بوراده اولسه‌اولسه دکان آلتلرینه، بودروملره دوشوب باجاغکز قیریلیر ، ایجینیر ، شمسیه‌کز طاقیلوب چیت دیه (شکسته تاب غفلت) اولور . یا کوپریدن کچه‌کز نه یاپه‌جقسکز ؟ ینه بوراده دکزه دوشمکدن صوقنسکز . هله بر آز دها یوریيك . یا که قالدیرم . وزنه‌جیلر حمامی . آی ! یکیچریلر . دایلر حالا آیاقده . وای ! فونوغرافجی دکانی . کلسون یاقومینك باصی ، آللینك آللیسی ، آیوازلا نصف‌شبك محاوره‌سی . آفتك قانطوسی ؛ واسیلك تقسیمی ، محسن نکته دانك مجاز کار کردیسی ! محله‌بیجیلرده آرتق چوق اولیورلر . سویله‌یك بابا یاوره برطباق طاووق کوکسی ویرسونلر ! واه ! واه ! باشی صاریلی ، بکزی او چوق آغلامش چهره‌لی بر کشی وار . بونلر نه طوریبورلر ؟ آکلادم . حمدی بکك اجزاخانه‌سی. آمان ! بو کچن نه بچمسز حریف ! صالاپوریه‌کی آیاغیله آز قالدی چیکنه‌یه‌جك ایدی ... اوف! اوموزباشم! آل بر قاقه دها ! جانم بو آرابه‌لرله حالمز نه‌اوله‌جق ؟ جاده‌یی قاپلامشلر . اوو ! ! او ! ! ! خیالی کاتب صالح ! ساخته صقال اوینایور . مادموازل کاغد آمالیا بر پرده ، مادموازل دوه‌دریسی ایکی پرده قانطو سویلیه‌جکمش . هایدی ! ! بر سوری انسان ! چاره یوق . آره‌سنه قاتیشه‌جقسکز! عثمانلی تیاتروسی،

سفينه تحصيلدارى اوينايه‌جق . ايشيديورميسكز ؟ آمريقادن دكز جنوارى كلمش . هم جانلى ، هم صاغ ايمش . آه ! صحنۀ عالم . خنده‌خانه ايله قارشى قارشى‌يه . بر طرفده موسيو (پاتى) ! هر طرف چايجى ! بيوك بكم ! بيوك افندم ! نعره‌لرى اسكمله طاقيرديلريله برابر جوشمايه پران . ك . حسن نه قدر شيق اولمش ! صاچلرينى دوكمش ، قپونك اوكنده طوريور . غالبا فراقلى نامه‌لرى اوينايه‌جق ! اوطورمازميسكز ؟ حاجى رشيد بى‌نوايى براقوب نره‌يه كيديورسكز ؟ چالغى‌يه‌مى ؟ ديورلركه بتون نغمات موسيقيه‌مز بورايه بريكمش . فقط نه قدر غلبه‌لك ! چيقارك چانطه‌لرى . قپونك يانندەكى بانقه‌لره اوچلكلرى تسليم ايدك . آلك مارقه‌لرى . ايلرى‌يه . ايلرى‌يه ! اوح ! ! هله بر بوله‌بيلديكز ... موسيقى شناسانمز ايسته‌دكلرى قدر ادعا ايتسونلر . هركس بر تلدن چالار . ايشته سازطاقمى . كمانى ممدوح : ضعيف سيورى قوز فس ، توتون دومانندن كوزلرى آغريمشده سياه كوزلك طاقمش . اكلى غيطانبيق ، ياغيزك آچيغى ، اينجه كردن ، كولج يوزلى ، ايشته بغوص : قوندورمه فس ، نيم آلابزوس كيسو ، اوده اسمر ، قالين دوداق ، اوقوزكن آغزى صولانير كبى ميال اشتها . تجبايانندەكى كيم ؟ آى ! قره‌قاش ايمش ! آلتى اوستى برفس . كاكللرينى دوكمش ، آز لحيه‌دار ، كوزلرى فيريل فيريل . شمدى قانونيزه بر حرف آته‌جق ، دفترى اوكنده . صاغلام آليش ويريش

ایستر . شمسی افندی پرده آکلاته‌جغم دیه طینغیردییور . فقط کیم دیکلار ؟ عودی سلیم حالا فالصو نواده ظیر ظیر ! سه آتیکی صورمیك . کوزلری قپالی . صبور ، متحمل ، نه اوله‌جق دیه متفکر . احمدبکی اونوتمیه‌یم دیه صول قولاغنه یاقی یاپیشدیرمش . ممونك دردنجی بیتیله کریزه حاضرلانیور . یاهو ! نه قیافت ! درت یوز فسك درت یوزی‌ده آیری . پالطولی ، جاکتلی ، لاطه‌لی ، جبه‌لی ، صقاللی ، بیقلی ، بیاض ، حبشی ، اسمر ، زنجی ، چوپور ، بودور ، شمسیه‌لی ، باستونلی ، هپسندن بر ایکیشر نمونه وار . باقلك شو مرددریادله ، هم اویویور ، هم دیکلیور . یانندەکی اسنه‌مك اوزره دهن کشا . غارسونك بری بیاك پارەیه ! هوا غازلری صالقم سکود فانوسلر ایچنده دوماندن هاله‌دار . درین بر کورلتی قراءتخانه‌نك دیوارلرینه اوردقدن صکره اوك ، آرد قاپولردن فیرلایور . آرتق دیکلیك سزه برراست فصلی ! دوه قطاری کیدرکبی . برانین پس . بش طاش اوینار کبی کوشه‌دن کوشه‌یه قاچار بر ایکی چارپما ، طاوله‌ده قپو آلیر کبی بر طوراق ، بیلاردوده سورده سو دینیلن طرزده قایمه بر تقسیم ، آلاجه قماشی آکدیرر بر آره نغمه‌سی ! دیکلینه نه‌موطلو ! هرکس کومه‌کومه اولمش . موسیقی بحثی اوکه‌سورولمش ، فیثاغورثك غامندن ، آرسطونك طامندن ، بایزید حمامندن ، کوزلك جامندن ، اوته‌کیلك پیاسه‌ده خرامندن ، دده افندینك هزامندن ، برینك صحنهٔ عالمه صیق صیق دوامندن ، حالا ییل باشی آقشامندن ، اوکمزده‌کی شکر بایرامندن ، عشقك

اکدار و آلامندن ، دهقادانلرك ساعات سمنقامندن ، طوپ آتانلرك دیدهٔ بادامندن ، طون طونلرك چرخ بی آرامندن، کوپرینك صوك واپورهنگامندن طوتدیرەرق (ازمیر) غزتەسنك مخبر پرده بیرونی ، عبدالرزاقزك وفاتی خبر کدورت نمونی ، عثمانلی تیاتروسنك دروتی ، صحنهٔ عالمك میموتی ، خیالخانەدەکی مادموازل «الی»نك چهرهٔ گلگونی، (التکرار حسن ... ...) قوانجەینـه قاضیکوی طون طونی، اون بر نومرونك دومنی قیریلەرق حیدر پاشـایه اوغرایەیم دیرکن سـاعت ایکیده کوچ حال ایله قاضی کوینه دوشەبیلدیکی بهانەسنه تردیفاً قونوشیورلر.

آژانس انترناسیونال

دیرکار آرەسی : ۲۳ کانون ثانی

اولکی آقشام تیاتروده آقتور آقتریسه دییوردیکه :

— دیمك بندن آیرلمق ایستیورسکز ؟

آقتریس — آخ افندم، اولورم آریلمام سندن.

اهالی — :

آیوازمی طولدور، می طولدور
چوجق سن طولدور سن طولدور
سنی اسکداردن آلدم
باشمی سودایه صالدم
چاملی بله یقین قالدم
آیوازمی . . . . . .

۳۷

چوجقلر ! هم آغلانه‌جق هم‌ده سوینه‌جك زمان كلدی . كوره‌یم سزی ! كچن سنه ویردیكم نصیحتلری اونوتمیك . فقط كارعاقل نه‌در ؟ هنوز بوراسنی بیله‌مدیككز ایچون بعض خصوصی تعلیمات ویره‌یم :

كیجه‌دن ایركن یاتك . صباحه قارشی اویانك . پدر ، والده اوروجلی اولدقلری ایچون هنوز اویقوده‌درلر . اصلا آلدیرمیك . صفه‌یه چیقوب اولاصول قوللرككزی دیرسككدن دیواره یاناشدیروب باشككزی اوزرینه طیایك . بل وقالچه‌طرفلری ایله دیوارك سطح شاقولیسی آره‌سنده قرق ، قرق بش درجه‌لك بر زاویهٔ مسطحه حاصل اولسون . بو وضعیت حاصل اولنجه ۹/۸ ویا ۸/۹ نسبت عددیه‌سنی (ره)به مول چاشنیسیله طوتدیره‌رق (۲۷/۲٤)ویا(۲٤/۲۷)یه ضرب ایدرك اوفاقدن دیه‌زله‌مكه باشلایك . معلوم‌ككزدركه ره‌به‌مولی دودیه‌زه نقل ایتمك ایچون اول امرده بروندن صیق صیق نفس آلمغه ابتدار ایدیله‌رك كوز قپاقلری كیرپیكلرله برابر بر حركت سریعه اجرا ایتملیدر . باقدیككزكه كوز یاشی حاصل اولمیور . بایرام طاوولنی ، بكجینك یمنی ، مندیل ، چوراب ، قیره‌پ ، كیسه ، آستار . باصمه ، قماش آصیلی اولان هتئت محتشمه‌سنی كوز اوكنه كتیرك . آرتق دوشونك . بتون محله چوجقلری كینمش . سز كینمه‌مشسككز . الده خروس شكری ، دیلده قایماق معجونی ، جیبده صاریلی قوزحلواسی اولدیغی حالده

برابرجه کزینه‌میورسکز، توسیع خیال ایدك. فاتح‌صالنجاقلرینی، دونمه دولابلری، فلکك قره قاچانی، صالغم قویروغك یك چشم مدیلیسنی، طوپال کیغورقك بقله‌قیری‌بارکیرینی. جندی میداننده‌کی آتلی قره‌جه‌یی، اوچ‌بیق خره‌لامبونك لاترناسنی، صاری، صولوق پالطولی اهلینك پانوراماسنی، قوش لوقومجی‌یی. سرویلی روانی‌جی‌یی. کوشه‌ده‌کی لقمه‌جی‌یی، شکرلی فیریلداق چورن حاجی‌یی، آل اورتولی آرابه‌یی، مور فراجه‌لی ماما دادی‌یی خاطرلایك، باذن‌الشیطان نفسلر صیقلاشیر. آغزکزده آغیر آغیر صولر جوشار. بو مقدمهٔ جوش وخروشدن کیرپیکلرکزده صولانیر. آمان غیرت! براز دها! هله بر طامله یاش کلسون. کلدیمی؟ بوغازکزه بر اثر تضیق حاصل اولدیمی؟ کندیکزی ویرك. دوداقلرکز قیملداسون! کوزکزدن اینن طوزلی صویی دیلکزك اوجیله یالایك. بوندن بیوك مدار بکا اولماز. باقك. ایکنجی طامله‌ده اینیور. اکر بریارچه‌ده خفیفدن ایکلرسه‌کز بتون بتون آغلارسکز. ها چوجغم ها! ایچنی چك. قویو ویر. ها بردها! اوح نه اعلا. انسان غریبسه‌مینجه آغلایه‌ماز! هر کسك چوجغی چیچك کبی کینسونده سن بویله قالسك. بواولماز. زواللی یاورو! بایرام کونی اسکی البسه ایله کزینه‌جك. اوته‌کیلر غیجیر غیجیر فوتینلی، حیشیر حیشیر روبالی، صیرمه‌لی مندیللر، خالەسی یوز پاره، طایسی برایکیلك، ینکەسی ایپکلی مندیل، باباسی چیل غروش، آناسی قیقیرداق بوغاچەسی ویرمش. قومشونك خانمی ایچری‌یه آلمشده رچل

يديرمش . تحمل ايديلير شي دكل ، آغلا ! اى كوزلرم آغلا ! نه كلن وار نه كيدن! واى! سن ابى آغلايه‌ميورسك. اكر بويله دوام ايده‌جك اولورسه‌ك آقشامه‌قدر ايش كوره‌مزسك. سوزمى ديكلرسه‌ك صول باجاغنى براز قيميلدات . سسكى چيقار . سن هيچ ديكيش ماكنه‌سى كورمدكمى؟ برطرفدن آياقلرك ايشلسون برطرفدن آغزك، بورنك قانوا يابسون ! تپين! براز دها كورله! كوزلريكى اوغوشدور. اوح! نه موفقيت! صاقين طورمه، متصل آغلا. صيزلا. آمان تپين!... براز دها!... باق ايچريدن بر سس كليور .

— اوغلان ينه نه آغليورسك ؟

سسكى ياى! صدالر چاتلاق چيقسون! براز بورون نغمه‌سنى، كوكس ترنمنى فيرلات. اوكسوره اوكسوره آغلا. آقصيره آقصيره ظيپلا. باق! باباڭ قالقدى . اوروج حالى . بلكه دوكر. طيان . اوورسه آوازك چيقديغى قدر باغير .

— ايسترم .

ديه كنديڭى يردن يره اور . نه ايستيورسك ؟ ديرلرسه برشى سويله‌مه ، يالكز ؛

— ايسترم ! ديه هونكورده .

بابا كدن قاچار كبى ياپاركن قهوه چوملككنى دوير . مرديو- نلردن برايكى آديم حيزلى آتيلوب دوش. بورنك قانه‌سون. قانه- سون كه آننه‌كده باباكه صيرتارسون . آغزيكه كلنى سويلسون . قرق ييلده بربايرام ديه سنى مدافعه ايتسون . آمان . . . رجا

ایدرم . شانغیردی‌یی اونوتمه . واه ! یمانسك . غاز تنكه‌سنی اویله یوواریلادك که کل حسن بیله بویله کورواتی یاپه‌ماز . هاح ! هاح ! های ! باغچه‌ده‌کی طاووقلره باق ! شرکدن دیواره اوچمشلر ! آفرین ! کوزیکه طباق ماباق ایلیشمیورمی ؟ او کوشه‌ده طوران نه‌در ؟ لامبامی ؟ اوفاجیجق طوقون ؟ هایدی ! . غازلرده دوکولدی . پات ! وای ! آمان باباجغم ! دیه یالوار . باغیر ! آننه‌جکم آننه‌جکم ! دیه وار قوتکله حایقیر . اه ! بومنظره اولورمی ؟ باباك یاكاشلقله پاچه تجره‌سنه کیرمش . اورته‌لق آلالاق ، بوللاق . طورمه ، یوقاری‌یه سیویش ! یوق . . . ایشته بو اولمادی . نه قورقیورسك ؟ کلیور دیه جاملی اوطه‌یه قاچ ! قپویی سورمه‌اه . ایکیسنی طیشاریده براق . شمدی ینمه صیره‌سی آنلرکدر . ایشته بوکونلك درسکز بوقدر . یارین چارشوده یاپدیغکزی یازارم .

۳۸

ایکی محرر چیقدی میدانه . بری برندن مردانه
« یارای ...... جیف جوف جوف جیف جوف . . »
چیچكجی اوغلی

— بکزر ؛ بکزر ؟
— نیه بکزر ؟
— ثروت فنونك روایتنه کوره یالیاچویه !

— بیله‌مدك كلخنی !!

— صباحك اشتقاقنه كوره اوزون قولاق یاورویه !

تحف دكلی ؟ بری اونه‌كنك كوش اطـلاعندن یاقه‌لامش چكر . دیكری بریكینك دنبـالهٔ ازقه پیماسنی طوتمق ایستر . بنده‌كزله برابر عامهٔ قارئین كرام خنده‌لر ایلر . بتون جهان قادانی مغبر، بتون مضحكه پردازان دهر قاصیق باغی قوللانمقده مضطر .

اوق میدانی مكتوبجیسی آقشامه دكین سیر معانقه‌دی مسحور . خلیج كوزه‌سی واپورلرك بطائتـندن طولایی ذوق تماشـادن مهجور ، حصاركی بعدیت مسـافه‌دن ناشی محروم ودور ، آقسرای كلی رنك صفادن مخمور ، دیركلر آره‌سی بلبلی كثرت شقشقه‌دن سكوت واستراحته مجبور ، عندلیبمز كریه ایله خنده آره‌سنده قالمش شق شفه ایتمكده معذور ، حالیجی اوغلی‌یازیجیسی آلتی مرمرده اوطورمش قارنی‌ایدر غورغور ، هیچ برقباحتی اولمدیغی حالده ایچلرنده :

— اوده واردر !

دیه شهر مكتوبجیسی دخی قاتیشدیرلدیغندن بی‌چاره‌بالكلیه معذور اولوب لیل ونهار دست پولاد وقلم آهنین فریاد تعرضدن مصون اولمق دعاسیله مشغولدر .

معلوم عموم اولدیغی‌اوزره (ده‌قادان) كلمه‌سی هیچ برزمان (صپا) معناسنه موضوع اولمیوب (بال قباغی و (صو قباغی) و سیما منتحل ، مقلد، شاعر ، ناثر ، ناظم طاسلاغی معنـالریله

دخی آره‌لرنده بر وجه مشابهت یوقدر . یالکز (خبر صحیح) ك حاشیه‌لی لغتچه‌سنده مذکور ومسطور اولدیغنه کوره الفاظ مترادفه‌نك وجودینه اعتماد ایدنلر نزدنده (طوپ آتان) ترکیب خاص الخاصی ایله اوموز اوپوشدكلری وحتی آره‌لرنده مجادله وقوعنده دوکوشوب طرفینك بضاعهٔ نزاکت وظرافتیله مبسوطاً واغیارك ظنیات وتلقیاتیله متكافیهٔ متناسب اوله‌رق سوكوشدكلری معتبردر . بونلرك هر ایکیسی‌ده رمضانده صائم ، سحوردن صکره نائم وایکی ضلع اوزرنده قائم اولمغله برابر ادعالرنده مصر ودائم اولدقلرندن زاویه‌لری مجموعی قوس اعتباریله منفرجه‌دن کوچوك وحاده‌دن بویوك وارتقاعلری رأسلرندن قواعد صرف ونحوه ایندیریلن عمود ضرباتدن کودوکدر . هندسه‌شناسانك (اشك دعواسی) دیه یاد وتلقیب وثروت فنون ارکانك قدح وتعییب ایلدكلری وجهله بر مثلثك اوچ زاویه‌سی مجموعی ایکی قائمه‌یه مساوی اوله‌لیدن بری آذان امته ومسامع اهل بصیرته کنکرهٔ آفاقی بویولده ولوله‌دار ایدن بر صدا وارد اولمامشدر . همان جمله‌مزی باشدن چیقاران شیطان مرمهران ایله حضرت احمد احسانی مشاتمات ادیبانه‌ده دائما خطوه جنبان ایلسون .

تازه حوادث :

ترامووای آرابه‌لرینك ضرب روزکار ایله رخنه‌دار واجزای متانت وصلابتی تارمار اولمسی حسبیله مشتریلرك یاغمورلی کونلرده برابرلرنده برر شمسیه بولندیرمه‌لری جانب مدیریتدن

ایجاب ایدنلره تنبیه واخطار قلنديغی اولکی آقشام دکل دها اولکی آقشام پیاسه‌ده دوران ایدن شایعات سارەدندر .

§ فیغارودن مأخوذ تحفلق :

[املا بحثی ساده بزده دکل فرانسه‌ده دخی غریبه‌لراویاندیرمشدر . برکت ویرسون املاجیلرمز بزم املایه کایر صویدن اولدیغمزی آکادیلرده بحثی کسدیلر . فقط فرانسه‌ده حاله دوام ایدییور .

فرنکستانك نائلیٔ جدیدی اولان (بووارو) کچنلرده بر مغازه‌یه کیرمش . کنج ، کوزل قیزلرك یازی ماکنه‌لری ایشلتدیکنی کورمش . حتی ماکنه‌لری صوك درجه‌ده تقدیر ایتمش دیه قیزلردن برینه دیمش که :

— باری ایشلدکلرینه کوره املالری درست یازییورلرمی؟

٣٩

— عبدالرزاق افندی‌یه —

کچمش اولسون . هرنه قدر طارغین ایسه‌مده ینه سنی سومکدن وازکچه‌مم . خاطرات مضحکدك هنوز کوکلمده طورییور . سن شو حیات فانیه‌یه وداع ایتسه‌ك بیله نامك حافظهٔ انامده خیر ایله قاله‌جقدر . نه اولوردی ؟ مطبعه‌یه کلوب حجرهٔ فقیرانه‌می زیارتله جمله‌مزی صحت وعافیتکی کورمکله ممنون ایتسه ایدك !

سنی وفات ایتمش دیه غزته‌لری اغفال ایدن شخص‌ك مروتسز، عادتا قبا. شقاسی آجی، حسود بری ایمش. انشاالله بو شایعهٔ کاذبه طول عمریکه دلالت ایدر. بتون تبعهٔ صادقهٔ شهریاریلرینك سبب حیات وباعث نجاتی اولان ولی الامری مدانی افندمز حضرتلرینك نور نظر مکارم اثر شهریاریلری سنك وبزم ایچون الك بیوك مدار زندکانیدر.

§ خبرکز وارمی؟ اوروپاده یکی بر خسته‌لك دها کشف ایدلمش. بو خسته‌لك ایلك هجومنده پول ورلنی آلوب کوتوردیکی کبی بالآخره دیکر رفقاسنه‌ده سرایت ایتمش ایمش. آدی (ماوروماتی) یعنی هرشیئی سیاه کورمك مراقیدر. فیسیولوژی علماسنه معلوم اولدیغی اوزره قحفك درونی، مخ، مخیخ وبصلهٔ سیسائیه‌دن عبارت اولوب بونلر بر بری اوستنه کریش ام الصلبه، غشاء عنکبوتی، ام الرقیقه نامرنده اوچ آستار ایله محفوظدر. مادهٔ بیضا دنیلن شی الیات ومادهٔ سنجابیه دخی حجیرات عصبیه‌دن متشکلدر. اعصاب محرکه ومحسسه دنیلن سیکیرلر قفا طاسنك آلتنده‌کی دلیکلردن مرور ایدر. ایشته ماوروماتی‌یی حصوله کتیرن میقروب‌بی ثقبات قحفیه‌دن بالمرور بصلهٔ سیسائیه‌یه هجوم ایدیور واوراده شکره قارنجه اوشر کبی طوپلانه‌رق بالواسطه اشیای خارجیه‌نك ارتسام ایتدیکی طبقهٔ شبکیه‌یه طوپلانیور ایمش. بر کره‌ده طوپلاندیلرمی آرتق هر شی سیاه کورنیور ومصابك اثرلرنده‌ده بر عکس تأثیر براقیور.

La richesse des sciences contemporains يعنى ثروت
فنون نام مجموعه‌ده كوريلن تفصيلاته كوره مصابين ناس، خسران،
اضطراب ، مرارت حس ايده‌رك كنديلرينى ظلمت ايچنده
وماتم حالنده ظن ايله متماديا نالان وكريان وبعضا خندان اوليورلر
كوكسلرينك ايچارنده بوز كبى صغوق ، آجى دمير كبى سرت
براللك ، بر شنجۀ مهلكك ، قلبلرينى صيقديغنى حس ايده‌رك:
— طيقانيورم. بوغوليورم ديه فرياد ايديورلر. بينلرينك
اورته‌سنده بر اوربرمه حاصل اوله‌رق اوشويوب تيتريورلر .
باشلرى آتش كبى يانيور . طامارلرى كريليور . شقاقلرى
صانكه آيريله‌جق. آچيله‌جق كبى اوله‌رق كوزلرى بولوتلانيور.
يانلرندن شمندوفر قطارى كچيور ايمشجه‌سنه قولاقلرنده براوغولتى
پيدا اوليور برايكيلتى چوكيور . وجهلرنده احتقان ، جلدلرنده
ينه بر حرارت ، نبضلرنده سرعت حصوله كليور ! قلبلرى
بتكرار چارپيور . چكه‌لرى كايدلنيور ، ديشلرينك غيجير !!
غيجير !!! ايتديكنى ايشيديورلر . حتى اكثريتله : روحلرمز
پارمقلرمزك اوجنده ، كيرپيكلرمزك اوجنده ، جلدلرمزك
اوزرنده قيويره ! قيويره ! (آق كرمانلى دكلش) چيرپينه ،
چيرپينه طولاشيور ، آمانك يتيشك. قاچه‌جق . طوتك اوچه‌جق»
ديه شديد بر خوف سياه ايچنده قاليورلرمش . نظركاهلرنده
بالجمله اشيا قره بر حجاب ايله مستور اولديغندن كندى قاراكلقلر-
ندن (؟!) كندى خياللرندن (؟!!) كندى نفسلرندن (؟!!)
كريزان اولمق ايستيورلر . دهاسى وار ايمش . مثلا بر صالون

كوشه‌سنده اوطوروبده اله بر كتاب واوراق سياه سرنامه‌لی بر مقاله آلسه‌لر كلمه‌لر ، سطرلر بر هرج ومرج بی‌نهایه ایله‌طالغه‌لانه‌رق ، قارنجه‌لانه‌رق بررقص متمادیٔ مشوش اجرا ایدییورلرمش كبی نظرلری قاراریيور ، صحائف سیاه اوزرنده تموج ایدن سیاه خاره‌لی قوزده‌لالر مثللو هر شیئی احاطه ایدییور ظننده بولنیورلر. كندیلرینی متأذی ایدن بودرآغوش متموج سیاهدن ، سیاه اشیادن والحاصل پریشان تخیل نظر ایچون بر قاچ كره كوزلرینی یوموب آچیورلر وبعده پیش نگاهلرنده مینی مینی شمسپاره‌لر پیدا اوله‌رق قیص ! قیص ! كولمكه باشلیورلر فقط نتیجه طاتلی ! بر قیز ، كوشه‌ده طوزان برزهرهٔ آل یشیل كوزلی بر زنبق كبی بوینی بوكوب بونلره تبسم ایدییور . عجبا بو خسته‌لك بزم ارباب ادبه سرایت ایدرسه نه درلو سیاهلق كوستریر ؟ جناب حق كافهٔ اقلامده قادانیه وطوپ آتانیه‌یی بونك شرندن محافظه بیورسون .

٤٥

یاز كیجه‌لری هجوم حرارتله بیزار اولوبده بك اوغلنك كنیش جاده‌لرنده سوزوله‌رك شیشه‌لی طرفلرنده اوفاق اسن پویرازه كوكس ویرمكده‌ده بر لذت وار ایمش . اولكی كیجه چوجقه یكدن متحصل شیشكینلكی كیدرمك . اوطوروب ترله‌مكدن وجوده كلن تعب وكسالتی دفع ایتمك مقصدیله بویله

بر سیاحته لزوم کورمشیدم . بزم توقادلیانده احبادن برینه ایکیسنه جام آرقه‌سندن سلام ویردکدن صکره یوریرکن اورته‌لغی بر چنغراق صداسی طوتدی. بو صدا چوقدن بری ایشیدلمه‌مش اولدیغی ایچون بنی حیرت ایچنده براقدی . دقت ایتدم . ترامووای بارکیرلرینك بویننده بر دیزی چنغراق وار . حیوانلر بو درلو موسیقی‌یه آلیشمدقلرندن هم آرابه‌یی چکیورلر ، هم‌ده خوف ایچنده اولدقلری حالده بر نوع خویلانمه طرزنده رقصلر اجرا ایدییورلردی .

کیجه یولجیلغی حقیقةً خوشدر . باخصوص قیرده پك لطیفدر . شیشلینك کاغدخانه اوزرینه ناظر اولان تپه‌لرینك اویله ساعتلرده اخذ ایتدیکی مناظر مهیب اولمقله برابر حسه ، وجدانه آیری بر آرزوی تماشا کتیرییور . بوراده قراکاق ، بعید تپه‌لرك اوزرنده اوتلایان قویونلر آذان دقته قدر کاوب سونن مه‌له‌مه‌لری . کوسمنك معهود چنغراق صداسی ، برغریبك قوالی ، کاغدخانه کوینه اینن کچیکمش بر کویلینك ترکیسی ، کبی صدالر وار .

§ تحفدر ! لسانمزده بعض کلمه‌لر واردرکه صرف ترکجه‌یه ترجمه ایدیله‌جك اولورسه طادی قاچیور . مثلا لب دعوت . بو ترکیب شو حالده غایت معنیدار ، حتی تجسم خیال ایچون پك طبیعی . لکن بونی صرف ترکجه یاپك . بیورك دوداغی ، کاسه‌کزه هایدی کیده‌لم دوداغی شکلنه کیرییور .

شیشلیده بو خاطره ایله خیلی اوغراشدم . اوه عودتمده

اویقوم قاچمش اولدیغندن بو بحثی تعمیق ایتدم . مثلا فرانسزلر Quatre fois heurex دیرلر . درت دفعه مسعود دیمکدر . بو ترکیبی عربی وفارسینك یاردمیله ترجمه‌ایده‌جك اولور ایسه‌ك مسعود مربع ، مسعود چارمین دیمك ایجاب ایدییور . ذاتاً مسعود مضاعف ترکیبنی اولدن قبول ایتمشیدك . بویله ترکیبلره بویله یکی کلمه‌لره غرابت لسانیه نظریله دییه باقانلر غریبدرلر . لسان منزلمیدرکه دائما کوردیکمز تراکیب وکلماتی قوللانه‌لم .

معلومدرکه هر لسان کندینه مخصوص بر طاقم تراکیب وعبارت وجوده کتیره‌رك تاریخی ، ملی بعض کنایات ایله تزیین افاده ایتمکده‌در . بزدنده بونوع صور واشکال ترکیبیه حصوله کلمسی لازمدر . مثلا لب دعوت ، لب استثقال ، لب زیارت ، لب موجات ، شوخ دهان ، بی‌وفا قولاق ، اوینافال ، قهرمان بازو ، طیار باجاق ، سرسیار ، چشم خونریز ، سرشك سیاه ، لعب اصفر ، دندان استحقار ، شکم مضاعف ، کبی تراکیبك هر برینه بر رجای استعمال بولمق قولایدر .

§ روزکارلی بر هواده سرکه‌جی استاسیوننده‌کی بیره‌خانه‌ده اوطورورسه‌کز سرشك سیاهی کوریرسکز . روزکار معدن کمورلرینه اوروبده هوایه قالقان غبار رقیق بر کره کوزلرکزی طولدیردیمی سزده غیر اختیاری بر آغلامه حصوله کلیور . بو آقان یاشلر اوذرات غیرمتناهیهٔ معدنیه ایله قاریشه‌رق آقیور . بیره‌خانه‌جی‌یه سویلسه‌کز سزه لب انفعال کوستریور . حریفك قولاقلری بی‌وفا . براز ایلری‌یه کیده‌جك اولورسه‌کز دندان

استحقارینی بالارائه اوینـاق ال و قهرمان بازوسـنه مراجعت ایده‌جك كبی كورینیور . انسان بویله یرلرده آلافرانغه‌ده‌عادت اولدیغی اوزره دهان شوخ وشن ایله اوشكم مضاعف صاحبنی تكدیر ایده‌جك اولورسـه درت آیاقلی بر كله كبی چكیـلوب كیـدییور . كوردیكزمی ؟ شو عباره‌نك نره‌سـنده شیوه‌یه مغایرت وار.

§ بعضاً دقت ایده‌رم . هیـچ اوفاق پاره‌م بولونمـاز . روم ایلی شمندوفری اهالینك تمامیٔ استراحتنی آرزو ایتدیكی جهتله بیلت پاره‌سنك تمـامی تمامنه حاضرلانمسنی وكیشـه‌لرده پاره بوزولماسنی عادت ایدینمشـدر . نه یاپه‌یم ؟ صـورتی آصـار . بیلتجی‌یه بر بونژور دیر ، آندن صـكره سنی‌ده فرانسزجه سویلرم . بیلتجی درحال مجیدیه‌یی بوزار ، شابقه‌سنی چیقاریر ، سلاملر . ترنده‌ده اویله. فرانسزجه، آلمانجه بیلیرسه‌كز قوندوكتورلر سزی طقیز یره كوتورمزلر . آیری بر یر بولورلر .

§ كوكصـو هله اولطیف دره‌جك بر ایكی سنه صـكره اك منتظم اك لطیف بر مدخل ایله زینت یاب اوله‌جقدر . ذاتاً دره بوغاز ایچنـك سعد آبادی اولدیغی ایچون فصـل بهاران مرور ایدر ایتمز ایام صیف وخزانی اوراده كچیرمك ایسته‌ینلر همان هر كون ایچون اوراده بر سرمایهٔ نشـاط بولمقـده‌درلر. مثلا چهارشنبه ، جمعه، بازار تیاترو وار. بازار ایرتسی، پنجشنبه ظهوری قولی اوینـایور . آره‌ده بر جمعه ایرتسی ایله صالیی اكاده دیكلنمك ، اوده اوطوره‌ق كبی لذت كفایت ایدر . فقط

کوکصویه بر لطافت دیگر ویره‌جکنی سویلدیکم مادده‌یك مهمدر. دها شمدیدن آناطولی قیسنه بر مقدمهٔ عمران حاضرلانیور.

دره‌یه کیره‌رکن صاغ طرفنده‌کی بیاض دیوارلری کوردیکزمی؟ بونلر درت بنا ایچون حاضرلانمشدر.

بو درت بنادن بری اك منتظم بر غازینو، ایکنجیسی فوق‌العاده بر تیاتروخانه، اوچنجیسی صوك درجه‌ده ظریف بر بلدیه‌دائره‌سی، دردنجیسی‌ده اك راحت، اك آسوده بر قایقخانه اوله‌جقدر.

بو یرلرك صاحبی اولان ذات بر مقاوله‌ٔ مخصوصه تحتنده اولمق اوزره بنالری انشا ایتمك ایچون مراجعت ایده‌جکلرله‌ده ائتلافه روی موافقت کوستره‌جك، بر مدت معینه ایچون حق ایجاردن واز کچه‌رك احاله‌یه راضی اوله‌جقمش! نه قدر اعلا! نه قدر کوزل! کوکصویز بو بنالرله‌ده پیرایه‌دار اولورسه بوغازمز ایچون کوکل آلیجی بر مسیره حالنه کیرر. نصل مژده‌م! دها زیاده دکلمی؟

٤٢

اتمك فیئاتی ساده شهرمزده یوکسلمامشدر. پارسده و محال سائره‌ده دخی ترقی ایتمشدر. فقط ایجه دوشونیله‌جك اولورسه انسان قناعت ایله زمانه کوره کچینه‌جکدر. نجه‌ده ات بهالانجه

اتمکی چوق ییوب اتدن کسمه‌لی، اتمك بهالننجه بول سبزه ایله اداره‌ٔ مصلحت ایدیویرملیدر. بو سوزی فرانسه‌ده اصول حمایه طرفداری اولان بری سویله‌مش. مطبعه‌ده اوقومشلر.

§ ترقیٔ فیئاتدن اك زیاده ضررديده اولانلر کیملردر دییه تحریات وتدقیقاته کیریشنلردن بری نتیجهٔ تحقیقاتنده لوقانطه‌جیلر اولدیغنه حکم ویریـیور. معلوم اولدیغی اوزره لوقانطه‌لرمزده عادی اوقه‌لق اتمك من القدیم یوز پاره‌یه، اوچ غروشـه قدر صاتلقده‌در. اون پاره‌لکدن براز اوفق برپارچه ایچون علی السویه یکرمی پاره آلنیر، یکرمیلك، کوچك، براز اوزون فرانجله‌نك پاریسی ینه یکرمی پاره‌یه ویریلـیر. بو حالده اوتوز اوتوز بش پاره‌یه آلدیغی اتمکی یوز پاره‌یه صاتان بردکانجی شمدی اللی بش پاره اوزرندن یوریده‌جك اولورسـه خیلی زیان ایتمش اولور. لوقانطه‌جیلردن صکره بقاللر کلیورمش. اتمکك اوجوز وقتنده ویردیکی اون پاره‌لك پارچه‌نك جانبندن قطعیه حتی چیقاران اصناف مرقومه هرکسك اتمك آلیرکن نظر دقتنی شدتله عطف ایتمسی حسبیله قطعیه جهتی براز دها اوفالیورمش.

§ اتمکك پیشکینی خمیرك ایسـندن اولور دیرلر. حقیقت حالده بونی تأیید ایدییور. پای تختك محال مختلفه‌سنده بولنان اهـالی قسم قسم اولدیغی کبی غلطه وبك اوغلنده چیقـاریلان اتمکلرده استانبولك برقاچ فرونی مستثنا اولدیغی حالده جمله‌سی پیشکین ولذتلیدر. ساده اتمك دکل رژی بیله توتونك اك ایسنی اوراتوتونجیلرینه‌ویرمکده‌در. بونده‌کی سبب بردرلوا کلاشیله‌میور.

§ مقری کویك کیتدکجه شهرت آلان بلدیه باغچه‌سی یواش یواش تخلیه ایدلمکه باشلامش. موجر ایله مستأجر آره‌سنده ظهور ایدن منازعه بو سنه ایچون‌ده باغچه‌نك تأخیر انتظامنی موجب اولمش.

§ کویده‌کی تدارکات صیدیه‌یه باقیله‌جق اولورسه بو سنه بیلدیرجینلر پك چابوق عودت ایده‌جکلر. دها شمدیدن آوقوستوملری ایصمارلانیور. بیلدیرجینلر ایچون فشنکلر طولیور، تفنکلر سیلینیور. غالاطاریه کبی کویلرده یاتیله‌جق یرلر حاضرلانیور. بیلدیرجین ایله شویله دورلو اولور. بویله کباب یاپیلیر سوزلری دوران ایدییور. برمنظره‌که تعریف ایدلمز. صید وشکار عالمنك مضحکلرینه حد وپایان اوله‌میه‌جغندن برقاچ کونه قدر ایشیده‌جکم وقایعی یازارم.

٤٣

سیوری سینکدن، تخته قوریسندن، معهود پیره‌دن، تاتارجقدن، تره‌نك دودوکلرندن، طوکدیرمه‌جی آوزاندن خیلی زماندن بریدر امتداد ایدن طاش مسئله‌سندن بیزار اولان مقری کوی وحوالیسی اهالیسی سکزنجی برپاتیردی ایله صباح اویقوسنی کسدیرمامکده‌در. بو پاتیردی موسم شکارك حلول ایتمسی حسبیله سلاح بدوش اصطیاد اولان ارباب مراقك کویك حدودینی آشار آشماز خروسی، ناملوسی، نشانکاهی،

تیکی ، دیجیکی شـاشالایوب اوکنـه کلن ، هواده اوچان ، آغاجه قونان ، پرده کزینن ، باغ دیوارلری اوزرینه سریلن ، کوتوکلر آراسـندن قاچان ، کومسلردن چیقـان ، یووالرندن اوچان خروس ، طـاووق ، پلیچ ، قاز ، اوردك ، هندی ، (طاوشان ظنیله) کدی ، اوکیك ، بیلدیرجین ، صاری آصمه ، سرچه ، فلوریا ، سقا ، ایسکلته ، اسپنوز ، قره قارغه ، تحته لی ، آری قوشی ، تارلا قوشی ، قویروق صاللایان ، یبان کوکرجینی ، قمری ، آلاجه ، قارغه ، صـیغرجیق ، یوسـفجق ، وامثـالی حیوانات صـیدیه و اهلیـه یه قارشی صـاچمه آتملرندن تولد ایتمکده در .

دان ! ویا بوم ! دیر دیمز ایلرویه طوغری اوزانان مانعسی ، دومانسی ضعیف ، خفیف بر ماده دن صکره آوجیسـنه کوره ایری ، شیشمان ، ضعیف ، شـاپقه لی ، فسـلی ، کچه کلاهلی ، سیرلی ، چانطه لی ، طوربه لی ، پوطورلی ، چاریقلی ، یمنیلی ، اسکی پوتینلی ، قایشلی ، حمائللی بر وجود قوشیور ، اوره بیلمش ایسه شکارینی آلیور .

§ آوجی دیوبده کچمیه لم . مودا بونلری طاغده ، قیرده ، بایرده ، دره آره سـنده ، باغلقلرده ، سـاحلده ، دکزده ، چفتلکلرده بیله یاقه لامش ، زیر اطاعتنه آلمشدر . آلافرانغه کیینلری : باشلرینه ایکی پارمق ارتفاعنده ، قره طاغ قالپاقلرینك طرز آخرنده برنوع بوناتا ، تنلرینه ساتن ویا سـائر قماشـدن یاپیلمه قراواتلی برکوملك ، اتکلری هم اوکدن هم آرقـه دن

جیبلی برنوع چاکت ، پانطولونمسی برشی ، آیاقلرینه آلافرانغه برتللك کیبودلر ، بللر کمرلی ، کمرك یاننده نیکل برزنجیر صارـ اوجنده بچاغه بکزر برچاقی بولونیور . طاشیدیغی کوپکك بوغازنده یالکز برطاسمه وار . کوزلك اولورسه وار یا . دکمه بك آوجینك کیفنه .

سحر تووالتی : یالکز قولونیا صویی سرپیلوب صاچلره بر قاچ طراق ، فورچه اوریله‌جق . یوز ، ساده صو ایله ییقاندقدن صکره بیقلر آز قوزماتیکه‌نوب اوجلری یناقلره طوغری بوکوله‌جك . الدیونلك ، باستون ، شمسیه آلنمیه‌جق . یالکز بونه‌تانك اوکنه قولالی برسپر قونیله‌جق . کوزلك قالین برغیطان ایله صول طرفه ربط ایدیله‌جك . تفنك صاغ اوموزده فشنکلك بلده بولنه‌جق .

سحر طعامی : برپارچه اتمك ، سود ، قهوه ، براز چیقولاته .

§ کویده استاسیون جوارنده طوروبده عودت صیادینی سیر ایتمك قدر خوش برمنظره تصور ایده‌میورم . تر ایچنده قالان او کیرلی ناصیه‌لر ، ضعف و تعبدن کوچمش چهره‌لر ، یورییه‌مین باجاقلر ، تفنکی طاشیه‌میان قوللر ، برده تهی جیب بولینش اولدقجه قومیقدر .

فقط بوآوجیلرك سوزلرنده‌کی تضاد نه‌دن حاصل اولیور بیله‌میورم : دون صباح ایلك تصادف ایتدیکمه صوردم :

— آو وارمی ؟

لاقيدانه برجواب ويره‌رك :

— تك توك ! ديدى

ايكنجى‌يه صوردم . جواباً :

— توى اوچيور . ديدى . كچدى كيتدى .

اوچنجيسى :

— فشنكلره باروت قويمسنى اونوتمشم . نافله يورولدم .

دردنجيسى :

— آو وار اما . . . بوخنزير كوپك قالديره‌ميور .

بشنجيسى :

اون اون بش دانه اوردم ديدى : اما ميدانده برشى كو-
رنميوردى .

آلتنجيسى :

— نافله . . . يورغونلق ! بوسنه قوش يوق .

يدنجيسى (كوزى باغلى) :

— نصل اولدى باروت بردنبره پارلادى . آز قالدى كو-
زمى چيقاريوردى .

سكزنجيسى (طوپاللايه‌رق) :

— سياوش پاشا چفتلكى كنارنده ياردن يووارلاندم.

طقوزنجيسى :

— بوآو دكل . بلا . . . آز قالدى ايش چيقاريوردق.

اونجيسى كوله‌رك وبردوزينه قدر بيلديرجين كوستره‌رك:

— بو كون آز كزدم بر آز دها كزه‌يدم يكرمی قدر ياپاردم . ديديلر .

بو فروق مهمه اولدقجه جای دقتدر دكلمی ؟

§ آوجيلقده بليات مضحكه اكثريا واقع اولور . بر كره كوز قيزديمی انسان دنيايی كورمز . كچن كون رفقادن بری بويله كوز قيزغينلغی ايله اولدقجه مضحك بر خلجان كچيرمش . بيلمم نه قوشی ؟ الحاصل بر آو كوزينه ايليشمش . درحال تفنكی دوزلتمش ، تتيكی قالديرمش . كوزلرينی او جهته ديكمش ، يواش . . . يواش يوريمكه ، آوه ياقلاشمغه باشلامش . قوش بر جويز آغاجنك اوزرنده ايمش . كندی كنديته :

— آه بركره آغاجك ديبنه وارسه‌م ! ديه يوريورمش . طالمش . مكر باغك كنارنده خندق وارمش . بيچاره آرقداشم كورمه‌مش . برده آياغی بوشه كيدنجه‌يالدر كولدور يووارلانمازمی ، تفنك آتش آلمازمی ؟ صاچمه‌لردن بری كوپكك قيچنه اصابت ايدر . حيوان هم باغيرر ، هم قاچار ايمش ، بزمكی طارمه‌طاغان ، يوز صورت يرتيلمش . قوش باری يرنده طورسه نه ممكن ؟ قنادلانوب اوچمش .

§ بو رفيقم كچن سنه‌ده بر خلجان كچيرمش ايدی : نصلسه ولی افندی طرفنده‌كی بستانلردن برينه كيرر . آغاجك برينه بر اوكيك قونمش . آنی كوزتله‌مكه باشلار . فقط تقرب ايچون تتيكی چكر . تفنك قولتوغنده يورور . او آرالق :

— هی بكا باق چيق بستاندن ديه بر صدا عكس ايدر .

صدا قوتلی اولدیغندن حیزلی دونجه تیك ایتر . قـولتوغنده پاتلار اما نظر دهشتی اوكنده بر كره درین بر «ایواه !» دیر. خلجانلر ، هیجانلر اوشـوشور . بو قضـای فجیعك موجب اوله‌جغی كدری دوشونور . اورالری كندینه زندان اولور . مجروحك تهلكه‌لی اولوب اولمدیغنی آكلامق ایچـون اوطرفه سكیرتیر . برده نه باقسون ؟ دوشن بستان قورقـولوغی دكلمی ایمش ؟ !

§ آوجیلرك آو حقنده‌كی فكرلری‌ده مختلفـدر . بونلرك فقیر اولانلرندن برینه رأینی صوردم .

— بش اون پاره چیقاریرم . دیدی .

زنكيننه صوردم :

— اكلنجه‌در . دنیه جواب ویردی .

دیكری :

— اك ایی جیمناستیق حكمندددر .

ینه بر دیكری :

— بستان پاطلیجانی ایله ایی قاچیور .

اوبری :

— ایشم یوق . كوجم یوق . ایشته بر مراق. وها اوبری:

— طبیب چـوق كزمه‌لیسـك دیدی‌ده ایشی بو یوله دوكدك .

ملحم بر ذات :

— وجودمه او قدر ایی كلیوركه تعریف ایده‌مم .

کزدکجه قارنم اینیور .

ابیات ایله متوغل بر کنج :

— صید وشکار کوزل قافیه آرامقدن بشقه برشی دکلدر.

بر طبیب :

— آو ، ذهنی بر نقطه‌یه سوق ایتدیکی ایچون بر نوع استراحت معنویه‌یی دعوت ایدر .

خواجه :

— مباحدر. انك ایچون هر کسك حقی واردر .

اصنافدن بری :

— قصابه اولان منت آزالیور .

بر محرر :

— غزته‌یه سرمایه چیقیور . دیدیلر .

٤٤

خزان ، شاعرلری آغلادن ، ورم دوشکلرینه سریلمش نیجه پری رویان دهرك چهره‌لرینه بکزه‌ین ، آغاجلقلر آره‌سنده کزینیرکن آیاقلر آلتنده چیتیردایان یاپراقلرك مآل بی معناسیله ارباب حکومتی دوشوندیره‌ن بوموسم حزین ینه حلول ایتدی. صباحلری، آقشاملری حکم ایدن طراوت کیتدکجه زیاده‌لشیور. بوغاز ایچندن، جوار کویلردن کوچ اماره‌لری کورنمکه باشلادی. عجبا قیشه پك یاقینمی یز : مجارستان طرفلرنده ، فرانسه‌نك

بعض محللرندن قار دوشدی ، طولو یاغدی کبی حوادث مهمهٔ هوائیه آلنیورسه‌ده بزده بو کبی تبدلات دها کورونمدی . صوك بهار یاز ایله قیش آره‌سنده بر فصل وصل اولدیغی ایچون طبیعیدرکه صوکارینه طوغری بر آز سرپینتیلره اوغرامق احتمالی واردر . فقط یازین یاغان یاغمورلر عجبا بو قیشین قاره تبدل ایدوب بر تناسخ هوائی وجوده کله‌جکمی ! بورالرینی بیله‌میز .

§ لوفری اونوتور کبی اولدق. قوروق لوفری، چینه‌قوپ، لوفرفلان دییه هر سنه بوغاز ایچنده ظهور ایدن عربدهٔ صیادانه‌دن بوسنه اثریوق . بعضلری بوسنه یاغمورلرك باغلره‌زیاده‌سیله طوقوندیغی جهتله،قوروق لوفری اوله‌مامش اولدیغندن اتفاق ایتمکده‌درلر .

§ صیادان بربه حقنده یازدیغم مدیحه‌نامه‌لر مأمولك فوقنده اوله‌رق مظهر ستایش اولدیغی دونکی کون بر قفس دروننده بنده‌خانه‌یه براقیلان ایکی دیری بیلدیرجیندن آکلاشیلدی . مکر نشریات واقعه ایچه‌منافع جریه‌خادم ایمش.بوحالده اوچنجی بر مکتوب احضاریله اشتغاله باشلادم .

§ خزان بزه ایکنجی بر مژده‌یی تبشیر ایدییور . بو مژده ایام مطالعه‌نك عودتیدر . قیشك اوزون کیجه‌لرنده یازدن بریکدیریلن آثارك مطالعه‌سی حقیقةً چکیلیر . فقط مقری کوینده‌کی طاش مسئله‌سی بیتمزسه بنم بو فرصتدن استفاده ایده‌جکم پك زیاده مشکوك کورونیور . کرچه آوجیلرك دان

دانی کسیلیر اما بو طاشلرك تمادیسی ومتجاسرینك قیشدن استفاده ایدەرك دها زیادە تخریباتە قیام ایتمسی تحمل ایدیلیر قورقولردن دکلدر. «معلومات»ك بوبابدە مأمورین محلیەیە عطف ایتدیکی مسئولیت پك حقلیدر. (سنك انداز بی انباز) ك بو درلو حرکاتیلە حکومت محلیەیی استخفاف ایتدیکی آکلاشیلیور. قائممقاملغك نظر دقتی جلب اولنور.

٤٥

وای لوفر وای! دیە قوجە بالق پازارنی ایکیم ایکیم ایکلەتن بالقجیلر مکر آتش پوسکوردکلرندن باغیریورلرمش. لوفر سوزنی طویوبدە بر پارچە اولسون دونوب باقەجق استانبوللی فرض ایدەمم. بو ماهیٔ لذیذی سونلردن بری‌دە بن اولدیغم ایچون خفیفجە صوقولەرق:

— آرقەداش! قاچە ویریورسك. دیر دیمز الندەکی زیبقینی چوالیەیە صاپلی طوران قیوریجیق، پالابیق، ایجە شهلا، قیرجیل بیرتیق دوداقلری کفرەآمادە، مایدانوز طرەلی، بر الی بوکرندە آصیلی، مضرەباز، آنلرە مخصوص اولان فیاقەلی بر دیکیزدن صکرە:

— یکرمی‌یە!!! جواب مدهشنی ویردی، رفیقی بنی ماندەپسی‌یە کتیرمك ایچون:

— وای لوفر وا ...ی!! دیە بر نعرە آتدقدن صکرە یناشەرق:

— آل افندی آل ! صوکیدر . تعبیریله بنی قولتوقلادی اما بن او قولتوغه کلەمدم . مباحثه باشلادی : او یمین ایدر ، بالغك کوزینه آند ایچر ، بن اینديریرم . هر نه حال ایسه اوتوز غروشی ویرەرك ایکی بچق اوقه قدر آلدق . اوه کوندردك .

§ اوشاق لوفرلری کوتوررکن اوچ درت سنه مقدم صید بحری‌یه اولان مراقمی دوشوندم . اواری لوفرلری . لوفر ، قوفانا دییه سویلنیوردم . سرده بالقجیلق وار آ، یوز بالقلرینی یونسدن طوتدیرەرق فالیانوس، اورکینوس ، قلیچ دیەصایدم. دیب بالقلرینه انتقال ایدرك پوچیتا، آلتی‌پارمق، طوریك، پالامود، کستانه پالامودینی خاطرلارکن لا کردەیی‌ده اونوتمەدم . خائن تراقونیانك معذباکی ذهندن چیقارمی؟ لورك، اسپندك، کفال، ایلازیا ، دونوس ، سیدیکلی ایلازیا (چوجقلر ایچون مدار مدافعه اولور دیه یازدم) پولانزیا، خاص کفال، اسقومری ، قولوریدیا، قولیوز ، لپاری باربونیه ، تکر ، ایزمارید ، استرونکیلوس ، قانجور ، قیراچه ، استاورید ، قحبه کوموش، قالقان بیسی، قیرلانغیج ، کانجك ، اسقورپیت ، مزید ، قیا ، دیشلی قیا ، خرما قیاسی ، کمورجی قایەسی ، مینەقوپ، ایسپاری قره کوز، صارا اوس، چورچور، لاپینا، کیقلا، خروس‌پینا ، زارغنا، مرجان دخی برر برر کوزاوکندن کچدی. اونه هوس ایدی ؟ کاه صاچمه ایله ساحلده دولاشیر ، کاه عادی اولطه ، یوکلی، سکیرتمەلی یملی،زوکیته، چاپاری ، مائریاایله اوغراشدقدن فضله دالیانده ، آلامانەلرده، ایغریبده ، مانیاطده، قلیچ آغنده

قانیالی و طوریکده، پیسی، اسقومری، استرونکیلوس چوریمه‌سنده چوکرتمه ، کرنه یاتیردیلرنده، اوغراشیردم . لیوارده بالق صاقلامق، سپتله یمه چیقمق ، طوکوزده آراشدیرمق ، سکیرتمه ایله سورتمك کفچه ایله یاقالامق ، قاقیچ قولانمق ، چامچاقله قاینی تمیزله‌مك، زوقالری جیوه‌لامق ، مازغال ایتمك، مسینالری تجربه ایتمك ، قاتلرك بوزوقلغنی دوزلتمك ، قولاج ایله اسقندیل ایتمك صباحلره قدر آیازده طورمق ، اوشومك، اویقوسز قالمق هپ بنم ایشم ایدی. شمدی او اوچ درت سنه‌دن بری بویله آرلردن محروم قالان، لوفره حسرت چکن بنم کبی بر آدمه آقشام طعامنی بکله‌مك پراز کوچجه‌در .

§ وای لوفر وای ! اوکون نره‌یه کیتدم ایسه بو صدا قولاغمدن چیقمدی . ساعت اون بر بچقده اوه کله‌رك وای لوفر وایك خیزیله :

— بالق کلدیمی دیه صوردق .

— آشجی باشیده‌در. دیدیلر. اللرمی برقاچ اوغشدیردقدن صکره یوقاری‌یه چیقدم . آنام لوفر : اسقاره‌ده جایر جایر نار کبی قیزاریرمی! قیزاریر قیزارماز زیتون‌یاغ، لیمون، خردالّلی صالجه ایچنه آتیلوب‌ده استراحتی ایچون بر مدت براقلدن‌صکره صلاطه یاپراقلری آره‌سنه کومولوب بو لباس احضره پك زیاده متناسب اولان مایدانوسله‌اوزری اورتولورمی؟ هم افندم: قوجه قایق طباغك ایچنه یاتیریلان او اشتها آوران دریادن چیقان رایحهٔ لطیفه‌یه هیچ بر طعامك قوقوسی رقابت ایده‌من .

بالخصوص اون کشینك چاشنی بخش کام لذذی اولان او بیاض اتك لذتی هیچ بر بالغك لذتنه اویماز . او قورناز لوفر اتنك نه قدر طاتلی اولدیغنی بیلدیکی ایچون طوتولورکن ایتدیکی ناز ، صکره یاپدیغی قورنازلق آوجیسنی فوق‌العاده تحریص ایلدیکندن انسانك چیك چیك یه‌جکی کلیر .

§ وای لوفر وای ! دییه باغیران او بالقجی بنم یرمده اولایدی بمله برابر سفره‌ده بولنه ایدی ، حریف آلابیلدیکنه آشجی‌یه کفر ایدرك :

واه لوفر واه! دییه بلکه آغلاردی، چونکه بزم بالقجیلرمز بالغی طانیدقلری کبی پیشیرمسنی‌ده بیلیرلر . بزم آشجی باشی ایسه لوفری پالاموده ظن ایدرك پارچه‌لامش . قیزغین طاوه‌یه صوقه‌رق قوپ قوری چیقاروب سفره‌یه یوللامش آمان افندم چیلدیرمق ایشدن دکل . وهلةً اوندده پالاموده آلدقلرینه حکم ایده‌رك سفره‌ده کیلره :

لوفر وار ایکن پالاموده ینیرمی‌دیه چیقیشدم. بیچاره‌لر بالق آلمدقلرینی بیان ایدنجه کوزلرم درت آچیله‌رق پارچه پارچه ایدیلن بزم لوفرلر اولدیغنی آکلادم .

§ شمدی آشجی‌یی دوکه‌لیمی، دوکمه‌لیمی ؟ بن او حدتله مطبخه اینه‌رك براز سویلمك ایچون قپوسنی آچدم ، آشجی باشی مشغول ، حریفه طباغی کوستره‌رك :

— بو نه‌در ؟ دینجه هیچ طورینی بوزمیه‌رق :

— بالق ! دیدی . آرتق قیزمشم :

— بونه بالغی ؟ آشجی یئه او طوریله ؛
— بیلمم !
— سن نه بیلیرسك! دینجه حدتمی او زمان آکلادی .
لاقیدلکنی براقه‌رق :
— بن طاوا ایستیورسکز ظن ایتدم. بیله‌یدم باباس یخنیسی یاپاردم دیه‌رك بر عذر دیله‌دی‌که قباحتندن بیوك اولسه کرك . فقط اصل قباحت بنده ایمش . بن اوبالقلری بزم سیاهی‌دادی‌یه تودیع ایتملی ایدم .

§ لوفرك ظهوری بزم ایچـون مقدمهٔ سرد ایامی اخطار ایدر . صوك بهار یوریور . کستانه‌جیلر باغرییور ؛ طوندیر-مه‌جیلری ، آوجیلری سحلبجیلر استخلاف ایتدی . صباحلین اویومق قابل دکل . صباحه ایکی ساعت قاله سوقاقلر آره‌سنده اوفاق فنارلریله :

سحلب ؟ دییه باغیران اصنافده عجبا بر آز انصاف یوقمیدر؟ حریف آلابیلدیکنه :

— سودلی ! دیدیمی برنجی هجانك کسـکینلکی پنجره‌لری اوینادەرق عدد اهتزاز شدتی ایله قولاقلره چارپیور . کستا-نه‌جیلر نه ایسه ! آنلر کوندوزلری سـیر ایدییورلر . ایواه ! اونودییـوردم . بو قیش کیجه‌لرنده (لیال تتبع) بنـدینی یازان محرر ایچون بوزاجی ، مصر بغداجی ، سمیدجی ، کبی اوچ دانه معذب دها وار . باقەلم لیال تتبع صـاحبی بو اوچنك ولولهٔ دهشت مـدارندن نصل آزاده قاله‌رق (تربیهٔ مدنیـه)

بختلرینی ایلری‌یه سوره‌جك ؟ اگر خانه‌سنده آرقه اوطه‌ده اوطوررسه بلکه بر شی یازه‌بیلیر . بن بیله لوفره حسرت چکدیکم اولیلهٔ یلدای‌اشتهاده آرقه اوطه‌یه چکیله‌رك شومکتوب سوزش اسلوبی تحریرده کوجلك چکدم .

سنزه اوقه‌ده خفیف ، بویجه جوجه ، سیماجه کوسه،ملتحه موسوی ، کوزلری مائی ، اون طقوز کیلوغرام ، طقسان ایکی سانتیمتره بر فطانت مجسمه‌نك اوزرمده حاصل ایتدیکی تأثیری وبو مخلوق نادرك بر هفته تمادی ایدن مصاحبتمز اثناسنده‌مطلع اولدیغم احوال واخلاقی حقنده معلومات ویره‌جکم.

٤٦

طائفهٔ‌یأجوج ویا مأجوجدن‌حسب الخلقه آیریلوب‌سلانیکده طوغدیغی کبی‌بیوبه‌بیوبه ید ترتیب فطرتك‌ایلك‌ترتیب وانتظامنی محافظه ایدن بواقصر القامه (حیاتی) نامنده‌در . ربع عصری آلتی سنه مرور ایدن بر زمان نشو ونما بو خارقه قصرواندکی اوزرنده بوبجه براثر ترقی کوسترمیه‌رك یالکز سکز آیلق بر چوجق چهره‌سنه‌آنجق بکزه‌یه‌بیلن سیماسنی آلین وکوزپیکار-لری جهتندن بروشدیرمش ، صافیت وجهیه‌سنی تغییر ایده‌رك چیللرله بنکله‌مش . بر آز سمن ویرمش ، قفاسنی آرقه طرفه طوغری‌طاشیمغه‌مجبور ایده‌رك بر کرهٔ مستطیل شکلنه قویمش . آغزی کوچوك ، دیشلری آز چوروك ، طرف بنا کوش غرابتنده آصیلی طوران قولاقلری اوفاق ، چکه‌سی مدور

كردنی ایکی پارمق ، سینه بر بچوق ، بوی درت قاریش ، ۹۲ سانتیمتره اوفق طونبول اللی ، مینی مینی آیاقلی اولوب ترکجه فرانسزجه ، روسجه ، اسپانیولجه ، ایتالیانجه‌یه ، واقف ، حالنه کوره ظریف بر تحفهٔ روزکاردر .

§ مدیرمزك اوزرنده فرط توجهی اولمسی حسبیله مطبعه‌ده قالدیغی کونلرده صباحلین . زیارته کلدیکی زمانلرده کلیر کلمز درحال النی اوپمسی عادات جدیده‌سندندر . حیاتی . بو وظیفهٔ عندیه‌سنی بیتیرر بیتیرمز بزلره‌ده دونه‌رك :

— بونژور موسیو ! قومان ووپورته‌وو ! دییه استفسار حال ایدر ، هیئت تحریریه نزدینه کیده‌رك کمال صمیمیت ایله اوراده دخی :

— بونژوری باصدیرر . فرصت بولورسه بیك مشقت ایله اسکمله‌یه چیقه‌رق اوطورر ، اشتغالات تحریریه‌یی سیر ایلر . حیاتینك شو وضع مؤدبی جمله‌مزی خشنود ایتدیکی ایچون کندیسنه :

— صو دیرکتور ! یعنی مدیر ثانی عنوانی توجیه ایلدك .

§ حیاتی ، یتیمدر . اوکسوزدر . بر اوزندن غیری کیمسه‌سی یوقدر . مطبعه‌ده کرك مدیر وکرك محررین طرفلرندن کوردیکی مآثر توجهدن پك زیاده ممنون قاله‌رق بزه ایصینمش وحسن تربیته جمله‌مزی کندیسنه ایصندیرمشدر . فقط بشر قصوردن خالی اوله‌ماز . حیاتی‌ده افراد بشردن حتی بویجه

وجودجه طبقات بشریه‌نك قامت واندام مشهرنده الك قیصه اولانلرینه میدان اوقویه‌جق قهرمانلرندن اولدیغی ایچون تنیهٔ دلاویز خرامانه مطابق ایکنجی بر اش آرایانلردندر . آنك ایچوندرکه یولده کیدرکن ، بك اوغلنده کزینیرکن ، تصادف ایتدیکی مادامه‌لره مادموازللره نگاه عشق ومحبت ایله باققدن کندینی او اوفاجق کوکلنی بر درلو آله‌میور .

§ طعامده پك زیاده قناعتکار . همان اینی اوچ یاشنده بر چوجغك ییه‌جکی قدر ییور . آلافرانغه تربیه ایدلدیکی جهتله چتال بچاق قوللانمقده اولدقجه مهارتی وار . مسکراته قارشی غایت ممسکدر . ایکی قدح دوز جمع نشئهٔ خاطرینه مدار اولیور. سه‌ده اوچنجیسی مانی کوزلرینی قپاتوب آنی عیاشن مشهوره‌نك اکثریا حال نومدیه کندیلرینه اسناددن خالی قالمدقلری صیزمق فعلنی صباحلره قدر تصریف ایتدیرییور .

§ قیافت اولدقجه شیقدر . فس رنکی فسی طابله‌لی قالبه اورولمشدر . صاچلری هر صباح طارانه‌رق ایکی‌یه بولونیور . سرپوش اکثریا آلننك یاریسنی قپامقده‌در . قولالی صوك موده کوملك ، اوفاق ، رنکلی بیون باغی ، ردینغوت ، سیاه یلك ، اینجه آلتون قوردونه مربوط ساعت، چیزیکلی پانطالون، پوتین، ٤٢ سانتیمتره قاهش باستون ملبوسات عمومیه‌سندندر . بونه کوره‌سمین اولدیغندن روبالر ایدن ایی‌یه وجوده یاپیشمقده‌در.

§ ایکنجی نوع ، زیوانه‌لی سیغاره کیف چاتدیغی زمانلرده مینی مینی پارمقلری آراسنده یانار . دومانی بورنندن صاوردیغی اثنالرده کوزلرنده حاصل اولان یانغینلق درجهٔ ذوق ونشاطنه دلیلدر .

§ اعتقادی تعصب درجه‌سنده یوکسلمه‌مامشدر . امور دینیه‌ده ، پرهیزلرده لاابالی کوروندیکی حالده ایام دینیه‌ده سیناغویه کیتمک معتادیدر . عثمانلیلره صوک درجه‌ده محب اولدیغندن محاربهٔ یونانیه حقنده‌کی احتساساتی آکلاتدیغی زمانده بو درلو صمیمیت محبانه‌دن متأثر اولمامق قابل دکلدر .

§ عثمانلی موسیقیسی سودیکی نغمه‌لردندر .

§ تیاترو آنك ایچون نظر دقتی جلب ایده‌جك بر تماشا کاهدر . باخصوص قانطولری پك زیاده تقدیر ایتدیکندن :

بن بر کویلی‌یم نه کوزل رقص ایده‌رم ،

دیه کندی کندینه رقصه قیام ایتدیکی ده آره‌ده صره‌ده کورینن حوپپالقلردندر . مکالمات خصوصیه وعمومیه‌ده غایت ادیبدر . یالکز بزم سیار مخابری چورباجی ملتیادی ایله شقالاشمقده مسامحه ایده‌مز . بری عنادینه ظیپیر دیکری عکسنه قصیر اولان بو ایکی مضحکه‌پردازك محاوراتنی دیکله‌مك الك کوزل قومدیالرك ویردیکی شوق خنده‌یی احساس ایدر .

§ معاملات عمومیه‌سنده استثنایی اوکرنمش اولدیغندن کباردن بر ذاتی سلاملادیغی زمان نه قدر اکلنکده ، لاابالی کورشدکلرینی شویله‌جه چکیشدیری ویرمکده‌در . الك زیاده

سودیکی یمکلر : بالق. ات نوعنه منحصردر. سبزه اکثریا مظهر التفاتی اوله‌میور. یمش، بر آز نظر اشتهاسنی جلب ایدییور، قارپوز، اوزوم سودیکی شیلردندر.

§ ثروت ذاتیه‌سنی صورمغه حاجت یوقدر ظن ایدرم. بزم کبی سرواندامان دهرك جیبلرنده بر ایکی مجیدیه‌یی آشه‌میان قوهٔ نقدیه بویله بردن بیومه بر یتیمده ظن ایدرمکه ایکی چاریکی کوچ آشار. فقط بو آنه قدر پاره نامنه آغزینه برشی آلمامشدر. کندینه کوره حیثیت ووقارینی محافظه‌ایدر. معاملات بی ادبانه‌دن صوك درجه‌ده متنفر اولدیغندن تصادف ایتدیکی تقدیرده چین جبین کوسترمك عادتیدر.

§ یوریرکن صاغ الینی باستون، صول النی پانطالونك جیبی اشغال ایتدیککندن بوروش مکانت کازانه چوق کیمسه‌لری الدا- تمقده‌در. فقط حیاتی سویملی اولدیغی درجه‌ده جربزهٔ لسانه مالك اولدیغندن صحبتیله کیمسه‌یی صیقماز. سوزه آتیلمق عادتی دکلدر. یاشجه بندن بر فضله اولان بو رفیق، بر متره یدی سانتیمده قیصه اولدیغندن یولده بزی کورنلر بابا اوغل ظن ایتمکده‌درلر

٤٧

بایلیرم. خیالمدن کچدکجه ایچم تیترر. کوچوك بر اوطه، اوفاق بر صوبه، یوفقلا یتاق، یومشاق یورغان، ایچنده بن! طیشاریده لاپه لاپه قار. آغزمك صویی آقار. هیچ‌طورمه.

يورغانه صاريلمق يات دنيلن هوا دنيـاده آنجق بو قدر شيرين اولور . روزكارك جاملری ظينغيرداتمه‌سی ننی كبی تأثير ايدر . صوبانك چاتيرديسی غيديقلار . فقط مانغـالدن فيرلايان چيتی سوم . هانيا انسان بعضاً طالارده مانغال كنارينـه چوكر ، غريب غريب دوشونوركن مثلا آلات دوداغنك صـول بيق جانبنه‌طوغری :

— چيت ! ديه بر شی باپيشـير ، آجی آجی يالانير . خوشمه كيتمز . بويله كونلرده بر آزده معده‌نك تطيبی كبی شيلر دوشونيلور . بن بويله اولـه‌م بشقه شيلر ده دوشونورم آ . هركسك قلبی بر اولماز . بابا ياور طرخانه چورباسـنه ، لطيف شيش كبابنه ، پاچه بوركنه ، صـاچلی صقاللی ياصه‌ی قطائفيله مشتركاً اكل ايدلمك اوزره خرما طاتليسنه ، طاووق صوينه نخودلی پلاوه طيانه‌ماز . حاجی رشيده صورارسـه‌كز ممالك حاره‌ده نه كوردم؟ ديه شعر بليغ اوقومق ايستر . لكن سز ينه بنم كبی دوشونك : صباحه قارشی اويانيلوب صـوبانك آتشی يوقلانه‌جق . اللراوغوشديريله‌رق ، پيتيرپيتير قوشولوب آغوش حارجانانه عودت ايديله‌جك . درحال :

— آمان قالقمه ! توء . . . ديـه‌ك طوكيور . دنيله‌جك اوفاق اوفاق قونوشـيله‌جق . بويله زمان و بويله مكانده ايلك علاقه‌يه دائر بحثلر نه قدر اوزاديليرسـه او قدر فائده‌ليدر . تحفدر ؟ حالا سببنی آكلايه‌مدم . نيه انسانك بر باجاغی ديكر باجاغنی ايصتميورده بشقه‌سنك تك باجاغی ايكی باجاغنی ايصيتيور !

شاشیله‌جق شی ! دیه‌فیسیولوژی‌یه عائد بر غریبه‌دن دم‌اوریله‌جق!
هانیا زنپاره‌نك برینه :

— انسانی‌اك زیاده ایصتن شی نه‌در ؟ سؤالی‌وارداولمش‌ده:

— یورغان التی ! دیمش . جوابی‌کوله کوله سویلنه‌جك.
خفیف ترتیب اوله‌رق :

— شورادن قونیاغه‌اوزانه‌بیلسه‌م. بر دهاچاقیشدیردق.
تمنیاتنه یول ویریله‌جك . کوزلر بر ایکی قیرپیلدقدن صکره بللی
بالمیسز بر اسنمه ایله یا خوزول ویاخود میشیل
میشیل اویونیله‌جق .

بودرلو اویقولرك رؤیاسی‌ده قومیق اولور . شمدی شویله
بر منظره‌ده بولنان یاتاقده غنودهٔ استراحت اولان شخص
نه کورملی ؟ نائلِ جدیدك کمرك اوکنده الندە قوجه بر صوپا
اولدیغی حالده :

— صامسونه، کیرسونه، طربزونه ، دیه دلال باغیردیغنی‌می
کورملی ؟ انسان بویله بر رؤیایی توقاتلیانك کیجه‌لکی برمجیدیه‌یه
کرایه ویریلن اوتلنده بیله کورسه جانی صیقیلیر. اوراده اویو-
یانلرده اکثریك اولمیان نزله‌یه طوتولور . اوکسورور ، ظیبلایه
ظیبلایه یتاقدن خارجه اوغرار ، ترلکسز مشمعلرده باصه‌رق
قارنی غورولتیلر ایچنده قالیر ، ترقوس صونی قره قولاق
دیه ایچرده تر تر تیتیر ، حدتی آلهماز . یاندن صاپه‌رق وقتی
کچمش بر چوربا ایله فرونده قیزاریرکن نیجه نیجه پارچه‌لرله
برابر یانمش اولان بر طاس کبابی ، بقیه‌سی چوربه‌لغه آریلان

يارم پيالاو بر، طوءازسه بر ايكىده غالطو يوتارده معده فسادينه اوغرار، صكره «صباح» غزته‌سنده‌كى مدافعه‌يى اوقورده برشى يازماز. بزىده تبعهٔ عثمانيه‌دن برينك كندى لوقانطه، قهوه‌خانه وغازينو واوتلنك اوستنى بر موسقوفلى‌يه جيرو ايتديروب قمار اويناديغنى اعلانه مجبور ايتمز.

بز توقاتليانه درت كشى كيرمش اوچ كشى چيقمش ديدك ايسه بونك ايكى شيئه شمولى واردر. برى دردن برينك مصرفلرى ويرمسى حسبيله فنا حالده بوغوتى‌يه كتيرلديكى، ديكريده ياندن اوتله كيروب بنم كبى ميشيل ميشيل اويوديغيدر. بو مثللو معمالرى درج ايتمكدن مقصد قارئين كرامك تشحيذ اذهاننى موجب اوله‌جق وسيله‌لر تداركيدر بزم بشقه درلو غرضمز يوق فقط عوضمز وار. شمدى صباح عوضنى آلدى صيره بنمدر.

تازه حوادث:

طوب آتانلردن بر قاچينك قومشو قادينه مراجعتله مرديون آله‌رق زيرك يوقوشنده طورنه قطارى طرزنده‌قيزاغه چكيلدكلرى سويله‌نيور.

§ قاضى كوينه ايشله‌ين (طورمش) واپورينك حيدرپاشايه آمد وشد ايدن (قالامش) واپوريله بجايش خدمتلرى ايفا ايدلمش اولمغله لام الفعلى حذف ايديله‌رك نامى يول اوزرنده (قالمش) تسميه ايدلديكنى «اقدام» يازييور.

٤٨

بنم عقلم، فكرم حلوليله مشرف اولديغم آپوقوزيه كيجه‌لرنده توقدليانك يوقاريسنه صعود و اوراده مشهود و موجود اولان يادكاران حسن وجمالى سيرمقصديله كوشهٔ ترصدده قعود انديشه سنه باغلانوب پريشان اولمش ايكن مكر بيقماز، اوصانماز وحسابات مهمه‌يى دربيش نظر دقت ايتمكله اوشـنمز بر رياضى پيانقودن حصهٔ عاجزانه‌مه شرف اصـابتى محقق كورينن بيـك ليرايى نه زمان دردست ايده‌جكمى قيلى قيلنه اولچوب بچرمش . حتى بكا يازمش اولديغى بر مكتوبده ديپوركه :

(لچنلرده حصه‌سنه بر باستون دوشن بر ذاتك بيانه كوره هر شخص آنجق اون دقيقه‌ده اخذهديه‌يه موفق اوليورمش . معلوم اولديغى اوزره سركيده يوز اللى بيـك هديه وار ! بو بو زاللى بيك هديه‌نك بهرى اون دقيقه‌ده ويريله‌جك اولورسه بحساب المجموع عدد دقيقه بر مليون بشيوز بيك ايدر . بونى ساعته تحويل ايده‌جك اولورسه‌ق يكرمى بش بيك سـاعت طوتار . حال بوكه اوسـت اوسته كونده بش سـاعت توزيعاته دوام ايديله‌بيلمك ممكن اولديغندن بش بيك كون يعنى — بر آى يكرمى آلتى كون اعتباريله — يوز طقسان ايكى آى سكز كون چيقاركه كيسا سنه‌لرده داخل اوله‌رق ختامى اون آلتى سنه بر هفته‌ده ميسر اوله‌جقدر .)

بن بو سطرلرى اوقور اوقوماز درين درين دوشـوندم .

طالعسزلکم مشهوردر . حق بایرامده بیله معاشمی ویرمیـوب محزون براقانلر بیله اولدی اولەجق‌اولور مثلی معروفدر. هرنه ایسه! شمدی ایسـترمیسکزکه صوك نومرو حصهٔ ناچیزانەمك مارقەسی بولنان (۱۱۳۸۷۱)ه چیقسـونده بنده بر ایپکلی منديل خاطرەسی ایچون اون آلتی سنه بر هفته بکلیه‌یم ! ای انتظار ! سن‌نه وقت بیتوب توکنەجکسك ؟

§ کچن آقشام شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندا بك‌افندی برادرمز توقادلیانده دستنه «طریق» غزتەسنی آلوب کمال‌یأس‌ایله (یأسدن صکره) سرنامەلی حکایهٔ بلیغەیی اوقومقده وغلبەلك ترکیب سـقیمنك دەقادانلرجه طرز تحریر مسـتقیمی اولان (قالابالغك بر ادای استغنا آلارق دوندیکی نقطه) یه کلـکده ایکن آغزی شکر چیکنر بر دلبر خوش خرام نصلسه کوزی اوکندن کچر . شاعر درحال متهیج اولەرق شـو منظومەیی سویلر :

نەدر واشیء حیات آور شکم پرور
او پنبه بوی دل آرا و رنك جان بخشا
که شکل منتظمی جلب اشتها ایلر
مهندسین معین دیر اعوام ایسه صامسا ؟
بو فکر نومیده
بو طرز نو جدیده
نظر کنان اولەرق اوخ ... او پنبه امیده

اوت بو بقلوادر
شكمده بى بهادر .
ويرسه كيم جبادر
برر برر يوتارم
بيليرميسك آنى اى دلبر فنون ديده ؟

§ تازه حوادث :

قارناوال موسمى اولمق حسبيله كيجه‌لرى توقادليانك لوقانطه وقهوه‌خانه وقمارسالوننده طاوول زورناچالنه‌جغى دانس مراقليلرينه اعلان اولنور . مذكور لوقانطه‌نك مديرى سنيور ميغيرديچ افندى اهالئ كرامى ممنون ايتمك مقصديله مشتريلرك يانته كليه‌جكنى‌ده آيريجه بيلديرييور .

§ اولكى كيجه توقاتليان افنديك لوقانطه‌سنه درت كشى كيرمش ايسه‌ده اوچ كشينك چيقمش اولديغى سويلنيور .

آژانس انتر ناسيونال

بك اوغلى ...

دون اقشام بك اوغلى‌سوقاقلرنده مشهور لوقنطه صاحبى مغرديچ توقادليان اغانك آرزوى وجدانيسيله ده‌قادانلغى قبول ايده‌جكى حقنده چيقان شايعه بك اوغلى محافل ادبيه‌سنده خيلى تأثرى وقيل قالى موجب اولمشدر . بو خبر شمدى‌يه قدر تأييد ايتمامش ايسه‌ده صحتى تقديرنده محافل ادبيه موى اليهك ده‌قادانلغنه قطعياً ممانعت ايتمكه قرار ويرمشلردر .

٤٩

بایرام مناسبتیله قره آننه‌مه کیتدم . سز بنم قره آننه‌می بیلیرسکز دکلمی ؟ هانیا کچن سنه کاغد خانه‌یه کیتدیکی زمان زلف پیچاپیچ عنبر بوسیله مزین باشنه قوندوردیغی خطوزی یازمش ایدم‌ده نه قدر مودا مراقلیسی خانملر وار ایسه جمله‌سی کندیسنه تقلید ایتمش ایدی. عادت اولدیغی اوزره دیشی سیاه، ایجی باقیر رنکنده بیاضلانمغه مستعد اولان النی اوپدم . یاننه اوطوردم . حال وخاطر صوردم . ایی ایمش . یالکز بر قاچ کوندر صول کوزی صیق صیق سکیریور ، اویقوسندن بردن بره اویانیورمش . لاف لافی آچار مضمونی اوزره دره‌دن تپه‌دن قونوشیوردق. پیانقو نومرولری! دیه بر نعره فیرلادی. درحال بر دانه آلدق . قره آننه‌مك نومروسنی آرامغه باشلادق. طالع بو ! قره آننه‌مه نه چیقسه بکنیرسکز ؟ لادن ! رنك آشنای دهر اولانلر بونده‌کی حکمت تصادفی تقدیر ایدرلر . بونك اوزرینه بنی بر دوشونمه آلدی . کندی کندیمه :

— عجبا مشاهیره نه چیقسه مقبوله کچر . دیه درین درین طالدم . ساده طالمدم قلمی‌اله آلوب بر کاغدك اوزرینه شویله‌جه یازدم :

— بزم کل حسنه : پروقه

— قنبور محمده : قورسه

— کوچوك اسماعیله : بیوك اسماعیل

— حاجی رشیده : اشعار جدیده

— خیالی شاعر عمره : عاشق غریب دیوانی

— کاتب صالحه : الف اللیلة واللیله

— غزته محررلرینه : عیارلی دیرکتور

— غزته دیرکتورلرینه : قرق بارکیر قوتنده یازیما کنه‌سی

— اداره مأمورلرینه: پاره‌م یوقدر دیردیمز دونوب کیدن محرر

— بابا یاوره : زمانه چوجغی

— طون طونلره : قزغان استوپوسی

— عودی آقته : نخودی نغمه

— طوپ آتانلره : دەقادانلر

— دەقادانلره : طوپ آتانلر (بونده بیلنمیه‌جك نه‌وار؟)

— توقاتلیانه : تقیه‌جی قالبی ا کسه

— عندلیبه : کلستان حاشیه‌سی

— اوق میدانی مکتوبجیسنه : بخوردان

— دیرکلر آراسی مخبرینه : یوزلر قاره‌سی بر بچه

— مدافعه نام اثرك صاحبنه : غیر مجلد (فصل الاذعان فی تعریف العرفان) رساله‌سی

— بلدیه مأمورلرینه : النظافة فی الایمان لوحه‌سی

— موسیقی مباحثانه : یوف بوروسی

— ترامولی بارکیرلرینه : اوتلقجیلرده آخور

— خلیج واپورلرینه : مشهور ومتعارف اولدیغی اوزره (العجلة من الشیطان)

— قوميق حقى بكه : يانار دونر چارشاف

— قوميق عارفه : دونر يانار شالوار

— ثروت فنونه : قارناوال قوقوزلرى

— صباح غزته‌سنه : نغمۀ سحر

— اقدام جريده‌سنه : قولتوق دكنكى

— طريق ورقۀ حوادثنه : چوپ آرابه‌سى

— ترجمان حقيقت آرقداشمزه : (دروغ مصلحت آميز به آز آراسته فتنه انكيز) ترجمه‌سى

— شهر مكتوبجيسنه : بيك ليرا (١٠٠٠)

تازه حوادث :

طوتدقلرى وحوش و اوردوقلرى قوش ايله جوش و خروش ايدن مينوشلرك جيبلرينى بوش اوله‌رق آپو - قوريه صفالرينه حوالۀ كوش ايتمكه قرار ويردكلرى بزم توقاتليانك حساب مأمورى كينالاروشك روايتندندر .

§ قاضى كوينه آمد شد ايدن يدى نومرولى واپور تعميره اشد احتياج ايله محتاج اولديغنى بيلديرمش وطلبى وجهله اسمى (طورمش) تسميه اولنمشدر .

٥٥

لوفر حقنده طويديغم آجيى سزه نقل ايتديكم كون آرقداشلردن وعجمى صيادان بحريدن برى الى صاريلى اولديغى حالده زيارتمه كلدى بى چاره صارارمش ، مورارمش ، پك

چوق آجی چکمش اولمالیکه مردیونی زورایله چیقه‌رق اوطه‌مه کله‌بیلدی .

— کچمش اولسون ! برادر . نه اولدك ؟ دییه صوردیغمده :

— سنك لوفرك دردینه اوغرادم . دیدی آره‌مزده شو یولده بر محاوره آچیلدی :

— او نصل درد ؟

— جانم ! بو سنه بوغاز ایچنه کیتمدکمی !

— اوت .

— هرکس بالغه چیقه‌لم چیقه‌لم دییه تشویق ایتدی . بنده بر مشغولیت ، بر اکلنجه اولمق اوزره ایشه کیریشدم . اوچیوز غروشه بر صندال آلدم . اولطه‌لری تدارك ایتدم . زوقه‌لری یاپدیردم . آلات ادوات دیدیلر : قانجه ، قاقیچ ، سونکر ، چاپچاق ، سوزکچ فلان بولدق . بزه بیك غروش مصرف ایتدیردیلر . آره‌ده صره‌ده ایزماریته فلان چیقدم . الحاصل لوفر سوکدی . کچنلرده امور یری اوکنده اولطه‌لری ایندیردك . یکرمی اوچ قولاجده طوریورز . لوفرده ایصیریر ایصیرماز . آقشام بالغی تماملایه‌لم دیرکن بردنه‌سی طاقیلدی . عجله ایله چکدم . شویله بر لوفر . اورته‌لقده قارازدی . قاراره‌جق . همان صاریلدم . بردن بره جانم چکیلیور ظن ایتدم . مکر طوتدیغم دراغونیا ایمش . صاریلیر صاریلز اوردی . آز قالدی اولیوردم .

— واه ! واه ! صکره !

— صکره‌سی حالا چکییورز .

— دیمك آودن واز كچدك.

— ایرتسی كون جمله‌سنی صاتدم.

§ دراغونیا دنیلن اواژدر مصغر، مدهشدر. آنك بارسام نامنده بشقه برمدهشی دهاواردركه ساحللرمزده آفات بحریه‌دن معدوددر. دقت لازمدر. لوفرده بركره دیشلرسه اوده آجیتیر. فقط كفته‌خوار نه‌قدر ایصیریرسه ایصیرسون صكره بزده آنی دیشلیوب، ایصیروب ازوب، یوتارز آ.

§ مشهور اولدیغی اوزره بزم آشجی باشی كبی بالق آكلایان اوشاقلردن برینه ینه بنم كبی صافدل بر ذات لوفر صمارلار. حریف كیدر، ایكی پلامود آلوب كوتورر. افندی بونی كورنجه:

— آیول بونه‌در؟

— بالق!

— بالق اما بو پلامود. لوفردكل.

دیر. فقط اوشاق بزم آشجی باشی كبی دكل بر آز سوز آكلار اولدیغندن درحال كمال استغراب ایله افندیسنك یوزینه باقه‌رق:

— اما یاپدك افندی ها! صانكه بری دكزك دیبنه اینمش ده بالقلره اسم قویمش كبی سویلیورسك دیه برجواب ابلهانه‌ده بولنور.

§ مراق بویا! بالق زارنده‌كی بالقجی‌یه كیده‌رك بزم لوفرك حكایه‌سنی اكلاتمق وبالقجینك نه دیه‌جكنی اوكرنمك ایسته‌دم. كیتدم. اومایدانوس طره‌لیسی اوراده طوریبور. بنی كورنجه كولومسه‌دكدن صكره فیاقه‌جی‌یه دیدی كه:

— بك افندی بالغی طانیور اما پاره‌یی آز ویرییور. مقصد شقا دکلی؟ بن‌ده چکه‌لری آچدم:

— اوباقده ذاتاً سنك کوزك قالدی.

— استغفراه بکم! نه اولدی! کدیکمی قاپدی؟

— خیر آشجی قاپدی.

— بعضلری اویله‌در. بزم بر افندی وار. او ایی بر بالق کوندردیمی آقشـام آشجیسی پیشریر. بر صکره کدی قاپدی دیرمش. صاقین او آشجی سزه کلمسون؟

— اویله دکل. بزم آشجی اولوفرلری نه یاپسه بکنیرسك؟

— قوقوتمشمی؟

— خیر پالامود ...

— آکلادم آکلادم. او حریفه سن آرموددە ویرسـه‌ك ینه طاوه ایدر.

بزم بالقجیده‌کی سرعت انتقـال نصل؟ فقط بز بر یکرمی بش دها صولایه‌رق ینه بر مقدار لوفر آلمغه مجبور اولدق.

§ بالقجی کوپکمی قاپدی؟ دیه صـورنجه خاطرمه جراح پاشـاده‌کی قورناز بر سـوقاق کوپکی کلدی. بو حیوان ذکای مخصوصنی سرخوشلرك اللرنده‌کی بالقلری قاپمقده حسن استعمال ایدردی. آقشام ساعت یارم راده‌لرنده جامع شریفك اوکارنده اویومق طوریله بوزولور. کوزی‌می آشامان دهری تا اوزاقدن طـانیدیغی ایچـون اکر او سرمست نشـئه یارم اوقـه ایله

قفـابی توتـولدکدن صکره النه بر اوقه‌ده اسـقومری ، ایکی اوچ پالامود آلمش ایسه تایانندن ویا حذاسندن کچنجه‌یه قدر یرندن قیمیلداماز . ایکی اوچ آدیم ایلرولر ایلر ولمز قالقار ، یواش یواش بالغك قویروغنه دیشلرینی کچیریر . برابرجه‌یورور سرخوشمز فرقنه واروبده :

— هوشت ! دیه حیزله چکنجه اوده آشاغیدن آصیلیر . بر حالده‌که صاپلر قوپنجه بالق یره دوشر آرتق قاپیشان قاپیشانه . فقط بوصیاد ماهی طیاغه دخی صبرت ویردیکندن بالغی بیتنجه‌یه قدر باستون ، طاش ، صوپا کورلتیسنه آلدیرماز .

٥١

(بلهوس) و (بوالهوس) مسئلهٔ معلومه‌سی ایجه‌مباحثات لسانیه‌یه میدان آچدی . هنوز مقدمهٔ تشکلده بولنان (بوسه) بحثی دخی قریباً اسماع اصوات ایده‌جك کبی کورینیور . کچن کون حصاردن عودت ایدرکن ایکی کنج ادیبدن بری بوسه‌نك پوسه اولدیغنی دیکری اولمدیغنی مصرانه‌ادعا ایدییورلردی . پوسه اولدیغنی‌ادعا ایده‌نی‌بنمله کوز آشنالغی‌اولدیغی‌ایچون مقام استشهادده رأیمی صوردی . بلایه باقلك‌که بو سؤال اوزرینه بن‌ده حیرتده قالدم . دیدم‌که :

— ایجه کسدیره‌میورم اما . . . باایله اوله‌جق . فقط بنم بورأیم جریان مباحثه‌یی تعطیل ایده‌مدی . بوجهتله متصل دوام ایدییوردی .

تصادف بو یا ! یائمده فرانسه‌ده دشمن راعیان اولان حریفك رسمنی حاوی (پتی پاریزییه‌ن) وار ایدی . بونوع غزته‌لرك دقته‌لق بوسه‌لرنده اینجه زوز کلمکلر بولنه‌کلدیکندن اوقویوردم . مکر اورادده بر بوسه بحثی وارمش . فقط نه غریب شی ؟ باقك سزه اسکی ادبیات جدیده اوزره ترجمه ایده‌یم‌ده آکلایك .

(انکلیز سیاحلرندن بری لوندره ایله بریغتون آره‌سنده ایشله‌ین ترنلرك برنده یانده بولنان برقادینی زور ایله اوپر واجرا قلنان محاکمه‌ده اشتیاق بوسه‌دن بودرجه‌ده آثار احتراص کوسترن مناسبتسز حریفك اوچ آی حبسنه قرار ویریلیر .)

(اینجه طوزلی بر بوسه !)

بو وقعه آوستریا غزته‌لرندن بری طرفندن نقل اولنان بر حادثهٔ بوسه چینی‌نی بوزایه‌ده درج ایتمکلکمه طبیعتیله بئ‌سوق ایتدی .

مذکور غزته دیبورکه :

(نشانلیلر (فرنکلرده بزده دکل) یکدیکرینه یازدقلری نامه‌لرده بیکلرجه بوسه تعاطی ایدرلر . فقط بو بابده‌کی آج کوزلیکلرندن بو بیکلرجه‌نی‌ده آز کوره‌رك دها زیده‌سنی آرزو ایدرلر . فقط مسئله عملیاته انتقال ایدنجه بودرلو آثار محبت و مصافتك بودرجه‌ده مبذولاً تعاطی ایدلدیکنه تصادف اندر وقوعه کلیر . معمافیه بردفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره بیکلرجه بوسه چین اولمق درد آزمایان ابتلادن برینه میسر اونمشدر .

مذکور غزته‌نك روایتنه کوره دها کچنلرده آوستریا بلاد صغیره‌سندن برنده برصالونده مسائل قلبیه‌دن بحث ایدیلیرکن ایچلرندن بری – ایستاتیستیقجی اولدیغنده شبهه‌یوق – حضاره خطاب ایده‌رك برزمان معین ظرفنده نه قدر بوسه تعاطی اولنه‌بیله‌جکنی صورار. صورار صورماز لوند اندام برکنج پرستیدهٔ جانی اولان نشانلیسنی اون ساعت ظرفنده اون بیك دفعه اوپه‌بیله‌جکنی خوش برلسان تهالك ایله بیان ایدر. اینانلمز. کنج هر یارم ساعتده خفیف برمشروب مفرح آلمق شرطیله بحثه کیریشیر.

بوسه‌لرده باشلار. برنجی ساعتده ایکی بیك ایکنجی ساعتده‌بیك، اوچنجی‌ساعتده یدی‌یوزاللی بوسه تعاطی اولنور. (کوریلیورآ رزالت کیتدکجه آزالیور) فقط اوچنجیدن صکره ایش بیتر. نه اولور بیلیورمیسکز؟ کنجك دوداقلری او درجه‌ده مؤلم براهتزاز عصبی‌یه اوغرارکه عقلنی غائب ایدر. نشانلیسنه کلنجه بی چاره‌بوسه‌داد بایغین دوشر. آقشامی اك شدتلی برحمای عصبی‌یه طوتوله‌رق کونلرجه اسیر فراش اولور. اولور اما تاریخ ازدواجده برسنه قدر آتی‌یه تعلیق ایدیلیر.) نصل؟

§ (پتی پاریزیه‌ن) او هفته‌لق پوسته‌سنده بزه فوق العاده کوچوك واسملری اکر کیمسه‌جه مجهول اولان برقاچ حکومتدن بحث ایدییور. بونلردن بری (مورسنه) حکومتی‌ایمش‌که بلچیقا ایله آلمانیا ارەسنده ولیەژ شهرندن اون طقوزکیلومترو

اوزاقده واقع ومساحهٔ سطحیه‌سی بش هکتار اولوب اهالیسی دخی بر قاچ یوز کشیدن عبارت ایمش. حکومت مرقومه ۱۸۱۵ سنه‌سنده حال بی طرفیی وضع ایدلمش و چینقو معدنلریله اکتساب شهرت ایتمشدر .

بوندن برازدها بیوکی فرانسه‌ایله اسپانیا حدودی‌اوزرنده آندور نامیله بنام بر حکومت ایمش مساحهٔ سطحیه‌سی ۴۵۲ کیلومتره و ۵۸۰۰ نفوسی حاوی اولوب ۱۸۷۵ سنه‌سندن بری طرفینه اوچر عسکر وهر ایکی حکومت بیننده تقسیم ایدلمك اوزره ۲۷۹۵ فرانق ویرکو ویرمکه مجبور ایدلمش ایمش .

— بونلری اوقورکن خاطرمه بزم ۱۹ کیلولق ۹۲ سانتیمترهلك حیاتی کلدی. اوده طبقی آندور حکومتی کبی. بزم چورباجی میلتیادی آصمانیدی ایله قهوه‌جی محمد آغانك اره‌سنده غائب اولیور . قهوه‌جی‌یه بعضاً اون یکرمی پاره ، چورباجی‌یه اکثریا فیت ویرییور .

§ هوالرك بولانق کیتمه‌سی ، اورته‌لغك چامور ایچنده قالمسی بزم آرابه‌جیلره یارایور . حریفلرده ذره قدر انصاف یوق . او زبون حیوانلره قیرباجی یرلشدیرنجه آلابیلدکلرینه سوریورلر. (واردا) ، (دستور) لك غالبا قیشین موداسی کچیورکه آغزلرینه آلمیورلر . فقط (زیفوس) ه نه‌دیه‌لم . حیوانك آیاقلری ذاتاً یکدیکرندن برمترو قدر فاصله ایله آیریلان ایچی صو، و چامور طولو چوقورلردن برینه خیزله کیردیمی اطرافه وولقان آغزندن لاو فیرلار کبی پارچه پارچه چامورلر

سرپیلیور. روبالر بنك بنك . یوز ، کوز اوسطوره چیبانه قالایجی چاموری سورلمش کبی آلوده. آمان دیین دیینه. آرابه‌جی‌ده شقا ایتدم کبی برصیریتیش . منديللری چیقاروب تمیزلمه‌دن غیری چاره یوق. فقط یالین آیاق باشی قباق کزین بزمبالدیری چبلاقلری نه یاپه‌لم ، آنارده انسانی صاریپورلر .

§ آرابه‌جیلرك مشمع کیمه‌لری مشتریلر ایچون خیلی مشکلاتی موجب اولیور. کردونه‌ران برکره‌قولاقلرینی‌قپادیمی بر دها سس ایشیتمکدن بری قالیور. کوپریدن باب عالی جاده‌سنه دییه‌رك بیندیکم آرابه‌دن نافعه نظارت جلیله‌سی اوکنده اینه‌بیلدم . حالبوکه بن یاغمورك یاغمسندن طولایی باشیمی طیشاری‌یه چیقارمه‌دیغمدن جامه اوره اوره ، آرابه‌جی دییه باغیره باغیره ایچریده هلاك اولدم . شمدی بر کره‌ده نظارت مشارالیها اوکندن معلوماته دونوشی حساب ایدك . بزم چاریك هبا اولدی کیتدی . نه یاپه‌لم ؟ آره‌به‌جیلرمز نصل یوله کتیرلم . حیرتده‌یم .

٥٢

قیش کلدی . فقط یاغمورلرك آردی کلمدی . هم اسیور ، هم سرپیلیور . کوپریده ، یکی جامع کمری آلتنده ، تونله کیررکن ، ترامواىه بینرکن ، قاضی کوی واپورلرندن چیقارکن ، بون مارشه‌یه کیدرکن ، یایا قالدیرملرنده یورورکن شمسیه قارانبولندن چکدیکمك حدی ، حسابی یوق . شمسیه‌م بشقه-

سنککنه چارپسون دیه دقت ایدنلر اوته‌کنك بریکنك آیاغنه باصیورلر. خفیف برایکیلتی حاصل اولیور. باخصوص ناصورلی اولانلر برده تك آیاق اوستنده غریب بر رقص اجرا ایدییورلر. شمسیه‌لر بربرینه چارپنجه اوج دمیرلری سیوری اولان دیکرینه طاقیله‌رق خراش سینه‌یی آکدیرر جایرتی ایشیدیلیور. چهره‌لر آزغین، طارغین، قیزغین، شمسیه‌سی ییرتیلان کویا کندیسی دقت ایدییورمش کبی سویله‌نیور. ییرتان آرقه‌سنه باقمه‌دن وبو مجادله‌ده احراز غلبهٔ تام ایلدیکندن طولایی یورییوب کیدیور. بو پانیردی آره‌سنده قوقولته‌لی اولانلر کوزلر زمینه‌ناظر اولدیغی حالده تعاطیٔ مطریه‌دن قورقه‌قورقه یورییورلر. بر حالکه تعریف ایدیله‌من.

§ شمسیه‌نك اوق کبی تأثیری اولدیغنی دها کچن کون نفسمده تجربه ایلدم. کوپریده غلطه قله‌سنك آچدیغی وادیدن طوغری کلن روزکاری بیلمه‌ین یوقدر. ایشته او روزکارك تمادی ایتدیکی اثناده نصلسه اورادن کچیوردم. بردن بره کوکسمه بر شمسیه صاپلاندی. کمال خوف ایله چکیلدم. یره دوشدی. فقط قارشمده بری، النده بر کراز صاپ اولدیغی حالده حیران حیران بکا باقیوردی. او زمان آکلادمکه شمسیه ناتورل صاپ ایمش. کچدیکی دمیردن (سوق روزکار) ایله آیریلوب اوچوویرمش. فقط شمسیه‌نك کوودهسی بنم کوودمدن قوتلیجه کوستردیکی حرکت دورانیه‌نك تماشاسی طویوله‌جق منظره‌لردن دکل ایدی.

§ شمسیه قومدیاسی کیتدکجه زیاده‌لشیور . تصادف بو قومدیانی او درجه‌ده مضحکاته مظهر ایدیورکه تعریف ایده‌مم. یکی جامع کمرینه طوغری یاقلاشان بر آرابه تونلدن حیزله‌کچمکی تصمیم ایتمش اولملی که حیوانلره اینـدیره‌جکی قامچی‌یی هواده بر شاقلاتیر شاقلاتیر اما قامچینك ایپی مارینډن برینك شمسیه سنه صاریله‌رق الندن چکوب آلیر. شاقلامه حیوانلری سوزر، آرابه‌جی قامچیدن شمسیه‌یی قورتاره‌ماز . آرابه ییلدیرم کبی کیدیور . شمسیه صاحبی بر تلاش آرقه‌سندن قوشیور . قوشدقجه آرد تکرلکلرك فیرلاندیغی زیفوسه بولانیور. کفر، سوکه ، حدت طوپوقلردن آشیور بزده شمسیه قورتولوبده چاموره دوشمزمی ؟ ای آرتق ! بوکا تحمل ایدیله‌مز . بو آرابه‌جیلره بر سوز آکلاتمالی . دکلمی ؟

§ لغتده‌شمسیه‌شمسیه‌کلك مجادلهٔ‌نو انه‌اطلاق‌اولنور. فقط لغت جدیده بوترکیبی تعمیم ایدرك ارککلرکده شمسیه شمشیه‌یه کلمسنی تجویز ایدیور . ایدیور اما تخصیص ایده‌رك دیورکه : شمسیه شمسیه‌یه کلمك شرکت خیریه واپورلرنده (ارکك حقنده) یکی شمسیه‌سی بولنان برذاتك یاننه اوطوریلوب اسکی شمشیه‌یی‌ده اوته کینك یاننه قویمق و حین خروجده ایشی یا کلشلغه کتیره‌رك یکی شمسیه‌یی دردست برله صاووشمق دیمکدر. فقط صاپلرك تطابقی کوزه دیلورسه استعمالنده اصلا بأس یوقدر، مثال: [معلوماتك شهر مکتوبجیسی یکرمی بش غروشه آلدیغی یکی شمسیه‌سنی دها ایلك استعمالنده صورت تصرفنده مسامحه کوستردیکی جهتله شرکت

خیریه واپورلرندن برنده بیلمدیکی وصکره‌دن اسمنی اوکرندیکی بر ذات کندیسیله شمسیه شمسیه‌یه کلشدر . معلومات شهر مکتوبی] .

§ شمسیه دونمه‌سی طاتلی بر اکلنجه‌یه میدان ویریور . بو تماشا نه قدر کولنج ، روزکار اوقبهٔ تنکنای پرستونه کیروبده ساعد زور آوری بوکر کبی کری‌یه قیویردیمی وجود بتون او استقامتی محافظه ایده‌رك پوسکول ، پالطو اتکلری ، بیون باغی اوجلری ، کوزلر ، قوللر ، آیاقلر ایلری‌یه طوغری توجیه ایدییور . بر حالده‌که نظر وهلهٔ یکی بر آلت جریه اختراع ایدلدیکنه حکم ایده‌رك انسانلرك قوای طبیعیه‌نك اك مؤثرلرندن اولان روزکاری یالکز یل دکرمانلرنده ، الکتریق استحصالنده قوللانمیوب بوك حیواناتی کبی کندینی جکمکده دخی استعمال ایتمکه قرار ویردیکنه ذاهب اولیور .

§ تاریخ مدنیت بشر ایدن ابی‌یه تتبع ایدیله‌جك اولورسه کوریلورکه انسانلر شمسیه‌یی چادر دورینی کچیردکدن صکره استعماله باشلامشلردر . بناءً علیه بو آلتك منشأی ینه حوالیٔ حاره اوله‌جغنده شبهه یوقدر . بو حقیقت تاریخیه‌نك دلالتیله دخی آکلاشیلیرکه قادین شمسیه‌لری ارکك شمسیه‌لرندن صکره ایجاد ایدلمشدر . چونکه قادینلرکی شمسیه ومطریه‌لرك کوردیکی خدمتی ایفایه منحصر اولمیوب سوسه متعلقدر . ایپکلی مندیل ؛ عادی مندیل ، چووال ، شال ، قوقولته باشلق شمسیه‌نك الده طاشینمسندن متحصل یورغونلغی دفع ایچون اختراع ایدلمش اینه یك زیاده عاقلانه دوشونلمش دیمکدر .

§ قوقولته ، باشلق دییه یازدیغم اثناده بر باشلق حکایه‌سی خاطره‌مه کلدی. افندیدن بر ذات قپودن چیقه‌جغی اثناده یغمور باشلار . آدمجغز ، اوشاغنه دونه‌رك پالطوسنك قوقولته‌سنی ایسته‌مك مقصدیله :

— باشلغی کتیر. دییورر . اوشاق کیدر . آرادن برخیلی وقت کچر . افندی باغیریر . نهایت اوشاق کلیر . بر محاوره‌که نعوذبالله :

— نره‌ده ایدك به حریف ؟

— افندم آرابه‌یی حاضرلامشلردی‌ده .

آرابه‌یه بینمیه‌جکم .

— اوت افندم . حیوان طورمه‌دی . اوغراشدم اسپیرده یوق .

حریف . نه ایله اوغراشدك ؟

— حیوانك باشلغنی چیقارمق ایله .

اوشاغك درایتنی نصل بولدیکز ؟

§ قوقولته کیمك صحت نقطهٔ نظرندن مضر ایمش دییورلر. فقط شمسیه‌دن اوجوز چیقدیغی ایچون اقونومیك . یالکز نظر دقتی جلب ایدن شی اوجنده‌کی پوسکولدر . بو پوسکولك اورایه زینت ایچون تعلیق ایدلدیکی بدیهی ایسه‌ده هر شیئی سوء استعمال ایدنلر بو شیٔ ناچیزی‌ده خیره یورمیوب شرده قوللانمقده‌درلر .

کچن کون قوقولته‌سی باشنده اختیارجه بر آدم دوراسواق

ایتدیکی صرده ده عالمه کولنج اولمشدر . بی چاره نك قوقولته سنه او یوسکول برینه قرمزیلی ، یشیللی بر برینه کرفت کاغددن بر اویمه ایله برده ماشاالله طاقشلر . آدجغزك خبری یوق آ . سوقاق سوقاق کزینورکن باغچه قپوسنده بارکیرجی جینویزلرینك کوزینه ایلیشدی . آمان یاربی ! رذالت دیزده یوزییور . اختیارك آردینه دوشمشلر اکلنیورلر . بریسی اوکنه چمش کوبك آتیور . بر ولوله که صورمیك . سالدیده اختیار قالمش ، آزارلایور ، باغیرییور . فقط کیم دیکلر ، نهایت مأمورلردن بری ایشه واقف اوله رق او آوازهٔ ضحك انکیزی چیقاردی . زواللی بی ده قورتاردی .

۵۳

« طبان » مسئله سی اوروپاده جالب دقت مخصوصه اولمقده بر دوام ایمش . برده طلومبه جیلرك ، غزته موزعلرینك ، تراموای وارداجیلرینك ، بارکیر سوریجیلرینك ، کوشکلیلرك سحردن شامه قدر سوقاق سوقاق طولاشان ، لاحنه ، پراصه ، اسپناق ، صوغان ، صالاطه ، الما ، کستانه ، تل قطائف ، اسکیلر آلایم ، محلبی ، هانیا ترلیکلر ، پانتوفله لر ، ظریف باصمه لرم!!! ، قوز حلواسی ، طحن حلواسی ! دیه باغیرانلرك موجب حسدی اوله جق مرتبه ده قوشوب یوریینلر چوغالیور ایمش . حتی یونانستانده اجرا ایدیلن معهود اولمپیاد اویونلرنده طبان سوار اولمقده جمله یه تفوق ایدن یونانلیدن یدی یوز متره زیاده

اولەرق بو کره دخی فرانسەده بری ساعتده اون یدی کیلومتره ٤٦٨ متره یوریمش .

§ یاپیلان ایستاتستیقلره گوره کچن تموزده لفتون نامنده بری ولوسیپد ایله ساعتده قرق طقوز کیلومترو ٨٩٣ متره قطع ایتمش ایکن بر انکلیز ایالوده اللی ایکی کیلومتره ٤٩٠ متره ، بوخور نامنده بر فرانسز ایکی ساعتده ٩٩ کیلومتره ٤٥٨ ، فلمنکلی قوردانژ نامنده بری ٢٦٦ کیلومتره ، ینه وەلوسیپدجی اون ایکی ساعتده ٥١٠ کیلومتره ٧٠٢ متره ، ینه او فلمنکلی قوردانژ یکرمی درت ساعتده ٦٩١ کیلومتره ٦٥١ متره قطع ایتمشلردر . تأسف اولنورکه بزم وەلوسیپدجیلر حقنده هنوز معلومات صحیحه آلنەمامشدر .

§ بنم اك زیاده نظر دقتمی جلب ایدن ماده وارایسه اوده ظیپلامه وصیچرامەده مسابقت واقع اولدیغیدر . حتی فرانسزلردن بری اوزونلغنه اولەرق ٦ متره ٣٢ سانتیمتره وبر دیکری ٦ متره ٦٥ سانتیمترو آتلامشلردر . بزده یاغمورلی هوالرده یدی قپو ، طوپ قپو ، ادرنه قپوسی ، سیلوری قپوسی ، اکری قپو ، طرفلرنده مارین و عابرین درت بچق متره ، صاری کوزل ، آقسرای ، لانغه ، صماتیه ، بالاط ، آیوانسرای ، کراستەجیلر ، قاضی کوی ، حیدر پاشا ریختیمی ، فنار یولی طرفلرنده درت ، محال سائرەده چامورك درجۀ قوام ومایعیتنه کوره درتدن ایکی ، متره ودرت بش سانتیمترەیه قدر متتابعاً ظیپلایانلر اولدیغی کورلمکدەدر .

§ بزده بوظیپلامه وصیچرامه ادمانلر بلدی برجیمناستیقدن متولد اولمغله یورغونلق حس ایدملز بالعکس ظیپلایانلردن بری جورب! دیه چاموره باتدیغی اثناده قهقهه‌لر حاصل ایدرك گوزل بر قومدیا وجـوده کلیر . یالکز فرانسز ، و انکلیز، هولاندا صیچرایجیـلری بزم آرابه‌لردن صیچرایان زیفوسـلردن بك آشاغی‌یه قالیرلر .

§ کچن کون خواجه پاشـادن کلن بر آرابه‌نك اجزاخانه ترکی‌ی اوتوز متره قدر مرور ایتـدکدن صکره النـده اجزا شیشه‌سیله چیقان بزم سیار محرره بر قاچ زیفوس صیچراتدیغنی گوزمله کوردم .

§ بزده‌کی زیفوسلر طولانی ومستعرضی دکلدر بوکاده سبب تکرلکلرك حرکت دورانیه‌سیدر. آنك ایچوندرکه یردن حبزله قالقان چامور کتله‌لری تکرلکلرك محـور دورانیسی حرکتنی تعقیب ایده‌رك کروی بر شکل آلدقلرندن پوسکورمه وباشدن کیمه طرزنده صیچرامقده‌درلر.

§ کله‌لم شمندوفرلره : ۱۸۹۷ سـنه‌سنده فرانسه‌ده بولنان شـمندوفرلرك ساعتده قطع ایتدکاری سرعت صوك درجه‌یه وارمشدر. فرانسه‌نك شمال ترنلری (بوزینیي) دن سن قانتنه قدر ۹۵، بوردودن لانغرنه کیدن ۸۱ ، پارسدن ره‌ئسه کیدن ۷۹ ، اورلئان وپارس ۷۶، شـارترومان ترنی ۷۰ کیلومتروقطع ایتمکده‌درلر. بزده بوسرعتك اصغری کورلمامشـدر . روم ایلی تیمور یوللری سـاعتده الك سریع زمانلرده آنجق قرق بش

کیلومترو یوریمکده‌در . فقط بدایتندن بری بو سرعتی محافظه ایده‌رك دوام ایده‌گلمکده ایمش. حتی برروایته کوره شمندوفرلر حقنده تدقیقات تاریخیه‌ده بولنمق آرزوسنده اولان بر ذات طوغریجه بزم روم ایلی شمندوفرلری دائره‌سنه کله‌رك (استه‌فانسون)ك ایلك اثرینی کوره‌جك ایمش . بو روایتی طویان رفقادن بری بکا نقل ایتدیکی صیره‌ده دیدی که :

— عجبا استه‌فانسون مزاردن قالقه‌ باقسه‌ زاده‌ٔ عرفانك هنوز مطلوب وجهله یوریه‌مدیکنی کورنجه نه قدر محزون اولور.

٥٤

قره‌دی ویا اعتبار دینیلن شیئه پك زیاده کووه‌نمه‌ملی . انسان بر کره بویله آلیشدیمی اکثریا دوچار اولدیغی ضرری حس ایده‌میور. «ویره‌سی‌یه ایچن ایکی دفعه سرخوش اولور». مثلی بیهوده سویلنمه‌مشدر . کچن کون یانمده برعثمانلی لیراسی اولدیغی حالده توقاتلیاندن ایچری‌یه کیردم. بر آقشام اولی اوراده ییوب ایچمش، بورجمی آصمش ایدم. او آقشام هم ییوب ایچمك هم‌ده اسکی بورجی اوده‌مك نیتیله ینه طعامه باشلادم . چوربا ، فیله ، ککلیك ، بالق ، براز چرز ، بر ایکی بیرادن صکره حسابمی صوردم . اون طقوز دیدیلر . لیرایی باصدیردق . غارسون پاره‌نك اوست طرفنی کتیردیکی اثناده ایدی‌که دیکر

غارسون الندە بر آقشام اولکی بورج پوصلەسی اولدیغی حالدە عرض اندام ایدەرك :

— اولکی بورجکزی ویرەجکمیسکز ؟

دیە صوردی. درحال قرق بر غروش صولادق. بر سیغارە تللندیرمك اوزرە ایکن دیکر برغارسون دها کوزیکەرك قرق بر غروش بورجم اولدیغنی تبشیر ایلدی. شاشیردم. بویلە بر بورجم وار ایدیسەدە ویرمش اولدیغمی سویلەدم. فقط اقناع قابلی؟ بز بو محاورە اوزرە ایکن براوچنجی دها ظهور ایدەرك قرق بری ایستەمسونمی؟ کندی کندیمە الله دردنجیسندن اسیرکسون دیمکە باشلادم. فقط اوچ غارسونك بریردە اجتماعی برکت ویرسونکە بینلرندە تردد حصولە کتیردی. دوشوندیلر، طاشیندیلر، یکدیکرینی قورتارمق ایچون او کیجە یعنی ویرەسیە یەمك ییدیکم کیجە اوچنکدە بنم ویرەسیەمی ضبط ایتدکارینی آکلادیلردە یاقەمی براقدیلر. یوقسە لیرادن برپارە قالمدقدن ماعدا اوستەدە قرق الی غروش بورجلی چیقەجق ایدم.

§ ویرەسی بحثی آچلدیمی بزم بققالك (ذمم دفتری) ایلە سقا و قهوەجینك (تباشیر) ینی، غزتە موزعنك حساب ذهنیسنی، سودجی واتمکجینك چتلەسنی، سبزواتجینك آی حسابنی، قصابك پوصلەسنی، توتونجینك قورشون قلمنی، ادارە مامورینك درین درین دوشونمەسنی اونوتمق نجە قابل اولەماز.

§ بزم اسکی محلەکی بققالندن قورتولنجەیە قدرچکدیکمی

بن بیلیرم . محله‌دن طاشینیرکن یوز اوچ غروش بورجمزی ویردك . اسکی بقال نصلسه ذمم دفترندن سیلمکی اونوتور ، مملکته کیدنجه یکی بقال دفتری دربغل ایدرك مطبعه مطبعه بنی آرامغه باشلار . نهایت یاقه‌لادی . بن ایشی آکلاتدم . فقط او آکلارمی ؟ هرکون مطبعه‌ده . دکیشیك دکیشیك آدملر تمنا ایدر ایتمز :

— اوسته سلام سویله‌دی. پاره‌یی ویرمزسه دعوا ایده‌جکم دییور. بن دردمی کیمه آکلاده‌یم. نهایت ذمت قدیمه‌نك محرر اولدیغی دفتری کتیرتدم. اوپاراغی بیرتوب پاره‌یی ویردم،

§ « سقا تباشیری کبی چفت یازار » دیرلر . صحیحدر . هر صباح اودن چیقارکن قپونك آرقه طرفنده طوران بیاض خطلر کویا زمانه تابع ایمش کبی بن پاره ویردکجه بر پارچه آزالیر ، ویرمدکجه چوغالیر ترقوس صوبی آلنه‌اوده ساعت کبی ایشلیور. ماکنه‌لرك جریقود خصوصنده کوستردکاری مهارت ترقوس قومپانیه‌سنك ساعتلرنده درجهٔ کماله واردیغندن انسان صوکبی پاره خرج ایتمش اولسه ینه بونلره رقابت ممکن اوله‌میه‌جق ظننده‌یم.

§ قهوه‌جی انصافسز اونورسه حریفك قیاقلغنه نهایت اولماز. هله برکره — قاچ قهوه اولدی! دییه صورك. درحال قرق بش ، اللی اوچ ، اوتوز یدی عددلری دهان حرص و احتکارندن فیرلار. برکت ویرسونکه برچاریك ایله باشدن صاومق هرزمان میسر اولیور .

§ غزته موزعنك حساب ذهنیسی تناسب هندسی ایله فلان

دکلدر . آی باشی حسابیله‌در . ایسترسه‌کز آیك اورته‌سنده پاره ویرك. آیك نهایتنده ینه آی باشندن حساب کورور. بر آز صیزلدی ایتدیکزمی :

— افندی. بز ایکی پاره قازانیورز. بورایه قدرده طبان تپیورز. یازیقدر. چولق چوجق صاحبی‌یم. دیه انسانی حقسز چیقاریبور. اکر هر کون اونلقی ویررسه‌کز هفته آره‌سنده اوچ درت کون کتیرمیور. متصل ویره‌سی‌یه سورمك ایستیور. بونده‌کی حکمت‌ده معلومدر .

§ سودجی واتمکجی چتله‌سی قپو اوکنده دقت متمادیه‌ده بولنمغله قابل تسویه بر حاله کلیر، یالکز بر جهت وارکه اوده بوایکی نوع نعمت پیاسه‌یه تابع اولدیغندن سود ایکی غروشدن یوزلکه اتمك قرق پاره‌دن قرق بشه چیقدیغی تاریخلری اونوتمه‌مق و چتله اوزرینه اشارت ایتدیرمك لازمه‌دندر . بوقسه ...

§ سبزواتجینك آی حسابی لاحنه، پراصه، کرویز، شالغم وسائره‌ده پك زیاده اهمیت پیدا ایتمزسه‌ده انکنار، فاصولیه، پاطلیجان، طوماتس . صلاطه مسئله‌سنده خیلیجه فیرلار. مثلا طوماتس غروشه صاتلدیغی اثناده صباحلین سبزواتجی‌یه :

— اوچ اوقه طوماتس ! دیوبده فیئاتی صورمه‌دن کیدر-سه‌کز او اوچ اوقه آلتمشر پاره‌دن یازیلیر .

§ قصابك پوصله‌سی ایکی جهتدن دهشتلیدر. بری : زیاده

یازیله‌جق بر اوقه‌ده مطلقـا بش ، آلتی ، یدی غروش ضرر محققدر . دیکری ! اوه کیدن اتك تام اوقه اولوب اولمدیغیدر. قصاب برینی ترپید ، دیکرینی تنقیص ایتدکجه بودجه‌ده حصول موازنتده او درجه‌ده تغیر ایدر، عادتا امکان خارجنه چیقار . باخصوص قیویرجغه بدل قره‌مان ، داغلیج ارسالی خاطری دها زیاده قیرار .

§ توتونجینك‌کی‌ده اولدقجه جالب دقتدر . آیده آدم باشنه آلتمشـلقدن درت ، ایکیلکدن اوچ ، یوزلکدن بش ، اوچ اون پاره‌لقدن آلتی یوتدیرسه دکان کراسی ایله اوشاق پاره‌سنی هوادن چیقارمش اولور.

§ اداره مأمورینك درین درین دوشونمه‌سی بونلرك جمله ـ سندن مدهشدر. پاره آلنه‌جغی زمان میرمومی‌الیه برکره‌قاشلرینی چاتوبده دوشوندیکی برلرزه‌آلیر. باخصوص‌نتیجهٔ تفکر اوله‌رق:

— بچن سزه بر فرانسز ویردم‌می ایدی؟ ویردم، ویردم اویله‌یا ! حتی باش مرتب یانمده ایدی ؛ دیدیکی ، نفی و انکار ایچون دفتر تأمیناتی ودهان قسمی آچوب بانغیر بانغیر باغیرمق، ترتر تینمك ایشدن دکلدر. اوت پاره‌یی تماماً آلیرم آما ، بنده‌ده نه حال قالیر نه‌مجال! هله‌چاریکه هیچ دیه‌جك یوقدر.مجیدیه‌یی استرداد ایچون‌ده خیلیجه اوغراشیرم .

§ شو سطرلری یازمقدن مقصدم قارئین کرامی ویره‌سی معاملاتدن تبریدر . فقط ویره‌سی طرفدارانندن بر قسمنك

پاره‌یی صاللامق خصوصنده ماهر اولدقلری اوته‌دن بری ایشیدلمکده اولدیغندن بونلر ایچون نصیحتمزك تأثیری اوله‌میه‌جغی اشکاردر .

٥٥

وای قارناوال وای ! .. لکن نه صورت نه بیچم بری قپالی، دیگری آچیق. تقویمده‌ر ذالت دوکومی فورطنه‌سی یازییور. صولولقمی دیدیکز ؟ دریا . حتی ماسکه‌لی ، ماسکه‌سز نه قدر طبع ابدار صاحبی وارسه بو موسمده آزوب طاشار؛ سوقاقده غازینوده ، بالوده جوشار . کیم کیمدن آشاغی‌یه قالیر ؟ مسخره سیر ایده‌جکز دییوبده‌مسخره اوله‌دن‌دونن نوادردن‌معدوددر.

کمر آلتنك پطلیجان رنك یناقلی دلبرلری ؛ چیچکجینك بورنی دوشوك قحبه‌لری ، درویشك سبحهٔ روز کاره دیزلمش انجیلری، فرانجیله‌جینك خاص پیده‌لری، لیناردینك چاچالری، تیمونینك غاجالری ، یکیشهرك اسکیماللری ، دولابك کوزی یاغلیلری . بلبل دره‌سنك قویروق صاللایانلری ، فری کوینك سونوکاری. طاطاوله‌نك دونوکاری، آغاجامعنك بکاری، فیچی جینك قیریق چنبرلری، طوغری یول آشکاره‌لری، قالیونجی قوپوقلری، قومرسك طوپ آتان طاقمی، قورونك باش آچیق کروهی. ترشیجینك آلیشمش خوارده‌لری بر کره میدانه دوکولسونلر !

ایشته رذالت دوکومی دییه بوکا دیرلر. دومنلی، دومنسز نه‌قدر صالاپوریه وارسه باشدن قره ایدر.

فن صرفده ادات نسبت دییه کوستریلن (کی) لفظی هر یرده بروجه مناسبت بولور. مثلا: بنمکی، سنککی، آنککی. فقط بزمکی، سزککی، آنلرککی هنوز غیرمستعملدر.

§ شعر، او نازنین خیال بوموسمده تأثیر مرقصانه‌سندن خالی قالمیور. هرکوبکده برشیقیردی!.. هردوداقده بر شاپیردی. بونکله برابر هر یرده بر پاتیردی. بر از دها تعمیق ایده‌جك اولورسه‌ق هراوده برچاتیردی. بعض سوقاقلرده ایکیلتیلر برلشوب اوغولتی کبی قیرلیور. برکت ویرسون، تکنی زورنا، دومنی چفته نقاره آلوب صاووریور. ایستر سه‌کز:

بش غروش ویردم امامه
نکاحمی قیدی تمامه
امامده دوشدی حمامه
آمانده آمان شکرم آمان
اولیده دکلم بیکارم آمان

دیه سزده دوشك.

§ بکنمدیککز ایری بویلر بوکونلرده چاپراست یورویشلی برر پالیقاریا اولورلر. هپسنده ال آیاق ترتمیزدر. چاچاسنی قاپان صولوغی طوغری یولده آلیر. امان افندم! اونه کبار فرنك! اوز اوروپالی... شی!؟... آقشام پیاسه‌سنده ماشه‌ایله بوکدیردیکی

بیغنك بر كوشه‌سنه باقدقدن صكره برده كلن كچنی سوزمه‌سنده‌كی لطافتی سیر ایتمك قدر انسانی تماشادن بیقدیره‌جق بر حال تصور اولنه‌ماز .

§ معلوم آ. شمدی بتون قورنازلر آیاقده‌در . بوغونتی‌نك باسنی بیلن میدانه چیقار . فقط جمله‌سنك‌ده علامت فارقه‌سی واردر ، بعضلری كوشه باشنده متبسم جوابه مهیا طورور ، صاقین آلدیرمیك. یاپیشیر . چالغی‌ده ایری بیق قیرمه ، كوزلر فیریلداق كبی دونر. هر نظری بردوكمه‌یه‌در. بالوده دانس اثناسنده محبته‌قاریشیر،صیویشیر،یپلیشیر. قاچینك. شكرله‌مه‌جیلرده‌باستون ایله شمسیه‌یه فوق‌العاده اهمیت ویریر. صیقی بولونك.قیزمه‌یه‌كلمز. تابلی دوتده حزله قالقار . آمان قوردونی كوزه‌تك. سوقاق آره‌لرنده‌یرده برشیلر آرانیر. تتیك طورك. او ایچلرنده اورور كسر ایمش دیه مشهوردر. یوركلكز اوینامسون . قمارده پتالیه‌جیدر. طاتلی‌سوزینه‌قانمیك. غلطه‌ده راجون كسر. دیكله‌میك.

تازه حوادث :

مشهور كبابجی حاجی خلیلك (قارناوال كبابلری) عنوانیله اشكمبه چورباسی ، مدیه طولماسی و باربونیا طاواسندن مركب بر پیه‌س یازمقده اولدیغی بك اوغلی محافل كبارنده سویلنیور. بیورك .

§ مباحثات لسانیه و ادبیه‌نك شمدیلك صحائف مطبوعاتده

کوریله‌مامسی اوزرینه بونلرك دخی آپوقوریه اکلنجه‌لرینه داخل اولدقلری ظن ایدلمکده ایمش .

§ ماسکه‌لی ؛ ماسکه‌سز هر نوع مسخره‌لره مخصوص اولمق اوزره فی‌مابعد هر کیجه توقاتلیانك اوست قاتنده‌کی بولمه‌لرده بر بالو ویریله‌جکی خبر ویریلیور .

§ سرکی پیانقوسنك ۳۸ نجی کشیده‌سنده بروجه آتی اشیا مطبعه ارکاننده بروجه آتی ذواته اصابت ایله‌مشدر .

دیرکتوره : (ماروکن) قولتوق

دیرکتور معاونه : ایکی قارپوز

برنجی محرره : توی قلم

ایکنجی محرره : مرکب حقه‌سی

فرانسزجه مترجمه : آلساس و لورن خریطه‌سی

آلمانجه مترجمه : مچ

انکلیزجه مترجمه : طالغه

اداره مأمورینه : احسن الاقتصاد فی‌المصرف والایراد رساله‌سی

پوسته مأمورینه : خرج نظامنامه‌سی

باش مرتبه : یکرمی درت پونطو اوزرینه (آه من‌العشق و حالاته)

کافهٔ مرتبینه : اون ایکی پونطو ایله : (احراق‌قلبی‌بحرارانه)

ماکنه‌جی‌یه : دائما دوباره کلیر طولو زار

یاماقلرینه : ارکته واسیلی قانطوسی

قهوه‌جی‌یه : ویره‌سی‌یه دفتری

مصححلره : مائی کوزلك

کافهٔ مخابرینه : قارت ویزیت

سر موزعه : تقسیم غرما مسئله‌سی

عربجه محررینه : بر کاسه یغورت

اعجز العباد والمحررین شهر مکتوبجیسنه : مخیلات عزیز افندی

٥٦

بیك لیرا. آه ! ای بیك لیرا. سنی تخطر ایتدکجه صارارمامق ممکن دکل. حتی موس موز اولوبده کدرمدن پنبه دوداقلرمی یاقن لهیب جکرسوز افتراقکی کوزلرمدن آقان سیل سرشك ایله سوندورمك ایستیورم . حتی دون کیجه کندی کندیمه بر ساعی سویلیه‌یم دیرکن :

افندم هو نصیبم بوتجلی ، تقصیرات یاهو
کیسه‌م یاندی کباب اولدی یتیش امدادمه یاهو

دیمشم . آ کلایك . نه درجه‌ده یاندم . طوتوشدم . کول اولدم . شمدی هوایه صاوروله‌جغم .

§ فقط بن کرم وسرد عالمی کورمش کچیرمشلردنم . اویله بیك لیرالرك هیچ برینه یانمام . برکره بنی . برده شو حالی

دوشونك . تمام اون بش سنه اول برشمندوفر آلدم . تا او زماندنبرى يوز سكسان دفعه چكيلدى . تلتيك حساب سومديكم ايچون بهر كشيده‌ده اون بيك ليرادن آيرلديغمى دوشونك . يوز سكسان بيك ايدر . بويكون معظم ومحتشمدن آيريلان آغالارده ملرده دكلمى ؟ ايشته بيك ليرانك شرف اصابتندن محروميتمدن طولايى قلباً حاصل ايتديكم كدر بو بيكلكك ماضيده‌كى بيكلره منضم اوله‌رق يوز سكسان بربيك ايتديكيدر .

§ كوكل نه آرزو ايدر بيليرميسكز ؟ از قضابغه چبوق بكا چيقمالى . درحال قاپوب بيك ليرايى آلان ذاتك قارشوسنه كچه‌جكم . اوليرالرى صايسون . بن فسور فسور جكه‌يم . آرتق كيفمزى صورميك دكلمى ؟ برطرفدن نيجه دمدن بريدر مهجور رخسارى اولديغم ليرالرك طنين خاطر نوازى ، ديكر طرفدن لوله‌دن چيقان دومانك قانغال قانغال وياخود بورام بورام هوايه صعودى . اوح ! يشا !

§ تحفدر ! انسان طوروب طورركن درلو درلو خوليالرده بولنور . سوزمثالى اولارق سويليورم . عجبا اوبيك ليرايى قازانان ذات بوبنده‌لرينى خاطرلارمى ؟ مثلا مكتوبجى آل شو اللى ليرايى . حاضر قارناوال زمانيدر . بالو قپولرنده محزون محزون ، بيراخانه كوشه‌لرنده ملول ملول طورمه . يى ، ايچ . ترشيجى يانقويه كيت . چانغى‌ده :

افه‌يم سوه‌رم ، بن ذوق وصفايى

قانطوسنی چالدیر . اورته‌یه یالدیز کولدور مجیـدیه سرپ حرصنی آله‌مدك ایسه اورادن قالق قوزونه چیق . اورادەده چاق . خواننده‌لره بزر ، سازنده‌لره ایکیشر مجیدیه طوقه ایت .

ادالی بر یوصمه قرارم آلدی

حسینیسنی طوتدور . یانکده برایکی دانه قیویرجیق بو - لوندور . کوزیکلك اوجیله اشارت ایت . قدح ، بارداق ، صراحی قیرسونلر . حسابمز قاچ دیر دیمز غارسونك اك قورنازی :

— آلستا ! بکم ! دیدکدن صکره اقتسامیسی ، اوختو ، دەقا ، ایقوشی ، فلان دییه صایەرق سکز یوز طقسانده قرار قیلسون . آنلری‌ده ویر . سنی قپویه قدر :

یانغینم اوف باصقینم اوف

والله بالله سورم خوارده‌یی اوف

دییه تشییع ایتسونلر . چیق‌طوغری یوله . خبرویرسونلر ایکی زورناجی دوشسون . یولده بر ایکی غاجه چویر .

-. چیفته تللی اورولسون .

دییه باغیر . آنلر چالسون ، اوتەکیلر اوینا سون ، کەکاه ! تابصباح کومبور . کومبور ! صکره آرابه‌یه بین . غیلدیر غیلدیر ! دیرمی دیرسکز ؟ دیرسه ایواه دیرم ! دیمزسه نه دییه‌یم ؟ فقط نه یالان سویله‌یم . دیرسه یوقمی ؟ بك اوغلی آه ! بك اوغلی ! آه توقاتلیانك اوستی ! هیچ اولمازسه جیجمه برفستان ، آمان ! بالالم آمان ! بایلیرم ! جیجیمه بایلیرم . اولورم ، کبریرم .

٥٧

صباحلین بك‌اوغلی جاده‌سندن هیچ کچدیکزمی ؟ اولور آ. صباحه قارشی قفا دونوك ، کوزلر شاشی ، قپاقلری شیش ، آغیز آچی ، اللر مهتز، پالطونك اتکلری پران ، بیون باغی قوپوق ، یاقه‌لق کیرلی ، (جیب دلیك ، جزدان پریشان) دونرسکز . بره مدد ! باجاقلر ذاتاً تاب و تواندن کسیلمش ،تیرتیرتیترر ،بری طوقونسه یره دوشه‌جکسکز . آرابه یوق و یاخود وارده کیسه بوش . یعنی آچیق سویلیه‌یم . بینه‌میه‌جکسکز . انسان بو حال ایله بر کره کندینی غلطه سرایی اوکندن تونله طوغری‌ویردیمی شاشالیور . سوقاغك نه قدر ایری بوی قاپیش باجاغی وارسه بر سپورندی کومه‌سنه اوشوشمشلر . اورته‌لق خرخرهٔ مزدوجه ایچنده بر آهنك. بر آره‌لق جمله‌سی کله‌کله‌یه کلمش‌ایکن ایچلرندن ایکیسی بر خری متعاقب قفا طوتمغه‌باشلایور.فقط نه قفاطوتوش. اسنان قاطعه فیرلاق ، دیده‌لر خونخوار ، انجه ، قالین هاوهاوك آردی یوق . دیرکن کوندوز طوغمش، کیجه بویومش بر بقال چراغی النده سپورکه فیرلایور . بر ایکی سپوربر سپورمز قیص قیصه‌باشلایور. هابره‌ها!ایکیشرایکیشر دیزیلیور. اوك آیاق‌اشیجی آرد آیاق دشیجی ، موجب قیل وقال اولان میان قباریق . اورته‌لق قیامت ! آلتده قالانك جانی چیقسون ! برینك قولاغی ییرتیلمش ، قانی آقه آقه این المفردیه صاپیور ، برینك باجاغی بوزوك وای‌آمان نعره‌سیله دیوار دیبنه‌صوقیلیور. دیکری قورد

کوندەسنه کلش آشاغیدن یوقاری‌یه آتیلمق ایستیور ، اوته‌کی غیرتلاقلامش قوالتوق آتلرینی قاریشدیریور، بریکی خیرپالامش طوروب طوروب سیلکینیور. قوپیلك بری کوزلتی‌یه کلش جیاق جیاق باغیریور، فقط کومه‌ده قاریشیق نه‌قدر لاحنه، پراصه، پاتاتس، انکنار، طورپ یاپراغی، فصولیه، نخوددانه‌سی، اشکمبه قیرینتیسی، پاصدیرمه دیبی، پنیر رنده‌سی، اتمك اوفاغی، صوغان قابوغی، قارناباهار قوچانی، آیوا کوبکی، قملیاصابی، دستی قولپی، شیشه قیریغی، پانطالون دوکمه‌سی ، اوجی قیریق یورغان ایکنه‌سی ، کیرلی حساب پوصله‌سی، اوریانك زیغلی‌سی، قره‌ماچانك فانیه‌سی، قوپه‌نك آصوسی ، ایسپاتینك باجاغی، طاووله زاری ، هپ یك کلیر طولونك قیمتلی تکی، ساده دیبی قالمش پوتینی، زیوانه‌سز اوچنجی نوع پاکتك کناری، یوغورتلی کباب بقیه‌سی ، قماش پارچه‌سی، صاری خویار دوکونتیسی، اوتلق کراز آغزلق ، وولطونك قپاغی، مشهور سیغاره ازمارینی. صاردالیه قیلچغی، پوتین اوکچه‌سی، چوراب قونجی، لاستیك اسکیسی ، سحلب طباغی، بورك ایچی، چاودار اتمکی، دوز قوقولی پاچاوره ، ماستیقه‌لی پوده‌ره قوطیسی، بیسکوئی چیکنتمشی ، مادراقوللق ، لاوطه‌مضرابی. تقویمدن قوپارلمش ده ٦ مارت تاریخلی و آلتنده (عصرك بیوك اتحاللری) دیه مطبوع پارماقله اشارت ایدلمش حاشیه‌لی بوکوك یرتیق کاغدلر ، چایجینك یاقه‌میوب آتدیغی مارصیق، بیره قدحی قولپی، یوز درهملك، ترلك فیونغه‌سی ، فاطوره نمونه‌سی، کبابجی حاجی خلیلك چراغنك یولده کلیرکن

دوشوردیکی شیش، قارشـیسنده‌کی بقالك چووالندن دوشـمه بوکرولجه، آشجی بونه‌تاسی، فیچی چنبری، شـمسیه دمیری، فس ایبیکی، شـابقه قورده‌لاسی، تنباکو لوله‌سی، پورو کولی، خاشلانمش هندبا صلاطه‌سی، مارپوچ تلی، تخته کوردان، الدیون پارماغی، بارکیر قیلی، درت دیشی قالمش بیق طراغی، پنجره‌دن اوچمش کیرلی لابسقه صاچ، تك پاپه دیش، قوردون حلقه‌سی، تسبیح امامه‌سی، نعلین طاسمه‌سی، کمر طوقه‌سی، تنکه چتال، معدنی بوکوك قاشـیق، پاتمش اونلق. بون مارشـه اوسکیسی، قرارمش ساقیز، بقله ایچی، یومورطه صمانی، سابق بالو بیلتی، مکتوب ظرفی، لادس کمیکی، یدی سکز تمغانی علاج رچته‌سی، (یس بوغازمی آرادیکز؟) طوت قوروسی، توقاتلیانك پروتستوسی، مهری ییرتیلمش بورج سـندی (طاریسی باشـمزه) قارفیچه چیویسی، قوری نانه والحاصل سویلنوب سـویلنمیه‌جك نه‌لر وارسه جمله‌سی ده پریشان، مضمحل غریب، سردر هوابرحالده قالیور. هایدی کچك باقه‌یم! بو سفرده آرابه‌جی سـپورکه‌یی چویرمش، عربده‌جویان کلابه یرلشدیریور. زواللینك بتون زحمتی هبـا اولمش. قیزمازمی؟ اور همشهرم اور! آکلادیکز آ. ایش دهشتلی! یا کوپکلر هول جان‌ایله ایصیریرسه! یا سـپورکه قضاءً سزه اینرسه! طوغریسی جسـارت ایستر. بوکا چاره؟ یا تنظیفات آرابه‌لرینی قالدیرمالی (که ایشیمزه کلز) یا کوپکلری دفع ایتملی. (که هیچ اولماز)

٥٨

معلوم اولدیغی اوزره قره کویدن بك اوغلنه درت واسطه ایله چیقیلیر . وسائط اربعهٔ مذکورهنك برنجیسی واسطهٔ طبیعیهٔ مشی وحرکت اولان طبان (اکثریا بندهکزده واقع اولور). ایکنجیسی یکرمیلك ویرهرك تونل . اوچنجیسی بر آلتمشـلغه ترامووای (فقط اقشام یتیشمك ایستینلر ایکندی وقتی بینملیدرلر) دردنجیسی اك آشاغی یدی بچغه آرابهدر .

اکر طبان ایله چیقهجق اولورسهکز معهود مردیونلی یوقوشـك ایلك قدمهسنی کچر کچمز صول طرف دکانلرینه باقمغه چالیشمالیدر. چونکه یوقوش تحمل فرسادر. باقه باقه، تماشا ایده ایده، فوطوغرافی قوپیهلرینی، اسکی تابلو بوزونتیلرینی، یونان خرافات مصورهسنی، رسمجی دکانلرینی، اوتل قپولرینی، چناق چوملك سرکیلرینی، فالهباقان قوشی، سنطور ایله تسئل ایدن عمانی، دکز جنوارینی ،آووردینه یمش طولدوران مسخره مایمونی، محلبیجی یی، کوزلکجی دکانی، برصیره قوندیرهجیلری، بزم بوغاچهجی یی، شاعر الٓهی مشرب شیخ غالبی، اسراردده یی خاطرلایهرق مولویخانه درونی، مایرك البسه مغازهسنی، ترقوس قومپانیاسنك شهرمزی تزیین ایچون بیك زحمت وبیك مشکلات ایله وجوده کتیروب خراب بر حالده براقدیغی چشمه زاری، اختیـار فرانسز کتابجیسـنی ، بورکووی یی ، آلات بصریه تاجری ژان وردونك دکانی . وایسی، آنتیقهجی چیچکجی یی،

کتابجی قائلی ، لوبونی ، استرازبورغ بیره‌خانه‌سنی کوره‌رك بازار آلمانه ، بون مارشه‌یه ، شکرله‌جی‌یه، قونقوردیا، قیریستالی کیجه‌یه براقوب پاپی‌یه ، غامبرینوزه ، سانتراله قومرسه، قرمانویه کیمسه وارمیدر دییه اوغرایه‌رق غلطه سرایی اوکنه دوشولورسه کرچه یورغونلق حاصل اولور اما او درجه‌ده حس ایدلمز . هله اوسته باشه چکی دوزن ویریلوبده قورونك عنادینه رووایاله کیریله‌رك برده ساده قهوه ایچیلدیمی. توقادلیانك بیوك پنجره‌لرندن ایچریه باقیلدیمی، لوکسانبورغده اوطورانلره برکوز کچیرلدیمی شیشلی ترامواینه آتلامه‌دن غیری چاره یوقدر.

§ کلستان باغچه‌سی عشرت ایدلمه‌مك شرطیله بزم ایچون ساعت ایکی‌یه قدر پك کوزل بر آرامکاه اوله‌بیلور . بری آلاتورقه دیکری جیرجیرلر دیدکاری آلافرانغه ایکی چالغی وار . فقط یاکیلوبده ایچه‌جك بر شی اصمارلایه‌جق اولورسه‌کز مزه بحثی قباریور . مثلا ایکی الما ایکیشر غروشدن درت ، بر پورتقال اوچ ، پلامود اسکیسی قلیج درت ، باربونیانك (بزم حیاتی قدر اولان) تکر جنسی بش، پنیر (بردیلیم قشار) ایکی، صوده پیشمشی اوچ غروش. هانکی برندن اصمارلارسه‌کز یاری شیشه‌ده مزه‌سز قالیور . چونکه بوفه‌ده‌کی مزه طباغی تقسیماتی بویول دوشونیله‌رك اجرا ایدیلیورمش .

§ کلستان باغچه‌سندن عودتده ترامواى سیار سرخوش آرابه‌سی حالنده اولدیغندن ترکی، مانی، شرقی، صیزمه، توکورمه

کبی احوال نشئه‌دارانه‌نك کافه‌سنی برر برر کوررسکز. غلطه سراینده اینوبده قورونه کیرمك نیتنده ایسه‌کز فوق العاده احتیاطلی طاورانمه‌کز لازمدر. بوراده‌کی مزه مسئله‌سی اویله کلستان باغچه‌سنکی کبی دکل. غارسونلر اللرندن کاسه آلتمشلق توتونی اوچلکه صاته‌جقلر (رژینك نظر دقتنی جلب ایدرز.)

واسیل، ینه بوسنه قورونك بلبلی اولمش. اوغرامامقده قابل دکل. اوغرانجه بوغولمامقده امکان خارجنده: اوطار، اومتعفن غازینومتصل طولوب بوشالیور. فقط ایکی شیشه‌دوز. اوچ طباق مزه‌یه یارم انکلیز ویرلنجه انسان سرخوشلغنی‌ده اونودیورده عادتا آییلیور. صباحجی قهوه‌لرنده صیزانلره بر کره‌ده قورونده کیف چاتمه‌لرینی حسب الانسانیه اخطار ایدرم.

§ قره‌مانویه قمارجیلر بیتیریم یری دییورلر. بوکبی قهوه‌لر حقنده‌اجرا ایلدیکمز تحقیقاته کوره بوراسی عادتا ملجأبی‌یارکان اولوب ساعت دردن صکره یری اولمدیغی ایچون سوقاق‌سوقاق کزینه‌جکلر برکره‌ده بوصوبالی یره‌باش اوره‌رق اوطوررلرمش. غارسونلرده نه ایچرسکز دییه صورمه فلان یوق. صوایسترسه‌کز کتیرییور. تا صباحه قدر اوطورسه‌کز کیمسه آلدیرمیور، فقط طاوله شاقیردیسنی. بزیك پاتیردیسنی، پیکت کورولتیسنی، باربوت آلانی، پاساته دالاوه‌راسی، دیکله‌مکه قولاق ایستر.

§ قافه دو قومرس اسمندن دخی آکلاشیله‌جغی اوزره برتجارتخانهٔ جسیم اولدیغی ایچون اوراده بر مدت آرام ایچون

حیده لا اقل بر مجیدیه‌نك بولنمسی شرائط دخولیه‌دندر. بوراده آلانورقـه چالغی اجرای آهنـك ایلیور . راقی ومزه بحثی قورونك عینیـدر . یالکز قورونده بیلاردو اولمیوب بونده ایری بر بیلاردو صالونی وارکه بامقوته ، قرنبول ، ایتالیـان، اسپانیول وسائره اوینانمقده‌در .

قریسـتال ، قونقوردیا بر نظرله تدقیق ایدیله‌جك بنالردن اولمدیغندن ایکنجی مکتوبمی بونلره حصر ایده‌جکم .

احمد راسم

شهر مکتوبلری

ایکنجی جلد

طابع و ناشری

درسعادت کتابخانه‌سی
۱۳۲۸

درسعادت — مطبعهٔ « قدر »

۱۳۲۹

شهر مکتوبلری

٥٩

یکی کوردم اما نه غریب شی ، مکر کوموزجیلر قارده، طوکده بورام بورام ترلر ، لطیف ، صیجاق کونشلی هوالرده تیریل تیریل تیترلر ایمش . چنکی بوزلرده بزم محله‌ده‌کی کوموزجی‌یی کوره‌یدیکز شمدیکی حالنه باقوب آجیر و :

— زواللی آدم ! کیم بیلیر قاچ آیدنبریدر ستمه چکیور ، دیرسکز . بیچاره! برکت دیدیکی کوموز طوزلی کورکنی رنکجه بك فرقی اولمیان قولاقلرینه قدر چکمش ، اسکمله‌سنده اوطورمش ، آرپه‌جی قومریسی کبی دوشونیور . برینه بو حالنی صوردم :

— فقرانك آهیدر، دیدی .

دیکرینه صوردم:

— هله قار یاغسونده کور . نه قبادایی اولدیغنی کوستریر دیدی .

برینه دها صوردم :

— کلان کچنی اوشومکه ایمرندیریور. بونلر هم اصنافدن هم صغوق مقلدلرندندر ، دیدی .

§ اوده مانغال باشی عالمی هنوز قسمت اولمادی . بن بورایی کورور کورمز کورمورجی‌یه یناشه‌رق برمقدار آلمشدم. فقط اوقدر پشیمان اولدم‌که بر دها پرووا ایتمه‌دن کومور آلمغه یمین ایتدم . افندم ! مانغاله یناشمق ممکن دکل . کویا آدم کلدیکنی حس ایدییورمش کبی بر چاتیردی کیدییور . چیت ! چات ! دیرکن اوفاق بر قغلجم کنار دیده‌یه صوقولیور . هانیا شاعرك :

که بر آجیقلی آجیقلی آمان صداسی کلیر .

دیدیکی یوقمی ؟ او آمانلرك فریادلی صویندن . ال‌کوزده، کوز قان ، یاش ایچنده بن بویله ایصینمق کورمدم‌دی .

§ صوده پیشمش کستانه‌یی سومم . مطلقا کباب کستانه یملی‌یم . اوده بوغاز مصرفنه کلی دخلی اولان بو میوه قیش کونلری مانغال عالمنك اك صفالی صحبتنه مدار انشراح اولور . حتی مشهوردر: اسکی اختیارلردن برقاچی کولده کستانه‌پیشیرمکی عقل ایدرك اولردن برنده طوپلانیرلر . کستانه‌لر کلیر. برر برر مانغاله استیف ایدرلر . آه ! انتظار سن نه قدر روح نواز ، طاتلی ، سوداوی ایمشسك ، بو درد اوسالدیدکانك‌ده کوزی اوکنده پیشمکده اولدیغندن تناوله موفقیت حاصل اولنجه‌یه

قدر صحبته باشلارلر . ایچلرندن بری اسکی محاربه‌لردن برنده بولنمش . آرتق آچار . بزم طابور شویله ایدی . بن اوزمان ملازم ایدم . قلیجی چکدم . دوشدم اوکارینه . آرسلان کبی عسکرلر . ها بابام ها ! یاغمور کبی قورشون . فقط کیم آلدیریور . کوزمزی قان بورومش . قارشومزده استحکام وار . آکا هجوم ایدییورز . دومان غیرغیر قورشونلرك بری صاغمدن بری صولمدن کچیور . دیرکن یناشدق . دشمن قاچیور . بز یوها دییه باغیرییورز . فقط یوها نه قدر تأثیر ایدییور . بز باغیردقجه اوطبانلرینی قالدییور . آه ! بر کره کورسه‌کز اونه طاتلی شیدر . بایراقدار استحکامه کیرر کیرمز اورایه بایراغی دیکر . فقط دقت ایتملی . بیك درلو دشمنلك اولور . حتی بزده‌ده اولدی‌یا ! تام استحکامه کیردك برده افندم کومبور کومبور ! دییه جبخانه پاطلامسونمی ! دیرکن مانقالدکی کستانه‌لرده فیرلامسونمی ؟ آرتق کیمده یوز صورت قلور . اورته‌لق آتش ایچنده ! فی‌الواقع بزم کومور بوقدر دهشتلی دکل ایسه‌ده طوتاراقی طوتدیمی آندن‌ده آشاغی قالمیور .

§ ها کومور ، ها قیش ! قیش دینجه‌ده بك اوغلی ! کچن کون یازدیغم مکتوبده سویلدیکم وجهله اورالرده کمال احتیاط ایله کزنیورم . مثلا قومرسه کیرسه‌م . جیبمه بر ماندارین ، بر الما صیقیشدیروب کیرییورم . کچن آقشام ینه‌اویله کیردم . بر مقدار نشئه یاب اولدقدن صکره غارسونی چاغیردم . معلوم آ . صوریله‌جق ،

— غارسون !

— یکی افندم .

قاچ غروش ؟

— تریپا ، پنده ، ده‌قا ، دوده‌قا .

کوریپورسکز آ . حریف متصل تعداد امتحانی ویریرکبی ایلریله‌یور .

— نه‌دن ؟

— بر بچق سیسه . آلتی . بر پورتقال ایکی .

— پورتقال نم .

— (نیم تبسم ایله) خیر افندم بن کتیردم .

— اه اه بن کتیردم . شو قارشوده‌کی مناودن آلدم . ایشته بردانه‌سی‌ده جیبمده .

— اوت افندم . بنده ایکی دانه کتیرمش ایدم .

درحال انتقال ایتدم . حریف بنی صویه‌جق . نه یپایم ؟ غوغا چیقارمه‌دن‌ایسه پاره‌یی ویروب دفع اولمسی اهوندر دیه‌رك اون ایکی‌یی صولادم .

§ حاضر بك اوغلنده‌یز . بر ازده بون مارشـه‌یه کیره‌لم . صاقین برنجی وزنه‌دارك اوکنه کیتمیك . بو شخص لنك آدمی درحال طیشاری‌یه اوغراتیور . افندیدن حتی بیـوك ذواتدن بری کچن کون بونك حضـور طفره نشـورینه کیدر . اوچ غروشلق برشی آلمش . فقط اوله‌جـق آ . بر پاره بوزوقلغی بولنماز دیرکه : بوزوق پاره‌م یوق . لیرام وار . بر فرانسزایکی

چاریك ، یاخود یارم انكلیز قرق بش غروش ویریرسه‌كز اویوشورز . شمدی بونی وزنه‌دار دیكارمی ! درحال : اولماز آمان موسیو اولماز اولماز . بنم كوستردیكم طریق سزك آقچه فرقندن طولایی خیرلیدر. حریف ینه اولمازده مصر. افندی. سز اویله ایسه تجارت آدمی دكلسكز . وای افندم وای ! او ایكی طرفه سكه سكه كیدن حریفی كورمه‌لی او افندی‌یی بون مارشه‌دن طیشاری‌یه آتدیره‌جق . لكن یغمامی وار ؟ آنك حدتی‌كیم دیكار؟ اوبو حالیله‌كیمسه‌یه یتیشه‌مز. بومسئله‌ده بر ایش وارسه اوده بون‌مارشه كبی بر مؤسسهٔ تجاریه‌ده كوریلن نقصانیٔ تربیه‌در . انسان اورایه كیتمكدن نفرت ایدییور . (بازار المان) ده كوریلن نزا كتـه حیران‌اولورم . هر شی یرلی یرنده .

٦٥

دون صباح بزم كومورجینك استفسار خاطری ایچون دكانه كیتدم . ایچری‌یه كیرر كیرمز شاشیردم . صاری كورك . فسك اوستنده قیرمزی یازمه ، شام قماشندن كوملك ، طاقمه كومش قوردون سیلنمش، بلده شال، آیاقده شالوار، قوندره‌لر بویالی ، الده ماویلی بیاضلی الدیون ، طولاشوب طورییور . آمان ! بزم كومورجی دیرلمش ! ! آ كلادم . ینه قار یاغه‌جق ! دیدیكم كبی اولدی‌یا . آقشامه یقین اوفاق سرپینتیلر ،

ساعت یارمه‌طوغری قوش‌باشی دوکولمکه باشلادی . اوه‌عودت ایدرکن حریفك سسی کلیوردی.

— های بابام های ! یاغ ! شمدی‌یه‌قدر نره‌ده قالدك مبارك! دییوردی .

§ قارمی ؟ هیچ چوجقلق عالمنی تخطر ایدییورمیسکز ؟ هانیا او چوجقلق ! شمدیلر نه قیزاق وار ، نه‌ده قار طوپی ! آنلر اسکی عالملر ایمش . بزده هیکلتراشلق قاردن آرسلان یاپمقله باشلامشیدی. محله چوجقلرینك آلایی‌ده اپجه‌مضحکه‌لره سببیت ویرردی . چوقور قازوب اوزرینی بر قاچ دکنك ایله اورتمك ، کلنی گچنی دوشوروب طوپه طوتمق آز رزالتلردنمیدر؟

§ قار طوپی دیدیکم‌زمان بزم محله مکتبی‌خواجه‌سی‌خاطرمه کلدی. ذاتاً بر سوقاقده اوطوردیغمز ایچون‌خواجه‌نك‌نظرندن قورتوله‌مازدم . آدمجکزدن اودم یاتلاردی . کندیسی بر از ملحم ، آچیق ، دوز ، یاپوان اکسه‌لی ، دموی بر ذات ایدی . بر کون ینه بویله قارلی بر کونده ایکی اوچ چوجق سوقاقده قار طوپی اویناپوردق ، بن اوك باغچه‌سنه آقشامدن طوپ یاپوب آیازه ترك ایتدیکم ایچون بر ایچری ، بر طیشاری کیروب چیقه‌رق اوته‌کیلره آتیوردم . آنلرده بنی کوزتیوردی. بر ایکی دفعه آلنمه‌یدم . کمال حدتله باغچه‌یه کیدوب ایریلرندن بر دانه سچدم . قپوبی آچار آچماز فیرلاتدم . فقط ایواه ! بزم خواجه‌ده اوینه کیدییورمش . بنم طوپ کیدوب کیدوبده آنك شیشمان اکسه‌سنده کوم دیه پاتلامسونمی ؟ آمان ! وای !.

ایواه یتدم . اوله‌جکم . اویله‌یا! خواجه‌نك اکسه‌سنده پاتلایان طوپ ، یارین بنم طبانلرمده پاتلایه‌جق. آه ! اندیشهٔ فردا دینیه اصل بوکا دیرلر ! او کیجه رؤیالرم بتون فلقه اوزرینه ایدی . ایرتسی کون سوکلوم ، بوکلوم مکتبه کیتدم . خواجه یوق . اوخ ! فقط کلیر . مکر بی‌چاره آدم . قهوه‌دن قالقدیغی زمان صغوق آلدیغندن شکایت ایده‌رك قالقمش ، اوده ترلتمشلر ، فلان ایتمشلر ایسه‌ده کچمه‌مش. ایکی اوچ هفته قدر مکتبه کلدی. کلدکدن صکره‌ده بکا حرف واحد سویله‌مدی .

§ اکسه‌دن قایدیرمه اوفاق قار پارچه‌سنك وجود اوزرنده حاصل ایده‌جکی تأثیر باردی دوشوندکجه تویلرم اورپریور . انسان قیملدادقجه بلك اورته‌سنده طوغری آغیر آغیر اینر . باری اوراده طورسه . حرارت بدن ایله اریدکجه ظیریل ظیریل آقار ، آقدقجه تیتره‌مه آرتار ، تیتره‌مه آرتدقجه انسان قیملدانیر.

§ قیزاق قایه‌خوشمه کیدرامَا یولده قیوب دوشمك خوشمه کیتمز . فقط دوشنده کولمه‌مك المدن کلمز . کچنلرده‌کی قارده بر یوقوشده اویله بر دوشدمکه شمسیه‌م ، کوزلکم ، فسم ، آیاغمده‌کی لاستیکلر هر بری بر طرفه فیرلادی، آز قالدی اجزای وجودم برر برر آیریله‌رق آنلرده برر طرفه یاییله‌جق ایدی. بو حاله کوره کوپری اداره‌سی لطفاً کونده بر ایکی دفعه قوم سرپسه سلامت عمومیه‌یه کوزل بر خدمت ایتمش اولور .

§ قرهوانك زهرینی آلیر دیرلر . فقط شهرك چامورلرینی

صورت مدهشه‌ده تزييد ايتديكى ايچون (زيفوس) مسئله‌سنڭ قريباً ميدانه چيقه‌جغنده شبهه يوقدر. هله آرابه‌جيلرڭ جلادانه ارخاى عنان ايله‌ملرى بو دهشتى تشديد ايديور. مطبعه‌دن كوپرى باشنه كيدنجه‌يه قدر كوز اوكنده طولاشان تهلكه‌نڭ حدى حسابى يوق. كمرك حماللرى، تراموای، مهاجر آرابه‌لرى، قويه‌لر، فايطونلر هله باغچه قپوسى طرفنده سبيلڭ اوكنده بابالرينڭ مالكانه‌سى ايمش كبى طوران باركيرجيلر، كوفه‌لى ورداجيلر، عادى حماللر، سبزواتجى، يمشجى، قوز حلواجى كورلتيلرى انسانى صوڭ درجه‌ده شاشيرديور. بلديه چاوشلرينڭ بو بابده منظور اولان تكاسلى شايان تأسفدر. يوقاريدن او قدر غلبه‌لك ايچنده طولى ديزكين كلن بر مهاجر آرابه‌سنى طوردیرمق، حريفى خيرپالامق، جزای نقدى آلمق، سلامت عموميه‌يى محافظة لازم ايكن بو جهته آلديرميورلر.

§ قار هوانڭ زهرينى آليرمى ديورلر. بونى سويله‌ينلر غالبا دون، بو كون زهر كبى اسن پويرازى يمينلر اوله‌جق. نه بورنم، نه قولاغم، نه‌ده پارمقلرم قالدى. كوپريدن خيزله يورييه‌رك صيجاق بر يره قپاغى آتمق اوزره ايكن برده قولاغمده بر الم شديد حاصل اولمسونمى؟ بردن بره دوندم. كوزلرمدن ياش آقيور، هر طرفم صيزليور. قارشومده بيلمديكم بر شخص. بى چاره او درجه‌ده اوتاندى كه حرف واحد سويله‌مه‌دى. مكر بكزتمه‌يه اوغرامش، قولاغمه بر فيسكه اورمش! حرصمدن هونكور هونكور آغلايه‌جقدم. آدجغز معلوم اولديغى اوزره:

— پاردون ! دیه‌رك دوندی . آرتق بنی صورمایك نه حاله
کالدم . ال شقاسی صیجاق هوالرده اولور ! بویله صغوق هوالرده
اولورسه بر آز صغوق دوشر ظن ایدرم .

٦١

— آمان ! مادام !

دیمکه قالمدی . اینجه ، یوصمه ، بالدیر کشا ، یاقه‌سی کوزکلی
بر مادام جورب ! دبه غلطه سرایی قارشیسنده‌کی چوقوره طولان
طولو صولرینه باتدی . باتار باتماز بر ایکنجی جورب ! دها
اورته‌لغه زیفوسلر صاچدی . ایواه ! ایری اوزون شاپقه‌لی بر
موسیو صیرت اوستی کیتمش ، بویلی بوینه یاتمش ، شمسیه آچیق ،
سوق روزکار ایله دونیور . کلن ، کچن ، پنجره آرقه‌سندن کورنلر
کولیورلر . دهشت ! بیاض آتلی بر آرابه ییلدیرم کبی کلیور .
حیوانلر طولویی ییدکجه کمی بوشه آله‌رق حیزلنمش ، آراباجی
قوقولته ایچنده . کوزلر قپالی . آصیلیور . جارت ! اوقی
اوته‌کی آرابه‌نك پنجره‌سندن ایچری کیردی . شانقیردی دوام
ایدییور . آمان اه ! کوك کورلیور . کوزنی قیرپیشدیران
قیرپیشدیرانه . بره‌مدد ! تراموای کلیور ! نره‌یه کیده‌لم ؟ دکانلر
طولو ! کینك آتلرینه قایش باجاقلر صیغینمش ، انسانه یر
ویرمیورلر . آل بر دها ! نه کزرسك آمبارك ! شمدی بورکك
وقتیمی ؟ کیم یر ؟ کوردکی ؟ انکنارده صباحك سحرندن

آقشامك برينه قدر محله‌لی‌یی تعجيز ايدرميسك ؟ ايشته بويله يوارلانيرسك . اوح ! اولسون ! ترامواية بينركن يان اوستنه يووارلانان اختياره يورکم ياندی ! هم دوشدی . هم بر ايکی دفعه دوندی . هم ترامواية بينه‌مدی . هم اوستی باشی چامور اولدی . شمسيه‌سی قيرلدی ، کوزلکی طاغيلدی ، شاپقه‌سی ازيلدی . الی صييريلدی . فنا حالده قورقدی . شاشيردی ، اوتاندی . کولنلره قيزدی . او حدتله کفره باشلادی . قوندوکتوره پارماق صاللادی ، ترامواية لعنت ايتدی ، اورته بکلرينك قهقهه‌سنه طاريلدی . ايکنجی دفعه بوشانان طولويه طوتولدی . بلديه چاوشی آرادی بوله‌مدی . ترامواياك نومروسنی صوردی . کيمسه سويله‌مدی . ساعته باقدی . طورمش ! طوغريسی آجيدم . انسانه بلا کليرسه‌صيرته‌صيرته کلير ديرلر . طوغريدر ، زواللی ! الی بوزوك ، باجاغی آقصاق ، باشی چپلاق ، اوست باش نمناك بوله دوزلدی . نره‌دن‌ده کوزمه ايليشير ؟ هيچ بو قدر کولديکمی بيلميورم . اختيار بر مادام ، اوفاق بر شمسيه النده . يوريور . غالبا کنديکنديته سنده‌ليورم ظن ايتدی . طوردی . قفاسنی قالديرر قالديرماز (اقدام)ك نخود قدر ديدکلرندن بردانه‌سی اوشومش ، قيزارمش بورننك اوزرينه چات ! ديه ياپيشوب حائز اولديغی قوة الاستيقيه وعکس العمل قاعده‌سيله صيچرايوب دوشدی فقط مادام :

— مغا !

دیمکه وقت قالمه‌دن بر آقصیریق ایله ایکی طیقصیریق آره‌سنده قالدی .

— هپ شو !

صدای مهملی کریزان اولور اولماز شمسیه الندن دوشدی. آجیدن کوزلری یشاردیغی ایچون اطرافی کوره‌مدی. قوللریله برشی آرانیور کبی طوردی . فقط طولو طوریبورمی یا ! او متصل نشانکاهنه توجه ایتمش بر اوردیغی یره بردها چارپیور. قاتیلدم ! بویله شیلره کولمکده ایی دکلدر اما انسان صبر ایده‌میور .

یا ! اوته‌کی بکلره نه دیرسکز ؟ قوقولته‌یی چکمش ، بر الیله عبانك اوکنی طوتمش دیکری بوشده ، او قیامت ایچنده :

— هایدا !! دیه قوشیورلر . ایسترسه‌ك چات ! آغز طولوسی لاف !

شاعرك بری :

الی بوش قالدی شوخلقك طولودن .

دیمش . مارت آثار جویه‌دن بزه برطولو کوستردی بکنمدیکمز تراموایلر بیله طولو ایدی . یاغدیغی مدتجه بینمك واینمك حرکاتندن برشی کورونمیوردی . یاغمودن قاچانلر طولویه طوتولدیلر .

§ تازه حوادث :

شیشلیده دونر کبابلرینه دادانان بر نوع فیلوقسرا تخملر - ینك لچن طولویی متعاقب آچیلان کونشك تأثیریله بیك بر چیچکه سرایت ایتدکاری خبر ویرلیور .

§ لاله ، فوليه زرين ومنكشه‌يه مبتلا اولان زهره شناسان زمانه‌دن برينك بو كونلرده چيچكجى دكانلرينه دوام ايده‌رك :

ساقسيلرده زنباق
بن كوله‌يم سن باق
بيتنك قائلنى آرامقده و :
كللر ديكنسز اولماز
اول كلده بنسز اولماز

ديه اوته‌كنه بريكنه سوز آتمقده اولديغى چقور بستانده سويله‌نيلمكده ايمش

٦٢

محاوراته دائر !

قوجه‌مارت ! بوقدر هزارمشرب اولديغنى بيلميوردم انسانك عادتا سويلنه‌جكى كليور . قيزان قيزانه ! چيچك آچمش اريكلرى قاووردى . جاده‌لرده نه قدر توز وارسه جمله‌سنى صاووردى . قار ، تيپى ، ياغمور ، صغوق ، صيجاق ، كونش ، دها نه‌ايسترسكز ؟ فقط نه اولديسه كومورجيلره اولدى . سوينسونلرمى ، يرينسونلرمى ؟ بزلر پالطولرى چيقارملى يمى چيقارميه‌لمى ؟ بيلمم قاچ سنه اول ايدى . پدر مرحوم صاغ ، والده حياتده ، رحمتلى قره آننه‌م بزده ، چامليجه‌ده‌كى كوشك ييقلمه‌مش ، اقسرايده‌كى اوى دها آلمامش ايدك . خيال ميال حاطرليورم . بزم نظامى همشيره‌مك بيوك اوغلى يوقى شمدى شيئه . . . شيئه . . .

رسوماته دوام ایدر . تفتیك یالطو کیر ، آقشاملری صرافیمده اوطورر ، ها کوره‌یم سنی طانیه‌میه‌سك . اه اه ! رمضانده بزه افطاره کلدیکك زمان ایچریکی اوطه‌ده عود چالان کیم ایدی ! ها صحیح ! او آقشام سن یوق ایدك . اویله‌می‌یا ! یوقسه سز کیتدکدن صکره‌می کلدی ایدی؟ هر نه‌ایسه جانم! فقط کورسه‌ك مطلقا طانیه‌جقسك . قابل دکل ! سن نظامی‌یی بیلمیه‌سك ! تحف شی! طور ! طور ! صولرده کاغد حلواسی آلدی ایدك‌ده اوتاندی، بکك شیقلغنه طوقوندی‌ده یمدی .. اصولجه یانمزدن قالقه‌رق طاعتك یانه کیتدی . ایدی طلعتی‌ده‌می بیلمیورسك ؟ بزم تیزه‌نك اوغلی دکلی ؟ یکی صقـال صالیویرمش . پروکاره کلیر . حسـام‌الدین ایله داندینی بك دیه اکلنیر . هانیـا قندیل کیجه‌سی بایزیدده چورکجی ایله‌غوغا ایتدی . سبحان‌اه! طور! شمدی طانیه‌جقسك . بر کون سنکله فیطونه بینه‌رك کاغدخانه‌یه کیتمش ایدك . صوکره آنی‌ده یانمزه آلدق . قارشـومزه اوطوردی . کیجه بزده قالدی . نه کچمش زمانی برادر ؟ دها کچن سنه ! سن دقت ایتمه‌مشسك اویله‌یا ! دنیایی کوره‌جك کوزمز وارمی ایدی ! او حریفك‌ده راقیسی ایچیله‌جك شی دکل . زهرمی زهر! لکن نه مزه ویریور !! هم بونلر بویله‌در بزده مزه ایی‌ایسه اورانك راقیسی ایچلمز . ها ! نه دییوردم؟ بزم نظامی یکی طوغمش ایدی . بر کوراتی بر قیـامت ! حرمده مسافر، سلاملقده مسافر . دوقتور رضابك، اه سلامت‌ویرسون شمدی دیاربکرده‌در سامی بك ، بزم فن ثروت معلمنك برادری

اسحاق افندی ، سزك پدر . . . اه رحمت ایلیه . ایکیسی ده رحمتلك اولدی‌یا ! چوق سویشیرلردی . برابر بر قلمه گیرمشلر ، اولنجه‌یه قدر جان جگر ! بزمکی براز حدید ایدی اما نی یك سوردی . هیچ بر سوزمی قیرمازدی . نورلر ایچنده یاتسون . بر کره چوجقدم . نماز قیلیورمش . بن نه بیلیرم ؟ سجده‌یه وارمش . کیدوب باشنه اوطورمیه‌یم‌می ؟ زواللی طوغرولەماز . طوغرلسه بن دوشه‌جکم ، طوغرولسه نماز فاسد اوله‌جق . برکت ویرسون قوجه‌یه ویردیکمز تاران‌در کورمش ، قوشه قوشه کلدی . بنی قاپدی . هی کیدی زمان‌هی ! انسانه دها دون کبی کلیور ! بول اوعالملری باقه‌یم ! آت ، آرابه ، اوشاق ، آیواز ، آشجی ، کهیا ! حرمده کذا . خلایق ، خدمتجی ، بسلمه ! بنم بر میدیللیم وار ایدی . آدام ! چوجقلق تحفدر ! اوزرینه بینردم . بزم برده طناش اسمنده سایسمز وار ایدی . اوده برابر کلیردی ! کیم بیلیر ؟ زواللی نه‌اولدی ؟ اولدیمی ، قالدیمی بیلمیورم . امکدار ایدی !... دیه‌جکم ، ایشته او زمانلرده یه‌نه بویله برمارت آیی !.. قهوه‌لر ، شربتلر ایچیلیور . قونوشیلیور . اکله‌نیلیور .

سوز کلیشی مارتدن آچیلدی . هیچ اونوتمام ! بر مختار صالح افندی وار ایدی . پیر فانی . فقط اسکی زمان آدمی ! دینج ! سنك بنم کبی اون دلیقانلی‌یی صاتون آلیر . یوزی قیپ قیرمزی ! دیشلری صاغلام ! اوده اوراده . بر ازده نکره ! بیلمم هانکی ذاتك یاننده وکیلخرجلغی وار ایمش ! بزم محله‌ده بر او آلمش ، چولق چوجق صاحبی اولمش ، لکن ایی آدم ایدی ! پدرده

سوردی . ذاتاً پدرانك اولجـه وكيل خرج اولديغی ذات ايله كوريشيرلرمش كيدر كلیركن بونی‌ده كوررمش . تا او وقتـدن طانيرمش! محله‌ده مختار ايدن مرحوم ايدی‌يا! نه ايسه‌اوراسی لازم دكل ! صـالح افندی ديدی‌كه : مارت قپودن باقديرر قازمه كورك ياقديرر ! دوقتور كولدی . ديدی‌كه بو سوز اوننه قدر جائزدر . اونندن صـكره كچمش اولا ! آمان افنـدم !! آمان افندم ! مكر طيشـاريده قار ياغيورمش ! اوشيورز ديپورلر . نه‌دندر ديپه دوشونيورلر . برده افندم طيشـاری‌يه باقسونلركه بر قاريش قار !

٦٣

كيمدن آشاغی‌قاليرم ؟ تركجه‌نك ايلريسنی دوشوننلر، رجب بشه‌لر ، عاشق جوشقونلر ، ايزبوداقلر وار ايكن بن‌ده برديش بوداق كسـيليرم ، بويلی بوينه اورته‌يه آتيـليرم . يالكز چام دويرمكدن قورقارم . ده‌قادان ، طوپ آتان اوله‌مدم ايســه‌ده چوكور شاعرلرينه‌ده بكزه‌مم . اوواده ، بايرده ، طـاغده ، باغــده ، قيراچـده ، يالی بوينده ، اورمانده ، دره‌ده ، تپه‌ده كزدم . دها كچنـلرده دكيزده ، بزم همشهری رجب بشـه‌نك اولو يالاق ديديكی‌صوده يل اوفوردی سيل كوتوردی. اوطور-ديغم ير بيله كويدر . ناه! ايشته سزه بر (كيجه هونكورديسی) يازدم .

دیكله بك :

ممش كیدر دره تپه دیمز اوف
باقمه آغام شو چناره ایچی قوف
سوز آكلارسه بو جوشقونلر بكا یوف
اوفلار سازم چاله چاله آشینیر
آلان آلیر بو خصه‌یی قنادن
صاقله بزی كوتو ایشدن یارادان

ممش طورماز طاغه باغه طاشینیر
سوز آتسونلر دیه جوشقون قاشینیر
كیمه دییه‌م دردم بنم یوجه‌در
كوزل قیزك قوجه‌سی وار جوجه‌در

كیجه اولور سلاحمی بیلرم
(بزه حقدن ایلكلر دیلرم)
طورماز آقان كوز یاشمی سیلرم
كروان كلیر طورور كچر صینه‌ماز
یارسز یاتان قیش كونی ایصینه‌ماز

جیویق اولور شو طاغلرك چاموری
جوشقونمك نرده بیلمم طابوری
اوتر ایسه ایی دیمك بو بوری
كلك قیزلر صو باشنه كیده‌لم
كیتمز ایسه‌ك بورده طوروب نیده‌لم

یاغمور یاغار دره طاشار تارلایه
ایپلك قالدی یوره‌جکم بارلایه
تڭری بیلیر بوکون هوا قارلایه
یوری کوزم آقشام اولدی اوواده
قوردلر قاپار طورمه صاقین بوراده

سوز آکلاماز باقك دوستلر کیشه
نرده قالدی ، نرده ایره‌جب بشه
ساعت کلسه دکل اونه اون بشه
ینه بیتمز جوشقونمك یلانی
دره‌لری ، سورولری ، چوبانی

تازه حوادث :

بك اوغلی مخابرمزك دون کیجه طوروب طورورکن سویلدیکی قطعهٔ تاریخیه سمت مذکور محافل ادبیه‌سنده حسن تأثیر حاصل ایله‌مش اولمغله بن دخی تعمیم نفعی مقصدیله عیناً درج ایلیورم :

بر شکرجی دکانی واردرکه ایتدکجه دخول
بر مکمل لومباغو عارض اولور هر بریله
یوص یووارلاق آرقه‌سز بر چوق بابا صندالیه
ممکن اولمازدی اوطورمق طوتمینجه ال اله
حضرت میر مغیردیچ یاپدی بر راحتجه بر
طوقماغندن سیوری آبادك خلاص اولدق هله

٦٤

هر کیجه بك اوغلنده کزدیکم حالده توقادلیانه — یازین قلندره کیدرکی — هفته‌ده، ایکی هفته‌ده بر کیدیورم. مستأجری غارسون انتخابنده زیاده‌سیله ماهر اولدیغی ایچون بونلر قپودان کیره‌نك بر کره یوزینه باقیورلر . قهوه‌می ، بیرامی . دوز رقیمی ، کوراسومی ، قونیاقی ایچه‌جك یمکمی یه‌جك درحال اکلایورلر . اکر قهوه‌لك ایسه‌کز کیمسه آلدیرمیور ، یمك دنیلدیکی غارسونده بر شتابدر کوریلیور . (سرویس) حاضرلانیور . (مه‌نو) تقدیم ایدیلیور . فقط بعضلرنده کورلدیکی اوزره اکثر اوراده طعام ایدنلر غارسونك ایستدیکنی ییورلر. مثلا غارسون ، مشترینك قارشوسنه دیکلدیکی مشتری :

— آنطوان نه ییه‌یم ؟ نه وار ؟

بر آز دوشندکدن صکره :

— ککلیك ، باقاچه ، یبان اوردکی ، لورك : مایانوزلی... شی . . .

— ککلیکمی ؟ تازه‌می اما ؟

— دها بو صباح اورمشلر . (یالان)

— کتیر.

غارسون صاغدن کری حرکتنی اجرا ایدر ایتمز مطبخك کیشه‌سنده صولوغی آلیور .

— یارم طاووق ، آلاپردیری (ککلیك اصولی) اورادن قاپنجه یالله مشتری‌یه ! بر لقمه . خیر . بو ککلیك دکل (مع

هذا بن فرقنه وارمدمده ککلیك دییه بیلدم. یوتانه عشق اولسون).
طین، طین، جات، چات.

— موسیو!

— آیول. بو ککلیك دکل.

— نصل افندم! دکلمی؟

— دکل!

— یکدن اول نه ایچدیکز؟

— دوز.

— آکلادم. دنیاده ایچلمیه جك بر شی وارسه اوده دوز راقیدر.

— (حیرتله) نه دن؟

— آغزك چاشنیسنی بوزار.

نصل توقادلیانك غارسونلرینك اوردیغی ککلیك شیق دکلمی؟ آرتق سز باقیه سنی قیاس ایدك. معمافیه اوطوریله جق یر. هله جمعه، پازار کونلری اوك پنجره لردن برینی قاپوبده بر ساده قهوه ایچوب اوکه دن آقشامه قدر پیاسه یی سیر ایتدیکز می؟ عمر! فقط توقادلیان بو عمر تماشا کارانه یی سومز ظن ایدرم.

§ سانترال؛ توقادلیانك کورلتیسز بر پارچه سی. بوراده مشتری یه لاف سویلنمیور انسان دیلسز مکتبنده اوطوریورم صانیور. یکلر عین بچمده اوده پلیجی، ککلیك دیه یوتدیریور.

§ آلافرانغه سفرادده یمك قاچ درلو ینه بیلیر؟ سؤالنی حل ایتمك ایسته ینلر اسپونیکه تشریف ایتسونلر. فرنك اولمیوبده

فرنکلك هوسنده بولنان ، آلاتورقەدن اوصانان ، فقط بر آز زوکوردجه اولانلرك کافەسی بوراده . زیرا (تابل دوت) ٦ غروشه . درت درلو یمك . شراب وار . ایچری‌یه کیروبده فسی ویا شابقه‌یی جیقاروب یارم ساعت اول بالخاصه طارادیغکز صاچلریکزی کوستردیکزمی درحال‌سزی فرنك‌ظن ایدییورلر . بالق ، ات ، خمیر ، برر برر کلیور آرتق اوچتال بیچاقلرك شقشقه‌سنی ، اودرلو فرنکلرك لقلقه‌سنی ، طباقلرك طقطقه‌سنی صورمیك . اکر صراخیده‌کی صولر بر هفته دها طوره‌جق اولورسه ترقوسه خاص اولان اوفاق ، صاری ، مینیك قوربغه‌لرك‌ده وقوقه‌سی ایشیدیله‌جك . او قدر تمیز !

§ طشره‌ده بولنان قماربازلره حوادث ویره‌یم . معهود خاناکی سیئات معلومه‌دن طولایی زیر زیر ایدلیور . فقط اربابنجه مسلم اولدیغی اوزره ، یاننده ، قارشوسنده اویناناجق بر خیلی یرلر دها وار .

§ کچن آقشام بزم کانچه‌جی واسیلك معهود قوورونده چالمقده اولدیغی فکریله ایچری‌یه طالدم . نعوذباه ! عمرمده بویله ولوله‌یه تصادف ایتمدم . آلافرانغه چالغی . هم نصل آلافرانغه بزم ماندارین کیتارا ، بیلمم نه‌لی چالغی . قولاقلرم بردن بره :

— زونق ! زونق ! ایدنجه کندیمی طیشاری‌یه زور آتدم .

§ کیجه اویقوسنه مراقلی اولانلر بزم (یاسقو) نك اوتلنه کیتمه‌لیدرلر . زیرا نه وقت اویانسه‌لر اوتلك قراکلغی حسبیله صباح اولمدی فکرینه دوشه‌رك کوزلرینی قاپارلر . کچن

كون نصلسه یاتدم . اویو بره اویو ، اویانیرم کیجه! یاخود شفق سوکیـور . ها بره ها ! خورول ، خـورول . آرتق بر حاله کلدمکه مانغافا اولدم . سرسام سرسام قالقدم . ییقاندم . کیندم . برده سوقاغه چیقدیم باقه یم که ساعت طقوز ! آشـاغی محله دن یوغورتجیلر کچیور .

§ (اربعین) ك حاولی بعضیلرینی ایچه اورکوتمش اولملی که کیجه لری بك اوغلنده کی ازدحام سنین سائره ازدحامنی آ کدیره‌میه جق درجه ده آزدر . هله قـونقوردیا ایله معهود قیریستال طنغیر طنغیر اوتیور . قونقوردیاده کی شانتوزلر آره سنده شایان نظر اولان یالکز بر فرانسز شـانتوزی بولونیور . مادمازل اوقودینی شیلری کمال لطافت ایله اسماع ایدییور . فقط ایکیز چیقدقلری زمان یانده کی ارککك طور بارذی انسانی طوکدیرییور. کویا قومیك اوله جق !

قیریستالده بو مزیت بیـله یوق . فقط نه دندر بیلمم . بن بعضاً یالکز ویا بر رفیقمله برابر بورالردن برینه کیرسه م اوراده بولنان غارسونلردن برینك دیکرینه بر نوع اشـارت ویرمکده اولدیغنی حس ایدییورم . عجبا قارمی وار دیرسکز ؟

زیرا بر کیجه مناسبتی اولمیان بر محله اوچ شیشه قونیلمش ایدی. کویا اوراسی یالارمسی برشی ایمش ، اورادن ایچری یه کیرلمز ایمش سوسی ویرلمش ایدی . هرنه حال ایسه بو بزه عائد دکل . البته ضابطه بندن دها ایی بیلیر ، آکلار .

٦٥

تاریخ طبیعی‌یه دائر ...

حکیم شهیر (وولتر) ك (میقرومغا)-سنی فرانسزجه‌سندن اوقویانلر ویاخود ترکجه‌یه ترجمه ایدلمیشنی کوزدن کچیرنلر مطلقا (پیره) یه میقرو ، (فیل) ه مغـا دیرلر . یعنی پیره بیومش بیومش فیل اولمش ، فیل کوچولمش کوچولمش‌ده پیره اولمش معناسـنه‌در . فقط آره‌لرنده نه عظیم فرق وار دکلمی ؟ برنده قوجه بر خرطوم ، ایری ، سیوزی ایکی دیش ، انجیریاپراغی بچمنده ایکی قولاق ، برنده راحت ! قوماندا‌سـنه آلیشمش بر چفت کوز ، یابوان واوستنده تختراوان کوشك بنا ایدیلور بر صرت ، آبانوز دیرکلری آکدیرر درت آیاق ، اوفاق بر قویروق ، دیکرنده ـطوته بیلوبده میقروسقوپك آلتنده ضبطه مقتدر اولورسه‌ك کوررسك ـ مجل عجائب، فیریل فیریل دونر، یالانیر،اوزانوب‌قیصالیر کذابر خرطوم. ویجیر ویجیر قاینار برقاچ آیاق،صرت، کوزواردر. یالکز طبیعتلری بربرینه اویماز. برینك یانـنه کیدلمز ، دیکری انسانك هر طرفنه صوقولور. بری حیوانات وحشیه‌دن، دیکری حیوانات اهلیه‌دن. بری اوه صیغماز، دیکری راحت طورماز . ظیب ظیب ظیبلار . منـدرده کزرکن ماما دادینك اکسه‌سی بودر دیه یاپیشیر . یتاقده آیاقلره صاتاشیر ، صفه‌ده کردنه صولانیر مردیونده باجاغه طولاشیر، طاشلقده قاچه‌لره دیش کچیریر ، مطبخده بل کمیکی اوستندن خفیف خفیف یوریه‌رك قولتوق آلتی طریقیله سینه‌یه یناشیر . یوکده یورغان

آرقه‌سنه صیقیشیر ، باغچه‌ده سپورتی‌یه قاتیشیر ، تخته‌بوشده چماشیره آصیلیر ، یاز کیجه‌سی سیوری سینکله طالاشیر ، ایکی پارمق آره‌سنده اوزولور ، حیله‌سندن بوزولور ، براقنجه یواش یواش سوزولور ، آلدیرمازسه‌ك سرعتله یوله دوزولور ، فندقچی ، حوبیا ، زوپیه ، معذب ، سویملی ، کفته خوار بر حیواندر .

لسانمزده هرایکیسی‌ده داخل اولدیغی ترا کیبده مهمجه بر موقع اشغال ایدر . مثلا چوق ییلره : مبارك فیل ، فیلمیسك مبارك ، اویالان بو یالان فیلی یوتدی بر یالان ، دینیر . کلمات عربیه‌دن اولوب عجملر پیل صورتنه قلب ایتمشلردر . شمدیلك ترکجه‌سی یوقدر . شعرده مشبه ، مشبه‌به اولدیغی زمان (که‌دنیا بر پیره‌در کونش‌ده فیل) دیه زبانزددر ، پیره مصادر ترکیه‌دن سزیتمك وقوشقولانمق مرادفی اوله‌رق پیره‌لنمك مصدرینی حاصل ایتمشدر . آتیك اولانلره پیره کبی ترکیبی بعضاً وصف اولور . اختیار قادین معناسنه اولان (پیره‌زن) ده‌کی پیره بومعنایه دکلدر . آخرنده‌کی هاعلامت تأنیث اولمیوب نفس کلمه‌دندر . آنك ایچون (پیره‌زن) دنیلدیکی زمان علمای لسانه کوره پیره قیریجی معناسی صحیح دکلدر . دوه‌جی ایله کوریشن قپوسنی یوکسك آچالی دنیلدیکی کبی فیلجی ایله کوریشن‌ده مطبخنی کنیش یاپدیرمالی مثلنك وارد اولدیغی بابا یاورك آغزندن ایشیتدم . صحافك روایتنه کوره فیل ، بیلمك مصدرندن امر حاضر اولان بیل وپیره‌دنخی دیکیشده قوللانیلان تیره وزننده‌در . السنهٔ اجنبیه‌ده فیل لفظی محبت معناسنه‌در

(فیلانتروپ) محب انسانیت ، انسانیته عاشق دیمکدر . پیره لفظی کبی (پیرو) دخی کلمشدر . پیروتکنی : علم النار ، آتش فنی ، فن آتشبازی دیه ترجمه اولنور .

§ازمیرده‌کی (پیر وپیره‌زن) وقعه‌سنی طویدیکزمی؟ قوجه تیمورجی آلتمش اوچ یاشنده ایکن اللی درت یاشنده برکابدنه عبایی یاقمش ! ساده یاقمامش ، طوتوشدیرمش بیله. قادینی آلنجه قاچمش . پیره‌کبی سکمشلر. اوغورلر اولسون. مولام ایکیسنی‌ده بر یاصدیقده اسکیتسون . کوله کوله کیتسونلر . فقط برشیئه مراق ایدییورم . عجبا بونلرك بال آیی قاچ کون سورر ! عجبا نه‌لر قونوشورلر ؟ آمان ! اونه محبتدر . بن آنلرك یرنده اولسه‌م برسنه بال آیی یاپارم . دکیزده ، ساحلده تلال زمردین فامده ، سحرده ، طلوعده ، شام غریبانه‌ده ، مهتابده ، طبیعتك مستغرق سکون اولدیغی کیجه‌لرده قول قوله کیره‌رك ماضی دنیالن عمر کذشته‌نك خاطرات دورادوری ، آتی دنیالن حیات پیدرپی ورودك مناظر شوراشوری ایله اوغراشیرم ! اویله یا ! کنجلکده‌کی بختیارلق نیه یارار ؟ انسان اختیارلغنده راحت ایتملیدر . مسعود اولمك قدر بو یشایشه یاقیشه‌جق بر خاتمه تصور اولنه‌ماز . آه ! تیمورجی! اك نهایت قادین نامیله آکیلان قلب آهنینی یوموشاتدك دکلمی؟ آرتق اورس ، چکیچ اوجاق ، کوروك ، قیصاج بر طرفه ، سن ده چیـوی کبی بر طرفه ! یشا !

٦٦

وقوعات اسبوعیه‌یه دائر ....

(کوز شاشی، سرسم قفا ، معده‌مده عطش سوزناك)

(اویله یانمش که نیلم حدتله اولمش چاك چاك)

دیه کنار حوض پاکه اکیلن وطوغرولوب قالقمق ایسته‌دکجه بر درلو بلنی آله‌میان قدح بدستان زمانه‌دن برینك حرارت متمادیهٔ بدنك سوق وابرامیله جورب ! دیه عمان ضفدعه‌پرور باغه سقوط ایلدیکی و :

ابلرم طویماز سکا اوپدکجه ای سکر دهن

سویله الله عشقنه پالوزه‌می جلوامیسك ؟

ترانه‌سیله آغزینی یان مرمرینه چارپدیغی شو کونلرده مدار بحث ومقال اولمغه باشلامشدر .

§ آتش عشقك سنك ای مهاقا

یاقدی جسم وجانمی سرتا بپا

حسینیسنی طوتدیره‌رق کیجه قراکلقده سیغاره یاقمغه اوغراشان متزلزلان شب روانان زمانه‌دن بری ایکیوزی اونلغه شمعه‌لینك علوینی نصلسه حسن اداره‌یه موفق اوله‌میه‌رق بیق وصقال جانبنه اوفاقدن براوتو کچدیکی واوکوندنبری بتمله آلای ایدرلر قورقوسیله‌خانه‌دن خارجه‌خطوه انداز جسارت اوله‌مدیغی غزته‌لرده اوقونمشدر .

§ قریباً (تصفیهٔ لسان) باشلانیله‌جغی حوادثنك شایع اولمسی اوزرینه دون اقشام ترکجه شعرلر اون سکز یکرمی

پارهده ، یکی ادبیات جدیده قونسولیده‌سی یکرمی اوچ آلتی سانتیمده، اسکی ادبیات جدیده اون‌طقوز بشده، اسکی ادبیات عتیقه ۱۳ درهم ٤ تومنده قپانمشدر .

§ ترکجه یازی یازمق موده‌سنك شدتله تعمم ایتمسنه بناءً بو کونلرده قریم وحوالیٔ قزانده اوطورغان اوز یازیجیلردن بر چوغنك بورایه قیتارمق املنده اولدقلری خبر ویریلیور.

§ نهیق شدید الشهیق حماردن خویلانه‌رق اتمکجی کوفه‌سی ایچنه جان آتان بر ترامواى بارکیری اولکی کون ترك بارکران حیات ایلیه‌رك آخور قپو اوکارندن عازم دریای استراحت اولمشدر.

طوپراغی بول اولسون !!

§ قوندیره‌جیلرك اوکجه سوکمك عملیات مهمه‌سنده استخدام ایتمك اوزره کوپری تخته‌لری آره‌سنده‌کی مسافات متفاوته‌یی مساحه ایتمکه قرار ویردکلری سویلنیور. شمسیه‌جی وباستونجیلر سزده کوزکزی آچك !

§ عنبر زلفك کتوردی باشمه سودالری
یوقسه نردن دوش اولوردم بو خیال خانه‌بن

دیه کیسوی تارمار دلداردن کسوب کندیسنه بر کوستك اعمالنه هوس ایدن ناپختکان امتدن بری کچن کون پروکارده صول طرف بیغنی قیزغین ماشه‌یه قاپدیره‌رق کودوك موقالدیغنی بك اوغلندن بیلدیریلیور .

§ کچنکی مکتوبمده «اسکیلر» آره‌سنده سهو ناسخ وخطای مرتب وذهول مصحح اثری اوله‌رق مکتوبجینك پاره چانطه‌سی

دینه‌جك ایكن دیركتورك بیون‌باغی ایكنه‌سی دیزلمش اولمغله بیان اعتذاره مسارعت ایلرم .

§ بزم مطبعه‌ده بر كونلك تقویم :

ساعت	یوم بازار
١	آمدن سرمرتب
٢	رفتن حمالان بمشتریان جرائد
٣	مواصلت دیركتور بحجرهٔ امور
٤	برر برر معاودت مترجمین
٥	صعود مكتوبی باوطهٔ مرغوبی
٦	جدال محررین با مرتبین
٧	اكل الطعام من طرف الكبار محررین كرام
٨	لقلقه وشقشقه
٩	امید وصل نقود
١٠	دامن درمیانیء عزیمت
١١	اسپیرویه مواصلت
كیجه	
ـ ٢	ترنم : (غمزه‌دن خنجر طاقینمش بی‌اماندر كوزلرك) كوزلر ... كوزلرك ... اوف ! اوف !

٦٧

سوقاقلر پر ولوله . قوزی سوکوشی ، یومورطه دوکوشی ، اصطلاحات بلدیه‌دن اولدیغی اوزره نه قدر (کشت و گذار) اصنافندن آشجی وار ایسه تخته بر طبله قایمش ، اوزرینه قوطی مانغالنه بر تجره اوتورتمش ، یاننه بر کاسه قویمش ، ایچنه بر از دره اوتی طوغرامش بش اون صاپ صوغان آییقلامش ، اسکی یوز یاصدیغنه قوزی‌یی یاتیرمش ، جگرینی یاغده قیزارتمش اوفاق بر سه‌پایه قاشیق ، چتال ، طباق یرلشدیرمش ، سوقاغه فیرلامش . باغیرییور . فقط نه فریاد ؟ گریه ، سامعه شکاف !

— قایماق ! دیدیمی قبهٔ افلاك چاك چاك اوله‌جق ظن ایدیلیور .

— قوزیدورر !!

— سود قوزیسی !

— جگرم ! کبابم !

ایسترسه‌کز بر غروشلق ویر دییك . مبارك کیمیا ! نه‌ده کسکین پیچاق ! او نه نازك ، اینجه طوغرایش ! رنکلی تول پارچه‌سی ! وای جگر وای ! یانمش کباب اولمش ! حریفك اللری ترازو ! تجربه آلتی حمله ایتدیکی حالده ینه یدی دیش چیقا-رییور ! یندیسی غروشه ! سیاه بر صالجه ! یشیل بر مایونز ! یه‌بیلیرسه‌کی‌ی !

§ بقال دکانلری ، کوشه‌باشی یمکجیلری اوکنی کورمیك .

— احمد ! یات !

— طور اولان ! ایچدن اورمه‌ك آ .

— صایام !

— ناه ! قپارمیسك ؟

زواللی بقال ، دكانی بوشالتمش . كندیسی دستكاهده سلاح بدست . كوچك بودوس، اورتانجه پرودوموس، قوزغون اوغلی لامبو، طوپال نیغولی ، تك كوز صاوا ، ییریق طودوری . شیشمان یوردان بر خط محاصره چویرمشلر . بكلرك حركاتنی تفتیش ایدییورلر . تحف شی ! محله‌لی نیه سیر ایتمسون ؟ سیرك صقال كوشه‌ده‌كی یمشجی ، كوزلكلی عطار ، ترقوسدن صكره استعفا ایدرك ایكنجی بكجیلكه تنزل ایدن سقا ، ماوی خرقه‌لی چومز، سبزواتجی چراغی، قصابك اوشاغی، سودجی اوغلانی، فرون طبله‌كاری، روانجی قالفه، اویونجاقجی مصدیق، قهوه‌جی تاتار هپسی اوراده .

طوقوشانلر طوروب جوشیورلر .

— احمد! یان اورمه دییورم . اینه‌جكم ! شمدی . . .

— ویر ! . . .

— ویرم ! ایچدن اوردك .

— بقال باق ! ویرمیور . سندن ایسترم . .

— ویر اولان ویر . . .

— قاچیور . . . طوت ! . .

ایشته بقالك یوركنی صیزم صیزم صیزلادان نتیجه ! طوته -

بیلیرسه‌ك طوت ! حلوا پارچه‌سنی‌ده برابر کوتوریبور ایواه ! اوته‌کی‌ده برابر . . .

— پرودوموس ! طوتسه‌ك آ .

اوسته ! سن بیلمیورمیسك ؟ بونلر اله آووجه صیغارمی ؟ بزم یوز اشك دکلکه باشنه یولار اورامده باغلیام ! ! !

§ اسکیلردن کیم قالدی ؟ دنیلدیمی ، قیز قوله‌سی ، برده غلطه قله‌سی دیه جواب ویریرلر . نه قدر طوغریدر ؛ نه قدر طوغری ! فقط تاریخچه دکل ایسه‌ده رنك وشکل وقیافت واسلوب انهدام ایله آنلره بکزه‌ینلرده چوغالدی . مثلا: کوپرینك سطح اخشاب ومعدنیسی ، قاضی کوینك ۱۵ ، ۲، ۷، ۸، ۱۱ نومرولری، استانبول تراموایلرینك مفهود آرابه‌لری، تنظیفات آرابه‌جیلرینك روبالری ، بنم پوتینلرم (اداره مأمورینك نظر دقتنی جلب ایدرم) ، دیرکتورك بیون باغی ایکنه‌سی، صباحك پنبه کاغدی، اقدامك اعلان صحیفه‌سی. آشجی آورامك آشجی باباسی، حاجی خلیلك دونر یانار کباب شیشی، کاستان باغچه‌سنك مزه‌لری، کاغدخانه دره آرابه‌دن بر آرابه‌یه سن بوراده سك ها ! باق!! بز آدمی نصل یاقه‌لارز ؟ مألنی اشراب ایدن پارمق صاللامه‌سی، عاشق ومعشوقه آره‌سنده :

— سن بنی سورمیسك ؟

— سورم ؟

— اویله ایسه بن ده سنی سورم !

محاوره‌سی ، بر روایته کوره ادبیات وفنیاتده شمدیکی

قوللاندیغمز اصول تحریر . بقالك ذمم دفتر کبیری ، سنوحات شاعرانه تعبیری ، یکی ادبیات جدیده ، دەقادان لفظ معروفی ، ترکجه شعر موداسی .

— یومورطەلی طاووق ! یومورطەسی نەدە ؟

— (ال چیرپەرق) فوللقدەدر فوللقده !

اویونی وسائره .

§ تازه حودث

کاغدخانه دونوشی (بابا دوپ)دەچاتان ویولده آرقداشارینی براقان ایکی کشیدن برینك النی هر نصاسه دیکرینك صولطانەسی قاپوب کتورمش اولمغله جملەسنك تقسیمده پای اولدقلری خبر ویریلیور .

٦٨

«کاغدخانەدە نه کوردم» نام اثردن مأخوذدر . . .

ژنپاره قیپاق اولورسه بیلیرم. آمان!! ! اونەبیق؟ اونەفس؟ اونه درلو طارنمش صاچ ؟ اونه تراشیده چهره ؟ هله شو کلن فایطونه باقك . اونه طاتلی باقیش ؟ آمان ! ! اونه یال وبال ، اونه خرام ؟ طقوز نومرو قالب ها !؟ کرچکدن شیق! ! دقت ایدییورمیسکز ؟ نه او ؟ کوزکزمی، قاماشدی ؟ برشی دکل . ال آینەسی ! بیق سپورکەسی ، جیب طراغی ؛ فیص دیه اوتن

لوانطه طلومبه‌سی، آرقه جیبده کیزلی پوتین بزی ، قپاق آلتنده سپورکه‌سی، هله قرواتی مطلقا پیکمالیوندن آلمشدر! قوستومی علمشاخك ، پارده‌ســوسی ترزی بلاطك ، قماشی اوروپانك ، نه‌جیجی شیق ! نه مینیون چهره ! هله کوز کنـاری قیللرینی یولدورمش‌ده طبیعی بر قیرمزیلق کلمش ، جانم ماشــه ! نه‌ده سیویریلتمش !!! توز پنبه‌سی پات دوداقلرینه جات دیه یاپیشمش دیشلر بیاض، کردن قایماق، برون چکمه! لکن بواوروپالیلرده یامان شی! صاچك آقنی نصل بویایورلر شاشیورم؛ اوح! ایشته عقل دییـه بوکا دیرم . یوق . . اما . . . دیك دیك یوزینـه باقیك . نه ؟ نه اوله‌جق صانکه ؟ ! قاشنده راستیق وار ایمش ! وار ایشته کرپیکلرنده بیله سورمه وار . نه یاپه‌جقسکز باقه‌یم ! یوزی‌ده پودره‌لی ! دها ؟ ! . . یالکز پارمقـلرنده قینه یوق . یوق اما هر ایکی الك سرچه پارمقلرینـك طیرناقلری اوزون وسیوری ! هواده بر از صیجاق اولمسون ! انســان طون بیله کییه‌میور ! مع هذا سرینلك وجوده فائده‌لیدر . اینانمازسه‌کز غزته‌لرده اعلانی باصیلان (قادین وارککه مخصوص اعضـای تناسلیه طبیب خصوصیسنه) صورك . نه‌در افندم ؟ بر طون ، اوستنه بر پانطالون ، دها اوستنه پاردوســو اتکی . دها اوستنه دیز اورتوسی. دها اوستنه توز! ! چکیلیر شی دکل. آه بونلرك هپسندن قیباق ، جانلر یاقه‌جق اداسنه آه ! کوز دکل غمزه‌دن سیف بران امل طاقنمش،مژکانی تیردار،کوردم‌ده خاطرمه‌ عجمك:

بتیم غمزه توانی که قتل عام کن
نعوذ بالله اگر غمزه‌را تمام کن

بیتی کلدی . قاش دکل. سهم‌قضا. تیراجل . کوردم‌ده خاطرمه :

عشوه طوتمش دامنندن غمزه کیرمش آره‌یه
کلمش ابرولر یه مستانه خنجر خنجره

تصویری کلدی . صاچ دکل ، سنبل ، فولیه ، زرین . کوردم‌ده خاطرمه:

سن بوبردن کیده‌لی ای صاچی زر
سنی سویلر بکا طاغلر دره‌لر

شرقیسی کلدی . دوداق دکل داللری باصدی کراز . کوردم‌ده خاطرمه :

لب قیزیل ، رخلر قیزیل ، دستنده جامی قیزیل
کیم قیزیل دیوانه اولماز کورسه رفتارک سنك

مأنی کلدی ، بیق دکل ، اینجه قره غیطان . کوردم‌ده خاطرمه :

خط بر آورده جوانم کیمی سوسه‌م بابیلیر !

مدحیه‌سی کلدی . آه ! تحمل ایده‌میه‌جکم. اوته‌کی آرابه‌یه نه‌قدر بایغین باقیور . سوزولدی ! . . حاصبه ! . . . فقط نیه بردن بره فایطونك کوشه‌سنه بوزولدی . ها ! ها ! آندن نفرت ایدیبور. آنی کورمك ایسته‌میور، آرتق آنی سومیور، آرتق محبتی نفرته دونمش . اویله دکلی یا ؟ قیزغین محبتلر آتشلی خصومتلره تبدل ایدر . خانملر غزته‌سنك حوادث مفکره

ستوننه کوز کزدیریرسه‌کز کوررسکز.. . ایشته موستراسی! اوشمدی یکیسنی سوییور . لکن آکاده یوز ویرمیه‌جك . . آغیر طوره‌جق ، اداره‌لی طاورانه‌جق ، کندیسنه :

— سنی سوییورم . دیر ایسه اوعجله ایده‌رك :

— بن‌ده سنی سوییورم دییه‌جك‌ده :

— حقمده توجه‌بیوریورسکز ، فقط اینانه‌یم‌می؟ دییه‌جك . صوکره اوده آکا :

— آه ! ارککلر بویله‌در . عشـق حقیقی‌یی دائما تقدیر ایده‌مزلر . جوابنی ویره‌جك . ویردیمی کوزلر سـوزوك اولمق شرطیله :

— تقدیر ایده‌مزلرمی ؟ بیچاره ارککلر بودرلو حسـیاته اصلا معروض بولنه‌مامشلردر . دیه قادینی شابه اوطورته‌جق . لکن هیهات ! دوستم ! سز قادینـلری سـوزبیلمزمی ظن ایدییورسـکز ؟ ایدییورسه‌کز پك زیاده آلدانیورسـکز . دیکله‌یك باقه‌لم .

— سزمی ؟ سزمی بی چاره ؟ اوت . . انصاف ومروتك دنیاده نامی قالمش . طقوز آی اون کوندنبری آتشلر ایچنده یانیورم . قانلی یاشـلر آقیدییـورم ، خلجانلر ، هیجانلر ایله اوغراشیورم . قلبم چوورودی . بر دفعه جاریه‌کزك حالنه عطف دقت ایتمکده تنزل بیورمدیکز . شمدیکی حالده قبولکزده محضا نزا کتکز اثریدر .

نصل ؟ . . بن اولسهم طیانه‌مام . سویـوزم دیر ایشـك ایچندن چیقارم . اما چغانوزه دیمشلرکه :

— نیه یان یان کیدییورسك ؟

— هر کسك بر حسـابی وار دیمش . آنك‌ده البت بر حسابی واردر . کوردیکزمی ؟ بیغنك اوجیله کولدیده‌نه‌دیدی؟

— بونلر هوسدر. کچرایکی کوزم.

— آه ! اوت . کچر . کچر اما (الیله کوکسـك بر طرفی کوستریله‌رك) جکره دکلمی ؟ . .

٦٩

قربان بایرامی ! اونه تلاش ! پشتمال نرده ؟ ذلبندی کتیرك، عود آغاجی یاقك، کل صویی سرپك، چنکالی طاق! چوقوری قاز ، بیچاقلر هانیا ! ماصاد ! ماصاد ! ویرك ماصادی! چوجقلر مطبخه باقك. آیول ! کوچـك خانم ! دادی ! تیزه ! آننه ! ساطور نرده ! آی شاشیردم ! الله ی کور اول کـدی ! ییه‌من اول ! شمدی ها ! . باقسـکا احمد اغا ! شو اوغـلانه بوبرکی چیقاری ویر ! آشجی قادین ! . بیوك تجره‌نه یرك دیبنه‌کچدی! هو! افندی قهوه ایستیور. هاح! ایشته صیره‌سی! آما...ن !.. توتوندن ، قهوه‌سندن بیقدم . ایشـته بیلیور . ایشمز وار . اسپرتو یاننده ! آمان ارککلر ! . .

— آننه !

— نه وار . . . آی چیلدیره جغم ! . .
— (براز کوچکی) آننه !
— حسبنا اه! نه وار ؟
— (براز دها کوچکی) آننه !
— آمان یاربی ! مبارك کونده یاربی ! . .
— (براز دها دها کوچکی) آننه !
— (غرتلاغك وار قوتیله) آننه‌سز قالك ...
— آما...ن ! تیزه ! سنده !
(یوقاریدن قالین بر سس)
— یاهو ! برپارچه کلباستی یاپك .
— ایشته بویله‌در . . .. ایش آره‌سنده ایش ! . .
چات قپو :
— قپویه باقك ..
طیشاردن :
— اتدن، قرباندن...
— قپوبی آچه ! عنایت اوله‌دی ...
— عنایت اوله !...
— آمان کوچك خانم .. برپارچه‌اتدن . .
چات قپو !
— کیمدر او ؟
— بز .
(قپو آچیلور)

— سلام ایتدیلر • (بزه ضاریلی بر پارچه)

— آننه! قیرمزی پرده‌لی خانملرك • • • •

چات قپو !

سلام ایتدیلر . (کذا)

— آننه محاسبه‌جیلرکی . . .

بیوك خانم اللر دیزنده :

— بزم طورمش نه جهنمده! حسن نرده ؟ آیول یوللا-سه‌کزآ ! بکا باق ! او بودی تاران دله آبیرك ! او کلیر آلیر . بمکنك بودنی خواجه افنـدی‌یه کوتورسونلر . (یوقاریدن قالین بر سس)

— یاهولر ! بر پارچه قاوورمه یوقمی ؟

— آننه ! کوربیورمیسك ؟ هیچ دیلی‌طوریبورمی ؟ آمان الله . (اینجه بر باغیرتی)

— آمان . . الم . . . آمان . . .

— نه اولدك ؟ اوغلان . . .

— آمان خانم ننه ! . . آجیور . . یاندی . . .

— اوح اولسون ! عجله‌ك نه ؟ پاتلادکمی ؟ صحنه آلسونلرده آندن صکره ییه‌یدك . . .

چات قپو ! (پاییق بر سس)

— کیمسه اولمسون . .

— آننه ! مسافر کلدی . . .

— آلك یوقاری‌یه !

— او کمیکلری آییر . . . اشکمبه‌لری بری‌یه چك . . . هو ! قادین او بودی طاتلیلی یخنی کبی قیر . . او اینجه‌لری صارمساقلی یاپمالی .

— آمان خانم نینه ! سن باری صوص ! چیلدیره‌جغم . .

— آ ! قیز شاشیردی !

(ساطوز یواش یواش ایشیدلمکه باشلار . چات چاتلر زیاده‌لشیر ، قیون یوزیلوب کسیلیر ، پارچه‌لانیر اما . . . کلباستینك دومانی اورته‌لقده توتر)

٧٥

کل و بلبله دائر . . .

بهار کلدی . دیکه‌یك آرتق ! نوای عندلیبه مشتاق نه قدر ناظم ، نه قدر ناثر وار ایسه جمله‌سی کل آغاجی دیبنده مهماندر .

دره دیبی ساز اولور
کل آچیلیر یاز اولور
بن یارمه کل دیمم
کلك عمری آز اولور

بو نه‌سندن طوتك‌ده :

بر غنجه‌یه بر خاره نکاه ایلدی بلبل
دردی ایکی اولدیغنه آه ایلدی بلبل

شرقیسنه وارنجه‌یه قدر الده ، دیلده وار اولان مضمونلر برر
برر کورینور نثرلر قباریر :

(حقیقت ! او مرغ شاعر نهاد طور ادیب وکاملی ایله بو
موسمك مدار محض سروریدر. ظریف، نظیف ، عالی‌مشرب،
صافی طینت اولدیغی ایچون آغاجلقلرده ، دالده ، ایز بوداقده
فیض جاوید طبیعته قرشی جوشار . جوشقونلغی زماننده صفای
ربیعیدن برآوازوفا کلیورمش کبی حس و وجدانه طوقونور .
شمس منیر هنوز پیرایهٔ آفاق وطلعت نشئه بخشای خورشیددن
نبعان ایدن ضیای جهانکیر سحر کال صفوت وجمال عصمتیله
صباح الخیر لطافته جلاساز انفلاق اولمه‌دن اول ترنمه باشلار .
شاقیر. کائنات سائرهٔ سکوت لیال آلتنده خوابیده ایکن سمواته
ارتقا ایدن بولحن فکرت آموز سیرت نادرهٔ عشاقه احسان
خدا اولان حسیات وجد واستغراقی اوقشار. کویا فیض نوظهور
طبیعت دیللنمش ، بوموسیقار یکتایه تحول ایده‌رك شو حاله
کتیرمش ، صداسی الحان مؤثرهٔ بشره فائقدر . کلناز ایدر .
او آنك شیداسیدر وصفی آنجق کتاب بیان طبیعته صیغار ،
امینم‌که هرطالب عرفان جودت قریحهٔ شاعریتك الك نازك ، الك
دلفریب براثر جوشاجوشی اولان وهر وجهله سزای اطرا
بولنان بوپروردهٔ بهارانی سوز، نام‌محبت استیناسی ومیل وحدت
شناسی آنی مرغان ربیعك مفخری وایام خجستهٔ فیضا فیضك
الك محترم، الك ممدوح برذاکری قیلمشدر. الحاصل آنی سومکده
هرکسك حقی واردر . الحاصل جناب شاعرك دیدیکی کبی :

(مدحتنده نه دیسه‌م احرادر)

مألی ناطق مدحیه‌لر ظهور ایدر. برقوش اما کیریشمدیکی یرقالماز . عابدانه ، زاهدانه ، جاهدانه ، حیدرانه نه قدر مرثیه، قصیده، غزل صونه، دیتی رامب وار ایسه حتی، عید شریفکز سعید اولسون دیه یازیله‌جق تبریکنامه‌لره بیله کیرر . هله عشق مکتوبلرنده ، سر نامهٔ فریاد وآیریلق دردلرینك حکایه‌لرنده، لیلا ایله مجنونده ، طاهر ایله زهره‌ده کل ایله کندیسی مثال شیرین وفرهاد اولوب :

بلبل عشقم که نه‌زیر ونه بم وار

مصراعنده اولدیغی کبی رفعت جاه غرامی رضای ورد رعنـاده آرار اولدیغی تصویر اولنور . آه ! فضولی ! اوده سنك کبی . رجایی ، نیازی ، سور ، آغلار ، سینه‌سنی داغلار . صو باشنده صولر کبی چاغلار .

بلبللرنده ورد سحر خیز یاودود

مطربلرنده بانك دلاویز یالطیف

دیه کلشنلر ایجاد ایدر . مصور ادب اولان الواح عاشقانه و (خاکپـای دامیٔ داورانه‌لرینه من‌القدیم) مقدمه‌سـیله باشلایان معروضات فقیرانه‌ده حلم وتواضعه اشارت اولور . مثلا بوبلبل آتشزبان وبوعندلیب مهجور آشـیان و صفلریله برابر بولنور . عم اوغلی ایره‌جب بشه ترکجه‌سـنی بوله‌رق اوتلکن قوشی دیه یازار . طریق زهد وتقوا اربابندن ذکر جـلال کبریاده و اسـتجلاب نور توفیق خداده آنکله تخلص ایدنلر

واردر . عربجه‌ده ذکی وصحافك قولنه کوره کوزل وجمیل معنا-
لرینه کلدیکی متواتر ایسه‌ده عبرانیء قدیمه‌ده ترانه‌سنك صبر
ایوبه علم اولدیغی محققدر .

ایشته سزه برمدت کل ، برسوری بلبل ! ایسته‌ین قوقلا-
سون ، ایسته‌ین دیکله‌سون .

تازه حوادث !

ازتقاده (یاریش وار) سرلوحه‌سیله ترکجه بر مقالهٔ مکمله
یازه‌جق اولانه تقدیمی موعود آلتون ساعتك اجرا ایدیلن
مسابقه‌ده دیرکتوره اصابت ایده‌جکنی (ثروت)و(معلومات)ك بو
مقوله نقرات حوادثی طرفندن بیلدیریلیور .

§ (سنی نه‌دن سوییور دل عجب نه نیتی وار)
دیه فریاد ایدن عاشقك بری کچن کون قصداً رهزنی
بوزمش اولمغله اوچ آی اون کوی یاس طوتمغه محکوم اولمش
ایمش .

٧١

ازمیرده چیقان ونامنك دلالت صریحه‌سیله‌ده آکلاشیله‌جغی
اوزره خدمتنده بردوام اولان « خدمت » غزته‌سی محرری نه
یامان شی ! ؟ حقیقت ! اوقور یازار طاقمدن ایمش ! بیچاره
انصافی بلاموده محصولی ، ناموسی قوطی انجیری ، غزته‌سطر-
لرینی‌ده دوه قطاری ظن ایدیورده اوکه کچه‌رك اوته‌کنی بریکنی

مدافعه مقصدیله استانبولده یکی یکی قوللانلمغه باشلانان شهیق تأثیراتیله بنی آزارلایور. خدمت محررینك اکسه‌سنه‌سله برلشدیرن بن دکلم. باشقه‌لری یازمش ایدی‌ده بن‌ده (لتکرار حسن) فحواسنه اتباعاً یازدم. فقط شمدی آکلادم‌که سکا طوقوز یومروك براشارت دیرلر ایمش.

بوراده عالمه مسخره اولدیغك ایچون اوته‌کنه بریکینه طاش آتمه دیدم. قنامی دیدم؟ ایشته بر دها سویلیورم. بنمله اوغراشمه! زیرا:

(دهشتلیجه‌در بنم ستیزم)
(قوردون بویی طارکلیر عزیزم)

سن خدمتکه باق. بوفانی دنیاده اوته‌کیله بریکیله طالاشمقدن نه چیقار؟ بری ایچون (ای دوز دوردورا) دیمشلر. سنك نه‌وظیفه‌ك؛ سن‌ده الکدن کلیرسه (ای‌شورشورشورا)دی. کچ. سن لسان آشناسك. ترجمانك سکا نه فائده‌سی اولور. آکا برزمان اویوز دیمشلر کیمك اموزنده؟ اکر ارادیب ذی کمالك؟ (امضاسی) دیدیکك کبی (فوق‌العاده قیمتدار) ایسه خدمت لوحه‌سنی قالدیر ثلث قیرمه‌سیله دیوانی ونسخ بوزمه‌سی اصولی اوزره جلی‌یازدیز غزته‌یی اوشهرته صات! کار ایده‌جکك محقق! حتی کندی اعترافك ایله مثبت اولدیغی اوزره خدمتی آغیر کلدیکی ایچون موزعلربیله آلمیورلرمش! حاضر فرصت! باخصوص بو قاعده‌یه اوروپاده بیله رعایت ایدلمشدر. مشهور آدملردن بری زمانه مثلا (وولتر) دیه بر غزته چیقیور.

عیب دکل ! تجارت مشروعدر . قازانده نصل قازانیرسه‌ك قازان ! خدمت ایت ! چالیش! یاوروم! بزم سترەلرك آلتنده کیزلی اولان شیلره قدرانفاذنظر ایده‌جککه حالکه باق! کندیکی چك چویر ! برآز آتیك اول ! سنك خدمت دیدیکك چولپالق ایله اولماز ! صوکره افندی ویا بك بکنمز ! ده ! دیر صالیویرر . آرتق باشی بوش کزرسك، منمن صحراسنده ، مغنیسا یایلاسنده، آیدین‌ایللرنده سورتمه‌دن نه چیقار؟ شیقلاش، بوراده :

قارشی یاقه‌ده ازمیرك کلی
سیران ایدییور النده ملی
بری یاقه‌ده خدمت بلبلی

نه غریب غریب اوتر اوواده

دیه سنی دفه قویماسونلر. هایدی سنی کوره‌یم. کفته‌خور!

تازه حوادث

سینك ساده پکمزجی‌یی دکل بال کلمهٔ ترکیه‌سنك املاسنی‌ده طانور مخلوقات ذکیه‌دن اولمسی حسبیله هوالرك کسب اعتدال وحرارت ایتمسنه مبنی (اقدام) ك بال اوغلی محررینك یوزینه قونمغه چالیشمش ایسه‌ده سینك قایدی پرداخته مقاومت ایده‌میه‌رك آیاق طوتدیره‌مدیغی شکرجی زاده امضاسیله سرکه‌جیدن وارد اولان بر مکتوبده بیلدیریلیور .

٧٢

دون ایرکندن اودن فیرلامش، مطبعه‌یه طوغری یوللانمش ایدم . اورطه‌لق طوتوق . پویراز اینجه اینجه قار پارچه‌لری ایله صورتمی قامچیلیور ، بیقلرم طوکمش ، دوداقلرم چاتلایه‌جق کبی کرکین ، اللرم جیبلرمده . اوده صیجاق یتاقدن چیقوبده مطبعه‌یه قوشمه‌ده نه‌معنا وار ایدی دییه دوشونیوردم . برده یولده احبادن برینه تصادف ایتدم. بی چاره دکیشمش؛ کوزلری قان چناغی کبی قیرمزی ، بکزی صولوق ، اوچوق ، اویقوسز ، تیریل تیریل تیتریور . عادتا خسته . بر بومزی بیلیرز ا. درحال باشلادم:

— قارشیدن می ؟

خیر برادر ! . صورمه .

— جانم اویله شیمی اولور ؟ بو صورت، بوقیافت قارشی دونوشندن بشقه دونوشلره ویرکی دکلدر .

دکل ! آندن دها فنا !

— یا ! اویله‌می ...

— اوده دکل . مسافرلکدن .

— فقط بو نه مسافرلك ؟ سن عادتا خسته اولمشسك . اویومامشسك .

— اویله اولدی . دون آقشام بن ، بزم کویك امامی ، برده بزم اوراق مدیرینك اوغلی صوك واپوری قاچیردق . قازنمزی طویوزوب کندمزه بر اوتل بولمغه قرار ویره‌رك سر-که‌جی‌ده‌کی لوقنطه‌لردن برینه کیردك .

(بی چاره رفیقمی مطبعه‌ده‌کی صوبه‌نك قارشیسنه کچیردم تازه بر چای اصمارلادم . آمان نه قدر ممنون اولدی !! بن آز قالدی هیچ چای ایچمه‌مش ظن ایده‌جکدم. اودرجه‌ده صاریلدی)

— برده رفقادن برینی کوردك . دردمزی آکلاتدق . آمان برادر! نه ممنون اولدم. رفیقمز بزی اوینه دعوت ایتمسونمی؟ اوتلده قالینیرمی ایمش ؟ اوپیس یتاقلرده یاتیلیرمی ؟ ایمش . بیهوده مصرفك نه لزومی وارمش ! تأسف اولنورمش؟ کندی کبی دوستنك اوی وارکن چات چات قپویی اوروب بزه برر یتاق یاپلك یتاجغز دیمدیکمزه جانی صیقیلمش ؟ اوخ! نه اعلا نعم المطلوب! دیدك .. اویله‌یا! اوده‌اوتفاریق قوقولی چارشافلر، قالین قالین یورغانلر ، مانغال ، صوبا صیجاق اوطه شیقیریم صحبت وارایکن اوتل کوشه‌سنده قالینیرمی؟ یمکی بیتیرر بیتیرمز قالقدق . بر آرابه اوه ! فقط برازده سرکه‌جی‌ده اوطورلدیغندن ساعت بشه کلشیدی . چات ! چات ! قپو آچیلدی کیردك. بزه؛

— بیورك یوقاری‌یه دیدی. چیقدق . امان اه! اوطه بوم بوزمش . بلکه مانغال کلیر . دیدك دیمدك آشاغیده بر عربده قوپدی :

— یکرمی کوندر کلزسك. کلسه‌کده قوبروغکه اوچ درت اویوز طاقارسك .

— صوص دییورم .

— نه‌دن صوصه‌جقمشم . اوك یاریسی سنك ایسه یاریسی‌ده بنم .

— سکا صوص دییورم .

— صوصمیه‌جغم. نه یاپه‌جقسك باقه‌یم .

بز طونارکن ترله‌مکه باشـلادق . او صـاحبی بر حدت یوقاری‌یه چیقدی.

— برادرلر ، سز آکا باقیـك . اوبراز قاچیقجه‌در . دیر ایکن اوك اسکی امکداری اولان بر قادین‌ده خیزلی‌خیزلی:

— اویله‌یا ! کـوچك بکك حقی وار . نه‌در بو ! کیجه ساعت بشدن صـکره یتاقنی یاپیلیرمش ! واه یاپام ! دییـه حایقیرماسونمی ؟ شقا دکل . طونه‌جغز یا اوتانمق، الویرمزمی ، فقط نه‌چاره ! او صاحبی سز کیدرسه‌کز بن کندمی اولدیریرم دییه آند ایچوب آند ویرییور . قالدق .

اوته‌کی اوطـه‌دن برر شیلته، برر یورغان صـیرتلایه‌رق یتاقلرمزی یاپوب روبالرله سریلدك . برده شارق دییه قپو کایدلنمسونمی ؛ طیشاریده بری خوموردانیور :

— بن‌نه بیلیرم . بر آلای قوس‌قوجه حریفلری دییور.

— آمان اه ! نه یاپه‌لم. نفس ایله تیتره‌یه تیتره‌یه ایصندق . اویومشز . آره‌دن بر ایکی ساعت کچر کچمز باشمك اوزرندن بر روزکار کچیور . اویاندم پنجره آچلمش صویوق . آقشامکی یمکلر خیزینی آلمش ! حرارتنی براقش ، دوداقلرم چاتلار . بر حالکه نعوذ باه ! هـله صـباح اولدی‌ده فیرلادق بر دها مسافرلکمی ؟ توبه !!!

§ غریبدر! اوینه کونمه‌ین نه‌ایچون مسافر دعوت ایتملیدر. بر کره‌ده بنم باشمه کلدی. اما وقت یاز ایدی. قضی کوینـدن صوك واپوز ایله ایتمکه حاضرلانمش ایدم. شویله‌جه کورشدیکم احبادن بری آندلر، بینلر ویره‌رك صالیویرمدی. کوز تپه‌ده ارطوردیغی ایچون بر آرابه‌یه بینه‌رك کیتدك. اورایه‌وصلنمزده بکا:

— برادر! سز غازینوده اوطورك. بن اوته بری سویلیه‌یم دییه‌رك کیتدی. بنده متصل غازینوجی‌یه ساعت صورییوردم. بر. بربچق، ایکی. ایکی بچق. اوچه چاریك قله صاری پوطورلی بر باغجی النـده‌بر مکتوب ایله کلدی. اسممزی صـوره‌رق مکتوبی ویردی. آچدق. مکر او رفیقمز پدرینك او آقشام اوه کله‌میه‌جکنی حساب ایده‌رك بنی دعوت ایتمش. آدمجغزده بشقه یرده قالمق ایسته‌میه‌رك دونمش اوینه کلمش بکا: «ارض اه واسعه» دوشدی.

شمدی کوز تپه‌دن ساعت اوچده بن نره‌یه کیده‌یم؟ جانم صیقیلدی. او درجه‌ده‌که غازینوجی بیله فرقنه واردی. صوردی، سببنی آکلاتدق. چوق انصافلی آدم ایمش. بکا:

— آمان بکم مراق ایتمه! بن سزه شمدی بر آرابه بولورم. چراغی‌ده بیندیرر. سزی اوتل «بل وو» یه یوللارم دیدی. اللرینی اوپه‌جکدم. حقیقةً ده دیدیکی کبی یاپدی، دیدیکی کی اولدی. فقط قیش هواده اوته‌کی مسافرلك چکیلمز. تیتره‌مه، آزار، صوسزلق، حبس مجبوری بروجهله تجویزایدیله‌مزدکلی؟

:

قیشین ده‌اوتللر چکیلمز. هله مانغالی اولمیان بشلك اوتللرده یاتیلماز. او پیس. قوقو. کویا بو سفالتخانه‌لرك مدار تمایزی ایمش کبی انسان ایچری یه کیرر کیرمز اوتلده اولدیغنی حس ایدییور. یکرمی غروشلغنه کیدلسه ینه اوقوقو بورنی طیقییور. بزی اوتل قونتی‌نانتال فلان قبول ایتمز. غلطه سرایی حمامنده صباحلامق ممکن اما نعلین شاقیردیسی، ال اورمه‌لر، قپو غیجیردیسی، پشتمال! آیاق‌قابی ویر! آوادیسك شرقیسی، قهوه‌جینك حاضر، نداسی، ناطرك برکات ویرسون بکم افندم تشکریه‌سی، آقشامدن قالمه‌لرك برر برر دوکولوب کولوشمه‌لری تا اوته‌کی حجره‌ده‌کی شیشمانك خورولدیسی، یانده‌کی حجره‌ده آقشامکی صولینك حکایه‌سی، یاقومینك زورناسی تام طاله‌جغك زمان. وقت کلدی، قادینلر کله‌جك دیه علی قوغوشلر انسانده نه بین نه قفا براقیور. بونك اعلاسی بر آرابه‌یه بینوب اوه دونمك اکر قابل دکل‌ایسه اوته‌ده بری‌ده صباحی ایدوب اوه عودتده یاتوب دیکلمکدر. لکن بوده ذوقمی یا؟؟

اوت. ذوق دکلدر. فقط بك اوغلنده قالمق ایجاب ایدرسه بزم توقادلیانك اوتلنده قالملیدر دینلر پك چوق. کچن کون ککلیك مسئله‌سنی یازدیغم ایچون غارسونلر ایله دیرکتور آره‌سنده خیلیجه مباحثات شدیده جریان ایتمش. حتی غارسونلردن بری:

— ساده بزی یازییورسکز. بر ازده بزم دیرکتورك

احوالندن خبر ویره‌مده آنی یازیکز . آنك ایچـون بر آقشام اوتله‌ده تشریف ایدلکده کیزلیجه قونوشه‌م دیدی . نصل جانه منت دکلی ؟ حاضر اکلنجه .

٧٣

(کاغدخانه‌ده نه کوردم ؟) نام اثردن ....

بوبی بوصی برنده! حتی آرابه منـدرینك اوسـتنه اودن بر دندر دها قویمش اوطورمش‌ده ینه باشی طـوانه ایرمیور . بللی! باشمقدن کوریلان اوك طرف زلفلری طاقمه . کندیسنك صاچی‌ده وار ایمش اما او حریفدن آلدیغی بویا دوکمش بر شی دکل! بر پارچه تپه‌سی آچلمش ! کـوچك ایکن خانم ننه‌سی ایکی دیزینك آره‌سنه صیقیشدیرر ، طارار طارار ، اوموزلرینه سرپرمش! کورنلر ماشاءاه دیر ایمش! اوح! ای بهران پرستان زمان! بوقیوبر قیوبر تیترك ، ایکی یانندن ایلیشیك ، پرلانطه ایکنه‌لی ، هوائی رنك خطوزه نه دیه‌جکسکز ؟ نه قدر شیق باش! اورته‌سی قولیه کناری سنبل طولو بوزلی بر فانوسـك شکل معکوسنه بکزه‌میورمی ؟ قادینـلر بونك مذهب ومرصعنه باغچه دیرلر . آلتنـده‌کی چیزیکاره آلدیرمیـنك اوده سـوزمی هر کس دیکله‌سون دیه دائما چاتیق طوروورده آنك ایچـون بویله اولمش! یوقسه راستیقلی، قالین، اوچلری سیوری‌قاشلرینی زور ایله یوقاری‌یه قالدیرر کبی یاپسـون‌ده باقك آنلردن اثر

قالیرمی ؟ نه ؟ کوزلرینی بکنه‌مدیکزمی ؟ اونه باقیش ! اونه‌مؤثر نظر! پك اعلا اولمش ! لکن سنه خسته‌لقدن قالقدقدن صکره کربیکلری براز دوکولمش . آنك یرینه آزیجق سرمه چکیور. هم آلافرانغه‌سنی! نه‌زیانی وار؟ چپیل دکل آ. باق. دوزکونك قایماقلی طرفیله کوز کنارلرینی صیوامش . نه‌صاریاق وار ؟ نه‌چوروك! یناقلرینه سریه، یاپمه‌ین، برون‌برنده، دوداقلر آل. دیشلر بونیفه‌نك اجزاسی ومهارتی ایله یاپیلمش . ایسترسه چیقاریر،ایسته‌مزسه آغزنده‌طورر . چکدیووارلاق.یالکز کردنی صارقار کبی استعداد تطاول ایله لوپ لوپ ! نه چاره سمیره‌مك الده دکل‌که. انسان بو مثللو آثار طبیعیه‌یه قارشی بویون اکسه دکل آکردن قیرسه . ایکی طرفه قیریتمه یبه ایسته‌دیکنی یاپه‌میور . فقط فراجه‌نك رنکنی حسن انتخاب ایده‌مزسه حس ظرافتدن محروم اولدیغنی اثبات ایدر دکلمی ؟ مثلا نخودی : یحنی فکرینی اویاندیرر. آل: لخوسه شربتی کبی . مور : سوم قاره طوته بکزر. قیرمزی : نه‌دراو صیریقده جکر ؟پنبه:کوکلم وارسنده . مائی: نظر بونجغی ، صاری : زوکورد تسلاسی . یشیل: تربه قپوسی ، افلاطون : برکوملك برطون ، خروس ایبیکی : نارچیچکی . قوندوز ؛ کیلمز کوندوز . تن رنکی : قومشونك دنکی. ویشنه: هایدی کیت ایشکه. اشته‌بونلر بکنلمز کبار اولمالی . مثلا ژیله قیرمزی ایسه ، پلوزی صیرمه رنکی خفیف قیرمم. یوق... یچمی (آنتر قوت)دن یوقاری طیرطیل ویا بلبل طیرناغی دیکیش اوزرینه سریه بونجوقلی صاری قطیفه

مایونزلی آتشی ایسه ژیله کول رنکی آچیقی ، اوستی اوفاق بوطونلی ویا قالقان صیرتی دوکمه‌لی اولمالی. آه! نه ظرافت! تیرشه مائیسی ایپک عنادینه قولسزغاننلر ،غانتلر اوزرنده بری صارماش طولاش، دیکری اوطورتمه، صیوانی ، دها دیکری چپ چوره پرلانطه ایشلمه‌لی یوزوکلر کلملی . آچیق هوائی یانلری کل دنتللی ، مانتلی ، کمیک ، بوکه صاپلی شمسیه‌یه اصولجه طیالی طورمالی طارمی طار، دوزمی‌دوز پارلاقمی پارلاق برایسقارپینی چکمه‌لی بو بولده کوشه‌یه قورولمه‌لی. انظار احتراص یوزندن قایدیراق کبی کچوبده ؛

بختیار اولمقده کوچ عالمده آه

مصراعنی اخطار ایلدکجه درون چشم استهزادن !

هیهات !

اوضاع تمایل پنجره‌لردن فیرلایه‌رق قاپلومبغه باشی خروجنی آکدیروبده: لسان سودا مآل حال :

آنم روح روانم سون اولسونمی سنی

دیدکجه سینهٔ بی کینهٔ عشق فریبدن :

هاح! هاح! های! ندالری چیقمالی . هله بری یا کیلوبده:

کولرسك کولدورر اکلندیریرسك

دیه عشق وهوس آره‌سنده مخیر بر کوسترشده بولنورسه وار یا ! درحال ابروی سپهرنك چاتیلوب واوموزلرك اهتزازیله حاصل اولان صدای انفعالدن :

سنی سومك دكل آرویكه یاقام بالله

معناسی آكلاشیلمالی . آقشام عودتده خانه‌ده كیلره :

— آمان . . . كیمی كولر ، كیمی سوز آتار ، كیمی ییلیشیر . هله‌اویله دكلی خانم ؟ انسانی كندی حالنه براقمازلركه . . بو اركككلرده آرتق . . . دیملی .

تازه حوادث :

(شو بروسه‌نك كستانه‌سی . اوقه چكر اوچ دانه‌سی) . بیت مشهورینی آ كدیره‌جق بر حادثه‌نك بكلر بكنده وقوع یافته اولدیغی ولحم وشحم وجسم وعظمنك زیاده‌لكنه بناءً (اشك چكمز) دنیلدیكی مطبعه‌مزه بیلدیلیور .

٧٤ .

قومدی . بر پرده

بر فصل .

(پرده آچیلیر آچیلماز بر باغچه . باغچه‌نك صاغ طرفنده بر كتاب پیكه‌سی . اوزرنده یكی اسكی شعر مجموعه‌لری . بری ستره ، پانطالون ، قالوش قوندره‌لی ، آز قالبسز فسلی ، صاچلی صقاللی ، سیاه قراواتلی ، شمسیه‌لی . دیكری ظفر فسلی ، صفر قالبلی ، ماقفرلانلی ، دیك یاقه‌لی ، شانژان قراواتلی ، پنار دونز ژیله‌لی . پاچه‌سی بول ، دیكر یرلری طار ، اولوقلی پانطولونلی ، لوسترین ایسقارپینلی ، باستون كشا ایكی ذات قونوشیورلر .)

دەقادان .

طوب آتان ! بویلەمیدر تشبیهات
ادبیاتە صیغارمی ؟ هیهات ! . . .
قرە کوزلی کوزلم آهولر
سنی زنجیرە چکن کیسولر
وعرق محشرەدك بر مستی
وبتون اللرە کیرمش دستی
بونی ژان ژاق روصو کورسە اوتانیر
بلکە ویقتور هوغو دە صاچمە صانیر
سزدە (غو) قالمدی یوقدر (پوئەزی)
(پال پی‌تاسیون دوکور) آلمازمی سزی ؟
طوپ آتان
دەقادان ! یك خوش اولور باستونلە
شورادە اوینار ایسەك غارسونلە
بونی (رایناخ) بکنیرمی عجبا ؟
خیلی مضحك کلیور شمدی بکا
دەقادانلقدە اولورمی بویلە
سزە یك خوش کلیورمی سویلە
پنبە آطلسلی یشیل رؤیالر
مائی جانفسلی صاری خلیالر
مبهمیت ایلە مشکوکیت
بزیدە ایتدی قرین حیرت .

دەقادان

وبو سوز «وولتره» عائد اولەجق
قیریتیکدن نه زمان قورتولەجق
عجبا وارمی فضولی بوراده
طوریبور روحیٔ بغداد شوراده
بزدەدر وارسه کزیده اسلوب
لاجوردیٔ ادبدن محبوب
زردیٔ چهرهٔ فرق خامه
پنبهٔ بهرهٔ شرق خامه

طوپ آتان

طوپ آتانلر دەقادانلردن ایمش .
دەقادانلر طوپ آتانلردن ایمش
شهر مکتوبجیسی بویله یازدی
اوده وقتیله براز حیلازدی
دەقادانلرله ایی اکلندی .
شیمدیده اورتەیه چیقدی کندی
شهر مکتوبجیسی بویله کیدیبور .
سزه کل بزلره بلبل‌می دییور ؟
عجبا مقصدی نه ؟ بر تنقید
سزی ایمکده خطادن تبعید

دەقادان

(سەرییو) اولمالی بو ای طوپ آتان
مائی کوزلکله بنی مفته صاتان
اقتدارك وار ایسه ای کمراه
یازمالی پنبه ، یشیل ، مائی ، سیاه
تیرشه رنکنده قرار ایتملیدر
صوکره بون مارشەیەدك کیتملیدر
(مەدیتاسیون) (لەنووول) بشقه اثر
کورمدم بونلری اما نه کدر ؟
الویرر که دەقادان اولدم بن
وامینم . . . رافادان اولدم بن

طوپ آتان

سنده وارمی عربه سوداسی
شیماریق بر چوجغك خولیاسی
بکا کل ایله رفاقت کوزلم
اسکداره کچەلم اکلنەلم
دیمم آرتق سکا حویلا ! چوجغم
عقلکی باشکه طویلا چوجغم !
کتابجی : (بردن بره کورینەرك)
طوپ آتانلر ، طوپ آتانلر سزه بوم !
دەقادانلر . دەقادانلر سزه بوم !

(شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندا)

٧٥

تازه تازه حوادث :

برکات تناسله مثال :

شهر شهیرمزده لیل ونهـار دنباله بدوش اضطرار اوله‌رق دور اسـواق و یاتوب قالقه و ییوب ایچمه صورتلریله دغدغهٔ عالمدن کف دامن مشـاق ایدن برقایش باجاق کچنلرده آیاس پاشاده برخانه‌نك باغچه‌سنده اوجاع و آلام‌حملیه‌نك شدتنه‌ومحافظهٔ جنس مقصدینك حسیات حیوانیه‌یه بخش ایلدیکی غیرتك فرط غلیان وحدتنه بنـاءً اولا بش وبرهفته صوکره دخی ینه بش یاوری دنیایه‌کتیردیکی وبونلردن برنجی بشلرك پرنج قازه‌ویسی ایکنجی بشلرك دخی پترول صندوقی درونده اسکان ایدیلدیکی صورت مخصوصه‌ده بیلدیریلیور. سوروسنه برکت !

§ (راوند هندی . کوچك بك طـایه بیندی) دیه کلن کچن بك افنـدی‌یه قارشی ال چیرپه‌رق ، کوبك آته‌رق اعلان شـادمانی ایدن کاغخیلردن بری هر نصلسـه کوشه‌ده‌کی اختیار عطار لحیه‌داره کوجنمش وفوران غضب وانفعالی آره-سـنده اورته‌ده طوران طونج هوان النی پك زیاده بکنمش اولمغله آقشامه طوغری دکانی جامی وچرچیوه‌سی شکسته وبی چاره‌یی خسته براقدیغی صورت مخصوصه‌ده خبر ویریلیور .

چوجقلره ایلیشمیك !

§ برزماندن بریدر قره قولاق ، کچه، قانلی قواق و طاش دلن صولری موقعلرینه عین حیات ودخانه وشربتخانه بنالرینه

هیکل ممات نظریله باقان توبه‌کذاران زمانه‌دن برینك لچین آقشام وجودینه عارض اولان طوروجق ؛ علتنك ویردیکی تعب درمان کداز اضطرابه تحمل ایده‌میه‌رك پورتقال کوفه‌سیله لیمون اسکله‌سندن فك لنکر اقامت وکوزلر قپالی ، اللر آصیلی اولدیغی حالده سالماً وآمناً اوینه مواصلت ایلدیکی صباحلین جبین آتشیننده اوقونان نقش وخط خونین مآلندن استخراج ایدلمش ایمش .

آه ! صوك قدح آه !

بوایشلری باشه کتیرن هپ سنسك .

§ اولکی آقشام یل ییه‌رك یلکن کورك صوك واپوره یتیشمك اوزره صوك ایستمله طبانه قوت کوپری‌یه صولت ایدن جانطه‌لی برینك هر نصلسه پوتیننك اوچی سکز سانتیمتره ارتفاعنده بوی کوسترن وابر نیسان ایله براز دها یوکسلن قیلاغوز چیویلردن برینه ایلیشمکله درحال اوراده ناصیه‌سای وقف اولدیغی حالده سقوط وچانطه درونندن هول جان ایله فیرلاین پورتقاللر اورته‌یه ظغ ایمقله برابر بعضیلرینك آغوش بحره هبوط ایلدیکی هرکون برنوعی مشهود عیون وقهقهه بخش حاضرون اولان احوالدن اولدیغنه بناءً تفصیلندن صرف نظر قیلندی .

§ یکی چیقان (ظفر) فسلرینك تطهیر وتعمیری و شکل مناسبه افراغی ایچون اسکی زمان قالبلرینه احتیاج مس ایتمکده و اوزون چارشوده دخی برزماندن بریدر بوجنس قالبلر حادهٔ

اعمالدن کچیریله‌مامکده بولنمسنه مبنی صفر نومرو کیدنلره کوکصو ساقسیسی ، کناری تپه‌سی برکیدنلر خروس اوغلنك یارم‌اوقه‌لق چای قوطیسی وعصبه‌سی قیصـه کیدنلره اوچیوز درهملك بال تنکه‌سی وا کری ، سـیلوری ، مولویخـانه ، طوپقپو ، ادرنه قپولریله قره‌جـه احمـد ، طوبـاز دره ، چوروکلك ، زندان آرقه‌سی ، قار یاغدی وحصـار قبرستانلری مجاورین سـکانته دخی مزار طاشی قالب نمونه‌لری توصیه‌سنی حاوی وارد اولان ورقه عائدیتی حسبیله کلاهجی اوغلنه ارسال قیلنمشدر .

٧٦

ظهور نشئهٔ مثلث ایله نغمه کنان وافتـان وخیزان واصل سرمنزل جانان اولان برباغری یانیق عاشـق حیران ، دق باب مرام ایده‌جکی صیره‌ده چهرهٔ عبوس شـبخون ایله تلخکام وکندی کندیسنه :

— های شیطان های ! شمدی نه سویلیه‌یم ؟

دیه شکوه خوان بخت نافرجام اوله‌رق زمانك مروری وسوقاقدن اوته‌کی بریکنك عبوری حسـبیله شـاشیرمش واك نهایت :

— آمان قارنم آغریور . سزده زنجفل وارمی ؟

دیه‌بیلمش ایسـه‌ده غایتله پس وقالین وحدت وشـدته مقارن برخطاب پرعتابك :

— بورالی اولەجقسك . کوشەدەکی اجزاخانەنك :

«کیجەلری آچیقدر »

لوحەسنی کورمدکمی ؟

طرزنده عکس اندازسامعهٔ عجاب اولمش اولدیغی موسوسین شب زندەداران زمانه طرفلرندن روایت واوتەدە برودە کولە اوینایه حکایت ایدلمکله هم عیناً وهمده مألاً درج وتزبیرینه مسارعت قلندی . اولبابده .

§ بن سنکم سن بنم
ای مەزمین تنم
بلبلك اولسەم نه وار ؟
کلبدنم . کلشنم
سینەمه باق یانغەدە
صانکه ایری کلخنم
هجر وفراقك ایله
دوزخ اولور مسکنم
شویله قونوشنەق نولور ؟
ایشتەآچیق روزنم

غزل بی نظیرنی انشاد برله ظرف سنك احتوای وصلته ادخال ویاندەکی باغچەیه حیزله ارسال ایدەرك طرف بنا کوش دقتی جوابك جهت ورودینه دوندیرمك صورتیله اشتغال ایدن ناشکیبان وصالدن برینك :

— آمان باشم !

دیه آشجی قادینـك فریاده آغاز وبو کره حقیقةً معصوم اولان محله اطفال وسکنه‌سی غیابنده انواع انکسار وشتمه بدل اوراده‌کی طاشلره ایصال دست دراز ایلدیکنی ایشیدوب کورمسیله درون حسرت آشیانه‌یه اختفا ایلدیکی محلندن باتذکره اشعار قیلنیور .

§ کنغریدن بروجه آتی یازیلیور .

(درعلیه‌ده یکی تورین عمم اوغلی ایره‌جب بشه‌یه سلام ایدرم ، عمته‌مك دونوری اوغلی ازبوداغه سلام ایدرم . مش چه‌چه‌مك قاینی جوشقونه سلام ایدرم . منداواله کیدن قانم ایکی‌مازاق قیصیغنده صاغلقله دوندی. یکن اوغلی‌طورمش کلن صواش آینـده اول طرفه واره‌جق زاخرالری طاحان پازارینه ایلتوب صاتدقدن صکره بورجلره ویره‌جکم. کوچك نصوح نصوحـدن اول طرفه کله‌جکم امه یول خرجلغم یوق. بکا طاوارمازاغنه قدرالتی یکرمیلك کوندور.)

نه دیرسکز ؟ دیرکتور بك، کوندوره‌لم‌می ؟

§ بندن پوسکول مسئله‌سنی صورانه جواب .

عزیزم !

پوسکول فس‌اوزرنده معانیٔ عدیده‌یه اشارتدر. هرطرفده قوللانیله‌بیلیر. ساده‌جه اوکده اولور وفسك قالبی یرنده بولنورسه اثر ذهولدر . یوق . یار تکمه‌سی اوزرندن آشوبده اوجی آلنه طوغری اینرسه چینغاره ایواللهم وار دیمکدرکه قیباق معناسنده کلیر . بعضاً صوله توجه ایدر . بونده‌ده نظر واردر.

قولاغك قوسنه عموداً واقع ایسه (چاچاما سلام) ه ، دكلده یا (اوكه) ویا آرقه‌یه طوغری ایسه (ایلیشمه كیفمه) امرینه دلالت ایلر. صاغ طرفده بولنیشینی تفسیر ایدنلر «آورته كسرم» معناسنی اشراب ایتدیكنه ذاهب اولیورلر. ایكیلك اوجی آرقه‌یه ناظر اولوبده آرددن اوكه آتمه صورتنده پوسكوروك طور مسنه كلنجه (اویله‌ده اولور بویله‌ده اولور) قولنی ناطقدر. بوندن اوته‌سنی فسجی ناصبه ویا ایپكجی آغوبه صورك . بو اوضاع عدیده‌یی كركی صاران مائیلی ایپكلی (یاردن آیرلدیم) ده‌ده اهمیت مخصوصه وار ایمش ایسه‌ده بن حالا چاقه‌مدم .

۷۷

اسرار مطبوعاته دائر ...

غالبا بزم دیركتوری انصافه كتیره‌جكلر ! كتیره‌جكلرده ایكی مقالیكه صاتیلان معلوماتی بر مقالیكه صاتدیره‌جقلر. اولور آ. یاپارده . ایسترسه بش پاره‌یه‌ده چیقاریر . فقط نصل یاپار بیلیرمیسكز ؟ صباحلین طوغریجه وایركنجه كلیر . كوزلكنی طاقار . فسنی آتار . اوكونكی غزته‌لرك اك روحلی ، اك جان آله‌جق حوادثنی (باش یازیجیلق) مقامنه مخصوص بر لسان ساده ایله خلاصه ایدر . ایدركن شهادت پارماغنی جنغراغك دوكمه‌سنه طوقوندورر. فرانسزجه مترجمی كلیر. صورتی آصه‌رق :

— بوكون كلن فرانسز غزته‌لرینی خاشلایوب خلاصة

الخلاصه‌سنی چیقارمه‌لی . پوصه‌سنی آتمالی. دیر. ینه او پارماغنی ایکنجی بر دوکمه‌یه باصار. آلمانجه مترجمی کیرر. اوکنه باقه‌رق :

— ویانه پوسته‌سنی ایجـه یوقلامه‌لی . بر شی قاچیرمامه‌لی دیر. اوچنجی دفعه اولمق اوزره بردوکمه دها باصار . انکلیزجه مترجمی اوکده، عربجه مترجمی بر آدیم کری‌ده اوله‌رق قارشو سنه دیزیلیرلر .

— تایمسـه ، اسـتاندارده ایجه کوز کزدیرملی . مهم کوردکلر کزی آلمـالی . بکا باق ! عربجـه غزته‌لردن بر شی آکلایه‌میورم . هیـچ برحوادث ویرمیورسـك . ثمرات‌الفنوندن هنوز طاده‌مدق .

دیر . دردنجی بر حمله‌ده مصحح ایله برابر اوطوران جیلیز محررك تپه‌سنه طوقونور . عرض اندام ایدر ایتمز :

— ترجمه‌اوطه‌سـنك ویردیکی‌مسوده‌لری چابوجق‌وکوزلجه تصحیـح ایدوب درحال مرتبخانه‌یه ویرملی . هایدی ! ..

دیر . دیدکدن صکره بر دها بر دوکمه‌یه باصار . ایچری‌یه کیرن قپو اوشاغی موسـیو جونه :

— مکـتوبجی‌یی چاغیر . (بنم اوطه‌نك زیلی ، دوکمه‌سی ، فـلانی یوقدر) امرینی ویررکن باش مرتبی‌ده جلب ایچون مرتبخانه دوکمه‌سـنه‌ده بر پارمق باصار ، بن پالدیر کولدور یوقا ـ ریدن اینه‌رك ، او برق شتابان کبی آشاغیدن چیقه‌رق برآنده حضورینه کیره‌رز.سلام وثنادن وخاطر شریفارك استفسارندن صکره :

— ایرکنجه یازارسه‌کز نمنون اولورم ایشته (معلوماتی)ده دیدیککز کبی اون پاره‌یه ایندیردم . استانبول خلقی کوندوزك حوادثنی آقشامه طوغری اوقویه‌جقلر . تلغرافلر ، پوسته‌لر هپسی یکی ! . بیلمم که دها نه یاپه‌یم ؟ دیه حسبحال ایدر . وباش مرتبه دونه‌رك :

— ساعت بش بچقده غزته صحیفه حالنده بولنه‌جق نه‌لازم ایسه آل ، یاپ! دیر . باش مرتب بر معتاد صیریته‌رق کیدر . بز ینه باش باشه ، قاش قاشه قالیرز .

§ شقا دکل . اکر معلومات اون پاره‌یه اینه‌جك اولورسه بن‌ده ایشم شیق! شو وسیله ایله هرکون استانبول غزته‌لرینی اوقورر خلاصه‌ده بن یاپارم . کوله اکلنه یازی چیزیرم .

§ (صباح)ده حیات مطبوعات صاحبی اولان ذات وقتیله (اقدام) ده سهو مرتب اوله‌رق (جاهد)ك «جاهل» دیزلمسی اوزرینه قلباً حاصل ایتدیکی اغبراری بردرلو یکه‌مامش اولمالی‌کی نائلیء قدیمك : «هوس جاه ایله جاهل متلاشی کورینور .»

مصراعنی حاوی اولان قطعه‌یی علی‌العجله تنقیده کیریشه‌رك کهکشانه قارشی باقدیغی شعلهٔ تحلیل ضیاسنده :

«هرکسی کندی حالنه براقه‌رق «آکلامیورم» دینلره اکلادیغك اثرلری اوقو !» نصیحتنی ویریور . فقط بویا کاش! بز هم آکلامغه ، هم آکلاتمغه محتاجز . مجبورز ، بو پیاسه‌ده کوتوری سوز اولماز ، اولمیاجق ، اوله‌مازده .

§ ترکجه‌نك لزوم تعمیمنی مؤید بر مثال :

افندی ایله اوشاق .

اوشاق — « قپودن کیره‌رك » افندی ! حطب کلدی .

— سویله براز قهوه اوجاغنده اوطورسون .

— ....

— نه طورییورسك ؟

— افندی حطب کلدی .

— دیدك آ. قهوه اوجاغنده اوطورسون .

— آدام فلان دکل افندی . آ کلاته‌مدم . اودون کلدی .

— بمله اکلنیورمیسك ؟ ها ! اوکجه حطب کلدی دییور

صکره اودون ! چیق طیشاری‌یه !

٧٨

غلطه ، بك اوغلی ، ببك ، بون بون مشهرینه دونمش استانبولده‌ده طرف طرف قوری یمشجی جادرلری قوریلیور . فقط نه خوش ببکلر ! زیللی ، زیلسز ، کوزنی قپایوب آچانلرك ، بزم قادینلردن بعضیلرینه ماشاء اه دیدیرنلرك ، چوجقلری ساعتلرجه دکانلراوکنده طوردیرانلرك ، جیمناستیق وضعیتنده طورانلرك ترامپت قوریلنجه آکلاشیلماز بر هوا چالانلرك ، تکرلکله یوریینلرك حدی حسابی یوق .

§ یمشجی چادرلرینه‌ده دییه‌جك یوق : ایری بادم شکری ،

الما ، پورتقال ، طاتلی لیمون ، خرما ، کستانه ، فندق ، جوز ، نار ، آرمود ، قوری اینجیر ، بالجیق اینجیری ، رزاقی ، دیش بادمی ، ایشته بونلرك جمله‌سی آیری آیری برر موقعده بولنیور . چادرده ، چادرك اوکنده مطلقا قوم قپو ، صماتیه ، لانغه ، باتق بازاری بالقجلغندن آزمه ، طولومباجی رئیسلکندن کلمه ، محلّه‌ده قباداتی طانیلمش ، قره بیچاق آلتون اولوق ، آصمه‌لی ، اینجیرلی ، بیوك مسلم ، اوزون اوطه‌لر آقشامجیلرندن سیاه ، پوسکوللی یاندن آتیلمه ، یاردن آیرلدم صاریلی صفر فس ، قیوریجیق پرچم ، چیزیك بر آلن ، اوزون ، کوزینك اوزرینه طوغری متمایل قیرانته قاش ، آز قاتلی کرپیکسز کوز ، شکلی هر شیئی آکدیران برون ، اوزون بیق ، یارم ساعت اول تراش اولسه ینه قیللری درحال چیقان یناق ، چکه ، قارارمش دوداق ، بوکلوم بوکلوم کردنلی ، مائیلی منتانك آلتندن صیریتان کوکس کاکلی ، صیرتی صیره‌لی ، اوکی قطیفه جبکن ، بیاض قوشاقلی قولك بری باتق ، دیکری آناختار دوکمه‌لی ، شهادت پارمغی قالین ، مهر کبی اکلی یوزوکلی ، مور رنکده یانلری بر ایکی پارماق اکیلمکده زهلی پانطولونی ، ماوی تیره چوراب اوستنه چکیلمش یمنیلی بری طورور . بو — تشبیه جائز ایسه — او مشهورك مهندسیدر . کانی کچنی کوزیله اولچر ، الندەکی ترازوسیله طارتار .

چادرك ایچروسی غالیاردا رنکنده کاغدلردن یاپیلمه

اویمه‌لرله مزیندر . ایشته بو ترتیب بزده (ییل باشی)نك قریب الحلول اولدیغنه اشارتدر .

§ بزم محرمده (هوی غوی غوی)ه چیقدقلری کبی بو اثناده‌ده کاغدله مزین فنارلر، داربوقه‌لرله ارکته‌یه چیقارلر. دها شمدیدن فستانلر حاضرلانیر ، مدالیونلر سیلینیر بیله‌زیکلر تعمیره ویریلیر ، یشیللی ، آللی ، ماویلی قورده‌لالر آلینیر ، پودره‌نك ، دوزکونك ، آللغك اعلاسی سچیلیر ، بونمارشه ، بازار المان ، قوقوجی دکانلری ، تحافجیلر، کزیلیر ، زورناجی‌یه چالغیجی‌یه پی ویریلیر. قارشی‌ده دوست‌صاحبی اولانلر احبابنی بر بر کزر، دعوت ایدر. تام او آقشام ساعت یارمه کلدیمی، چیچکجی ، آطه ، درویش، وندیك ، اوچ کاین، سیدیکلی سوقاقلردن بر ولوله‌در قوپار ، ساعت درتده یواش یواش جام، قدح ، صراحی کورلتیلری چیقار . نعره‌لره میدان آچیلیر ، رقصلر باشلار . غازینولرده قمار پیکلری دوزولور ، مجار ، قالیونجی ، یکی شهر ، ترلا باشی ، دولاب دره‌سی ، پانقالتی آلتلری ، کمورجی سوقاغی ، اوستی ، مردیون آره‌لری ، قشله آردی حمامنه قدر غلطه میدانی، بالوزلر ، ییقیلمه‌مش اولایدی معهود خاناکی ، قره‌مانیو ، ینه قومرس ، ینه قورون ، خنجاخنج طولوب بوشالیر ؛ فقط کاغدخانه موسمندن باقی طودی شرقیلری قارناوالده بر دها عرض اندام ایتمك اوزره بو کیجه‌دن اعتباراً دهان نغمه‌کاردن ساقط اولور .

§ ییل باشنده اك زیاده مظهر رغب اولان چالغیجیلر ،

یاقومی ، مصدیق ، قندیل ـ احمد ، کانجی شرف ، لاوطه‌جی آرتین ، قانونی حاجی بغوص ، ایری باصان قاپریل ، کانچه‌جی نیقولی ، چبغیرتمه‌جی خورشید ، خواننده آغوب ، مجارلی پارسیخ ، یاسف ، سه‌تایك اوغلی وامثالیدر . بونلر ایکی قسمدر . بری بوغار ، بری اوقور . بوغیجی صنفی اوطه‌دن اچری کیرر کیرمز تبسم ایدنی ، آلتمشلق توتونه ایالك ال اوزادانی ، قدحه برنجی صاریلانی ، سزی کچن سنه‌ده کورمشم دیینی ، النده‌کی دفی ویا لاووطه‌یی براقوب سوزه قاریشانی . مشتری‌نك بربادهٔ مصاحبتیه‌ده دیکریله لاقرده احباب اولانی ، ایچسه‌کزه ! حطاب سخاوت مندانه‌سنه : سایه‌کزده ایچیورز دیه مقابله ایدنی ، آتیلان مجیدیه ، چاریك ، یوزلك ، ایکیلکی یره دوشمه‌دن هوادن آوجنه آلانی ، اورته‌لق جیوی‌نجه ایالك اوکجه قالقوب مساعده ایسته‌ینی ، قضارا راقی شیشه‌سنی ، بیره قدحنی دویره‌نی ، ایشی سرخوشلغه اوریب صیویشانیدر . فقط بونلر او درجه برمهارتله یاپیلیرکه اکله‌نن‌لر کویا فرقنه وارماز . اوقویانلر قیامت قوپاریر .

§ بونلرك هیچ بر معامله‌سی کوجه کیتمز . بر سیغاره‌لك توتون آلیرکن پاکتك یاریسنی کوز کوره آووجلرینه نقل ایتملری کیدر . یا پاره‌نك آردی کسیلنجه قورنازلرینك صورتنه نه دیرسکز ؟ کویا آلاه‌جغی وارمش کبی اغبرار کوستریشنه نه بیوررسکز ؟ بك اوغلنه مخصوص لسان ایله یواشجه :

— آینه‌سز ! دیدیکنی ایشیدیرسه‌کز نه اولورسکز ؟ ایشته خیر بونلردن چیقار . براز آلینغان اولانلره خیز بویله

ویریلیر. صاحبخانه پتالیاجی قویمش ایسه کیسه‌یی تسلیم ایتمه‌دن بشقه چاره یوقدر. اوته‌کیلرده برر ایکیشر مجیدیه ویردیمی آرتق ایش بیتر. صرافدن کمال منت ایله‌قالدیریلن اوچ فرانسز، ایکی انکلیز، درت مجار، اودن آشیریلان بش التی محمودیه بوزوقلغی، برر برر چکیلیر. فقط بو اخذ واعطاده چاریکك ایکی طرفی‌ده سیمسیلك اولسه بلا مانع تداول ایدر. صباح اشکنبه چورباسنه، تونله، کوپری‌یه پاره قالیرسه او خوواردا بختیاردر. هم ایی اکلنمشدر. آنك ایچون قورنازلری چاکتك صاغ یان جیبنه بر ایکی چاریك آتار، چفت تونل بیلتی آلیر، یلکك اوست کوزینه‌ده برغروش ویا بریکرمیلك یرلشدیرر. بوتهیئات اوعالمه مخصوص حرکات احتیاط‌کارانه‌دندر. نه اولور نه اولمازی بیلنلرك معرفت مخصوصه‌سیدر.

§ قمارده بایلانلر ثابتك:

کیجه فصلنده شکم خوارەلر کیدر میدان

دیدیکی کبی ماصه‌دن قالقار قالقماز او او طولاشیرلر. بیلدك کوردکلری یره چومولوب اوطوررلر، صباحجی قهوه‌سنده. اویومه‌دن چالغی ایله دم کذار اولمق، سوکوش طاووقدن، قان پورتقالندن، هدیه المادن، معهود خرمادن یمك آره‌ده، صیره‌ده. چالقمق، شرقی‌یه‌قاریشوب باغیرمق، حصول‌انتظام عشرته نظارت ایتمك، اوفاجق اونلقدن آچیلان اوتوز بره، ماقایه، باربوته، پاسا‌تەیه، فاراعونه قاریشمق، اون غروش ایدینیر ایدینمز طراپوله‌یی اله آلمق، جوبه‌بیلیرسه صویمق، صباحلین،

چوربایه اشتراك ایتمك . اوكله‌یه طوغری اوه دوشمك البته خیرلیدر .

§ ییل باشی صباحی آقشامك نشئه‌سندن بیزار اولانلری كورمك ایستینلر براز كبارجه‌لرینی پایی‌ده، قیریستالك آلتنده‌كی شكرلمه‌جیده. رووایالده، شویله‌لرینی اشكنبه‌جیده، بقالده، قالیونجی قوللغنده ، قسطیده ، غلطه‌ده صیره قهوه‌لرده ، بوغاچه‌جینك یاننده‌كی فابریقه‌ده، كوپری باشنده تونل آغزنده، ماپرك اوكنده، آطه قهوه‌سنده، بالق پازارنده ، لیمونده حلبلی اوغلنده، حاجی بكده ، بقله خاننده ، طاش خانده ، بعضلرینی‌ده ایكی قپولیده غازوزجی كوفه‌لری یاننده ، اجزاخانه‌دن چیقاركن، اجزاخانه‌یه كیرركن ، یولده دوستی بر دوقتوره دردینی آكلاتیركن ، قرنفیل ، هندستان جوزی چیكنركن، یوغورت یركن ، لیموناطه، پورتقالاته ایچركن، كوزلرینی اوغوشدیركن، كوشه‌ده اویوزكن، اوكسوررکن ، سرسام سرسام یورزكن، ترامواینك یوروسندن ، آرابه كورلتیسندن قورقاركن ، چارپوب سنده‌لیه‌رك دوشه‌ركن، كوپری مأمورلریله غوغا ایدركن. آدم كوزتلركن، آرابه‌ده ، ترامواید‌ه ، قرائتخانه‌لرده ، میخانه‌لرده صیزاركن صباحه قارشی ، صباحلین ، قوشلقده ، اوكله وقتی ، ایكندی‌یه طوغری، آقشام اوزری اوه دونركن كوره‌بیلیرلر . كیجه‌سی اولانلر ینه قالیرلر .

§ مكتوبی بیتیرمك اوزره ایكن قپو چالنه‌رق :

نائل بك كلدی دیدیلر . نائل بكی بیلمه‌مك اوله‌ماز.

کندیسی اجلهٔ خوشگویان زمانه‌دن اولوب موسیقی‌یه اولان انتسابنی هر شرقیدن بر مصراع ، بر نغمه آله‌رق هر زمان هر استناد یکی وقت اوقودیغی نیم بیاتی شرقیلریله و فلسفه‌ده اولان اقتدارینی :

— انسان یر ، ایچر ، گزر بر مخلوقدر دستوریله اثبات ایلمشدر .

مشرب رندانه‌سی آنی اکثریتله بی‌قرار قیلدیغی کبی خاطر نوازلغی آره صیره زیارت احبا صورتیله تجلی ایلدیکندن او کون دخی بنده‌خانه‌یی تشریف ایتمشلردی . خوش بشدن، قهوه ایچوب بر سیغاره تللندیرلدکدن صکره نگاه مخمورینی بعدالعطف اثنای مکالمه‌ده نظردن صاقلایان کوزلرینی قپایه‌رق :

— ییل باشنه مخصوص اولمق اوزره بر تصویر یاپدم‌دیدی. درحال تماشاسنه جان آتدق . حقیقةً لطیف ! صاچلری طپوقلرینه قدر دوشمش، ابروسی، مژکانی ، رخساری، غبغبی قیرمزی قورشون قلمیله یاپیلمش ، بش پارمغی‌ده آیری آیری ترسیم ایدیلن اللری ایکی طرفنه عموداً طاقیلمش بردختر.

۷۹

بندن فاره‌لر حقنده سؤال صوران بك افندی‌یه :

ایریجه بر قپان یاپدیر. کیجه‌لری ایچنه کیر. یات. اوله‌مدیغی تقدیرده آنارله بر صورت تسویه بول . اویوش. فکر استهزا-

کارانه‌کزله بو درلو مسخره‌لق ایده‌جککزه دردینه درمان اوله‌جق بیویه‌جك بر تکر بولوب کونده یارم پوزسیون جکر اعطاسی صورتیله یانی باشنده اویوممه آلیشدیر. اوك آلتی مساعد ایسه بر بقال دکانی یاپدیر. زیرا بو کبی دکانلر خانه‌لره شرینغه ویا مسهل کبی تأثیر ایدرك درونده نه قدر حیوانات مضره و متنفسه وار ایسه جمله‌سنی آشاغی‌یه چکر. مساعد دکل ایسه قومشونك کیلاری طرفنه بر رهکذار آچ. ترامبه صورتیله چکینسونلر. بزم بیلدیکمزه کوره اوطه‌لرده بو قدر فاره اولمیه‌جق. عجبا سز (الی خلاء الناس) ده‌میسز بیورسکز؟ میرم.

§ ایکی عقلا دنبه‌لکلرندن اولوب (ازسلالهٔ آدم. عبده حاجی بادم) عنوانی طراز لوحهٔ اشتهاری بولنان بر ذات شرکت خیریه حقنده ایکی سؤال وایکی جواب ارسالنه عنایت بیورمش اولمغله بروجه زیر درج قیلندی.

س ـ ناس کوپری‌ده، اسکله‌لرده واپوری بکلر ایکن عجبا شرکت خیریه واپورلری اورته کوی اسکله‌سنده‌وقت حرکتدن بشقه دها نه بکلیوب طوررلر؟

ج ـ استانبوله اینه‌جك اولان شرکتك بیوك مأمورلرندن برینی (شیق!)

س ـ مادامکه شرکتك اصول سیر و حرکتنده بویله بر توقف مجبوری وار ایمش. نه ایچون اعلانلرینه درج ایتمیور؟

ج ـ شمدیلر اصول تصرفه اصول سیر و حرکتدن زیاده اعتنا قیلنمق ایجاب ایتدیکی ایچون (شیللق !)

§ اکسیك اولمسون . عبده حاجی بادم بك کرك اثر فکر ایجادی و کرك سعی انتحال و اجتهادی اوله‌رق خیلی مسائل مهمه‌یه دسترس اولمش وبو کره مطویاً یوللادیغی ورقه‌یه انظار ارباب دقتی جالب بر قاچ سؤال دها علاوه ایله‌مشدرکه لطافتی سببیله آنلر دخی ذیل ایدلدی .

١ — کوکدن طولو یاغارده نیچون بوش یاغماز ؟

— مکتوبجی —

سنك کبی بوش بوغاز چوغالیر دییه .

٢ — قوری چشمه وارده باش چشمه نیچون یوق ؟

— مکتوبجی —

سنك کبیلر صولانمسون دییه .

٣ — باغچه قپوسی وارده باغ قپوسی نه‌دن یوق ؟

— مکتوبجی —

کیرر . اورته‌لغی بر برینه قاتیشدیررسکز دییه .

٤ — یخنی قپان وارده پلاو قپان نه‌دن یوق ؟

— مکتوبجی —

قپارمیسك ؟

٥ — کاغد خانه وارده قلم خانه نه‌دن یوق ؟

— مکتوبجی —

عمله‌سنه ارباب قلم دیه‌رك سزك کبی منشیانه رعایتده قصور ایدیلیر دیه .

تازه حوادث:

ادارهٔ مخصوصه‌یه اسکی حمام اسکی طاس دیین (اقدام) غزته‌سنده کورلدیکی اوزره ادارهٔ مذکوره واپورلرینک زنجیربند استراحات اولدقلری محالك (چوروکلك) نامیله تسمیه قیلنمسنه قرار ویرلمش ایمش . فناده دکل .

§ مشهور املاجی قنبر افندینك مژده سرنامه‌سیله ویردیکی اعلانده مندرج (عقل ایچون طریق بردر) حکمتنه کمال رعایتی حسبیله (طریق) غزته‌سندن ماعدا دیکر غزته‌لری اوقومامغه عزم وجزم ایلدیکی مومی‌الیهك دستور قرائت نامیله یازدیغی کتابده اوقونمشدر .

٨٥

سجع وقافیه‌یه وشعر وشعرایه دائر ...

تدقیق طبایع اربابی نزدنده معلوم اولدیغی اوزره سجع وقافیه دنیاوبری نثرك، دیکری شعرك عادتا قهوه دوکوجیسنك هینغ دیننك هینغنه بکزه‌ین توافق حروف واصوات باذن‌اه تعالی اطفال محلات ویکدیکرینه لاف یوتدورمق هوسیله وسیله جوی انطاق اولان اشخاص صاحبة المعلوماته ویرکی خصائص مبتذله‌دندر .
مثلا :

— الکده‌کی نه ؟

— ویشنه !

— (بردن بره و سوینه‌رك) آت كبی كیشنه !

ویا :

— شو كورینن نه ؟

— بولوت !

— سن بونی اونوت !

ویا :

— دكیزده یوزن‌نه ؟

— بالق !

— های قوجه آلیق !

ویاخود :

— بوقاچ ؟

— طوقوز ؟

— باشنه دمیر طوپوز .

كبی لطائف باره‌دیه هرزمان تصادف اولنور . فقط تا صغر سندن باشلایه‌رق دور ! كتهانه قدر دوام‌ایدن بومراق، عمومی اولدیغی قدر طبیعی دخی اولدیغی ایچون بوقبیلدن یكیدن یكی‌یه دیللرده دائر نیجه مضامین نادره‌دن برقاچنی شـوراجغه درج ایدییورم .

— بو نه ؟

— شركتك یكی اعلانی !

— یوق یوق. اداره پلانی

— الكده‌كی نه ؟

— توتون یاکتی !

— یوق یوق فیشقی دمتی.

— نه کوتوزییوسك؟

— میحیوتی شیشه‌سی !

— یاندی جکرمك کوشه‌سی !

— نه اوقیورسك ؟

— حیات مطبوعات !

— بیاتدر بیاتدر بیاتدر بیات !

— هفته‌لکلردن نه وار ؟

— ثروت فنون !

— عقلی قیصه صاچی اوزون

— دها بشقه ؟

— معلومات .

— طورمه هان اویقویه یات .

نه اولمش نه اولمش ؟

— تیره بولی اوکنده حسن پاشا

— اوطورمشمی طاشه .

تازه حوادث :

ادارۀ مخصوصه‌نك حیدر پاشایه ایشلهین بطیءالسیروالحرکه وسما بالهرکه. اوزون اکلهمه باجه‌لی وسکز نومرولی واپوری چنلرده سلیمیه پیشکاهندن آهسته آهسته کیتمکده ایکن نصلسه

ماكنه‌سنه نزول اصابتیله یوریه‌مز حاله کلدیکندن مرقومك برای تداوی چوروکلك اجزاخانه‌سنه تودیع ایدلمك اوزره اولدیغی اون بر نومرونك قپودانی طرفندن بحسب الاخوه رجا والتماس قیلنمشدر .

§ فرنك دوزینك مداوملری طرفندن وارد اولان بر ورقه مآلنه نظراً مذکور دوز قیشین حرارت ویازین طراوت بخش خاطر اولدقدن ماعدا نامنك آلمانجه حاضر وتمام معنالرینه کلمسی اعتباریله انسانی روم ایلی ترنلری سرعتیله رهرو مقصود ایلمکده ایمش !

٨١

اصول انتقادن دائر ....

استاد ادب وعلامهٔ ادب شهر مکتوبجیسی بك افندی‌یه .

(کمال عجز و افتقار ایله بویالادیغم شو منظومهٔ ناچیزانه‌می نظر کمالات اثر ادیبانه‌لرینه عرضه جسارتله برابر حق کمترانه‌مده توجهات شاعرانه‌لرینك بقاسی تمنیاتنه جرأت ایلرم اولبابده .

شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندا بك
افندی بنده‌لری

دهقادان

— ١ —

بر قیزارمش خیاله بکزتسهم
نار شمسدن یانیق شو سیمایی
عطفه تشبیهم اولیورمی اتم
اوقشامازمی سیاهلری ، مائی
کلسه لطف ایلسه بکا دهقادان
سویلسه بونلری یکان یکان .

— ٢ —

احمرار ایلهمش او سیماده
اولسه نیم سیه عذار مثلا
کلسه فکرمجه درعقب یاده
پنبه بررخ دیسهم خطامی آکا
نام الوانی ایلسه اعلان
لطف ایدر ذات حضرت دهقادان

— ٣ —

سایه انداز اولان او سیمایه
بر یشیل زلفی بولسه دل مقبول
مظلم اولمغله عکس ایدن سایه
فکر مذکور اولورمی نا معقول
اوزمه الله ایچون نی دهقادان
رأی تلوینی ایت بکا اتیان

— ٤ —

بن او سیمای پرتو افزایه
عاشق ودل ربوده اولمشکن
اوغرامشکن بیاض بو سودایه
لون تصویری سویله‌مزسك بن
رنك هیچیٔ عشقمه شایان
بر چشید و بر بکا آمان ده‌قادان

— ٥ —

لیل دیجور عشق ایچنده بنی
ازمه‌ده قیرمزی تفکرلر
فکر ایدنجه اومورلی آق بدنی
اشتداد ایلیور تحسرلر
نام سیمای اسود جانان
سبزکون ایتدی عقلمی ده‌قادان

— ٦ —

کیزلی بك چوق خیاللرم واردر
پورتقالی ، لیمونی ، الماوی
سویله‌مم شمدی اونلری بر بر
اونلرك هپسی عشقمی حاوی
سودیکم دلبر فقط جانان
آللی سودا کز ایتسون جریان

— ٧ —

ایلرم نور اصفره تشبیه
دلربالمك ضیای چشمنی بن
اولمسون قصد فی‌المجاز تکریه
فرقی یوق قهوه رنکنك صاریدن
بر یره جمع ایدلسه هپ الوان
اورته‌سندن چیقاردی بر ده‌قادان

— ٨ —

ای قیزارمش خیال بی امید
دهشت انداز صمت روحم اول
اختلاج اوزره ای سکون مدید
باعث صفوت سنوحم اول
بنده بخنم کبی بکا ده‌قادان
ایتمیور عطف نظرهٔ امعان .

— مکتوبجی —

صباغنه صد تبارك اه !

بو منظومهٔ ملونه‌کز ازهار بهاردن مرکب بر دستهٔ دلاویز سخن وصفنه شایان ! برنجی قطعه‌ده‌کی :

بر قیزارمش خیاله بکزتسه‌م
نار شمسدن یانیق شو سیمایی

شو بیت صنعت معنویه ولفظیه نقطهٔ نظرندن حقیقةً بدیع ! انسان هم دوشمش المایی آ کلایور همده :

النار فاكهة الشتاء
مضمون بليغنی درخاطر ایدیيور .
لیل دیجور عشق ایچنده بنی
ازمده قیرمزی تفکرلر
فکر شوخانه‌کزه دلالت ایدر . لطیفدر .

قیشین‌ده ینیر . یمکلر ایچون اك مقبول صالچه‌در . بو سنه بزده ازوب قوانوزه باصدیره‌جغز .

فکر ایدنجه او مورلی آق بدنی
طولمه‌سنه ، برده قیزارتمه‌سنه ، امام بایلدیسنه بایيليرم .
تام سیمای اسود جانان

بر آز مغلق اما ینه پاطلیجان اولدیغی نکته‌شناسان زمان نظرندن قورتوله‌ماز .

(آللی سودا) دن مقصدکز غالبا :
ای خون دیده بن دیه‌مم یاره دردمی
سن روی‌زردم اوزره کلوب ترجمانم اول

بیتنی ناطق بر صورت موجزه اولمالی .
ایلرم نور اصفره تشبیه
دلربامك ضیای چشمنی بن

دیدیککز کبی (قصد فی‌المجاز تکریه) صنعتنه تمامیله موافق . اکثریا صاریلق علتنده کوزلر بو حاله کیرر .

بر یره جمع ایدلسه هپ الوان
اورته‌سندن چیقاردی بر ده‌قادان

برجسته !
اوخ ! روحم تیتره‌دی . برادر . سن حقیقةً نارسوزان

عشق ایله کباب اولمشسك . هایدی باقهلم . طوپ آتانلر حاضر اولك ، کلیور :

ای قیزارمش خیال بی امید
دهشت انداز صمت روحم اول
[هپ بر آغزدن : آرش !]

بوم !

۸۲

بزم مطبعه ، مطبعه دکل قویومجی دکانی . نه حل ایدرسهك ایت . ایسترسهك صو ایچنده شکر اریت . مطلقا هدیه اولهرق برایکنه ، آلتون دوکه ، کوموش بیلهزیك ، قاقمه باستون ، مرجانوفك پیریول ساعتی ، باقر اوستنه ایشلمه قرردون ، قپانیر آچیلماز برونز سیغاره قوطیسی نیکل بیون باغی طوتاماغی . کموش صویننده بولنمش فیرکته باشلغی . آلتون صویننده یومورشامش پیرپیر ایدر اوچهماز کلبك آلیرسك . بو سفرده صرف ترکجه بیلمم نه یازهجق اولانه یوکده آغیر ، بهاده خفیف بر یوزوك ویریلهجك . فقط بر کره پارمغه طاقیلمهسون . انسان ایچون بر نشانهٔ فاخره اولوب قالیر .

بن سزه هر زمان سویلرمده ایناتمازسکز . استانبول خلقی مودایه آلیشقاندر . موداسز یاشایهماز . حتی (حیات مطبوعات) صاحبیده بو بابده بتله هم افکار اولدیغنی (صبح) ده اعلان ایدییور . بیچاره باغیروب چاغیرییور قهوهخانه لسانیله یازی

یازلماز دییور. دییور اما لاقیردیلری کومه گیدییور . زواللی فرقنده دکل . هر نه ایسه : گچه‌لم . صیره‌سی کلیرسه آندن‌ده بحث ایدرم. مراق بویا ! دونکی (اقدام) ده مندرج تلغرافنامه صورتنی ترکجه‌یه ترجمه ایچون اوغراشدم. آمان نه تحف اولدی! ذاتاً پارلامنتو مذاکراتی‌ده تحفلقدن قورتوله‌مازا . آنك ایچون تحفلغی قتمرلشدی :

(صورت ترجمه) [۱]

(افرنج طائفه‌سنك وزیرلرینك باشی الا که بونی ایسترم دیه آیاق دیره‌مش اولمغله طانیشیق دونوشوك یرنده اوطورانلرك طوپی یبانجی طائفه‌لرك ایشی ایچون آکلاشیله‌جق شیلر کری قالمق اوزره بشقه آکلاشیله‌جق ایشلری پازار ایرتسی کونی بویله اولسون یوق بویله اولسون دیه قونوشمغه‌و آوور ظیوبرلی طوتوملرك قونوشلمسنه پنجشنبه کونی باشلانمغه سوز ویرمشدر. طانیشیق دونوشوك یرینك تاصول اوجنده اوطورانلر باغیروب چاغیره‌رق تپینه‌رك ، غیرتلاق غیرتلاغه کله‌رك قونوشدیرمیه‌جقلرمش .)

نصل ؟ آکلادیکزمی ؟ اویله ایسه ترکجه یازه‌لم. یازه‌لم که بر یوزوك آله‌رق پارماغمزه طاقوب گزه‌لم .

صورت اصلیه‌سی : [۱]

پارس — رئیس وکلانك طلبی اوزرینه مجلس مبعوثان. امور خارجیه‌یه متعلق استیضاحات مستثنا اولمق اوزره سائر استیضاحاتك پازار ایرتسی کونی موقع مذاکره‌یه قونمسنه وتدابیر

سیاسیه حقنده‌کی مذاکراته پنجشنبه کونی باشلانمسنه قرار ویرمشدر. منتهای یسار فرقه‌سی کورولتی ایله مذاکراته مانع اولمغه قرار ویرمشدر.

(اقدام)

§ اکمل انشاآتی هنوز صحیفه پیرای ختام اوله‌میان قاضی کوی مندیرکنی بیلمه‌ین یوق کبیدر. بونك شو حال مذبوحانه‌سنی کورنلردن بری دیدی‌که:

(وقتیله مسکین خانه‌یی تخلیه ایدوب ایچنده‌کی ضعفانی یکی بر دائره‌یه نقل ایده‌جکلرمش. ایده‌جکلر اما مسئله‌نك الك آغیر جهتی مرضانی اوته‌کی دائره‌یه اعزام ایتمك اولدیغندن مدیر اولان ذات بر تدبیر معقول دوشونور ونتیجه‌سنده هر مسکینك یاننه کیده‌رك مثلا بریسنه:

— سن هفته‌ده ایکی آرشون،

— سن کونده یارم پارمق،

— سن ساعتده بر سانتیمتره،

یوریه‌جکسك دیه هر برینك غیرت وفعالیتی نسبتنده امرلر ویریر. آره‌دن وقت کچر. باقارکه هفته‌ده ایکی آرشون یوریه‌جك اولان یرندن قیملدامامش، متصل دوشونیور. قاشلرینی چاتار. یناشور. کمال حدتله:

— هانیا! سن هفته‌ده ایکی آرشون یوریه‌جکدك. دیر. خسته بو خطاب پرعتاب اوزرینه نصلسه لسانه کله‌رك:

— اوت، اویله فقط اونوتمشم. ایکی آرشون یوریه‌جکدم

اما ، اکنه‌می بوینه‌می؟ بوراسنی کسدیره‌مدم. جوابنی‌ویریر. شمدی بزده صورسه‌ق اولورمی؟ بو مندیرك اکنه‌می بوینه‌می بیته‌جك؟

§ ایام صیفك حلولی مناسبتیله مطبعه اشتغالاتنك وقت وزمانی دکیشمك ایجاب ایتدیکندن دیرکتورلق معرفتیله دیواره الصاق ایدیلن روزنامهٔ موقت هرکسك معلومی اولمق اوزره بروجه‌آتی درج اولنور .

	ساعت	ایضاحات
صباح	٨	ابتداء دوران ماکنه
	٩	آمد وشد حمالان
	٩ـ	مجادلهٔ ماکنه جیان باسر موزع
	١٠	توزیع جریده
	١١	مواصلت مأمور اداره
	١٢	ایقاع حریق فی المنقال بامعرفت قهوه فروش
	١	کشاد پوسته اوطه‌سی
	٢	تشریف دیرکتور ومعاینهٔ جرائدونقل الحوادث واعطای اوامر ومقدمة الخیر التکدیرات والتعزیرات والتوبیخات والتعلیمات وبعده صعود صولت نمود الی حجرهٔ اشتغالات المحررین و اوراده دخی تنبیهات

بعدالظهر

٤- پایدوس

٥ اکل الطعام من طرف المحررین الکرام
(تمرفه‌لرك بوشقی اصلا دکیشمز)

٥- آمدن بقال . فاصولیه پیازی مع پانجار
ترشیسی، پلاموط طاوامی، انواع پنایر،
ماروول ، جاجیق، کراز .

٧ بتکرار بدء اشتغالات

٨ درون مطبعه‌نك دیرکتور طرفندن
معاینه‌سی

٩ شهر مکتوبجیسنك اوته‌ده بریده‌سور توب
کلدیکندن طولایی قاش چاتمه‌ومبرلدانمه
وحدتلنمه وکفرله قاریشیق سویلنمه،
مکتوبجینك اصلا وقطعا امورنده
اولمامه .

١٠- مطبعه‌دن خروج واستاسیون بیره‌خانه‌سیله
ریختیم بوینه یاییلمه

کیجه

١- سنی آه ناسه‌بو النی
مه‌زو مه‌زور نامیس قایمه‌نی

٨٣

(قره بو یازاده ویشنه) بك نام مستعاریله صوب چاکرانه‌مه

ارسال وداد نامهٔ مخالصت علامه‌یه تنزل بیوران ذاتك معالجهٔ عشق وهوایه دائر (اقدام)ك توصیه ایتدیکی پابوجی بیوکدن آلوب یوللادیغی ترتیب باذن الشیطان دوچار فراق وهجران اولان ارباب سودایه برەبر کلدیکی تأمین ایدلدیکی جهتله عیناً درج ایدلدی .

(ودخی معلوم اوله‌که : هر کیم قرق بوغوم آریق اوتی کوکی بولوب سودیکی وآناسنك اسمنی بیلوب بونك اوزرینه یازه ، اوجاقده یاقه ، کولنی سودیکینك قاپوسنه سرپه . ودمده سودیکی قیزیل دیوانه اولوب آیاغنه کله ، خواجه اویسی ایدر . صحبت ایچون یول چوقدر اما بوندن دها تأثیرلی یول اولمیه وبونده سو دیکنك عشقی زیاده اوله . وبونك خاصه‌سنی دکیزلر مرکب وآغاجلر قلم ویریوزی کاغد وجمله انسانلر کاتب ، مطبوعات ستونلرینی دوه قطاری ظن ایدنلرله پیرولری غزته‌جی اولوب قیامت آخر اولنجه‌یه قدر یازسه‌لر توکده‌میه‌لر . ودخی معلوم اوله‌که هر کیم بوکا شك وشبهه کوتوره واینانمیه الی الابد نار فرقتدن قورتلمیه ..)

تازه حوادث :

قاضی کوی مخابر ماهرمزك اشعارینه کوره چاریقجی‌ده ترس ایسقارپین کیمك صورتیله تا مصرلی اوغلی باغنه قدر طبان تپن برینك وقوع بولان طلب اصراری اوزرینه پابوشی النه ویرلمش ایمش .

§ یکی ویا طوغری یولده بر مسبع پارچه‌سی :

الانتظار اشد من النار
سوزنده طورمیانلر وار
بونی بیلیر صانیرم یار واغیار
بوکا حدت ایلدم چارناچار
بالقلیده بکلهمك دشوار
او کیجه بکا بك اوغلی اولدی طار
بونده‌ده طبیعی حقم وار .

دیه بندلرده برزلفی پریشانه باغلانوب دیکرینـك یورکنی داغلایان وغلبهٔ یأس وفتـور ایله آه آلمدن قاچیردم نداسـیله آغلایان ایری چاپده برینك کدرله خسـته دوشمسی اوزرینه طبیب مخصوصی طرفندن زه‌رنا ایله تداویسنه موفقیت حاصل اولدیغی وتدابیر وقعه‌دن‌طولایی کندیسنه برتحسین‌نامه ویردیکی صو یولی واسطه‌سیله آقوب کلن خبرلردندر .

اویله‌می . . . . ! ! !

§ نیاز ایلر بو افتاده
بکا بر باده ویرساده

سوزنا کنه مفتون وآره‌صیره :

برآچیق یاره‌یه دوقتور اورولورمی نیشتر

تحریله اوته‌ده‌بری‌ده مرهون اولان نبض آشنایان‌زمانه‌دن برینك کچن کیجه چنکل کویی جـوارنده آصـیلی قالدیغی چوبجی زاده تاریخنده یازیلی ایمش .

§ اولنجه رنك لطافت اوكلعذاره چراغ
ایدر هزاری رخك كبی لالهزاره چراغ

دیه دیه قندیل وبالآخره تبدیل طـور ایلیـهرك فتیل اولان بری نصلسه اوپنجرهدن قپانوب آچیـلان غازك دلالت ایتدیكی معنادن صوك درجهده آتش اولهرق :

تتاب جلوه كردر عشقده بیكانه جمع اولماز
بلی شمع ایله بلبل ورد ایله پروانهجمع اولماز

فحواسنه تبعاً سنك انداز تعرض اولمغه قالقیشمش ایسهده شیطان آیاغنه چارپهرق دوشمش وایرتسی صباح قهوهیه چیقار چیقماز محلهلی :

— نه اولدك ؟

— كچمش اوله برادر !

سرنوشت عاشقانهسنی آكـدیران زخم جبیننی استفسـار مقصـدیله باشنه اوشوشمش اولدیغی كوشـهده بقالك چراغی طرفندن آشاغی محلهنك سقاسنه خبر ویرلمش ایمش .

كلنلر و كیدنلر

دیركتوربك یالی بوینه ، مكتوبجی قالامش قوینه، اوتهكی آشناسیله كوكصوینه عزیمت وآطهده هرشیئی چافارم ادعاسـیله اوكلهدن صكره اویقو سونلردن بری دخی ارن كوینه عـودت ایلهمشلردر .

٨٤

— آچیور آننهجكم آچیور !!..

— واه ! اوغلم واه ! آمان سكا یك یازیق.. . كسندیلرمی

یاوروم! کسدیلرمی ایکی کوزم ! ... واه ! اغلمه واه !

— آمان ... آجیور ...

— آغلامه کوزمك ببکی! آه! بنم مینی مینی طوسونم ... آه! بنم کوزل خروسم! آغلامه‌سن .. سن آغلامه

آمان ... آمان ... آجیور .. آجیور.

— واه! واه ! آه! بنم طـوره‌مانم ... آداملر .. جانی‌ده بك طاتلیدرده طاتلیدر . طیانه‌مز ... آغلامه طون طونم ... سن آغلامه بنم کوزل پاشام !

— آمان .. آمان.. (مقام ایله) آمان ...

— واه ! شکر اوغلم ...

— (مقام ایله آغلانه‌جق) شکر ایسترم ...

— بکی کوزم.. ایسته‌دیکك شکر اولسون.. (شـارب ! یناقدن صولوجه بربوسـه) .. سن آندن‌ده طاتلیسـك ... بنم بال اوغلم ..

— (کافی السابق مقام ایله) بال ایسترم ...

— بال‌ده آلایم .. (شـارپ ! برصـولوجه دها) بنم قایماق اوغلم ..

— (کذا) قایماق .. ایسترم ..

— آله‌یم .. سن بی بکا سود اولسون...

— (کذا) سود ایسترم..

— شمدی یاوروم ... بنم فدان اوغلم ..

— (کذا) فدان ایسترم...

— آقشامه باباك کاسونده ایصمارلایه‌لم ..

— (كذا) بابامی ایسترم . .

— کلیر . . . کلیر . . . آنم طونبولم . . .

— طونبول ایسترم . . .

— . . . .

(صفه‌دن قائن والده)

— آ . اوغلان طونبول ایستیور . دها طور باقه‌لم . . . یکی کسدیلر .

— (خیزله) کسدیرم . کسدیرم . کسدیرم ... (تپینه‌رك)

— تپینمه کوزم . . باغی چوزولور . . . قایار . . . محلبی یاپدم یرمیسك ؟ .

— یمم !

— سودلاچ ؟

— یمم ! (حایقرمه ،)

— چیلك !

— یمم (حایقره‌ه . باغیرمه)

— کراز !

— یمم (حایقرمه ، باغیرمه ، اونله‌مه)

— قره‌طوت !

— یمم (اولکیلر وتپینمه)

— زردالی !

— یمم (اولکیلر و آرقه‌سی یاتوب اولومه)

— شام فستیقی !

یمم (اولكیلر ویوز اوستی قپانوب پوتینك دمیرلی اوجیله ترامپته)

— طوكدورمه !

— یمم (اولكیلر وبوكورمه)

— زفتك یكینی بی آلهی ! بنه طماری طوتدی .

(صفه‌دن قاین والده)

— آ . آ . كسیله‌لی خویسز اولدی . . .

— كسدیرم . . . كسدیرم . . . كسدیرم . . . (كوزده یاش ، برونده اوفوروك وصابون قبارجغی)

— اوغلان نه ایستیورسك ؟ . . . آمان آننه بایبله‌جغم . ایچیمه بایغینلقلر كلیور ... سویلسه‌ك آ. خنزیرك طوغوردیغی . . .

(صفه‌دن قاین والده)

— لا حول ! ایكیسی‌ده چیلدیرمش . . .

— آمان آننه ! سن‌ده . . . شمدی واللهی . . .

— نه واللهیسی ! . . . بر چوجغی صوصدیره‌میورسك . براق بكا ... بجریكسز . . . هیچ ! ! سزه قالدی ایدی چوجق طوغورمق . . .

— اوغلم !

— (اوهولمه)

— پاوروم ! بنم مینی مینم ! . . .

— (ایخیلامه)

— آرسلان اوغلم ! ! . .

— (يخيلامه)

— نه اايستيورسك ؟ . .

— (قيام و ديواره اتكا ايدركن صاليويرمه)

— آ . آ . . . اوغلان خوني دكيشديردي . . . نه اوليورز ! آ يول . . .

— (ايچه بر فرياد) يانيور . . . يانيور . . . آمان يانيور .

— نه يانيور ؟

— آننه ! بو اوغلان صوصارمي ؟ نردن پيداه ايتدم . باباسي قيلقلي كافر ! . . .

— آ . قاري چيلديرمش . . . باباسندن نه ايستيورسك؟ . . باباسنك پابوجني يي . . .

مابعدني آكلارسكز آ . اوك ايچي طارمه طاغان بوندن صكره صورتي آصان اوطه سنه چكيلير . . .

§ تازه حوادث .

غرائب ادبيه دن اوله رق (لسانك ساده لشديرلمسي) تعبيرندن واز كچميه جكني بالادعا (كوك) كلمه سي طوروركن (سما ، سپهر ، فلك ، آسمان ، كردون) كلمه لرني قوللانمغه نه احتياجمز اولديغني درميان ايدن ذاتك باصديغي يري كوره ميه جك قدر دوربين اولمديغني سويله نيور . فسبحان اه ! لاحول ولا قوة الا بالله ! سوز آكلايان بري يه كلسون .

٨٤

تازه حوادث :

— اعلان —

ایکی محرر چیقدی میدانه
بری برندن مردانه
یارای.. جیف جوف جوف جیف جوف . یارای . .
هوپ.. بیللی بیللی (قرانفیل اوغلی)

بالاده مسطور ومذکور و طرز ادا وبیانی بالخاصه اطفال مختونه نزدنده بیله بدیهی ومشهور اولوب حقه اویوننده مهارت کامله‌سی معلوم انام واطوار مضحکه‌سی خنده فرمای خاطر خواص وعوام اولان معروف قرانفیل اوغلی جمله‌ٔ منتخبه‌سنی، شو آرالق (حیات مطبوعات) صاحبنك عربکیرانه وطرفکیرانه مدح وثنا وهله مباحث لسانیه واتحالات عصریه‌یه دائر یازیلوب (ثروت فنون)ده مندرج وعادتا کافهٔ خطیئات نظریه وسراپا تعبیرات ملونه ایله ممتزج بولنان محتویاتنی اطرا ایلدیکی مقاله‌یه اسناد ایتمك ایسته‌ینلرك بالکلیه ذهول ایتمکده اولدقلری اجرا ایدیلن تحقیقات نتیجه‌سنده تبین ایتمش اولمغله تکذیب کیفیته اجترا قلندی .

§ آل شمسیه ، قرمم اورتو، مور بلوز، صاری ایسقارپین کیه‌رك آچیق هوائی غانتلی النك برنده چاغله بادمی آچینی کوبکلی ، یانلری بلبل دیشی ، منکشه فیسه‌تولی مندیل طوتان برهزار رنکه آشنا و مبتلا اولوب طراز ونقش تزنی آل فس

اوستنه مائی پوسکول ، قهوه رنك كيسو ، بنلی ، اوستوبو اسمری ، قره‌قاش ، قره‌كوز ، حقه آغز ، لوپ كردن ، داماسقو لباس وفقط هم موسوس وهم‌ده وسواس اولمق‌اوزره متعارف بولنان بر ساده‌دلك :

(طوتولدی دام زلف یاره كوكلم)

فحواسنجه علی ملاءالناس :

— آه ! سنی سویيورم . . . دیدكدن صكره اينجه دوداقلرینی قیپردادەرق :

(بن دكل مفتون حسنك مبتلا عالم سكا)

غزل بی بدلنی تغنی ایدركن خیزله كلن بر جین آرابه‌سیله بالمصادمه چارپیلوب یره دوشدیكی قاضی كوی (فنار) جیلری طرفندن بیلدیریلیور .

§ قهر اولدی شتا آچدی هوا وقت صفادر
قربانك اولەم كلدی بوغاز سیری زمانی

شرقیسیله بری بر چفته بیاده‌یه دیكری ایكی چفته صندالە راكب وكوكصوده شویله‌جه تفرجه راغب اولان وفاداران عشاق وسبق آموزان فراقدن مركب برچفت چاشنیٔ زهر آكين هجرانی كیدرمك وكام آلوب كام ویره‌رك تلذیز دماغ ایله‌مك مقصدیله چارده‌می بیلمم چنده‌می بسط بساط صحبت وفرش اهرام محبت ایلدكاری شحنهٔ شب روان دورانك‌مصادف نظر دقتی اولمغله هرایكیسنی‌ده صیق بوغاز و :

اكشیلی یخنی دوكولمش بقلوانك فوقنه

مصراعنی مؤید اوله‌جق صورتده مجبور نیاز ایلدیکی اوطرفلرده کزوبده ایشیدن نه قدر کوەزه ، زوپپه بوش بوغاز وار ایسه جمله‌سی طرفندن آواز آواز وطول ودراز سویلنمکده اولمغله محفا کتم رازمقصدیله طرف چاکرانه‌مدن دخی یزیله‌رق تزیین صحیفهٔ التماس قیلندی .

§ بر دم کلیرکه اورماز اولور قلب نا امید
کلز بو روح مضطربه حس انتباه

(ایشته او دمده ، او زمانده ، اوکونده ، او کیجه‌ده ، او آیده ، او سنه‌ده ، او عصرده صوك ضربهٔ شکایتم سنك ، آه ! سنك ، ای وفاسز سکا سویلیورم ! سنك نامنی ذکر ایده‌رك نهایت بوله‌جق ولسان ترانه‌دار غممدان یالکز سن چیقه‌جقسك) دیه بروقتلر زانوی بی موی دلبرده کریه ریز اشتیاق وآره‌ده صیره‌ده بهانهٔ افتراق ایله میانه‌ده وسیله جوی نفاق وشقاق اولان بر سودازده‌نك حمولهٔ اضطراب ومحبتنی قاوانچه ایتمکده ایکن یاقه‌یی دست پولاد رقیبه ویره‌رك صوکی کلك بیلمین وسیله طوقاتدن مرکب اولان طیاق تأثیریله جییاق جییاق باغیردیغی محله وقهوه‌ده ساکن بالجمله چابوق آیاق وتتیك قولاقلر طرفندن ایشیدلمش اولمغین سائره عبرت ومداوملرینه شفا بخش ندامت اولمق اوزره نشرینه ابتدار اولندی .

۸٦

کل و بلبله دائر ...

ای بلبل او کل زیب سربوالهوس اولدی
سن هجر ایله افغان ایله کلزارده قالدك

آه ! کل! واه بلبل! باقینك حقی وار ایمش :
چکمزدی خارخارنی کلزار عالمك
ایکلتمیه یدی بلبلنی زار زار کل

اویله دکلمی؟ ایشته کللر آچیلدی. بلبلك‌ده چکه‌سی آچیلدی. شرق شعرلرینك مضمونلرندن بری قوقمغه، دیکری اوتمکه باشلادی. فقط ارنلر! کوکللرده اویاندی. طوب آتانلر کومه کومه اولمش اک کلده. قولاق بلبلده کزییورلر. همان قوپاره‌یم، بر آغاج دیبنه یاصلانوب بلبلی دیکلیه‌یم مراقیله اطرافده سور- تیورلر. نه ممکن؟ یغماسی وار؟ باغچه‌یه قوزی آره‌یه موذی کیرمش. یوقسه :

اول کلی چوقدن ایدردم زیب دستار وصال
باقمسه‌یدم عندلیبك ناله و فریادینه

کیم بیلیر؟ ده‌قادانلر نه صولرده‌درلر؟ غالبا آنلر نه کلی سوییورلر، نه بلبلی! بنم بیلدیکمه کوره آنلردن بعضلری فجری، سحری، بعضلری ازهار نادره‌یی، برقسمی شو کائنات حس وخیاله برموهبهٔ طبیعت و (ته‌له‌پاتی) فننك ناطق اولدیغی اوزره قلب قلبه قونوشمقدن عبارت اولان تفکری، بر قسمی‌ده کل وبلبله، وامق وعذرایه، فرهاد وشیرینه، قیس ولیلایه بدل

(آرمان) ایله (مارکریتی)، مثلا پاپاتیه چیچکنی سویورلرمش. فقط بنده:

هر نالهده بر بخل کله قوندی صفادن
هر نغمهده تبدیل مقام ایلدی بلبل

صفت اولانلردن دکلم. هله:

ناز ایتسه نوله جهانه اول کل
بر غنجه وصد هزار بلبل

بیتنه ماصدق اولانی سومم. بن:

هراسان اولسه کلدن دل ناشادك ای بلبل
نهلر ایلردی خاره آه آتشزادك ای بلبل

قیلقلی سوداز دهلردنم. اما دیهجکسکزکه دهقدانلردنده کل وبلبلی سونلر وار. حتی کیجه وکوندوز:

تظلم ایلدکجه خنده ایلر حالنه باه
عبثدر اول کل رعنادن استمدادك ای بلبل

شو بیتی ورد زبان ومدار انشراح وجدان ایدینهرك فنارده، چفتهحوضده، مامادهِ، قالامشدهِ، اخلامورده، قیزیل طوپراقده وبتخصیص قوش دیلی پیاسهسنده چین جبین کوردکجه:

قیل تکلم آچیل ای غنجه دهن کیم کولهرك
کاه کلر وسکا که بلبل خوشکو دیهلم

دیه کزینلری بیلیورز. بو بشقه! اویله ایسه هم حالز اویله ایسه ایکیمزده:

کوردك اولسه اكر بر كل وفا بويى
بو كلشنك نيجه دمدر هزارى يز بزده

ديمكده متفقز. آه! آه ! يىنه كچن جمعه ! فنارده ايدى ! آمان! الله ! اونه ادا ، او نه لطافت ، اونه كل رنك لباس و شمسيه كورنلر هم ماشاءالله ! ديدى، همده :

تن كلرنك كلشن، ارغوانى چارشب كلشن
هزاران بارك‌الله كلشن اندر كلشن اولدك سن

ديديلر . بن بيله :

كللر كبى آچيلدم اول ورد آله قارشى
كويا كه بلبل اولدم اول خوش‌مقاله قارشى

آنك ايچون :

كلستان عشقه بر رنكين غزل يازدم يىنه
عندليب ازبرليوب كوش ايلسون تكرار كل

— ده‌قادانلره عناد —

غزل

اغيار ايله كوردى اوكلى پاتلادى بلبل
فرياد ايدرك آغلايه‌رق چاتلادى بلبل
پرحدت اولوب كنديني يردن يره چارپدى
دالدن داله حسرتله يىنه آتلادى بلبل
تسخير ايچون اول غنچه لبى صحن چمنده
كل ياپراغنى نسخه كبى قاتلادى بلبل

طوت چیقدی قیصیلدی سسی آهنکی بوزولدی
خوش سویلر ایکن اسکیدن آفاتلادی بلبل
کولدرمەدی کل یوزلی کلی قالدی زواللی
فریاد ایدەرك آغلایەرق چاتلادی بلبل

تازه حوادث :

قالامشده چاقه چاقه طاقتی قالمامش وفقط یولده چالی دیبنده قیوریلوب قالەرق :

بربوسەمی برکلی ویریرسك دیدی کوکلم
برنیم تبسمله او آفت کولیویردی

دیه صباحه قدر وکالهٔ ادارهٔ خواب ناز وکندی کندیسنه نیاز ایدن بر ذاتك ایرتەسی کونی فصولیه پیازینه یاتدیغی اشعارات محلیەدندر .

٨٧

دیرکتور ایله بن :

تعریف و توصیفه، ایضاح تفصیله نه حاجت! دیرکتوری نی سور. هم نصل سور؟ آی شاشیردم. نصل سور؟ . . . دیلك اوجنه کلیوردە سویلیەمیوردم. بندەکی دە قفا دکل که . . . احمدك اوکوزی! . . صحیح! نصل سور؟ طورك. براز دوشونەیم بو سوزکی اویله بردن برە شرح ایدەمز . . . چیلدیرەسی یه دیسەم یانته فلان کیردکجه آه! اوف ایتمەسی، کوزەمزسەم

ایده‌میورم دیه‌سی لازم کلیر . بالعکس رسماً نیم قیام ایده‌رك رسم سلامی ایفا ایدر وکوزلکنك اوزرندن سیمای چاکرانه‌مه باقه‌رق اوفاق بر تبسمله بر کوستر . صاراروب قیزارماز . الی آیاغی تیتره‌مز . ایشنی شاشیرمز . حتی مواد نقدیه‌یه دائر مباحثات مختصره‌ده بولنه‌جغمی چهرهٔ کدر نمای انفعالمدن آکلایه‌جق اولورسه صباحدن بری اوکنده‌قوجه بر یغین تشکیل ایتمش اولان اوراق مخابره ومکتوباتی مقراض ظریفیله برر برر ، آغیر آغیر آچار ، بعضلرینی اوکه آته‌رق بیان ملاحظه ایلمکلکم امریله لافه طوتار . اما بن آطه‌نك برذاتك تأخری وحرارت بطیئه‌سی حسبیله اونی چاریك کچه قالقان اون واپورینه یتیشه‌جکمشم ویا عجله ایشم وار ایمش . اورالرده اولماز . بودلائل محکمه‌دن نمایان اولیورکه بنی چیلدیره‌سی‌یه سومیور . عجبا جان وکوکلدن‌می سومیور دیه‌جکسکز ؟ نوده براز ذهنمی غیجیقلیور . چونکه جانی بك طاتلی ، کوکلی بك هرجائیدر . سور ، جان وکوکلدن‌ده سوز ، فقط مشاغل کثیره و اقدامات جزیله حسبیله دوچار نسیان اوله‌کلدیکی ایچون چابوجاق اونوتور . حالنی بیلمیه‌نلرك وفاسز دیه‌سی کلیرسه‌ده اویله دکلدر . آوونور ، طالار ، حتی حضورنده طوررکن بکا برشی احسان ایتمك اوزره النی قاصه‌نك آناختارلرینه کوتورور ومرقوم آناختارلر شینغیر شینغیر ایدر طورورده نه ایچون شینغیرداتدیغندن خبردار اوله‌میه‌رق ساعتلرجه یازی‌ماصه‌سنك اوستنده‌کی بر چفت مارنل حقه‌یه باقه قالیر ویاخود بیق فالنه واره‌رق فرانسزجه‌دن ترجمه‌یه

قاموس صاحبنك ایجاد کردهسی اولان (برنوع) استغراق عالمنده پویان اولور . ایشته بودرلو علائم مؤلهدنده تظاهر ایدیورکه بنی جان وکوکلدن سومیوز . فقط سومیور دیهده سوزی کسوب آتماملی . بنی مطلقا سویور . عجبا نصل ؟ ظاهراَمی دیرسکز ؟ یوق... بوحقارته تحمل ایدهمم . اکرظاهراً سوسه آلدیغی بویون باغیلردن بکا ویرمز ، ایی برطعام اولنجه بنی چاغیرماز . خستهیم دیر دیمز واه ! وآه ! دیوب یالاندن آجیماز ، علیمه صادر اولان تفوهاته نیم رسمی صورتده اشتراك ایتمز . اوتهکنه بریکنه سزده مکتوبجی ایله اکلهنك ، عندلیبه ینه صارمیورسك ؟ آغزیکه کلنی یازین درج ایدرمدیمز بنی اوتهکی بریکی ایله طوتوشدیرماز ، بك صاف دکل ایسهمده عیارلی قورنازده اولمدیغمی بیلهرق قیشقیرتماز ، نه قدر آنغاریه ایش کورر ایسهم طوریلماز ، برینی توصیه ایدهجك اولورسهم آنده برمنفعت عطما توهم ایتدیکمه قائل اولهرق رد ایلهمز . شهر مکتوبلرنده احبادن برینك تزویج مقصدی ایچون یازدیغم شیلره نشان قویماز ، بکا آیریجه براوطه ویرمز ، کیجهلری اوتله کیدهجك پارهم اولمدیغی زمانلرده یتاق چیقارتماز ، باش مرتب حقنده سویلدکلریمی محق کورور ، غزتهنك ایلکنه دائر درمیان ایتدیکم مطالعاتی حسن قبول ایدر ایدی . کوردیکزمی ؟ شو مسرودات مقنعهایله دخی ثابتدرکه دیرکتور بنی ظاهراَده سومیور ؟ صاقین محرردر دیه سومسون ؟ فقط اوبنم عجز کاتبانهمی ، نقصان تحصیلمی ادراك ایدنلردندر ؟ بن

اولسه‌م اولسه‌م عند مدیرانه‌لرنده مکتوبلریله عالمی اکلندیرر ،
اوته‌کینی بریکینی صاراقه‌یه آلیر برمخبر ، بر هوسکذار تحریر
اوله‌بیلیرم . حدمی بیلمزلردن دکلم . حتی بو امکدارلرینی برینه
تقدیم ایتمك لازم کلسه برمعتاد تبسم ایده‌رك :

— هانیا ! افندم ! شهر مکتوبلری یوقمی ؟ ایشته آنی
یازان بودر . بزم بابا راسم !

دیه پره‌زانته قواعدینه تمامیله رعایت ایدر . شو حالده بنی
نصل سور وسویورسکز ؟ بونك الکقولانی آکلامق ایسترمیسکز ؟
بودرت سوکی‌یی برآره‌یه جمع ایدوب خمیر ایدك . ایچه یوغورك .
دیرکتور بنی ایشنه کلیرسه چیلدیره‌سی‌یه ، صیره‌سی دوشرسه
جان وکوکلدن ، وقت وساعتنده ظاهراً ، حساباتده محرر دیه
سور و السلام . ایشته بنم دیرکتور ایله آره‌مزده حکم ایدن
مناسبات بوندن عبارتدر . اوته‌سنی سز تقدیر ایدك . تقدیر
ایدکده آره‌مزی آچمغه قیام ایتمیك . نافله یوریلورسکز . بز
بربرمزدن آیریله‌یز . بن مکتوبجیلقدن استعفا ایدر ، مطبعه‌دن
چیقارم . ینه آنك کوکلی بنده ینه بنم کوکلم آنده‌در . اوبکا
طاریلماز ، بنی معذور کورور ، بتون غیرت و همتمك (معلومات)
و(ثروت)ه مصروف اوله‌جغنی بیلیر . خارجده بولنمق انقطاع
غلاقه‌یی ایجاب ایتمزآ . طاغ طاغه قاووشماز . انسان انسانه
قاووشور دیرلر . طوغریدر .

تازه حوادث :

دونکی دکل اولکی کونکی (اقدام) غزته‌سنده اداره‌

مخصوصه‌نك آطه‌لره ایشله‌ین واپورلری حقنده مندرج ورقه‌نك دردنجی ماده‌سی شایان نظر اولمغله بروجه زیر نقل ایلیورز :

(رابعاً : کوپریدن آقشاملری ساعت اونده حرکت ایدن ١٤ نومرولی واپورك اکثری کونلر بش آلتی دقیقه کچه‌رك قالقماسنه بادی اولان ذاتك یا برقاچ دقیقه اول طاورانه‌سی ویاخود اکر بو واپورلر کندیلرینه خاص ایسه یولجیلر ایچون دیکر بر واپور تخصیص قیلنمسی اداره‌ٔ مخصوصه‌نك مروتندن انتظار اولنور .

§ شرکت خیریه واداره‌ٔ مخصوصه حاصلات و وارداتی تزیید مقصدیله انصواك دوشونیلن واتخاذی لازمه‌دن کوستریلن تدابیر مصیبه جمله‌سندن اولمق اوزره واپورلر درونده برده مناولق کشادیله هرکسك یازین چیلك ، کراز ، قاوون قاربوز وامثالی میوه‌لر وقیشین دخی ایکده ، کستانه ، جوز ، فندق ، قوری اوزوم کبی یمشلر اکل ایده ایده سیاحت ایتملرینه وبوسیله سرعت دنیلن حرکت موهومه‌دن خبردار اولمامالرینه اتفاق آرا ایله قرار ویرلمش ایمش .

§ بیوك آطه‌ده بر آز یوقاریده عربه‌لر مسئله‌سی حقنده بر کیجه ظهور ایدن عربده‌نك آغزدن آغزه انتقال وبتون سکنه‌ٔ آسوده‌یی صباح و اقشام اشغال ایلدیکی اورا بلدیه مأمورلرنجه استحصال ایدیلوب مطبعه‌یه اوچوروللان پیاملرندندر .

§ نعوذبالله آطه‌لردن برینه وهن وانهدام عارض اولورسه دیکرلرینك‌ده حصه‌دار مضرت اوله‌جغی حقنده اداره‌ٔ بلدیه‌جه

ویریلن قرار قبولندن بری طاش اخراجی ممنوع اولدیغی جهتله قالدیریم تعمیراتندن صرف نظر ایدلدیکی وصباحك مخابری اولوب هکبه‌لی‌ده اقامت واجرای مأموریت ایله‌ین ذاته باتلغراف اخبار کیفیت قیلندیغی سویله‌نیور .

٨٨

رذائل عالم آبه دائر....

— وای افندم !!

— وا ... ی بکم ...

— ماشاءاه ! بویله اولمالی . نره‌ده‌سکز آیول ؟ ..

— بوره‌لرده‌یز ... فقط بر از خسته‌یم ...

— واه! واه! کچمش اولسون . نه‌کز وار ؟

— معده !

— اوت بنده‌کزده مضطربم ... (غارسون !

— آ .. ما .. ن عفو بیورك ... معده‌م ! ..

— بردانه افندم! ..

— آما .. ن .. مساعده بیورك ... اولیورم ...

— ایمه اللهی سورسه‌ك ... بردانه‌دن نه اولور ؟.

— واه! طوقونیور... کچن آقشام ایدردیه ایکی قونیاق..

— هاح ! قونیاق معدویدر ...

— نصل معدوی افندم... برباد ایتدی .. براقدی ..

— نه قونیاغی ایدی ؟..

— یونان ! ..

— ایشته آندن. بوندن فنا قونیاق اولماز... اخلامور صوییله اسپرتو (غارسون !...

— آمان. رجا ایدرم.

— دور افنـدم ! بوراده بر فرانسز قونیـاغی وار .. اکسیر (غارسون! بك افندی‌یه صباحلری بنم ایچدیکم اوقونیاقدن بردانه کتیر .)

— خاطر عالیکز ایچون .. یوقسه .. قابل دکل ..

— افندم شرفکزه ....

— سزه تحف برشی عرض ایده‌یم .. برزمان .. دهـا سزکله تشرف ایتمه‌مش ایدك .. مرحوم عارف بك .. زواللی شمدی خسته‌در صادق بك . . . دامادی رحمتلی عبدی بك.. فلان هر آقشام برلشیر . ساعت یدیلره قدر چاقارز . افنـدم شرفکزه !

— عافیت اولسون .

— فقط نصل چاقارز؟ غارسون ! بر قونیاق دها !.

— چوق اولور افندم !

— آدام ! بر ایکی قونیاقـدن نه اولور ؟ صراحیـلرله ایچردم .. هم‌ده فیچی قونیـاغی !... بر صـباح قالقدم . فقط نه‌حالده‌یم؟ بینمك ایچی اوغلیور، قلبم اوریور.. کوکسم یانیور. کوزلرم آتش کبی.. دیل پارچه پارچه . . . ال آیاق تیترر . . . معـده‌م بولانیر . . . دیزلرم طـوتماز . . . بوغازم

قوری . . . یوریمك قابل دكل . . . یاتمق متعسر . . . باقدمكه حال فنا . . . كیده‌جكم . اوزمانده كنجلك . . .

— آمان افندم ! شمدی اختیارمیسكز ؟ اوتوز بش وارمیسكز ؟

— وار یوق . . . فقط بزعكسنه‌یز كوكلرمز قوجادی . . آه ! . . . . عافیته افندم . . مزه‌دن بیورك . . . صحیح ! قونیاقله شكر كیدر . . . (غارسون ! . . شكر كتیر ! قونیاق كتیر ! دیمتری بو آقشام سكا نه اولدی ! . .) نه عرض ایدیوردم ؟ اوت . كنجلك . . قارشیده غلاوانی سوقاغنده برقیز سوردم . . . سور دكل عادتا چیلدیریردم . . . خنزیر قیز ! . . ینه خاطرمه كلدی . . آدام ! . . بو آقشامده بنم ایچون راحتسز اول . نه اولور ؟ اه عشقنه چاق !

— ایچیورم افندم ؟

— عافیته ! . . . طوغریدر . كچمش زمان اولوركه خیالی جهان دكر دیرلر . . . شمدی نه یاپه‌یم ! اوكیجه‌ده كیجه‌م ! مطلقا كیتمه‌لی‌یم ! (غارسون ! شیشه‌می طولدور ! بكده ویر ! . . .)

— آمان قونیاق بوزه‌جق !

— دوز ایچك . .

— قونیاغك اوستنه بیلمم نصل اولور ؟

— پك اعلا اولور ! . . . (غارسون ! كل كل ! بربوش قدح دها كتیر !) دیركن . . افندمه سویلیه‌یم . . . بزم عارف بك كلدی . . رحمتلی مطلقا یاننده طاشیردی . یاصی

بر شیشه‌جکی واردی . طولدورور . آرقه جیبنه . یرلشدیرردی . اه رحمت ایلسون . . چوق ظریف . نازك قدرشناس بر ذات ایدی . . نی یناقـده کورور کورمز کولومسـه‌دی . درحال شیشه‌یی چیقاردی . آغزمه ویردی . آمان ایچه‌م ، چیقاریرم فنایم ! دیدم ایسه‌ده کیم دیکلر ؟ .. خاطرندن‌ده چیقیلماز . . ایقینه صیقینه بر قاچ یودوم ایچدم ... شیشه‌یی چکر چکمز ینه یناشدیردی . . بر یودوم دها ! عافیته ! ... ها بابام ها ! ... الحاصل یاریلادم . قفا دوندی . . معده ایصیندی . . شویله بر طوغرولدم ... باقدم‌که براز قوت کلمش ... آ کلادم .. بر قاچ دانه دها چکرسه‌م ... بتون‌بتون قالقه‌جغم . دیدم‌که آمان ! شو دولابی آچ . بنم آقشام آلدیغم شیشه اوراده‌در . الحاصل بردانه ، بردانه دها ! یتاقدن قالقه‌میان اسعد طورپ کبی اولدی ..

— اویله‌در ... انسان دوشدیکی یردن قالقار ... فقط بو معده آغریسی براز قورقوتدی ...

— کیفکه باق . چاق . عافیت اولسون ..

— اوت طوغریدر . بز ایچمزسه‌ك ایده‌میز ...

— غارسون ! کل شو شیشه‌یی تازه‌له !

— شقا دکل . بورانك راقیسی‌ده ایی ایمش ! ..

— ایی‌در ! بو غازینوجی مراقلیدر . هم ایی حریفدر ..

— اولمیوب نه یاپه‌جق ؟ بز اولمه‌سه‌ق بونلر آج قالور .

— های ! های ! .. فقط بعضلری‌ده ...

— عافیت .. عا .. لیکنزه ! '

— تشكر ايدرم ..

— . . . .

— . . . .

— دون كيجه بوراده ينه بوراده ايدم . اوچه قدر اوطورمشم . غارسون ! بر دها تازه‌له باقه‌لم ... هانيا بالق ! [شيمدی] . اوطوررکن بری کلدی . حريفك اطوارندن آكلادم ... يولده ... نه ايسه قونوشدق . سوزلشدك . بو كيجه ايكی‌يه طوغری كله‌جك .. ايسترسه‌ك برابر ..

— اوله‌بيلير ..

— هاه ! آدام ! جانكدر . كلسونمی ؟

— فقط بكا قاللاوی كيديورسكز ؟..

— نه ضرری وار ؟ شمدی بر يوز درهملك بن ، بر يوز درهملك سن طولدوريرز .. جيبلره ايندیريرز .. راقی دكيشديرمسنی سومم .

— اويله !!

— كلنجه قالقارز . كيده‌رز .

— پكی !

— غارسون ! بر يوز درهملك ... بن‌ده يالكز بولنمسنی سومم .. آه ! اول نه اكلنيردك ! . (بو اثناده كوزلر متصل صيق صيق ، قپو طرفنه چوريلور) .. ساعت قاچ عجبا !

— بری اون كچيور !

— ياقيندر ! هاح ! او ! او ! سن طور ! بن چيقه‌يم ..

(آرتق معلوم آ . بکله‌نیله‌جك . آره‌ده چاقیله‌جق . فقط نه‌قدر بکله‌ملی . اون دقیقه . آز . بر چاریك . قرار . . یکرمی دقیقه اوزادی ... یکرمی بش . عجبا؟؟ یارم ساعت .. گچیکدی . ایکی‌یه بش وار . کلیه‌جك .

— غارسون ! بر تك دها ویر باقه‌لم

(افندیلر ! وقت !)

کلیه‌جك . .

— باقسه‌ك آ غارسون . بورجمز وارمی ؟ ...

— وار افندم: ٣ قونباق ٦، التی‌شیشه ١٢ دها ١٨، یارم خاویار یکرمی . بر بالوق ١٣ ایکی یوز درهملك یدی دها ٣٥ قرق پاره‌ده شیشه‌لر اوتوز التی !

٨٩

آژانس انتر ناسیونال

قاضی کوی . ٢ حزیران

بو کون بوراده‌کی دارالعبده دهشتلی بر جانی ایکی قپو آراسنده دوباره‌یه کتیریلوب الی آیاغی صیقی صیقی‌یه باغلانمش ووقوع بولان اخطار اوزرینه ایکی بر دیدیرتمه‌رك مارس ایدلمشدر . سیرجیلر کمال شوق ایله آلقیشلامشدر ممنونیت برکالدر .

قاضی کوی ۲۰ حزیران

روایت ایدلدیکنـه کوره بو جانی وقتیـله جانی بر پدرك آورقات اوغـلی شهرتی و (دوق دولوسنه‌ی) نام مستعـاریله بنام اولوب بالموجی اویوننده (رودیل) میخانه فاجعه‌لری دیه عکس انداز دهشت اولان وقایع روزکارده (وان پرات) ، مسك سوقاغی جنایتنده (والکر) پارس فقراسی آره‌سنده (ویل برون) ، پاچاوره‌چیـلرده (غاروس) ، بچـه‌لی قادین مسئلهٔ معلومه‌سـنده (دیبورسه‌ن) سیمونه ماری فاجعه‌ســنده (موریس واسور) آرابه‌جی داستان فجیعنــده (لوتوویقو) دیلنجی قاری‌عربده‌سنده (روبینو) قره دکرمن هنکامهٔ قتالنده (ژاپینور) ایکی اوکسوز قیزك حادثهٔ جانخراشــنده (مارکی پره‌سلی) ، فالجی قاریده (آناطول دوقورمیه) فضیلت مغلوب اولورمی دیه چیقان ادعاده (قونت مونتالوار) اولدیغنی تمامیله اعـتراف ایده‌رك اعتماد اوزرینـه هر درلو املنی رقت طبع اربابنی دلخون ایده‌جك صورتده اجرا و (موللر) اسـمیله فرار ایدن وتعقیبدن بر حیلهٔ مشـابهتله قورتولوب (فوئینار) لقبیـله دمیرخانه مدیرینك قارشیســنه چیقنجـه (غاستون) دیه چاغیرلدیغنی بی محابا سویلیه‌ك ژان ماری وسـوزان ایمبر وته‌ره‌زی مترس طوتمق ایچون (تیروفم) آدیله معامله جیلکه تشبث ایله‌ین شوالیه سروئیه‌ر ونام دیکرله پالمیه‌ری آلکساندر. توقات ایچون آریجه تعمیق تحقیقات ایدلمکده‌در .

آطه : ۲ حزيران

بالخاصه (لادام اوقامايا) درامنده ماركريت رولنى اجرا وآرسن ايله قونتميدر باروتميدر نه‌در ايشته آنى اوزه‌رك خلقى مجبور تماشا ايدن آقتريس مشهور (سارا برنار) ك براى تبديل آب وهوا بيوك آطه‌ده كردونه سوار ناز وعنا اولمق صورتيله كزينه‌جكى ، كزينديكى ، كزينيورمسى حقنده دوران ايدن شايعه بى اصل واساسدر .

آطه ۲ : حزيران

نيجه سنه‌دن بريدر آطه‌لره سير وسفر ايدن ادارهٔ مخصوصه‌نك قادريه واپورينك قزغانلرى درونـنه فيچى فيچى چيتو املا ايدلمش ايسه‌ده الآن استيمنى طوته‌مامقده وتوسع داخلى حسبيله قوانى قاديى اويناته‌مامقده اولديغى خبر آلنمش ايسه‌ده اخيراً جانلانه‌رق ينه پروازه باشلامشدر .

آطه : ۲ حزيران

چام آغاجلرينه مسلط اولديغى ارباب دقت نزدنده بديهى وياالكز بلديه‌جه خفى اولان بر نوع قورد وياطيرطيلك بو كونلرده ايپكلى يووالر انشاسيله مشغول وبونلرك اوروپاده وولكر قوزه‌سى ناميله معروف اولدقلرى سويله‌نيور .

آطه : ۲ حزيران

قينه‌لى آطه اوكنده وصحن درياده ظهور ايدن حريقده

آز قالدی طاقم طـائفه محترق اوله‌جق اولان یکرمی نومرولی واپوردن عبرت آله‌رق دیکر واپورلره دخی قوغه توزیعنـه مباشرت اولنمشدر .

کلنلر وکیدنلر

شهر مکتوبجیسی مالتپه ، پندك ، قینه‌لیدن ، دیرکتور بك یالی بویندن (یا خویندندر یا صویـندن) ، بزم ایکیلی محرر بکـقوزدن درسـعادته مواصلت وظرافت طبع و مشربی ایله مشهور مصحح سابق وزمروجی دخی تماشای بدر ایچون هکبه‌لی آطه‌یه عزیمت ایله‌مشلردر .

٩٥

پاپوج عربده‌سنه دائر . . .

محکمه‌یه کیـده‌جکمیسکز ؟ اول امرده نظر دقتکز بر (اون‌پاره‌لك)ك جیبکزده بولنوب بولنمدیغنه منعطف اولمالیدر. یوق ایسه کیره‌مزسکز . زیرا پاپوجچی دنیاوب ادبسزلکلریله مشهور اولان بر نوع حریفلر سزی یولدن منع ایدر . اماسز فقیر ایمشسکز . اوکون شهادته ، دعوایه کلمشسکز. یارم ساعت کچیکیرسه‌کز غائب ایده‌جکمشسکز . کیمك امورنده . پاپوجچی بو ! انسانك ساده پاپوجنی دکل کندیسنی بیـله ترس یوزینه دوندیرر. حریفلر کورلتی‌یه پاپوج قالدیرمازلر. آغاجه چیقسه‌لر پاپوجلری یرده قالماز . بر کره آنلر آل آبدستنی ویر پاپوجمی

دیمسنی اوکرنمشلر . مردیون باشلرینی کسوب آلمشلر . بز کوچك ایکن :

خلایق ! خلایق

پاپوجمه لایق

قیلقلی شعر پارچه‌لریله اکله‌نیردك اما بونلر جدی شیلر ! بونلر چیقه‌لی اسکی، تربیه‌لی اوطه‌باشیلرك، خدمه‌نك، قپواوشاقلرینك پاپوجلری طامه آتیلدی . پاپوجی بیوكك بددعاسی بیله آنلره کار ایتمز . مبارکلرده‌کی دیلی، دیلی ذکل پاپوج !

شقادکل. اولکی پارار ایرتسی کونی ساعت آلتی راده‌لرنده برنجی جزا محکمه‌سی دیوانخانه‌سنده ظهور ایدن عربده‌یی کورنلر حیرت ایچنده قالمشلردر . فقیر، عادتا قوت یومیسنی تدارکدن عاجز بر آدم برای شهادت محکمه‌یه جلب اولنور . بی چاره کهنه پاپوجلرینی برر برر قولتوق آلتنه یرلشدیرر . او ، حال ضرورت وفقریله بر دائرهٔ رسمیه‌یه کیرلدیکی زمان آکا لایق اولان حرمت ورعایت سوقاقده کزدیکی پاپوجلرله کیرمه‌مك اولدیغنی تیقن ایتدیکی حالده پاپوججی رهکذارینه دیکیلیر :

— اون پاره !

— نیچون ؟

— پاپوج پاره‌سی !

— پاپوجلرم قولتوغمده !

— نره‌ده اولورسه اولسون ! اون پاره !

— يوق .

— يوقمی ؟ اويله ايسه كيره‌مزسك . . .

— نه ديءك ؟ بنی محكمه چاغيرمش . . .

— بن بيلمم . . اون پاره ! . .

— واه يوق .

— بوراسی محكمه دكل . يمين ديكله‌مم . . . اون پاره . . ياخود طيشاری يه .

— چيقمام !

— چيقه‌جقسك . . .

— چيقمام ! . . . ايشم وار محكمه‌يه كيده‌جكم .

— چيقمازميسك ؟ ياپيش محمد .

(ايكی حريف زواللی‌يه آبانيورلر . چك بره چك . بو آرالق ملتزم يتيشيور . غلبه‌لكی يارەرق :

— نه‌در او ؟

— اونلغی ويرميور اوسته !

— ويرميورمی ؟ طور ! أويله ايسه ! پوليس آل شونی. او آنه قدر بی چاره‌يه ايلن سيله ، طوقاته قارشی لاقيد طوران پوليس قيميلدايور . اوچ كشی ، بر ده ملتزم درت . فقيری ياقه‌لايجه قلبه‌يه طيقيورلر . محكمه مباشری ، محضری بيهوده يره :

— شاهد .. فلان يرلی ... فلان ... كلديمی؟ ديه قوجه ديوانخانه‌يی اوتديرييور. خبری يوق كه شاهدی ملتزم ايله چراقلری ضرب و حبس ايتمشارده زواللی ايكله‌يور .

دائرهٔ عدلیه کبی مهم وابواب معدلت و نصفتی اقویا وضعفایه آچیق اولان بر محلده بوکبی عربده‌لر ظهوری و اورا انضباطنه مأمور اولوب خلاف نظـام وقوعه‌کلان الك اوفاق بر حادثه‌یی رفع‌وازاله وظائف اصلیه‌سندن بولنان پولیسك وظیفه‌سی علیهنه قیام‌ایله بر بیچاره‌یی تحقیره میدان‌ویرمسی شایان تأسف حاللردندر. اویله امید ایدرم‌که اشبو معروضات کمترانه‌م نظر انصاف ودقته آلنورده پابوججیلر ابقا ایدلسه بیله ویربدن آل ! امرعادلانه‌سیله مرقوملرك ایکی آیاغی بر پابوجه قونیلور.

۹۱

آطه واپورینك سـاعت اونی اون ویا بر چاریك کچه قالقمسنه دائر ...

آقشام سـاعت طقوز بچقده ادارهٔ مخصوصه واپورلرینك باندن باشندن رسن بند اسـتراحت اولدقلری یکانه قرارکاه موقتی اولان کوپری دیلی ویا تختــه مندیرکاك اوزرنده قاقمه ، ایتمه، طیانمه، ناصوره باصمه، شمسیه ایله کوزه ، فسه ، اکسه‌یه سورتمه عملیاتی کچیردکدن و هرکسله اوموز اوموزه اوپوشوب نفس نفســه کلدکدن صکره آطه‌لر خطی بیلت محلنه مواصلت اولنـور . بوزوق پاره بولنمیوبده بیلتجی‌یه مجیدیه ویریله‌جك اولورسه مخصوصاً جمع و ادخار ایدیلن هر ایکی طرفی سیلیك کاه کنـارندن بر قسمی دندان حرص و آزایله قوپارلمش کاه

صربين اصوليله مجموعی حاصل ضربه غیر مساوی یامرو یومرو اوچ چاریك ایله اوچوق چیویدی مور رنكلی مستطیل الشكل بر بیلت آلنور . كورلتی : قیامت، ازدحام: ماحشراه! او كهنه كوپری پارچه‌سی دوبه‌لرك قوهٔ الاستیقیه‌سیله غوردرپایه طوغری متنزل ! جانخراش بر صدا :

— واردا دیه عكس ایدر .

ایستر ایسه‌كز چكیلمیك . هكبه‌لی‌یه بر قونصول طاقمی كیدییور . حمال ترایچنده آدملر آهنكدار. چارنجه یارار، ازر، چوروتور ، دوشورر ، ده‌ویرر .

— دستور !

ایستر ایسه‌كز قاچنمه‌یك . بیوك آطه‌یه قاریوله كیدییور. قورولمش كبی اكنـه طوتولمش . بش آدملك محلی آچـه‌رق اویویانلری ایقاظ ایده‌جك دهشتله ایلرییور . اوچ دمیرلرندن بری طاقیله‌جق اولورسه روبالرده ، شمسیه‌ده بر جاییرتی، ال، صورت و سـائر محلده چیزیرتی ، چوجقلره طوقونورسـه ظیریلتی ، كتمدینـه كووه‌نلره طوقونورسـه صیزیلتی ، یمش سپتلرینه تصـادف ایدرسـه دوكونتی ، مادامك جا كتنه تعلق ایدرسه قوجه‌سـنده میرلتی حاصل اولور . فقط كیم آلدیرر ؟ هم ایشتمیورمیسكز مأمور باغیرییور :

— واپور قالقیور ! بكلر ، افندیلر ، آغالر ! قالقیور !

فی‌الواقع آغیر دونن بر چرخك پس ، متصوت شـارلتیسی اوزاقدن اوزاغـه ، استیم طوته‌میـان قزغانك اوفاق ، اینجه

دودك بوروسندن سامعه شكاف ، موجب صداع بر باغيردى يقيندن يقينه قولاغه ايريشير. سزده بر عجله، قالقيور! قالقه‌جق آمان يتيشه‌مزسه‌م .. آه يتيشه‌بيلسه‌م ! عجبا قالقديمى كبى امارات تلاش ! فقط بيهوده بر شتاب ! معلوم آ. عجله ايشه شيطان قاريشير ! بوتينكزك سيورى اوجى كوپرينك دليكنه كيرمش ، بر حمله‌ده ديكيشلرى سوكوليور شمسيه بورونسز قالمش ، وارسون قالسون نه‌ضررى وار؟ ديركن ايكى‌قپولى بر پارمقلقدن بيلتك بر طرفنى كسه‌رك كچيورسكز . ديك ، قورقولقسز (بركت ويرسون . هيچ چيقمازدق) بر مرديوندن جانباز كبى ترازوليه‌رك كوكرته‌يه صعود حركتنه باشلايورسكز . واپورده ايكنجى دودوكى چاليور . بر استيم ، بر استيم ! بر تلاش بر كورولتى ! كوكلر ها قالقيورز نداسيله پر مسرت ، كوزلر واپورك آرقه‌سندن آچيله‌جق رهكذار كف نثاره متوجه ، قولاقلر (لانغير لانغور لانغير لوپ) وزننده موافق ماكنه آوازينه معطوف . آغزلر ، آطه‌ده اوجوز باربونيا بوله‌جغم اشتهاسيله آبدار ؛ فقط واپور يوريميور. ساعت اون تام وقت ! بر فيصيلدى :

— نيه قالقميور ؟

— بيلمم ؟

— عجبا بزم ساعت ...

— خير افندم .. بمكى يكى جامع ...

— بمكى‌ده .. فقط نيه قالقميور ...

— موسیو Quel heure est-il

Dix heurse—

Juste ? —

Et cinq—

O! diable ! —

قرداش ! ایلك آغزی طوربه دکلکه بوزه‌سك ! ایشته کوشه‌ده نه باشلادی :

— آخبار ! ژام قانی ئه ؟

— داسنه !

— آغاکه ؟

— چیقاه داسنی مه‌هنکه !

— اینچو هامار . خونق هی‌ماق ژامانه‌غه! یرپ بیدی ارتانق نه کوپوغلو ایشد ...یر داخا بونده اوطوره‌جغز !

— پوته تافیغومه ؟ ئی قاپدنی کیتاقسه میافورا ؟

— تی اورا ؟

— ده‌قا !

— سوستانی ؟

— نه !! ده‌قا که‌پندی ؟

— آستادیاولو !

زمان بو ! طورورمی ؟ بچره ایشته ساعت اونی اون بچیور ! فصیلدی استیمك کورولتیسی ایله رقابت ایدیور . عجبا نیه بکلیورز ؟ کیمی ؟ کیمی می ؟ باقك .. کوپری مأمورلری .

بیلتجیلر وضعیتلرینی دکشدیردیلر. رسم سلام! اوکار ایلیکله‌نیور. اهه، پوهو! بیق، صقال دوزه‌لیور. سیت! کلیور صدالری ایشیدیلیور. یر آچیلیور: قرمزی فس، اوطورتمه قلب، پوسکول صاغ طرفه ایکیك، بول، قاره، بوکولك قاش، صاغی براز قاچیق سیاه کوز، بغدای رنك، قیرانته بیق، الده قاوون ایچی شمسیه؛ دوه تویننك قویوسی غانت، بیاض کوملك، یووارلاق دوکمه، فیونغه قراوات، یاندن جیبلی چاکت، پیکه یلك، چیزیکلی پانطالون. قیرمزی پوتین. دیك یوریشلی، حدت وسرور ایله ممتزج، وقار وغرور ایله مزدوج بری کورینیور. ایشته:

الانتظار اشد من النار.

فحواسی رنك حقیقتله بویانیور. دریندن چیقان بر صدا:

— تور نهایت! دیه ما کنه‌لری چویریور اونی، اون، اون‌بش کچه روبراه عزیمت اولیورز. شمدی‌بو آلایشه، بوحاله قیزوبده (اقدام)ك فقره فقره ادارهٔ مخصوصه واپورلرینه‌قارشی ادارهٔ لسان ایتمسی محقمی دکلی؟ سویلیکز باقه‌یم.

۹۲

اوراق وارده ...

عن بکقوز:

لاقیردی قیتلغنده آصمه‌لر بودایم. شو حوادث قحطنده

شركت خيريه اداره‌سنك آرتق مسلم انام اولان يولسزلقلری دوام ايتمه‌مش اولسه ايدی زوالّلی مخابرلر نه ياپاجقلردی ؟ عجبا ادارهٔ مخصوصه واپورلرينه كيروب چيقه‌رق خبر آكلايوب آكلاتمغه‌می چاليشه‌جقلردی؟ مسموعاته نظراً مخابرين مطبوعات بر قطعه تشكرنامه تنظيم وشركت اداره‌سنه تقديم ايتمشلر وبوندن كنديلری ايچون بربيوك سرمايه اولان وكل يوم دوام ايدن شومناسبتسزلكك تمادی وازديادينی استرحام ايله‌مشلر ايمش . فقط اعضای اداره ميانده كنديني صاحب نفوذ طانيان برذات رفقای مجلسی مهم بر تشبثه سوق ايتمكده اولديغندن استرحاملری قبول ايدليه‌جك ايمش . بوتشبث اوراق حوادثك شركت عليهنه نه يازارلرسه ونه درلو اصلاحات ايسترلرسه عكسنی التزامه اقتاعدن عبارت ايمش . حتی اعضای مومی اليه بر يرده :

— شركت عنادندن دونرسه استعفا ايدرم ديه يمين ايده‌رك حركات وجدانيه‌سندن امين اولديغنی تأميناً بيان ايتمشدر. اوحالده امين اولماليدركه شركت كنديلرينك وجودی وسرد ايتدكلری مطالعات غير مصيبه ايله امين بر موقعده باشدن قره ايده‌مز . امور خيريه‌ده بيله عناد مقبول دكلدر. نرده قالدی‌كه شركت خيريه‌ده !

§ پانجار ترشيسنه دائر ..

عن قاضی كوی :

چاريقجيده ترس ايسقارپين كيمك صورتيله صولوغی

مصرلی اوغلی باغنده آلان واوراده پابوجی النه ویریلن ذات مکر عاشق ایمش . هم‌ده عاشق شوریده دل ایمش . یانیور ، بایلیور . آنك ایچون ، آه . او بی وفا ایچون اولیور . آنك ایچون چیلدیریور ایمش . حال پرملالنی ناطق اولان فقره‌یی غزته‌ده کورور کورمز چاقش چاقیشدرمش ، طاقش تاقیشدیرمش . کوز بریانه ، آغز بریانه پانجار ترشیسنه طالمش .. مبارك‌ده بویالیمیدر بویالی .. حس رقابت‌ده بلالیمیدر بلالی ... دوشونمش .. او بی وفایی تخطرله صانمش که کوکلی آغلار .. یورمش ... یولده مدار زینت دولاب اوله‌جق شیشه‌یی‌ده بیتیرمش .. اما کندی‌ده بیتمش .. قفا دونمش ، بو حرکت دورانیه اعصابنه سرایت ایتمش .. معده‌سی دونمکه باشلامش .. بولانمش .. بر دیواره سرمکدرنی طیایه‌رق کندینی براقمش .. آه! نه کوزل ماهتاب! نه کوزل لیل مقمر! .. آیك شعاعات خفیفه‌سی اورته‌لغی پارلاق سایه‌لرله اورتمش ... او حالا اخراج باقیات ایله مشغول ... برده نه باقسون ... آغزندن خون جکر بوشانیور . اورته‌لق قیپ قیرمزی ... درحال تقرب موته اشارت ایدن دیز باغی چوزولمسی ، کوز سوزولمسی ، ال آیاق بوزولمسی ، یورك اوزولمسی کبی حاللر نمایان اولور . بونك اوزرینه کمال خوف ایله باغیره‌رق :

— آداملر ! .. بکا یازیق اولدی ... کنجلکمه مرحمت ایتمدی .. وفاسز .. ایشته سنك ایچون فدای حیات ایدییورم .

نه اولوردی؟ ها.. نه اولوردی! اللهڭ قولی.. باق شو حالمه..
قان قوصیورم قان !..

دیه‌رك پانجارك ایری‌صاپلرینی، پیختی، صوڭ دم معصومیتی اولمق اوزره کورمش واورایه ییغیلی ویرمش . . .

تازه حوادث :

بیوك آطه‌ده قالدیریم یاپیلمیور دیه (اقدام)ڭ وآندن نقلاً شهر مکتوبنڭ واقع اولان شکایاتی عریض وعمیق تدقیق ایدیله‌رك جزیرهٔ مذ کوره‌ده بیلمم نه سنه‌سندن نه سنه‌سنه قدر اللی بیڭ آرشون قالدیریم یاپیلدیغی دفتر اوزرنده مقید کورلمش اولمغله مذکور (اقدام) غزته‌سی وشهر مکتوبی فقره‌سنڭ تکذیبنه قیام وبونڭ ایچون دخی هکبه‌لی آطه‌ده مقیم (صباح) ڭ مخابرینه برینڭ بالاعزام ایصال پیام قلندیغی محلندن بیلدیریلیور.

§ آطه‌ده دیل دنیلن محلده اوزاقدن اوزاغه ال وآیاق واسطه‌سیله محاوره ایدن ایکی ذاتدن بری :

— سکا دها سویله‌یه‌جکلرم چوق ! . معناسنی اشراب ایدن رشهادت پارماغنڭ دوداق اوکندن فیرلامه صورتیله بش اون عدد اهتزازدن صکره دوز طورمسندن عبارت بولنان رموز جکردوز اضطرابی‌ویریر ایکن یان‌طرفدن بری‌کورونمش وبیچاره‌نڭ شو طاتلی مصاحبتدن طولایی پارماغی آغزنده جسیم ، کولکلی بر لوحه شکلنده قالمش اولدیغی دون آقشام ایشیدیلوب بو صباح اشاعه قلنان حوادث محلیه‌دندر .

٩٣

یکی شاعرلره دائر ...

ادبیات جدیده‌نك اذهان وافکاره بخش واحسان ایله‌یکی فیوضات باهرهٔ سنوحات آورانه نتیجهٔ خنده فرماسی اولمق اوزره شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندا، شاعر سخن آرا چوبجی محمد اغا بنده‌لری کبی حقیقةً اسالیب وقوالیب ودوالیب ادبه واقف آتشین شاعرلر یتیشمش ومحصولات حسیهٔ برکزیده‌لرنی ادراك ایتمك جمله‌یه میسر اولمش بر کیفیتدر . بو جمله‌دن اولمق اوزره اخیراً (قباصقال‌زاده کوسه‌بك) عنوانلی برشاعر لحیه‌دار هر نصلسه آق بیق طرفلرندن چهره نمای اشتهاراوله‌رق آتیده‌کی بدیعی ارسال ایله‌مش اولدقلرندن نامنك اعلانی مقصدیله درج ایدلدی :

سزه تقدیم ایده‌یم بر مکتوب
توب توب توب ، توب توب توب ، توب توب
ده‌قادان واری قورولمش اسلوب
لوب لوب لوب لوب لوب لوب لوب لوب
طرز تحریرینه اولدم مجلوب
هوب هوب هوب هوب هوب هوب هوب هوب
نه کوزل منظره عرض ایتدی غروب
روب روب روب ، روب روب روب ، روب روب
کوکلمی ایتدی بولوحه مجذوب
ذوب ذوب ذوب ذوب ذوب ذوب ذوب ذوب

صاری خلیالره طالمش محبوب
بوب بوب بوب بوب بوب بوب بوب بوب
کورەرك رنکنی اولمش محجوب
جوب جوب جوب جوب جوب جوب جوب جوب
ترلی ترلی ایچەرك قارلی شروب
روب روب روب روب روب روب روب روب
ستمهٔ تیرشەیه اولدی مغلوب
لوب لوب لوب لوب لوب لوب لوب

نصل ؟ دانس ایدر کبی دکلی ؟ تجـددك بر معنـاسی‌ده هوپلامق اولدیغنه کوره صاحب‌شعرك هوای‌مرقصنه آلدانمیه‌جق کیمسه بولنه‌ماز ظن ایدرم .

تازه حوادث :

آطه‌دن آطه‌یه ایصـال پیام وکاه قنـه‌لی ، برغوس ، کاه هکبه‌لی ، پندك دیه‌رك نره‌ده بر نشـمین استراحت بولورسـه اوراده آرام ایدن یاشلی ، باشلی ، کالی ، فللی ، قیلیق قیـافت دوزکون ، چشم جهـان دیده‌سی سوزکون بر عاشق دلریش کچن کون نیچه زمان بریدر دیش بیلدیکی نازنین خود اندیشه براز زیاده‌جه ایلیشـدیکندن ایش بیومش وبیودکجه یاییلمش اولمغله بامعرفت رقبا مومی الیهك مأوای قدیمی اولان صـاری یاره عزیمتنه قرار ویرلدیکی صولرده چالقانوب طوران حوادث اخیره‌دندر .

§ نه سك سن آدوداق نه سك ؟
بالميسك يا شكر ميسك ؟
صوصارسه‌ك امرميسك ؟
امرسه‌م شيشر ميسك ؟
آمان آجانم آمان آكلم
نه در بو جفا، نه‌در بو ادا
نه در بو اذا آمان افندم

سماعيسيله زانوبزانو مشافهات عاشقانه‌ده بولنان تشنه لبان وصالدن برى ايرتسى كون خانه‌ده وارد اولان سؤاله جواباً : دوداقلرنده حاصل اولان قان اوطورمسنه قاره قبارجق ، سينه اوستنه ديزبلن مورلغه‌خبارجق ديه معنا ويرديكى كندى‌ديلندن ايشيدلمه مضحكات ابلهفريبانه‌دندر .

§ جمعه ، بازار قاضى كوينده باياسك باغنده اجراى لعبيات ايدن كل حسنك شركت خيريه واپورلرنده ايش وارمش سرلوحه‌لى فقره‌ىى‌كورركورمز پروتستو ايتديكى واو درلوبيلتجيلرك نامى ايش اولميوب ايكديش اولديغنى باغيره باغيره اعلان‌ايلديكى خبر آلنمشدر .

§ ساعت درده‌قدر فنار يولنده (اوتل بل وو)ده سيرماهتاب وادارهٔ اقداح شراب ايلدكدن صكره مست وخراب بر حالده عزم آشيان احباب ايدن بر ذاتك نصلسه قالامش بوستانلرينه توجيه پاى شتاب ايليه‌رك صباحه قدر اوراده‌كى كوبره زار فناده خورول‌خورول ميل خواب قيلديغى‌روايات اخيرهٔ مستانه‌دندر .

٩٤

افندی هر آقشام چاقار ، اوه کلیر . یمکی ، یر یاتار ایمش.
صباحلین اویانوبده یاکیله‌رق :
— یاهو ! معده‌م آغرییور .
دیر دیمزاهلی قاشارینی قالدیره‌رق ، بر خندهٔ استخفاف ایله:
— راقیدن ! جوابنی ویریرمش. طوغری ! فقط طیرناق
مقاصنك اوجی براز زیاده‌جه قایمشده دریجـه کسمش ! بوده
راقیدن دکل آ . خیر. بر کره‌ده آ کا صورك باقه‌لم. ینه او ادا:
— راقیدن !
سیغاره‌یی ترس طوتمش . دوداغی یانمش :
— راقیدن !
ساعتك زنبرکی قیریلمش :
— راقیدن ...
ایچنه صیقنتی باصمض ،
— راقیدن ... کوره‌جك کوز یوقکه ...
میزله آره‌سی آچیلمش ...
— راقیدن ...
دیوارده‌کی سیوری سیکی موم‌له یاقه‌یم دیرکن صول طرف
بیغنی قاپدیرمش :
— راقیدن .
— بن تخته بیتی طوییورم . عجبا یوقمی ؟
— نصل یوق. بتون کیجه چارپینیورسك ...

— نه‌دن اویانمیورم ...

— راقیدن .

بی چاره آدم ! فنـا حالده بیزار قالمش . بر کون اوته‌کی چاتمه‌سنی چاتمش ، قارشوسنه دیکلمش ... دیمش‌که :

— پاره ایسترم ...

— یوق ...

— نه‌دن یوق ...

— راقیدن ...

بنم مسئله‌ده بوکا یاقین ... آطه‌ده تنها یرلرده کزمه دیین دینه . بن‌ده یا کیاوبده :

— نه‌دن ؟ دیدیمی ؟

— سارا برنار حقنده بر فقره یازمشسك .. بری‌اوزرینه آلینمش .. سنی قامچی ایله دوکه‌جکمش .

— آطه‌ده یالکز کزمه

— نه‌دن ؟

— سارا برنار حقنده .. الخ ..

— دیاسقولوسه کیتمه !

— نه‌دن ؟

— سارا برنار حقنده .. الخ ..

— دیله ، یورغولی‌یه چیقمه

— نه‌دن ؟

مطبعه‌یه کلیرم . دیرکتور چاغیریر ..

— سارا برنار حقنده ... الخ

— کندیکی کوزت ؟

— نه‌دن ؟

— بکا خبر یوللامش . دوکه‌جکمش ..

بو... ق ال شقاسنه تحمل ایده‌مم . ال ایله شقا ایدیلمز . ال صیقیلیر ، اوپولور ، طوتولور ، باغلانیر ، ال بچه‌دیوان طورولور ، ال ویریلور ، ال اله ، بل بله چفته صندال یان یانه دیه اویون اوینه‌نیر ، ال آتیلور ، ال برلکیله ایش کورولور ، لکن ال شقاسی ایدیلمز . باخصوص ال اله کلمك طرفین ناز کین ایچون یاقیشماز . بناءً علیه اخطار کمترانه‌مك نظر دقته آلنه‌جغندن امید وارم . بوندن ماعدا تازیانهٔ تزئیت قاش ، کوز چاتمقدن عبارت اولورسه پك چابوق اوصلانیر ، بر دها آطه‌یه سارا برنار کلمش ، یوق .. عثمانلی قومپانیه‌سی ژورژ اونه‌نك قونتس سارا نامنده‌کی درامنی اوینایه‌جقمش کبی عقلمك ایرمدیکی شیلری یازمام . یازمامده شویله‌جه استعفای قصور ایدرم .

تازه حوادث :

آنه بن اورولدم مارول ایسترم
صاره‌جغم یاری طونبول ایسترم

شرقیسیله درون عشرتخانه‌ده طنبوره کبی کریلمش شربت آشامان زمانه‌دن بری باغچه‌ده‌کی حوضه القای جسم وجان

صورتیله بو فانی دنیایه کوسدیکنی او خلقنه تصدیق ایتدیردیکی وآییلیر آییلماز ایصلاق ایصلاق اوکنه کلنه صاریله رق :
— بر قضا کله جکمش ، بونکله صاووشدی دیه اشکریز مسار اولدیغی محله دن محله یه عکس ایدن شئون مضحکه دندر .

§ ادارهٔ مخصوصه جه تکثیر وارداته مصروف اولان اقدامات متوالیه نتیجه سی، اوله رق مشاهیر اغنیادن استهفانوویچ، اوکنیدیس . فوستولوکی ذواتك راکب اولدقلری استمبوطلر هر هانکی اسکله یه یناشورلرسه یناشسونلر اسکه پاره سی آلنماسی ضمننده قپودانلرینه پاصو اعطا قلندیغی وفقرای ملاحیندن ایکی مجیدیه دن ایکی لیرایه قدر یناشمه رسمی تحصیلنده دوام ایدلدیکی روایت نوعندن اولمق اوزره سویله نیور .

۹۵

بلدیه یه دائر ...

پاطلیجانلر موراره موراره قطیفه رنکنی آلدی. چکه سنه کووه نن ، صرتنه کوفه سنی طاقان سوقاقده .

— کمر پاطلیجانلرم دیه باغیرییور ... فی الواقع کوزل سبزه در . مسافر آغیرلار . براز هضمی بطیدر اما طویورر . بیقدیرمز . هرشیئه قاریشیر . دورلویه کیرر ، طولمه اولور . شیشه دیزیلیر. ازیم ازیم ازیلیر. امام بایلدی صورتنده کورینور. فقط طاواسی دهشتلیدر . نرده ایسه چیقار . کون طوغوسی

آنك نفحهٔ خانمانسـوزيدر . نه‌ده قولای يمكدر . براز چالی چيرپی ، طالاش ، يونغه ، بقالدن يوز درهم ياغ . سودجيدن بر كاسـه يوغورت آلنديمی مسـك ! اوده بر مشغوليت پيدا اولور . ايكی ديش صارمساغه هوان ايشلمكه باشلار . دليكلی قاب صحنلقدن اينر . برر برر ، آلاجه بيچيم كسيلوب ديليم‌ديليم طوغرانور . زهری چيقسون ديه طوزلانير . بر كناره‌چكيلير . اودونك قوروسی ، اورته‌يه ، يانه مواد مشتعله يرلشـديريلير . كاسـون . يلپـازه ، كوروك پوف پوف . علو آلديمی طاوا اوستنه بوجا زيتون ياغی . اوخ ! نه جيزيرتی ياغ فيقيردار ، دها يانمادی . چيتيردار . براز دها ، حيشـيردار . ها ها ها . فقط اوطه‌ده‌كی طوره‌ماندن وقتمی وار ؟ ينه آغلايور .

— هو ! سن اوجاغه باق . بن اوغلانه ممه ويره‌يم . ديركی بر فرياد !

— آ دوستلر ! يتيشك .

— نه اولدی ؟

— يانيورز . طوتوشدق .

شانغيرر! قومشولر يانيورز. پالديرر! دوستلر طوتوشيورز. كولدورر !! ايواللهلر اولسون !

صو ! يغمامی وار ؟ قويو تام اون سكز قولاچ . هم‌ده مطبخده‌ هانـكی‌قباداپی چكه‌جك. تا كچن‌سنه‌دن‌بری‌قورومندن طورلميان باجه‌نك كوزی دومانلانمش . آتش پوسـكيرييور . اوف ديدكجه دليكلرندن آلو فيرلايور .

— محله‌لی ! قومشولر !

کیم کیمه ؟ یانده‌کیلر صاری یاره کیتمش! اوست باشده‌کیلر دوکونده . آل پرده‌لیلر دکز کنارنده ، قنطار جنبککیلر چنکل کوینده . کوشه‌ده‌کیلر تبدیل هواده .

وای وای ! قله کوره‌جك ، اشارت چکه‌جك ، کوشکلی کیده‌جك طولومبه‌لر قالقه‌جق ،کله‌جك، صو بوله‌جك، خرطومی طاقه‌جق ، باصمه‌یه باشلایه‌جق‌ده یانغین سونه‌جك ! ! ها بابام ها !

تهلکه‌نك الك بیوکی وار . حاجی نینه ، او اوطبازلر کبی قادین شاپ دیه صفه‌نك اورته‌سنه ییغیلمش. اینواهلر اولسون ! دیری دیری یانه‌جق . خدمتجی سموری قوجاقلامش قاچیور. آنه‌سی شاشیرمش . اوغلانك قونداغنی چوزمیور . اورته‌لغی دومان بوریور .

چاره‌لر یوق. یانه‌جق. آلو یانده‌کی اوك قاپلاملرینی یاقیور. ها آلدی ! باق باق ! کیره‌میدلرك آره‌سندن دومان چیقیور . صاردی ! .. جاملرك رنکی بیله دوندی . هایدی ! ! قوشوشیورلر . یارم ساعت صکره اورته‌لق دوم دوز . قیزغین بر ویرانه طوتیور . کافر باجا ! صالالانیرده ییقلماز ، اورته‌ده سیپ سیوری قالمش . طاوایه باقك . یانغین باقیری دیرلر آ. یامری یامرو!

تحف آدملرده واردر . طوروب سویله‌نیرلر :

— بر شیئه آجیمدم ! بوطرفده‌کی ساچاغك آلتنده بر قیرلانغیـج یواسی وار ایدی . غالبا یاورولری‌ده یاندی .

— زواللی کدی ! طاوان آره‌سنده قالمش . باغیره باغیره کیتدی .

— لکن نه آلو ! او دکل قاو ایمش . اوزرندن کچن قوشلر کباب اولوب دوشدی ...

— نه‌دن چیقمش ؟

— باطلیجان طاواسی یاپیورلرمش . یاغ طوتوشمش .

— سوندیره‌مه‌مشلرمی ؟

— قادین قسمی آتشی کورنجه شاشیریر .

— فقط صولی مناسترککیلریتیشمیه‌یدی یوقمی تا یدی قله‌یه قدر دومه دوز اوله‌جق ایدی .

— خلق معلوم آ . ال آرقه‌ده کزینیر . کیمسه باجه‌نك قورومنی کورمز . اویله‌یا ! آقشام طیش قالپاقجی‌یه چیقوبده دایلق ایده‌جك دکل آ . عجبا دوائر بلدیه خانه صاحبلرینی ویا کیراجیلری مجبور ایده‌مزمی ؟ مأمور یوللایه‌رق اوجاقلرینی سوپورتمکه اجبار ایلیه‌مزمی ؟ های های ! سـلامت عمومیه نامنه حکومت هر شیئی جبر ایدر .

تازه حوادث :

صـاری یارده (بك) عنوانك چیماجی وحماللردن رنك آله‌رق کثرتله شیوعنه مبنی بعدما بکلر بکمنك صاری یار وصاری

یارکده بکلربکی تسمیه ایدلمسی حقنده پازار باشنده بر استدعا تقدیمنه قرار ویرلدیکنی مونیتور اوریانتال یازیبور.

§ مقری کویندە زیتونلکده آچیلان یکی صو دبوسنك اوستندەکی لوحه شایان دقت اولمغله بروجه زیر درج اولندی :

بو صو بر صودرکه کورلمەمش
کیم ایچر ایسه یکی جان اولور
کوزی فرلنیر بلی دوغرولور
آچیلیر یوزی سەچیلیر بویی
کیم ایچر ایسه ایی حضم ایدر
سونر آتشی طورولور قانی
باشنك آغرلغی دفع اولور
ایچی شنلنیر دوزەلیر خویی
بو نه کوز تپه نه قره قولاق
نه قایش طاغی نەده طاش دلن
یکیدر بنم کبی اسمی‌ده ،
یاقەجق صویی یاقەجق صویی

امضا

یکی صوجی

٩٦

معمایه دائر...

بن نه دییه‌یم؟ باری سز دوشونك ، دوشونك‌ده بر تعبیر بولك. آه!.. صدهزاران آه ! عجبا اونه‌در؟ البته بر شیدر. بر شیدراما نصل شیدر؟اواندام،اویوریش، بتون کوزنلری لرزه‌دار محنت ایدن او اوضاع ، او یان باقیشلر، اوغمزهٔ جادو ، اورنك رنك غازهٔ رخسار، بتون آلن،شقاق، کردن قیرمه‌لری‌اوزرندن آقوب کلن لطافت کلسی، بتون دوداقلردن ترشح ایدن لعل مایع ، کوزلرك تا اعماق روحه چیقان جاده‌سندن توزی دومانه قاته‌رق شتابان اولان شهسوار نظر، اسکی ، قاپاقلی نازلی آش کاسه‌لرینی کوزدن صاقلایان بیاض ، یانلری قلاپدانلی اورتولر منظره‌سنی آکدیرر باش اورتوسی ، حریری، بنکلی قوللری یاندن صارقیق . اوموزلره آلتدن پارموق ، اوستدن بومبه بوزمه‌لرله معلق مانطو ، بیلکه قدر چکیلی اسربی مائی الدیونلکك قولده حاصل ایتدیکی یومرق ، یوموشاق فصل مشترك ابیض، کوچك فقط پاموق ، اللردن برینه متکا اولان خفیف هوائی ، محیطی دانته‌له ، اینجه ، بوکوك ، اوفاجق ، قیوریق مذهب صاپلی شمسیه ، قوندوز قابوغی‌اسقارپینلر ایچنده ترله‌ین طونبول قامبره آیاقلر؛ اوکه دوشرکبی سرعتله یوریش، آشاغیدن یوقاری‌یه دونرکبی ناحیهٔ میانك حصوله کتیردیکی اعوجاج و تلاطم ، ایشته بتون بونلر ، بتون بو ظرافتلرك بر

آره‌ده كورينيشى نه‌در ؟ ها ! سزه صورارم نه‌در؟ جلوه‌ميدر؟ عشوه‌ميدر ؟ ناز وكرشمه‌ميدر ؟ بن كوردكجه شاشيريوردم . لكن شمديلر آكلادم :

اوباش دكل . عودتده حجرهٔ آرامنـه كلوبده اورتوسنى چيقارديغى زمان كورك . انسـان بيچاره‌نك بيوك بر فلاكته اوغرايه‌رق صاچنى يولديغنه ذهاب حاصل ايدر. تپه‌دن بر طوتام يانلردن برر فيليز، اوكدن بر آووچ، آرقـه‌دن برطوره صارى دمت چيقاروب قونصوله صيقيشديريور . زواللى سر، چلتيق تارلاسى كبى يامرى يومرو قاليور . ناصيه آچيليور ، قاشـلر دكان جامكانلرى اوزرنده‌كى يازيلرك (ع) چناغى كبى قباريق بر. قولب شـكلنده طوغـه‌رق (وه‌لوتين) صابوننك قرهٔ استخراجيه‌سى يوزده اجراى تأثير وتويلى حاولى دخى ماباقى‌ينى تطهير ايدنجه كوزلر مع قپاق صاريشـين چوروك ، يناقده‌كى ياتقين (دووه) لر قبـاره‌رق صورت دوشوك ، اوك ، اوست صيره ديش طاقمى چيقنجه آوورت چوكوك قاليور. اوموزلر، اصناف ترازوسى كبى خط استوائى شاشيريور . سينه چكيك ، پستان امل قورو ، بوروشوق ، وجود قورسـه‌نك اندفاعندن طولايى خيزنى آله‌مامش اينوب چيقيور . آرتق اوته‌سنى سويله‌م . سز بولك ، سويله‌يك باقه‌يم بونه‌در ؟ . . .

تازه حوادث :

شركت خيريه واپورلرى ميانده بر نجيلك شرفنى احراز

برله شرفراز وبرزمان متانت وصحت سیر وحرکتیله بنام اولوب اخیراً تعمیر خانهٔ دهرده ضربات وتلوینات قدره کردندادهٔ نیاز اولان ٤٣ نومرو قریباً بوغاز ایچنده پروازه باشلایه‌جغنی حس ایدر ایتمز صورتی آتیده مندرج استرحامنامه‌یی بالتنظیم قپودانی دریادل افندی‌یه تقدیم ایله‌مشدر :

یك اوزله‌دی جانم سنی جانانم افندم
کل وار دیمامه لقلقه افشانم افندم
شرکت بنی تطهیره بدل ایتمه‌ده تلویث
برباد اولیور سوکیلی قزغانم افندم .

مأمول ایدرم بر ایکی کون صکره بو عاجز
بوسفور اوزرنده اوله‌جقدر ینه بارز
سندن دیلرم زورلامه تطییب ایله قوللان
زیرا دکلم اسکی متانتلری حائز

چرخم دونه‌جك صکره پشیمان اوله‌جقسك
استوب دیه‌رك زار وپریشان اوله‌جقسك
رحم ایتمز ایسه‌ك سن بکا کیملر ایدر آرتق
ای سن که مروتلی قاپودان اوله‌جقسك

انسپکتور اولورسه‌ك بنی عفو ایله جزادن
اولمازسه‌ك اگر صاقله بلیات قضادن
چیرچیر صوبی ، فندق صوبی آچماز سنی بالله
واز کچ بوسته‌مدن ، بو جفادن، بو ادادن

٩٧

ایواه ! بنی کورنلر :

— واه! واه! شهر مکتوبجیسنه پك یازیق اولدی دییورلر. هم او قدر محزونانه ، او قدر مشفقانه یازیق اولدی دییورلرکه مشهور جهان اولان متانتم غلبه ایتمسه هونکور هونکور آغلایه‌جغم کلیور عادتا غریبسیورم . بوکسونه‌جك کبی کوکس کچیرییورم. ایچمدن طوغری بر آه‌قباره‌قباره‌یوکسلیور، دوداقلرمی یاقه‌یاقه. آغزمدن فیرلایوب شو فضای بی‌کران انقلابه صعود ایدییور. کوزلرم فرط کریه‌دن بوزولن ، قباقلرینك کناری قیزاران ، موس موز بر هاله‌ء کدر ایله محصور اولان آقی الکلی الکلی خطوط دم ایله بولانیق طوران کوزلره دونیور ، تحف بر شاشیلق عارض اولەرق هم اوکمی ، هم قرشومده‌کنی ، هم ده صول طرفه دوشن اشیایی بر آنده کورییور ، قاشلرم مانعه‌ٔ انحنادن قورتیله‌رق اوجلری اوق کبی قالقیور ، بکا اویله کلیورکه برون دلیکلرمی‌ده شیشیرییور . آلت دوداغم ایکی میلیمتره‌قدر اوزانه‌رق اوست دوداغمك بیقله قپانیق طرفنه اوزانیور . آجی بر یوتقونمه غرتلاغمی آشاغی یوقاری ایدییور . کسیك بر اوکسوروك قوتلی بر خنجقریق ایله برلشه‌رك معده، باغرصاق،

جگر، بوبرك، طالاق، ایچ یاغی، صفره طوربه‌سی، حجاب حاجز وامثالی دها نه وار ایسه بر بر کره هوپلایوب یئه یرلی یرینه اوطوریور. قلبم، آه! بیلك بلادن آرته قالان قلبم او درجه شدتلی اوریورکه ضعف وناتوانیدن بغدادی بولمه‌لرینه دونن سینهٔ بی کینه‌مك آلتنده برینك چکیچ اوردیغنه احتمال ویریورم. او آنده صغوق بر تر، یاپراق یاپراق آچیلان بر اورپرمه ایله برابر بلك اورته‌سندن صیزه‌رق یناقلرمدن یوقاری‌یه طوغری قیل وصاچلرك قیامندن طولایی بر فشافش طویار کبی اولیورم. دیزلرم تیتریور، باجاقلرمه اینجه بوزلی صویه باتیریلوب اپیجه صیقلمش بر دلبند صاریلیور ظن ایدیورم. آووجمك ایچنده‌کی قطرات مترقرق عرق اینجه درینجه چیزیکلردن قوله طوغری انصباب ایده‌رك اوتوز یدی ایله اوتوز طقوز آره‌سنده حموی آتش آیه‌لرینی چاتر چاتر یاقیور.

ایواه توکلی کورنلر، بکا:

— مکتوبجی‌یه‌یك یازیق اولدی دییورلر. بن هپسنی حس ایدیورم. برکت ویرسون برازمراق ایتمم. بوحال اضمحلالك کیتدکجه بنی محو ایده‌جکنی آکلایورم. زیرا بینمده نجه‌زماندن بریدر اوتن طنین بی سود امل آرتق سس ویرمز اولدی. قولاغمده او کوندن اعتباراً چینلایان صدای دهشت ناك امید عکس ایده ایده طاغیلدی کیتدی. کوزلرمك اوکنده دونن خیال بی مجال هوس سونه سونه کورونمامکه باشلادی. آغزمده‌کی ذائقهٔ حیات تلخیء دلآشوب هول ایله محو اوله‌رق بر شیدن

لذت آلهمامق کبی دردده طوتلدم . شمدی نه یاپهیم ؟ دیرکتور شرکت خیریهایله اوغراشه خیری طوقونهجق بریرینی برقمادی . هپسنی بندن بیلدیلر، ادارهٔ مخصوصه‌یه طوقوندی. نی تشویق ایتدی دیدیلر، تراموایلره طاقیلدی، چکمدیکی ایچون علیهمزه مکتوبجی‌یی سوردی دیدیلر . شمندوفرلره یتیشدی، مطلقا مکتوبجینك خیزی ایله‌در سوسنی ویردیلر ، سقالره صاتاشدی . ینه بنم ایچون صولاندی حوادثی یاپدیلر ، تخفجیلره ایلیشدی. مکتوبجینك زوزکاکی طوتدی اکنیور شایعه‌سی دیلدن دیله کزدی . حتی آطه‌ده یورغولی‌یه قدر یاپیلدی. تونل اداره‌سیله آلت اوست اولدی . هر طرفدن بکا بددعا. برك دینه کیرسون دیه اللر آچیلدی . صرافلر، آه ! صرافلر، اصل یاندیغم بو ، دیرکتوره حالا انکسار ایدییورم . ذره قدر اعتبارم قالمدی. اطبا، اجزاجیلر، اوپراتوروجراحلر، سولوکجی، تیمارجی، خدمه. بقال، قصاب والحاصل کافهٔ اصناف بندن روکردان، کرچه سونلرده وار. لکن چه‌سود! بنم‌خویم دکیشدی . آنك ایچون بنده مسلکمی دکیشدیروب آرتق هر کسی مدح ایتمکه مباشرت ایلیه‌جکم. بتون مخبرلرك حوادثجیلرك کتیردیکی ذمیاتی برطرفه براقه‌رق حسناته متعلق اولان پارچه‌لری برحس فاضل تقدیر ایله یازه‌جغم. انسان ساده فصل ایله دکل برازده فضل ایله متصف اولمالیدر.

تازه حوادث

جسر مصطفی پاشادن : (مداح بمایشبه الذم)

عقلنجه دانا، موسیقی‌یه آشنا، عاشیق شیدا، هرایشی هوا، جسیم‌الجثه والقفا، کویده شاعر، قصبه‌ده سائر، حسن‌نزاکتدن معرا، نه ذوق بیلیر نه‌صفا، اوزون اتکلی، قوجه صقاللی ، بر عیاش بی‌انتعاش، نهاوند فصلنه مبتلا اوله‌رق اهالیٔ قرایه صیرتنه ایتمك‌شرطیله دوم تك‌اوردیردیغی برای معلومات عرض اولنور.

٩٨

ادبیاته دائر ...

ادبیات درسلرینك طلبه‌نك ذهننه ایجه نقش ایدلمسی‌ایچون معلمك امثال مقبوله ومعتبره ایرادی وآثار ادبادن احتجاجی شرطدر دینلر هرزمان اصابت ایتمش اولمازلر. چونکه‌خارجدن مثال آرامق دخی جملهٔ وظائفدندر . بو اصله رعایت ایتمینلر شاکردانی ازبرجی ایدرلر. روایته نظراً معلمین جدیدهٔ ادبدن بری فن بیانك الك کزیده بحثی اولان «کنایه»‌یی ایدن ایی‌یه توضیح ایچون شویله برپوت قیرمشدر :

افندیلر :

سزه کنایه‌یی ایـدن ایی تعریف وآنك شامل اولدیغی مزایا وغوامضی بحقٍ توصیفه خادم اوله‌جق بر مثال ایراد ایده‌یم. مثلا بر بزم جوشاجوش. مطرب نغمه‌زن ، جام صفا

مدار ساقی الدن اله سفر کزین، نعرهٔ های هوی مستانه عیوقه رسیده، هردلده بر نشیدهٔ هوا، ایشته بوغلغلهٔ نشاط وسرور آره‌سنده نشئه داران حضاردن بری غلبهٔ سکرایله رقصان. شمدی شو حالی کوز اوکنده بولندیردك . اکر سز بونی علی طریق الکنایه ادا ایتمك ایسترسکز آنجق شویله سویلیه بیلیرسکز :

(قبطیان نغمهٔ چنك و رباب ایله قوجا بر آیی اویناديیور- لردی) لطیف دکلی ؟ ایشته فیض ادب مکتبلرده بویلهجه اراقه ایدیلیر! بالکه معلومدر. اولدن فرانسزجه امتحاننه نظارت ایدن ممیزلردن بری دها شاکردلردن کیمسه‌نك چاغیرلمدیغی صره‌ده کندیسنجه بر حیله قورار. صنفك برنجیسی کلنجه کتابی ترس طوته‌رق افندی‌یه ویریر . افندی پاتی چاقار .

— سایه‌کزده فرانسزجه اوکرندم . بو ترسدر . دیر اما طیشاری چیقنجه ایکنجی‌یه دیرکه :

— آمان دقت ایت . کتابی ترس ویرییورلر .

ایکنجی کیدر . اوله‌جق آ . بو سفر طوس طوغری ویریرلر . اوده پاتی چاقار وممیزك یوزینه کوله‌رك باقوب کتابك ترسنی چویریر .

شو مثال بزده‌کی تدریساتك ترسنه مثال اولسه کرك .

تازه حوادث :

راویٔ رنك آشنای زمان وکاشف سرائر بستانك نقل وحکایتنه اعتماد جائز ایسه صولری وقوقهٔ قوربغه‌دن لحن زار ارغنون واطرافی انواع نباتات وشجاردن سبزکون اولوب صحن

صفازاری مثال کلستان واوراده‌کی باغچوان کلبه‌سی موعد وصال جانان اولان بر پرده واول زمان وآخر زمانده لب بلب ، آغوش باغوش بر قله تلذذیاب حیات وعالم غشی وخرابیده منکر ممات اولمه درجه‌لرینه کلن ، بری کل دیکری بلبل وبرینك نامی شمع دیکرینك پروانه ایکی سوخته دل بروجه معتاد کچن کون ینه اول طرفه مائل اولدقلری صیره‌ده نصلسه بر النده قیرباج ، بر النده قیرمزی یاغاق بری پیدا اولمش وبی چاره دیشیلی ارککلی ایکی کشی‌یه مقابله ایده‌میه‌جکنی عاشقك دندان حرص وآزندن آکلایوب معشوقه‌نك خوف وتلاش ایله قیرلامسی اوزرینه بلنده‌کی انجه قوشاق ایله باب وصلت مآب دلبری سد وبند ایلیه‌رك اوته‌کنی رومورکورواری دست نرمین استرحامندن طوته طوته چکوب کوتورمش ایمش .

§ هکبه‌لی آطه‌ده نیجه ایام وشهوردن بری انشاسنه کمال کرمی ایله مبادرت اولنان اسکله‌نك دونکی کون طقوزنجی قازیغنك چاقیم عملیاتنه باشلانلمشدر .

§ فرانسزجه (ژروت) Griquettes دده امضاسیله مادام ساره برناره دائر بر مدافعهٔ غیر مشروعه‌ده بولنان ذاتك جزای تشهیره اوغرامسی اغلب احتمالات اولمسنه مبنی عندالحاجه وضع انظار قارئین ایلمك اوزره دیرکتورلق جانبندن بر قطعه تصویر دلپذیرینك ویانه‌ده (وایس ئه مایر) اعمالاتخانه‌سنه سپارش ایدلدیکی حوادث ساره‌دندر .

٩٩

فقرات مترجمه :

بزم فرانسزجه (ثروت) اکثریا (نوول آلامه‌ن) سرلوحه‌سی آلتنده اولدقجه لطیف فقره‌لرده نشر ایدر . بن بونلری هجالیه هجالیه ، اوقور ، اکثریا اکولرم . هله آره‌ده صیره‌ده قاری قوجه ومطبوعات عننه‌دائر اویله کوزل‌شیلر بولوب صیقیشدیرر که شرح وتفصیل ایدلسه انسانك برحقیقتك یووارلانه یووارلانه تمسخر ایتدیکنه ایناناجغی کلیر ، باقك بر دانه‌سنی سزه ترجمه ایده‌یم :

(موسیو و مادام مالاریو . زوج وزوجه . تأهللرندن بری هنوز اون بر آی کچمش . صیجاقلر باصمش . یازلغه کیتمشلر . اوطور بره اوطور . هر کون مادام چاتیق قاش . مناظر طبیعتی سیر ایدییور . هر کون موسیو طالغین ، غزته‌سیله اوغراشیور . ینه برکون زوج غزته‌سنك صحیفه‌سنی چویررکن مادام شو آن غیر منقسمی فرصت اتخاذ ایده‌رك دیرکه :

— قوجه‌جغم ! آرتق سن بنی سومیورسك . بنی کوکلکدن چیقاردك بن آکلایورم . . . آه . ! نه اولوردی . . بر کتاب ، رومانلر کوزلی بر صحیفه اولایدم‌ده هرکون بنی اوقویه‌یدك .

— اوت . قاریجیغم ! کاشکی اویله اولایدك . فقط برتقویم اولسه‌یدك دها ایی اولوردك ؟ . .

— نه‌دن ؟

— هر سنه دكيشديرردم ده ...

فقره ضررسز . بزده‌ده انجير آشيسی مشهوردر : حريف باغچه‌سنده‌كی انجيری كسيورمش . قومشوسی كورمش . صورمش :

— نه كسيورسك ؟

— نصل كسميه‌يم ؟ شو دالنده برنجی قاريم كنديسنی آصدی . اوته‌كنده ايكنجی قاريم دوشه‌رك اولدی .. سزك باغچه‌يه صارقانده اوچنجی قاريمه فنالق كله‌رك دردنجی كونی كيتدی . شمدی‌ده دردنجی قاريمی ديبنده ييلان صوقدی .

قومشو بو افاده‌يی طويار طويماز بر آمان صداسی قوپارير . ديركه :

— اه عشقنه صبر ايت . آشيسنی آله‌يم . زيرا يكرمی يكرمی اوچ ييلدير ... چكيورم .

كيم بيلير قارئين كرامدن قاچی بو ايكی حكايه‌دن برنجيسنی قاچی ايكنجيسنی بكنه‌جكدر !

تصادف بويا ! بن بو فقره‌يی درخاطر ايدوبده صيريتديغم اثناده آلتی مرمرده بر خانه‌نك اوكندن كچيوردم . چنغراق كبی برسس اوك پنجره‌لرنی چاك چاك ايده‌رك سوقاغه‌فيرلادی . بر قادين كوپورمش ، حايقيرييور . صقاللی بر آدم :

— حسبناه ديه‌رك سوقاق قپوسنی قپايوردی . سسه‌قولاق ويردم . قادين باغيرييور :

— آمان .. دری خانم ! .. اويله سويله‌مه ! بن درت قوجه كوردم بويله‌سنی كورمدم . نه‌در بنم چله‌م ! اوتوز ياشنده

قوجه قاری اولدم . . . نه میز میز حریف ! کیجه اوده کوندوز اوده ایش یوق . کوچ یوق . یسون ایچسون ، یاتسون ، کیفنه باقسون صکره‌ده آدی قوجه، های باشنه قوجه طاش دوشسون ! بو سفرده بن فیرلادم دلی‌یه طاش آتمه‌باشکی یارار دیرلر . ایشنه کانلر بونکده آشیسنی آلیرلرسه فنا ایتمزلر . هم توکای خانلره مخصوص غزته (مسموعات) فصلنده شو جملهٔ حکمیه‌یی یازمامش !

(عائله‌سنی کچیندیرمك فریضهٔ ذمتی اولدیغنی بیلن ارککلرك زوجه‌لری بختیار ایتمشلر ؟ ! !

تازه حوادث.

مطبعه‌ده :

باش‌محرر — اوغلم! دیمك بزه‌محررلك ایتمك‌ایستیورسك؟

محرر نوجدید — اوت افندم .

باش محرر — فقط غزته‌نك کندیسنه مخصوص عاداتی فلانی وار آنلری بیلیورمیسك ؟

محررنوجدید — اعلاسنی ... اول‌امرده یوزاللی غروش قدر قره‌دی ایدرسه‌کز . . .

١٠٠

تازه تازه حوادث :

ضیانك ذوی‌الارواح اوزرنده حصوله کتیردیکی تأثیرات

عجیبه واحتساسات غریبه جمله‌سندن اولمق اوزره اخیراً اولدقجه مهم بر تجربه اجرا ایدلدیکی و بونك ایچون دخی حال منامده بولنان یاوورولی بر آرسلان انتخاب ایدیله‌رك اولا کمان و سائر ساز وشرقیلرله یواش ، یواش اویاندیریلوب اصـول متخذه وجهله کوزینه آهسته، آهسته ضیا عکس ایتدیرلمشدر. بی‌چاره صدا وضیانك اجتماعندن اطرافنده دونن سوزلری ایشیده‌مدیکی کبی دونن فیریلداقلری دخی کوره‌مدیکندن بر قاش‌ـقاریقو ایله قفسه کیرمش وبو آره‌ده یاوورولرندن بری دست وصال ضیایه کچه‌رك آشیرلمش اولدیغی بیوك آطه‌ده شایع اولمشدر .

§ (آش طاشـنجه کفچه‌یه بهـا اولماز) ضرب مثلی معتبرینی همان‌هرکون مطـبخ خدمتنده بالعمل موقع‌تطبیقه قویان ونیجه‌سنین واعوامدن بری .کیزلی ، جلی مرجمکی فرونه ویرمك خلیاسیله کچینن بر طباخ حرص آزما کچنلرده سـاحلده شتاء، درد بی دواسنه باقه باقه آه و واه ایتمـکده ایکن درون دریادن موجه سوار وکیسوی دلارامیله آب خروشان امله تاز یانهٔ ناز اوره‌رق عریان وبی قرار ظهور ایدن بر دلبر ساختهٔ اطواری کورور کورمز ناشکیبانه کوپوروب اوزرینه طاشـدیغی وانفاذ مرامه صواشیرکن اله کچدیکی ینه بیوك آطه‌دن آلنان حوادث مهمه‌دندر .

§ شفتالی موسمنك شرف حلولی مناسبتیله اجرا ایدیلن تجارب عدیده‌ده دوداقلره عارض اولان قره قبارجق چیبانك مذکور میوه‌نك تویلری دیبنده‌کی بر نوع میقروبدن نشـأت

ایدوب انجه دریلری تخریش وذهنی تخدیش ایدرجه‌سنه ذوق ولذتی تشویش ایلدیکی تبین ایتمسنه مبنی بعدما شفتالی آله‌جقلرك احتیاط ایله طاورانملری بیوك اطه‌ده خریستوس اورمانلغندن با مذکره بیلدیریلیور .

§ بیوك آطه‌ده ایکی شمندوفرله یاتوب اصول تسویهٔ ترابیده ومساحهٔ طرق و معابر زوریله صباحه قدر کوزنی قیرپه‌میان آلفونس نامنده بری صباحه قارشی خواب غفلته طالمش وکوزنی آچدیغنده وقتك مروری حسبیله شمندوفرلری یرنده بوله‌مامش اولمغله قومپانیا علیهنه دعوایه قیام ایله‌مشدر .

بر معاینه خانه‌ده :

خسته — درد عشقه وارمی دوقتور فن طبك چاره‌سی .

دوقتور — (ستمکارانه) دنیاده کوکل یاره‌سنه چاره بولنماز .

اعلانات ، . .

یازین ضیادن متأثر اولانلر واپور دومانی کوزلك استعمال ایتملیدرلر . قابلری اوزرنده آرسلان مارقه‌سی اولمیان کوزلکلر ساخته‌در .

* فندق صوینده قیریلوب دوکولدکدن صکره بکتقوزده‌پای مسئله‌سنده سوزنده طورمیان و هرنه قدر رجا والتماس ایدلمش ایسه‌ده بش دقیقه اوطورمین نازنینان مومیانان زمانه‌دن برینك خدمتجیسی آب و بوغچه ایله برابر غائب اولمش اولمغله تك باشنه استانبوله اینه‌مامش و اسکداره چیقدیغی حالده

قارشی یاقه‌یه کچمك اوزره قایغه دخی بینه‌مامش اولمغله لیلهٔ مذکوره‌ده نره‌ده قالدیغی حقنده عریض وعمیق تحقیقات اجرا ایدلمکده ایمش .

١٥١

یکی ادبیات جدیده‌یه کوره شاعر ...

اویله ظن ایدرمکه شاعرده بزم کبی نوع بشردن برینه منسوب ، مشابه بر آدمدر . مکر اویله دکلمش . تعریفات جدیده بو ظنمی ابطال ایتدی . باقك ، نه مقنع بر تعریف که اوکوندن بری آرادم بو قیافتده بر آدم کوره‌مدیکم ایچون بلکه چین ماچونده ویا آوستر الیاده ویاخود پاتاغونیا ایله آفریقای مجهولده متعیش بر ذی روح اولدیغنه اعتقاد ایتدم . چونکه بر کره تصور ایدیکز :

آچیق بر آلن . انسانه یاقین بر باقیش . ایچریسنی کیمسه کوره‌میه‌جك درجه‌ده قپالی بر یارادیلیش ، اوجی بوجاغی بولنمیان بر بوشلق . دکزلر ، طالغه‌لر ، هنوز تاك یری آغارمه‌دن اول کورینن اویناق ایشیقلر ، کیجه‌لر قاراکلغی ، ینار طاغلر ، شدتلی شمشکلر ، کوك کورله‌مه‌لری ، سرپیلوب کوسمه‌سندن یوزنده حاصل اولان رنك رنك حوادث . ایشته بو فطرت بر غرائب بر تجلیکاه ، برعالم دکلیدر ؟ ایشته بو عالم ... طورك ... برآز دها صبر ایدك . زیرا بیتمه‌دی . اکمال ایده‌یم .

کوزکزك اوکنه شو قوجه طبیعتی کتیرك . آندن بیوك
هم ده پك بیوك دنیا قورك . بو دنیانك ایچنده حقیقتلر قناد
آچمش اوچیور ، هواسنده بردوداق یوکسك شعرلر اوقویور .
صورتنده الك زیاده آچیق . کوزه کورینن ، برآنده آکلا-
شیلان بر طلعت مبهم طوریور ، مزارلرده کزن خیاللر ،
طیفلر ، غول بیابانی ، جادو ، پری ، جن ، والحاصل نه قدر
مخلوقات مخوفه وارسه آنلرك کافه‌سی تارك دغدغهٔ کائنات
اولمش ، نه‌قدر ارواح وارایسه جمله‌سی اورتوسنك کولکه‌سنده
اوطورمش تزلرینی قوروتیورلر ، پاتیردیمی دیدیکز . غیرلا .
آمان نه هنکامه . نه عربده . فقط مسعود ومظلم ، شاطروناشاد ،
آکلایورم . یوزکزده حاصل اولان چیزکیلردن هنوز تعریفك
ناطق اولدیغی شیئی آکلایه‌مدیغکز تظاهر ایدییور . آمان .
برآز دها صبر ایدك . زیرا بن ده شاشیرییورم . ذهنمه طور-
غونلق کلدی ، معلوم آ . نصرالدین خواجه‌یه بری صوسزلقدن
شکایت ایتمش . خواجه صورمش دیمش که :

— سزك قویو یوقمی ؟

— وار .

— اعلا . اورادن چکك . قوللانك .

— پك درین !

— اویله ایسه ترسنه بر قویو یاپدیر ...

ایشته بویله یوقاری‌یه طوغری بر درینلك . اجرامك فوقنده
برباش کولیور . انسان بوکا باقدقجه لاهوتی بر بوشلق ، کنیش

برقناد چارپیتیسی کوریبور .

آرتق آکلادیکز دکلی؟ ایشته بوقارمه قاریشیق‌شی شاعردر. کوردیکزآ. دهشتلی بر وجود. بن اوقورکن قورقدم . اوده چوجقلره آکلاتدم. اوماجی دیه قاچیشدیلر. دیرکتوره اوقودم. قولاقلرینی طیقادی. مصححه کوستردم. بنم بویله کورلتیلی ایشه عقلم ایرمز دیدی .

طوپ آتانلردن برینه نقل ایتدم. بکزی آتدی. ده‌قادانلرك رأینی استفساره قالقیشدم. یکی نفعی! دیه کولدی. کیم بیلیر اشعارنده‌کی آثار رقت و تأثرینه حیران اولدیغمز شاعر ستوده شیم بونی کوروسه نه قدر شاشه‌جقدر. ایشته حیات مطبوعات صاحبنك اوچ سنه اول (او تجدد) دیه خامهٔ چالاك بی‌با کنه سرمایه ایتدیکی ادب جدید حاضرك بتون کائنات حس ومناظره تماس ایدن پارچه‌لری . اویله مأمول ایدرم که‌بوندن ذره قدر شمهٔ تزییف آلنماز . یالان یوق . تصویر وتصورده‌کی رکاکت وصمیمیت وطبیعتی تااساسندن‌قلع ایدرجه‌سنه‌کوریلن غلو واغراق ایسه میدانده .

تازه حوادث :

ارکلی کومورلرندن ظهور ایدن توزلرك ضیاعدن مصونیتی مقصدیله کرپیچ کمور اعماله مخصوص اولمق اوزره اررووپادن سپارش ایدلمسنه قرار ویریلن ماکنه‌نك قره‌مانیان و شرکاسی طرفندن‌مذکور توزلرك ادارهٔ‌مخصوصه واپورلرنده‌موقع‌استفاده‌یه

وضع ایدیله‌جکی تعهد ایدلدیکی جهتله جلبندن صرف نظر قیلنمشدر .

§ عموم استانبول ترامواییلری مدیری پردیقاریس افندینک (صباح)ده منظور اولان اوصاف ومزایاسنی ناطق بر عرضحال ترتیبنه تقدیمنه جرأت ایدن بر آرابه‌جی‌یه ایکی معاشی مقدارنده عطیه ویردیکی بین المأمورین شایع اولمغله مومی الیهك پاره ویر- مدیکنه ویاخود ویرمیه‌جکم دیدیکنه صحیح نظریله باقیله‌میور . روایته نظراً (صباح) ك مأموری ایش کوره‌جکم دیه صیقشمش وصیقیشه صیقیشه قپوده‌کی آدمك ممانعتنه قارشی چیقشمش ، چیقیشنجه پردیقاریس افندی‌یه‌ده بوزلك طارلمی عارض اوله‌رق ایکیسنی‌ده خارجه اخراج ایتمش ایمش. البته (صباح) بندن ایسنی بیلیر !

١٥٢

نوم و حالات نومه دائر ....

سیوزی سینك، وتخته بیتی، پیره وتاتارجق نامل‌ریله آکیلان حیوانات معذبه‌یه برده صباحلری قالین قنادلی ، ایری قاره سینکلر پیزو اوله‌لیدن بری نوم و حالات نوم حقنده درلو درلو نظریه‌لر، درلو درلو روایتلر دوران ایتمکه باشلادی‌اویله‌یا. هم کیجه‌لر قیصه . هم‌ده کوندوزلر صیجاق . بتون کون کونشك آلتنده یان ، ترله ، بوغول، ازیل . اقشامه اوه کل.

اورته‌لق براز سربنلر سربنله‌مز یتاغه دوش . بر ایکی اسنه ، کوز قرپ ، کرین ، یورغانی ایت ، تك ، بیاض ، انجه کیجه‌لکله سربل . اویقو کوزدن آقارکن هوادن بر دندان تیزواز پرتا دوداغك یاننه ویا یتاغك قولاق ایله بر خط فاصل تشکیل ایدن کریزکاهنه قونسون ، دیشله‌سون ، قبارتسون ، قره‌دن اکنه بوینه تبدل ظن ایدیلن بر تخته قوروسی باجاغك بالدیرینه ویا قولك بیلك طرفنه قوزولسون ، امسون ، شیشیر - سون ، آجیتسون . چکیلمز جیبینلك قوللان . مورتوجی الاینه بکزه‌مکده‌ده هیچ برلذت یوقدر . باخصوص رؤیانك حلول و مرورینه و خروج و عبورینه مانعدر . بونك اك ایسی آچیقده یاتمقدر . جانم . باغچه ! طوت آغاجنك دبی لطافت وطراوتده طرابیه‌یه بکزر . اوح ! اسکی سجاده‌نی سروبده کندینی قویو ویردکمی پوفورده پوفور . بن‌ده بو سرآزاده‌لکی سورم . مکر اوده سور ایمش . اوده هر کسه بو صورتی توصیه ایتمش . فقط قادین قسمی ، باغچه‌ده یاتارمی ؟ یاتسه بیله قورقودن اویویه‌ماز . آنلرده ازیله بوزیله جیبنلکه راضی اولورلر . محبم هر آقشام طوت دیبنه سریلیر ، اویور . آه ! او کیجه‌ده اویله یاپمش . تام اویقوسنه چاریك قاله سیغاره‌سنی تللندیرمش ، یاصدیغه دیرسکنی طیامش ، چکیشدیروب طورورکن شیطان یات دیمش . اویومش . رؤیاده باقمش که یتاغك بر طرفده بر بالدیر ، دیکر طرفنده بر بالدیر ، یتاغك تا اورته‌سنده بیاض بر کوکس ، یاصدیغك اوزرنده‌ده متناسب

بركله طاقمی طوریپور . معلوم آ . رؤیا حالی تحفدر . انسان اکثریا قورقدیغنی کورور ! دقت ایتمش ، ایتمش ، ایتمش برده نه باقسون هر ایکی بالدیره تخته بیتی ، کوکسه سیوری سینك ، یوزده‌ده تاتارجق اوشمش ، ییورلر . آه ! صوکی کله‌ین مرحمت ! انسان طیانه‌مزده . خدمتچی ، خدمتچی اولمغله جانی یوق دکل آ . آجیمش . او اثناده بر قورنازلق دوشونمش . کندی کندیسنه اکر مومی سوندورمزسه‌م بو حیوانلر بنی کورر ، قاچارلر . دیمش . بر پوف ایله اورته‌لق زندان اولمش . بر قاراکلق بر قارا کلق ! اویله قاراکلق که انسانك ال ایله طوته‌جغی کلیور . اولا باجاقرده‌کی تخته‌بیتنی طوبلامش ، ثانیاً کوکسده‌کی سیوری سینکلری اورکوتمش ، ثالثاً یوزده‌کی تاتارجقلری بر بر یاقه‌لایوب دفع ایتمش . فقط اوغراشه اوغرشه قان تر ایچنده قالمش ایچنه بایغینلقلر چوکمش ، کندیسندن کچمش . برده ملعون بر صدا:

— طوت دینده ها ! سرین اولیورمش اویله‌می ؟ دیه عکس ایدنجه اویانمش . نه‌یه اوغرادیغنی بیله‌مه‌مش . آرتق نه دیسون ؟ قهوه ایچه‌جك . اوك بکی یشیرمز آ . خانمی‌ده اویاندیرمق موافق دکل . البته خدمتچی اویاندیریله‌جق اویله دکلی ؟ فقط کیم دیکلر ؟ آنك ایچون اوده چولوق چوجق بو معنایی خوش کورمه‌مشلر .

— بو رؤیا شیطانی ! صاقین کیمسه‌یه سویله‌مه صکره

ترسنه چیقار دیمشلر . بن نه دیه‌یم ! اه خیرلر ویرسون . فنا رؤیا دکل . الا صحیح اولورسه ..

تازه حوادث :

بروجه محرر رؤیا کورمکه آلیشیق اولان ونیجه کوندن بریدر بویولده سیر فی المنام علتیله مضطرب بولنان .. بری کیجه‌لین بویولده طولاشیرکن یانده‌کی پنجره‌دن آشمق چاره‌سنی تحری‌یه قویولش ایسه‌ده جامك چاتیردامه‌سی وطیشاریده کزینلرك پاتیردامه‌سی اوزرینه سینمش وبر آرالق بر چاریك ساعت قدر کزینده‌کدن صکره بتکرار پنجره‌یه حمله‌یه قرار برله یاری بله‌قدر طالمش ایکن آرقه قپودن ظهور ایدن بر صوپالی قیچنه برایکی تك ایتمش اولمغله‌دیزلرینك باغی، چورابی . قوندیره‌سی‌دوشوب کسیله‌رك فرجه‌یاب فرار اولدیغی خبر النمشدر .

١٥٣

قارك کثرت نزولی ساده کومورجیلری سویندیرمه‌مش ، نیجه ایام وسنین آقسرایدن ، کوپری‌یه ، طوپقپویه، یدی قله‌یه. عزب قپوسندن اورته کویه . قره کویدن شیشلی‌یه آمدوشد ایدن وجمله‌سنك احوال پریشان ونالانی ارباب رقت ومرحمتی دلخون ومتأثر ایله‌ین تراموای بارکیرلرینی دخی سویندیرمش اولملی‌که آقسرای جوارنده‌کی آخورلردن ایکی کیجه‌دن بریدر لسان جدید مسرتله :

ـــ اوخ ! صدالرینك عكس انداز اولدیغی بر وارداجی طرفندن خبر ویریلیور . فقط مع التأسف استخبار ایدلدیگنه كوره بارگیرلرك شو صورتله اعلان مسار وشادمانی ایتمسی ترامواى اداره مأمورینك صوك درجه‌ده حدت وغضبنی تحریك وبونه‌ایش مسروراتك كندی علیهنه مترتب بر كوستریش اولدیغی ظنی فكر اقتصاد پرورانه‌سنی صوغایة الغایه تهییج ایلدیكی ایچون آرپه . كپك . صمان كبی احتیاجات مبرمه‌دن خیلیجه تنقص ایله‌مش ایمش .

§ ترامواى بارگیرلرینك شهرمزه مواصلتیله برابر سیر وسیاحتلری حقنده دسترس اولدیغمز معلوماته كوره بو بیچاره‌لر اولا شیشلی خطنه‌ویریلوب اوراده اوچ سنه قدر قوشدیرلدقدن صكره آقسرای خطنه تعیین ایدلمكده واوراده دخی اوچ سنه خدمت ایتدیرلدكدن صكره عزب قپوسنه دور ایدیله‌رك ایكی سنه مدت چالیشدیرلمقده وبر سنه دخی طوپقپوده استخدام قلنه‌رق متباقی عمر طبیعیلری صماتیه طریقنده ختام بولمقده ایمش . شاید ایچلرندن فوق العاده مستثنا اوله‌رق طول حیاته مظهر اولانلری ظهور ایده‌جك اولور ایسه آنلر دخی تبركاً اشكجیلره فروخت ایدیلوب سوقق سوقق كزدیرلمكده ایمش .

§ دیركار آره‌سی مداوملرندن بر ذات مطبعه‌مزه مكتوب آتی‌یی ارساله عنایت بیورمشدر .

(حاجی رشید شكر ادا ایله بابا یاور مائده پیرا حقنده‌كی

فقره‌لرکزی سوه سوه اوقودقدن صکره کندیلریله کوروشدم هر ایکیسی‌ده سزدن شکایت ایدییورلر .

حاجی افندی فتح دهان عنبر فشان ایله معتبر (معلومات)ك شهر مکتوبجیسی بنم دکانجهٔ ظرافتمی تزیین ایدن ابیات آبدار دن:

چای ماخوشگوار وسیرینست
چون لب لعل یار رنکینست

بیتنی مکتوبنه نیچون درج ایتمور . عجبا بوندن بر فائدهٔ نوشین اولور دیومی یازمیور ! دیدی جواباً: حاجی بابا افندی! مراق ایتمکز . اونی‌ده یازار دیدم .

برادر ! بویله شیلری اهمال ایتمیکز . چونکه بزه یازق اولیور . نه‌دن‌می دیه‌جکسکز ؟ چونکه کندیسنك چای شیرینکواری درج ستون ستایش ایدلمامسندن متأثر اوله‌رق سرد شکایاته قویولدیغی صره‌ده :

چای چاشنیسنی غائب ایدییور .

بابا یاور مائده پیرایه کلنجه :

اوده (معلومات)ك مکتوبیٔ شهریسی‌هنوز بنم‌وقایع اولیه‌می یازییور . اوآدملرده یکرمی درت ساعتلك غدای حاضم درت قیه لحم غنم ایله برر دوزینه میدیه واسقومری وانکنار وپاطلیجان طوله‌لری وبرر تپسی بقلوا وصو بورکی ومحلبیدن وطقوز اون طباق قدرده سبزه‌دن عبارت ایدی . شمدی ایسه اویله دکلدر .

بوکیمدر دیدم ؟ فقط نه تلاش ! چاریك باشنه یکرمی

دكانك قپوسنی آچوب قپایور . قالب قیافت پرنده . کوملك فلان قولالی. معهود یوزلی لاستیکلر پارل پارل پارلایور. صاغ قولاغنك آرقه‌سنده قیرمزی برقورشون قلم صیقیشمش. سکیردوب طوریور. دیدیلر که :

— بزده بیلمیورز یکی چیقدی .

— عجله رمضانلقمی ؟

— اویله اوله‌جق .

— اطوارندن برشی آکلامدیکزمی ؟

— خیر .

مراق بویا . بر مدن فیرلادم . آردی صره یورومکه باشلادم . ایکیمزده صولوغی بایزید سرکیسنده آلدق . آکلادم. قولاقلری کیریشده ، دیکلیور . بعضاً تبسم ایدیور ، فسنی براز دها قاشلری اوزرینه اکدرك آرقه‌ده وضعیتیله یوریور. آره‌ده سیاه غیطانه مربوط کوزلکنی طاقوب بربرون قیرمه‌سیله دوشوریور . تشهیر ایدیلنماللرك آلماق شرطیله فیئاتنی صوریور . هرکسه دقتلی دقتلی باقیور . نی کورنجه قندیللی سلام ویردکدن صکره دیدی‌که :

— سزده‌می طولاشیورسکز؟

— اوت .

— یازیله‌جق اوته‌بری بولدیکزمی ؟

— نه درلو اوته بری ...

— جانم غزته ایچون ...

کنیش بر نفس آلدم . آرتق آکلادم . غزته مخابری ایمش !

دیدمکه :

— هنوز برشیئه تصادف ایتمدم . غالبا سز یوکلیسکز .

کمال جدیتله قاشلرینی چاته‌رق :

— ایچه وار . بو کبی دیرکلر آره‌سنك منظرهٔ جدیده‌سنی تصویر ایده‌جکم .

— فنا دکل . فقط بحث عمومی‌می اوله‌جق ؟..

— طبیعی ! بر (قودوی) ! بر قوش باقیشی .

— اولدن بری مطبوعاتده میسکز ؟

— خیر، فقط مطبوعاته داخل اولمق ایچون شویله برایکی مکتوب کفایت ایتمزمی ؟...

— چوق بیله .

— آکلایه‌مدم .

— بونك آکلاشیلمیه‌جق یری یوق ... بر قارت‌ویزیت یاپدیرك . اوزرینه محررلرندن دیه یازك . اولور کیدر .

— یا هانکی غزته‌دن‌سکز دیه صورارلرسه ...

— هانکیسی خاطره کله‌جك اولورسه ... یالکز دقت ایدیله‌جك برشی وار ... مشهور غزته‌لرك مخابرلری بلیدرلر .

— (طریق) دنم دیرم. ..

— هاح ! اولدی کیتدی ..

بو رفیق نوظهوردن آریلدم . فی‌الحقیقه کیجه‌سی تیاترو

قپولرنده. قره‌كوز اوكلرنده ، فونوغراف دكانلری جامكانلری صیره‌سنده ، چایجی رشیدده كوردم .

§ بزده غزته‌مخابرلرینی طانیمق قولایدر . رمضانك یدیسی ویا سكزینه قدر جمله‌سنك فویه‌سی میدانه چیقار. تیاترو لوجه‌لری آنلرك قرارگاه دائمیسیدر. نصلسه چالغیلی قهوه‌لرده‌دخولیه ویریبورلر. قارت‌ویزیتلری چارچابوق الدن اله كزر. افطاردن صكره دها زیاده بللی اولورلر. متصلفین منتقدیندن بری حقنده یازدیغمز شو فقره آنلر حقنده دخی قابل تطبیقدر :

(سنی دونكی كون اوكله‌دن صكره كورنلر شتابكده‌كی حكمتی آكلایه‌مازلر. بن بیله كوردم‌ده آكلایه‌مادم. تنهاسوقاقلره صاپدقچه جیبندن چیقاردیغك بعض اوراق مطبوعه اوزرینه علی‌العجله برشیلر قید ایدیبوردك. آرتق‌سنی ترك ایتمك‌اولورمی؟ سن او حالكده الك قومیق بر موضوعسك چونكه او اوراق اوزرنده شهرت سهیله‌كی دها زیاده قولایلاشدیره‌جق بر شی بولدیغك آكلاشیلیوردی . فسك بیله تبدیل موضع ایلدی . كنارینك برجزئی‌سیاه اینجه قاشلرك اوزرینه ییغیله‌رق نظرلرندن بر اندیشه‌پران اوچوشور اولدی . هم نه‌دن اوچوشماسون ؟ طائر فكر وخیال دائما وحشیدر . اوفاق بر سنك اعتراض آنی بر خیلی زمان محروم آشیان ایدر . سن بیله یولی شاشیر-مشیدك سنی بو صباح كوردیكمده بن‌ده شاشیردم . متلاشی ، متحاشی، لرزان یوریبوردك . غالبا جیبنه براشدیردیكك مقاله‌ٔ

مصورانه‌یی بیکده بر کشینك باشنه قونان ومعناده همای ادیبانه‌یی تصویر ایدن دهالردن برینه تصادف ایده‌رك اوقومق تشبثنده بولنیوردك . اویله دکلی ؟ بن بو معنای حسیاتی پك چوق صکره آکلادم . زیرا تشخیص افکار وحسیات ایچون حرکاتکزی کاه مبهمات وکاه مهملات نوعندن عد ایدیله‌مدکجه انتقاداتکزه عقل ایردیرمك ممکن اوله‌میور .

بن بیلمم آ . ارقداشلرکه سویله‌مشسك . خانه‌ده هر صباح الك ایرکن اویانان سن ایمشسك ، پنجره‌یه طیانیر ، موزعی بکلر ایمشسك . کوشه‌یی دونر دونمز یرندن فیرلار ، سحرك نور اسمری آره‌سنده ، مردیونلرده اوطه‌قپوسی اوکنده ، اوطه‌لرده ، بر آشاغی ، بر یوقاری کزینه‌رك یازدیغك مکتوبلری سوزر ایمشسك ، طوپدن صکره رهکذارنده بولنان ایلك قرائتخانه‌یه طاله‌رق بر کوشه‌یه اوطورورمشسك . فقط کورنلر سویلیورلر . نه اوطوروش ! شاید بری کلوبده منسوب اولدیغك غزته‌نك بر نسخه‌سنی مطالعه‌یه باشلادیمی سنده بر حرکت جدیدهٔ ادبیه وبر دقت مدیدهٔ عصبیه کوریلورمش .

بیچاره قارء! مغالطه‌دن متنفر، سفسطه‌دن متکدر اولوبده زمانك یالکز حوادث وشئون مهمه‌سنی اوقور واوچنجی صحیفه‌ده‌کی رمضان مکتوبنه عطف لحاظهٔ تنزل ایتمزسه‌لب لرزان تهورکدن:

— بیلمز ! اوقونه‌جق شیئی اوقومادی . دشنامی فیرلار ایمش. اولور آ. بر قسم قارئده افکار لطیفه سرپینتیلریله ا کلنمك ایچون اوستونلره احالهٔ نکاه ایدر. ینه برندن روایت ایدلدیکنه

كوره او زمان مطالعـك كوزى سنك نقل وحكايه ايتـديكك سطرلره ايليشير ايليشمز باجاقلرك وديز قپاقلرك ايله طوپوقلرك بربرينه شدتله چارپار وصول الك پارمقلرى آره‌سندن كچه‌رك چات! چوت! صداسيله چاتلار ايمش.

ايشـته شو صفات كاشفه‌يى نظر دقت اوكنده بولنديران ذوات رمضان مخابرلرينى طانيماقده مشكلات چكمزلر.

١٥٤

چوق شكر ايريشديرده‌نه؟ همان جناب روزى رسان كائنات روزه‌داران امتى عنايات سبحـانيه‌سنه مظهريتله وايه‌دار مغفرت بيورسون!

رمضـان دينلديمى، اوروج، افطار، تراويح، سحور خاطره كلمه‌ـك ممكنمى؟ فقط آره‌ده ماهيـه، طـاوول مراقليـلرينى‌ده اونوتمق اولماز. آنلركده كنديلرينـه كوره اكانجه‌لرى واردر. حتى جوامع شريفه‌ده قورولان ماهيه‌لرى كيجه‌سى كيجه‌سنه قيد ايده‌رك بوسنه تطبيق ايله اوغراشه‌جق اولانلرده نادردكلدر. طاووله كانجه ايى‌ايستر قيرمزى‌اولسون، ايستر مور، آندن مقصود دوم تكا دوم تك طرزنده بر صدا چيقارمق‌اولديغندن بكنجيلرك درجۀ ذكاوتنه كوره بو آهنكده بر نوع اطراد بوله‌بيلير. يالكز محله بكلرينك النـه كچمه‌ملى. كچرسه آشچى‌يه، آيوازه، مامادادى‌يه، اختيـار سود ننه‌يه،

پهلوان متقاعدلرينه ، يازين بيوكدره ، بندلر صفاسنه طوپه‌ميان خوارده قيرينتيلرينـه ، بولغـورلى ، دودورلى، قرتال كوى دوكونلرينه آليشيق ارباب سفاهته ، اورته اويونى تماشا كرانه، كل حسنه ، قنبور محمد، قوميق عارفه ، ايبيشـه ، تحف عاطفه كوبك آتديرمق ايشدن بيله صايلماز .

رمضان دينلديكى ساده شو تعداد ايتدكلرم درخاطر ايديلز. حاجى رشيد بى‌نوا ، بابا ياور شـكم پيرا ، نائلىء طرفـه ادا كبى معروف اولان ذوات دخى برر برر خاطره كلير. هله چاقماقجيلرك چوركنى ، بايزيد سركيسى، حاجى بابانك مع خردالیه هندستان ترشيسى ، ميغـيرك اسقومرى طولمه‌سى ، آشجى دده‌نك اون چورباسى ، حاجى بكرك رچلنى ، فوزيه قرائتخـانه‌سى ، اون قپانى وچقورچشمه‌نك طاووللى زورنالى قهوه‌لرينى، والحاصل افطار طوپنه وارنجـه‌يه قدر نه وارسـه جمله‌سنى ياد ايتمه‌مك غيرقابلدر .

§ اوروج ! واى !.. صائمين آره‌سنده قاتمرلى اولانلرده واردر . باخصوص بجاق سيليمندن بو كونه دوردمت ايدنلرك يانمه بيله واريلماز ، هپسنك سيكيرلرى طوتار . كوز شـاشى ، آغزا كشى ، توتونسز قاليش يوقى انسـانه افطـار طوپنى ماشـاءاه‌لر ايله استقبـال ايتديرر . هوالر بويله رطيب قالوبده قالديرمه‌لرده بويله بوزوق ، ياغلى كبى ويجيق قايه‌جق اولورسه آقشام اوستى ترفنده‌يى كسن كسنه‌در ! عربه زيفوسى ، آمان دوشميه‌يم ديه ديواره طوتونوركن صول باجاغـك بورغيلوب

قیچ اوستنه اوطوروش — اولورآ آنلردن برینكده كوره ـ جكی طوتار — قوپار ، دالیـا بر دیه نعره‌زن اولیشی قیساق منظره‌لردندر .

ظنمه قالیرسه هوا یاغمورلی، قارلی اولدقجـه چارشی ایچی پیاسه‌سی ایلریلر . دیركلر آره‌سی چایخانه‌لری طولار بوشالماز، بایزید میدانـندن كچـلمز ، آقسرایه طوغری یایان اینلمز ، شهزاده‌باشنده باشدن‌باشه كزیلمز، سیرخوبانه چیقان‌بكلر اوزولمز، عرض اندامه اوزه‌نن كوزللر یورلماز ، كچن سنه‌دن بری ازبر ایدیلن‌مضامین هوا پرستانه صرف ایدیلوب توكنمز، رمضاندر بر آز سوقاقلر تطهیر ایدلسه دیه بلدیه‌یه سوز سویلنمز، باغچـه قپوسنه كیدن جاده‌نك یرندن چیقاریلوب بر آیدن بری بیغین بیغین طوران طاشلر دوزلمز، فخرالشعرا حاجی رشیده‌طوپدن اول زین الاكلا بابا یاوره طوپی متعاقب حرف آتلماز .

١٠٥

سركی‌یی زیارت ایدنلر میاننده :

— شورایه كلدك . باری بوش دونمیه‌لم .

دینلر اندر دكلدر . فقط دونمه‌دن دونمه‌یه فرق اولدیغنی سویله‌ینلرده آز دكل. مثلا بریاسمین سیغاره آغزلغی آله‌جقسكز. ایام عادیه‌ده ایكیلـكده‌ویاخودیوزلـكه‌ویریلن اوكودوك سیغاره‌لقلر شو زمانده چاریكه‌در . اوزه‌نه‌رك ، دقتلیجه معـاینه ایده‌رك ،

اورته کویك صوك فدانی محصولی اولدیغنـه دائر تأمینات قویه آله‌رق بر دانه بکنوبده تام چاریکی ویره‌جککز زمان قولاغکز دیبندن بر صدا :

— یو...ق ... بزده ایسترز .

مآلنی اصـدار ایدی ویریور . دوندیکزمی ؟ ایکی سیمای آشنا ، متبسم ، بشوش، مقابلهٔ التفاته مهیا ؛ طبیعیدرکه انسان مغلوب نزاکت اوله‌رق دیورکه :

— آمان ... افندم، نه دکری وار . ایسته‌دیککز قدر.

— دکری اولمیان شی ایسته‌نیلیرمی ؟ باخصوص افندمزك احسـانی اولان شی قیمتجه دون اولسه‌بیله نشـانهٔ التفاتکز اولدیغی جهتله ..

— آمان افندم ... عنایت بیورك ...

دیوب کندی الکزله بر دانه دها سچوب بر بر تقدیم ایدیورسـکز . اولوز آ. سزی وایکی رفیقکـزی بیلنـلردن بری دها اوصیره‌ده تقرب ایتمش بولنور. درحال باصـو پارولا اغیزلقجی فرما ایتمش ... حالبکه لطیفـه پرداز اولمق ایسـتر روضعیتده ... فقط اوچنجی‌ده ایشـه آکاه اولدیغی ایچـون سوزه قاریشه‌رق :

— واه ... قیصقانیرم . هم‌ده فنا کوجنیرم .

— نه امر ایتدیککزده یاپمادم افندم ..

— استغفراه ... امر دکل بنده‌کزدن دریغ عاطفت بیور-لدیغنی کورمك البته کران کلیر ...

— عنايت بيورك . . تنزلاً هانكيسندن امر ايدرسه‌كز .

— تشكر ايدرم افندم ...

معلوم آ. بردانه دها سچيلير . مجيديه الدن دوشر يوله دوزولور ... آرتق ديكه‌يك ... اوكسورك ايچون كوكس معده ايچون، قانه قوت ايچون، هندستانك، ايرانك، تورانك، عربستانك، بهاراتيله ياپيلمش معجونلرى كچك... ترشيجيلرى آتلايك .. برباصه‌ماق اينك ... قارشوكزه رژى شعبه‌سى كلير .. كلير امانه كلير ... قولاغه بر ايكنجى فيصلدى دها ..:

— جانم عيب اولور...

— نه‌دن اولسون ... الاحسان بالتمام... بوسوز بونيم اداى استرحام يواش يواش سزه‌ده سرايت ايدر . طوغريدر آ. سيغاره‌لغى آل . توتونى ويرمه . عبث ! هم‌ده كوچكلك .. آلديرمامق دها عبث . آلديروب صاومق برمجيديه‌دن دها قچمق كبى اوفاق بر ذل ... بونك ايسى قاتلانمق. فقط بركره‌ده اوتانديرمق لازم آ. درحال صاغ الكزى (پورت مونه)يه آتوب يوريمه‌لى . ايتيشه ، قاقيشه ، صف مهاجمينى يرته، دوشه رژينك كابه‌سنه وارمالى . بريارم ليرا آتمه‌رق - درت پاكت غير مقطوع . زبوانه‌سز ... ديمه‌لى آلمالى ... جامع قپوسندن فيرلار فيرلاماز برر ، برر طاغيتمه‌لى . اوبله يا ! دنيا بو ! باخصوص هم زيارت هم تجارت ديه اصل بوكبى صحتى موثوق اولان شيلره دينير ...

§ (لوپ) مسئله‌سی اوته‌دن بری مشهوردر . حتی حقنده حکایت عدیده بیله واردر . هله شـودرلوسی پك خـوشمه کیدر . افندینك بری افطاره دعوت ایدیلور . یولده یوروکن صاغنه باقارکه بری‌ده کندیسیله برابر کلیور . مراق ایدرصورار:

— سز کیمسکز ؟

— طالقاووغم افندم.

آلدیرماز .. فقط صولنده بردانه دها پیدا اولور زواللی افندی شاشالار . آکاده صورار :

— سز کیمسکز ؟

— بنده‌کزده طالقاووغم افندم.

بی چاره بتون بتون شاشالار . او آرالق بر اوچنجی دها ظهور ایدر آکاده صورار .

حریف دیرکه :

— بنی صاحب خانه طانیر .

اصل دعوتلی اولان بو جواب اوزرینه برآز فرحلانیر . الحاصل محل دعوته کلیر . خانه صاحبی برلك یرینه درت‌کلدیکنی کـورنجه تدارکسزلکندن طـولایی هم اوتانیر هم قیزارر .

اوروج حالیله دیرکه :

— بو افندی کیمدر ؟...

— طالقاووق ...

— پك اعلا ... بو افندی ؟...

— اوده ...

آرتق حدتی جوشار . مبارك كونده ، آقشـام اوزری كنديسی ايله اكله‌نير كبی بيلمديكی برطاقم آدملر كلسون بواوله‌ماز . فوق‌العاده بر تهورله اوچنجی، ايچون :

-- يابو ادبسز ؟

ديلنجه اوچنجی دعوتلی‌يه خطاباً :

- سزه خانه‌صاحبی بنم كيم اولديغمی بيلير . ديمدمی . دير .

١٠٦

صباح : (حسن تصادفه مثال)

ادبيات جديده كتبخانه‌سی

برنجی كتاب

حيات مخيل

صباح : (مصاحبه)

(فی الحقيقه بزم قدر محررلكی قولای عـد ايدن ، بزم مملكت قـدر « خدايی نابت محرر يتيشـديرن » ، بزم قدر كوره‌نكه تبعيتله يازی يازان يوقدر . بو مظهريته بيلمم بز نه‌دن نائل اولمشز ؟)

بونده بيلنميه‌جـك بر شی يوق . بر از دوشـونه‌جك اولورسه‌ق اسباب موجبه‌سنی بوله‌بيليرز . مثلا (احتياج آثار) سرنامهٔ غريبه‌له مقاله يازان ذاتك آثار موجوده حقنده برنظريه

يوروتمك هوسيله قوشقولانه‌رق شو يولده بيان ملاحظه ايتمسى اسباب مذكوره‌دن بريدر .

صباح : (مصاحبه)

(لكن رشديه تحصيلنى كورمه‌مش ، اعداديدن شهادتنامه آلمامش ، برمكتب عاليه‌ده مقتدر معلملرك كرسئ تدريسى اوكنده سنه‌لر كچيرمه‌مش وبونلردن ماعدا كندى كندينه‌ده چاليشمامش ، چاليشمغه لزوم حس ايتمه‌مش اولانلرك الى الابد يازه‌جقلرى اثرلرك ايى اوله‌مايه‌جغى ...)

الى الابد يازه‌جقلريمى؟ نه‌تحف تضاد ! بو قدر مانعه تعداد ايدلديكى حالده حالا يازيله‌جق اثر تصور ايتمك ! ... ايشته برسبب دها .. بو دفعه ايى مذاكره ومشاوره ايدلمه‌مش !..

١٥٧

دون ... آه ! دونكى جمعه .. آنك ورودينه قاچ كوندن بريدر منتظر ايدك . هوا بوانتظار عموميه موافق برانكشاف ايله آچيق سنبلى برنمايش ربيعده بولندى . سوينمه‌مك قابل دكل. انسان نوادره انجذابنده بر از عجول اولور . ساعت ايلريلدكجه قيميل قيميل قيميلدانمغه باشلادم . فقط ديركتور يرندن بيله قيميلداميوردى . نصل قيميلداسون ؟ بارمشغوليت آغير ، بيتمز توكنمز مكتوب ، صوكى كلمز لاف . كوزمله اشارت ايتدم . آكلامدى ظاهر طالمش ديدم . باشمله :

— قالق کیده‌لم، پارولاسنی یووارلادم، اوده :

— نه‌وار ؟ مألنده باشنی صاللادی، اك نهایت:

— ساعت قاچ ؟ دیدم • خاطرینه کلدی • فقط ینه امیدمده بوشه چیقدم •

— پروکار کلسون! قومانداسنی ویردی • آکلادم، اوچ چاریك ساعت دها وار • چارناچار بکله‌دم، چونکه هر رمضان برنجی پیاسه‌یی دیرکتور ایله برابر اجرا ایتمك بنم ایچون قاعده حکمنده‌در، صاغلی صوللی فایطونه قورولور ، انظار آشنایانه اوحال ، اوقیافت ، اواسلوب ایله کورینورز، هر نه حال ایسه! تووالتی اکمال ایدرك یوله‌دوزلدك • چنبرلی طاشی ، مقاصجیلری اوچجیلر باشنی کچدك • بایزید میدانینه کلدك • ازدحام ، آرابه ییغینی، هله یایله یایله بیتمك بیلمه‌ین قالدیرم مولوزی کومه کومه • روزکار لطیف ! کونش شویله بویله منعکس • بز کیدییورز • صابونجی خانی دونر دونمز یاواشلادی • پیاسه‌نك دمدار مفرزه‌سی کوروندی . آرابه ! آرابه ! تعبیر جائز ایسه یایا قالدیرملری خنجا خنج . کورکلی ، پالطولی ، صالطه‌لی . چاکیتلی ، مورلی ، آللی ، صاریلی ، بنکلی ، قوملی . چارشافلی ، خرقه‌لی ، حیدریلی . جبه‌لیلر آره‌سنده ماقفرلانلی پارده‌سولی بر طاقم خلق . اللرده تسبیح ، باستون ، شمسیه یورویور کبی طوریورلر . حدیدی ، بشوشی ، آلاجه‌سی ، صولوسی . ایی سوز آتانی ، کوز سوزنی ، قیرمزی مندیلنی یان جیبندن چیقارانی جمله‌سی مشغول. کاه صولوق بر بکز سرجنبان

ظهور اولوب غائب اولیور. کاه بر چفت ماوی کوز فیروزه کبی پارلایوب کچیور، آرەده، عصبی بر چکه میرلدانوب صفت تماشا کرانی یاریور، بر قهقهه آرابەلردن برینك پنجرەلرندن فیرلیوب دیواره یاصلی طوران اختیارك ناصیەسنده برعکس مدید حصوله کتیرییور، آمان ... سویلیەمیەجکم ... سویلەمزسەمده اولماز. زمان زمان بر نظر التفات محتاج آرام اولان خلجانلی بر کوکل ایچنه نفوذ ایدەرك بالتناسخ رعشه حالنده کورینیور. وقت وقت بر وضع اشتیاق مآل نامۀ استرحام ایمش کبی جوابسز قالیوردی. نه قدر خوش! نه قدر اکلنجەلی برکزینیش! دیرکلر آرەسی طوب طولو. ایریلی، اوفاقلی هرکس حاضر جواب، بچەلر یرینه کوره آچیلوب قپانیوردی.

بیلسەکز نەلر کوردك، نەلر! نەشیقلر، نه پانتومیم قوبوقلری! حتی دیرکتور بیله حاللندی. نشئەلندی. سن اولمەیدك بن چیقەمازدم دیه سویلندی.

§ هر رمضان بر نوع تووالت ایجادی مقرردر. بو سنه نکلکنی اوکرنمك ایستەینلر شولیستەیه مراجعت ایدەبیلیرلر.

۱ — صفر نومرو قالب فس: سیاه. پوسکولی ایری دوبلن اولەجق وفسدن یارم سانتیمتره قدر قیصه طورەجق.

۲ — صاچلر: بیرەزیلیا قهوەسنك قویو قاورولوب صولو پیشمش رنکنه بویانەجق ویان فیلیزلری قولاغك منتهای غضرو فیسنه قدر اوزایەجق. آرقه بر آز طوپ. برازده آندریا صالاطه طرزنده قیویرجق طورەجق.

— ٣ آلن : فسـك صول قاش اوزرينـه تمايلی حسبيله نهاية النهايه زاويهٔ رأسـيه‌سی اون بردرجـه‌لك بر مثلث كرويه شكلنده كورينه‌جك .

٤ — قاشلر : يوقاری فيرچه‌لانمش طوره‌جق .

٥ — كوزلر : غايت صولو مكحل ، فقط براز سوزوك .

٦ — يناقلر: ايكی ترسنه پرداخت‌اوستنه خفيف صورتده پنبه پودره ايله يوموشاديله‌جق .

٧ — بيقلر: نه‌كود، نه‌ده سيوری. اوست دوداق اوزرنده برر خط مستقيم كبی دوم دوز طوره‌جق وبرون حذاسنده‌كی خط فاصلی بللی اوله‌جق .

٨ — دوداقلر : بر معتاد قيزيل .

٩ — ديشلر : كولركن دكل ، استركن بيله كورونميه‌جك.

١٠ — كردن . چكه‌نك سينـه‌يه ، قورصـه‌نك يوقاری‌يه طوغری اجرا ايتديكی تضييقی حس ايتـديرميه‌جك صورتده يعنی برقاتمر كورينه‌جك حالده طونبول طوره‌جق .

١١ — ياقه : ديك ودوز .

١٢ — قراوات : شرتی ويشنه چوروكی .

١٣ —. پارده‌سو : دوز سياه اوستنه مائی قوم . اوموزلر چكيك كبی قباريق .

١٤ — يلك : آچيق . چفت دوكمه‌لی .

١٥ — پانطولون : قويو سياه ماوی اوزرينه خاره‌لی. پاچه‌لر دها طار .

١٦ — ایسقارپین : لوسترین . باغلامه .

١٧ — چوراب: خفیف قاوون ایچی اوستنه اسکی بر پارهلق.

١٥٨

ماهتاب ، پیروبرنا نه قدر توانامفتون مناظر طبیعت وارسه جملهسنی ساحله دوکیور . ساقز آغاجی ایله زیتونلك قیبسی بونمایش طبیعی‌یه پك زیاده مساعد اولدیغی ایچون آلافرانغه کزینلر پیاسه‌ده بر آشاغی ، بر یوقاری فنك آتمه‌ده ، براز آلاتورقه‌یه میال اولانلرك دخی زیتونلکده ککا ایتمکده‌درلر . بدایع مخترعات بشریه‌نك براز کوزه طاقلندن اولان (فونوغراف) بو منظرهٔ لطیف شبانه آره‌سنده نعره‌لر ، هی‌هیلر ، شرقیلر ، مانیلر ، درلو درلو تقلیدلر ایله مسامع ارباب تنزهه بر شیلر فیصیلدییور . بو سور فلك آرای خلقت مینی مینی یاورولری بیله باشدن چیقاردیغی ایچون آنلرك خنده‌لری ، هر اهتزازی کوکلده آیری بر حس ابداع وایجاد ایدن صدالری ، باغیروب چاغیرمه‌لری ، متصل تجدد ایدن اویونلری ایله کیجه‌نك دردینه بشنه قدر سورییور . آندن صکره جرم لامعه بار سکوت لیال آره‌سنده طاسنی ، طاراغنی طوپارلایوب بیلمم نره‌یه کدییور . چونکه اویاندیغم زمان آندن بر نشانه کوره‌میورم . لله‌الحمد موجب رذالت بر وقعه صدور ایتمیور . هرکس ادب و تربیه‌سی ایله کزینیور . هم نصل چیقه‌بیلیر ؟ قدح بدستان بر بچقده

خوابیدهٔ استراحت ، زوپه‌لر قیبی قیبی کریزان ، حوپالر دهن کشای حیرت اوله‌رق فونوغراف اوکنده ، باشی آغیرلر کندی حاللرنده. جیقسه بیله چیقارانك کریبان مطاوعتی نجبهٔ ضابطه‌دن ، پولیس او قدر فعال ، او قدر تربیه‌لی ، او قدر موسوس . طوغریسی تشکر اولنور .

§ لیال حاره نم کبی آتشین میده اولانلری دوسوندیر-دکجه دوشوندیریور . چونکه کویده ایچیله‌جك صو یوق . وار . وار اما قیوصویی ویاخلقه‌لی . ایچدیکزمی بوروتی ، قازینتی ، غوزولتی ا کسیك دکل . بو شماتت داخلی انسانك باشنی آغریتمسه بیله‌جهت معکوسه‌دن خلیجه‌رخنه‌دارایدیور ، ایی صو آرادیکزمی کویا قاف طاغندن کلیورمش کبی اجرت نقلیه دیه بهر فوچی اون درده ، اون بشه . معلوم آ. اولرده براز صیقی‌یه کلدیلرمی آنکله مندیل فلانده بیقاییوررلر ؛ بقله‌نك طادی یوق شکره فائده‌سی اولور دیه یمکه قوللانیرلر . ایش اولور بیتر . اوجی بزم کیسه‌لره طوقونور .

§ صودن بحث ایدنجه بزم ایاستفانوسلی چلبی‌یی درخاطر ایتمه‌مك ممکن اولمیور . ینه فرانسزجه ثروته بوروقه کوندرمش ، آنده طوپوغرافیا ، وایدروغرافیادن دم اوریور . فنا دکل مسئله‌یی فناً ایضاح ایده‌جکز . بك اعلا ! فقط بو طوپوغر-افیا آشنا اولان چلبی اول امرده مصلغك نرده اولدیغنی بیلمیور . مصلق غالاطاریا باغلرنده اما معتکف آشیان محبت اولان کنج افندی هرکیم ایسه آنك یاپدیردیغی کوشکك ایچنده

دكل . ياكيليور . دقت ايتسون . غائب ايدييور . ايچه اكلا-
سون ديكله‌سون . مصلق ولى بك دنيلن برذاتك باغچه ايله
ترلاسى آره‌سنده‌كى لچيد اوزرنده . يعنى كوشكك شرقى جنو-
بيسنده ! منتظماً ياپيلمش قپاقلى، حتى ايسته‌نيرسه كليدلنير بيله.
آناختارى اورالرك قوريجى باشيسنده . قوريجيلر قبا صبا
كورينورلرسه‌ده على العموم ناموسلى اولدقلرى ايچون آنلره
امنيت ايديلور .

چلبى ايدروغرافيادن‌ده بى خبر. بو صو آياستقانوسه جلب
ايديلن صودن آرتيرلمه‌در بر دها تكرار ايده‌لم . بوراده
نه‌چماشير ييقانه‌بيلير ، نه سبزه تميزلنور . بر انسان اوغراشسه
صباحدن آقشامه قدر آنجق درت بش قوغه صوچيقاره‌بيلير.
صحت عموميه‌يه كانجه بو مصلق قدر موافق اولان بر مجراى
كشاده تصورى محالدر. زيرا مضبوط وهر درلو آقيندى ،
چيرپينتى‌دن محفوظدر. هله شو ملاحظه‌سى پك غريب بوراسى
حمام قورنه‌سنه بكزه‌مديكى كبى اوتوز قرق سانتيمتره بوينده
واون اون بش سانتيمتره قدر اكنده، چوقور ويارم قاريش
ماءجاريدن عبارت اولديغى جهتله انسان نه ييقانه‌بيلير نه‌ده
آبدست آلير . اكر چلبينك Bblution كلمه‌سندن مقصدى
آبدست ايسه بوكا شرعاً جواز ويريلور وعادتا امر دخى
ايديلور . بوحالده بيله ينه مصلغك ايچنه آبدست صوينك
بر قطره‌سى قيرلايه‌ماز . بتون بو نوع ملاحظات و مفتريات
چلبينك اساس مسئله‌يه عدم وقوفنى ايما ايدييور . مقرى

کوی حکومت محلیه‌سی نه آیاستفانوسك ژاندارمه یوزباشیسنك نه پولیس قومیسرینك نه اعضادن آنکه‌لیدی وخاچیك ایله غالاتاریا مختاری آندونینك بو نوع اسنادات طرفگیرانه‌سیله حکم محقق ویرمکده خط استقامتدن انحراف ایده‌مز . مادامکه مصلق جد امجد حضرت پادشاهی سلطان محمود خان عدلینك اثر خیریدر . آکا تفرع ایدن بالجمله احکام وقفیه وشرطیه آنجق وارث بالحق سلطنت اولان ولی نعمت عالم افندمز حضرتلرینه عائد وراجعدر . انك ایچوندرکه بو مسئله حقنده اوقاف همایون نظارت جلیله‌سنك‌ده نظر دقت مهام شناسانه‌سنی جلبه مسارعت ایلرم .

شاید ورقه‌ده بیان ایدیلان ذات کندی خانه‌سنده بویولده برجرأتده بولنمش‌ایسه بزده چاپی‌ایله برابرز . فقط آیاستفانوس ژاندرمه وقومیسری واعضالرینك اجرای تحقیقات ایده‌رك تنظیم ایتدکاری معهود مضبطه بو مصلق حقنده اولدیغی‌ایچون چلبیمزك یا کیلدیغی‌ده اخطاردن واز کچه‌میز .

§ مقری کوینده بر رشدیه احداث ایدیله‌جکی شایعه‌سی بردن بره قپاندی کیتدی . عجبا واز کچیلدیمی ؟ سوابق خاطراته مراجعت ایدیله‌جك اولورسه قپاندی ظن ایدرم . چونکه اون سنه‌دن بری رشدیه بحثی دیکلیه دیکلیه بیقدق . چوجقلرمز سن رشده واردی حالا رشدیه آچیلمادی .

§ کویك نه قدر آرابه‌جی ، سبزواتجی ، سودجی ،

طاشجی بارکیری وارسه آقشام اولدیمی باشـلری بوش اولەرق براقیلیور. چولوق چوجق میداندە. آرەدە بویون ایصیرمق ، چفتە آتمق کبی حاللر اولوبدە ایچـلرندن بری قولاقـلری قیصوب ، دنبـالە بدوش اولەرق کندیسنی میـدانە آتدیمی اورتەدە قالانك وای حالنە ؟ گچنـلردە بونلردن برینـك آرد آیاغی کوچك برچوجغە تصادفلە یاوروجغی زدەلمش. حکومت محلیەنك نظر انضباطنی جلب ایلرم.

١٠٩

بازار. هوا نە قدر کوزل. کونش بتون شعشـعەسـیلە پارلیـور . یورومەلی کزەلی . یارین حزیرانك ، تموزك صیجاق کونلری حلول ایتدیمی نە کزیلور ، نەدە یوریـنور . دها شمدیدن تر ایچندەیم . عجبا نرەیە کیتسـەم ؟ آطەیەمی ؟ یو... ق . واپورلرك مشی وحرکتندن کـوزم ییـلدی . نرەیە کیتسـەم ؟ هایدی بو کـون دە بکقوزە کیـدیم . بلکە یوزم کوزم آچیلور.

بو حسب حال ایلە کوپری‌یە قدر کلدم . هر شی حاضر! شرکتك اوچە چاریك قالە اناطـولی پوسـتەسنی اجرا ایدن ۳۲ نومروسی دە بنی بکلیـورمش . یکی چیقمە بیلتـلردن بردانە آلدم کوکرتەدە شویلەجە برير بولوب قورولدم او..ح! روزکاراسیور ویا اسەجك ، بویاجیلر بورایە قدردە کیرییورلر.

بونلر نه غریب مخلوق ! اوكجه‌دن اللریله اوموزه طوقونیورلر ، ثانیاً برنوع لسان اشارتله :

— غلاسه‌ده وار ! دیه سویله‌نیورلر . ایسترسه‌كز آلدیرمیك . . آنلر متصل مشغول :

— بویا . . . بك افندی . . . بویا . . . غلاسه‌ده وار .

— ایسته‌مز . دیدیكزمی كیتمیورلرده . . . .

— آیاقلركز توزلانمش . . .

بونك الك قولایی درحال قوغمقدر . . . فقط او وقتده ایچندن سویله‌نیر . یانكزدن بویاجی آچیلیر آچیلماز برغزته‌جی یناشیور :

— پتی ژورنال ، له‌صوریر ، ژورنال آموزان ! . . صباح . . اقدام . . دونكی ثروت . . .

بوكاده آلدیرمادیكزمی ؟ اوده كیدییور . قهوه‌جی سوكیور .

— لیموناطه ، چیقولاته ! . .

فقط بونلرك نظری دها كسكین ، بونلر دها آتیك . الكزده‌كی سیغاره‌یی كورور كورمز یانسون یانمسون صوقولوب بركبریت چاقیور ! اویله‌یا . انسان بودرلو اكرامدن‌ده محجوب اولمازسه هیچ برشیدن اوتانمز . الك آشاغی غروشه برقهوه اصمارلار . آرتق چشید ! جان اریكی صاتاندن طوتكده سمیدجی‌یه وارنجه‌یه قدر واپورده ساكن نه قدر تاجر وارسه جمله‌سی برر برر باش اوریبور .

شركت شو حالنده بیله ینه منتظم برادارەدر . تمیزدر .

واپورلری سریعدر . مأمورلری دها تربیه‌لیدر. قپودانلری دها زیاده نظام پروردر .

صوك دودوك اوتر اوتمز برنجی چرخی متعاقب ایلریله‌یورردك. بوغاز ایچنی چوقدن بری کورمدیکم ایچون سوینیوردم طوغریجه اسکداری بویلادق . ینه معهود اسکله ، یناشیر یناشماز کوروانی باشلادی .

— خانملا... ر ! . . یورینك . . صکره چیقه‌مازسکز . . دادی آبلا ! دقت ایت ! صاری‌یاره برچوال وار . . . بیلتی سنده‌می ؟ .. یوق .. صاحبنده‌در . صاوولك واردا . اسکله‌یی چك . خلاطی براق . مولا ایت . آی خانمك چوجغی ایچریده قالمش . . . تلاش ! قیامت ! اویله‌یا واپورده‌ده میخلی کبی اوطوروله‌ماز آ ، هیچ اولمازسه انسان ماکنه سیر ایدر . ایدرکن طالار واپور آچیلمش .. آننه‌سی کل دیر ، چوجق آغلامش صوراتله تپینیر . هایدی ! تورنستان ـ . برواویلا!. . اویله‌یا ! قادینك‌ده حقی وار . شمدی اکسه‌سنه نصل بر طوقات ایندیرمسون. آکا بیك کره یانمدن آیرلمه دیمش.

هر نه حال ایسه ! براز جیمناستیق آدیم ایله قوزغنجغه واردق. طوغریسی کبار محله ! بتون بنات یهود پنجره‌لرده . اسکله اوستنده‌کی قهوه طولو. ینه کیرن چیقان وار. بو سفرده واپورك استیمی ! انسانده نه قفا براقیور ، نه ذهن ! یازیق اکثر ساحلخانه‌لر خراب ! ریختیملر چوکوك. بکلربکی ! براز دها مفرح ! فقط هر نه‌دن ایسه بنده بو یرلر ایچون برمیل

تنزه اولیور. هله چنکل کویی ، بتون بوغاز ایچنه طارغین کبی چکیك کوروندیکی ایچون هیچ سوومم. وانی کویی هجری ، قندیللی لطیفدر ! بتون بتونه بوغازه ناظر اولدیغی ایچون سویملیدر . دها معموردر . کوکصویه قریب اناطولی حصاری نظرمده درین یوکسك برقوریدور کبی تجسم ایدر .. قاکلیجه آلاآنغله‌نك آلاتورقه صورتنده‌پیشمسی ... چبوقلی تنها ... پاشا باغچه‌سی شویله بویله ... ایشته افندم بکقوز !

قیرلادم . احبادن ایکی ذاته ملاقی اوله‌رق جارشی ایچندن یوریدك . قالدیرملر یا بوزوق و یاخود یاپلمغه مهیا بر حالده . چشمه باشی سرین ... صو بول ایچنده یقانان یقانانه ! سود کوکوملرینی صویك آغزینه ویرمشلر سرینله‌نیورلر.

چیق بره چیق ! چیقدقجه انسان حظ ایدیور. آغاجلی بریول ، مشهور قورولغك پیشدارلری کورینیور.

یمکدن صکره بر آرابه‌یه بینه‌رك قایماق صغودانمی نه‌در اورایه طوغری یوللاندق. کذرکاه اوقدر سرین اوقدر سایه‌دارکه انسان بولطافت ثابته آره‌سنده هر شیئی اونودیور . چایر بیچیلمش ! بهارده‌کی کوزللکی قالمامش، ... بر آزه‌لق آرقداشمه صوردم.

— نره‌یه کیدیورز :

— قره قولاغه ؟

نه اعلا ! بوراده حیله‌لیسنی ایچیورز. هیچ اولمازسه عمرمده برکره‌ده حیله‌سزی ایله تسکین حرارت ایده‌لم دیه‌رك

بارکیرلری سوردیردك. فقط نه‌یه یارار ؟ توز پارچای قیـام. قالدیرملر سوکوك... برصارصیلمه ، بر هوپلامه بتون یمکاره تبدیل محل ایتدیرییور.

بر کچدك.. بر آتلادك ، بردوندك ، بر چیقدق ، کویمسی بریردن کچدك... الحاصل قره‌قولاغه واردق...

بوراسی بریاردن مفرز ، عادتا اویوق، آغاجلقلی بر محل.. صویك کلدیکی کونکلر کچن سنه بوزولدیغی ایچون بو سـنه تیمور بوریلر تفریش ایتمشلر... صو دکل. آب حیات ! شیشه‌یه کیرر کیرمز ترلیور . اوفاجق برقهوه‌سی‌ده وار. برقهوه اصمار- لادق . سرین‌ده . ایچ بره ایچ ! بزه صو کار ایدرمی ؟

عودتده عین حال . . یالکز فضله اوله‌رق انکلیز کمیجیلری چایرده چلیك چوماق‌می نه‌دیرلر آندن اوینـایورلردی . واپور عالمی ینـه او . یالکز زمان مروزنده‌کی بطائتی کوزك سیر ایتدیکی لطافت آره‌سنده طویمیور .

١١٥

آتش کیجه‌سی. بومنا‌بت کوپی خنجا خنج طولدوردی. ترنلر زوار ایله مالامال اوله‌رق کلدی. قومپانیه ینه دودوکنی اوتدیردی .

زیتونلك ساحل دلنشیننده ترنمساز اولان ومشهور عودی ابراهیمك نغمات لطیفه‌سیله طرز احساسی بر قات دها روحه

طوقونان عرب چالغیسی یاللر ، ماوللر ، شفونیلرله رقص آور وجدان اولیور . بو موسیقی دور مقامات نقطهٔ نظرندن قولاقلرمزه یبانجی کلیور . اصولده داربوقه‌نك ایجاد ایتدیکی برنوع خوش ضربه‌لر حرکات رقصیه‌یی دها زیاده تنظیم ایچون احداث اولنمش اولسه کرك . الحان عرب اوکیریتیلی، بیتر کبی کورینورکن بر دها اوبانان مکرر نغمه‌لرله عادتا قناعتدن زیاده طماعه خدمت ایدییور .

دون هوا براز روزکارلی اولدیغی ایچون ترله‌مك کبی انسانی ازعاج ایدن صیقینتیلر یوق ایدی . هوا باده پرستان ایچون برکشایش لطیف ایچنده قالدیغندن ساعت سکزده قدح چویرنلر اون ایکی‌یه طوغری برر برر دوکولمکه باشلادیلر . فقط نه تماشا! باقیلمقله طویولماز . اسکمله اوزرنده صیزانلر مستثنا اولمق اوزره ایچ قوشاغنی اوسته باغلایانلر ، اوموز قالدیرانلر ، بیق بورانلر ، اطرافی کوره‌یم دیه غیرت ایتدکجه کوز قپاغنه تحمل ایدن عجیب‌التأثیر وغریب‌النفوذ بر قوتك سائقه‌سیله کرهٔ عینك یالکز بیاض جهتنی کوسترنلر ، ساعتلرجه ساعته باقدیغی حالده ترن وقتنی بردرلو حساب ایده‌مینلر ، قضاءً باجاغی طاقیلوب ماصه‌یی اندامیله دویرنلر ، کیم بیلیر نه درلو بر خاطرهٔ یار ایله آغلایانلر قوشمه ، سماعی دیوان ایسته‌ینلر کوزلجه اکلندیلر . واسیل کانچه دینلنجه نامی خاطرلرده ، کوکلرده آیری آیری اشتیاق وطرب اویاندیران بو استاد یاننده رفیقی خرستو اوسته‌لاوطه‌جی اووریك و سائره اولدیغی حالده ساقز اغاجنده اسپیرونك

دکاننده ، قریه‌نك اك مفرح ، اك زیاده سالب آرام اولان دیلی اوزرنده اجرای آهنك ایدییور . واسیل فیض مخصوص موسیقی پرورانه‌سنی ، موسیقیء عثمانی‌ده حائز اولدیغی قوتی ، قدرتی ، موسیقیمزه بخش ایلدیکی طور لطیف ، بزه یادکار براقدیغی ترنمات شاعرانه‌سی اك کزیده ، اك عالی حسیات ایله مالی اولان پیشروی ایله بوراده طبیعتك شو سواحلده اك زیاده مکشوف اولدیغی پانوراماسی حضورنده نشر واثبات ایده‌رك تقسیملری ایله دیکله‌ینلری نشئه یاب ایدییور . واسیل عندنده بر شاعر موسیقیدر . سازینك هر تار محرق ووجد آورندن آهسته آهسته طوغان نغمات شائقه آنك مظهر اولدیغی سانحات کزیده‌در ، واسیلی دیکله‌ملی ، آکلاملی . روح بو نواکاه مؤثردن خروج ایدن نغمه‌لرله محاط اولدقچه محتاج اولدیغی استراحت واستغراق ایچنده قالیور . دون کیجه کندی طبیعت مسلمه‌سنك یعنی استادی اولدیغی موسیقینك کندی روح وقلبی اوزرنده اویاندیردیغی حسیاته مغلوب اوله‌رق کیجه یاریسنه قدر یانی الدن براقمادی کندیسنی سون ، تقدیر ایدن بر قاچ پرستار موسیقی ایله عادتا خصوصی دینه‌جك صورتده بر بزم جوشا جوش ادب وجوده کتیردی وار اولسون .

پیاسه بنم آناسطاشله هم آهنك . قانونی میخال ایله وایه‌دار شوق . لاوطه‌جی لامبو ایله شن . اولاح چالغیلریله آلافرانغه‌دن مستغنی . تام ساعت درت بچقده میدانه قورولان صندال ایله ایچنده‌کی فشنك قپودان آلولر ، پاتیردیلر ایچنده

قالدی . کوزل بر منظره حصوله کلدی . چولوق ، چوجق ، فامیلیالر ، اختیار ، کنج ، کویلی یبانجی اوراسنی طولدیرمشدی . ضابطه‌یه ، پولیسه تشکر اولنور . هرکس امنیت واعتماد ایله کزینوب کولوب اکلندی . خوشجه بر عالم ایدلدی .

§ غالبا بو سنه مرمره‌نك صولرنده بیوك بر تناقص حصوله کلمش اولملی که دکز حماملرینك فیئاتنی ایکی قات فیرلامش . یکی مستأجر آدم باشنه ایکی غروش آلمغه قیام ایتمش . تحف شی ! غریب حال ! بلدیه‌جه شایان دقت بر ماده ! عادی صیجاق حمام التمش پاره‌یه اولورکن دکز حمامی نه‌دن ایکی غروشه اولیور . پشتماللرینك پیسلکی ، حمامك حالی‌ده جابا ! بلدیه‌یه ، حکومت محلیه‌یه مراجعت ایدنلره سز ایکی غروش ویرمیك دیه صوده‌ن برجواب ویریلیور . دکزه کیرمك ایچون برده حمامجی ایله منازعه چیقارمغی عقل سلیم اربابی تجویز ایتمز . دها وار . حمام درونده ایچیلان قهوه‌ده قرق پاره‌یه ! بو حمامجی دکل صوییجی ! کویك شو زمانده بر شرفی وارایسه اوده حماملریدر . ظن ایدرم‌که بلدیه بوشرفی کورلتمك ایچون شو اصوله رعایت ایدییور . یعنی باغچه‌یی علی حاله ترك ایتمك ، حمام فیئاتلری خصوصنده مسامحه ایتمك ، زیتونلك طرفنی قوقوتان سپورندیلری قالدیرمامق ، یالکز تنظیفات پاره‌سی ایسته‌مك ایله امرار وقت ایلیور . یازیق ! تأسف اولنور .

۱۱۱

یاغمورلره برکت ویرسون ! صاغناق صاغناق شدتلی شدتلی دوکولن قطرات باران یوقوش اولان یرلرده ایکی طرفلی برر سیل روان حاصل ایتدیده کوشه‌ده بوجاقده ، اورته‌ده طوپ طوپ ویا پرا کنـده طوران خس وخاشـاك وملوثاتی سیلوب سوپوردی. بو احسان سماوی هم تنظیفات مأمورلرینك وهم‌ده ترقوس‌قومپانیاسنك یوزینی‌کولدوردی. بری آرابه‌لرله‌طاشیمقله بیتمـه‌ین شو مزخرفات مجتمعه‌دن قورتولدی . دیکری کویا توکنمسنه بر قاچ کون قالمش‌کبی اسقای اسواقده امساك ایتدیکی صولری قازاندی . اولدقجه‌ده آلیش ویریش قایناندی . هوانك کوزی یاشارنجه چکه‌لری آچیلان شمسیه بازرکانلری اورته‌لغه یایپله‌رق کیمی شمسـیه‌سز کورورلرسـه آنك قولاغی دیبنده باغیره‌ق صـورتیله ایش کوردیلر . یا آرابه‌جیلر ! هیچ آنلر اونودیلـیرمی ؟ بویله هوالرده کون آنلرك . هم چاله قـیرباج همده ایکی قات اجرت ! اویله‌یا ! آرابه کلیور . سن کنـدیکی کوزت ! بر یانه چکیل ! البته زیفوس آتلار .

جانك ایسترسه بین! یاغمورفیرلاق. فیئات نه‌دن‌فیرلامسون؟

یاغمور برکتلیدر دیرلر . سبزوات قوپاریلز . قباق یوق . فاصولیه بهالی . چیلکه اوغورلر اولسون ، کیراز قوردلاندی . ویشنه‌لر چاتلادی.. آرمودلر بنکلندی . انکنارلر قارتلاشدی. باقلالر چورودی . هپ بو یاغمور اصنافه برتازه غرور ویردی.

هاهوا ، هاپیاسه ! ایکیسی‌ده بر . حتی بزده بورسه اویونلرینه هوا دیمزلرمی ؟ ایشته طبقیسی !

صوجیلرده کار ایدملم دیرکن رؤیا کورمشه دوندیلر . هم صولری بولاندی . هم‌ده بردنبره صیجاق باصدیغی ایچون لیموناطه، پورتقالانه‌یی، عادی صولری، بوز وقار ایله صوغوتمغه تکرار مجبور اولدیلر .

نه اولدیسه :

— هانیا بوزدن ایچن !

دیه باغیرانلره اولدی . بویاجیلره یکی بر فعالیت کلدی . جمله‌سی آلستا ! البته نزله اولانلر چوغالدی. اطباواجزاجیلره‌ده کار کوروندی . اولرده صهرنجی اولانلرله یاغمور صویی کوپی بولنانلر مطلقا چماشیره حاضرلانمشلردر. طاتلی صو ، بادهوا، اوح ! غیجیرده غیجیر ! تخته سیله‌جکلره نه موطاو ! هیچ اولمازسه انسان‌تخته قوروسیله پیره‌دن بر کیجه‌لك اولسون آزاده قالیر . چایرلره ، چمنلره طراوت کلیر . آقان اولرده آقطارمه لزومنی حس ایدنلر کرچه براز صورت اکشیدیرلر فقط بر قاچ لهمجی فقراسیله کره‌میدجیلرك یوزی کولر ،

قصابلرده بوسرینلکدن حظ ایتمشلردر . بنم کبی سیاراولان مخابرلرك حالنی صورمیك . مصرف برنده ، بودجه آشدی طاشدی‌بیله ! بر یرلرده طور اوطور یوق. سورت بره‌سورت.

۱۱۲

غزته‌لری اوقومق ، حقیقةً خوشه کیدییور. چایجی حاجی رشید بی‌نوایه ، بابا یاورشـکم پیرایه طاقیلوب قالمه‌دن نه چیقار ؟ نه‌می چیقار ؟ او چیقار . اونه ؟ نه اوله‌جق ! قیصریه‌لی بقالك سئله‌ٔ لطائف محررینه بو هواده یومورطلادیغی بیضهٔ هوس !

فقط پك اوسته‌له‌مك اولماز . بو یکی مضحکه پرداز، بوطباخ لطـائف ومفتون قطائف اولان ذات برآز بوغازینه صـبرسز اولدیغی ایچون سرورینك بال قباغنه کوز دیکمش ، دیشلرینی غیجـیرداتیور . حتی یازیلرك بیله طوزلیمی طوزسزمی دیـه طادینه باقه‌رق اوروج بوزمق یرینه غزته محررلرینی بوزییور . دقت ایدك محررلر ! سـئله‌ٔ لطائف محرری انسـانی کولدوره کولدوره پکمزله پیشمش بال قباغی کبی قیپ قیرمزی ایده‌جك . صکره‌ده‌دونوب سزلره :

— بال قباقلری دییه‌جك .

انسان براز دقتلی اوقویه‌یم دیدیمی اکثریا بیتر بیتمزکندینی طوپلایه‌میور . مثلا (ا . ص) امضاسیله رحمی بك قرداشمزك اثر نوین مفیدینه دائر بر مدحیه یازان ذاتك :

(عفت نامنده‌کی رومانکزی بیوك بر لاقیدی ایله مطالعه‌یه باشلادم) دییه سوزه کیریشمه‌سی انسانی‌بردن بره طوردیرییور. هر نه ایسه ! بو ذات رومانلرده اخلاق آرایور . فقط مجـامع مرقوتهٔ ادبیه‌دن برنده صنعت بشقه اخلاق بشقه ، رومانلرده ،

تیاترولرده اخـلاق اولەماز دییه باغیران مؤاخـذك سوزلرینی کورمەمشمی ؟ نیه اوقویوبده مستفید اولمامش ؟

ترجه‌یی فرانسزجه یازمق هواسنده بولنان کنجلردن ا کثری (الحق یعـلو ..) مدلوله (رعایتله ایمك) مصـدرینك ماضی مفرد غائبی اولدیغی روایت ایدیلن (در) ایله فارسی (است)ك فرانسزجه‌ده مقابلی (Est) اولدیغنی وآره‌لرنده‌کی مشـابهت قطعیه‌یی اساس اتخاذ ایدرك شیوهٔ جدیدعثمانی‌یه السنهٔ غربیه‌دن کلمه نقلنه باشلادقلری سویله‌نیور . روایت طوغری ایسه غزته مترجملرینه ایش قالمیه‌جق دیمکدر .

— ظاووغك خرجلق کیسه‌سی دیمش ، کیف بویا ! عجبا سئالهٔ لطائف محرزی شوقیلری ، کل حسنلری ، قومیق عارفلری ، عثمانلی تیاتروسـنده‌کی کلخـانیانمی . غازمیریانمی نه در او ، بو مضحـك سیمالی بایلتـه بایلتـه کولدیرن وطوزی بیبری ایچنده بولنان محصول غدغداقنی قاچه صاتمشدر؟ دیه بزم بقاله صوردم . بزم بقال دیوبده کچیویرمیه‌لم . معـارف پروردر . اوقـوماز ، یازاماز اما هر آی باشنده بیغینلرله غزته صاتون آلور . سؤالمی بردن بره آ کلایه‌مدی . دیدی‌که :

— یازیلی یمورطه‌می ؟

— یوق جانم ! غزته ایچنده یومورطه‌یی قاچه آلیرسك؟

— پشمشمی پشمه‌مشمی ؟

نه دییه‌یم ؟ درده کیردم . توکات دیه‌رك :

— پیشمه‌مش !

— قاچ دانه ؟

— بر دانه

— یدی بچق پاره‌یه !

— آل ! دیه اوزاتدم . اوده شاشیردی . کوله‌رك دیدی که :

— بونده بر (ظیرتابوزلق) وار اما اکلایه‌مادم . بن غزته‌یی نیده‌یم ؟ اوقه‌سنی اوتوزه آلیورم .

§ هر کس (سئله‌ٔ لطائف) محرری کبی یومورطه دیر دیمز بال قباغنی خاطرلاماز آ . هله بزم بابا یاوره صورك . درحال :

— یاصی قطائفی دیر ! حتی دیدی بیله . فقط یومورطه‌نك بهالیلغنی اوقوینجه صالقم صاچاقلیسندن واز کچه‌رك :

— بو قیشده خط بر آورده طاتلیلرله کچینیرز . دیه ایچنی چکدی .

نه قورقیورسك ؟ آرقه‌کده یومورطه کوفه‌سی یوق آ . دونیور ! دیرلر ، طوغریدر . سئله‌ٔ لطائف محررینه‌کی جیلق چیقدی . برازه رفقای سائره‌مزده نه‌لروار آثاری اوقویه‌لم .

لیال رمضان حوادثی :

— اولکی کیجه بش آلتی بك اوغلی آرابه‌سی فرنکلری حاملاً طولاشیورمش !

— اولکی کیجه بك اوغلنده برچوق کبار عائله‌لرك مناسب محللرده بر اکلنتی ترتیب ایتدکلری خبر النمش ! ؟.

— بر تیاترونك قپوسی اوکنده طوران بر غلبه‌لك ایچنده اجرای صنعت ایتمك ایسته‌ین بر یانکسیجی، بر پولیس طرفندن بردن بره یاقه‌لانمش . (صکره‌ده : بر بربر بر بربره بره بربر بری کل دیمش) .

ایام رمضان حوادثی :

— دون هوایه کشایش کلمش .

— روزکار لدوسله‌مش .

— تراموایلر ایشلیه‌مامش .

— اوچ آتلی آرابه‌لر ظهور ایتمش .

— دوائر بلدیه حالا قارلری تمزلیه‌مامش .

لیال رمضان حوادثندن بقیه :

داوول ! دان ! دان !

جانلی فوتوغرافدن مستخرج ووزن ملی‌یه موافق مصارع بر جسته :

— (ثانیه‌نك یوزده بری قدر بر آن واحدده)

— (لمحهٔ بصر ، بو آنه نسبتیله برسنه دیمك اوله‌جق)

— { کوزلم فوتوغرافله آرتق الفت ایتدك
آنی سیر ایتمك ایچون تا اورایه کیتدك }

— (کوز کورمینجه کوکل اینانماز) غالبا بومصراع کانی مرحومك ، (کوز کورمینجه کوکل قاتلانیر) مصراعندن مسترق اوله‌جق . مع مافیه آره‌لرنده یومورطه قابوغی قدر فرق وار . بری قاتلانیر دییور ، دیکری اینانماز

هایده قره کوزه

حکمامزدن تلون پیشه ، برذات مفاخر اندیشه کچن سنه شهر رمضان شریفده هانی شو مشهور ومعروف « خیالی کاتب صالح » افندی یوقمی . ایشته بو ذاتك خیال اویوننی مزین بر طرزه افراغ ایتمش اولدیغی بر غزتهده بیان ایله اوزون اوزادی‌یه تقدیر ایتمشیدی . مراق بویا ! اوزماندنبری شو لعبده شناسانه تقدیراتی اونوتمدم . صالح افندینك اثر اختراع خیالی اولان شو نوبازیچهٔ خیالی کورمك ایستیوردم . کچن کیجه بندهکز کبی شوریدهسر بر رفیق دربدر ایله برابر عارفك فرائتخانه‌سنه کیتدك . ایچری کیرر کیرمز چیرکاری توقه ایده‌رك « سوزم یبانه » برنجی موقعه ! ! داخل اولدق . برده نه باقارز . پیشکاه پرده مجموعنك سنی اونی تجاوز ایتمه‌مك اوزره ایریلی اوفاقلی ذکور واناث جنسلرینه منسوب اطفال ایله مالی بن کندمی سهواً محله مکتبنه کیرمش ظن ایتدیکم ایچون آرقه‌داشمه « آیول بوراسی صبیان مکتبنه بکزه‌یور یاکاش کلمش اولمیه‌لم » دیمش ایدم . آرقداشم جواباً « دها وقت ایرکندر شمدی آرقه‌ده‌کی صیره‌لرده طولار » دیدی . بکله‌مکه قرار ویردك آرادن برمدت کچدکدن صکره آرقه‌مزده‌کی صیره‌لرك فی الوقع صکره‌دن کلان ذوق آشنایان خیال طرفندن ـ کاملاً دکلسه‌ده ـ قسماً اشغال ایدلدیکی کورلدی . اولجه کوردیکمز اعلان ورقه‌سنده‌ایونه‌ساعت اوچده‌باشلانه‌جغی

محرر ایدی . حال بوکه ساعت اوچی چاریك. یکرمی قدر کچدی. حالا پرده قپالی ایدی. نهایت اوچ بچـقده ورای پرده‌دن معهود قامشك جیزلتیسیله دفك ، ذیللرك صـدای مهتزیله هم آهنـك اولان کومبـوزتوسی ایشیدلمکه باشـلادی . آلدی بزی برسوزکلی قهقهه . متصـل کولشیور ایدك . اما نه‌یه ، شبهه‌سزکه اویونه دکل. چونکه هنوز میدانده برشی یوق. حال صباوتی درخاطر ایتدکده آکا کولیور ایدك . بزده بر زمانلر قره‌کوزله حاجیواد (حاجی اوحد) یاخود (الحاج اوحد) جنابلرینك اك صمیمی مفتونلرندن ایدك !! بزه :

ورای پرده‌ده اسرار وار ظهور ایده‌جك مألی اخطـار ایتمش اولان معهود صدای مشوشك اطرافه عکس ایتمسی اوزرینه اطفالی شدید بر شوق و هیجان آلدی . « کیمیسی ها شمدی چیقیور. کیمیسی آغابك دها نه‌زمان چیقه‌جق» یوللو مصاحباته قویولمشلر ایدی . بو مصـاحباتك مؤخراً هر پرده آچلدقجه بوکسك پرده‌دن تکرری سببیت ویرمش اولملی‌که بر دفعه‌سنده قره‌کوز جنابلری بر حدت پرده‌یه قوشـه‌رق عمومزه قارشی آتیده‌کی نطق توبیخ آمیزی ایراد ایتمشدی :

«صوص اولك! یاهو اشته‌کزده‌شو چوجقلری صو صدیره‌جق کیمسه یوقمیدر ؟ »

بو اخطار اوزرینه آرتق سس چیقارمق کیمك حدی . هر کس لب بسته . چونکه قره‌کوز کوشه بحره‌سنده هله بر

سس چیقار بقالم ، همان اینوب خاشلایه‌جق . حاجیواد اولسه بو اخطاری دهـا نازکانه بر صورتده اجرا ایدردی . لکن قره‌کوز اویله پك نزاکته فلان قولاق آصمدیغی جهتله بی محابا همان چیقیشیور نهایسه پرده آچلدی . بر خیلی زمان صاقلامباج اویونی کبی قره‌کوزله حاجیـواد مناوبةً پرده‌ده عرض اندام ایتدیلر اما ایکیسنك‌ده اکثر لقردیلری پك طاتسز ، طوزسز شیلر ایدی . آرقداشله ایکیمزه عارض اولان سورکلی خمیازه‌لره رغماً و اویونده بر یکیلکه انتظاراً اویونك نهایتنه قدر بکله‌دك . واسفا که یکی برشی کورمدك . هپ اسکی حمام ، اسکی طاس ، لیال سـائره‌ده دها کوزل اویونلر اجرا اولنیورسـه اوراسنی بیله‌مم . لکن بزم بولندیغمز کیجه کیفیت ، منوال محرر اوزره‌ایدی . آیاغمز اوغرارده بردها کیدرسه‌ك اوزمان مشهوداتمی دها اطرافلی یازمق اوزره شمدیلك آدییو .

١١٣

ینه زیفوس موده‌سی توره‌دی . فقط بودفعه طوکمش چامور ضربه‌لری مدهش ! عادتا قامچی اوجی کبی آجیدییورمش . بو روایت باغچه‌قپوسی اوکنده ، بر کردونه‌سریعك آرد تکرلکلرندن آریلوب قوه عن المرکز ایله اوکمده کیدن سـیاه مشـمعلی بر ذاتك صول کوزینه اصابت ایدن جرم ثاقب منجمدك شاقلامه‌سی و بیچاره‌نك :

— وای کوزوم !

دیه ایکی الی دیدهٔ مشقت دیده‌سی اوزرینه درحال احاله ایتمسی ایله ثابت اولنجه شاشیردم . فقط بو مرمیات دواره‌دن بن دخی سالم قالمیه‌رق دوش یمنمدن تاطبوقلرمه قدر اوفاق اوفاق قارلی چامور لکه‌لری ایله طوناندم . بن کندی حالمه باقیه‌رق زواللینك بر طرفدن منديل چیقاره‌رق یوزینی کوزینی سیلمه‌سی ، دیکر طرفدن‌ده کیده‌جکی یولی بیله‌میه‌رك مترددانه خطوه انداز اولمسی ایله مشغول اولدیغنی سیر ایدرکن ، یانی باشمده :

— ظیر . ت ! . . دیه بر سس پیدا اولدی . ایری بر صیریق حمالی قیه‌رق صیریغك طوپوزلی اوجی تام ناصورلی سرچه پارمغمك اوستنه نحوست انداز اصابت اولدی . بر :

— آمان ! ده بنم دهان تلهف بیانمدن خروج ایده‌رك سکه سکه بن کلدم ، اویوننك ناطق اولدیغی طور ماشیانه ایله دیواره یاصلاندم . آرتق یوریمك قابل دکل کوزمدن شدت المله یاش بوشانیور ، آیاغمی یره باصه‌میوردم .

بالاکلیرسه صیرت صیرته کلیر: او آرالق اورالرده طوران بیاض بر سورنجی بارکیری بر کرد یاوروسنك النده‌کی دکنك ایله قارننه طوقونمسیله اورکه‌رك ، شاخلانمق ایچون آرد آیاقلرینه یوکلنوبده طوتدیره‌مامسندن قایوب برکورك مقداری چامورلی قاری صورتمه سرپمسون می ؟ آرتق رذالت عیوقه چیقدی، کرد اوغلانه چیقیشمغه باشلادم چیپیل کوزلی اوسته‌سی آتیله‌رق :

— اوراده طورمیه ایدك . دیدی . براز دها آزیشسه حریف بنی دوکه‌جك . بنم نه‌مه لازم ؟ بویله کونلرده دوشنه، زیفوس ینه آجینیرمی ؟

هوالرك لدوس روزکارینه قاووشه‌رق برودتك کسب خفت ایتمسی سوقاقلری آلت اوست ایتدیکی، سیللر، چامورلر ایچنده براقدیغی حالده بلدیه مأمورلری هنوز یرلرندن قیمیلدانمیورلر. کویا تمامیء تطهیرات و تنظیفات شهری شدتلی بر بارانه ترك ایتمشلر کبی اورته‌لرده ییغین، ییغین طوران قارلری قالدیرتمیورلر.

مژده ! بزم کومورجینك چکه‌سی آغرییور . بوینی صارمش، نیم مشغول، یاری اندیشه ایچنده اوطورییور ، سببنی صوردم : آغده‌لی قطائف یرکن سکر کثیف کلپتن خدمتی کوره‌رك آزی دیشلرندن برینی کوکیله برابر چکوب فکهٔ علیاسنه یاپیشدیرمش. صکره عفونت پیدا اولمش، شمدی قار حلواسیله تداوی ایدییورمش . عجبا حقیقت حال بویله اولمیوبده لدوس اورمش اولمسون ؟

بر روایته کوره کومورجیلر کوندوزین کیجه‌لین صو طاشیوبده عالمه قارشی متهم اولمامق مقصدیله آبداریسیله دکانلرك اوزرنده ، آیریجه برر پنجره کشاد ایدرك کیجه‌لین آچمغه قرار ویرمشلر ایمش . بوکا سبب بلدیه‌جه یتمشدن اوتوز بشه ایندیرلمسی مقرر اولان کمور فیئاتنه قارشی صو و هوا ایله مقابله ایتمك ایمش ! براوو .

داوولی صیرتلایان میدانه چیقیور . غالبا داوول ! بنده‌ك .

ناطق اولدیغی ایکیوز لیرا (شاعر پاسبان) نمانك سبب اعتراضی فنا حالده قاریشدیرمش اولمالی. فقط یغما یوق ! او اسکی زمان ایمش . شمدی مرکب سوار نشاید اولانلر بیله برچاریك آلهمیورلر .

§ قاضی کوینه ایشلهین (٤) و (٥) نومرولی واپورلرك لدوس اسدیکی اثنالرده دکز اورتهسنده ایکی طرفه دنباله جنبان بطائت اولملری اکثر ارباب صیامك معدهلرینه خلل وخاطرلرینه کسل ایراث ایتدیکی جهتله بونلرك دخی اوروج بوزمق خصوصنده کوستردیکی سهولتدن استفاده ایدن کویلیلردن بك چوغنك سحوره قالقمدقلری مخبر مخصوصمزدن آلنان ورقهدن آکلاشیلمشدر . اویله ایسه :

— کلهجك رمضانه قاضی کوینه نقل ایتملی ، بشقه چاره یوق . زیرا خرج ومصرف حددن آشدی .

عیناً :

ایکی آشجی آرهسنده محاوره :

— قاچه ایشلیورسك ؟

— ایکی قاتنه .

— سن ؟

— اوچ !

— نهدن ؟

— بن برده اوکله یمکی چیقاریورم !

ينه عيناً

— بو كيجه امساك طوپنى طويدكمى ؟

— خير .

— اويله ايسه آغزينى نه وقت چالقادك .

— دمندن !

ينه عيناً

آشجى قيزارتديغى قورى كوفته‌لردن برينى صيجاق صيجاق ياكالشلقله آغزينه آتار . اوصره‌ده چراغى‌ده كورور :

— آمان ! اوسته اوروجك ياندى !

دير ايسه‌ده اوسته كوفته‌نى فوق‌العاده صيجاق اولمسندن ناشى چيكنه‌ميوب هول جان ايله يوتار .

سن ساده اونى بيليرسك . بركره‌ده بكا صور هم اوروج ياندى . هم‌اوچ كناهه بردن كيردم . دير .

عيناً

بابا ياوره يمك نه‌در ؟ ديه سؤال ايدرلر :

— انسانى طويوره‌جق هرشى ! جوابنى ويرير .

١١٤

بر دها ٤ نومرولى ايله ٥ نومرو عليهنده يازى يازميه‌جغم . بونلر كرچه ديكر واپورلره نسبتله چوجقلرك امكله‌مسنى تنظير ايدر صورتده يورويورلرسه‌ده كوودەلرى قالين .

بچملری قبا اولمغله برابر بطائت ووقاره خاص اولان متانت ایله تخلیهٔ درون ایلمش امکداراندن اولدقلری جهتله لدوسه کوکس کرمکده شرکت خیریه‌نك موقع مزایده‌یه‌قونولان ١٤ و ١١ نومرولی آنتیقه‌لرینه بحق مرجحدرلر. دینیلمز اما شیوهٔ جدید عثمانی‌یه توفیقاً دییورەلم. بو کوفته‌خورلر، بو ایکیزیوزجکلر بادجنوبینك شدتله، خفتله، وزان اولدیغی مرمره حوضهٔ بهشتی نماسنه عرض سینهٔ رخاوت ایدر ایتمز شعرای اخیرهٔململع پردازاندن برینك :

مردهٔ اندرون لحد

كالصبي في الفراش اوالمهد

مدلولنی آکدیرر صورتده چالقانون دنباله جنبان سرور اولوب ایچنده‌کیلری اوموزاوموزه، قفا قفایه قارانبول ایتدیرمکده چوجقلری، ضعیف قادینلری بولاندیروب یرلره سرمکده، دریاشناسان محلی‌یی کوپشته‌یه چیقمغه مجبور ایتمکده اظهار مهارت ایله‌مکده‌درلر.

§ ٤ نومر، ٥ نومرو دییه‌رك پستیٔ قدرلرینه حکم ایدن دانشوران دریادن بری بونلرك حالنه باقوب :

او ماهیلرکه دریا ایچره‌در دریایی بیلمزلر مصراع قدیمی بالتهزیل :

(بو واپورلرکه دریا اوزره تعمیر کورمزلر)

دیدیکی و برینك دخی تهزیل علی‌التهزیل اوله‌رق:

(بو واپورلركه دريا اوزره‌در درياده يوزمزلر)
ادارهٔ مخصوصه قپودانلری امضالريله آلديغمز بر ورقهٔ شاعرانه‌ده بيلديريليور .

§ (كمانچه‌جی واسيلك قوميقلكی) سرلوحه‌سيله آلديغمز بر ورقپاره‌ده دينيليوركه :

« بو صنعتكار نادر الاقران نشوه‌بخش مسامع حضار اوله‌جق صورتده ترنمساز اولوركن اكثريا طبع بدايع آفرينه كوره تار آهنكدارندن بر نغمه فيرلار فيرلاماز وجه بشوشندن اوفاق بر تبسم آشكار اولور . فقط بو تبسم خاصهٔ سرايتی درحال اثبات ايدرك قارشوسنده‌كی دفزن دده ديكنك مصادفی اولور اولمز آنك دخی صيريتديغی وبالمناوبه آرقه‌ده بولنان اوچ درت نظراندازكده واسيل بزه‌كوليور ديه اسقامبيل كاغدلرينك صيرت صيرته ديزيلوب يقلمسنده‌كی تعاقب سقوطی آ كديرر - جه‌سنه يوز بوروشديردقلری كوريليور . ايشته واسيلك نغمات حزينی آره‌سنده كوريلن مضحكه پردازلغی ! بو منظره جانلی فونوغرافه انتقال ايدرسه فونوغرافده واسيلك نغمه‌لرينی ديكله‌ينلر اوراده شو هيئت متبسمه‌يی اطرافيله ، انداميله تماشا ايده‌بيليرلر .

هامش — كمانئ شهير ممدوحك دخی فصلی بيتر بيتمز :

(كوش جانه كلمدی آواز استحسان هنوز)

فحواسنجه درت طرفنه نكه انداز و مترقب تقديرات ارباب‌ساز اولديغنی وفقط‌قاره‌قاشك قاش‌چاتمه‌سندن بوصيريتغانلغك

نه‌یه دلالت ایتدیگنی آکلایوب اوکنه باقدیغنی کورمك قدر خوشه کیده‌جك بر منظره اوله‌مز .

§ (شاعر پاسبان نما) نك سـئله‌ٔ لطائف محررینه لطیفه کونه بیان ایتدیکی برفقرهٔ پرنمکه نظراً موماالیهك قپواوکارنده طولاشمسی شویله طورسون کردن مفخرتنه تعلیق ایلدیکی طبل پر آوازه الندەکی چوب قصیر ایله طوقونور طوقونماز :

— بوم! دیه اوتمسندن هراسان اوله‌رق موسیقی‌شناسلك ترك ایتدیکی ، مرکبه را کباً بزم خیالخانهٔ فرار ایلەمش ایمش!

— بزم بقالك (ظیرتابوزلاق) دیدیکی یمورطه حکایه‌سنی اوقویان قاموس پروزان امتدن بری (ظیرتابوز) کلمه‌سنك نەدن محرف اولدیغنی مراق ایدرك بقاله قدر مراجعت ایتمش . بقالمز معارف پرور اولدیجه لسانه واقف اولدیغی ایچون ذم دفترینك بر کوشه‌سنه مراجعتله :

— بونك اصلی (صیرتی بوز) اوله‌جق‌که بزم مملکت اصطلاحاتجه دب صغیره علمدر . فقط لسان استعمالده کفته خوارق مقامنده‌ده مستعملدر . دیمش . نصل بقالك درایتنه نه دیرسکز ؟

§ باباباورك شمکیرورلکنه . چایجی حاجی رشید بی‌نوانك مناقب دورا دورینـه حایده نظریله باقان کرسنه چشمان ارباب قلمدن بوکرەده بسحان شیرازینك بیك‌سنه‌لك دفتر اطمعه‌سنه کوز آته‌رق زرده بخشنده زیروه‌لادیغی وحتی اشکنبه وشیردان طرفلرینه قدر ال اوزاتدیغی و بومباردن چیقان بوی تعفن

زای کراهتی شیرازده اوطورانلرك بیله اشتهاسنی قاچیره‌جق صورتده معدهٔ مطبوعاته نقل ایلدیکی دونکی کون طویانلر طرفندن خبر ویرلدی :

§ بر تپسی بقلاوایی کمال عافیتله ییین بهادر بی‌بهای زمانه‌نك صیت و شهرتندن غافل بولنان بزم بابا یاور معده نواز بو حادثهٔ پرغلغلهٔ شکم پرورانه‌یی طویار طویماز تسکین حرص و آز ایده‌میه‌رك و کندیسنك مسلك مخصوص اکلده سرباز ممتاز اولدیغنی ادعایه قدر قالقیشه‌رق بر تپسی بقلاوایی ییین هرکیم ایسه آنکله مسابقه‌یه چیقیشه‌جغنی بیلدیرییور . اکلی داخل مسابقه اولان اطعمه بروجه آتیدر .

تربیه‌لی پاچه (عدد آیاق ٤٠)
قوزی قفاسی (عدد ٤)
ایرمیك حلواسی (ایری قاییق طباق ١)
مقارنه (ایری قاییق طباق ١)
قایصی خوشابی (بارداغك عددی: ٢٤)
(اشتها ایچون : ترشی، صالاته ، فاصولیه پیازی، طراتور، جوز ایرمیك حلواسندن اول لیموناطه، غازوز ایرمیك حلواسندن صکره بش اون پورتقال ، ماندارین) درت شیشه یانوس .

١١٥

هوالرك ، بعضاً قارلی، بعضاً یاغمورلی، اکثریا روزکارلی کیتمسندن طولایی ماهیه‌لرك قورولمدیغنه نصلسه دقت ایدن بر ذات رفیقنه :

— برنجی ایکنجی کیجه یازی قوردیلر اما هوالر بویله کیدرسه رسم قوره‌میه‌جقلر ! دینجه مخاطبی کوله‌رك :

— اشتها کی یازه صاقلا، او وقت ماهیه‌جیلر اوده بطلیجان قوره‌جقلر . دیمش .

§ داوول موداسنك ایلریلدیکنی یازمشدق . اولکی آقشام ٤ و ٥ نومرولی قاضی کوی واپورلری حقنده دانشوران دریادن برینك تهزیل علی التهزیل اوله‌رق ایراد ایتدیکی :

(بو واپورلرکه دریا اوزره‌در دریاده یوزمزلر)

مصراع برجسته‌سنی کورن داوللی شاعر ، طبلبی آوازینی بوینه تعلیق ایده‌رك بزماوك اوکنه کلدی وادای نغمه‌کارانه‌سیله سوزه باشلایه‌رق :

یوزرلر کرچه اغنامی فقط منظاری یوزمزلر
افندی! اسکی‌یه حرمت ایدوب پیرانی یوزمزلر
امکداران بحری چشم استهزاله سوزمزلر
هواسرت اولمدقجه عقدهٔ زنجیری چوزمزلر
بو واپورلرکه دریا اوزره‌در دریاده یوزمزلر

قطعهٔ مربعه‌سنی اوقودی . درحال حقه‌یی ، قلمی ، کاغدی طوپلایوب :

بو واپورلرکه دریا اوزره‌در تعمیر کورمزلر

مصراعنی تربیعه باشلادم . موفق دخی اولدم . ظن ایدرمکه :

یوزرلر روی دریاده فقط تقدیر کورمزلر
بطیدرلر آنك ایچون سیلیٔ تدویر کورمزلر

نه‌دنسه حال جسبان ناخدا تدبیر کورمزلر
بو واپورلرکه دریا اوزره‌در تعمیر کورمزلر

قطعهٔ شاعرانه‌سی‌ده اوته‌کندن آشاغی‌ده قالماز .

§ تحف شی ! هفته‌لق معلوماتده مندرج مقابلهٔ مشروعه سرلوحه‌لی بنده باقیله‌جق اولورسه اطفال ارباب قلمدن بری ناجی مرحومه تعرض ایدرك مزار طاشلامق قبیلندن برجرأتده بولنمش ایمش . دون صباح مطبعه‌مزی تشریف ایدن شعرای زمانه‌دن بری مزار طاشلامق تعبیرینی بعض مضامین ونکات خوش آینده ایله برلشدیره‌رك افاده ایتدیکنی بیان ایلدی .

§ عبدالرزاق اضحوکه اخلاق ایله کل حسنك اویونلری تکرر ایتدکجه اسملرینه عارض اولان تبدلی حساب ایدن ارباب مراقدن بری عبدی‌یه‌بك زیاده یاراشان القاب موضوعهٔ مضحکه‌یی بروجه زیر یازوب یوللامشدر .

(ایبیش — طورمش — جنبش — کله‌بك — فیرلاق — اسلیم — غوغوق — طوپلو — موطلو — قیوراق)

§ حریفك برینی اوللری شحنهٔ رمضان دنیان ضابطه مأمورلری طوتوب یاقه پاچه کوتورییورمشلر . دیکر بری‌ده صورمش . دیمشلرکه :

— رمضان ییدی !

آدمجکز صیامدن صوك درجه‌ده بیزار اولدیغی وزیاده‌سیله صوصادیغی ایچون درحال یقینده بولنان چشمه‌یه اکیله‌رك :

— یارب شکر بایرام کلش دییه اوروجنی بوزمش . بزده بو

حکایه‌یی بابا یاور شکم پروره آکلاتدق. فقط خوشنه کیتمدی. سببنی صوردق :

— اوروج یمکه رمضان کیده‌جك اولورسه بنم حالم یماندر. دها افطاره کیده‌جك طقوزیرم وار. ییلر قربان بایرامنه ایلیشمه‌مك اوزره شکر بایرامنی یسونلر دیه شمدیلك طاتلی ایله‌باشی خوش اولمدیغنی ظرافت اکولانه‌سیله آکلاتدی.

§ حاجی رشید بی نوا ایله بابا یاور شکم آرا آره‌سنده بیوك بر اختلاف ظهور ایتمش. حاجی، لسان هاجیانه‌سیله بابای عتیق دقیقك اقران وامثالندن اوله‌میه‌جغی آتشیله دمساز اوله‌رق غزته‌لرده نام چای اتسامنك آنکه برابر یازلماسنی وبابای دهشت فرما دخی فتح دهان امتحان ایدرەك چای مشروباتدن اولدیغی جهتله کندیسنك صنعت بی همتای طباخ پسندانه‌سیله متوافق بولندیغنی ادعا ایله‌مشلر ایمش. باقه‌لم دیرکار آره‌سنده بو ایکی غریبهٔ روزکاردن هانکیسی غلبه قازانه‌جق؟ اکر غلبه خاجیده قاله‌جق اولورسه بابایی سماورده‌کی صیجاق صو ایله استاقوس کبی حاشلار، باباده قالیرسه دکانی سیلوپ سوپورور، ایکیسی ده مدهش!

حتی بابا یاور دلاور حاجینك شدت هاجیانه‌سنی کسر ایچون بعض تدابیره مراجعت ایدرك پك طاره‌قاله‌جق اولورسه دکانده‌کی کله شکرلرینه آصیله‌جغنی و رشید هرم رسیده‌یه بر درد سر آچه‌جغنی کمال و قار ایله سویلیور ایمش!

١١٦

دنياده نائل بكله بزم حياتينك و سيار مخابرمز ميلتيادي آصمانيدينك بر آرهيه كلديكنى كورمك قدر كولنج بر منظره تصور اولنه‌ماز. انسان بر نظرده خيالك پرده‌سى آتيلمش اورته‌ده يالوه صفاسنه كيدن تيريا كى ايله بيروحى ودايى همتى كوريورم ظننده بولونيور . زيرا نائل بك بنك طبيعى بالاهتله سرخوش ومست حياتينك قدمستثنا وظريفى اوچ قاريشدن پست اولديغى حالده ميلتياد ينك اندام اسمر فامى وقامت موزون بى خرامى عرضاً ٩٥ سانتيمتره وطولاً ايكى مترهيه پيوسته‌در . نائل بك حياتينك قرمزى فس آلتندن عيان اولان زلف دلاويزلوانطه بوينه ، ديدهٔ بسيم كبودينه ، سيماى عريانه ، بوينه ، بوسنه ، كوركلى پالطوسنه باقدجه :

— نه كوزل چوجق ! ديه‌سويور ، ميلتيادينك چهرهٔ غضب وخشمنا كنه ، اوزون بيق ويمكدن صكره بشقه بر شكله كيرن ريش ناپا كنه . اوطه ايچنده كوستر ديكى طربى باكنه‌نظر انداز هراس اولدقجه :

— لالاسيميدر ؟ ديه صوزيوردى .

بزم اعجوبهٔ روزكار وغرائب ادواردن يادكار اولان نائل بك بر آرالق حياتينك چكه‌سنى اوقشايه‌رق مكالمه‌يه باشلادى :

— آدك نه ؟

— حياتى .

— بياتيمى ؟

— يوق . حا . . يا . . تى .

— اوته‌كى آدك نه ؟

— حياتى كوله‌رك صالامون .

— صومون.

— يوق جانم . صالامون.

— صارى مور

آرتق حياتيده‌كى نشئه‌يى كورمه‌لى فقط نائل ميانيـاديى‌يى كوردكجه تيز تيز تيتره‌يور ، عادتا صوك درجه‌ده قورقيوردى .

مكر صيره ميانيـاديه كلمش ذاتاً تركجه‌ى براز قحط اولديغندن نائل بك ايجه آكلاميوردى .

آصمانيدى النى بلنه قويه‌رق ، قاشلرينى چاته‌رق صوردى :

— سنك آدك نه ؟

— نائل.

— مايل مى ؟

— نايل !

— اوته‌كى آدك نه ؟

نائل بك خيلى دوشوندى. بوله‌مينجه سوزى دكيشديره‌رك :

— سنك آدك نه ؟

— آصمانيدى .

— باصمه‌ميدى .

— (باغيره‌رق) آصمانيدى .

— (كوزلرينى قيربه‌رق ، اللرينى اوغوشـديره‌رق) طاسمه‌بيدى .

— (قیزەرق) آصمانیدی . .

— (قورقە قورقە) آصمە دیدی .

حیاتی بو سوزلری طویدقجە کولمکدن قیریلیور، چیرپینیور نائلی استهزایە آلیوردی .

§ نائل بك ، اوتەدن بری زبان عـذاب البیان فارسییە انتساب ایلەحائز نصاب کمال اولدیغنی ادعا ایلە مسی چای فروش شهرت شعار حاجی رشید نوا کارك کوجنەکیدەرك مسئلە دعوایە منجر اولمغلە بزم نائل خوش ادا دخی قطعۀ آتیۀ فارسیەیی بی محابا انشا دو حضور حیاتیدە آصمانیدی دخی بولندیغی حالدە ذکر وایراد ایلەمشدر .

آفتاب قدح هوید اشد
مشرق بادە در تجلاشـد
مژدە ای دل جنت المأوی
جلوەکر کشت آشکار اشد
کرپیرس کجاست آن فردوس
در (دیرکار آراسی) پیداشد
بادە پیمایی چای کلـکون رنك
پیر فرخ راشـید داناشد

طبیعیدرکەشو قطعۀ مصنعەیی دیدۀرشكوحسد ایلەکورەجك اولان رشیدمز بابا نائلك شیوۀ ایراندە کندیسنە مرشداولدیغنی تصدیقدە متردد قالمیەجقدر .

احمد راسم

شهر مکتوبلری

اوچنجی جلد

طابع وناشری

درسعادت
کتابخانه‌سی
١٣٢٨

درسعادت — مطبعهٔ « قدر »

١٣٢٩

شهر مکتوبلری

۱۱۷

صباح اویقولری طاتلیلاشیور . افطاری ایدر ایتمز قپاغی حاجی رشیده آتدقدن ، بابا یاورله براز مصاحبت ایتدکدن ، معهود فونوغرافلردن برینه اوغرادقدن صکره قرائتخانه قرائتخانه کزه‌رك سحوری ایتمك انسانی ایجه یوریور . فقط نه‌یه کیدلسه بر غزته محرری ویا مخبری کوره‌مك قابل دکل .

شقا دکل یا اویقولر طاتلیلاشیور، یاخود بکا اویله کلیور . سحورده اوه کلوبده بو سوکوش ، بو یاپراق طولمه‌سی ، بو مقارنه ، بو اوزوم خوشابی دیه برقاچ قشیق ییدمی چکلرم بربرندن آیرلمغه باشلایور. اسنه بره اسنه! کریل بره کریل! جانم اویقو حالی بشقه‌در والسلام! ایجه باصدیرسه انسان روباسنی بیله چیقارمق ایسته‌مز. هله او طاتلی اویوشوقلق، او کوز قپاقلرینك بلااختیار دوشی دوشیویرمسی ، باشك خفیف خفیف دونرکن :

— آی ! های !

دییه اسنه‌مه، چاتلاق، کورولتیلی بر سس ایله :

— بو .. و نداسیله اوفاجیجق اوشومکی متعاقب تیتره‌یه تیتره‌یه مانغال قپاغی قونلمش صیجاجق یتـاغه سریلی ویرمه ، اوزری فانیله‌لی چفت یورغانی دوداقلره قدر کشیده ایده‌رك ، آرقه اوسـتی کریلمه صورتیله دیز قپـاقلری چیتلاتمه ، آندن صکره یواش یواش کندندن کچه‌رك صوك بر اسنه‌مه ایله صاغه توجه ایده‌رك کندینی بوش براقمه ، بر ایکی دفعه صول آیاغنی صاغ آیاغی اوزرینه قویوب چکه‌رك بالدیرلره تصادف ایدن بر یره‌کی قاشینتی‌یی شو دزلو بر حرکتله کچیشدیرمه یوقمی میلیون دکر. آرتق هیـچ طورمه ویر کندینی اویقویه. میشیل میشیلدن فوصور فوصوره، فوصور فوصوردن خورول خوروله قدر چك طور. آنام اویقو !

§ هیهات بن وبزم او حذاسنده‌کی ایکی اوچ او ایله بتون سـوقاق خلقی بونعمتدن محرومز. امسـاك طوپی وار قوتیله بایزید میدانده بر کره :

— بوم !

دیدیمی صاغده‌کی قومشونك (الله جمله‌نککنی باغشلاسون) درت آیلق طوراملنی فریاده باشلایور . باشلار باشـلاماز اولر بیتیشیك اولمق حسبیله اویقودن اویانان آناسنك اینجه، تیترك، اویقو سرسامل‌کیله آغیردن باشلایوب تیزه قدر یوکسلن :

دان دینی دان دینی دان دانه
طانه‌لرده کیرمش بسـتانه

نداسی رؤیالرم ایچنه قاریشیور . بوفنا دکل ! بکاده افیون کبی تأثیر ایدییور . فقط صولده‌کی قومشونك بش آلتی یاشنده‌کی اوغلنك سسی کوتو ! چوجقجغز هر سحر قیجنه برقچ شامار ییور. (آنه‌جکم آنه‌جکم آمان آنه‌جکم) یاقه بردها سسیمی چیقارمم !

آواز استمدادکارانه‌سی نشئهٔ بی‌مدار خوابی طاغیدییور . آرتق اویقویه وداع ! بو کوروالتی‌یه طاقتمی کلیر : قارشوده‌کی خانمك اون آیاق قیزی‌ده صیچرایور ، بر بشیك کورلتیسی ، بر ننی مسابقه‌سیدر کیدییور . بر آرالق آلت طرفده‌کی حافظ افندی قرائتــه کیریشیور . ایش تمام اولیــور ، تا اورته‌لق آغارنجه‌یه قدر بن‌بین‌النوم والیقظه برحالده‌بولنیورم . بر آره‌لق ینه درون‌محله‌یه‌سکون‌و آرامش خاطرچوکیور . جملهٔ‌طالیورز . تام اویقو یایلیمنی آلیر آلماز ایری ، قالین بر سس :

— یمیر..ررطا !

آردی صره پس ، سورکلی ، مهتز بر صدا :

— جه . . لل !

ها بابام ها . .

— کره‌و ز . . لاحنا . . پیرا . . صه .

وای جانه یاندیغم حریف ، اونه باغیرمه به !

— سپور . . که‌لر !

دیك ، عنادینه کریه بر فریاد :

— اسکیلر آلایم !

چات ! چات ! قپو !

— اتمکجی !

لانغور ، لونغور بر آرابه کوروالتیسی :

— سوپروتی !

کومبور کومبور ! دییه بر عربده !

— قومشونك اوغلی ! غاز تنکه‌سنی یووارلایور !

یانده‌کی قپودن بر طاقهٔ هول انکیز :

قومشونك افندیسی ایشنه کیدییور .

سوقاقده چینغر چینغر برشیلر !

— اونجی بارکیرلری کچیور !

اوك ایچنده میریلتیلی برکزینیش :

— والده اویانمش ، قومشولره حدتلنیور .

کسیك ، کسیك دودوك کبی صدالر :

— قویودن صوچکیورلر .

شانغیررر . . شانغیر . ایواه !

— خدمتجی صحنلیغه آصیلمش ، قوش خانه‌لردن بری دوشمش .

چاره یوق. قالقمالی. ایشی آزدیرمه‌دن کینوب طیشاری‌یه چیقمالی. فقط طاقتمی وار. باش قالقمیورکه . ساعت دها اوچ بچق. بشه قدر اویوسه‌م ! کسدیریرم اما، راحت یوق. آمان طورك، براز دها طاله‌یم! اوخ! اوف! طبانلرم ! وای! وای !

یانلرم! اوشومشم به ! آقشامکی آیاز نه ایدی یا؟ هله جامع اچنك
صاغاناغی یئیر یوتولور شی دکل !

حدك وارسه‌اویو! شمدی‌ده بزم کوچوکلر! والده‌قیزییور.

— مظهر ایتمه دییورم. شیمدی جنلرم باشمه اوشه‌جك.

— مظلوم ! مظلوم ! حریف مکتب وقتی کلدی . کل
سودیکی ایچ !

کیم آلدیرر؟ اونلر آلدیرییورمی؟ هایدی باباسنك اوطه‌سنه:

— هو! اویومه! بوناره برسوز آکلات !

آرتق قالقمالی ! بتون بتون یتاقدن فیرلامالی ! حدتله
آشاغی‌یه اینوب ایکیسنه‌ده برقاچ دانه یاپیشدیرمالی دکلمی یا؟
اوده ممکن دکل . والده درحال مراقلانیور :

— اوغلم ! صاقین اورمیم دیمه! آنلر چوجقدر.بیلمزلر.
بن قورقسونلر دییه سنی اویاندردم !

بیورك . قان باشده ! اویقو بینمه اورمش! تیریل تیریل
تیترییورم. شمدی مطبعه‌ده نه یازه‌بیلیرم؟ چاره یوق! هله‌یازمه!
هله براز اویوقلا! دیرکتور دیم دیك دیکیلیر .

١١٨

بیلمه‌جه :

شیوهٔ لسانده بعضاً اودرجه غریب تعبیراته تصادف اولنور که
وهلةً وجه ترکیبی آکلاشیله‌ماز . مثلا ضعیف ، قاره قوری ،
اوفاق تفك ، آره‌ده صره‌ده بورنی چکر ، بر آز چیپیلجه

چوجقلره قادینلر طوروب طوروبده (چوبدن مناره) کبی بر اسم ویری ویررلردی . اویسون اویماسون . بو آنلوك بر سنبولیدر . آکلاشلماز ، حل ایدیلمز بر معماسیدر . بر نکتهٔ خفیه‌سیدر . استعاره‌لر، مجازلر ، حقیقتلر ، تشبیهلر ، کنایه‌لرله مشحوندر . (حرکت ادبیه !)دن نشان‌ویرن وحیاته طوغری یوریرکن اله کچیریلن « غنیمت شعریه‌در. فندق قابوغی کوزلی ، قرال باقیشلی ، طونچ « چملی ، دریا ناصیه‌لی جوز ایچی رنکلی بر نوزادك بیوبوب کوده لك قالدیغنی ایمااید . بر ترکیب جدیددر.

چوبدن مناره دوشونمز . قورار ، افکاری معلقات مبهمه ومغلقه‌دندر . سنوحاتی تادیل رنکا رنك شهرآیینی آکدیرر. بون مارشه‌ده ، بازار آنانده صاتیلیر . طبع شاعریتی متلوندر . روایته نظراً رؤیالری بیاله صاری ایله یشیل آره‌سنده تخلف ایدر. فقط بونده علم ، شرفه ، مردیون یوقدر . کلاهی وارسه‌ده پوسکوللیدر . یورور ، اوقور ، یازار ، هر پازار پازار ایرتسی پازارینه، هرصالی صالاحغه ، هرچهارشنبه‌چارشویه ، هرپنجشنبه پنجره‌یه ، جمعه‌لری جونبه‌یه ، هر جمعه ایرتسی ترزی‌یه کیدر .

نه‌در اوبیلکمز ؟ بوبیلمه‌جه فنادکل! بیلنه عشق اولسون! بیلمه‌ین بر مصراع اوقویه‌جق !

یازیلی بر لوحه‌یی اوقور اوقوماز او آنه قدر صاچمه دیکلدیکنه ذاهب اولان عندلیب هرکسی صوصدیره‌رق وشاقیر شاقیر اوته‌رك :

— یکی ادبیات جدیده . دیدی .

— بیله‌مدك دیر دیمز :

(باغ عالمده اولور کل دیکن آزردهٔ خار)

مصراعیله جائزه‌سنی ویردی .

تا اوته‌ده دوشونن (پارناسیه‌ن) [*] لردن بری :

— صالیانغوز ! دیدی .

— بیله‌مدك دینجه :

(باغبان بر کول ایچون بك‌خاره خدمتکار اولور)

دیدی. یاعمده دوران بر ره‌آلیست :

— چوبدن مناره اولماز تخته مناره اوله‌جق چهارشنبه طرفلرنده بر محله‌اسمیدر. دیه‌طورجدیتنی‌اثبات ایتدی. آکاده:

— بیله‌مدك دنجه ، قیزدی . اوده :

(غنچه مه‌کوز دیکنه خار اولورم)

دییه‌رك روح طفلی‌ی سویندیردی .

فقط ناتورالیستلردن بری بیلمه‌جه‌نك مغایر طبیعت صاچمه‌لردن مرکب اولدیغنی اوزون اوزادی‌یه آکلاتدقدن صکره دیدی‌که :

— بو بیلنمیه‌جك برشی دکل . ایوب اویونجاقلرینك یاپدیغی چفت قندیللی کاغد مناره تقایدی .

هیمز بردن :

— بیله‌مدك . دیدك .

[*] (پارناسیه‌ن) : ایضاحات اخیره‌یه نظراً وضوح تام طرافداری اولان و مطالعینه اثرلری کلال ویرن شاعرلر .

(خار غم ای کلعذارم باغ عمرم لاله‌سی)
دیه‌رك بیق آلتندن کولدی .
صیره کلدی خیالی‌یه : دوشوندی دوشوندی :
— قره کوزده شاعرلکه اوزه‌نن رزاقی زاده نارچین بك دینجه قهقهه‌لری صالیویردك .
کرچه خیالیوندن اولان بوذات حاجی رشید چای‌فروشك دمخانه‌سنه تعلیق ایدیلن بو معمای معالی احتوانك مدلول اصلیسنی تماماً بوله‌مامش ایدیسه‌ده ایجه یاقلاشمش ایدی .
مکر بو معما صاف دل شهیر ، کاتب بلاحت تدبیر ، مهندس درایت سمیر ، رسام و موسیقی شناس وجمله‌نك معلومی اولان نائل بکك ترتیب کرده‌سی ایمش ! اوته‌کی کوشه‌یه بوزولمش طیس طیس کولیوردی .
چشم الاسنی سوزه‌رك ، قیرپیق ، قیرانته بیقلی دوداقلرینی بوزه‌رك دیدی‌که :
— چوبدن مناره بنم ! بر مثلم دها اولسه بر ایپ کره‌رك (ماشاءاه) قوره‌جغم ! فقط بوله‌میورم . بر دانه وار ایمش اما یرینی بیله‌میورم .
§ نائل بکه بو درلو هوس معما پروری‌یی بخش ایدن سبب نه اولورسه اولسون کندیسی خوش مشربدر ، صافیتی درجهٔ حماقتی بولور اما اوقور ، چیزر . ظبیان زمانه‌دن برینك تعریفی وجهله :
(نائل بکك احوال فکریه‌سی بر قاچ سنه اول هیچ

اولمزسه قابل حل بر معما ایکن صوك زمانلرده بالکلیه غیرقابل حل برر معما حالنی آلدی .

لکن قیافتی شـیق ! باشـنده قالبسز بر فس ، صیرتنده یشـیل خرقه . پنبه داللی منتـان ، دوکمه‌سز یلك ، آصقیلی پانطالون ؛ آیاغنده لاستیکلی لاپچین، کزر طورر. آکلاماز ، آکلادەماز ، آکلاشیلەماز . فقط شعری‌ده الدن براقماز .)

§ نائل‌بك کسدیرمه جواب ویرمك خصوصنده‌ده ماهردر. بر کون:

— قاچ یاشنده‌سك ؟ دیین بر ذاته :

— عیبدر ! باباسنك بیلدیکنی اوغلی بیلمز ! دییه جواب ویرمش .
ینه بر کون :

— اکشی‌یی‌می سورسك ، طاتلی‌یی‌می؟ دییه صورمشلر :

— طوزلی‌یی اونوتدیکز . دیمش .

— ینه بر کون :

بایزید قلعه‌سنه طیشـندن‌می چیقیلیر ، ایچندن‌می؟ زمیننده سؤال ایدن ذاته :

— ایچندن چیقیلیر امانه طرفدن اینیلیر؟ بونی بیله‌میورمدیر.
صاچمه‌یه مراقی اولانلردن بری :

— کچن آیك چهارشنبه‌سندن اوچ آرشون اکسیك کلمش . اکله‌مك ایچون نه قدر قایصی پسـتیلی کیدر . دینجه بر خیلی دوشوندکدن صکره :

— اکسـیك کلن آیی آل . از . ایچ . اوته‌کی آیه اه کریم ! دییه مقابله‌ده بولنمش .

— بزم نائل بك صاچچه آ کلامقدهده بهرهدار عرفان اولدیغی حالده نصلسهدون صباح منظور چشم خیرهداری اولان بر تیاترو مقالهسندهکی بر فقرهیی آ کلامامش و بونی دخی حاجی رشیدك قهوهخانهسنه تعلیقه قرار ویرمش اولمغله معمایه موفق اولهجقلره آلاتورقه بر چای ضیافتی وعد ایلیور . معما بر وجه آتیدر :

«سروی... سیلوریلی.. سرورس... قطا.. قوطی... قبطی امینه ... انفیه .. انفیهجی ... انفیهجکم ... بوزیه ... هاهاهچیقاردم... سیلوری قپوسنده انفیهجییم. بو نه دیمك عجبا؟»

معلومات

بزده حل ایدهمدك بو نه دیمك ؟

١١٩

آرتق کزیلهجك یرقالمادی ، عبدینك قومیکلکندن ، کل حسنك مسخرهلغندن ، مناقك فجایع کریه آوازندن ، طورنه ئهدهنك بیك بر قیافته کیرن بیقسز حریفندن ، فونوغرافلرك ظیریلتیسندن ، چایجی رشیدك صورتندن ، بابا یاورك مناقب شکم پرورانهسندن ؛ غزته مخابرلرینك قرهکوز ، مرکب ، ماهیه داستانلرندن ، خیالی صالحك صاچمهلرندن ، قرهکوزجی محمدك محاورهسندن ، ممدوحك کمانندن ، سحورك طاولندن ، چوقور چشمه ، اون قپانی زورنالرندن ، قیییده کوشهده طوران

داربوقه زیللی ماشه‌دن ، سماعی ، داستان ، مانی ، قوشمه یوروله اوطورمه‌دن ، شیق بکلرك ترزی تلاشلرندن ، آرابه پیاسه‌سنده ، سرکیده :

— قوقولو ! دییه پاپاغان کبی اوتن حاجینك آواز کریهندن، تراموای بوریلرندن ، تنظیفات آرابه‌سی طاقیردیسندن غنا کلدی. کلدی اما سحوری نه‌ایله ایتملی؟ ایکی پارتی بزیك، برایکییوز اللی پیکت ، ایکی اوچ طاوله ، بیلاردو باشنده تپنمه ، اوته‌کنه بریکنه سازاقا ، بزم آرتیستی قیزدیرمه ، امامه صارمه‌دن‌ده لذت آلنمامغه باشلادی .

نه یاپه‌لم ؟ دوشوندك . صوك دفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره برده یاقومی‌یه کیده‌لم . دیدك . آلای بویا ! برازده زورنا دیکلیه‌لم . اوچ درت آرقداش قالقدق . فوزیه قرائتخانه‌سنك قارشوسنده‌کی دائرهٔ مخصوصه‌یه (!) کیردك . اورته‌لقده بر :

— مرحبا !در کیتدی. سیوری قوزفس، صاغ شقاقنه‌قاچیق پرچم ، چاتمه‌قاش ، غیطان بیق ، سیوری چکه ، ایکیسیده ایستدیکی کبی باقار کوز . آل وفقط یشیل کنارلی منتان، قرمزی پوللی فوطه،سوسطه‌لی ماشه‌لی برغارسون عرض اندام ایده‌رك :

— ساده‌می ، شکرلی‌می؟ دییه صوردی .

زورنانك استرحت زمانی اولدیغی ایچون درحال دونه‌رك، نوا کردانیه اوستندن :

— شکرلی بر ، ساده ایکی، کسمه بر دییه باغردی . یاقومی‌ده چفته تالیدن کیردی . فقط بزم آرقداشلردن برینه

نه اولدی ؟ ایکی اوچ دفعه خفیفجه اوکسوردی ، اللی کوسترمکسزین باشنه کوتورەرك فسنی اوصولجه چویردی . پوسکولنی یانه کتیردی . آمان ؛ آرقداشه بر شی اولیور . اوموزینك بری ایندی ، بری چیقدی . صول کوزینك وضعیت کبارانەسی دکیشدی . بزم بکلارجه (تام بیچیم) ه کیردی ، بیغی الدن دوشمیور ، غالبا کوبکیده اوفاق اوفاق آتیور ایدی که ایذیك ، چیقیق اوموزلرنده بر صالینتی کوریلیوردی . اورته یه برده اوتوزبرلك تسبیح چیقدی . آمان چفته تللی! برده صول طرفده‌کی آرقداشه باقه‌یم که مست سرور ! آغزینك ییرتماجی قولاغنك کوپه‌سنه وارمش ! فقط آره‌ده‌کی تناظره باقیله‌جق اولورسه ایکیسیده عین زمان ظرفنده بر قیافته کیرمش ظن اولنه‌جق درجه‌ده طاریزلری یکدیکرینه مشابه! نه اولدی؟ بیلمم ، بو سفرده صاغمده‌کی آرقداش اللی جیبنه آته‌رق :

آللینك آللیسی

دیدی . چنته نقاره درحال تبدیل اصول ایدرکن صولده‌کی بر چاریك فیرلاتدی . هابابامها ! دوك بره دوك ! آرتق نه :

بروسه‌لی بروسه‌لی
کل بکا بو صالی

قالدی ، نه :

ایندم دره‌لرینه
بیلمم نره‌لرینه

قالدی . صیره‌سیله اوقونیور ، چالینیور ، زیبك هواسی ، آیدین هواسی ، طودودیلر . کوچکلر ، دیرکن تاکوشه‌دن بر سس :

— آدام آمان ! دیه عکس ایتدی . صیره مانی‌یه کلش زور ایله چاتلاق ؛ دوداغك یاننده‌ن فیرلاق بر آواز ایله مانیجی باشلادی :

روغن‌لی ایسقارپین ایشلمه‌لی چوراب
بویله بر دلبر سوڭ اولمزمی خر ، راب

کلسون آره نغمه‌سی ، آنی متعاقب یورغانجی صادقك دستانی ، آندن صکره :

(آمان طوپخانه‌لی طوپ طوپ کاکلی قیرمه برچلی)

سماعیسی ، فقط بو نمایشلرك جمله‌سی بزم چاریکلرك توالیسی ایله میدان آلیوردی . آرتق قالقدق . یاقومی لاجل التشییع بزه برده (میدان هواسی) چالدی . فیرلادق .

§ روایت ایدلدیکنه نظرا روزه‌داران امتدن بری غزته اوقومق بهانه‌سیله مقری کوینده بر غازینویه کیرر باشی سرسام . کوزلری دونوك برحالده ستونلری سوزرکن قارشیسنده بر اسلامك قهوه ایچدیکنی کورر ، حدتلەنیر فقط اوروج ییەنك یاننده برده خرستیان بولنیورمش . لکن تیرا کی‌یه سوز آکلادیلیرمی ؟ حدتله یرندن قالقەرق :

— بو قهوه کیمك ؟

— (اوروج ییین یانندەکنی کوسترەرك) بونك !

— سیغاره ؟

— اوده اونك .

اوروجلی کویا قهوه ایچوب ایچمدیکنی آکلامق ایچون:

— توکور باقه‌یم ؟ دیر دیمز اوته‌کی‌ده بو معارضی دفع ایچون یوزینه طوغری توجیه دهان ایدرك :

— تو ! دیه یرلشدیرر .

١٢٥

آغلایك چوجقلر ! هم‌ده وار قوتکزله آغلایك. بایرام کلیور . فقط ساده آغلامیك ، تپینك .

— جیجی روبا ! ایسترم ! دیه آغزیکزی . یایه‌رق کوزلریکزدن یاش آقیده‌رق ، یرلره سریله‌رك ، چیرپینه‌رق ، مردیونلره صاریله‌رق ، طپاق یه‌رك ، روبادن بشقه بر شیله صوصمامق اوزره آغلایك ، بر حالده‌که اوك ایچی ظیریلتی ایله طولسون ، اودرجه‌ده طولسون‌که نه بابا کزده ، نه آنا کزده کندیلرینه کله‌جك طاقت قالمسون دیه دوشونورکن چارشو قاپوسنده بر دانه‌سنه تصادف ایتدم .

هنوز آلتی یدی یاشلرنده . باشنده پوسکولسز ، ایبکلك یوقاری قالقیق طورمسندن پاره قومباره‌لرینك یاریسنی تصویر ایدر صورتده نیم کروی دیلیم دیلیم بر فس ، صاچلر قیویرجیق ، براز طونبول ، کیرلی بیاض چهره‌لی ، قولاقلری قالقیق ،

کوزلری جین کبی فیرلاق . یالکز اوده آغلادیغنی اثبات ایدن صاغلی صوللی یاش یوللریله یوزی چفت چیزکیلی . دوداقلری قیزارمش . فریاده مهیا ، خرقه‌لی ، آصیلی طونلی ، قوندره‌لری برر طرفه صوك درجه‌ده باصیق برطورامان آناسنك النه یاپیشمش ، باباسنك ارقه‌سندن یوریبوردی فقط نه یورویش ، عربده جویانه! کوزلری فیرلداق کبی دونیور ، محلیبجینك اوکنده اوفاجیجق کریلدی . روبا هوسیله درحال اونوده‌رق . ظیپلایه ظیپلایه آغزینی یایه‌یایه یوزیمکه باشلادی . الیله ، پارماغیله هردکانی کوستریبور ، سمیدجی‌یه کولیور ، بوغاچه‌جی‌یه ایمره‌نیور ، اوکده‌کی چوجغك پوسکولنی چکیور . آیاغی سورجوب قییور ، آناسنك یلدیرمه‌سنه آصیلیور ، ژاپون مالی شیشیرمه دودوکاردن ایستیور ، یشیللی ، آللی ، مورلی بالونلره صاله‌جك کبی باقیور .

بو کوچك کوزملك اوکندن غئب اولور اولماز سنبلی چهره بر دانه‌سی دها کورونده صاریشین ، فس بریجق آیلق قانبك تأثیرمتانت بخشاسندن محروم . فقط پوسکولنی ، خرما قبوغندن نعلین ، کموش کوکوم . شاب ، صارمساق ، یکرمی بر جورك اوتی صاقلی نسخه‌لی . کوزلری آغلامش . دوداقلر صومورمش ، صورت آصیق . غالبا بر قاچ شامار ییمش ، سترە ، پانطلونلی ، چیقی تیق چیقی تیق اوتن قلوش پوتینلی ، متصل اوکنه باقیور ، بیوك آناسی نخودی فراجه کیمش اوکده . آناسی سیاه جارلی یاننده ، خدمتجی سائی چارشافلی آرقه‌ده کیدیبور . باقیلسه تحت الحفظ اثوابجی دکاننه یوللانیور ظن ایدیله‌جك .

آلك بردها ! فقط بو ماورو. قيويرجيق، بشارت كوزلى، سويملى ، هونكور هونكور آغلايور ، دونوب دونوب اسكتّه كبي اوتن دودوكلرى صاتان يهودى‌يه باقيور .

آلك بر دهـا ! پنبه حوطوزلى اوكى دانتـه‌له‌لى قيرمه‌لى قناريه صاريسى انتاريلى ، النده مور شمسـيه ، ضعيفجه براز آغلامش ، اوده حالنه كوره ديره‌نيور .

بونلرك صوكى كليرمى؟ فقط بو كلن دهشتلى ! روبالى،قليج بلده ، اپولت اوموزده ، عسكر پوسكولى اناسنك حيزله چكوب كوتورمسندن فيريل فيريل دونيور ، اوده تين تين كيديور ، النده بر سميد كميريور .

او ! بو دها يامان ! آمان‌اه ! چارشو بربرينه قاويشـه‌جق باباسى الندن طوتمش ، او يرلره ياتيور ، فس النده ، خنجقره خنجقره آغلايور ، لاستيكك برى فيرلامش ، پانطالونك‌قيچى چامور ايچنده . باغيرمه‌دن قيصلمش صداسيله :

— كيتمم ، كيتمم ! ديه حايقيرييور، باباسى هم چكيورهم:

— يورى حنزير ! باق اوه كيدملم‌ده سنى نصل كبرتيورم ديه تهديد ايدييور . فقط كيم ديكلر ؛ هايدي !

— نه اعلا . مقره‌لرم وار. ديكيش ايكنه‌لرم! ديين‌يهودى‌يه طوتوندى . باباسى ايكيسنى بردن چكوب كوتورييور ، يهودى حيرتده ! كنديني‌زور قورتارييور. آمان! آمان! طوقونمسون. ايواه ! اختيار قادينك دكنكنـه چارپدى . واردا ! دستور ! بن ديمدم‌مى ؟ بوغاچه‌جينك سپاسنه آياغنى طاقدى .

اوح ! بو نه قدر نازك ، نه قدر تربیه‌لی، مائی پوسکوللی آل فسی ، صاری منتظماً کسیلمش صاچلرینه . قاشلرینه قدر اوطوردلمش ، لاجورد ، ایجی قیرمزی حروانیه‌لی ، کوزلر آسوده ، نظر مسرورانه ، وقور ، لکن آزیجق اندیشه‌لی ، پانطولون قیصه، سیاه چوراپلری آشکار، باغلامه پوتین اوزرینه تمیز لاستیکلر چکیلمش . اللر سربست ، تا اوکده ، کبارانه یورییور ، آرده‌ده بالونه فلان باقیورسه‌ده حریصانه دکل ، مستغنیانه !

§ بایرام کلیور . دوشونك بابالر ! تلاشك لزومی یوق ! مصرف قپولری آچیلیور ! کیم بیلیر ؟ ایچمزدن قاچ کشی بابالردن برینك اوروج ییین برینی دوکرلرکن :

— نه ایچون دوکیورسکز؟ دیه سؤال ایتمسی اوزرینه :

— رمضانی ییدی! آنك ایچون دوکیورز جوابنه قارشی:

— بایرامی اونوتدیغی ایچون طرفمدنده بر دانه دها ایندیرك تمنیاتنه اشتراك ایدنلر واردر ؟

فقط بونلر ایام سروره مخصوص مصارفدندر . قیصقانیلماز . سوینه سوینه آلینیر ، کیدیریلیر ، هرکس جمله‌نك کولوب سویندیکنی ایستر. او آغلایان اطفالی، بایرام کونی طاوولك آرقه‌سی صیره کزیندکارینی ، آرابه‌لرده ، بارکیرلر ، مرکبلر اوزرنده کیتدکارینی کورسه‌کز طانیه‌مازسکز. بزمکیلر دهشمدیدن آغلامه‌طاریله ، یوق اما بویله کیدرسه ، رسم کریه پروری‌یه بزده مطبعه‌ده باشلایه‌جغز. عجبا اوته‌کی آرقداشلر نه حالده‌درلر!

هر کسك بایرامده جیبنده خرجلغی اولور . غزته محررلرینك بر پاره‌سی بولنماز . سببی صوره‌جق اولورسه‌کز اداره مأمورلرینك بایرام کونی مطبعه‌یه کاسونلرده ایش کورولسون دییه پاره ویرمدکلریدر .

١٢١

غریب شی ! شو آمریقالیلر نه تحف آدملردر ! ایشلری کوجلری یوق ایمش کبی تا ینکی دنیادن قالقه‌رق اسکی دنیاده بولنان شهرمزه قدر کلمشلر وده‌موغرافی یعنی بلاد وسکنهٔ بلاد احوال عمومیه‌سندن بحث ایدن فنه تطبیقاً اجرای تدقیقات ایتمشلر . حتی ترکارله مؤانستی میخانه عالملرینه قدر واردیران آمریقا یادکارلرندن بری نیویورقده نشر اولنان Comic-Revieu نام مجموعهٔ مضحکه‌یه یازمش اولدیغی مقالهٔ مخصوصه‌ده (احوال فیزیولوژیه) یه کوره بر طاقم یرلر کوسترمشدر . بو محررك قولنه نظراً شهرمزده :

— کوریلور کوریلمز کمال حیرت ایله کولنه‌جك وکولندکجه قهقهه‌لرك بیویه‌جکی یرلر : تیاترولرله مطبعه‌لرك داخلی .

آغلایه‌جق وزورله کوزلردن یاش کتیرن محللر : بالق وپطلیجان وقتنده بقال دکانلری اوکلری .

آقشامدن اویقوسز قالانلره مخصوص کسدیرمه تعبیراولنان میزغانه‌جق محللر: قاضی‌کوینك ٤ و ٥ نومرولی‌واپورلریله‌خلیج چکدیرمه‌لری وتراموایلر .

غوغا چیقان محللر : کوپری باشلریله شرکت خیریه بیلت پاراقه‌لری.

معده خسته‌لغنه قوت ویرن یرلر: علی‌العموم لوقانطه‌لر.

اسهال وباصور وبارصاق عفونتنه علاج صاتیلان دکانلر: فاتح قصابخانه‌لری .

شهرك قطب شمالی‌یه تصادف ایدن قسمی: شمدیلك کومور دەپولری .

ملبوسات مغازه‌لری : بات پازاری .

دفع سکره مدار اولان مداوات ابتدائیه مخرجلری. کوفه.

کورینور قضالر : مهاجر آرابه‌لری.

قضا و قدرك ؛ کثیر کزیندیکی طرفلر : باغچه حواله‌لری ایله دیوارلری .

دوشوب قفا کوز یاریلان ، باجاق قیریلان ، قول ایکیلین یرلر : سوقاقلر .

پاره ویریلن محللر : دکانلر .

بیهوده پاره آلنان محللر: کوپری، قاضی کوی واپورلری.

کیجه‌لین ایشله‌ین ترامواى : تونل .

کورلتیسی نسبةً آز اولان محل : قادینلر حمامی .

آلافرانسه طعام ایدیلن یرلر : یانی ، نیقولی ، لوبون ، اسپونك، قافه دو سوویس، غامبرینوز، برتولی بیره‌خانه‌لری .

آلا آلمان جیمناستیق محللری : آقسرایدن طوپقپویه وصماتیه‌یه کیدن بیوك جاده‌لر .

آلاروس تیریل تیریل تیتره‌نیلن محللر : کوپری اوزری، باش محرر اوطه‌سی ، روم ایلی شمندوفری واغونلری .

قله‌لرك کوره‌مدیکی دومان چیقـان یرلر : سیغاره آغز- لقلریله پیپولر .

صولاق یرلر : قوری چشـمه ، چوقور چشمه ، آینه‌لی چشمه، سلامی چشمه‌سی هفته‌ده ایکی دفعه ترقوس بوریلری.

قوراق یرلر : بالق پازاری ، یمش ، اون قپـانی، جبالی ، ایا قپوسی ، فنار ، خاصکوی .

جیـادت هواسـیله مشهور اولان یرلر : قازلی چشمه ، قوربغه‌لی‌دره ، بالاط ، قاسم پاشا .

الاتورقه دارلصاحبات : محله قهوه‌لری ، سوقاق ایچلری، چارشی ، کوپریده‌کی انتظار صالونلری .

آلیش وریش محللری : (حانا کی) ، (مه‌زون روصو) قافه دوقومرسك کبرلی‌اوطه‌لری؛ قونقوردیانك رولت‌دائره‌سی، یاله قبریستانلك ایچ صالاسی ، طوقاتلیانك یوقاریسنده‌کی بر نوع حجره، طوغری یولده‌صاحبلری‌مجهول بعض‌مسا کن خصوصیه.

یانغجی اصنافی : قماربازیارداقلری.

مقداری کوندن کونه‌تزایدایدن نفوس: دیلنجیلرله آرابه‌جیلر .

یولده سربست یورویتلر : حماللر .

قطاع طریق : کوپکلر .

صویوجی اصنافی: دوزینه‌سنی اون بشه صاتان، لیکداسیون اعلان ایدن شیق مغازه‌لرله ، تونل باشنده‌کی مزادخانه .

اوت بازاری : عیشتاین ، مایر ، ویقتور تیرینغ ، غولدنبرغ .
عطاریه وانواع تحافیه دکانی : بون مارشه .
آنتیقه : غلطه قله‌سی .
تحت الزمین بولوارلر : ایوب ، قره‌جه احمد ، ادرنه‌مولوبخانه قپولری .
ایچ دکز : خلیج . یاغمورلی هوالرده یول اورته‌لری .
طیش دکز : مرمره وحوالیسی .
قصداً ایقاع حریق ایدن : پطلیجان وقتنده کون‌طوغیسی روزکاری .
لدوسه قارشی متریس : قاضی کوی مندیرکی .
پویرازه قارشی تحفظخانه : کورك فقدانی حسبیله یتاق ویورغان .
کورجی سویندیرن فورطنه‌سی : قره یل .
بهار مژده‌جیسی : لیلك
یاز خبرجیسی . چیك بال طوت .
صوك بهار منادیسی : آثارخزان ، افکار خزان ابکارخزان ردیف وقافیه‌لی قصیدهٔ نونیه صاحبی .
قیش علامتی : (١٢٩٠)ده طبع اولنان تقویمه کوره (وزیدن بادشمالی) .
ایام معدوده : قاسم ، خضرالیاس . رمضان ، بایرام ، عهد ضرورت ودم مضایقه ، اربعین وحاسین وستین .
زوکورت پارتیسی : غزته مخبرلری .

پاره‌لی آلایی : صاحب امتیازلر .

کبار طاقمی : شرکت خیریه‌نك قوزغنجق مشتریلری .

آیاق طاقمی : قوندره‌جی آلات وادواتی .

آحادناس : اون ایکیلره قدر صیره‌سیله کلن افراد .

بك اوغلنك خریطه‌ده اولمیان محله‌لری : الماطاغی، یکیشهر، دولاب دره‌سی ، سینم کویی، قالیونجی قوللغی، مجار (قنادسز).

تداول ایدن مسکوکات: اوسکی، بیاض، چینغارلی موروق اوسکوسی (فرانسز آلتونی) غارغیلی (استرلین) ترازو آشیندیران (نقصاندن طولایی قره‌میس) پنـدی فرانق (طوقات) پاتاقوس (چاریك).

قاموس جدید : لغت غریبه ایمش .

مقاله‌ٔ مذکوره ایچـه مطول اولدیغی ایچون بالانتخـاب بو قسمنی ترجمـه ایده‌بیلدم . بیلمم خوشـه کیدرمی ؟ آرزو ایدلدیکی تقدیرده مابعدینی دخی یوللارم .

١٢٢

نیورقده نشر اولنـان (Comic-Revieu) یعنی مجموعـهٔ مضحکه‌نك محررلرندن آمریقالی یادکار مبحث السنه نقطهٔ نظرندن اجرا ایتدیکی تدقیقات موشکافانه نتیجه‌سنده (آلیش ویریش یرلرنده‌کی لسـان متداول) سرنامه‌لی بندنده السـنهٔ عوام ایله خواص آره‌سنده‌کی فروق مهمه‌یی ایجه تعیین ایتدکدن صکره دییورکه :

آلیش ویریش یرلرندەکی لسان متداول بام باشقەدر . مثلا بر زمانلر قونقوردیانك روات صالوننه کیردیکزمی ایشیده . جککز سوزلر شونلردن عبارتدر :

جارو — رولینه — قاشقاوال — طیرناق — آشووال قویدی بنمکی قاره (مربع) ایدی — روژ— نووار - آپرو جارو . صفر دیمکدر . رولینه روات صندوقی ، قاشقاوال بر نوع پنیر آدینەده بکزرسەده روات آلتنك مانیوەلاسی ، طیرناق بیلیالك دوشدیکی آرالقلرك خط فاصلی . اشووال ایکی نومرو خط فاصلنه قاره درت نومرو نقطهٔ تقاطعنه پاره قویمق دیمکدر . نومرولرك داخلی قیرمزی وسیاه اولمغله روژ قیرمزی یه نووار سیاهه تخصیص اولنمشدر . فقط روات اویونی دونك وحیلەیه الك زیاده مساعد اولدیغی ایچون بین المداومین (حیله) یه (قاشقاریقا) و آپرو یعنی حاضراولك دیەندا ایدن اویونجی یەده (قاشقاریقاجی) تعبیر اولنور .

§ ترکیاده قمار اویونلری یعنی کریزلر ایکی قسمه منقسمدر . بونلرك برنجیسنه (پاپل کریزی) یعنی کاغد اویونلری دینیرکه علی العموم پاساته ، ماقله ، و نوعما فرعون نامنلریله اوچه آیریلیر . دیکری تخته کریزیدرکه طاوله وانواعی اولوب باربوت مهمجه بر مستثنالق کوستریر . دهات چیاقیندن اولان (بوراده چالغیجیلر مقصود دکلدر) زار مسئلەسنده کمیت و کیفیتجه بعض شواذه قائل اولمشلردر . شواذ مذکور بروجه آتیدر :

کبه زار ـ سورمه زار ـ ایلری طوغری زار ـ طولو زار ـ زار طوتمق ـ زار صیقمق.

اصطلاحات عمومیه‌سنه کلنجه ، بعض اربابنك ضبط وتحریرلرینه کوره :

ـ پوسته ـ ایچرلی طیشارلی ـ سنك کیده سنك بنم ، بنم کیده سنك بنم ـ قرق پاره‌سی اوکنه ـ بوغوتی ـ صاغلام قفسلك ـ قفسه قویمق ـ خاور (اورتاق) ـ پایجی ـ سکا باقیور ـ زاره باقمق ـ ایی‌یه طولو ـ کوتویه طولو ـ ده‌تیو ـ دانیقاقاواقا (باربوت وپاسته‌یه شامل اصطلاح یکانه اولوب، پاره‌سی بیتن آدم دیکرندن آلدیغی اودونج پاره ایله اوینار وقزانیرسه هم دینی اعاده ایدر همده قازانجك نصفنی ویرر ، قازانمز ایسه آلدیغی پاره‌یی بورجلی قالیر .) طوفالامق . ـ قاوانچو ایتمك ـ ده‌نیو ـ (دنکه قویمق) کبی شیلردن عبارت اولوب یالکز طیرناقجیلق ایله طوفاجیلق آره‌سنده عموم وخصوص مطلق واردر.

§ پاسه‌تا (شانس ئه‌غال) یعنی سنك بنم دینیلن اویونلرك اك منتخب و مستثناسی اولوب آنده دخی متبحریندن قماش علی ، چنکانه قسطی ، مانجی زه‌روخی ، ایلیکجی مصدیق ، قره‌مان عبدی ، ایکری بویون نوری ، بالخن احمد و سائره طرفلرندن ویریلن معلوماته کوره بونك دخی موضوعات خاصه‌سی:

آورتا کسمك ـ فاچه ـ فاچه آلمامق ـ فاچه بتون آلتنده بتون ـ ایسقالاته ـ ترسه طوره (آلتنده پاره آلنماز) ترسوصوته آقوزه ایتمك ـ آپاغاییکی پوسته ـ اوچنجیسك! اوچنجیسك.

(ایسقالاتاده اوچنجی دوشوروب ٥ پونددارك غائب ایده جکنی اولجه خبر ویرمکده مستعملدر) — پونددار (کاغد کسن آدمك قارشوسنده کی اویونجی — پانجی — کاغدلره حساب یوق — (نه اولورسه اولسون کاغدلری صایدیرماز) — جیریقجی (غوغا چیقاران ، چینغار آلایندن دهشتلیدر) — چینغار — کاین آلیجیلر : (پولیس وضابطه مأمورلری . باصقین اثناسنده متداولدر) — ایسقولیا (کاغدی اوستدن ویا آلتدن ، اورته‌دن چکمه) — یانجی .

§ فارائون ویاخود فرعون دنیلن اویوندخی (شانس ئه‌غال) قارلردن ایسه چوچورینه یورکی ایله طونوز ابراهیم و قیرپیق محمود ، بوکا اصطلاح وضع ایتمکدن بر فائده حاصل اوله‌میه‌جغنده اتفاق ایده‌رك یالکز پاچی — پارولی — شه‌یی — دودیجی — قوندیجی کلمه‌لرینك استعمالنی تجویز ایتمشلردر . ماقادحی بونوعه داخلدر . سکز ، طقوز جیفره کبی بر قچ مخصوصاتی واردر . پیکتده بونلر صیره‌سنده‌در :

ترسا — قوو آرتا — اون درت — بش اون بش یکرمی — آلتی اون آلتی یکرمی ایکی — یدی اون یدی یکرمی درت — سکز اونسکز یکرمی‌التی — بش اون بش یکرمی ، اون درت طقسان درت — آلتی اون بش یکرمی بر ، اوچ آصو ، یکرمی درت ، اوچ ریغا یکرمی یدی ، اویناردم یکرمی سکز ، یکرمی طقوز ، آلتمش — آصو . بك ، برلی — اونلی ده‌قارتی ئه‌پتاقارو (یدی اوریا) قارو . اوریا ، دینکری — کور قوپه ، قارنی

یاریق ـ ماچه ـ ایسپاتی، سینك ـ ایسقارتا ـ بیوك ایسقارتا ـ ایلك ـ صاییده قالدیران ـ پارتی ! ـ یوزلك ، آلتمشلق ـ قاپه‌ت بیوك یوزلك .

ایسقانبیل همان همان محله قهوه‌لرینه مخصوص لعبیاتدندر . آنده‌ده فضله اوله‌رق قولتوق آلتی، ایکیلی، قوز ، ویرایسقانبیلنی چیق‌طیشاری‌یه ، طوتولمه ، اشارات صامته‌دن : چکه اویناتمه، کوز قیرپمه، دیل چیقارمه، اوموز تیترتمه ، باش پارمق کوسترمه (اونلی اشارتی) ، بورون بوزمه (اوفاق قوز) قاش قالدیرمه (قوز یوق) وقیرمق وبوش ویرمك، کبی لغات‌متداوله واردر.

باصمه ، اوتوزبر ، لاسکینه وسائره حقنده‌کی تفصیلاته آرتق حاجت یوقدر ظن ایدرم .

۱۲۳

حاجی رشید بی نوانك عربی وفارسی وترکی اشعارده تسلیم کردهٔ ارباب وقوف اولان اقتدار فوق‌العاده‌سنی‌هر نصلسه چکه‌مین وبابا یاورشکم پیرایی هر کون بر غزل نوزمین تنظیمنه سوق‌ایلین شاعر نادره کوی زمان وناثر بی‌بهای‌جهان حضرت میر نائل کچن کون بازیدده حلواجینك اوکنده محبوب زمان وآفت جان ودلبر بی‌امان بقلوایی کورور کورمز سائقهٔ رقابتله تپسی‌یی آشیروب عزم‌وحدتخانهٔ وصال اتمك ایستیمش ایسه‌ده شکیمهٔ شکم یاور او آنده بر دلاور زور آور کبی النی طوتمش

ومیر نائل دخی انی طوتدك ایسه‌ده دیمی طوته‌مازسك دیه‌رك بزم بابا یاورك :

اشتها انگیز قلب ناتواندر بقلوا
رشك حلویات گلزار جناندر بقلوا

مطلعلی غزل سکرینی تخمیسه ابتدار ایله‌مش اولمغله بروجه زیر تزبیر اولندی .

(تخمیس نائل بك بر آی بقلوا نامهٔ بابا یاورشکمی)

فخر حلویات قوت بخش جاندر بقلوا
ساحر قلب اکولان جهاندر بقلوا
خیلی دملردر نظرلردن نهاندر بقلوا
اشتها انگیز قلب ناتواندر بقلوا
رشك حلویات گلزار جناندر بقلوا

§

برده بوالسه‌ك ای گرسنه چشم و معده طورمه یوط (١)
ایتدیکی دمدنبری تا حضرت آدم هبوط
دیدهٔ اهل شکمدن ایتمه‌مشدر هیچ سقوط
بشقه شیدر ، نو بهار بی‌خزاندر بقلوا

§

(١) بابا یاور بو بیتنده قافیه‌یی بك طر انتخاب ایتمش اولدیغندن تربیعیله اکتفا اولندی . — لمخمسه نائل —

اختفا ایلرسه‌ده ذاتی کمون معده‌ده
حکمی نافذدر ظهورات شئون معده‌ده
حاصلی غایتله ماهردر فنون معده‌ده
حائز فضل ریاستدر درون معده‌ده
حکمی جاریدر بیان بر پهلواندر بقلوا

§

نزده کیم عرض القای الطف ومشهور ایدر
خاطر ارباب جوعی شاد ایدر . مسرور ایدر
سینه‌لردن محنت و اندوهی هپ مهجور ایدر
روح و فکری لذتیله مست ایدر، مسحور ایدر
کوییا بر سنبولیك شعر رواندر بقلوا

§

لذتیله کوثر جناته اولمشدر بدل
ایله‌مز بر طاتلی ذاتیله بو مبحثده جدل
الویرر ای مادح چای رشید انصافه کل
بر سمادر سفرهٔ اهل شکم کیم فی‌المثل
آنده غایت دلربا بر کهکشاندر بقلوا

§

ایله‌مم عطف نظر باغ جهانك جوینه
وقف کوش ایتمم رشیدك غیری های و هوینه
شمدی بن دلبسته‌یم بر بقلوانك بوینه
بر نظرده قلبی تسخیر ایلمکده روینه
غبطه بخشای جمال مهرشاندر بقلوا

§

آلتنی قپاقدن ای اولاد ! تجویف ایسته‌مز
یوقسه صیت و شانی تعریف و توصیف ایسته‌مز
ذاتی خوشاب ایله کلاجه تردیف ایسته‌مز
بشقه‌در خاصیت جانبخشی تعریف ایسته‌مز
اهل درده بر مفرح کاستاندر بقلوا

§

اوستنه آدم کلیر ایچدکجه غایت خوش توتون
قولمی تسلیم ایدر ظن ایلرم عالم بتون
بر حقیقتدر سوزم مشربجه زیرا کیف ایچون
سفره‌مزدن بر زمان اکسکلکن کوسترمسون
آشنای حال دلدر ، مهرباندر بقلوا

§

بقلوا کافی دل غمناکمی اسعاف ایچون
ویردی رخصت بقلوا دردی بکا فریاد ایچون
پیروم ارباب ذوقه آندن استمداد ایچون
آدمی تا منتهای لذته اصعاد ایچون
قات قات اولمش کوییا بر نردباندر بقلوا

§

طاتلیلودن بقلوادر سودیکم : جانپرورم
منحصردر وصفنه شمدنکرو هپ سوزلرم
همزباندر مخلصك نائلده سنله یاورم
سفرهٔ خلق جهانه یاورا ظن ایلرم
جنت الفردوسدن بر ارمغاندر بقلوا

§ نائل بكك شوخمش دلپذیرینی كرسنكان شعرایه عرض وتقديم ايتمككمزه سبب محضا مومی‌الیهك وادیٔ مدح‌واطراده نفعیٔ ثانی وحاجی رشیدكامران ایله بابا یاور ترزبان كبی بی‌مدانی اولدیغنی اعلام ایچوندر .

حتی ثقات ارباب شكمدن مروی اولدیغی اوزره بابا یاور اطعمهٔ نفیسه ومأكولات نادره ایله مزین بر دوكون سفره‌سنه دعوت ایدلدیکی بر زمانده الكصكره زرده كلكله طبع خروشان سوداویه‌ی نصلسه مزاجه میل ورغبت ایتمش ومشهورعالم اولان

(زعفران نوع نباتك خواجه نصرالدینیدر)

مصراع برجسته‌سنی تلاوتله وبر نشئهٔ خنداخند تهالكله كاسه‌یی نخودلی پلاو اوزرینه بوجا ایلش اولمغله حاضر فی‌المجلس اولان میر نائل مرتجل دخی :

یاور واسع شكم هرسفره‌نك مفتونیدر

مصراعیله قاشیق آتمق خصوصنده سربست قافیه استعمالنی تجویز ایلشدر . حضرت نائلك بوكبی دها نیجه نیجه اصلاحات ادبیه‌سی وار ایسه‌ده شمدیلك تذكارندن صرف نظر ایدلدی .

اعلان — اوكزده‌كی پازاركونی آقشامی یعنی پازارایرته‌سی كیجه‌سی شهزاده باشنده شمس قرائتخانه‌سی مستأجری جمال افندی محتاجین اعانهٔ خصوصیه قومیسیونه بركیجه‌لك حاصلات صافیه‌یی اعانةً تقدیم وواسیل افندی طاقمی دخی مجاناً اجرای آهنك ایده‌رك اثبات فتوت ایده‌جكلری حسبیله نائل بكك دخی برغزل اوقویه‌جغی وبابا یاورك بعدالافطار هضم طعامه دائر

کوزل بر اویقو کسدیره‌جکی وحاجی رشید فریدك دخی مزیت چایه دائر تشمیر ساق ایلیه‌رك غوطه خوار مقال اوله‌جغی شمدیدن اعلان اولنور .

قار

بوسنه کوموجیلره یارادی والسلام (Revieu m Coic) محررینك استانبولده برقیش عنوانیله‌یازدیغی تاریخچهٔ تحسساته کوره قار ، او سترهٔ بیضای برد ، هوالر سرد اولوبده قره یلی اوغراغی اوزرندن کریکه باشلایجه شهرك منظر عمومیه‌سی بشقه بر شکل آلمقده ایمش. حتی قاضی کوینك بش نومروسنه بر نظیرهٔ مدنیه اولان روم ایلی شمندوفرلرینك واغونلرینه ، درت نومروسنه رقابت ایدن (آقسرای ــ صماتیه) ترامواي‌لری‌نك داخلی قار ایله طوله‌رق مشتریلر کویا قزاق قیلر کبی سیر وسفر ایتمکده ایمشلر . فقط مبالغه‌نکده بو درجه‌سی چکیلامز. چونکه ترامواي‌لرده اوشومك قابل اولسه بیله واغونلرك خنجا خنج طولو اولمسی واوکده آتشلی بر ماکنه بولنمسی وتکرلکلرك دمیر چبوقلره دلك وتماس ایله حصول حرارته یاد ردیم ایتمسی انسانی صیقتی ایچنده بورام بورام ترلتمکده‌در.

محرر مومی الیه مقری کوی وآیاستفانوس خطنه آمدوشد ایدن (بخارلی آرابه‌لر) سرلوحه‌لی استطرادنده دیورکه :

اوروپاده شمدیلر (اوطوموبیل) یعنی بخارلی آرابه‌لر نامی

آلتنده ذکر اولنان آلات جدیده ترکیاده بوندن یکرمی بش اوتوز سنه اول بارون هیرش نامنده بر معدن مهندسی طرفندن ایجاد ایدلمشـدر . بو آرابه‌لر کوچك کوچك درت تکرلکلی اولوب قوق کوموری یاقار ، یاغمور صـولریله ایسـتیم آلیر وکندینـه مخصـوص اوجاجلی ، طولامباج ؛ ییلان قاوی قبـارتمه بر یول اوزرندن یورور عزیمت ومواصلتنده دودوك چالار ، رهکذارنده بولنانلری چیکنر . دوریر ، سرکه‌جیدن حرکتندن بر چاریك صکره قومقپویه ، سکز دقیقه صکره یکی قپویه ، اون دقیقه صکره صماتیه‌یه ، یدی دقیقه صـکره نارلی قپویه ، آندن صکره دخی یارلر ، بایرلر ، دوزلکلر ، کوپریلر ، نهرلر کچه‌رك ، یوقوش چیقه‌رق ویولده‌ بر نوع آه وواهه‌ بکزه‌ین ایچ صیقیتلریله بر ساعتدن اون اوچ دقیقه اکسیك بر زمانده مقری کوینه واریر . بوسیر وسیاحت اثناسنده عظیم تزلزلات ، دریندن کورلتیلر ، قفا قارانبوللری ، اوشومه تیتره‌مه ، ضالیقی ، یازلرده بوغونتی حس اولندیغی کبی آره‌ده صیره‌ده دخی اوطوماتیك یعنی ماکنه‌یه مربوط اشخاص جامده‌دن شابقه‌لی ، شیق ، برانی روش بری قپـویی آچه‌رق (متکلم من البطن) لری تنظیر ایدر صورتده :

— بیلت : دیر ، الده‌کی زیبا ایله دلر .

بو اشخاص جامده ، فرانسزجه ، آلمانجه‌دن ماعدا لسان بیلمزلر .

§ مقری کوی ، درسعادتك سل الرئه ، استسـقا ، ستمه ،

دیسانتریا عاملرندن مضطرب اولانلره مخصوص قریه شکلنده بر خستەخانه‌سیدر. متوفا بارون هیرش‌سیم وزردردینه مبتلا اولدیغی زمان بورانك هواسیله امتزاج ایتدیکی جهتله قریه‌ی رهکذاره دوشورمشدر. فقط کویك هر نه‌دن ایسه مضمرنده طوران بعض سیئات حالی شو کونلرده دخی بوز کوسترمکه باشلامشدر.

مثلا بر قاچ هفته‌دن بریدر سرقت وقوعه کلمکده اولدیغی سویله‌نیور. هله بو مناسبتله ایشیدیلن مضحکاتك حد وحسابی بولنمیور.

آمریقالی یادکارك تدقیقاتنه کوره مقری کوینده اوچ درلو سرقت اجرا اولنورمش. بونوعك برنجیسی عادی سرقت اولوب بش اون سنه‌ده بر قوندیره، پالطو، شمسیه، صحن کبی شیلرك آشیرلمسندن، ایکنجیسی عشق وعلاقه حسبیله خدمتجی وسائره‌لرك اوه اوته بری آلملرندن، اوچنجیسی خیالات اوهامك استیلاسندن عبارتدر.

نوع اول محتاج ایضاح دکلدر. نوع ثانی قورته عاملرینك اجتماع حبیبین امرنده کوستردیکی روی مساعده‌دن متحصل اولوب کیجه مطبخ آلتلری، یر اوطه‌لری، قپو اوکلری، باغچه اورته‌لری، کیلار، چماشیرلق. صندوق اوطه‌سی کبی ظروف ممکنه داخلنده قوپان کورلتیلره علم اولمشدر.

نوع ثالثی ایدن انی‌یه ایضاح ایتمك ایچون وقعهٔ آتیه‌یی یازه‌لم: سرقت سوزنی طویان اوده‌کاردن بری غازینودن یواشجه قالقار. کیجه اورته‌لق نیم مهتاب وسوقاقلر تنها، اوزاقلرده

بر سس، روزکار اسدکجه بر اوغولتی وار حیزلی حیزلی یوریور، تلاش، قورقو نفسنی طیقیور. اوه بر وارسه، قپولری سورمه‌لیوب یتاغه سریلسه راحت ایده‌جك. عجبا چوالق چوجغی نه حالده؟ یا اوه خیرسز کیرمش ایسه آمان یاربی! یا شمدی اوکنه چیقارسه! (اوفاق بر قاراالتی کورینور) هول جان ایله!

— کیمدر او؟

— بکجی!

— کل. کل. بنی اوه قدر کوتور.

اوح! اوك قپوسی! دارالامان! (بکجی صوپاسنی اوره‌رق اوزاقلاشیر). چات! سس یوق! بر دها چات! (یوقاری پنجره‌لردن بری آچیلیر).

— کیمدر او؟

— بنم.

— آمان بك! آل آناختاری! آچ قپویی.

— نه وار؟

— بیلمم قورقدق.

آناختار، رعشه‌دار اللرك یاردمیله کلیده کچر. غیرچ! دونمیور! بر غیرت دها! غیرچ! دونیور! فقط او ولوله نه؟ (یوقاریدن قادینلر):

— خیرسز وار.

بك خلقه‌لره آصیلمش اولدیغی حالده:

سوقاق. خنجا خنج. بکجی عودت ایتمش خیرسز وار فریادی آشاغیلی، یوقاریلی دوام ایدییور. صوریورلر.

— نره ده ؟

— ایچری قپونك آرقه‌سنده . قپویی ایتیور . ایچلرندن بر بابا یکیت ایلری کچه‌رك دیره‌نیور . فی الواقع قپونك آرقه‌سنده بر شی وار . براز دها غیرت ! قپو آچیلور . خیرسز اوراده . قوجه (ولوسیپد) قیشین طوره طوره جانی صیقلمش ، طیشاری یه چیقمق اوزره قپو اوکنه قدر کلمش .

بر قهقهه ! مکر خدمتجی تلاشله قپونك آرقه‌سنه وه‌لوسیپدی طیامش . روزکار اورنجه دیویرلمش . کورلتی یی طویون اوخلقی اوطه‌یه قپانمشلر .

§ معمافیه ضابطه‌نك قیدسزلغی‌ده دوران ایدیور . قائمقاملقجه اجراآت شدیده یه توسل ایدلمسی استرحام اولنیور . مقری کوی کوچك ومضبوط بر کوی اولدیغی حالده اوراده بویله وقایع متأسفه‌نك ظهورینه آلدیرلمامسی تأسفله سویله‌نیور . طاش مسئله‌سی هنوز خاطرلرده طوریور ، بو قورقوده آیلرجه سوررسه امنیت شخصیه‌نك فقدانندن طولایی کیملر مسئول اوله‌جغی دوشونیلور .

٢٢٥

چوجقلر بر دها سویلیورم . سوزمه دقت ایدك . نی دیکله‌یك . بایرام کلیور .

روبا ایسترز . دیه صیزلانك ، سویله‌نك ، میریل میریل میرلدانك . صوه‌ورتك ، خوموردانك ، کفایت ایتمزسه صیچاق

اوطه‌دن چیقوب حولیده کیزلی کیزلی آغلالیك ، سفره‌یه اوطورمیلك . یمکی هر کسه زهر ایدك. بابا کز قیزسون . سزه طیاق آتسون . سز ینه آلدیرمیلك . فقط طیاق آجیسی ایله آغلایك . بیوك آنا کز مراقلانسون ، کوچك قرداشکز سزه باقه‌رق اوده باشلاسون ، آره‌ده قومشونك اوغلانی‌ده آزدیرك . آنالرکز بوینلرینی بوکسونلر .

— افندی ! بك! چوجغی محزون ایدییورز ، دیسونلرده اوده غوغا چیقسون . بابا کز :

— آلمیه‌جغم دیه باغیرسون . قادین والده آتیلسون :

— بزم داماد قدر جیمری کورمدم دیه سویلنسون .

بر پاتیردی‌ده بویله قوپسون . فقط اونوتمیك ها ! ینه سز تپینك . صیزلانك . اوی چین چین اوتدیرك . معهود بایرق سسلرله :

— روبا ایسترم دییه وارقوتکزله باغیرك . فریاد ایدك، آغلرکن تبدیل مقام‌ایده‌رك، دیواره طوغری دونه‌رك‌اولولك، کوزکزدن یاشلر اینسون ، خنجقرقلر ، (هیغ هیغ) لرله قامتی آزدیرك . یوقسه بشقه درلو روبا آلنماز . کچن بایرامکی البسه ایله قالیرسکز . اللی آلتمش پاره کونده‌لکه قولاق آصمایك . آنلر کلیجی ، کچیجی شیلردر . چابوق بیتر . یکرمی پاره‌لك بیلیا ، اوتوز پاره‌یه لاستیك طوپ، اون پاره‌لق بوغاچه والسلام. ینه سزه‌ی دست، صیرتی جبلاق یالین آیق قالیرسکز. صکره قاریشمام . شمدیلر اولکی زمانلرده اولدیغی کبی مکتب

قپامه‌لری‌ده یوق . بایرامده بر یره چیقامازسکز . دونمه دولاب صالنجاق، اجل بشیکی، آتلی قره‌جه، فلکك مرکبی ، مرجانك آتی ، طوپ سلیمانك آرابه‌سی ، معجونجی فیرلداغی ، سزك ایچون حاضرلانیور . شکرجیلر، فستقجی حاجیلر، قوزحلواجیسی، کتن‌حلواجیسی، کوشه‌ده‌کی عطار، قارشوسرده‌کی بقال‌قدومکزه انتظار ایدیورلر . ها کوره‌یم سزی تیینك . صکره خاله کزه تیزه‌کزه ، بیوك بابا کزه کیدوب ال اوپوب مندیل و پاره آله‌مازسکز . اوته‌کی محله‌نك چوجقلری سزکله اکله‌نیرلر . پدرکزه آکلاتك فلسفه‌ده بوکا (رقابت‌حیاتیه) دیرلرمش دییك . سعیکزك مشکور اولمسنی ایسترسه‌کز اما کدن صکره صباحه قارشی اویانوب ینه آغلایك . اوروچ باباکزك باشنه اورسون . دیوانه کبی اودن فیرلاسون . فقط بوقدرده کافی دکل . اوفیرلار فیرلاماز سزده آرقه‌سندن ترلکلرله فیرلایوب :

ئه ! . . ئه ! . . دییه آغلایه‌رق آرقه‌سندن یوریك . سزی قوغالارسه قاچك . محله قهوه‌سی اوکنه قدر آردی صیره کیدك . بکجی‌یی کوزتله‌یك . یاقالار هـا ! صقادن حذر ایدك، طوتارها ! زیرا او سزدن صولودر . بقلی‌بانه آتیك‌قورنازدر . مناوی نصل اولسه آلدادیرسکز . قوشار کبی یاپوب المایی کوفه‌سنه کندیکزی ویرك . بر قچ دانه آلنیرسه مباحدر . هم دماغه چاشنی ویریر . امام افندی طوتمغه قالقیشیرسه هم قاچك همده ایکی یومروغکزی بربرینه اوره‌رق :

— (ا ب ت ث . جیم داللی کوسه) بی اوقویك . او سزه یاناشه‌مز .

قیم ، ایشه قاریشه‌جق اولورسه :

— قیم باشی، قاییق باشی! نغمهٔ پرده بیرونانه‌سنی طوتدیرك. اوده مندفع اولور .

مؤذن یوبازدر . آنکله خوش کچینك . او قوشارسه یالوارك .

انشاءالله امام اولورسك. طوتمه‌ینی دییه رجالرده بولونك . لکن بو عربده‌یی آشیریر آشیرماز اوده طور سکونی اختیار ایده‌رك ، محزون کزینه‌رك ، نه دیرلرسه آنی یاپارق ، کوندوزدن ایچه قارنکزی طویوره‌رق ، اکتساب قوت ایده‌رك آقشامه حاضرلانك . طوپه بش قاله ینه باشلایك . اوده چوملك حسابنه کوره بایرامه سکز ، بیوك والده‌نك دوکومنه نظراً طقوز ، منجم باشی تقویمنده سکز ، مینی مینی تقویمده طقوز کون وار . نه یاپیله‌جق ایسه بو اثناده یاپیلور . صکره آرالق آینده کومه کیدرسکز . قربان بایرامنه قلیرسکز . بابا کزه بیوك توبه‌یی کوچك توبه‌یی شمدیدن ایتدیرك .

§ چوجقلق حقیقةً لطیفدر . سویملیدر . آغلامه‌لر جان صیقار اما او هوس معصومانه‌یی قیرمغه کوکل رضا کوسترمز . نصل چوجقلر ، بنم قدر سزه یول کوسترن وارمی ؟ فقط شوکاده دقت ایدك که باباکز :

— یارین کیده‌لم‌ده آله‌لم . دیر دیمز صوصیك . متبسمانه یاننه اوطورك . بوینینه صاریلك. شاپور شوپوراوپك. کوندلك ایسته‌یك. آقشامه افطارده اوصلی طورك. برشی ایستیورمی

دیه کوزینك ایچنه باقك . ایلك اشارتده آلستابولنك . یالکز صباحلین ایرکنجه قالقوب کندیکزکاعده طورك . بلکه اوروج کیفیله اونوتور . یوزیکزی . کوزیکزی ، سیلك . کندیکزه براز چکی دوزن ویرك .

هایدی دیر دیمز لاستیکی کییوب فیرلایك . یاننده تین تین یورییه‌رك ، بر شی ایسته‌مه‌یه‌رك ، اوته‌یه بری‌یه طالمیه‌رق اثواجی دکاننه قدر کیدك . نه آلیرسه‌ه بکنینك ، بوغچه‌یی قولتوقلادیکزمی؟ آرتق میدان سزکدر ، خروس شکرینه‌بایلیرم! قوز حلواسنی سورم. بروسه‌نك کستانه‌سی طاتلیدر. طاتلی لیمون، ده‌نوبده امدکی جانه جان قتار . پورتقالی نصل بولورسه‌کز ؟ وای بابام ! آرناوود الماسنه باقك. قوزی اوزوم ایله فندق سزه حسرت چکیور . شام فستیقی حسرت دندانکزدن چاك چاك اولمش یاتیور ، نارلر نار کبی قیزارمش ، آییقلایوبده قهوه قاشیغیله قارشدیرمه کچدکمی ، صفاسنه طویولماز ، بیلمم سز نه دیرسکز ؟ بر ایچیشده ، ییشده بیتن شیلری بن سورم . مثلا لیموناطه . پورتقالاته دیل ایله غرتلاق آره‌سندن آقان بر سلسبیله بکزر . باللی بابا طاتلیسی ایکی لقمه‌ده بیتر ، سمید ، شمدیلر هر آقشام سفره‌یه قونیور ، جانم قایسی خوشابی هم صویی ایچ ، هم آنی یی ، همده چکردکنی قیر ، کوودیه آت . ایکی کوزوم ماندارین اوفاق دیلرینه قربان اولسونلر ، کوچك اولدیغی ایچون اویونه‌ده کایر . لکن چوق خیرپالامغه کلمز . نازکدر . ایوا بولورسه‌کز نه اعلا ، آغیز بوزرسه‌ده معمافیه

ینه ینیر ، شکر آلملیك ، زیرا قریباً قاووشه‌جقسکز . آمان بایلدم . مدینه خرماسی ، پارل پارل پارلایور . نه‌ده کوزل استیف ایتمش به ! انسان قوطوسیله آلوب کتورمك ایستیور. قاوورلمش فندقده مسك کبی قوقدی آرتق طیانیلمز .

— ویر اون پاره‌لق !

— اوزومده ویره‌یم‌می ؟

— ویر . بابا اوزومده آلدم اون پاره‌ویر .

ایسته‌یك آرتق کیسه‌نك آغزی آچیلدی . اوفاقدن کیدرسه‌کز ضرری یوق . یوقسه بقلالی چیقارتیرسکز . نه او؟ اندیشه ایجنده‌سکز . بایرام کوننه حق کریم ! پدردن چاریك، بیوك آنادن ایکیلك، والده‌دن غروش، بابا کزك آناسندن ایکی یوزلك آله‌جقسکز. تیزه ، خاله ، دایی و عموجه‌نککیلرده فضله. هـا کوره‌یم سزی چوجقلر . سزك ایچون ترتیب ایتدیکم پروغرامدن خارجه چیقمیکز .

١٢٦

بزم آمریقالی یادکار استانبولده بولندیغی اثناده السنهٔ شرقیه‌یه وقوفی حسبیله کتبخانه، کتبخانه کزه‌رك مطالعات آثاره موفق اولدیغی کبی شهرك (تقسیمات جغرافیه) یه کوره برده اجناس اهالینك اقامتکاهلرینی تعیین ایتمشدر . بو غریب اجنبی بردن یك چوق حظ ایتمش اولمالی‌که عثمانلیلرك شکل و صورتنه کوره

تمیز طبایع امرنده‌کی مهارت قیافت شناسانه‌لرینی دخی بر آورده‌ٔ زبان تقدیر ایلیور . بو آمریقادن استانبولده و سائر یرلرده توطن ایتمك ارزوسنده بولنانلردن :

کوسه‌لره : قبا صقال .

قرقندن صکره آزان خوواردەلره : آق بیق .

زوکورت قالوبده تسأل ایتمك اوزره بولنانلره : احسانیه .

مانیفوطره و اشیای تجاریه مبادلاتندن قاشیقاریقاجیلاق ایدنلره : طوپجیلر .

لورد ، میلورد ، (قونت ، قونتس ، مارکی ، مارکیز) واندربیلت، ژانغولد فامیلیاسی افرادینه : آقسرای .

آرابه و آت حیوانلریله اینك و سائرەلر ایچون: آخور قپو .

قاطر بسله‌ینلره: صمانلق ، فنجانجیلر یوقوشی،اوزون‌چارشو .

بینیجیلر وفارسانه : آت بازاری ، کملیك ، سراجخانه .

قارباز و ایسقانبیل مراقلیلرینه : قوزیتاغی .

حکام وهیئات عدول ارکانته : قاضی کوی .

اعمالرله سئله‌یه : کوز تپه .

امور حسابیه‌ده بهره‌ور عرفان اولانلره : دفتردار .

صنوف بریه‌یه منسوب متقاعدین عسکریه‌یه : قلیچ علی .

یاغنلك بیق وسائره بیوتمکده‌ده اهمیت مجربه‌سنه مبنی چارابروانه : فندقلی .

بابا یاور بیچمنده اولانلره : هندیلر تکیه‌سی .

عناب وایکده مراقلیلرینه : نیکده .
ذبح حیواناتده التزام غدر واعتساف ایدنلره عبرت اولمق
اوزره : طاش قصاب .
طوپال ، اوطوراق ، منزول ، کوتوروملره : نردبان کوی .
محرر ، مخبرلره : مرکبجیلر ؛ باصماخانه .
آثار عتیقه تحریسیله استخراجات تاریخیه‌ده بولنه‌جقلره : مالتپه .
چکه‌سی دوشوك اولانلره : ساقیز .
داح داح ایسترم دیه‌اوده‌کیلرینی تعجیز ایدن چوجقلره :
مدیللی .
آیق حماللغی ایدوبده کوندلك چیقه‌رمه‌جقلره : بوغچه آطه .
صیواجی ، مالاجی ، بویاجی اصنافنه : کیرچ بورنی ، بویجی کوی .
قویون قوزی بیوده‌جکلره : قوچ حصار .
او ، دکان صاحبی اولمغه اوزه‌نانلره : یکی قپو ، یکی باغچه .
پودره‌یه متعلق انواع تحافیه صاتانلره : اون قپانی .
قایماقجی وسودجیلره : لوله‌جیلر . سودلیجه ، یوغورتجی .
طریق رهبانی سالکینه : قره باش ، پاپاس کوی ، قرق
کلیسا ، مناستر .
طولاندیریجلغه هوس ایدنلره : دولاب دره‌سی .
اعمال اربعه‌دن جمع ، طرح وضرب بیلنلره توسیع معلومات
ایتملری ایچون : تقسیم .
سرسری ، دربدر ، صباحجیلره : آیاس پاشا .
قارمانیولاجی اصنافنه : بوغاز کسان .

آرایجی، طرایجی، قیوجی اصنافنه: چنکل کوی .
بورجلیلره : اوددمش، طومروق دائره‌سی .
حیوانات اهلیه مراقبلرینه: قازلی‌چشمه، طاووق پازاری، قیون بابا.
باجی ، بکمزجیلره : سینکلی بقال.
طولار ایله راهبلره : عورت پازاری . زنجیرلی ایجی .
قاصه خرسزلریله سارقلره ، یان کسیجی یادکارلرینه : آقچه آباد ، بانق آلتی ، مجیدیه .
فائضله پاره ویرنلره : امین اوکی .
سلاح‌قوللانمغه اوزه‌نلره: قالقان‌دلن، تپه‌دلن، اوق‌میدانی.
آلا آنغله ات یه‌جکلره : قانلیجه .
تنویرات الکتریقیه‌دن حظ ایدنلره : قندیللی .
ایش بولمق ایسته‌ینلره : اموز یری .
خروس دوکوشدیرنلره : حاجی قادین .
اوستم باشم چامور اوز دییه زیپ‌زیپ یورینلرله زیقوس قاچقینلرینه : یوکسك قالدیرم .
اوته‌کیته بریکنه اطالهٔ لسان ایدنلره : دیل اسکله‌سی .
رنك آشنایان زمانه‌دن اولنلره : صاری شعبان ، قیزیل ایرماق ، قره کوی ، آق حصار ، یشیل مناره ، آلاجه حمام.
اعشار التزامنده بولنه‌جقلره : زیتونلك ، جوزلك ، آنبارلی ، ایوالق .
رژی مأمورینده استخدامی جانه منت بیلنلره : توتون چفتلك ، طوزله .

رندان و آزاده مشربانه : قلندر ، شراب اسکله‌سی پیاله‌پاشا .

اهل لسانه : قوش دیلی .

مورتوجیلره : مصلا ، تخته‌لی کوی ، سرویلر .

کدکه‌زار اویونجیلرینه : طاطاوله .

قوشجیلق ایدوب کچینه‌جکلره : قرتال ، قریلی مسجد ، بلبل دره‌سی ، قفسلی ، فلوریا ، آق بابا ، داربجه .

ترشیجیلق ایده‌جکلره : سیرکه‌جی .

استحقاقی اولمدیغی حالده مأموریت طلبیله اوغراشه‌جقلره : حصیر اسکله‌سی .

فنون بحریه‌یه وقوفی اولانلره : دکیزلی ، پاشا لیمانی ، فنار .

عاشقلره : اوف .

تحصیلدار اوله‌جقلره : وزنه‌جیلر .

ارباب زراعته : خرمنلی ، تارلا باشی ، یایلا ، صبانجه ، اوکوزدره ، چفتلك کوی .

باغچوانلره : لاله‌لی .

باشی طارده اولانلره : یول سوقاق .

قویومجیلره : آلتون اولوق .

شاعرلره : سازلی دره ، خوبیار .

اوسته‌لره : قالفه کوی ، چراقجی چشمه .

طاتلیجیلره : آجی بادم ، روانی چلبی .

مناولره : نارلی قپو ، الماطاغی ، یمش ، کستانه‌صویی ، آرمودلی .

راعیلره : قورد دره ، چوبان چشمه‌سی ، طوموز طامی .

دولگر وقالفه‌لره : معمار سنان .

طبیب واوپراتورلره : جراح پاشا ، حکیم پاشا .

طوپچیلره : خمباره‌جی یوقوشی ، قورشونلی مغازه ، تخته قلعه ، حصار .

دوریشلره : ولی افندی ، ارن کوی .

ادبیات جدیده طرافدارانه : یکی کوی ، یکی محله ، یکیجه .

ادبیات عتیقه طرفدارانه : کاتب مصلح‌الدین ، عاشق پاشا ، اسکی حمام .

کمورجیلره : قار یاغدی بابا .

طرفلرینی توصیه ایلیور .

١٢٧

(اوده‌کی پازار چارشویه اویماز) دیرلر ایدی‌ده اینانماز ایدم . مکر اینانمق ایچون کیجه اوده حساب وتخمین ایله اوغراشمق ، کوندوز چارشویه چیقمق ایجاب ایدییورمش . چکه چالق . ایسته‌ینلر تشریف ایتسونلر . آمان ! بونه دهشت ! یوریمك احتمالی یوق . غلبه‌لك ، پوطورلی ، شالوارلی ، فراجه‌لی ، یلدیرمه‌لی ، چارشافلی ، پالطولی ، چیکنلی ، سالطه‌لی ، طبله‌لی ، اسپورتلی ، صیرتی کوفه‌لی ، باشی سمیدلی ، سپالی ، چوجقلی ، بوغچه‌لی ، باکتلی ، جانطه‌لی ، شمسیه‌لی ، باستونلی ، ایری ، قیصه ، شیشمان ، ضعیف نه قدر جنس وار ایسه جمله‌سی سویلیور . هر دکانك اوکنده کنج ، اختیار برر پتالیه‌جی

طورمش ، يپراتمش قوشجی چیغیرتانی کبی باغیریسورلر ، بو ندای عمومی آره‌سنده انجه قالین ، نزله‌لی ، اوکسوروکلی ، پس ، تیز ، طاتلی ، سرت ، آغیر ، حوپپا الحاصل درجات تصوتك جمله‌سنه موافق صدالر ایشیدیلیور :

— نه اعلا ! پوتینلر ، چورابلر ، مندیللر !

— نه کوزل ، ایپکلی ، هدیه‌لك قماشلر !

— خانم افندی ! نه شیق مندیللرم وار .

— بیوك خانم ! ایکی غروش دها ویرمیسك ؟

— بك افندی ! ! کورکلی بك افندی ! اون غروش دها ویردکمی ؟ (کورکلی بك اولماز دییه باش صاللاینجه)هایدی کز !

— کوچك خانم ! بیورك .

— خانم ! خانم ! اولادك باشی ایچون قرق پاره دها ویر !

— اه ! اه ! اما طمعکار اولدك کوزم .

— پیازم ! پیازم !

— یاندی کباب !

— فرانجلاس.

— پیده‌لر ! خاص !!

— کولر یوز ، طاتلی دیل ، کل یناق ، سوکوشجی .

— هانیا ! هانیا باربونیانك طاواسی .

— بغوس! آرتینه‌ن مجیدیه‌می آرپر.

— طامیس طومه‌رید یوصو قونیسه طونا .

(سکا ایچندن خانود چیقه‌جق. شومالی حریفه چاق) ..

— بیورك بکم ! کوچك بك! اوعشقنه کیتمه!

— خنزیر حریف ! یاقه‌می چکمه! آلمیه‌جغم.

— آمان آننه‌جکم ! آمان آیاغمه باصدیلر .

— اوغلان نرده‌سك؟ آدوستلر ! اوغلان غائب.

— قیزم ! قیزم! بورایه کل.

— واردا ! دستور طوقونمسون !

— باجی قالفه ! دادی خانم ! دوزیونلی آللیلرم وار .

— هانیا ایپکلی چارشافلر ، قورده‌لالر ، باصمالار .

— (چشمه‌نك اوکنده‌کی بوغاچه‌جی) طاق! طاق! بویورك غوزوم!

— (قالین سسله) سبیل !

— طاوسی ! طاوسی ! وای شکرم وای !!!

— خرروب ! خرروب !

— (راست اوستندن) یوزکلر ، بیله‌زیکلر . ایکنه‌لر ! مقازه‌لر ! تیره‌لر!

§ بوراسی چارشو دکل بابل قله‌سی. طورمق احتمالی یوق. اوموز اوموزه ! تام بن کسیجی یتاغی اوله‌جق یر ! آمان قورتوله‌یم دیه نورعثمانیه قپوسنه طوغری یوریدم. ماحشراه! فقط بو ازدحام آلوب صاتیجیلردن عبارت اولمسه کرك . کوزلکلی باستونلی، الدیوانلی شیق بکلرمزده پیاسه‌ده‌ه سورت اه کریمدر دینلرده وار .

:

§ بوتلاش . بو صیقینتی ایله مطبعه‌یه قپانی آتجه‌یه قدر چکدیکیمی بن بیلیرم . بر پارچه راحت ایده‌یم دیرکن الله بر مکتوب طوتوشدیردیلر . اهمیتی حسبیله عیناً درج ایدیورم .

مقری کوی ۲ شباط

قامك قیریلسون شهر مکتوبجیسی ! نهایت یازه‌جغکی یازدڭ دکلی ؟ بو آدم یازه‌جقسه‌ك باری طوغریسی یاز . بن غزته‌ڭدن اوده بکجی ایله کله‌جك قدر قورقاغم ! کیم خرسز وار دیسه آوازی چیقدیغی قدر باغردی‌ده خلقی قپونڭ اوکنه طوپلادی .

بن آوجی‌یم آوجی . آ کلادکمی ؟ اویله قورقاق دکل الیمدن سلاح دوشمیور . بنم قارشومه چیقه‌جق خرسزك وای حالنه ! (بوراسی بر آز شبهه‌لی)

آبابام ؟ قپویی آچان بنم ، اوی آرایان‌ده بن !

(اویله ایسه سزی خرسز صانمشلردر .) قوت بخشنده‌ده اوقدر شایان افتخار بر درجه‌ده‌یم که غزته‌سنڭ مطبعه‌ده طوتوشدیغك قره احمد پهلوان بکا ویز کلیر . (سن‌ده بزه ویز کلیرسك) . برده‌ها بزم خرسزدن . جسارامز الکمدن فلان بحث ایتمه . صکره اینه‌رم بینکه یومروغی !

لطیفه بر طرف . کوی خرسزلری حقنده قائمقاملغك نظر دقتنی جلب ایدرز .

۱۶۸

آوجیلر ! ظالم آوجیلر ! آه ! آوجیلر ! توکلی سزه‌شرقی چیقارمامشلر :

ایکی پوهو بر درەدە صو ایچر
دزدلی پوهو دردسزینەدرد آچار
بوکا قرە سودا دیرلو تیز کچر
ظالم آوجی نچون قییدك جانمە.

یازمەیم دییورم . ینە یازییورم . اونە قیافت ! باشدە سیاه تویلی قیویرجیق قالپاق ، اوستدە شپاق ، اکلی یاقە ، آرقەسی طرقە ، یانلر یازیق ، یوقاریدن آشاغی جیب بر جاکت ، چفت صیرە دوکمەلی ژیلە (جیکن) . فشکلك . آنك آلتندە طوزلمس قوشاق ، عباپانطالون ، اوستی چاریق طولوم ، چاریغك آلتندە قالین تویلی بروسە چورابی ، اللردە ، اوموزلردە آدمنە کورە سانترال ، باکە ، لیقوشە تفنك .

آمان آوجیلر ! اونە طور ! قاشلر چاتیق ، صورت مهیب ، بیقلر طوکدن نمناك ، قولنوقلر شیشکین ، قوللر بدندن براز آچیقدە صاللانیور . بونلرە قیر قباد ایلری دینیرمش . فقط طرز مکالمە دخی شیق !

— احمد بك ، چکمجەیە کلیورز بن فرقنەیە واردم آ . بر دانەسی شویلە هانیا یوقاریکی صیرت یوقی ، تا آنك حذاسندن آیقیری کچدی .

— یشیل باشمی ایدی ؟

— یوق .. (قیل قویروق) . بکلەدم . آکلادمکە وار . براز دها کزیندم . یوقاریدن بر (مجار) سوکدی . طوردم . طوردم اما (ایچە بیندیردم) .

— صکره ؟

— صکره‌سی طوقونجه (چکدم آلدم) .

— دوبله‌می ؟

— (دوبله) چکدم اما صاچمه‌لر پاتیر پاتیر طوقوندی .

— بن‌ده بر (پانقا) اوردم . خبرك وارمی ؟

— نه‌دن ؟

— کچن کون بزمکیلر بر یبان قازغه‌سی اورمشـلر یولده کوزلجه یولمشلر، بدروس ایله میغیری‌ده چاغیرمشلر (چامورجین) دییه یدیرمشلر .

قاه ! قاه !

— کچن کون آنلر نه اورمشلر؟

— نه اوره‌جقلر؛ ایکی کون طورمشلر ایکی اوچ (سه‌کرمکی) ایله بر تکر . موسیو بودووا بر دانه (ژیللی پانقا) باغچی‌پترو ، اوچ (یشیل باش)، شیق بکی، درت‌دانه قادین اوردکی، آیاستفا- نوسـده‌کی خروات بر ایکی (الماباش) نمسـه‌لی فرنك‌ده ایکی مجارله بر دیشی (سودلابی) .

ایشته بزم‌کویك آوجیلری! آنلرك روایتنه کوره شمدیلك آو اتی نامنه چوللق نوعندن :

به‌قاچا - سلطانی به‌قاچین - به‌قاچینیا - دیکر قوشـلردن یالی چاپقینی ، ترلا قوشی ، قره طاووق ، صیغیرجق ، طوی ، قوغو ، یبان قازی ، (چوبان آلداتان) وار ایمش .

§ مقری کوینده ایشـتدیکمه ایناناماجق اولورسـه کوی.

آوجیلری برای صید وشکار چکمجه طرەلرینه کیتدکاری زمان کندیلرینی سفری ظن ایدرك اوروج بوزیبورلرمش کناهی دینلرله ینلرك بوینه ؟

§ تحقیقاتمه کوره آوجیلرده طاوجیلری وار ایمش . بونلرده آوجی ایسەده باروت ، فشنك مسئلەسنده براز فقیرجه اولدقلرندن شویله [illegible] اورمشلر . بوله قوش دوشمش دیه دیکرلرینی قیشقیردوب بو صورتله آوه کیدییورلرمش .

§ اوردك آونه کیدن صیادلردن بری (الصید مثلث ولوکان مثنی) مثلنه اتباعاً آوده صاتون آلدیغی براوردکی اوچلشدیرمك ایچون کومسدەکی اوردکی آسمش . اورتەقتدەکینی ده قیرمش ایمش .

§ اوردك بحثنك اهمیتنه بناءً اجرا ایلدیکمز تحقیقاتده تعداد ایلدیکمز نوعلردن ماعدا بوغرتلاق . چیقریقجین ، چین اوردکی . قاچیقجین . قرەجه . وزنه بوشالدان نامنده بر قاچ جنس دها وارمش .

§ اوردك دینجه (پایتاق) کلەسنی خاطرلامامق قابل

قوس ایچنده بولنان اسملردن یشیل باش ، مجار ، الا باش ! قیل قویروق ، پاتقا ، سەکرمکی (نام دیکر قره اوردك) چامور چین ، هواده اوته اوته کیدن زیللی پاتقا ، تکر ، انواعندندر .

چوبان آلداتان : ینه آلرك روایتنه کوره سوریلر ایچنده کزن وآغزی قیرلانغیچ یاوروسی آغزینك بیوکلنه بکزەین بر نوع قوش ایمش که قیون آرەسنه کیزلنوب مەلرینی امرمش .

دوبله : چفته تفنکك ایکیسنی بردن چکمه .

چکوب آلمق ؟ اوروب دوشورمك .

اولەماز . بادی بادی یورومك بو حیوانك مخترعات ماشـیانه ـ سـندندر . فقط او صوت کریه دیکلەنیر صـدالردن دکلدر . شایان صید اولمیوبده مائل انکسار اولان نوعیاوتمکه بدل سس چیقارمقدەدر. علمحیوانات علماسنجه ایکیسیده صودەیشامقدە. یعنی ذوالمعاشین ایسەدە بری صودە یوزدیکی حالدەدیکرنده صوومواد مائیـه یوزمکده ایمش . طوغری اولوب اولمدیغنی بیلنـلردن سؤال ایدەرز .

§ (اوردك کبی صودن چیقماز) لسانمزده فرط استحمامه مبتلا اولانلر حقنده ضرب اولنور حد معروفدر .

§ بعض تعبیرات لسانیه متکلم ومخاطبی توجیه وتوجیهده متحیر براقەجق درجەده غلیظ ویا خفیف اولور . مثلا اوردك کبی صودن چیقماز بشقه ماندا کبی صویه باییلدی ینه بشقەدر . کذا (چام دویردی) تعبیرینـك ناطق اولدینی معنـا آیری . (تل قیردی)نك مآل نازکانەسی دها آیریدر . آرەلرندەکی فرق موشکافان ادبه عیاندر .

وقایع مضحکەدن اولدیغی اوزره بری تنـدخو ، دیکری حلیم الطبع ایکی آرقداش برای زیارت ایوبه کیدییورلرمش . قاییغه بینمشلر . درەدن تپەدن سوز آچیلمش . فقط حلیمجه اولانی صودن قورقار طاقمندن اولدیغی کبی تندخو اولانده آرەده صیرەده یرندن اویناديغندن بیچارەنك فنا حالده یورکی حوپلار ایمش . بر آرەلق سرتی قاییقجی یه صورار .

ــ بو قاییقلری هانکی تختەدن یاپارلر . ؟

— چامدن !

— چامدن می؟ (بو آرالق قیمیلدار. قایيقده برازاویناز).
زواللی قورقاق تلاش و تهالك ایله :

— آمان دویرمه ! بو او چامدن دکل . دییه استرحامتده بولنور .

۱۲۹

(Comic-Review) مقاله‌نویسنك آمریقادن اختیار هجرتله درسعادت و ممالك سائره‌ده توطن ایتمك آرزوسنده بولنان آمریقالیلره تعیین ایتدیکی محللرله مأموریتلرك محرر مومی‌الیهك معلومات جزئیه‌سنه بناءً او درجه‌ده شایان اهمیت اولمدیغنی درك و اذعان ایدن یرلی مقاله نویساندن بری اكمال نواقص مقصدیله‌اولیا چلبی سیاحتنامه‌سندن بالانتخاب مطبعه‌مزه آتیده‌کی جدولی ارساله مسارعت ایلمشدر :

شعرادن بقیةالسلف دنیلن قسمه : دیوان یولی.

باغچوانلره : چیچکجی سوقاغی .

میلیونرلر کاتبلرینه : بیوك چکمجه .

قاصه‌دارلره : کوچك چکمجه .

اوکسوزلره : والده خانی .

یتیملره : بابا طاغی .

تأهل آرزوسنده بولنانلره : بیکار سوقاغی .

متمردین ارباب قلمه : عنادیه .

مشهور ادیسون و اخلاق و اقاربنه : ایجادیه .
هوا اوینایانلره : بورسه خانی.
ترزیلره : روم ایلی شمندوفرلرنده مقاصدارلق .
اسکی تیریاکیلره : چبوقلی .
یورك آتمسنه اوغرایانلره : سلانیك .
شکر علتی مصابیننه : شام .
آق صودن معلول اولانلره : قره‌صو .
حماجمی اصنافنه : قورنه .
بورجنی انکار ایدنلره : صالمه طومروق .
چنکی و کوچکلره : چیق صالین .
دیلنجیلرله آج کوزلیلره : صورمه کیر .
رمضان مناسبتیله راقیدن کساوب بنك معجون ایله جلب نشئه‌یه چالیشانلره : آفیون حصاری.
استانبول شهرنی تنویر شرکتی بوریلرینك ایکیده برده سونوب یانمسنی سیر ایتمکدن محظوظ اولانلره : کون طوغدی.
یوزك مراقلیلرینه : نجف.
بل آغریسی اولانلره : طرابلس ، چاملی بل .
بایرام ایرتسی کیجه ساعت ایکیدن صکره سوقاقده کزینه‌جکلره : فنار .
فسده پوسکول طاشیماق شیقلغنی التزام ایدنلره: قالپاقجیلر.
دوکون آصقیجیلرینه : نخلبند .
مال بکنمه‌ینلره : بیك بر چشید .

استانبول سوقاقلرنده برنجی دفعه کزه‌جکاره: آطلامه‌طاشی.
صغوقدن بیزار اولان درماندکانه . شمس قرائتخانه‌سی.
ساز اهلنه : عشاق .
آنتیقه مراقلیلرینه : قیزل طاش .
فی سائرالمنام اولانلره : تونل .
بردن بره زنکین اولمغی قورانلره : شمندوفر وارداجیلغی.
طارغین اولانلره : آیریلق چشمه‌سی .
عیش مدام اربابنه : لباده .

§ بن دیمدمی ؟ بو (٥) نومرولی ایله (٤) نومرولی بر ایش چیقاره‌جقلر . بونلری تعمیره کوندرمالی . آلتلرینی تمیزله‌مالی . دیدکلرم چیقدی کوپری‌یه چاربه چاربه آقندیلرله دوشه دوشه ، استراحت ایچون یاصلانه یاصلانه ، صولرله اوره اوره دوبانی دلمشلرصو آلمغه باشلامش کوپری‌ده بر کورولتی:
— قاضی کوی اسکله‌سی باتیور .
— قاضی کوی واپوری‌ده دلنمش ، دکزه کیدیور .
صدالریله قاریشیق بر هیجان پیدا اولدی . دقت ایتدم . قهوه دکانی فلان یاصلانمش . کولدم ! هیجان ایچنده قالانلردن بری صوردی . دیدم‌که :
— هوا لدوس‌ده آندن .
— فقط بورایه لدوس اورورمی ؟
— سرپینتیسی کلیر آ .

— فقط هر زمان کلیردی . بویله اولمازدی . دوبا ده‌لنمش دییورلر .

— سزلر باقی . بو هر کون اولاغانشی . اسکی اسکدار غازینوسنی خاطرلامیورمیسکز؟ سزدعاایدك که مرمره آچیقلرنده واپورلرك آلتی دلینمیور .

کیم بیلیر ؟ آمریقالی محرر بونی کورسه ایدی نه دیردی ؟ مطلقا :

طالغیچلره : قاضی کوی اسکله‌سنی محل آرام اولمق اوزره کوستردی .

§ شرکت خیریه وادارهٔ مخصوصه واپورلرینه بینه‌جکلردن .

قوشبازلر : شاهین ایله طیاری .

ده‌کزدن قورقانلر : سلامتی ، آسایشی .

افطاره یتشمك ایسته‌ینلر : سرعتی .

آطه‌یه قدر آغیر آغیر کیتمك اوزره بولنانلر : نزهته‌یی .

شرکت خیریه مأمورلری : انتظامی .

قواقده اوطورانلر : عزیمت ایله عودتی .

غزته مخبرلری : سیاری .

واپور کورمینلر : نو اثری .

سلامتله اسکله‌یه وارانلر : شکرانی .

قاضی کوینه کیده‌جکلر : قاضی کوینی .

قدمدن تفأل ایدنلر : میمنتی .

چالیشمه‌دن اوصانانلر : غیرتی .

شرکت خیریه و قاضی کوی طرفلرینه ایشله‌ین قپودانلر : آچیق هوالرده ، رهبری .

ایام شتادن بیقانلر : بهاریه‌یی .

استانبول سوقاقلرنده لانغور لونغور کیدرك اوقی یانی قیریلان آرابه‌لرك برای تعمیر اسکداره کچیرلمسی فکرنده بولنانلر : سهولتی .

انتخاب ایدرلرسه اصابت ایلیه‌جکاری ادارتین طرفندن نشر اولنان اعلاننامه‌لرده منظورمز اولمشدر .

§ مخابرینك روایتنه کوره .

— افطارلرك ختامه ارمسندن طولایی : بابا یاور متأسف .

— بایرامك تقربندن ناشی : عیشتاین ، مایر ، ویقتور تیرینغ ، غولدنبرغ ، پولقه ایله مشغول .

— چایجی حاجی رشید بی‌نوا : اوفاقلق صایمقله دمکذار ینه شکرجیلر ، طاتلی تبسملرنده بر دوام ایمش .

١٣٥

§ بایرامك قارناواله تصادفی قیافت نقطهٔ نظرندن کوزل بر مطابقت تشکیل ایده‌جکدر . برده کونش آچار عیشتاین ، مایر ، ویقتور تیرینغ کللرینه بها یتشمز . بزم جوجه حیاتی ایله نائل بکك ، آصمانیه‌ینك بر آراده کزینه‌کلرینی تخیل ایتمك قدر لطیف بر شی اوله‌ماز . بونلرك آراسنه بابا یاوری ؛ حاجی

رشیدی‌ده صیقیشدیرك . ایربلی ، اوفاقلی بر قارناوال سوریسی میدانه کلیرکه چشم جهان بر مثلنی کوزه‌مز .

یا بو بش فردنادری قاضی کویك (٥) نومروسنه بیندیررایسه‌ك بحراً سیاحتلرنده‌کی اکلنجه‌یی نه ایله تصویر ایده‌بیلیرز؟ دوشونك اوکده حیاتی آرقه‌سندن نائل . آنك آرقه‌سندن حاجی رشید ، آنك آرقه‌سندن بابا یاور . دها آرقه‌دن آصمانیدی بر طورنه قطاری‌که دکمه کیتسون . بوی بوی ، دنك دنك . (سیناوتا - غراف) بونلرك طرز محاورات ومکالماتنی ضبط ایتسه الکقومیق بر لوحه وجوده کتیرمش اولور .

§ بزم کومورجی ایله چراقلرنده‌کی غیرت مساعی پروانه‌یه دییه‌جك یوق الله بره الله ! برنجی قیمی یتمش پاره ، الله‌مسی طقسان پاره‌یه ! هله شکرجیلرك بو فرق فیئاتی کورر کورمز اوقه‌ده قرق ، قطائفجیلرك ، یکرمی پاره ، کورکجیلرك طاومنده بش غروش ضم ایده‌جکلری خبری شایع اولور اولماز کومورجیلرکده ترقیٔ فیئاته قالقیشدقلری سویله‌نیور .

§ بابا یاور صوك افطاریه اولمق اوزره آتیده‌کی لیسته‌یی یوللامشدر :

طیغان شهریه چورباسی .
ازمیر یومورطه‌سندن او مات .
قارنباط قیویرجیغندن علی بك کویندن یغورتلی کباب .
بابا هندینك آلا بابا یاور طولمه‌سی .
انکنار باصدی .

طوماتس اوتورتمه‌سی .

نمسه بورکی .

شام بقلواسی .

قباق طولمه‌سی .

کشکول فقرا .

قوری مهلیه‌لی بامیه .

ایس قوقولی سافیزلی محلبی .

یاپراق طولمه‌سی (قاشیقلق) .

هندی طولمه‌سی ایچنده پیلاو .

قایصی ــ عریانی اریکی ــ اوزوم خوشابلری .

چرز :

خاویار ازمه‌سی ــ ساردلیا ــ بالق یمورطه‌سی ــ ازمه پتاتس صلاطه‌سی .

شربتلر :

پورتقال ــ آهوطودودی ــ فرنك اوزومی .

زچللر :

ویشنه ــ عناب ــ قاییصی ــ رنده ــ اینجیر ــ جوز .

مفتحلر :

قیزارمش بالقان قاشاری ــ تیریلیا زیتونی ــ ساله زیتونی ــ پاصدیرمه ــ او صوجوغی .

بعدالطعام :

سیغاره ــ ساده قهوه ــ برسیغاره دها ــ بردهاساده قهوه ــ

لیموناطه ـ پورتقالاته ـ بر چاریك اویقو ـ بعدالنوم بردیلیم قیزارمش اتمکله میلان تره‌یاغی .

۱۳۱

یارین ، یارین اولمازسه صالی کونی بایرام ! ینه کیردك آرالق آینه ؛ رجب ، شعبان ، رمضان دیرکن بایرام کلدی . کیسه‌لرك آغزی آچیلدی .

شو اثناده دوران ایدن روایات موثوقه‌یه کوره ارباب‌ذوق وصفا کندیلرینه مخصوص برر پروغرام ترتیب ایله‌مشلرایمش . بو پروغرام مآلنه نظراً :

حسرتمی کلکون ایله ازیلوب بوزیلنلر .

هلال عید براوج فلك هوید اشد
کلیدمیکده‌کم کشته بود پیدا شد

ترانه‌سیله طاووق‌پازاری ، بالق بازاری ، لانغه ، غلطه ، بك اوغلی ، یکی محله ، آرناوود کوی طرفلرینه .

قپو قپو طولاشمق وبومناسبتله خاوص صمیمت پروزانه‌ده بولنمق آرزوسنده اولانلر :

تراموای ، شمندوفر ، آرابه ، شرکت خیریه ٥ و ٤ نومرو دخی داخل اولدیغی حالده قاضی کوی ، خلیج واپورلرینه .

طبان‌وایلره :

بابا یاور ، قاوورمه‌لی پیلاو ترتیبنه قوت ویرمك ایچون فاتح قصابخانه‌لری سلاحخانه‌لریله جوارینه .

چایجی حاجی رشید بی نوا دستاری باشده ، شالی بوینده جبه صیرتده ، شالوار آیاقده ، چچمه کوستك پیریول ساعت بلده، چدیك بابوش آیاقده تسبیح الده دیوان یولنه .

میر بلاهت شمائل نائل بك کفته الده ، بستهسی دیلده ، رزاقی زاده بیچیم بیوك تیزهسنی کورمکه .

غزته موزعلرینك کافهسی آژانس فورنیه ، آژانس دوقسطنطینوپل ، آژانس ناسیونال ، اسمی وار جسمی یوق (آژانس صباح) . کیدهرك (بایرامکز مبارك اوله) دیمکه.

ارباب مساعیدن حماللر ایله بارکیر سوریجیلری : طاوول زورنا عالمنه کشایش ویرمك املیله اون قپانی ، چقور چشمه طرفلرینه طوپلانمغه .

غزتهمخابرلرینك جملهسی: سوسلنوب صاحب امتیازلرله اداره مأمورلرینك خانهلرینه کیتمکه .

غزته صاحب امتیازلریلهادارهمأمورلری: محررینومخابرینك ایشلری باشنده بولنملری ایچون مطبعهده بولنمغه.

اطفال شهر: اجرای سرور وسور مقصدیله سلطانمحمد ، سلطان احمد، شهزاده باشی. یکی باغچه، جنجی میدانی سمتلرنده داح داح سوار اولمغه.

کوپری‌مأمورلری: بیاض‌پروستلارینی طاقوب اوچ ساعتده بر نوبته چیقمغه.

ادارهٔ مخصوصهنك ٥ و ٤ نومرولی واپورلری؛ یالی کوشکی اوکنده شماندیرهیه باغلانوب کیف ایتمکه.

تراموای بارکیرلری: مجتمعاً کیشنه‌یه‌رك برر کون استراحت اوزره‌اولملری ایچون مدیر نزدنده توسطه‌دکنکجیلردن برینی ارساله

هم عاشق ، هم شـاعر اولوبده فرقت زده اولانلرك همان کافه‌سی: رقابتدن شکایت وحزن و غم و هجر و جفـا وازادن رفع ندای ملالتـله بر رقارت ویزیت یاپدیروب اوزرلرینه ستم‌کنایه ، آه و فریاد یرینه :

عاشق شوریده‌کز

چشم علیلی حسـرت ایله پرنم ایلدم

ایل عید اکبر ایلدی بن ماتم ایلدم

آدرس وبیتنی یازدیرمغه .

باشده بزم کومورجی اولمق اوزره تخم فروشان‌شهر: ال الله طوتوشه‌رق ولی افندی صحراسـنده مبارك بایرام حرمتنـه قار دعاسنه چیقمغه .

سبیلی تخلیه ایدیلان بوزجیلر: آله‌جقلیلرك نزدینه کیده‌رك استقراض سندلرینك تجدیدی مذاکراتنه کیریشمکه .

« صباح » ایله « اقدام » غزته‌لری: (آژانس) بحثنـك اوزایوب کیتمسی حسبیله تبدیل لسـان ایده‌رك لغت کتابنی مشترکاً طبع ونشره .

« معلومات » غزته‌سی سـیار محرری: طبانلرینی قالدیروب آقشام وکیجه دونوشلرینی سیر ایتمك ایچون کوپری باشـنده پیاسه ایتمکه .

آشجی دادیلر: رمضاندن بقیه شروب ورچللری قایناتدوب شیشه‌لره اقطارمه ایتمکه .

پروكارلر: ايلك كونى ساعت طقوزدن صكره الارينى يانلرينه اوزاده‌رق ، باجاقلرينى كره‌رك خوروول خوروول اويومغه .

يكى جامع قاليجيلرى: كان‌كچنلرى زورله‌چويروب فسلرينى قالبلامغه .

كل حسن ايله عبدالرزاق اضحوكه اخلاق : بك اوغلنـه عزيمتله صاچلرينى (آلابروس) فورچه بچه‌نده كسديرمكه .

اوروج‌طوتميانلرك‌جمله‌سى: الارنده‌كى‌تسبيحى‌دولابه‌فيرلاته‌رق كله‌جك رمضانه قدر سجده كذار اولامغه .

رمضـانده شهزاده باشنه كچن چالغيجيلردن ممدوح جوار اولمق حسبيله فناره‌ده : واسيل كلستان باغچه‌سـنده اجراى آهنك ايتمكه .

سلامسز سكنه‌سى : محله‌لرينه اسـناد ايديلن بو عنوان غير مناسبى رد ايتمك مقصديله اوكارينه كلنه سلام ويروب مصافحه ايله‌مكه .

بايرام پاشا باغچوانلرى: بقه‌لر له انكنارلره طوك‌اورمسون ديه كومورجيلره رغماً هوالرك آچيلمسى ايچون باش آچوب ياش دوكمكه .

بن : شهر مكتوبلرينه برمدت فاصله ويرمكه قرارويردك.

١٣٢

واى قارناوال واى ! نه بينم قالدى ، نه عقلم ! مسـخره.

سیر ایده‌لم دیرکن مسخره اولدق . بن نرده‌یم ، ایش نرده ؟ مطبعه نرده‌ده ؟ دیرکتور شهر مکتوبی ایستر. قیزار، حدتله‌نیر، هر غزته یازیلیور ، بز یازمیورز دییه تأسفلر ایدر . فقط دیکله‌ین کیم ؟ بن چفته تللی ایله :

(انتاریسی صالقم صاچاق) ك مفتونی اولمشم ، کز بره کز ! طولاش بره طولاش ! بك اوغلنك قومرسندن اعتباراً قالیونجی قوللغی ، پاپاس کوپریسی، دولاب دره‌سی ، طاطاوله، فری کویی ، شیشلی، کاستان باغچه‌سی ، تقسیم بتون پامل دور و قرارم اولیوردی . لکن نه ذوق، نه اکلنجه :

نزله ، اوکسوروك ، باش آغریسی ، باش دونمه‌سی ، کوز صولانمه‌سی، سس قیصیقلغی ، اضطراب، وجع ، بولانتی ، اوموز باشی آغریلری ، کوکس خیرلامسی ، دیزلرده کسیکلك ، طبانلرده یانمه، وجودده حرارت، اوشومه، اورپرمه، آقصریق، طیقصیریق، قارین شیشمه‌سی ، دیز تیترمه‌سی ، اویقوسزلق ، خمار، دوشوکلك،دوشکونلك، اویوشوقلق، یوریرکن سندله‌مه، دوشمه بو اکلنجه‌نك متممات حیات فرساسندندر. فقط نه ذوق، نه اکلنجه! نه‌طات. نه نشئه! حالا ییدیکمك لذتنی طویه‌میورم. آغز دکل قاوورلمش قوووق !

یا قیافته نه دیه‌جکسکز؟ فس قالبسز، پالطو توز ، طوپراق لکه ایچنده . کوملك پریشان ، لاستیکلر دلیك ، پانطولونك دیزلری چیقیق، مشهور اولدیغی اوزره جیب دلیك‌چانطه یوق.

هله آجلق تعریفه کلمز . فقط نصل ییه‌لی ؟ هانکی معده‌ده هضم ایتملی؟

§ قارناوال مسخره‌لقلری اولور مسخره‌لقلردنمیدر ؟ او بالولر ، چالغیلی قهوه‌لر ، غازینولر ، بیره‌خانه‌لر خنجاخنج طولو. وقوعاتی دیدیکز ؟ بربری آردنجه کیمسه کیمسه‌یی طانیمیور . یان کسیجیلك ، سرقت ، حجامت ، توقات ، سیله ، شامار ، باستون غیرلا . هله خلقی ازعاجدن لذت آلان بر قاچ بکك هرکسك اکسه‌سندن آشاغی سرپدیکی بیره توزی اویله قاشیمه‌لر وجوده کتیردیکه کولمه‌مك الده دکل . انسان بر سوزی اویوز آلایی کیدییور ظن ایدردی .

§ قارناوال مناسبتیله بزم قاضی کوینك معهود (٤) و (٥) نومرولی واپورلرینی اونوتدم . کفته خوارلری کورمك آرزوسیله دون زیارتلرینه شتاب ایتدم . آنلرده یورولمش . اوکسوروکلی ، آقصیریقلی اولمشلر ، اولکی قدر یوریه‌میورلر .

§ روایته نظراً غزته‌لرك برنده (فکر ادب) دیه بر مقاله درج ایدیله‌رك بونده (قصور مقرر) ایله (قصور مقدر) مباحث فلسفیه‌سنك صورت ظهور و انتشاری شرح و ایضاح ایدیله‌جکمش .

§ یاهو ! بابا یاوری اونوتدق . عجبا نه حالده‌در ؟ آجمیدر ، طوقمیدر ؟ مطبعه‌مزه کوندریلن بر ورقه‌ده بو پیر شکم پرور شمدیلك هرصباح عمارت چورباسنه دوام ایدرك اکمك ریاضت ایتمکده ایمش . مولا شفای عاجل احسان ایلسون .

١٣٣

نصل قهوه‌ده پیکه اوستنده اسکمله‌ده یان کله‌رك چبوغی سیغاره‌یی تللندیره‌رك ، نارکیله‌یی قوره‌رق ، فنجانلری هوپورته‌رك دوشدیمی دوشمدیمی ، دوشدی ، یارین هوایه ، فلان کون دکیزه ، صکره طوپراغه دوشه‌جك . آرتق بهار کلدی ، کمور قاچه چیقارسه چیقسون دییه که‌که‌یه اوکسوره آقصیره کمورجی ایله آلای ایدرمیسکز ؟ حریفی آز قالدی جمره علتنه اوغراده‌جق ایدیکز ؟ ایشته دوشدی . بیاض بیاض ! یاغ باقالم ! یاغ مبارك ! تیتره‌یك باقه‌لم ! براوو قره‌یل ؟ محصولك نه بیوك ایمش ! اس ! اس ! کمورجی هواسی بو !

§ شباطده مارتدن آشاغی‌یه قالیور ، بر قاچ کون اول خلقی فولیه ترلالرینه یوللایه‌جق درجه‌ده آثار بهار کوستروب طورورکن بردن‌بره باصدیردی . برکت ویرسون یاغدیغی کیجه سوقاقده دکل ایدم . صباحلین قالقدیغمده سوقاقلری او حالده کورنجه مشهور اولدیغی اوزره اوه بهارده کلوب قیشده چیقمشه دوندم . او نه‌صغوق ؟ مکر قره‌یل قارناوالك اندفاعنی بکلیورمش ! آکلایشمه کوره مارتده بزه بر اویون ایده‌جك .

§ اویله دکلمی ؟ بردالعجوزك یوصمه کلدی . قحبه‌جك بن سکا تموزده دییه‌جکمی دیرم ! آمان نه‌قوجه قاری ایمش بو ! او نه صورت ! اونه ا کشیمش چهره ! اونه جانه‌یقین برودت ! بزم کمورجی‌بیله انصافه کلدی . طینمیور اما غوجوغك یاقه‌لرینی چکمش اوطوریور . اطرافی دیکلیور . مایسك برنده‌بیله قار

یاغدیغنی روایت ایدنلره ویره‌سی‌یه کمور ویره‌جك درجه‌ده سوینیور .

قورد دومانلی هوایی سور دیرلر . او قارناواجیلر شیمدی نره‌ده ؟ قافقه‌قومرسده ، قوشقوردیا . اوده‌ئونده شـاقیر شاقیر اوینـایانلر نه اولدیلر ؟ آرتق پرعیزده‌میز ؟ فقط آلایكده هواسی : صیجاجق اوطه . پرده‌لر اینیك طـاتلی بر صحبت بو هوایه مخصوص اکلنجه‌لردندر .

صیجاق یتاقدن فیرلامه‌یی سئورمیسکز ؟ بن بایپلیرم اما تیتره‌مه‌دن ! او نه راحت شی ! یورغان چکه‌ده ، آیاقلر اوزانمش اللر شویله بویله آتیق ، قلقه‌جغکزی حس ایدر ایتمز کوزلکزی کتیرییورلر ، بر فانیله چوراب ، بر دها ! اوح ! مسـك ! سودلی چای ! صیجاق صیجاق ایچیلیر ! بر دانه دها اقبـال بیوریلیرمی ؟ های های ! بکا باق ! آشجی‌یه سویله کچن سفر یاپدیغی کبی بر طرخانه چورباسی‌یاپسون ! شیش کبابنی‌اونوتمه ، نخودلی‌پلاو ، اوشاغه سویله‌یك، شورادن تل قطائفی آلسون ! نیتم یمکی بر یمز بر اویقو دها کسدیرملك ! بو هواده ایشـه کوجه کیدیلیرمی ، توء دیسه‌ك طوکه‌جق ! بووو ! وای! وای! روزکار اوی ییقه‌جق ! امان الله سن فقرایه صبر ویر ا شی ! بکا باق آشاغی‌اوطه‌یه برمانغال یاقسونلر ! تپه‌له‌مه‌طولدورسونلر! برازدن اینرم بلکه !

نه‌خولیا ! بونلر هپ کوپرینك اورته‌سنده خاطرمه‌کلیور . تیترییورم ، زانغیر زانغیر تیترییورم ، براز دها زانغیرده‌سه

دیشلرم دوکوله‌جك ! طاغیله‌جغم ! اعضای بدنم بر برندن آیریله‌جق ! خاطرده ذات‌الرئه ، ذات‌الجنب ، باصور کبی قورقولرده وار ؟

عجبا قارشی صباحجیلری نه حالده ؟ اویقوسزلق اوشومکه برابردر . وای اونه تقادر ! یوزه باقلك ! مورارمش ، دوداغه باقك چاتلامش . بیقلر طوکمش ، کوزلر فیرلاق ، چکه قیصیق ، شمسیه قولتوقده ، اللر ادارهٔ جیبده ! یوری بکم ، خوارده بکم ! آه ! نه‌لر دوشونیور ، برنجق صاری دها اولسه ایدی طیشاری‌یه کیم چیقاردی ؟ جانه‌یاندیغمك صرافی کباردرده ! بو هواده کویدن آشاغی‌یه اینمز ! اورتاغنی قاندیره‌بیلیرسه‌م ایشیم ایش !

شوقرائتخانه‌لری کیم ایجاد ایتمش ایسه باباسنه رحمت ! یکرملکی ویردکمی بر چای ایچ ! بوزول کوشه‌یه ! کلن کیدن ایله‌ا کلن . فقط محبوس ! طیشاری‌یه چیقمغه کلمز . [روایته نظراً بزم باش محرر اوطه‌سی ینه صوغوق ایمش ! اه آ کاده صبر جزیل احسان ایلسون !]

موثوقاً بیان ایدلدیکنه کوره ایام برودتده انسانك خاطرینه کلن شیلر بروجه آتیدر :

پاره ـ مانقال کناری ـ صیجاق یتاق ـ اشکمبه‌چورباسی ـ فرون ـ حمام ـ اوده‌کی کوچوك اوطه ـ طاندیر ـ دستگاه باشی ـ ینه باشدن پاره ـ کورك ـ پاموقلی ـ بکنمدیکمز کمورجی قوجوغی ـ یوك چوراب ـ کمورجی دکانی .

باشه کلن شیلرده بروجه آتیدر :

تیترهمه ـ نزله ـ شدتلی نزله ـ روماتیزمه آغریلری ـ شدتلی باصور .

بیلمیوردم . مکر صقالرده قار دعاسنه چیقارلرمش حتی شهر مکتوبجیسنك کندیلرینی اونوتمه‌سی حقنده استرحامات مخصوصه‌ده بولندقلری قویاً خبر آلندی .

§ بابا یاورك دونکی کون ایری بر تپسی تاتار بورکی اکل وهضم ایلدیکی مطبعه‌مزه بیلدیریلیور .

دونکی کون نشر اولنان اسبوعی مصور « معلومات » جریده‌سندن عیناً نقل واقتباس اولنمشدر .

عثمانلی قومپانیاسنك اوینادیغی قومدیالر ایچنده برده « قارناوال قوقوزلری » واردرکه موضوعی اعتباریله نم وبزم شمدیکی حالمزه بکزه‌مزسه‌ده حاوی اولدیغی نکات ومضامین شعریه‌دن :

قارنوال قوقوزلری بزلره دیرلر
آج ، صوسز ، برپاره‌سز گزرلر

بیت برجسته‌سی تماميله موافق حال حوواردکاندر . بوحاله رژی اداره‌سنجه بیله دقت ایدلمش اولمه کرك . زیرا روایته نظراً قارناوال آراسنده سورولمه‌ین آلتمشلق پا کتلر بو آره‌لق ترقی‌یه باشلامش وبرنجی ، ایکنجی نوع سیغاره‌لرله یوزلك ایکیلك توتون رواجدن قالمشدر .

بیسانه حاجت اولمدیغی اوزره رژی توتون قچاقچیلغنی منع

ایچون بونجه مصارفه کرفتار اولمقده‌در. ادارۀ مذکوره‌یه طرفمدن برایپلك اولمق اوزره اخطاره مسارعت ایدرمکله شهرمزده برده توتون طوپلایجیلری پیدا اوله‌رق اوره‌مش و بونلر یردن طوپلادقلری توتونلری بر رقابت اولمق اوزره پاکت پاپه‌رق یکرمی، اون پاره‌یه قدر صاتمقده بولنمشلردر.

خلق آره‌سنده شایع اولان روایته کوره یوزلك توتونلردن یوقاری جنس توتون پاکتلرندن بری درونـنه عمله قیزلردن برینك یوزوکی دوشمش ایمش. کیم بولورسه بختیاردر.

« معلومات » غزته‌سنك کویا رژی علیهنه یازدیغی مقالاتدن بشقه بتون « معلومات » ارکان تحریریه واداریه‌سنك توتوندن فراغت و انك یرینه حاجی بکردن بادم شکری جلبیله طاتلی طاتلی ایشلرینه مداومت ایلدکلرینی رأی‌العین مشاهده ایلدم. آره‌ده‌کی ضدیته نه دیرسکز ؟

آلتمشلق توتون ایچنلردن اکثری ایکیلك، یوزلك توتون ایچوبده طبقه‌یه مالك اولانلرك پاکتلری آته‌جقلری اثناده:

— آمان آته! بکا ویر. دییه‌رك اللرندن آلدقلری و آنك ایچنه آلتمشلق املا ایلدکلری اکثر کوریلور احوالدندر. بوکره یوزلکه ابتلاسی اولوبده پاکت باشنه غروش قازانمق هوسنه طوتولان یادکارلردن بعضلری بو اصوله رعایتله یوزلك پاکته طولدیردقلری آلتمشلغی مصاحبه، مضاربه، مجاوبه آره‌سنده سوره‌رك دیکرك یوزلك پاکتنی قاعدۀ تشابهه استناداً درجیب ایتدکلری سویله‌نیور یوزلکجیلر پاکتلره نشان قویك!

بر زمانلر قبا دایی، جواز پرچمی، کاللی باغچه دیه معروف
اولان آلتمشلق پاکتلرك بعدما (طون طون) دیه یاد ایدلمسنه
لغت غریبه ادباسنجه قرار ویرلدیکی غزته‌لرك روایاتندندر . نه
سویملی آد ! طون طون !

بر روایته کوره صاچاق، بر روایته کوره کوبك، برروایته
کوره بوغچه، دیکر برروایته کوره توز چیقمقده هر زمان ممتاز
اولان آلتمشلق پاکتلرك ایچنده علی الاکثر ظهور ایدن ایری
قییملری بعض ارباب احتکار طوپلایه‌رق تنباکو دیه‌اوجوزجه
صاتمقده‌لر ایمش .

§ عالم ذوق ومصاحبت آره‌سنده الك اوزون سورن مدتلر:
ایکی سرمست نشئه‌نك، ایکی کوه‌زه‌نك، یکدیکرندن سیغاره
یقه‌لری ، حاضر سیغاره‌لرك شمعه‌لی کبریت ایله اشعاللری ،
آلتمشلغك توزینی صاچاغندن آییرمایشی . بو حقیقت طاطاوله
بنایزندن صکره الآن توتونسز کزن اخواندن بری طرفندن
تصدیق اولنیور .

§ سیغاره‌لقلرك زفیرینی آییقلامق و سیغاره‌لغی اسکی حالنه
اعاده ایتمك ایچون بو آنه قدر استعمال ایدیلن اصول خلافنه
اوله‌رق بعدما سیغاره‌لقلرك تمیزلنمه‌مسی و چونکه تمیزلنه‌جك
اولورسه توتون صرفیاتجه ترقی حاصل اوله‌جغی « معلومات »
محررلرندن بری طرفندن نظر دقته آلنه‌رق بوبابده دیرکتورلغه
بر مقاله یازدیغی سویلنیور .

§ عثمانلی تیاتروسیله ، خنده‌خانه وکولنجخانه تیاترولری

آلافرانغه تیاترولرده جاری اولدیغی اوزره اویون اثناسنده توتون ایچمکی منع ایده‌جکلرمش !

§ عبدالرزاق اضحوکه اخلاقك توتوندن نفس بوریلری طیقانه‌رق بورون دلیکلرینك قپانمه درجه‌لرینه کلدیکی جهتله هم هضمه مدار اولمق وهم‌ده قروم وزفیری سیلکوب دوشورمك اوزره (توتون) نامیله برحورا تپه‌جکی مطبعه‌مزه کل حسن طرفندن یوللانیلان براخبارنامه‌ده بیلدیریلیور. مذکور اویونه رژی مأمورلرندن کیمسه قبول ایدلمیه‌جکمش .

[بایرامك برنجی کونی اقشامی]

دالیا بر ! واران ایکی !

هم بایرام ، هم قارناوال . مسخره‌لق طپوقده یوزییور . آمان کوپری‌یه کیدك. (٤) نومروده دولمش (٥) نومروده آمان بر غوغا وار . ینه‌می کوپریجیلر ! نصلسه بوسفر حقلری وار . او ! او ! ایش بیودی. ! باشی یازمه‌لی ، ماوی کوملکلی سالطه‌لی بری باغیرییور. سرخوش. حریفك کوزلری شاشی‌شاشی باقیور. غالبا یکی ککمه‌اولمش. په‌په‌کبی لاف‌ایدییور. یاییق یاییق .

— وه‌ی‌میه‌جکم باقه‌یم !! نه یاپه‌جقسك! دییور. اکلادم . بیقلری توکروك دونامش ، سرخوش .

کوپریجی‌ده فرقنده: یاقه‌سندن طوتمش هم‌سورییور ، هم‌ده:

— یارم شیشه آز ایچه ایدك.. دییه سویله‌نیور .

§ بر خوواردە دها ! بونك‌دە كوزلری شاشی ، بوینی بوكوك – اوفوریيور. توكوریيور. فقط بوپارەلی صوینی .

— بوز !

دییە برانكلیز لیراسی چیقارمش دیرەنیور .

— اولماز .

— أولمازمی؟ بن‌دە كچرم .

— اولماز .

— نە یاپەجغز؟ بلایەمی كیرەجكز ؟

— كیرسەك نە اولور .

— آل اویلە ایسە : (یاننده‌كی ارقداشی طوتیور)

§ دقت ایدك . اورتەلق قاراریيور كوپرینك اوزرندە اوفاقدن بر نغمە پیدا اولدی :

عرض ایدن یوقمی عجب احوالمی جانانمە

های! های! یانیورم قرداشم! اولیورم اناجغم! آه! بوسودا!

§ بوكلن كومە دها قاریشیق. كورولتیلی!

— چوپور بە ؟

— نە وار اولان !

— مانكیزلری اوجلان !

معهود بونجوقلی كیسە آچیلیور. كوپریجی ممنون . اكر بونلر چینغار چیقاریرلرسە ایشلر آینەسز اولور ها !

تارا رای رام تارا ری ری رام

تارا رای رام تارا ری ری رام

آدام! آمان! آ .. مان ! آمان بووو. کوزك کور اولسون صوفی !

— چوپور به! واه ایچریورم. آز قالدی !

—ـ سن‌ده خجامتجی‌میسك نه‌سك؟

آدام! آما...ن! ده‌مدم، ده‌مدم

نه ایتدم ایسه یار کوکلن ایده‌مدم. اوف! آمان اه! اه ! یا قتلمی،یا دوستمی! بووو! ایسترم. بورنی شیق‌افندیدن ذاتلر.

—ـ بیادر! ایکی... ایکی... ایکی... قاشیق...چور... چوی... چور...چوی با ایچه.. ایچه ایدك..

—ـ ایچه...ریز. ایچه‌ریز اما معـده‌م ... (کوپرینك قورقولغنه)

(تا اوزاقلردن چیاریز آلایندن طوغری) هی!هی

یانیورم بن ، اولیورم بن

آچ قپویی کلیورم بن

اه !

زواللی کنج ! خسته‌می نه‌در ؟ آرابه‌نك پنجره‌سندن باشنی صارقیتمش ، باشنده فس یوق . بویون باغی چوزوك کوزلر سوزوك! آغیر آغیر نفس آلیور . کندینی ویره‌جك. ایقینیور ، بوشانه‌جق . دیدیکم اولدی یا ! ها بکم ها ! غیرت ! فقط آرابه طورییورمی ، اوچیور ، واردا ! بولاشیر صاولك.

وای ! بو اختیارده نشئه‌لی ! آق صقال ، آق بیق ، اسکی پرنججی خوارده‌سی ! ایکی طرفه طالغه‌لانیور ! طوربه یوغوردی کبی .

— اوغورلر اولسون افندی بابا !

— ای . . ای واه ! اولاد !

بونلر حقیقةً شیق ! نیم نشئه‌دار . خنده‌لری دوداقلرنده . هپسی‌ده کنج ! آرابه بوله‌مامشلر ! کوپری‌دن کچیلیرمی‌یا ! الا بویله کیجه‌لرده ! دنیانك چاپقینی آیاقده ! لکن ینه قورقولغه دیزلدیلر . ها ! بیرا ایچمشلر ! نه‌ده مزعج ایچکیدر ! انسانی ایکی آدیم یوروتمز .

— سن نه ایچدك ؟

— ایکی شیشه ، بر غازوز .

— درتده سنك طقوز . درت شیشه بیراده بن ایچدم ... افندیجغزمه سویلیه‌یم . ایتـدی طقوز ، سکز دها اون یدی . قرق پاره‌ده فستقجی‌یه ، اون سکز اون غروشـده چالغیجی‌یه یکرمی سکز . بر آلتمشـلق پاکت یکرمی طقوز بچق . سن بکا نه ویردك ایکی مجیدیه آل اوستنی . . !

١٣٤

قارئین کرامه !

شو آشاغیده‌کی شیلره ایناتمیکز :

اداره مأمورلرینك قاصه‌ده پاره یوق دیمشلرینه ،

غزته‌لرك بربرلرینه آتوب طوتملرینه ،

کوپری مأمورلرینك کورمه‌مزلکه کلملرینه ،

ترامواپلرك یارم ساعتده شیشلی‌یه کیده‌جکلرینه ،

روم ایلی شمندوفرلرینك حد وسطئ سرعتنی اوتوز کیلو مترویه ابلاغ ایده‌جکلرینه ،

شرکت خیریه‌نك واپور تعرفه‌لرینه ،

کمورجیلرك بو سنه‌ده پاره قازانه‌مدق دیه‌لرینه ،

ترقوس قومپانیاسنك اهون صو صاتدیغنه .

استانبول شهری شرکت تنویریه‌سنك غاز ساعتلرینه ،

دوقتور فلانك بوغاز خسته‌لقلرنده صاحب اختصاص اولدیغنه ،

قار ومزخرفاتك بلدیه آرابه‌لری طرفندن قالدیرلدیغنه ،

فرونلرك تمام اوقه اتمك چیقاردقلرینه ،

بابا یاورك سفره‌دن قالقارکن طویدم دییه الحمدلله دیمسنه .

یکی نائلئ جدیدك اقوال خوش آینده‌ٔ بلاهت نماسنه ،

رژینك ایی توتون چیقاره‌جغنه ،

تنبا کو رژیسنك اصفهاندر دییه سزردیکی سوپرتیلره ،

عندلیب خوش الحانك بهاردن اول شقشقه انداز اطراف اولمیه‌جغنه ،

بو کیدیشله ادبیات عثمانیه‌ده ترقی حاصل اوله‌جغنه ،

ادبیات عتیقه طرفدارانك فکرلرندن دونوب ادبیات جدیده‌یه وادبیات جدیده پیرولرینك مسلکلرندن آیریلوب یکی ادبیات جدیده‌یه میل ایده‌جکلرینه ،

ترامواى وارداجیلرینك واردا ، صاوول معناسنه اولان بورولرینی اوتدورمیه‌جکلرینه ،

آرابه‌جیلرك یوقوش آشاغی‌یه قوشدیرمیوب یوقوش یوقاری سهولتله چیقاجقلرینه ،

« صباح » منقدینك « معلومات » نامنی ستون انتقادانی آره‌سنده ذکر ایده‌رك مجموعهٔ موقوته‌دیمیوب « معلومات » غزته‌سی دیه‌جکنه ،

بزده بر لغت عثمانیه‌نك یاپیلوب اکمال ایله‌یله‌جکنه بنم یازدیغم شهر مکتوبلرینه ایناننمیکز .

§ آتش کناری قیش کوننك لاله‌زاریدر .
یورغان درونی جمله‌مزك آلقا زاریدر .

دیه فریاد ایدن محروم فحم ومنقال بر شاعر فقیرالحال کچنکی قرلر اثناسنده دوشونه دوشونه بولدیغی اصول تسخن موجبنجه پالطونك فروختیله کمور آلنمق اهون دوشدیکی متواتر اولمشدر .

غزته اداره‌خانه‌لرنده نه وقت تلاش کوررسه‌کز آکلایکزکه ایرتسی صباح بر دوزمه مکتوب نشر اولنه‌جقدر . مثلا عربجه غزته‌لرك بعضیلری دیرکتورلك النده . بر تلاش عربجه مترجمی آرایور . امانه تلاش فسنی اونوتمش ، جاکتنی ترس کیمش ، بویون باغی آصیلی ، کوزلر دونوك ، بورونده صولومه‌نك نهایتی یوق . قدیم ساعیلر کبی قوشه قوشه اوطه‌یه کیرر برکره غزته‌لری آتار ، قاشلری چاته‌رق !

— یارینه بر مکتوب یازك دیر . هایدی بقالم ! ای شاعر محرر مناظر بدیعه‌ندن باشلا !

ایجه املا اوکرنه‌مامش محررلردن بری عربجه ، فارسی وترکجه کلماتك صور املائیه‌سنجه فوق‌العاده صیقندی چکدیکی جهتله بواوچ املانك توحیدینی ناطق بر مقاله قلمه آلدیرمقده اولدیغنی سویله‌نیور . تشکر اولنور .

بایرامك برنجی آقشامی کوپریده عربده چیقاران عیاش . بی انتعاشك

— شهر مکتوبجیسی نه حق ایله بنی غزته‌یه یازمش ، حقوقمه تعرض ایلمش .

دیه‌رك بردها کوپریدن کچمامکه عزم ایلدیکی روایت اولنیور .

§ عیشتاین بروخ بیره‌خانه‌سی البسه‌جی عیشتاین ایله التباس حاصل اولمامسی مقصدینه بناءً قپوسنك اوکنه :

— بورادا البسه صاتیلماز لوحه‌سنی تعلیق ایلدیکی مع الاستغراب کورلمشدر .

§ قدیم میکده‌لردن سراج خاننده نصلسه بر ترزی ایله برقوندره‌جی آره‌سنده رشتهٔ مصافات قویه‌رق یکدیکرینی سوزن مشت ایله یاره‌لرکن پولیسك ورودینی حس ایتملری اوزرینه دیکیش طوتدیره‌میه‌رق اورادن ایی چوزدکاری دائما طاسی ، طراغی طوپلو کزن سرسریلردن بری طرفندن بیلدیریلیور . حاجی بکك نظر دقتنی جلب ایدرز .

۱۳۵

تا اوته‌کی کوشه‌ده اوطورانی کوریورمیسکز ؟ اونه اندام .

ظریف ؟ بیقلی ببك . نه‌قدر یاقیشیقلی ، نه قدر شیق ! عجبا او صاحبلر قاچنجی سنهٔ تزیینك تربیت کرده‌سی ؟ او نه منتظم کسیلمش کیسو ؟ اکسه‌ده ، یانلرده منظور اولان او نسبت مطرده ، کوچك ، فقط عنادینه او سیمای صبیحه یاراشان ، بیلمم هانکی قالبلی فس آلتنده محبوس قالململی ، یازیقدر ، او قدر طارانمش ، صو ، لاوانطه ، یاغ ، فورچه سورلمش ! هم او آچیق بیاض ناصیه اوزرینه‌ده زیاده دوشمه‌ملی ، او اینجه ، بیق فورچه‌سیله کیزلی کیزلی طارانان ابرولر میدانه‌چیقمالی ، اوکوزلر ، ینبوع وجد و استغراق اولان او دیده‌لردن چیقان شعاع حیات ، آزقیوریجیق مژه‌لر آره‌سندن فیرلایان نکاه جاذبه‌دار تفکر نه قدر مونس جان ، درین ، حسی ، کندیسنه خاص بدسو نکلك ایچنده تابدار ، کاملاً تراشیده کورینن او رخسار نه‌دن آغارمش ؟ او انف تناسب نه‌دن ایکیده برده شدت‌تهاجم افکار ایله قیملدایور ، آمان ! او دوداقلردن کلمه‌لرمی چیقیور ؟ بر شیمی اوقیور ، زیرا او لب نوشین تأثیراك حرکتی مطرد ، آهنکدار ، بکا اویله کلیورکه .

مفاعلن ، فعلاتن ، مفاعلن . فعلن .

کبی برشیلر ، بوکا بکزر هجالرك جوش وخروشیله اهتزاز ایدییور ، هجالرقانون سقوطه تبعاًفیرلایور ، مثلا (فعلاتن)(فعلن) دن اول دوشیور . فقط بر حرکت‌منتظمه‌یی تعقیب ایدییور . آغیز دکل ، (آت‌وود)لك آلت‌دوداقلری . نه‌یه‌بکزه‌تسه‌م . بالون‌سوار دماغ

اولان افکارمز دحمه‌نك آغیر آغیر نزوله خادم برر (پاراشوت) آلت سقوط، اوهجالر بردن بره چیقه‌جق اما دوداقلر براقیور. برر کره اوقومینجه سبیللرینی تخلیه ایتمیور.

آی بولدی! باقك، قورشون قلمنی، کاغدی نه قدر سرعتله چیقاریبور، باقك، باقك یازییور، ای مصراع برجسته، ای سهل ممتنع موزون، ای سانحهٔ جدیده، ای الهام عشق آفرین، الك نهایت سنی بولدی‌یا!

نه‌در بو خانه شو میخانه‌نك یسارنده

هایدی! ینه طالدی. سرچه پارماغنده پیکمالیونك یکی یالدیزلی یوزوکی بولنان صول النك ایکی پارماغنی صول شقاقی اوزرینه طیادی. دوشونیور، آمان! دقت ایدك، نظرکزدن قاچیرمیك، کوزلرینی قیرپیور، آه او دوداقلر، آرام وراحت بیلمه‌ین او لبلر، او شفتان شعر خوان، ینه قیملدایور، سسلر چیقاریبور. کویا آغزی بر چشمه سار طبیعی ایمش کی هانیا یازین صولر چکیلیرده موصلق بردن بره آچیلنجه بر سس چیقار. طبقی بویله، طبقی اویله، طبقی آنك مثالی تصوت ایدییور!

بر چشمه‌در دهانی‌که طورماز آقار همان
بو سلسبیل عشقه دینیر شعر بی زمان

سانحه‌نك کلدیکنی کورمك ایسترمیسکز، قولاق ویرك. او اینجه سسلر غور عمیق خیالنده طمله طمله بریکن تأثراتدن

کیتدکجه کسب شدت ایدییور . بوکا تغلغل سانحات اوحالده غلغله دیرلر . ها کلیور . زیرا صول باجاغی صاغ باجاغی اوزرینه وزنه تابع اولەرق .

(فعلاتن ، فعلاتن ، فعلاتن ، فعلن)

آهنکیله ، هانیسا بزم (٥) و (٤) نومرونك کوپری یه یناشیرکن صونرك آقیشیله آهسته آهسته یناشدیغی کبی یناشوب بنیور . فقط طورنستان ایتدی غالبا ! زیرا او صول باجاق غلاسەمی ، غلانسەمی نەدینیر او مشیندن معمول بوتینلی آیاق بنه او آهنکله اینیور . بو حرکت رجعەنی آکلامدیکزمی ؟ ایضاح ایدەیم . بو باجاغك بر دها مأوای قدیمنه رجعتنی ایجاب ایدن سبب ایکیدر . بونلردن بری اوتولی پانطولونك دیز قپاغنی تضییقدن قورتارمق دیکری ده :

فعلاتن فعلاتن . . .

وزنی بیلمم نەبحردن اولان :

مفاعلن ، فعلاتن . . . .

وزنه ارجاع ایتمکدر . افندم ! تأثر ، او حس مادر زاد تفکردرکه بوکا متأثراولانلر حالت تفکرده ومتفکر اولانلردخی حالت تأثرده مالك اولورلر . اوت . .

نەدر بو خانه شو میخانەنك یسارنده ؟

باقك . آیاغکزی اوپەیم بردها باقك . قوزوم . یالوارایرم ، دقت ایدك . او وجه صبیح منصه آرای طلوع اولان مصراع

ثانی‌یی نه درلو براهتمام شاعرانه ایله اوته‌کی مصراعك زیر طلاقتنه دفن ایدییور :

کوروندی فکرمه بر آن شوحال زارنده

آمان نه دلنشین مطلع ! نه کوزل شعر پارچه‌سی! آه! ینه دوشونیور. ذهننده ، سمای پرتاب خیالندن کچن اوسحاب مظلم اندیشه نه‌در؟ اوطمطراق توارد نه‌دن انبعاث ایدییور ؟بوبدیعهٔ نوین کدرناك نه‌دن بویله سوزناك بر هوای اصطبار ایله دماغ دنیلن او لب آتشین تحسس اوزرنده قرار ایدییور ؟ آمان ای پسیقولوژی ! مدد ای فیزیولوژی فریاد ای فونولوژی ! امداد ای لنکیستیك ! ایواه ! بیتیورم فیلولوژی ! ای موسه ! هوغو ، لامارتین ، بووالو ، بالزاق ، مه‌لارمه ، لیل ، ورلن ، رودنباخ ؛ هه‌ره‌دیا نرده‌سکز ؟ بر مصراع دها الهام ایدك . آه ! فضولی نه قدر غیرت شکنسك ، اوقونماز اولدك . ای ندیم آرتق صحبتك چکیلمز ؛ ای نفعی نه ثقلت افزا بیانك‌وار؟ نره‌ده‌سکز ؟ بتون اساطیر وخرافات ؟ نره‌ده‌سکز ؟ ای شعر پریلری ، ای رنك سحر ، ای حزن غریبانه ، ای‌ظلام شب، ای نیر بطون ! نره‌ده‌سکز ؟ ها ؛ ! کلیور . فقط سانحه‌دکل! کندی‌کبی کنج . کندی کبی‌حساس ؛ کندی‌کبی متأثر، کندی کبی سیویلیزه ، کندی کبی شاعر ، کندی‌کبی ناثر بری‌کلیور . کلدی . آمان ! دقت ایدك .

— بونژور ! ی متعاقب او باش اکیشلر ؛ شهادت پارماقلرینك شقاقلره طوغری قالقیشلری ، یوز بوروشدیرمقدن عبارت اولان تبسملر نه قدر لطیف . بزه یاپسەلر استهزا ظن ایدرز اما بزم قبالغمزدن آنلر نه ؛ قندیلی تنالریمزده کی تکلفلره کیم کیرر ؟ بزده کیده فادر آ . بل قیریلیر ، صاغ ال یره قدر اینر ؛ پارماقلر سنبللی بر اهتزاز ایله تیترر . نهایت چکه بودر دییه بر تماس خفیفدن صکره آلتنه واروب کایر . بوده رذالت ! یاکری کری کیدیشلر ! ینه‌می طورنستان ؟

باقك ینه یالواریرم دقت ایدك . قونوشیورلر . هرکسی دیکله‌مك عیبدر اما بزم ایشمزه یارادیغی ایچون وقف صماخ ایلیه‌لم :

— بو کیجه بر شی یاپدکمی ؟

— خیر . زیاده‌سیله اوکوپه ایدم .

— نه اوقودك ؟

— رونیدن بر پارچه !

— سن نه یاپدك ؟

— بر بیت سویلدم .

— ایئی ؟

— اویله ظن ایدرم .

— اوقو باقه‌یم !

« نه در شو خانه شو میخانه‌نك یسارنده »
« کوروندی چشمه بر آن شو حال زارنده »

— صوص !

— نه‌دن ؟

— آکلامدکمی ؟

— نه وار مون‌شر !

— اوکا نظیره سویله‌مشسك .

— صحیح‌می ؟

— اونك یوقمی یا :

(نه‌در او نوحه شو ویرانه‌نك کنارنده)

— صحیح ! آمان نه یاپدم‌بن ؟ مون‌شر! بن به تیز یاپشم !! یا اوته‌کی طویه ایدی ؟

— معاذاه !

دقت بیوریلیورمی؟ شاعر قیزاردی. منحوس بیت! ملعون سانحه ! یره باته‌سی بیت ! پارچالانه‌سی قفا !

هیچ اوکا نظیره سویله‌نیرمی !

§ خفت هر یرده مقبول دکلدر . خفیف الروح اولانلره بر شی دنیله‌مزسه‌ده خفیف الجسم اولانلری دوقتورلر قبول ایتمیورلرمش. حتی رفقادن خفیف‌الجسم اولان بری شهرمزده بولنان حیات سیغورطه‌لرندن برینه مراجعت ایله تحت تأمینه آلنمسنی بیلدیرر. درحال بو زواللی‌یی طبیبك اوطه‌سنه ادخال ایدرلر . بزم بایزید میدانندەکی قنطارلردن برینك اوستنه اوطورتورلر . قنطارجی چکر . اشارته باقار اوتوز کیلو کلنجه دوقتور قاشلرینی چاته‌رق :

— اوله‌ماز ! دیر .

بی چاره ملول و محزون دونر. غریب دکلمی؟ اوقه‌ده خفیف اولانلری سیغورطه قبول ایتمیورمش عجبا عقلده خفیف اولانلری قبول ایدرلرمی؟

١٣٦

یکی بر علامت استفسار: کیمی آدم بورنی بوزر قاشنی چاتار، کوزوز کورمز باشنی چویرر، کورمه‌مزلکه کچر. بو حاللرله مقابلنده‌کنی استخفاف ایدر. شمدی بو عادتك دکیشوب بشقه شکله کیردیکنی خبر ویرنلر دییورلرکه:

یکی علامت استفسار؛ تا اوزاقلردن شخص ثانی‌یه طوغری استقامت آله‌جق و کوزلری ایچنه دیکیله‌جك، بو وضعیتده یوریتیله‌یوریتیله تام تمنا وقتنه کلنجه باش کردن اوستندن یارم صاغ ویا یارم صول اوله‌رق خیزله دوندیریله‌جك پك‌ده فنا دکل!

§ براز یاغمور یاغمسون. کوپرینك اوزرنده قایان قایانه! ینه کچن کون برینك راکب اولدیغی عربه بارکیرلرندن بری قپانه‌رق بیوجك بر تهلکه اوفاق بر یاره ایله کچیشدیرلدی. کوپری اداره‌سی عجبا برپارچه قومی نره‌دن ایسته‌سه بوله‌ماز.

§ فقط یاپالرك ظیرت! دییه قایوب بر (آقسان غراو) جویردکدن صکره دوشمه‌لر اوزرینه سریلیویره‌لری کولنمیه‌جك شیلردن دکل. غالبا بوندن کوپری مأمورلری‌ده حظ ایدییورلرکه کمور قورومه‌لرینی اولسون سریمکده امساك ایدییورلر. هله‌یان

کوپری پارچه‌لرینه اینیلان مردیونلر دائمی بر تهلکه ! ینه کچن کون کوچك بر چوجغك باجاغی اثر سقوط اوله‌رق خردخاش اولدیغنی خبر آلدم . یازیقدر ، کناهدر .

§ « صباح » منتقدینك (معلومات) نامنی یازه‌جغنه اینانمیکز دیرکن « صباح » ك « معلومات » ی یازمسی بنی تکذیبه هوسکار اولدیغنی اثبات ایتدی . بن‌ده البتـه آنك بر یالانی بولور تکذیب ایدرم . مادامکه بنم دیدکلرمی تکذیب ایدیورلر اویله ایسه آشه‌غیده‌کی شیلره اینانك :

— شرکت خیره و ادارهٔ مخصوصه واپورلری باجه‌لرندن کوندیزین دومان چیقدیغنه .

— تراموایلرك یوقوش آشاغی کندی کندیلرینه اینديکنه ،

— غزته‌لرك دردنجی صحیفه‌ده‌کی اعلانلرینك مندرجاتنه ،

— عیشتاین بروخ بیره‌خانه‌سنده البسه صاتیلمدیغنه .

— رژینك خالص سیجمه‌سی بافره توتوننك آلتمشـلغك سیجمه‌سی اولدیغنه ،

— معلومات محررلرینك ترك‌دخان ایتمیوب فوصورفوصور ایچدکلرینه ،

— میراث یدیلرك غازینوده پاره ویریرکن مجیدیه‌یی جاقه‌لی بر صورتده شیررق دییه مرمر ماصه‌نك اوزرینه آتدقلرینه ،

— قبـا دایی مشرب اولانلرك هر اوطوروشـده قدح ، صراحی ، بارداق قیردقلرینه ،

§ آمان ! صولومی صولو ! مسـینا لیمونی مبارك ! بر از

صیقیشدیر چشمه کبی یاش دوکسون! یکی بر کبریتجی یادکاری! بیره‌خانه‌ده نه راحت وار نه حضور! مطلقا صاته‌جق! یا کیلوبده بر آز ایتیکز! او ایکی کوز درحال :

(اشك دیدهم بر کوچك موصلق کبی شیرشیر آقار)

مصراعنه ماصدق اوله‌جق درجه‌ده چاغلایور، اغلایور، یوزی بررنك حزین باغلایور، شعرانك دیدیکی کبی آتش سوز وکدازی یورکلر داغلایور.

۱۳۷

شعر وادبیات ایله هیچ برمناسبتی اولمدیغی غیرمنکر اولان بر فن واردرکه آدینه حکمت طبیعیه‌می ، قوزموغرافیه‌می نه دیورلر ایشته آنك ایچنده جاذبه قانوننـدن آزه‌ه بر حرکت دورانیه بحثی وار ایمش. هانیا کونش اورنجه اوطه‌لرك ایچنده هوایه قالقان ذراتك بربری اطرافنده‌ده دوندکارینی اثبات ایدن بر حزمهٔ دورانیه حاصل اولورمش. ایشته او بحث ایمش ! بزم معهود Comic Review مجموعه‌سنك قومیق محرری بو کره‌ده شعر سویلیه‌جکم دییه اوزولن قفالرك ایچنده برحرکت دورانیهٔ کلمات موجود اولدیغنی یازییور. آمان بو آمریقالیلر. آمان بو یکی دنیا آدملری ! اللرندن یاندق ! ما کنه‌لره لاقیردی سویله‌تیورلر! جانلی فوطوغرافلر یاپیورلر! دها بیلمم نه‌لر چیقاره‌جقلر! نه شاقلبانلقلر ایده‌جکلر ؟ شمدی‌ده بری انکلیزجه یازار، فرانسزجه دوشونور، آلمانجه ایچر، اسپانیولجه یاتار، روسجه قالقار،

لهجه قازانیر، ایتالیـانجه شرقی سـویلر، عربجه موال اوقور، عجمجه مبالغاته دوشر، ترکجه ترجمه ایدر، یورتـکیزجه یمش یر، اسوچلی کبی اوشور، دانیمارقه‌لی کبی اوشـه‌نیر ، بر شـاعرك بیننده‌کی فورطنه‌یی تصویر ایدییور. کولمه‌مك قابل دکل. باقك قومیك محرر نه دییور :

باشی آچیق ، صاچلری پریشان ، کوزلری تعب اندیشه‌دن یورغون ، صقـاللری دیکیلمش، یناقلری شـیشمش ، آغزی کوپورمش، دوداقلری یانمش، غرتلاغی جانباز بیکلی ساعتلرده‌کی قولان اوران قیز کبی بر چیقوب بر اینمکه باشـلامش ، ناحیهٔ صدریه‌سی بیوجك برکوزوك کبی فوصور فوصور اوتن، قولا- قلری سنتامار یا کلیساسی چاکنك عکس طنینی ایله بر آواز، یومروقلری مدهش برصورتده بوکوك، ماصه باشنده اوطوران شو شاعری کوریورمیسکز ؟ .

— اوت ، کوریورز.

— ایشته بو (اضطراب) کلمه‌سنه بر چفت آرایور.

— قولای !

— قولای ! ایسه سویله‌یك.

— اکتراب !

— آفرین. غالبا سن‌ده شاعرسك ؟

— ماشاءاه ! هم آنك کبی دکل. فرانسزجه دوشونورم. فرانسزجه یازارم.

— نره‌لیسکز ؟

— استانبوللی.

— جنسکز ؟

— ترك.

— براوو! فرانسزجه‌یی بو درجه‌ده ایلریلتمش، بر ترك نادر بولنور.

— خیر. سزك آکلادیغکز کبی دکل، فرانسز اصولنده دوشونور فرانسز اصولنده یازارم اما کلمه‌لر ترکجه‌در.

— بو دها اعلی!

— صحیح می ؟

— ناموسمله یمین ایدرم.

— اوح ! اویله ایسه ! غراس آدییو! موفق اولدم.

— نه‌یه ؟

— مجدد اولمغه !

— هم بللی افندم! اضطرابه بردن بره اکتراب کلمه‌سنی چفت اوله‌رق بولمق اولور اولماز دهانڭ کاری دکلدر. هم شو قوجه شاعر هزار مشربی اوزونتیدن قورتاردیکز. باقك دماغنه !

(محرر بوراده بر دماغ عرض ایدییور)

آمان! اوکوچك، بوروشوق. لوپ لوپ، صیویشیق شی ایچنده نه‌لر وار ؟ بر دها بیره‌خانه‌لرده، بین طاواسی ییه‌جکم. آی! آی! کنج بر قیز کوله‌رك چیور. وای! بقاله بورجی وار ایمش، دفترك قوپیه‌سنی کتیرییورلر آمان ! یکرمی سنه اول آز

قالدی تراموایك آلتنده قالیورمش ! اما غریب ها ! چاملیجه تصویرینك مفرز پارچه‌لرینك بوراده ایشی نه ؟ دهشتلی شی ! هوغونك سفیللری بوراده نه کزییورلر؟ آل برسوری سودا! علاقه ! نه قدر آغلامش! زواللی شـاعر ! چاله‌جغم دییه اون اون بش یکی کتاب اوقیور، باقك باقك کلمه، ترکیب سچیور ! واه بیچاره! معده سفدن مضطرب اولمش، اولورمی دوشونیور،

(بوراده محرر نظر دقتمزی سـیاه بر اثر کدر اوزرینه جلب ایدییور .)

—— عجبا بو نه‌در ؟

—— انتحال ایتدیکی پارچه‌لری شدید القلم بر مؤاخذ یوزینه اورایم ، دیرکن بینـه اورمش ، اوراسنی چوروتمش آمان باقك باقك ! نورس قدیمدن بر مصراع آشیرییور ، اوراده‌کی آزار کلمه‌سنی دکیشـدیرییور . ایشته بو منظره شیق ! کوزلك کوزنده ، شمندوفردن صارقمش ، یان حجره‌ده‌کی قادینله قورته ایدییور ، سوییور ، آنك ایچون اولیور، درحال آغلایور ! جانم ! شرکت خیریه تعرفه‌سنك بوراده نه لزومی‌وار؟ فلا کت! کرۀدماغیه‌سنك قطب شمالندن بربوز کتله‌سی قوپمش، دیویریلیور، اورالری طوکدیره‌جـق ! صـاوولك ؛ فقط یان جریانلری براقیور ، خط استوا قسمی براز باصیق، پارس رصدخانه‌سندن کچن نصف‌النهـار ، دکیشمش ، پولورلنك مزاری اوزرندن کچیور، اوزان ومساحات شعریه‌ده تبدل ! فکرلری قبل کبی. مرقد پول ورلنـه باتمش ، اعشار شعریه ایجـاباتندن اوله‌رق

ایچریده بولنان اوزلر آغیر آغیر یوقاری‌یه یعنی بیننه آقیور .
ینه‌می بقالك دفتری نه بیتمز توکنمز اندیشه ! اوح ! شویله !
کز بکم ، کز شاعرم ، براز آچیل ! کندینه کل ! ذوق ایت!
باق قلندره دربدر اول ، کیت کوکصویه یشیللن ، چیق بوغازه
کووجیی ، قواقلره طوغری سوزول ، انجیری ، یوغوردی
مشهوردر ، اورالردن صیقیلیرسه‌ك دون آطه‌لره . شو چاملرك
آلتنــه کیرلن ، اوته‌کی‌ده چاغــیر ، محرمانه قونوش ! قاضی
کویی، فنار، کوزتپه، قرتال، پندك، مالتپه‌دن حظ ایدرسه‌ك اورالرده‌ده
صالین ؟ شمدی کاغدخانه موسمیدر ، آچیق ، خفیف روبالرله
آرابه‌یه ، ترامواییه ، قاییغه ، صندالہ قورول ، حرف اندازلق
ایله. شیشلی‌یی سورمیســکز ؟ اورالرده‌ده خرامان اول، براز
دها این ، تقسیمده قرار ایت! دها دها این، سوقاق لوحه‌لرینه
دقت ایت . بیره‌خانه‌لره اوغرا ، یورولدکمی دون کری اوینه .
ایشته سکا ایکی قافیه! آرتق آزادهٔ قیودسك. بر بیت برجسته‌یاب.
ایســترسه‌ك ، او بر مکتوبه یتیشدیره‌بیلیرســه‌ك ، آلافرانغه
بر منظومه انشاد ایله . بکا ویر . بن معلوماته درج ایده‌رم .

۱۳۸

هرکسك دوشوندیکی بردن آسودکی ، هرکسك ایستدیکی
بر نوع بختیارلق واردرآ . ایشــته بن بونه مراق ایدییورم ،
کندی کندیمه :

— هیچ اولمازسه اون بش کشینك اندیشهٔ روزمرهسنه واقف اولسهم بکا بر شهر مکتوبی چیقاردییوردم. سعی وغیرته نهلر مغلوب اولمازکه بن ده بو اندیشهٔ وجدانه نائل اولمیهیم؟ ایشته مطلع اولهبیلدکلرمی بروجه آتی یازییورم:

تراموایجیلر: صوك پوستهیی بیتیریر بیتیرمز اوزون اوطهلرده بر قاچ دانه چاقوب اوده برساعه سریلسهم.

تراموای وارداجیلری: اوتدیردیکم شو بوری‌یی دکیشدیرسهلرده بر چیغیرتمه ویا بویولی ویرسهلر.

کوپری مأمورلری: بر کونلك حاصلاتی بکا ویرسهلر راحت راحت صایهکیتسهم.

منفصل بر محرر: اوتهکی مطبعهدن نی آلسهلرده بومطبعهنك نه قدر اسراری وار ایسه جملهسنی فاش ایتسهم.

غزته دیرکتورلری: نصل ایتسهمده شو محررلری صاوسهم، غزته کندی کندینه چیقسه، آیده یوزلرجه لیرایی بن آلسهم.

غزته مخابرلری: آه! برکاغدن بکی چیقوبده برینی ازسه، یارهلاسه، اولدورسهده ساده بن طویسهم، ساده بزم غزتهیازسه.

عشاق: آه! او یاردلارام. او نورسیدهٔ باغ امل، اونخل بی نیاز، او یوصمه اندام، اوپریده رنك فتور، سقوطیله او سنکین دلپسندی کوکلی خرد خاش ایدن، او پردهکی سمالرده، کوکدهکی ترابارده کزینهجك قدر وقورو خفیف اولان دلبر بنم اولسه.

شعرای عتیقه: کاشکه فضولی بن طوغهیدم.

شعرای نیم عتیق : های ملعون سنوحات ! بکا بر (پرده اولایدم) ردیفلی غزل سویلتمه‌دن کلدی کچدی .

شعرای جدیده : قوجه لامارتین اوموج دریای بی کرانی نصل سویلتمش ! آه بن ده کازار خیالده نه درلو شبنملر اولدیغنی تصویر ایتسه‌م .

یکی شعرای جدیده : اوخ ! هانکی‌دست ضربه‌دار بوزوق دیدیکمز اوقه‌نی، آهنك دنیلن ظیریلتی‌نی ، قافیه دنیلن پابندی اوزرمزدن قالدیره‌جق . سنمی ؟ یشا ! چوق یشا ای بکر حس ناشنیده !

سارقین : نصل ؟ نصل ؟ بر ما کنه بولسه‌مده ، بر کلاه اله کچیرسه‌مده کیمسه‌یه سزدیرمه‌دن ، کوروشمه‌دن ، یقه‌یی ضابطه‌یه ویرمه‌دن ایسته‌دیکم یره کیروب چیقسه‌م .

مبتدیان ادب : آه ! بر کره ، نه اولور بر کره ادبی غزته‌لردن بری بنی ادیب مشهور دیه یازسه .

معلمین ادب: شو جهلهٔ معارضین‌و کهلهٔ مؤاخذین نه‌وقت دفع اولوب کیده‌جکلرده کندی المزله آچدیغمز شو باغزار شعر وادبده یالکز بز ترانه‌ساز اوله‌جغز ؟

حلواجیلر : آشاغیده بوش طوران شکر چواللری کندی کندینه طولسه .

قایقجیلر : کاغدخانه موسمی بر کلسه .

ایوب واپورلری : قارلی هوالر اسسه‌ده ایوانسرای اوکنده استراحت ایتسه‌ك .

٤ و ٥ نومرولر : عجبا بزم نومرولری دکیشدیرسه‌لر سرعتلی کیده‌بیلیرمی‌یز ؟

بابا یاور : آلتی اوقه‌لغی بر شی دکل اما اون اوقه‌لق بر قوزی ییه‌مه‌مه‌می ؟

قزیلجق شروبنه قانه‌مدم
بنی سودیکنه ایناناه‌مدم
ظالم نه اولدی اوصانه‌مدم
کچن یانغینده بن یانه‌مدم

محله بکلرندن شاعر کچینلر ، آلك جوابی :

پنجره‌سندن آبانه‌مدم
دردیکه دلدار طیانه‌مدم
ایچم یانیور مثال حمام
ایچنده فقط ییقانه‌مدم

حسی و اینجه و رقیق ویکی و فیلسوف شاعرلر ، سزده آلك جوابکزی :

آه قانه‌مدم
فیزیلجق دیدیکك اوزونجه سنبول
اینرسه ، طورورسه اولور قارانبول
بن ایناناه‌مدم
عشق دیرلر ـ او حس‌که بیلمم
آغلارم اما یاشیمی سیلمم
اوف اوصانه‌مدم

قلبی حمامه ایلك نسبت
اولورسه‌ده‌یك دوشوك نه‌حاجت
ایچنده بن بیقانه‌مدم

اشقای دهر : کیمسه‌نك عقلنه گله‌ین برزنك ایجادایتسه‌مده بربیون باغی یاپدیرسه‌م !

یکی علاقه‌یه دوشنلر : بن آنی سویورم آه بر کره‌ده او بنی سوسه بتون ... بتون ... جانمی ویریردم اما هجران مؤبد اولمسه .

اوده طیاق ییه‌جکی ملحوظ اولان یارامازلر : بو کیجه موروق اوه کلمسه ، قوجه قاری‌ده خسته‌لانسه .

چالغیجیلر : بوکیجه بری دوشسه‌ده مانکیزچکسه‌ك .

ادبای غریبه : پاپل مانکیزی اوجاقنی اولسه اوجاقلی‌مایمنه طالغینه کیتسه‌م .

یکی نائلی جدید : المانی آرموده، آرمودی المایه اورسه‌م عجبا هانکیسنك چکیردکی بادم اولور ؟

صیره بکا کلدی . عجبا بن نه دوشونیورم ؟ کشف ایدك باقه‌یم . آنی بر دیرکتور برده بن بیلیرم . فقط سزده بیلك :

بن — بر آیلغی پیشین آلسه‌مده او دیدیکم طرفلره برسوزولسه‌م ، ایکی هفته قدر طولاشسه‌م .

١٣٩

—طفل ادب ولالای ارب—

مکر بنی آرایورلر، بنی استیورلرمش! فقط غزته‌دن، اون دکل. بزم ادیت افندی طرفندن بنم شهر مکتوبجیلغنده کوستردیکم اقتدار فوق العادهٔ ادبیات شناسی ادیب افندینك نظر دقتنی جلب ایتمش و بنی مخدومی ادیب بکه لالا تعیین ایتمك آرزوسنده بولنمش ایمش. کیتدك. قونوشدق. سوز ویردم. اوده میرابجدخوان ادبك تربیه‌سنی عهدهٔ کفایتمزه توديع ایلدی.

لکن نه غریب الشکل چوجق! قفاسی بولوك بولوك. ایچنده متوفا شارقونك معاینهٔ نتیجه‌سنده قطعیاً حکم ایتدیکنه کوره فلسفه، ادبیات، فنون، علوم، تاریخ، قوزموغرافیا حجره‌لری وار ایمش. صاچلری مور، عنادینه قیویرجیق، نه بزم فسه، نه‌ده شابقه‌یه، نه کلاهه، نه‌ده قاووغه بکزر بر سرپوشی وار. آلنی آچیق. کوزلرینك بری آل، دیکری یشیل، یناغنك بر طرفی کولکه‌لی کبی اسمر، دیکر طرفی لاجورد اوزرینه بسمارق رنکنی آکدیرر صورتده بولانیق، قولاقلری ترسنه قیویریق ویاخود دونوك. ابه‌نك دقتسزلکی اثری اوله‌رق آغزی بیوك، دیلی اوزون، چکه‌سی چقوره قاچمش جوز کبی کورینور کورونمز. اللرده‌کی اصابع خاصه‌دن یالکز باش پارمق ایله سرچه پارمق وار. سبابه وسطی، بنصر نامیله مشهور اولان پارمقلردن اثر یوق. کوکسی کنیش بزم کبی

چفت آیاقلی ، مستقیم القامه ، فقط پك خیرچین . فرانسزجه، انكلیزجه و آلمانجه لغات غریبه‌سنه واقف و آنلرك لسانمزده عینی عینه ترجمه‌سنه مقتدر كوزینیور . نه‌چاره‌كه پك خیرچین ! اما پك خیرچین! صفر سانی دوشونمیه‌رك بزم (عیشتاین بروخ) بیره‌خانه‌سی صاحبنك آلمانیادن تازه تازه جلب ایتدیكی وقدحنه یتمش پاره ایسته‌دیكی اعلا و نفیس (سالواتور) بیره‌سنه مبتلا اولمش ، حقنده آلمانجه بر منظومه یاپمغه قالقیشمش! لیقیر لیقیر ایچیور . حتی بكا بیله ایچیردی . نشئه‌لندیمی :

تومه‌م لیدی ؟ یس ! [١]

آه ! بورنك آل هوس

آمان آمان سسكی كس

نقرات

آه ! بو رنك آل هوس

دیه فادیه‌ز اوزرندن بسته‌لدیكی صول ماژورلی عربان شرقی‌یی اوقویور . دیكه‌نیلسه بو غریبهٔ نغماتك بر اثر حسی اولدیغی آكلاشیله‌جق .

قوشیور . فقط نه‌دن ایسه اوك اوكنده‌كی چناره قدر كیدرك ینه دونیور حدقه‌لرینه آل كوزلله . صولانیرسه یشیل كوزلله باقیور . آه ! آه ! عزار آه ! اویوتق ایچون مطلقا ماصال ، هم ادبیاته متعلق ماصال ایستیور . بن بونی ایلك آقشامی آكلادم حتی سر بالیننه اوطوردرق (بر وارمش ،

[١] سن بنی سویورمیسك ای دلبر ؟ اوت معناسنه‌در .

بريوقش اول زمان ایچنده قالبور صهان ایچنده بر ادبیات عتیقه وار ایمش) دیر دیمز:

— بن بونی دادیمدن طویدم ایدی! بیلیورم سویله‌مه‌دیدی. ینه باشلادم !

(وقت اوائلده استانبول دیارنده برادبیات جدیده وار ایمش.) دییه ماصاله کبیرکن سوزمی کسدی . قیزدم . هانیا بر زمانلر بری وار ایدی‌ده او بر غزل سویله‌مش ایدی آنك مطلعنی اوقویپوردم .

(آتیلمه طور سخن اهل حالی آ کلامه‌دن) دیدم . بکا :

— آنی‌ده اوته‌کی لالام سویله‌دی ایدی !

زمیننده جواب ویردی. بو چوجوق دکل! آفت، یارامز، ازت. چوجوق دکل، هانیا سحرلرك کیجه‌یه دوندیکی ساعتلرده ویا شفقلرك آقشام اوستی سوکدیکی دملرده شو قارشیده‌کی طاغك پیرامن موجا موجنده ویا شو دریای خیالك سطح چمن پیراسنده ، کوکارك یان درینلکارنده پیدا وناپیدا منظور اولان پریؑ وحشت کش مفتور !

بومآل ذهنمه کلدیکی آنده ینه آکا خطاب ایده‌رك دیدم‌که:

(سن ادبیات جدیده‌نك اوز اوغلی اولمق اوزره طانیلان وطانیتدیرلمق آرزوسیله میدانه چیقان یکی ادبیات جدیده‌یی بیلیورمیسك؟)

کولدی . سویله‌ده دیکلیه‌یم دیدی . نه‌یاپه‌یم ! بلکه اویور بن‌ده راحت ایدرم فکریله باشلادم :

(ادبیات جدیده زاده بك بر کون سوقاقده اوینارکن طولو بر کیسه بولمش ! (خفیفجه اسنه‌دی) درحال جیبنه آته‌رق قوشه قوشه اوه کله‌رك بك پدرینه :

— بك بابا ! بر کیسه پاره بولدم . دیمش (بر از خزلیجه وصیحه‌لی اولمق اوزره‌ینه اسنه‌دی)

— بك بابا‌یی‌ده باقه‌لم دیمش ! (چکه‌لری آیریله‌جق ظن ایتدم . او قدر اسنه‌دی)

دوکمشلر . برده باقمشلرکه انکلیزك ، فرانسزك ، آلمانك ، برمانك ، عربك ، فرسك ، هندك ، ژاپونیانك ، چینك ، آمریقانك ، آوسترالیانك . جاوانك ، آفریقانك ، هوطانطونك ، قاپ مستملکه‌سنك ، چال آبادك (بوراده بر ایکی دفعه خورلدار کبی اولدی) هیچستانك (بتون بتون خورولدامغه باشلادی) مهم دیکر نیستانك (غالبا رؤیا کوریوردی یناغنك اسمر طرفندن بر خنده فیرلادی) نه‌قدر یانیق باقیر آقچه‌لری وار ایسه آنلر دکلمی ایمش ! (درین ، درین طالدی . میشل میشل اویومغه باشلادی . بن‌ده نزدندن حیرتله قالقه‌رق اوقودیغم شو افسون بی مألك قدرت منومانه‌سنی دوشونه دوشونه مطبعه‌یه کله‌رك بك باباسنه ، لالاق ایده‌میه‌جکمی تحریراً بیلدیردم .)

١٤٥

مکر بن طبیب ایمشم . اویله یا ! لالاق ایده‌جك کشیلره برازده طبابته انتساب ایتمك شرطدر . بکك سوقاقده باشی

آغریر ، قولاغی چینلار ، الی کسیلیر باجاغی اینجینیر ، بوغازی غیجیقلانیر ، بردن بره انفلوانزه‌یه ، دنقه‌یه ، پاچاورا خسته‌لکنه طوتولور ، تیترر ، اوشـور . ایصینیر ، ترلر ، صغوق صو ایچر ، هیـچ مناوبتی اولمدیغی حالده تیتر . آغلار ، کولر ، خویسزلق ایدر . ایشته بوکبی اعراضی طبیب بولنجه‌یه‌قدر تداوی ایتمك لالالری عهدهٔ تربیتنه مفوض بر کار متکلدر .

فقط بن طبـابته انتسـابمدن خبردار دکل ایدم . بلکه‌ده حس تصادفدر . افسون بیلمم . اوقویه‌مم . آنك ایچون مطلقا تصادفدر . باقلك وقعه‌نك نه‌دن عبارت اولدیغنی آکلاده‌یم :

مطبعه‌ده اوطوریبور ، سزه بر شاعرك حسیاتنی یازییوردم تام (اوح ! شویله بر آز کز ، آچیل ، کندینه کل شاعرم ، باق قلندره دربدر اول) جمـله‌لرینی قویه ایدرکن اوطه‌مك قپوسی بردن بره آچیلدی .

شعرای جدیده‌دن ورفقـادن بری پالدیر کولدور ایچرویه کیردی . فس النده ، کوزلر دونوك ، یوزی پریده رنك فتور ، آغزی کوپورمش ، اللری تیترر برحالده ، وهلهٔ چیلدیرمش ظن ایتدم . فقط بیچـاره رفیقم یاقلاشـدقجه تعدیل هیجان ایدرك قارشـمه اوطوردی . بن هنوز شبهه‌لی بولندیغم ایچون عجبا قالی ، حالنی کوردیکم درجه‌ده‌میدر دییه بحث آچدم دیدم‌که :

— نه اولدك ، یورغونمیسك ؟

آجینه‌جق بر وضع استرحام ایله دیدی‌که :

— خير لكن بكا آجى . مرحمت ايله . اه عشقمه بنى تداوى ايت .

— تداويمى ؟ آيول ! بن طبيب مى يم ؟

— طبيب دكلسك اما بنم دردمك درمانى بيليرسك .

ايش فنا ! عجبا برينه علاقه‌سى ، عشقيمى وار ؟ اكر بويله بر درد ايسه بنى كيم تداوى ايتسون ؟ هله بر كره صوره‌يم ديدم:

— دردك نه ؟

زواللى ! بر آه سردكشيده ايدرك وكنديسنه خاص بر طور ايله:

(دردمك درمانى سنسك دردمك درمانى سن) مصرعنى اوقودى . آندن صكره‌ده ديديكه :

— بن دهقادائمى ، سنبوليست مى نه ديورلر غالبا اوكروهدن اولمغه باشلايورم .

— واى! نه‌دن ؟

— اوچ كوندر دقت ايديورم . كوزلرمده بر اسمريت حاصل اولدى !

— نه اولدى ؟

— كوزلرمده بر اسمريت . مثلا كيجه‌يى صارى صباحى يشيل ، دكزى بياناتى پيشروى نوطه‌سى ، صحرانى بحيرهٔ كدر ، طاغى موجه‌دار يأس . باغى قوزى قولاغى تارلاسى ، اوى عمان سياه كوريورم . شعره ابتلامى بيليرسك . او سنبوليزم نظريه‌سنى اوقويه‌لىدن برى بر مصراع سويله‌مك آرزوسنده بولندقجه مطلقا ذهنمده بر نغمه پيدا اوليور ، ايصلق چاله چاله

(معلوم اولدیغی اوزره بوراده سرقت معناسنه دکلدر. دقت !)

بر شیلو یازییورم . بو درد پك مدهش قرداشم !

براز کندی کندیمه دوشوندم . حقیقةً مدهش ! اوت !
آه ! اوف ! اوح ! براز بنده آچیلەیم باقەلم ! سیکیرلرم نه قدر کوشەدی ،

سنبولیزمك توصیفاتنه باقیلەجق اولورسه او نوع شعرلرك اعصاب ایله زیاده مناسبتی وار ایمش ! بن بویله اویوشورکن رفیقم ایصیلغه باشلادی . آکلادم . سانحه کلیور! نه دیرسکز؟ دیدیکم چیقدی . شاعر غالبا رەبەمول اوزرندن واوچ درتلك اصول ایله (فا دو سی لا صول صول ره) نغمەسنی یاپار یاپماز شو بیتی اوقودی .

(شو بحار یأس ایچنده بادبان اولمش کوکل)
(بادبانی اولمش دکل بر موجەدان اولمش کوکل)

آرتق بتون آکلادم ، بو سنبولیست بیتی . چونکه بحار یأس ایچنده بادبان اولق سنبولیستجه بتون نغمات کدرك کوکلنه طولدیغنی ، موجەداندن مقصد ایسه ینه سنبولیستجه یلکنلرك بوچالادقجه سطحی متلاطم کوروندیکنی ناطق اولدیغندن شاعر فقیری نه درلو بر ستمه طوتدیغنی درحال کشف ایتدم .

دیدمکه :

برازدن کل. سکا بر نسخه ویرەیم. درحال قورتولورسك.
مراق ایتمه قرداشم !

شاعر بيك تشكرله قالقدى . او قالقار قالقماز بن ده قلمى اله آلدم . فضوليدن ، باقيدن ، نفعيدن ، نابيدن ، نوعيدن ، بليغدن ، فصيحدن ، اسرارددهدن ، شيخ غالبدن ، سرورى مرحومدن ، ثابتدن . نديمدن تازمانمز شعراسنه وارنجهيه قدر جملهسندن وحتى سياقت واوى مشق ايدن تازين شعرادن وشعراى تازيندن كيمك بر مصراع وارد خاطر اولديسه جملهسندن برر دانه يازهرق اوچ كوته بوكدم . مشعلهدم . ديكدم . اوزرينه بر مشين چكيردم كلير كز كردن افاقنه تعليق ايلدم .

— دها بشقه بر شى ديهجكميسكز ؟

— ها ! اى خاطرمه كتيردك . شمدى بورادن قالق اسكلهاره كچ ، مسكينلر تكيهسى يانندە ياتان زنبيلى . يازين غلطه مولوىخانهسنه كيت حضرت غالبى ، آقشامه طوغرى شوراده ياتان نفعىيى . صباحلين ، مرقد ناجىيى ، اوكهيه طوغرى ادرنه قپوسندن چيق مزار باقىيى دون طولاش . زيارت ايله . ايسترسهك بر كرهده طوقاقلى ددهيه اوغرا . بر شيئك قالماز . فقط موسيقينك بو علت اوزرينه پك زياده تأثيرى اولديغى جهتله كلستان باغچهسنه . قيل بروتى غازينوسنه ، كاغدخانهيه كيتمه ! سنى كمان ، كمانچه ، رباب . زورنا . دنبلك ، چفته نقاره بوزار .

§ شمدى بو تداوىيه نه ديرسكز ؟ صاچمهدر . دكلمى ؟ بالعكس . بزم رفيق او سنبوليزم اعراض مسلطهسندن تماماً قورتلدى . فقط ديهجكسكزكه آرهده صيرهده ايكى ايصليق

فیرلادییور . بونك سببینی آكلامق ایسترمیسكز ؟ بو علت حمای تیفوئیدی كبی بر تأثیر دائمی براقیر . انسان تماماً افاقت یاب اولسه‌ده ینه علتك تأثیرات جزئیه‌سندن آزاده قالەماز . بوكاده علاج اولەرق آره‌ده صیره‌ده استعارهٔ مكنیه بحثی ایله مجاز مرسل تعریفنی اوقومغی توصیه ایده بیلیرم .

١٤١

آرتق لیلا فریده خانم ایستدیكی قدر :

— بهار ! بهار! آغز طولوسی بهار ، كوكلر ییغینی بهار ، كوز كورومی بهار ، دییه فریاد ایده طورسون .

فقط احتیاط ایله‌سونده طیشارییه چیقمه‌سون . چونكه شعرای عتیقه‌نك نسیم بی‌قرار ربیع ، یكی شعرای جدیده‌نك نفحهٔ پراندیدكاری اواوفاق روزكارلر بوقی بركره سوقاغك باشندن دونوب آرالقلرندن سوزولوبده برده قیامه انتظار ایدن توزلری قالدیردیمی حقیقةً مرام نفرته یكی بهار ، بیك بهار قوقولرینی ، غبارینی طیقیور. كرچه بو روزكارلر بابا یاورك قارنی اوزرینه اصابت ایدن سینه‌سنده‌كی كانون اشتهایی اشعال ایدر ، بزم (٤) و (٥) نومرولی واپورلرمزك كوپریدن حین حركتلرنده دومنه یاردم اولمق اوزره باش دیركلرینه آچیلان هزارپاره یلكنلری طولدورور ، خلیج واپورلرینی اوته‌یه برییه ایتوب سورر ، تراموایلری یوریتور ایسه‌ده علت‌ژاژ خائیی دخی ایلرویه كوتورر .

§ بن ظن ایدییور ایدمکه بهار دنیلیر دنیلمز ترقوس قومپانیاسی سوقاقلرمزده آچدیغی دیدهٔ آب فشانی (تعبیره دقت ایسترم . بونی سنبولیستلر بکنه‌جکلردر . چونکه دیدهٔ آب فشان آنلرجه صو موصلغی معناسنه‌در) زخم درونك کیتدکجه توسع ایتمسی وغبار اکدار وآلامك علی ملاء الناس کوزیمسی حسبیله بتکرار کریان وخیوط مائیه‌سی اعتبارنده بولنان خرطوملریله اوته‌یه بری‌یه دیزان ایدمزك نظر اشتیاقه قطرات سریعیه‌دن مرکب اولاً پران ثانیاً پریشان برر ستون تیزنهان انزال ایده‌جکدر . نه کزور ! مکر بزیمه صندوقلی آرابه‌لرله قیصه خرطوملی سوزکچلره محتاج قاله‌جق ایمشز . دون بزم جاده مدنیت بلدیه‌نك آثار عتیقه‌سندن اولان بطی المشی کردونه‌لرله صولاندی .

§ بو نوع آرابه‌لرله صولانن جاده‌لره دقتلیجه باقدیکزمی ؟ صندوق‌نشین استراحت اولان آب راکد فتحه‌نك بر طرفه دونمسی متعاقب خرطومك ملاصق اولدیغی نقطه‌دن تا سرفر- جه‌زار معدنی‌یه قدر بیرتیق اولان یرلردن آغیر آغیر سقوط ایدرك زمینی قانوجه کولکلری کبی لکه لکه ایدییور . بو غریبهٔ اسقایه حکمت طبیعیه‌ده صودن موزائیك دیرلرمش . حکمتیده سریع الطیران اولدیغی ایمش .

§ (ماجرامز بزم ای دل دها چوق صوکوتورر) حسبحال دریادلانه‌سنه قائل اولان ترقوس قومپانیه‌سی عجبا آبیاریٔ لطفی ایله نه وقت شو بزم چتلیك چوتوك سوقاقلرمزده پارچه

پارچه كوللر ، سيللر حاصل ايده‌جك و آشاغی‌يه اينمش برسمادن ياغمورلر ياغديره‌جق . عجبا بو سنه‌ده ينه اويله‌می صولانه‌جق ؟ يوقسه بشقه يولده‌می يوللرمزی ايصلاته‌جق؟ بونی كشف ايدنه بر بارداق قره‌قولاق هديه‌سی وار ايمش !

§ بالجمله بدايع مدنيه‌يی اوروپادن اخذ واستراقه آليشمش ايكن ترقوس قومپانياسـنك بزم يانغين طلومبـه‌لرينك بوزی وخرطومنی قبول ايتمه‌سی شايان دقت حوادث محليه‌دن عدايدلسه سزادر . آره‌لرنده‌كی فرق تعـديلات اخيره‌دن اولوب يالكز ترقوسك خرطوملری تكرلكليدر .

§ صولر ايچنده ظش دانی اونوتمه‌يك . بونلرك طورولمش ترقوس ايله‌طولديرلمش اولانلرك حقيقةً معده دلن اولوب هر يرده فيأت مقرره‌سی ايله صاتلقده‌در . قره قولاغی‌ده بويابوب، اوجنه، بر چنقراق طاقوب صاته‌جقلر ايمش .

§ اسكدار شركت مباهيه‌سی نه حالده‌در؟ هيـچ صورييور-ميسكز ؟ روايته نظراً بوسـنه ياغمور و قارك كثرتی حسـبيله آبونه‌لرينه قارشی تنزيل فيئات ايده‌جكمش .

§ صولو عيـاشيندن بری كچن آقشـام ايكی ايكی بچق صولرنده منسوب اولديغی عالم آبدن قالقه‌رق برحركت متموجه ومعوجه ايله يوريركن نصلسه كوزينه بر ديواره ياصـلادلمش بر دمت آغاج ايليشير . درحال بو اشجار طريقه‌به كنديسنك نه درجه‌يه قدر لزومی اولديغنی حس ايده‌رك طـاقيله دوش غيرتنه آليرسـه‌ده بری طرفده آلودهٔ خواب نوشين اولان

باغچوان شبره‌ان اویانه‌رق وایچلرندن برینی چکدرك سرخوشی برکوزل ایصـلادیر . بی چاره زاقی صـونی چکوبده بویله بر بادره‌یه اوغرادیغنی تخطر ایتدکجه بر دها آغاجلره تسـلط ایتمه‌مکی قوره قوره کیجه‌یی که اویقوده کچیرمش .

١٤٣

مکر سنبولیزم پك اسکی بر شعبهٔ ادبیه ایمش . هانیا موسیو (هانری هانز) بیله مشهور قونفرانسـنده سنبولیزمك قدمی حقنده تفصیلات مقنعه ویرمش ایدی ، خاطرلایورمیسـکز ؟ فقط بنم عنادجی قفام اولور اولماز تفصیلاته قانارمی ؟

بن اولا بر شیئی دائرهٔ خیـال ایچنـده یوریدوب طبیعته بالتطبیق آکلایوب کوردیکمه قانع اولورم . آنك ایچـون هانری هـانزك قونفرانسـنده‌کی قدم بحـثنه قولای ایناممش ایدم . مکر سنبولیزمی‌یی ایدن انی‌یه آکلامق ایچون قونفرانسلره دکل کاغـدخانه‌یه کیتمکلکم ایجاب ایدییورمش . بخت وقدر بوسفرده‌نی بیلمدیکم برمنظره قارشیسنده بولندیره‌جق ایمش . شویله‌که : آل آشاغی ویر یوقاری اوچ مجیدیه‌یه بر آرابه پازارلق ایتدك . بارکیرلرك رنکی قولا جنسنه ورنکك کونشدن آتمش قسمنه منسوب ایدی . آرابه‌جینك فسی بر آز قیرمزی ، جاکتی صاری . پانطالونی سـیاه . بنم روبالرم یعنی البسهٔ عتیقه‌م سیاهمسی ، آرقداشمککی نخودی ایله قهوه رنکنك

بر برینه قاریشدیرلمسندن حصوله کلمش ایدی . کوریدن کچدك . دکیزمائی ، سما پارلاق مائی فقط رفیقم پر تلاش ایدی . یول اوزادقجـه صیقیلیوردی . آکلادم . بر نی کوره‌جك! زواللی عاشق ، هم اسـکی یولده عاشق ، شوریده‌دل (مجنونه دوندم یرم طاع اولدی) دینلردن ، بر (باغری یانیق عاشقکم جانمه قییمه) شرقیسنه اوریلالردن (نرده اولسه عاشق بیچاره‌جانانك آرار) غزلنی اوقویانلردن . بقیة السلف عشـاق . تتریور . تام‌کاغدخانه‌تپه‌لرینه وارنجه جیبلرندن برشیلر چیقارمغه باشلادی دقت ایتدم . آل مور ، کناری یشیللی ، اورتاسی بیـاض ، سیم سیاج بنکلی ، اورته‌سی قیزیل ، یانلری بیـاض مندیللر ، آمان نه اولیورم؟ خاطریمه نه‌لر کلیور . آل مندیل ها؟ توکلی یانغین اولنجه قله‌یه قیرمزی سپت آصمازلر؟

زواللی اوغلان یانیور . اشارت چکه‌جك. لکن نره‌سندن یانیور . دوداغندن دکل آ . مطلقا یورکندن بونی نصل‌بیلدیرسون؟ حاضر الده اورته‌سی قیزیل منـدیل وار ، او کچرکن باندیره کبی کوستریر . ایش آکلاشیلیر! اویله‌یا سیاه مندیلك نه‌لزومی وار؟ چاقدم .

بن‌ده قورناز عاشقلردنم ها! اویله اولور اولماز ما کنه‌لری یوتمام . قاچ کشی اوغراشـدی‌ده کیمی سودیکمی بوله‌مدی... بولدم دینلرده اولدی اماخطالرینی صفوت قلبیه‌لرینه باغشلایوب کولدم . هرنه ایسه کلهلم بحثه : اکر بو سیاه مندیلی آغـلار کبی کوزلرینه طوتارسه کیجه‌لری دردکله آه ایدوب کریان کریان

ویا دها طوغریسی خوروز خوروز اویویورم دیمکدر . یك اعلا
مور منـدیل نه جی دیه‌جکسکز . دکلی ؟ بو خصوصـده حالا
متردّدم اما (آه ! انسان سنبولیست اولالی ایمش) دیه بیلیرم که
اکر مور کلمه‌سنی قلب ایده‌جك اولورسه‌ق (ورم) چیقار .
ایشته بو مندیلده سـنك نار حسرتکله ورم اولیورم اولدم ،
اوله‌جغم معنالرینی احساسه آلتدر . نصل ؟ ای قارئین ! بولوشلرم
معقول دکلی ؟ طورك . دها دیکله‌یك ! بنکلی منـدیلی جیبمه
صوقه‌یم ! بوندن نه چیقار ؟ حقیقةً چتین جوز ! آرتق دوشوندم
طاشیندم . تام یوقوشدن اینرکن بردن بره خاطرمه کلن بر نکته
اوزره دیدم که بنکلی مندیل غربال سنبولیدر یعنی بو منـدیل
کوستریلنجه اوته‌کی (جکرم دلیك دلیك اولدی ، الکه دوندی)
مضمون بدیعنی آکلایه‌جق . او آکلایه‌جق اما بن ده آکلایه‌یم
دیه ایچه یورولدم .

کناری یشیل اورته‌سی بیاض مندیلی هیمز آکلایه‌بیلیرز :
سکا تسلیم اولدم . امیدم برکالدر . لطف ایت .

آرتق وقوع حاله کوز اوجیـله منتظر اولمق زمانی حلول
ایلدی . آرابه دریای بی کران غبـار ایچنـده اوچیور . آمان
اوچیور دیشمدن بشقه بر شی آکلامیك . کاغدخانه‌یه اینن
قورقولقلی یولك صاغ طرفی اوچوروم کبیدر مناسبتی اولدیغی
ایچون سویله‌دم ، پیاسـه میدانی کچدك . درەنك کنـارینه
طوغری سـوزولدك . بن دیمدم‌می ؟ درحال رفیقم بر الیـله
آل مندیلی چیقـاردی . دیکر الیله‌ده سیاه مندیلی کوزلرینـه

یاپیشدیردی . قارشیدن چاقدیلر . بر اشارت قوپدی . بر رمز عاشقانه ! نصل بیلیورمیسکز ؟ ایکی کوزنی بردن قیرپدی . بو بکی معناسنه دکلدر . قره‌کوزلی اولدیغی ایچون ایکی کیجه صکره دیمکدر .

آرتق بو جواب خیر اوزرینه اطرافی یشیللی اورته‌سی بیاض‌مندیل پیرایهٔ بخش دست امید اولدی. کزدك. طولاشدق. توزلره باتدق. نه یوزمز قالدی ، نه روبامز . بتون کیجه‌چامور توکوردم . ایشته کاغدخانه‌یی تیمدن حاصل اولان مطالعه‌م بوندن عبارتدر .

۱٤۳

شمدی‌ده بر (مش) موداسی چیقدی . بو اداتك حکایه فعللرینی تشکیلده کوستردیکی همت لسانمزی عادتا اك کنیش لسانلر صره‌سنه کچیرمشدر . مثلا کاغدخانه‌یه کیدنلر توزایچنده بوغولیورلرمش . یوللر جمعه کونی صولانمیوب بازار کونی صولانیورمش دینیلنجه بوراده‌کی (مشلر) عادتا ترقوس صو بوریلرینه طاقیلان خرطوملرك بوریلری کبی نظر دقت اوکنده بر غبار اشتباه حاصل ایدر . فقط بو اشتباه نه قدر طاتلیدر ، آرام کذازدر . ایشته بوادات (سنبولیزم) ده یوقدر. چونکه اوته‌دن بریدن ایشیتدیکمه کوره انسانلرك قطع ایتدیکی شهراه ترقی بردائره‌نك محیطنه مشابه اولدیغی ایچون کمال مدنیت‌بر نقطه‌ده بولنمقده وانسان او نقطه‌یه کلنجه اوراده توقف ایده‌میوب

يوريدیکنــدن درکه درکه اسـکی حاله عودت ایتمکده ایمش . حتی بو تکامل ترقی‌یه بر علامت ثابته اولمق اوزره (سنبولیزم)ی کوسترلمکده‌در ، چونکه موسیو هانرك تعریفنه کوره مسلك مذکور بر ماده ایله دیکر ماده آره‌سنده‌کی مشابهت نتیجه‌سی اوله‌رق بولنان بر سنبولی حس ویا سائر بر شی ایچون اقامه ایتمکدن عبارت اولدیغندن شاعر ویا ناثر رموزکور واپور دیه‌جکنه دکز لوقوموتیفی دیمکده‌در . شو حالده اسکی مصرلیلرك قوللاندقلری هیه‌روغلیف خطی ایله آثوریلرك خط مسماریسی وچین ایله ژاپونك یازیلری بو مسلکك باباسی عد ایدلمکده وبو آنه قدر بشرك بولدیغی اصول تحریردخی اولادی طانیلمقده‌در . بو اعتباردن مقصد (الولدسرابیه) مضمونی اثبات ایتمکدر . آرتق برسنه صکره اوراق مطبوعه اوزرنده نه‌رسملر، نه‌تصویرلر کوره‌جکز ! ساز شاعرلرینك معما لوحه‌لری خلط ایتسون ! بن بیله کاغدخانه‌ده یکی‌یکی سنبوللر کشف ایتدم . ایچلرندن اك زیاده بکندکلرم شونلردر :

یانار دونر دنیان چارشاف کیینلر ایچون : سمندرپوش .

آقشام کونشی دنیلن فراجه ایچون : شعلهٔ سائره .

یاشماق ایچون : فانوس .

کوکسلره کریلن پونژه ویا سائر درلو قباریق زینتلر : ایشله‌ملی یوف بورکی .

قیویرجیق سیاه ، قرآل صاری کاکللر : (سنبل برینه)شبو .

آرابه : تذکرهٔ جدیده .

آت : بخار ذی‌روح .

کوز اشارتی : (کوزینه کوره . قاره‌کوز ایسه : مضحکهٔ عینیه، الا کوز ایسه: جنبش نرمین ، یشیل کوز ایسه : اهتزاز امید، مائی کوز ایسه: کبودیء درون) .

ادبیات حاضره : فرنك صاچی .

ادبیات حاضره علیهنده بولنانلر: پروکار ادبی .

ادبیات حاضره لهنده بولنانلر : مشتریء نو ظهور .

عشق : شهیق .

علاقه : شهقه .

سودا : شهاق .

§ دقتله باقیله‌جق اولورسه انسان هر یرده کوله‌جك برشی کوره‌بیلیر . بین‌العوام جاقـه دنیلن صاتیش اکثریا مضحکه‌لر ایجـاد ایدر . شمدی بر کره بر جاقه‌لی سواری فرض ایدك . آلتنده‌کی بارکیری آلابیلدیکنه سوریور : توزی دومانه قاتمش کلیور . فقط بو کایش عربده جویانه دکل . اوته‌کنه، آه‌اوته‌کنه بر کوسـتریش ! تا کاغـدخانه‌نك اورته یرندن اوچیور . هرکس ماشا اه دیه‌جـك ، اوته‌کیده افتخار ایلیه‌جـك . برده باشده‌کی فس اوچوب ، حیوانك اوك آیاقلری توکسه‌یوب عصرلردن بری‌بریکمش کبی‌طوران توزلرك آراسنه‌یوارلانیرسه

سز بوکا کولمزمیسکز؟ افندم او نه صورت ! او نه اوست باش!
او نه خرد خاش اولمش وجود ! او نه رزالت !

§ اوته‌دن بر آرابه کلیور . وای ! طبقی آنك آرابه‌سی
آتلری او . او هو ! فسه دوزن . چاکتنك یاقه‌لرینی چکیش.
بیقلره بر ایکی طوقونش . منـدیل الده ، کوزلر دیم دیك .
آزیجق غیرتلاق اوینـاق، اوفاق بر چارپینتی، یاقلاشیور. عجبا
نه دیسون ؟ کوزیله بر اشـارت ویرسـونده جندره بوغازینه
طوغری کیتسونلرمی ؟ های های ! یاقلاشیورها ! درحال باش
چیقاریلوب اشـارت ویریله‌جك آمان ! نه مدهش ! قوجه قیر
صقاللی بر افندی! یانده‌کی قیز چوجغنه شام فستیغی ویرییور!
بکده بر صورت ! بر محزونلق ! بر کدر ! بر صیقنتی! بر تر!

§ شقا دکل ، انسان بویله سیر یرلرنده آرابه ایچنده عادتا
قاپلونبغه‌یه بکزه‌یور . آمدشد خلقی تماشـا ایچـون پنجره‌لردن
چیقوب چکیلن قفالر بر حرکت متتابعه‌یی آکدیرییور. ایشته
اوزمان خارجده طوروبده باقیله‌جق اولسه اوقفالرك یوزلرندن
حاصـل اولان عـلائمدن نه‌درلو شیلرك کچدیکی درحال آشکار
اولور . بعضاً کوزلر قیرپیلیور . بعضاً صورتلر اکشیور، بعضاً
بر تبسم خفی ایله چهره‌لره صباحت کلیور .

§ زورنا چفته نقاره ! کوبك ! ال شاقلامه‌لری ! نره‌دهیز؛
بو نه عالم؟ طاغلر دومتك اورییور. آمان چال! باقك شو قبطیه
چالقیور ! اوح ! یشا یبانی سنبل ! فقط بزه نه اولیور ؟

آرابه‌دن آتلادم بن
كوله كوله چاتلادم بن

نغمه‌سی عكس ایتدكجه‌ بتون آرابه ایچنده وضعیت سا كننده بولنان اوموزلر ایكی طرفه خفیفجه كیدوب كلیور . حریفلر خلقی اوینادییورلر والسلام !

١٤٤

آرقداشلر ! دیركتوره خبرویرك . بن آرتق شهرمكتوبجیلغندن استعفا ایده‌جكم . چونكه اوغرادیغم شیلره تحمل ایده‌جك طاقتم قالمادی . روم ایلی شمندوفرلرندن علیهمزده یازدك دیه بیلات ویرمیورلر . آناطولی قومپانیاسی انشا ایده‌جكی ریختمدن هركسی مجاناً كچیره‌جك بندن رسم آله‌جقمش . قارشی تراموایجیلری بنی كورر كورمز (طولمشدر) لوحه‌سنی آصیور ، تونل قبول ایتمیور ، كوپری مأمورلری دیك دیك باقیورلر ، (٤)، (٥) نومرولرده بوراده یر یوق دیه سوموریورلر ، شركت خیریه واپورلرنده یا كیلوبده برقهوه ایچسه‌م زیاده پاره آلیورلر ، چایجی رشید بی نوا دكاننه یناشدیرمیور ، عبدالرزاق اضحوكه اخلاقك نشئه‌سی قاچیور ، كل حسن بك قاشینیور ، عثمانلی تیاتروسی بادهوا لوجه ویرمیور ، عیشتاین مغازه‌سی مادیك ایدوب نه قدر كهنه ، بر شهیق غرام آره‌سنده چاتیر چاتیر دوكمه‌لری دوشن ، اموز باشی دیكیشلری سوكولن ،

درحال دیز قپاغی چیقان، پارچه‌لری پروزله‌نن زوبالر ویریبور، اولدن ویره‌سی امنیت ایدرکن شمدی ویقتور تریغ تریغ! پاره دیبور. قارنلان بالومبرغ علیهنده افترا دعواسی آچه‌جغم دیه باغیریبور، صراف اجرایه مراجعتله پاره‌لری تحصیل ایده‌جکم دیه قورقوتیبور، بقال فتیلی آلمش، ذمم دفتری قولتوغنده بنی آرایور. قصاب بوصله الده سوقاق سوقاق آردمده کزیبور. کومورجی رزقمه مانع اولدی دیه‌رك انکسارده بردوام، صوجی بولسه بریودم صوده بوغه‌جق، اتمکجی تعیینی کسـدی، سنبولیسـتلر سلام ویرمیورلر. شاعرلر صوموردیمش هجویه یپیورلر. ناثرلر چاله قلم تزییف ایله مشغول، ایوب واپورلرینه دیوریلیرلر قورقوسیله بن بنمیورم. آراباجیلر ضعف اجرتله کاغدخانه‌یه طاشیورلر، گلستان باغچه‌سنده بر پورتقاله ایکی غروش آلیورلر. قونقوردیاده یانمه بر پالیقاریا اوطوردیه‌رلر، قبرستالده فویه‌لرنی چیقاریرم زعمیله فویه‌یه آلمیورلر، قافه قومرسده تجارت ایده‌مدك بهانه‌سیله خراج ویرمیورلر، توقاتلیـانده طیاق خوفیله اوطوره‌میورم. استرازبورغ منازعه‌لی بر یر اولدیغی ایچـون طرفینك خاطری قالمسـون فکریله بی‌طرف قالیـورم. یانی پك آلافرانغه جانم صیقیلیور، حیاتی بیله اسوچ خروسی کبی اوزریمه قباریبور. یکی نائلیٔ جدید آثار شعریه‌سنی کوندرمیور. بابا یاور المده‌کی اتمکی قاپوب برلقمه‌ده کوچریبور، غزته محررلری دیرکتورلرله آرامزی بوزدك یانمزه کلمه حریف! دیه ستملر ایدیـورلر، مخابرلر قولاقده قورشون قلم جیبده کاغد اوفاجیجق شـاشا ـ

لاسەم یازەجقلر ، بتون دیرکتورلر اتفاق ایتمشلر مطبعەدن چیقارسەم آلیەجقلر ، ادارە مأمورلری عنود ایش پارەیەانتقال ایدنجە اوغراشدیرییور ، کوی مکتوبجیسی صیقیشدیرییور ، آوجی سوزلرمە صاچمە نظریلە باقیور ، ایشتاین بروخدە اعتبارم قالمادی ، سوریجیلر دوشەیمدە بر طرفم قیریاسون فکر اهانتکارانەسیلە نرەدە خویسز حیوان وارسە اونی چکیور ، ترقوس بوریجیلری ایصلاتیور ، بلدیە تنظیفات مأمورلری توزلری اوستمە سوپوریور ، کتابجیلر یازیلرمی آلمیورلر ، دوستلرم کیجە یاتیسنە چاغیرمیور .

ترامواي واردا جیلری کورر کورمز یوف ! بوریسنی چالیورلر ، سوقاق کوپکلری صالدیرییور ، صیریق حماللری هر کسە واردا ! دییورلر بکا دیمیورلر . کلخن بکلری یولدە راست کلنجە :

آدام آمان زارم وای

نە آتدمسە هپ یك کلدی بو کون قیریق زارم وای

چوق سویلەمە کچیور غزتەیە یازارم وای

دییە مانی اوقیورلر ؛ آلینسەم مارزلیەجکلر ! کباجیلر بکچی اتی سوریورلر ، غلطە سرایی حماندە اوستمی ایچە اورتمیورلر ، پاسقودە (تابل‌دوت) ە دعوت ایتمیورلر ، غامبرینوزدە بیات بیرا ویرییورلر ، احبادن بعضلری میخانەلردە ذم ایدییورلر ، بیرەخانەلردە آلدیرمیورلر . شهر مکتوبی یازەجغم دییە سوروم سوروم سورونیورم ، انصاف ایدك بن بو قدر شیئە نصل تحمل

ایده‌یم ؟ اثم نه ؟ بودم نه ؟ ضعف حال ، ضعف عصب ، ضعف بصر ، ضعف نقد. یوق افندم یوق بن آرتق شهر مکتوبجیلغی ایده‌میه‌جکم. دیرکتوره خبر ویرك. مکتوب کتیریرم ایکی کون صوکره دیزرلر . بن آرتق صبردن یانه صفری توکتدم . بر هفته دها یازارم . آرتق دها یازمام .

§ کوی مکتوبجیسنك مکتوبنده‌کی اشك فقره‌سنی اوقودیکزمی ؟ بن اوقور اوقوماز خاطره‌مه کانی مرحومك بر قاچ بیت بر جسته‌سی خطور ایتدی . فقط نصل یازه‌یم ؟ آنك یرینه بن‌ده بر اشك فقره‌سنی یازه‌یم . بو حیوان بر زمان غریب‌الدیار ایکن صکره‌دن احمال خفیفه‌ده قوللانلق اوزره شهرلره قدر کیرمشدر . کچن کون برر طرفنده اون اون بشر طوغله یوکلی اولانلردن بری بزم سوقاغك باشنده بر دینلدی یورومیور. اشکجی اورور، اوباشنی صاللار. قویروغنی صاوورير. قولاقلرینی قیصوب دیکر. ده! کیم دیکار . قوجه قصیر الذیل مخلی کبی طورییور . الك نهایت اشکجی قیزدی. ده! دییه کفرله قاریشیق بر تکمه آتدی . آرتق طیانه‌مدی بوحقارته تحمل ایده‌مدی مقابلهٔ بالمثل قاعده‌سنه مراجعتله نعلی آیاغیله بر چفته صاللادی . حریف بر طرفه ، اشك بر طرفه ، طوغله‌لر هر طرفه دیویریلدیلر. آکلادم‌که هر اشکك قویروغنه یاپیشلمیه‌جق!

١٤٥

قاییق ایله کاغدخانه نصل اولوردیرسکز؟ هم شیق، هم اوجوز،

هم‌ده توز یوق . او اوفاق اوفاق موجه‌لر، بهاریه اوکندن (فیرلایان) نسیم بهار، فولیا تولالرندن آقوب کلن بوی لطیف، او عصر دیده مزارلقدن طاشوب کوزلری بشقه طرفه چویرن سکون مدهش ، او قره آغاج اوکنك غلبه‌لکی ، آره‌ده صیره‌ده اوقویانلردن برینك :

سودا زده‌سك سن دیدیلر زلفکه سویله
چکسون بنی زنجیره‌که مجنون ایشم بن

دیه غزل خوان اولمسی، ساز آطه‌لرینك منظره‌سی، یقیق سنت کوپریسنك ویردیکی خلجان .

— آناطولی کل !

— اوروم ایلی کل !

— فندق حمله‌جی آچ !

— آلمه !

— اوککه باقسه‌ك آ. سکا کلیورم دییورم .

— ایکی چفته !

کبی (ده‌قادانجه اولدی اما نه ایسه) سسلر ایشیدلمسی ، قییده‌کی زورنالرله، چنکانه قاریلرینك کوبك آتیشی کوریله‌جك شیلردندر .

§ بو آمد شدتنزهکارانه‌ده الڭ زیاده نظر دقتی جاب ایده‌جك اولان بزم تنته‌لی، چفته صندالردر. بو تماشا همان دنیانك برطرفنده بولنه‌ماز. خفیف مائی رنکلی ، باشنده تونجدن بر زه‌لق یاپیشدیرلمش، تنته‌سی کرکین ، قیرمزی پوسکوللی، اوڭ

طرفده بر دمت فوليا ديكيلی ، قيجی صولر ايچنده كيدن شو صنداله باقك. هله ايچندەكی طقم آچانلره بر نظر ايدك. تاباشده طوران. كله طراش لچه كلاهلی، صرتده حريری كوملك، قوللر صيوانيق . بيلكاره قدر دوكمه . قره اسمر صورتلی‌يی كور-ديكزمی ؟ ايشته هم محلەده بوريجی ، همده چقور چشمەده يورغانجيدر. آدينه بر آز خسيس اولديغی ايچون (چوملك)... ديرلر. كالك صيوريايه! اونه قيوريجيق، ياغلی صاچ به! آندريا صلاطه كبی خم بخم! كوزلر سورمەلی كبی سوزوك ، صندوقدن صاغ اوموز براز آشاغيده بياض منديل باغلامش ، فانيلەسی تير تير، بلنده بياض قوشاق، بكم اوچيور. بوكاده آتاق اولديغی ايچون (خروس) ... ديرلر. حملەدەكی حبشی‌يی بيانه آتيك . بلاليدر ها ! دقتله باقيك صولانير . كالی آل منتانك آره‌سنده برشی كيزليدر، قيبار ها! آدينی بيليورميسكز؟ طورك سويليه‌يم ايكی دفعه يانغينده اولومدن قورتلمش ، اوشاقلر بوكا (ايكی قاورلمش) ... ديرلر. آمان باقك ، اللهی سورسه‌كز باقك ، اورتەده كوبك آتان سياهی‌يه باقك (بونشئه تاريك رقصان، نه‌لر يا پيور؟ مائی ايپكلی منديل قدرتدن قيوريجيق صاچلرينی ياری قپامش ، يالكز كوزلرنده بر سويهٔ متحركهٔ سفيد وار. فانيلەسی اويغون، قيرمزی قوشاغك براوجی صارقمش چالقانوب طوريور. يشا مانغير! اوله مانغير! ديكليورميسكز؟ زيللی ماشه، چيغيرتمه، داربوقه اورالری اوتدريور، هپسی بردن :

— مانغيره حامپير ! حامپير ! حامپير دييه ال چيرپيورلر .

فقط بونلرك یانندن کچمکه کلمز . کچرسه‌کز شو شـیق بکی کبی انسـانی تاریزه (قیریتیك ، تکامل تنقید، انتقـاد، مؤاخذه ، اعتراض معنالرینه‌در) آلیرلر . بك قیزاردی. ایکی قاورلمش فنا حالده سوزدی. سویله‌نیور، هپسی بردن چالوب اوقیورلر :

آفتوسی بکلرم بکلرم
دریا دریا کزه‌رم
اوف! اوف! اوشیق شیق اوغلان
اوغلان او شیق شیق اوغلان !

آفرین! مانغیره! نعره‌یی صالیویردی! آه ! آنام! مانغیرسه بوراده‌یم .

§ بن دیدم آ. خواجه افندی لاف آکلامیور. بو صندالك یانندن کیتمه، چاتارلر. خیر. الا که صیریته‌رق کچه‌جك کوردکمی شمدی! زیللی ماشا ایشی دکیشدیردی .

آشاغیکی محله‌نك قوجه امامی (مکرر)
یوقاریکی محله‌نك کوچك حمامی (مکرر)
آمان یاللی ، جانم یاللی
یار یاللی یاللی .

§ شو ظریف، شو متنـاسب خانم‌ده قایقجی‌یه بریدن چك دیـه‌ده بونلرك دیلنه دوشمسـه اولمازمی؟ نه احتیاطسز قادین ایمش! آلك افندم. بیورك : بو سـفرده دومن طوتان بیرغیچ باشلادی. ینه مقامی دکیشدیردیلر . مانغیر حالا کوبك آتیور.

محزون محزون کزه‌رم
بن یاری سزه‌رم
یارم بکا واریرسه
دنیالری ازه‌رم
یاندم آمان یاندم آمان
آچ یوزیکی کلیورم بن

براوو! دوکمه محمده! حرف آتیور :

- آه! آه! کوزلرك کور اولسون سن‌ده بودردن افلاح بولمازسك. انشاللاخ!

§ افندی بابا قورناز ، هیچ ییناشیرمی؟ آمان نه اولدی! نظرم دکدی. اوده ییناشیور. هایدی بقالم! مانغیر برایش چیقار! چیقاردی یا! موروغك دیزغالنه کلك دییور. بو آلای بکاری آدممی کچیریرلر :

صقاللم آمان آمان
نه دیسه‌م یاپار بکا
چارشیلر یقین اولسه
فستانلر آلیر بکا
میرناو میرناو کدیلر
طام اوستنده دیدیلر ،
محله نك قیزلری
صقالیمی یدیلر .

١٤٦

(سـودايه، علاقه‌يه، عشـق) ه مراقكز وارميدر؟ يوقسه خواجه مرحومك علاقه بحثنه‌مى امنيت ايدييورسكز! بنم باشمدن برقاچ سودا، ايكى اوچ علاقه، بر سورى عشق كاوب كچدى‌ده بيليورم . مطلقا سزده برينك تعبيرى وجهله بو آلدانيشـلره اوغرامشكزدر. دقت ايتديكزمى، انسـان نه قوميق اوليور؟ اكر شاعر ايسـه اولا فرقت رديفلى، هجران پارچه‌لى، وصلت سرنامه‌لى، دردلى امضالى، مبتلا مخلصلى، غزل، قصيده، منظومه، بيت، شرقى ، صونه، فلان يازييور . درحال اندام دكيشـيور. صـاچلر فيض تابدار سـودادن قوت آله‌رق اوزايور، ناصيه انديشهٔ درون ايله پرچين اوله‌رق قولاقلر هرفريادن، ناله‌دن، آهدن، فغاندن، نغمه‌دن فشافش اسراردن حسله‌نيور، كوزلر، آه او ديده‌لر، او سوز هجران ايله كيجه ياريلرى ياشلر دوكن، دنيايى تار، رقيبى مار، اخوانى اغيار، اغيارى طعنه‌كار، آره‌ده بقالى مختـار ، امامى زاروزار، يازيلرده نونى باو مثـلا فطرت نادره‌يى صورت بادره كورن عيون سودا نثار بى‌فروتاب قاليور، يناقلر خط برآورده ايسه خزان آلود، دكل ايسه صفر انمود اوله‌رق برونلره شهيق جان خراش حسرتدن شـدتلى نعمه‌لر چيقوب كيرييور. دوداقلر قورومش، دهان تأثردن متصل بيتلر صدور ايدييور. واه بايبليرم؟ آدم بويله سـويله‌نيش اولورمى؟ انسانك كوزى قدح كورور آغزى :

(شاهبازمی پرستم آشیانمدر قدح)

دیر، جانانڭ (؟!..) یادکار (!) ویردیکی مثلا ایپکلی افلاطون مندیلی اوپر،

(بوی جاناندن خبر ویردڭ یشا ای دستمال)

شکلنده برمصراع سویلر! طاغلره چیقار :

(بوطاغلردر اسیر عشق دلدار اوله‌یغم طاغلر)

اورمانه کیرر :

(بو اورماندر آنکه شاد وخندان اولدیغم اورمان)

کولده کزر :

(بوکوللردر اوکوللرکه ایچنده عکس ایدر جانان)

دکزده یوزر :

(شاهم اول مهڭ نار غمیله قعره ایمکدر)

اولور آ. انسان بعض کره هواده‌ده اوچار :

(سر در هوای عشق اوله‌لی بویله طائرم)

تونله بینر، یر دیبنه کیردم ظن ایدر :

(عشقکله سنڭ یر دیبنه کیردیکم آنده)

(کردونه کبی سس ویریور نالهٔ آهم)

تحف! نه‌دن اولمسون! کندیسنی طالغیچ ظن ایدر :

(مقدم باب لطفکده طورورکن هم چودل قواص)

(بچن کون بحر عشقکده طولاشدی صانکه برغواص)

حقیقةً غریب! باشه کلن چکیلیر. یاغمورلی بر کیجه‌ده سوقاقده قالیر. صباحه قدر تیریل تیریل تیترر! اسلاف شعرادن برینڭ:

(کوز یاشلی کوکل زلف پریشانلر ایچنده)
(قالدم قرا کو کیجه‌ده بارانلر ایچنـده)

محققدرکه اکثریا بر پاره‌سز سورتر طورور :

(شمدی بنده آه جانکاهك بیکی بر پاره‌یه)

افندم ! انسانك باشنه نه‌لر کلمز؟ انسان اویله بر بادرۂ نادره‌یه تصادف ایدرکه سویلیه‌مزده . او زمان :

ضربۂ تیغ ستمله چاك چاك اولدم یتر
یوقمی امداد ایله‌ین غیری هلاك اولدم یتر

عشقك طیاغی بولدر . آره‌صیره‌ده آندن‌ده طادار :

سیلیٔ دهر دنی اکسه‌مدن اکسیك اولمیور
طولمیور بو چلهٔ سـودای جانان طولمیـور

علاقه‌نك باصقینی طاتلی قاچار :

اورت باص ایتمك اوزره طاورانمش ایکن دلدار ایله
شحنهٔ شهر فلك باصـدیردی دون آقشـام بنی

کیجه‌لری درد عشقدن اویومیور ، اویله دکلمی ؟ کاتب صالحك اویونه کیدر :

(پردهٔ عشق درونده حسبحال ایتدم بو شب)
(صانکه کیتدم صالحه سیر خیال ایتدم بوشب)

هر کون آغلانماز آ . بر کونده یولی عبدالرزاقه دوشر :

(نافه‌سی انفنه اولدقجه خروشان کولرم)
(بابیلیر قهقهه‌دن کوزلری کریان کولرم)

برده کل حسنی کوره‌یم‌دیر :

دوك زلفكی ، صاچ پرچمك ای نخل ملاحت
كيسولرك اولسون سكا پوشيده سوقاقده

كبی مصراعلر ، بيتلر طلوع ايدر . آنك ايچون عشقی شعرايله تفسير ايدنلر اصابت ايتمشلردر .

§ فقط بوراده صوريله‌جق بر شی وار . انسان شاعر اولدقدن صكره می عاشق اولور عاشق اولدقدن صكره‌می شاعر اولور ؟

بومسئله‌يی حل ايدنه براوو! كوره‌يم سنی كوی مكتوبجيسی! اوته‌كنك بريكنك اشكيله اوغراشه‌جغنه برازده حكمت بدايع شعريه و عتيقه ايله اوغراش ! صاقين بو سؤالی كورير كورمز چوش! ديه‌صكره طورانه‌در ها !

١٤٧

املا مسئله‌سی

استعفامك ديركتورلق طرفندن قبول ايدلميوب اوغراديغم مشقتاره بدل تزييد معاشم جهتنه كيدیله‌جكی تبشير ايدلديكی كوندن بری مباحث عميقهٔ لسانيه ايله اشتغال ايتمكده اولديغم معلومدر. باخصوص مكتوبیٔ معلومات اولمق صفتی بنده‌لرينی اول امرده املا مسئله‌سيله اوغراشمغه مجبور ايديور . زمانمز تحكمات اديبه‌سندن اولديغی اوزره (اسلوب بيان عينيله انساندر) فكر حكيمانه‌سی هركسك بكنديكی . ياپديغی ، ميدانه قويديغی

اسلوبه ایسترسه سراپا غلط ، خطالی ، معقد ، مبهم ، مشوش ، ضعیف ، شیوه‌یه مغایر اولسون ینه انسان نظریله باقیلمقده‌در. یعنی انسان یازار ، یازدیغی شیده انساندر دینلمکده‌در . ایشته شو برقاچ سنه ایچنده حریت تحریرده قطع ایتدیکمز مرحلهٔ هیچا هیچ ترقی بودر . فقط بو اسلوب یعنی او انسان نه‌دن ایسه بر درلو املایه کلیور . بنم فکرمجه آغزدن چیقدیغی کبی یازلق انسانك حیوان ناطق اولدیغی قضیهٔ غیر مجهولم سنی دها زیاده اثباته مدار اولور . چونکه اسلوب عینیله انسان و انسان دخی عینیله اسلوب دکلمی؟ او حالده املا عینیله اسلوب و اسلوب دخی عینیله املادر . دییه‌بیلیرز . بو سوزم مصون عن‌اعتراضدر . زیرا بنم اسلوبم بودر . فقط پاسقالیا مناسبتیله سوقاقلرده چین چین اوتن (یومورطه‌یی) نصل یازه‌جغز ؟ یومورطه‌یی بویایانلر وار . سنبولیست یومورطه‌جیلر آره‌ده ادات تشبیه ارلان (غالیاردا) یه مراجعتله قیرمزی ، قویو قیرمزی . مور ، کیرلی صاری‌یه بویامقده و بونکله درلو درلو معنایی محتوی هدیه‌لرله‌اسلوب لسان حال رنکدار قیلمقده‌درلر. مسئله‌نك اهمیتی بدنده دکل. نصل یازه‌جغز ؟

سوقاقده باغیرانلردن بری :

— یی‌میرطا !

دیکری :

— یومیرطه .

بر دیکری :

— يومورطا.

بر ديكرىده :

— يوم‌مورطه .

بزم بيوك والده‌نك بر آز ديلى چتره‌فيل اولديغى ايچون يا مفتوح و ميم ضمهٔ مبسوطهٔ خفيفه ايله :

— يمرته .

دييورلر .

اشتقاقه مراجعت ايتسه‌ك تظاهر ايدييوركه يومورطه (اسكى املا) اصلنده و (يومرى اورته) اولوب قديم تركجه‌ده (اورته) طاووق معناسنه يومرى اورته وصف تركيبى مقامنده‌در . بو حالده طاووغك يومريسى يعنى يووارلاق ميوه‌سى ديمكدر . حتى لسانمزده يووارلاق يالانلره (يومورطلامق) تعبير اولنديغى ايشيدلمشدر . يومروق دخى بو صنفدندر . يالكز كوزلرى يومق تركيبنده يومق مصدرى مجازاً مستعملدر . مثلا اسلوب حاضر ادبايه كوز يومق آنلرى درلو درلو يومورطلامغه سوق ايتمكدر ديننجه بوراده يومق مشترن اعتراض اولمامق معناسنى مفيددر .

§ چوجقلرك (يومورطه‌لى طاووق يومورطه‌سى نرده‌ده فوللقده‌در فوللقده) اويونلرى بزم املامز ايچون قابل تطبيقدر . اولوركه اسلوب بيان عينيله انساندر فكر حكيمانه‌سنك صورت مؤوله‌سنه قائل اولانلردن بريده قالقار بوعباره‌يى (نى‌ميرطالى طاووغ نى‌ميرطاسى نرده‌ده فوللوخده‌در فوللوخده) يازار ،

اكر عباره وزن جديد اوزره مترتب اولميوب يعنى شعر منثور شكلنده بولنمسنه معناده بر نوع غرابت وضوح حاصل اولوركه بونى ترقيات ادبيه‌مز صيره‌سنده هيچ كورلمه‌ين و فكر ايجاد دخى ميدانده اولميان برشيئى چيقارمق وياخود اولانى دكيشديرمكدن عبارت بولنديغى جهتله ترقيات املائيه‌دن عد ايتمه‌مك قابل اوله‌ماز .

§ رأيمه قاليرسه‌يوقاريده تعداد ايتديكم‌وشكلارينى كوستر ديكم يومورطه صور املائيه‌سنى ينه طبيعته مراجعتله قبول ايتمه‌ليدر. (اويله حسار واردركه بو درلو يازمقدن بشقه بر درلو آكلا-ديله‌ماز) دينلميورمى ؟ ديكر طرفدنده ايجاز مفرط و ابهام و اغلاق ، صنايع مقبوله‌ٔ ادبيه‌دن عد ايديليورمى ؟ حاضر فرصت الده ايكن شو يومورطه املاسنى تقرر ايتديره‌لم . شكل املائينك و قرائتك قبالغنه كوره دوه قوشى يومورطه‌سنه اشارت اوله‌رق :

— يوم‌مورطه.
قرتالك كنه :
— يى‌ميرطا .
حاجى قادين نوعنك محصولاتنه :
— يومورطا .
هند و آزمانلرينككنه :
— يوميرطه ،
بزم او طاووقلرينككنه بنم املام اولان :

— يومورطه ،

بقالك، آربه‌جينك طاووقلرينككنه :

— يمورطه .

اسوچ جنسنككنه بيوك والده‌نك صورت تلفظى اولان :

— يمرته .

تخصيص ايدلمليدر . اما ديه‌جكسكزكه قيرمزى يومورطه‌يى نصل يازمل. آنك‌ده قولايى وار . ايشته برصورتى :

— كيرمزى يمرته .

— قارموزى يوم‌مورطه .

— غيرمزى يى‌ميرطا .

— قيرميزى يوميرطه .

— قرمزى يومورطه .

— غرمزى يمورطه .

ثبت املاده بو طرز قبول ايديله‌جك و بو صورت تعميم اولنه‌جق اولورسه اشكال واساليب وقواليب واملاجه اودرجه‌ده نامحدود ونامعدود (واريياسيون) يعنى تنوعات وجوده كليركه بالآخره كيمسه كيمسه‌نك يازديغنى اوقويه‌ماز واوزمان هركسك آيرى آيرى املاسى‌دخى اوله‌رق (كندى‌اوقور كندى‌ديكلر)لره دونرز. اوته‌كنى بريكنى استماع ايتمك ، آثار جديده‌يى مطالعه ايله‌مكدن قورتيله‌رق برسكون مديد ايچنده ترقيات لسانيه‌يه‌دائر (قولوچقه‌لره) استخاره‌لره ياتارز .

بومطالعه‌مزه‌طوقونمق‌ايستمه‌ينلر يومورطه‌طوقوشدرانلردن

عبرت آلماليدرلر. چونكه لسانى نوعى بو قدر چوق يومورطه ايله تربيه ايده‌مزسه‌ك بشقه درلو تربيه ممكن اوله‌ماز. مطلقا بو نوع املا مايونز كبى بزم اساليب بيانمز اوزرينه سرپيلمليدر كه آلتنده نه اولديغى بيلنمسون.

١٤٨

هركسك بر دوشونجه‌سى واردر آ. بن ده:

— عجبا بوجمعه هوا آچيق اوله‌جقمى؟ ديه دوشونيورم. كاغدخانه موسمنده قپالى هوا ابى قاچيرور والسلام! انسان ساده هوا آلمق، چيچك قوقلامق ايله دكل برازده توز يوتمق، اوته‌كنى بريكنى كوروب اكلنمك ايله يشار.

بن كندى كنديمه دوشونديكم كبى هر كس وهر شى ده كندى كنديسنه دوشونه‌بيلير؟ حتى كچن كون نوبتدكيشديرن بر تراموای باركيرى قولاقلرى دوشوك، بوينى بوكوك طوره‌رق مشغول تفكر اولديغى برزمانده:

— شهرمزده بخارلى تراموايلر چيقارسه عجبا بزى نه ياپارلر؟ ديه،

ترلى ترلى قاضى كويندن عودت ايدن (٥) نومرو كوپرى يه يانلايوبده صرتندن دومانلر چنقديغى اثناده:

— يكى واپور آلينيورمش، عجبا بنى تعمير ايدوب ينه قوللانه‌جقلرمى؟ زميننده،

تونلك برنجى موقع واغونى اينوب چيقمه‌دن بيقديغى ايچون:

— امتیاز دکیشدی دییورلر. غالبا بنی بوزدیروب توتونجی کلبه‌سی یاپه‌جقلرمش . اندیشه‌سیله ،

ایوب واپورلرینك کافه‌سی آیوانسرایه یقلاشدقلرنده :

— شاید بزم معده‌لرمز مشابه‌سنده اولان قزغانلرمزی چیقاره‌جق اولورلرسه کیمه صاته‌جقلر ؟ خلیاسی ایله ،

شهرك بر قسم ساحلنی بر چیزکی کبی چویرن ریختیملر :

— حیدر پاشایه‌ده بزدن یاپیله‌جق اولورسه آنلرده بزم کبی برقاچ دفعه چوکوب دکیزه دوکوله‌جکلرمی؟ واهمه‌سی ایله،

روم ایلی شمندوفرلرینك ۲۳، ۲٤، ۱۱ والخ نومرولی لوقوموتیفلری یدی قله‌دن مقری کوینه طوغری طیرماندقلری اثناده :

— بز آقره‌مایز (تکرلکلری دیشلی) لوقوموتیفلی‌یز ؟ شبهه‌سیله، دوشونیورلردی. کیم بیلیر حسب حاللری نه صورتده‌در؟

§ کوپریدن کچرکن آیاق کاغدجیسنك :

— اون پاره‌یه بر دفتر ! هم دفتر هم قلم !

فریادی ایله اوزالری چین چین اوتدیردیکی اثناده صاقین طالمیك. زیرا باجاغکزك بری اوراده‌کی دلیکلردن برینه کیرر ، سزده آنکله برابر :

داد بر فریاد ایکی

دییه باغیریرسکز !

§ فکر ایجاد ، ساده ادبیاتمزده دکل محله قهوه‌لرنده بیله حکم فرما اولمقده‌در . ایناتمزسه‌کز ایوبه کیدك . اوراده بر

قهوه وار . قارشیسنده قوجه بر چینار دیکیلی . او چینارکده تپه‌سنده قوجه بر چاك آصیلی . بونك سببی اورالرده کوکرجین چوق . قوشلر کلوب آغاجه قوندیلرمی طونلرینه صالیویر - یورلر . صالیویردیلرمی ؟ هایدی مشتریلرك فسنه ، پالطوسنه ، بیاض ، صیویشیق بر بنك قوندیریورلر. قهوه‌جی بومحذوری دفع ایتمك ایچون اورایه چاکی آصمش . حدی وارسه بر قوش قونسون بر چانغیردیدر کیدیور . بن بردن ترن قالقیور ظن ایتدم . فقط حرکت ایدن قافلهٔ کبوتران ایمش .

اکر قهوه‌جی چینغراغی یتیشدیره‌مزسه عجبا تجنیس واقع اولورمی دیرسکز ؟

§ یاهو بونه ترقی؟ سنبولیزم دیرکن شمدی‌ده (بن‌بولیزم)ی چیقمش . بوده آنك کبی اسکی. فقط طرز افاده متحد. یالکز مسلك اخیر قومیق ، اکلنجه‌لی . حتی بن بولیستلردن بری فصول اربعه‌یی تصویراً اوفاق بر فقره یازمش وایچنده بنبوللرله کذارش ایامی پك کوزل تعریف ایله‌مشدر . دقت ایدك . یالکز کندیکزی پك قاپدیرمیك :

افندیلر ، محرر بکلر .

« باقك بز سزك یازدقلر کزدن برشی، آ کلامیورز. بعضکز نه قدر کوزل شیلر یازییور . والله بایبلیورز . هانی کچن سنه قباق باصدیسی انکنار اوطورتمه‌سی علیهنده اقامهٔ دعوی ایتمش ایدی‌ده غلطه قوله‌سنی شاهد صفتیله محکمه‌یه جلب ایتمك ایسته‌یرك کشیش طاغنك حدتنی آرتیرمش ایدی . برکت ویرسون

او صره‌ده پطلیجان لاحنه‌یه اعلان خصومت ایدرك یدی قوله بوستانلرینه بامیه دوكمش وهر نصاسه عایشـه قادین فصولیه‌سی بر تبسم پران ومائی ایله آره‌یه كیروب اسـتانكوی چنـارینك داللری قیرلقله ایشه ختام ویرلمشدی . دها تحفی شوكه صرف تصادفك نفحهٔ ترتیبیله او صره‌ده ظهور ایدن ارن كوی باغلری اوزومی سیاحته چیقمق ایسته‌مش ایسه‌ده كیفیت بولی اورمانلرینه عكس ایدر ایتمزنه قدر اشجارونهالان وار ایسه جمله‌سی اوزرینه هجوم ایتمكله كاغدخانه مسـیره‌سی آره‌یه كیرمش وبال قبـاغی دال قلیچ میـدانه آتیلوب خیـار ترشیسی خاووج ایله بوغاز بوغازه كلمشدر . »

شو فقره‌نك صورت تحریرندن دخی آشكار اولدیغی اوزره (بن‌بوایزم) می ترقیـات ادبیهٔ مفروضه‌مز آراسنده خیلیدن خیلی‌یه اجرای تأثیر ایده‌جكدر .

جناب حق اخلاقی محافظه بیورسون .

١٤٩

انسان اولا شاعر اولورده صكره‌می عاشق اولور ویا اوكجه عاشق اولورده‌صكره‌می‌تشاعر ایدر؟ سؤالنی‌نه كوی‌ملتوبجیسی، نه اسمی وار جسمی یوق طیار محرر، نه رومتیزمه‌دن كوتوروم كبی اونده بوزولوب یاتان سیار مخابر ، نه‌ده اك حسی، اك نازك، اك یكی ، رومان ، قونت ، نوول ، مكتوب یازان دهـات شعروادب حل ایتدیلر . بنده‌كز اوائلده بر ایكی دفعه عاشق،

شمدیلر ایکی اوچ دفعه شاعر اولیویردیکم ایچون بو ایکی حسك صورت ظهور وزوالنی بیلیرم . آنك ایچون بر دهـا تشریح مقصده ابتدار ایله بو مکتوبمده انسـانك نصل عاشق اولدیغنی درجاتیله توضیـح ایلیه‌جکم .

تحقیقات عمیقه وتجارب ذاتیه‌مه اسـتناداً سویلیه‌بیلیرم‌که عاشق اولمق ایچون اوچ قیافت ، آلتی وضعیت ، طقوز لغت لازمدر .

اوچ قیافتدن بری باشده کجه‌کلاه . صاچـلری اوزون ، قاشلر دوشوك ، صیرتده یامه‌لی عبـا ، کوکس آچیق ، کوزلر دونوك ، صقال بیق کمالنده ، آغیز دوز ، ماستیقه ، روم ، آمر ، قوقولریله معطرا ، الده عصا ، بلده کمر ، آیاقده نه بولنورسه اولمالیدر . فقط بوقیافت خراسانده بردلبره ، بغدادده برمهوشه ، زورده برمکاره‌یه ، اورفه‌ده برمحبوبه‌یه ، اسکندرونده برجیلانك کوزینه ، بیابانده بر آته . دکیزده بر مالکهٔ مخیـله‌یه ، سماده نجم سحره ، کوندوزین غروبه ، کیجه‌لین طلوعه ، آهه ، فریاده ، ماواله ، داستانه ، استانبولده حاجی بکك میحانه‌سـنده ساعت اون ایکیدن صوکره بانغیر بانغیرباغرمغه ، ایواه‌دیمکه ، کاغدخانه‌ده عصایه ظیانه‌رق آرابه‌لر آره‌سنده غزل اوقومغه متوقفدر .

دیکری ایچون آلتی آی اول ایشنایندن آلنمه رنکی اوچوق بر جاکت ، جیبلری دلیك بریلك ، دیزلری چیقیق برپانطالون ، آلتی پاطـلاق بر پوتین ، قالبسز بر فس ، کیرلی بر قولالی کوملك ، لازم ایسه‌ده ینه صاچلر اوزون ، آلن چاتیق ، کوزلر

مخور ، بیقلر بربری اوستنه بیغیلی ، یناقلر قیل ایچنده ، اکسه کوکی کپکلی ، صاغ الك پارمقـلری مائی مرکبلی اولمالیـدر . وضعیت بو درلو برقیافت عاشـقانه‌دن باشلار : بیره‌خانه‌ده فس چیقه‌جق ، صاچلر شاخلانه‌جق ، صاغ ال اوستنه قفا یاته‌جق ، کوزلر سوزکون بر کوشـه‌یه طوغری (انصباب) ایده‌جك ، دوداقلر متحرك ، وجود ساکن ، پاره محذوف ، وجود معلل بالعرق . بناسی مجهول . ثلاثی مجردی قاموسده ، مصدری مزه ؛ اسم مکانی میخانه ، اسم آلتی قورشون قلمی ، جحد مطلق مطلق مصراع ، جحد مستغرقی نظیره ، اسم تفضیلی منم دیکر نیست ، فعل تعجب اولی محبوبه‌سـنه ناز ، فعل تعجب ثانیسی آغلایه آغلایه علناً نیاز ، ماضیسی سودم ، حالی سویورم ، استقبالی سوه‌جکم ، بشقه صیغه‌دن عاری (حکمت بدایع) ی :

بنده مجنوندن افزون عاشقلق استعدادی وار

مؤاخذه‌سی : زمانه‌ده شاعر یوق ، التفاتی : برقدح ایچرمیسك ، غضبی : هجویه ، فکری ، مشـوش ، ذهنی غم آلود ، قلبی سودالی ، کوزلری یاشلی ، دوداقلری پرخنده . شرقیسی :

عاشق اولدر کیمه قیلار جانك فدا جانـنه

یورکی صوك درجه‌ده قورقاق ، املی اولوم اولمیه‌جق متصل ایچه‌جك . امیدی آه ! آه ! کوننه کوره یشـیل ، قیرمزی ، مور ، ترنجی ، لاجورد ، بیاض ، سیاه ، خیالی طیف اندیشه‌سی فضولینك صو قصیده‌سنی تخمیس .

اوچنجی قیافت : بونده برآز کوجلك چکه‌جکم اما ینـه

بیلدیکم قدر آ کلاته‌یم : نه ضعیف ، نه شیشمان وجود : بالق اتی . ایپکلی شکر رنك فانیله . اوتولی یاتسقه طون : دوکمه‌لری یاندن . پاچه‌لری باغلی . یاقه‌سی ایکی دفعه بوکوکده ینه قالقیق ، کوکسی صو بورکی سطحی کبی منویشلی . یانار دونر قراواتلی ، آلتونه بکزر دوکمه‌لی ، قوللقلری پارمقلره قدر اوزون ، زنجیر دوکمه‌لی (فرنك) کوملکی ، ایشتاینده‌ن آلنمش فقط محمود پاشاده‌کی برونسز اوغلنه دوزلتدیرلمش سنطرنجلی دوز ، اوتولی ، مندر باصقیلی ، شیلته آلتنده کونلرجه طورمش بر پانطولون ، کون طوغدیدن دوه‌دیکنی ایپکندن یاپیلمه سیاه اوستنه صاری چیچکلی ، آصقیلی چوراب ، قوندوروبولوسك مغازه‌سندن آلنوب یافته‌سی بدرینك پوتیننده‌ن اسکیجی معرفتیله نقل ایدلمش ، ماسقاراته‌سز ، دوز ، باغلری آلا آنغله صالقم صاچاق اسقارپین . حاجی بکدن اشترا ایدلمش اوکی آچیق بیاض یلك ، اینجه ، یالدیز اورولمش ، ایکی طرفلی ، اوجنده ازمیرنوفك اوتوز غروشلق سیاه ظرفلی مینی مینی ساعتی آصیلی بر قوردون ، تیرینغك دوز تویلی چاکتی یان جیبنده خفیف مائی ، بیوك همشیره‌سندن بایرامده آلدیغی منديل ، بر آز دها اوستنده تیرینغك دوه تویی پارده‌سوسی ، آنکده یان جیبنده حسن انتخاب مغازه‌سنك موستره‌لغنده‌کی قیرمزی منديل ، اللر کیك دریسی ایله غانته ، صورت ترتمیز ، بیقلر ماشه‌لی ، قاشلر فورچه ایله یوقاری‌یه ایتیلمش ، قولاقلر کیجه اوروپادن کلمه باصقیلرله آرقه‌یه چکیك ، صاچلر کیلندیرولی ، ایکی‌یه یاریق ، قولونیا ،

ییلاق ، منکشه قاریشیق لوانطه وصو ایله معطر ، فس مشهور ناصبدن آلنمش ، نه سیاه نه‌ده آل . (۹) نومرو قالبلی . آز صاغه میال ، پوسکول (دوبرین) . قامش ، تپه‌سی کوموش باستون . مارقه‌لی منديل ، ترکجه‌سی آز ؛ فرانسزجه‌سی قیت ، آلمانجه ساده اوقویه‌بیلیر ، ایتالیانجه (بونه‌سرا) روسجه (دمبرو) . انکلیزجه (اورایت) دیر عربجه‌دن متنفر . فارسیدن روکردان ، رؤیاسنده پارسده ، مونته‌قارلوده . زوریخ کولنده ، لاقلرده ، ویس بادنده ، ۱۹۰۰ سرکیسنده ، قومه‌دی فرانسزده ، لوور موزه‌سنده ، آیه‌قلغنده قریستالده ، شکرله‌جیده ، قونقوردیا اوکنده ، رووایالده ، اوده‌اونده ، تپه باشنده ، پاره‌لی وقتنده ماری‌ده ، قامیلده کزر ، پاره‌سز وقتلرنده ایشتاین‌بروخده ، فیلیپده بر بیرا ایچر . آمورو! پوور آنفان! مونشر! مابی تیت!
O! ma bleue — Ah! ça—! O! mon idol —Parbleu!

دیر ،

Il pleure dans mon cœur,
Comme il pleut dans la ville,

پول ورلنك شو بیتنی تربیع ایتمش اوقور :

Mais ce n'est pas comme une sœur
Il pleure dans mon cœur
J'entends les gouttes qui trillent
Comme il pleut dans la ville.

۱۵۵

وای ! . . . دکیزك اورته‌سنده بوم! بوم! هیچ خوشمه

کیتمز ، اسپانیا ایله آمریقا مخاصماته باشلامش . فقط مسئله‌نك تصادف ایتدیکی اسملر مقفا : کوبا ، آمریقا، اسپانیا .

روایته نظراً آمریقا اسپانیایه کوبادن چیق دیمش . اوده چیقمام دیمش . بونك اوزرینه آمریقا قیزمش . بن آدمی چیقاریررم دیمش. بو سوز اسپانیانك کوجنه کیتمش. دیمش که چیقارتەمزسك . بوسفر اوتەکی دها زیاده قیزمش . اویله ایسه محاربه ایده‌لم دیمش . بریکی‌ده یکی دیمش . حاضر اولك بالقلر! سزه آمریقادن اسپانیادن ات کلیور ، باتەجق سفینەلره بیورك.

§ اون طقوزنجی عصر بو ! مدنیت ترقی ایتـدی . صلح امیدلری چوغالدی . محاربه اولدقجه آسـایشه امنیت حاصـل اولیور ! آدام اولدجه قان دوکولدجه مملکتلر حراب اولدقچه لوندره ، پارس ، برلین پیاسه‌لرنده استقراضلر عقد ایدیلیور . اورتاده پاره اوینایور ، بوندن ای تجارت اولورمی ؟ اتفـاقلر قویلشیور . بزم آمریقـالی (Review comic) مخـابرینك سویلدیکنه اینانیله‌جق اولورسه آمریقا انکلتره ایله اتفاق‌ایتمش انکلتره‌ده ایتالیا ایله بحراً متفق ایمش، ایتالیا اتفاق مثلث‌ارکانیله متحد اولدیغندن آمریقا قوتلی بردونمایه مالك ایمش. اسپانیایه کلنجه فرانسه‌نك نظر توجهنی قازانمش ایمش !

§ مخابر مرقومك تخمینات وتدقیقـاتنه نظراً بو محـاربه ایکی طرفك یازدقلری نوطه‌لرده کلمات غیر مأنوسه استعمالندن نشأت ایتمش ایمش . (یکی ادبیات جدیده‌یه برضربهٔ بی‌انصاف دها !) آمریقالیلر بو یولده قاشقـاریقا ایده‌رك و (آمریقـا

آمریقالیلرکدر) دیه‌رك کوبالی کندیلرینه قلب ایله ایسته‌دکلری کبی اکوب بیچمك ایسته‌مشلر . فقط یغماسی وار؟ بوکا اوروپا موازنهٔ دولیه‌سی راضی اولورمی ؟ محاربه‌سز یرمی ویریلیرمش افندم! حرب ایتملی. بوندن مهم سبب نزاع اوله‌ماز. اوروشمالی، قیریشمالی ، قیزیشمالی ، باریشمالی، اوروپایه طانیشمالی ، علاقه‌دار اولان حکومتلر یالاندن آتیشمالی . مثلا اسپانیا مغلوب اولورسه آمریقاده نه قدر مستملکه‌سی وارسه محافظهٔ بی طرفی مکافاتی اوله‌رق کندیلرینه ویرلمك شرطیله جمله‌سی یاتیشمالی، هله انکلتره هر مسئله‌یه اولدیغی کبی بو بحثه‌ده قاتیشمالی ، کاه اسپانیا ایله کاه آمریقا ایله چاتیشمالی ، آرالقده روسیه‌یه آفغان حدودنده‌ایش آچمالی ، اقصای شرقی سوروب زرع ایدرك تخم صاچمالی ، ایشی قیزیشدیرنجه اورته‌دن قاچمالی .

§ فرانسه‌ده بو سنه نطق سنه‌سی دییه مشهوردر . کیم بیلیر صول جناح ، صاغ طرف، اورته‌لق ، رادیقال، قونسرواتور ، لیبه‌رال ، بولانژیست ، رووایالیست، امپریالیست، مورالیست، سنبولیست ، روآلیست ایده‌آلیست ، ناتورالیست کبی لیسته‌لر آلمیان مسالك غیر معدوده اربابی نه‌لر دییه‌جکلردر ؟

§ آز قالدی ادیسونی اونوتیوردم! بن آمریقالیلرك یرنده اولسه‌م عموم دوناغما قوماندانلغنه ادیسونی تعیین ایدردم. ایسترمیسکز ؟ ادیسون صناعی طالغه‌لر ایجاد ایتسون‌ده اسپانیا زرهلیلرینك یاالیا زاویه‌لرنی بوزوب حریفلری بربرینه اولدیرتسون.

§ اینانیرمیسکز. نصرالدین خواجه‌نك پاره‌یی ویرن‌دودوکی

چالار دیدیکی حکمت اجتماعیه بو کره آمریقا زرهلیلرنده موقع تجربه‌یه قونیلمق اوزره‌در . قوجه ادیسونك قرداشلری آمریقالیلر زرهلیلره بر نوع دودوك یرلشدیرمشلرکه دشمنك سفائن حربیه‌سی اللی میل اوته‌ده ایکن کندی کندیسنه اوتیورمش بودودوك غلبه حالنده اسپانیالیلره یوف ! بوریسی مقامنده‌کچر .

§ تحف ! بیلمم قاچ یوزسنه اول اسپانیا دونانماسی آمریقایی بولیور ، اورالری ضبط ایدییور . آلتونلری چکیورده شمدی ینه آمریقالیلرله غوغا ایدییور ای ! دنیا بو ! هم یکی دنیا ! خریستوف قولوب باشنی مزارندن چیقارسونده باقسون ! عالم مدنیته تقدیم ایتدیکی وحشیلر نه درلو اطاعتسزلك کوستریورلر .

§ اك صوك آلنان بر تلغرافنامه‌یه نظراً معهود غاریبالدیلرله انکلتره‌ده نه قدرچین مبتلاسی . آلمانیاده بیرا رسواسی ، روسیه‌ده ووتقا بدلاسی ، یونانستانده طاغ اشقیاسی ، فرانسه‌ده شراب کتخداسی ، ژاپونیاده قاش کوز مفتونی . چینده زلف یار مجنونی ، آوستralیاده طبقات عوام مادونی وارسه جمله‌سی کوکللی یازیلوب دکیزده محاربه ایتمه‌مك شرطیله ایکی طرفدن برینه التحاق ایتمکه قرار ویرمشلردر .

١٥١

بنم اوزاقدن بر باجم وار ایدی . باجی دیه چاغیرمز ایدمده (قره آننه) دیر ایدم . آره‌مزده‌کی محبتی صورمیك . آغزمدن بر قره آننه چیقار چیقماز آنك آغزندن‌ده :

— ياوروم ديه بر خطاب عاشقانه فيرلاردی زواللی قره آننه‌جکم ! شمدی قره طوپراقلر آلتنده . هر نه ايسه ! كله‌لم مقصده . قاره آننه‌مك حوتوزه پك زياده مراقی وار ايدی . حوتوز ديديلر می ؟ قاره آننه‌م تجره‌يی ، كفچه‌يی ، قاشيغی ، طباغی ، ماشه‌يی ، اوجاغی ترك ايدر ، اوطه‌سنه قوشار اوزمانك اك موده رنكلرندن اولان آل بر غاز بويامه‌سی چيقارير ، آيينه‌نك قارشوسنه كچر . كاسون آرتق تووالت ! فقط او وقت تووالت كلمه‌سی نره‌ده ؟ شيق ، شيللق بيله مشهور دكل . هم بو كلمه‌لر نره‌دن كله‌جك ؟ التصاق شمندوفرلری يوق . مسازری ماريتيم ، فره‌سينه واپورلری جانلری ايستدكاری زمان اوغرار ، اسكی ادبيات جديده شويله بويله ميدانده ، سنبولك آدی دكل خيالی بيله پيرامن كرد خاطر ادبا اولمامش . هی كيدی وقتلر هی؟

قاره آننه‌م بر ، بر بچق ساعتده آيينه‌نك اوكندن آيريلير . آشاغيده ات تجره‌يه ياپيشمش ، پلاوك آلتی طوتمش ، چوربا طاشمش ، كدی كيلاره كيرمش ، قوری كوفته‌لری دويرمش ، رچل قاوانوزنی چويرمش ، محلبی طباقلری اوزرندن يوريمش ، خمير تخته‌سنك آلتنده كميكاری كميرمش ، كيمك اومورنده . قاره آننه‌م آل حوتوزی قيويرجق صاچلری اوزرينه قوندورمش آ . ايشك لطافتی بوراده .

§ انسان چوجقلق خاطراتی اونوده‌ميور . كچن كون كاغدخانه‌ده حوتوز كورور كورمز قاره آننه‌م يادمه كلدی . آه ! صاغ اولا يدی‌ده شمديكی حوتوزلری كوره ايدی ؟ آه !

صد هزار آه ! بن او شوق تحسر ایله او قدر طالمشم که حتی
قادینك بری باشنده بر شی وار ظنیله ال آیینه‌سنی چیقاروب
باقیندی . بن بو حالی کورور کورمز قاره آننه‌می بتون
خاطرلادم . آیینه ، حوتوز بنم قاره آننه‌م دیمکدر . شمدی
بو ایکی قیافتی، بو ایکی تووالتی قریتیك ایده‌جکم !

قاره آننه‌مك حوتوزی یوکسك ، ایکی اوچ بوکوملی
تپه‌سنك اورته‌سی مخروطی بر چیقندی ایله مزین ، باشك
مساحهٔ سطحیه‌سندن براز اوفاق ، صاغه زیاده‌سیله میال ایدی.
کویا حوتوزك لسان حالی مطبخده آتشك قارشیسنده آل آل
اولدم ، آیینه‌یه باقیورم کندمده سویله‌جك بر شی کوره‌میورم ،
کرچه صاچلرم قیوریجق سنبلی (سنبلی دکل) پیچیده ، قیوریر
قیوریر ، کوزلرم قاره ، رنکم سیاه ، فقط آل که آل مخففیدر
صوغان ، سبزوات آیقلامقدن شرحه شرحه . ساده اللرمی؟
کوکلمده اویله . آنك ایچون بکا باقمه شو آل حوتوزمه باقده
بنی آل . دیر ایدی .

کوردیکم حوتوز بویله دکل . کستانه قاره‌سی صاچلر بغه ،
دمیر ، کمیك ، فیل دیشی ، طوپلو ، ایری طوپلو ، منکشه‌کلی ،
ایکنه‌لرله فیرکه‌ته ، اوچ دیشلی ، طراقلرله طوپلانمش ، چهره
دستیٔ نزاکتله ترتیب ایدیله‌رك اکسه‌نك یووارلاقلغی غائب
ایدلمه‌مك شرطیله بر نصف کره چویریله‌رك اوجاری متساویاً
هر طرفه طاغیدلمش ، یالکز طره ، زلف نامنه اوك پارچه -
لردن بر پارچه آیریله‌رق آلنه طوغری صارقیلدیغی حالده ینه -

قیویریله‌رق بوکولمش . آرتق بو سرلطیفه نه درلو بر حوتوز
ایسترم؟ قادین بونی پك کوزل بولمش . فقط قاره آننه‌مك
حوتوزی کبی آل دکل ، قیرمزی ده دکل ، قویو آتشی دییه‌جکم
کلیور . ایشته بویله ایپکلی بر شی . آنی انکلیزلرك باصیق ،
یانسز، تپه‌سز شاپقه‌لری کبی دیلیم دیلیم برلشدیرمش اویله بر حسن
امتزاج وجوده کتیرمش که باش بو سرپوش لطیفی یوزده‌کی حسن
غبار آلودی (پودره‌لی کوزللك معناسنه‌در) یوزه‌دن قبول
ایده‌رك ناصیه‌نك آچیقلق اوزرنده بلیرن قاش، کوز، کیرپیك،
بورون، آغز کبی متممات جمال او رنکه او بچیمه خاص بر تنا-
سب ایچنده قلمش ، لسان حالیده قاره آننه‌مك‌کی کبی بنی آل
دییوردی . دییور ایدی که (بن اویله ایچریسی بوش ، پوف
بوره‌کی کبی دکلم . کرچه یاشماغك دلالتیله ظاهراً اویله کورینیرم .
لکن... بر کره ده بکا صورك . بتون رشتهٔ سرائر بنم آلتمده
مجتمعدر. اکر بو باشا بن باصتی اولمسه‌م او صاچلر پریشان اولور.
طاغیلیر. دوکولور ، صیقی فیقی طورماز. بنم اولمدیغم زمانلرده
آنك نه حاله کیردیکنی کورملیسکز . رنکی آتشیدر ، مزاج
دل آواره‌سی دائما بنی انتخاب ایدر، یاقوب قوورمام . یانیلوب
قاوورلمق ایسترم. باق یانده‌کی خانمه ، بهار کبی ، صاری کوللی
فیونغه‌لی ، صاغدن صوله طوغری قباره قباره تنزل ایدن یان
زلفلری اره‌سنده کیزلی قریزانیم تقایه‌لری اوراسنی باغچه‌یه
دوندیرمش ، باقدقجه کوکل آچیلیر. اوته‌کی آرابه‌ده‌کی خفیف
هوائی، برابرنده‌کی آچیق قیر، فراجه‌لی جیلدره باقان. باشلرنده‌کی

حوتوز دکل ، برر هوای متکاثف ظریف، افلاطونی. مهتز ، برر بالون ، صاحبهم حسجه آنلره بکزه‌مز . بر کره سومسون درحال یانار محو اولور . آه ! عشـق وسودادن پك قورقار . نمایشلرندن بیله تیترر ، انك ایچون انظارنده‌کی شعاع استخفاف سزی رنجیده ایدر . ناز کدر . دقتلی باقیلك ، شبهه‌لنیر، کوکلی بیوکدر ؛ سوه‌جك برینی کورسه بیله عجبا دها کوزلی بولنمازمی دیيه مراقه دوشه‌ر ؛ مشکل‌پسنددر . مطلقا کندی‌کبی بر نادرهٔ جمال آرار . هیچ بر قیافت ، تووالت لسان مؤاخذه‌سندن قورتوله‌ماز ؛ وفا آشنادر؛ هر بهارده بورالره کلیر ؛ ستمکاردر؛ تبسملره چین جبین ایله مقـابله ایدر ؛ دولاشوبده ؛ هرکسـه کندیسنی سودیرر . شاعره‌در ؛ لسان اهل دلی بیلیر؛ ادالیدر؛ قاچار کبی کورینه‌رك یاقلاشیر ؛ دوداقلرنده کزینن خندهٔ استهزا اك بیوك التفـاتیدر ؛ مروتمنددر ؛ فقط رحم وشـفقتندن خبردار ایتمز .)

ایشـته قاره آننه‌مك موده‌سیله شمدیکی موده آره‌سـنده فرق. برحوتوز اما ناطقهٔ ذی‌مائی انسانی‌کونلرجه دوشوندیرر.

١٥٢

بری چیق دیمش ، اوته‌کی چیقمام دیمشدن آزان اسـپانیا ـ آمریقا محاربه‌سندن هنوز بردومان چیقمادی‌اما برده چیقه‌جق اولورسه میدانه ایچه ایش‌چیقه‌جق ! حتی سیاسیون متقاعده‌دن برینك دستور مؤبد اطلاقنه شایان اولان :

— محاربه ایکی طرف بربرینی آکلامامقدن چیقار. سوزی ایچه طولغون سوزلردندر .

§ شهر مکتوبجیسی صفتیله (آژانس رویتر) ه آبونه یازیلدم. بناءً علیه محاربه حقنده آله‌جغم تلغرافنامه‌لری (معلومات)ه کونی کونه یازه‌جغم . نیتم ، غزته ایچنده غزته بولدیرمقدر . فقط تلغرافنامه‌لر علی العجله یازلدیغی ایچون بعض یرلری اوقونمیور . حتی دونکی کون آلدیغم بر تلغرافنامه‌ده بیلمم هانکی حکومتك خارجیه نظارتی مستشار معاون ثانی وکیلی باش کاتبی موسیو (یاندیخ برایت)ك آغزندن بر نطق محرر ایدی. بو نطقده اوروپا موازنهٔ سیاسیه‌سی موضوع بحث اولوب دینیلیورکه !

[اسپانیانك آمریقا ایله محاربه ایتمسندن طولانی صلح ومسالمت عمومیه‌یه خلل کلمش نظریله باقیله‌ماز . چونکه محاربه میدانی دکزدر . اکر انسانلر ذو المعاشین یعنی هم قره‌ده، هم‌ده دکزده یشایان مخلوقاتدن اولایدیلر محاربات بحریه‌دن طولایی صلح ومسالمت عمومیه مختل اولمشدر دنیله‌بیلیردی . کرچه طوپ ، تفنك پاتلایه‌جق ، قلیچ چکیله‌جك ، طورپیدو آتیله‌جق، کمیلر باته‌جق. نفر، اونباشی، چاوش، ملازم، حتی آمیرال بیله اوله‌جك ، پك چوق کشی اورته‌ده قاینایه‌جق ایسه‌ده بو اولولری خروش جریان حادثات اوکنه قاتوب کوتوره‌جکدر . کوبا ، توتونیله ، یاپراق سیغاره‌سیله مشهور اولان هاوانا شهری طوپلرله ازیله‌جك ، فقط اوروپا لاقید بر سیرجی کبی بونلری تماشا ایده‌جکدر .

[اسپانیا ، اوروپانك اوز اولادی اولان بوقوم آمریقانك ملز چوجقاریله چارپیشاجق . اوز اولاد باباسنه چکر دیرلر . طوغریدر. انك ایچون اسپانیا ینه اوروپایه چکیله جك. آمریقاده کوبانی یوکانه رك آمریقایه چکوب کوتوره جکدر .]

§ شـایان دقت حوادث حربیه دندرکه دومانسز باروتلرك سبب ایجادی اولان دومان بولنمامسی مسئله سی آمریقا زرهلیلرنجه دخی نظر دقته آلنه رق هاوانانك طوپه طوتلدیغی زمان توتون هاوانلرینه دانه اصابت ایتدیرلمامسی قرارکیر اولمشدر . چونکه دخان او زمان زیاده سیله دومان ویره رك اورته لغی زیفیری قراکاق ایچنده براقه جغندن توتونه مبتلا اولان عسکرلرله تیریاکی قوماندانلر کیفلرینه طالوب ایش کوره مزلر .

(هـاوانا طوپه طوتیلور و رژی توتونلری فیئاتنی تزیید ایده جك اولورسـه بزم تیریاکیلر قفـا قفایه قارانبول ایتمه دن غیری چاره بوله مازلر) .

§ آمریقالیلر تحفدر و السـلام ! اثنـای محاربه ده کشف قوللری قوماندانلغنه کیمی تعیین ایتسه لر بکنیرسـکز ؟ مشهور جانباز (بوفالوبیل) یوقمی ؟ آنی . عجبا برده حقه باز طابوری ترتیب ایدرك اسپانیولرك کوزلرینی باغلایه بیلیرلرمی ؟ اما سز دیه جکسـکزکه اسـپانیولرده ترس کوملك کیرلر . آرتق اوراسنی ادیسون ایله بزم قرنفیل اوغلی، لیمونجی اوغلی صالامون دوشونسون .

§ دها تحفی وار . سیوقس قبائلندن طوپلانان طـابورك

قوماندانلری کیم بیلیورمیسکز ؟ اکر بو قوماندانلرك اسمی ترکجه‌یه ترجمه ایدیله‌جك اولورسه بریسنك اسمی طاووق. قاز اوچمسی کبی پروازلره علم اولان (طیران ناقص) ، دیکری بزم طودیلرك اکلیه اکلیه سویلدکلری شرقیلرله اوینتدقلری . (دب قئه) در . ایناغزسه‌کز (تان) غزته‌سنك دونکی پوسته ایله کلن نسخه‌سنه باقك .

— آژانس انترناسیونال تلغرافنامه‌لری —

§ [قبل الترتیب] : (مقری کوی : ١٤ نیسان) موناقو وآندور حکومتلری اسپانیا و آمریقا محاربه‌سی حسبیله بی طرفلقلرینی اعلان ایده‌رك آمریقا صولرینه سفینه یوللامیه‌جقلرینی بیلدیرمشلردر .

[فی وسط الترتیب] : (قاضی کوی : ١٤ نیسان ، آمریقا حکومتی (هاوانا) یه آلتمش بیك عمله چیقاره‌رق مخالفت ایده‌جکلری قیم‌قیم قیمه‌جق وصکره پیپولره طولدیروب فوصور فوصور ایچه‌جکمش .

[فی خاتمة الترتیب] (تختهلی کوی : ١٤ نیسان) (صباح) : « صباح » غزته‌سنك اوروپا مخبرلری بوصباح بورایه مواصلتله یارین صباح نیورقه متوجهاً حرکت وایرتسی صباح کوبایه توجیه وجهٔ عزیمت ایده‌جکلری متواتراً ثابت اولمشدر . بونلرك اکثری یاپراق سیغاره ایچمکی مشق ایتمکده‌در .

[بعد الترتیب] حاصکوی (سلانیك قربنده) : (١٤ نیسان) بومبارداماندن قورقان نیورقلی آمریقالیلر بورایه هجرت ایتمکده‌درلر .

١٥٣

— آژانس انترناسیونال تلغرافنامه‌لری —

آق طاغ : (اسویچره) ١٦ نیسان — اسپانیولره معاونت ایچون کوکللی یازیلان یونانیلرله غاریبالدیلر وبرمتفرنج بوراده قرانتنه‌یه قونولمشدر . بونلرده خوف ازرق وخلجان قلب علل ساریه‌سی وار ایمش .

قره طاغ : ١٦ نیسان — اسمی وار جسمی یوق اون ایکی مخابرك بوصباح بورادن کچرکن کویلیلر طرفندن کورلدیکی خبر ویریلیور .

یشیل ایرمق : ١٦ نیسان — آمریقا حکومتی ایله اسپانیا حرکات عسکریه‌یه دائر قطعیاً معلومات ویرمیه‌جکلرینی بیلدیردکلری جهتله بتون اوروپا مخابرلری عودت ایتمشلردر .

— شهر مکتوبجیسی —

عجبا « صباح »ك مخبرلری‌ده عودت ایتدیلرمی ؟

کوکصو ١٦ نیسان — مشهور جانباز بوفالوبیلك قومانداسنده بولنان حقه‌باز طابوری بوریزنلرینك ایلك اوفله‌یشده یوزلری بم بیاض اولدیغی جهتله غاریبالدیلر مقابلةً دوزکون سورمکه قرار ویرمشلردر .

§ مکر بن ساده طبیب ، لالا دکلشم . عالم ادبیاتده مهم بر قریته‌ك ایمشم . نظر نقاد استادانه‌مدن کچمك اوزره بر غزل یوللامشلر . امضاسی یوق . آرتق مؤاخذه قلمنی اله آلدم . دیکله‌یك :

زوكوردلك عالمنده بر نیجه ویرانه‌لر كوردم
فنونك ثروتنده صورمیك اما نه‌لر كوردم
سحربازلق ویا جنت ایمش طرز ادب شمدی
ملون نغمه طویدم ، ذی صدا پیمانه‌لر كوردم
حجاز فصلنده اسدی دون صباح روزكاری نوروزك
مشمس موجه‌سنده لاله رنكی دانه‌لر كوردم .
طولاشدم خیلی ییلدركوی مطبوعاتی بن كرچه
نه معتوهلر، نه‌مجنونلر، نه تیمارخانه‌لر كوردم
تماشا ایتدم‌انجامی جهان فكرتی ای دل
فلاطونی‌بكنمز آنده چوق دیوانه‌لر كوردم .

— شهر مكتوبجیسی —

مطلع حسن مطلع بكی اما ایكنجی بیت بك معنیدار ری صدا پیمانه دیدیكی غالبا بللور باردقلر اوله‌جق ملون نغمه بر تركیب رنكین . نغمه شفافك بویانمشی اوله‌جق‌كه بوندن نغمهٔ كثیف مقصود در . زیرا جام اصلاً شفاف اولدیغی حالده اوزری بویانجه كثافت پیدا ایدر . سحربازلق برفعل مكروه اولدیغندن طرزادبه مناسبتی اوله‌مازسه‌ده حضرت شاعر بوراده جنتی تردیف ایلیه‌رك كندیسنی تزییفدن قورتارمشدر . اوچنجی بیتنده‌كی حجاز ایله صباح چكیلمیور. نوروزك‌روزكاری عجبا مارتك اونجی كیجه‌سی اسن پویرازمی ؟ مشمس موجه نه‌قدر پارلاق ! كونشلی موجه‌لر دیمكدركه مقصد قوزیلرك آلنه طاقدقلری آیینه‌لره تعریضدر . لاله رنكی دانه‌لره دها

وقت وار . اسپانیا ـ امریقا محاربات بحریه‌سنده بونلردن بك چوغی بر نغمهٔ پران ایله سفینه‌دن سفینه‌یه ، سفینه‌دن هاوانایه قونه‌جقدر .

دردنجی بیتده‌کی معتوه هیچ چکیلمیور . بورادەکی تیمارخانه بیمارخانه وزننده‌در . تیماره باقیله‌جق اولورسه آخور معناسنه کله‌جك .

§ مژده‌! آمان! آز قالدی اونوده‌جق ایدم . (٤) نومرو تعمیردن چیقمش . آرتق کورك . ماشاءاه پەپە تکنهٔ ظریفی سیاه بویانه‌رق دکزدن بیاض بر خط ایله آیرلمش. آلتی قیرمزی آشی بویاسنی آکدیرر صورتده ملون، باجه‌سی قورلمش، داخلاً تفریشاتجه اصلاحات اجرا ایدیله‌رك اولکی کلیملرك یرینه اوزری مشمع قیتیقلر سریلمش، فقط تورنهاتی زیاده‌لشدیریلوب ینه طورنستانی آزالدلمش . اویله‌یا ! ترقی دییه ایلری‌یه کیتمکه دینیر. البته طورنستان آز اوله‌جق. هم بونلر قالامش واپوری کبی ایکی یوزلی دکل که طورنستانه محتاج اولسونلر . بونلر ٤و٥ نومرو دییه شهرت بولان طوره‌مانلردر . آه ! افندم ! کوپریدن بادبان کشا اوله‌رق آیریلوبده لیمانك ایچنده چاپ ! چاپ ! دییه سوزولمیورمی بنمده یورکم اوزولیور ، معونه‌لر چارپه‌جق دییه قورقیوردم . مرمره حوضه‌سنه آتیلدیمی آرتق براقك کیفنه . ینه سلیمیه پیشکاهنی ٦ دقیقه‌ده کچیور . اوزاقده طوران آطه‌لر آغیر آغیر بلیریور . قاضی کویی یواش یواش یاقلاشیور . حیدر پاشا اوکنده بر منحنیٔ

ناقص چویره‌رك اسکله‌یه توجه ایتدیگی صندال ، قایق ، معونه ، بریق ، اسقونه ، یلکنلی ، استمبوط زاویه‌سی جمله‌سی صولرله اوستمزه دوشر دییه قاچیور ، قپودانه نیه حیزلی یوریمیور دیدم . عجله ایشه شیطان قاریشیر دیه بنی اسکات ایتمسونمی ؟ یاننده برده دوقتور وار ایمش . اوده آتیلوبده دکیز هواسی ایپودلیدر . قاضی کوینه بر کیدوب کله ایکی آی تبدیل هوا ایتمکدر . دییه بنی آزارلامسونمی ؟ یکی یا ! هرکس آندن طرفه چیقیور .

١٥٤

دون یولده کیدرکن برکلین آلاینه تصادف ایتدم . بیلسه‌کز نه قدر سویندم ؛ نه قدر سویندم . عادتا کلین اوله‌جغم کلدی . کوکی اولدم باشمه بیوك بر غائله آچیلدی . آنك ایچون کوزم ییلدی .

بن دوکونی‌ده سوه‌رم . حتی باییلیرم . قینه کیجه‌سنه جان آتارم . چالغی ؛ ایچکی ؛ ییمك ، صیزینتی بر درلو بیقه‌مدیغم شیلردندر . هله دامادی صاراقه ایتمکدن بك حظ ایدرم . هانیا بعض صوفی مجاز مسافرلر واردر . داماد بك اوطه‌یه کیروب چیقدجه :

— یارین آقشام یاتسو ساعت بشده اوقونه‌جقمش دییه سوز آتارلر . بویله‌لرینی سومم . بر آز قباجه‌در . فقط بزم اوراق مدیرینك مخدومنك باشنه کلنی‌ده هیچ ایسته‌مم . برکره

دوشونك: ياتسو اوقونمش ، نماز قيلينمش ، ايواز اوكده اوچ موملى فنارى ياقمش . دامادى اقربا واخوانى وكلين طرفى صارمش ، اوه كيديورلر . داماد بر خلجان ؛ قلبى اوريبور ؛ تمكينلى ؛ وقور ، غايت نازك ، الك اوفاق بر نظر التفاتدن ؛ كنايەلى سوزلردن حسلنيور . اوتانغاج ، قيزارمش ، نه پدرينه باقەبيليور ، نه قاين پدرينى كورەجك حالى وار . بو آرالقده آشجى بخشيش قوپارەجغم ديه فسنى قاپوب قاچەجق اولورسه سز آنك يرنده اولسەكز قيزمازميسكز ؟ حريف حيزله پنجەسنى آتديغى ايچون صاچلر موطوشك توالتنى بوزمش او قوشار او قوشار . شو حال فى الواقع پك قوميق فقط پك معيوب .

§ معلوم آ . بزده دامادلر اكثريا قاين پدرلرينى باچه صباحى ال اوپركن كوررلر . بن ده اويله اولدم . قينه كيجەسى . قيامت قوپيور . چالغى بر طرفدن ، آرقداشلر بر طرفدن باغيروب چاغيريشيورلر . اويون ، كندى كنديـنه كوچك اولانلر غيرلا ، بر هى هى كه ياهى ! خدمت ايده ايده يورلدم . جانم بر قدح ايستەدى . فقط نرەده ايچەيم ؟ كوررلرسه عيب اولەجق ! باغچه اوستندەكى اوطەيه قوشدم . باقدم برى اوطورمش چاقيور . درحال يناشدم :

— آمان برادر ! راقيسزلقدن اولدم . ديينجه بيورك ديه بر دانه صوندى . شكر كبى يوارلادم . برآز معدەم ايصندى . ينەطيشارى‌يه فيرلادم . ايكى اوچ چرخه ايتدكدن صكره تكرار كيرەرك :

— بو دامادلق نه كوتی شی ایمش . هركس اكلنسون سن بر قدح ایچمه !

دیدم . بر دانه دها صوندی . یا مدد ! انسان چاقدقجه اوتانمه‌سی كیدییور . بر دها دوندم . ایچری‌یه كیردم . بو سفر بیلدكارمدن بری ده اوطورمش ، اولکی ذات ایله آتیشدیرییورلر . درحال :

— آمان برادر ! بر دانه‌ده سن ویر . دیر دیمز آرقداش بر قهقهه قوپاره‌رق :

— قاین پدر داماد ! چاقنتی ها ! دیمسونمی ؟ بتون نشئه‌م قاچدی . طوكه قالدم .

§ دوكونده قاین والده اولمازسه طادی طوزی قالماز . هله قولتوقدن صكره ایشیدیلن روایات بر آنده ایكی اوك سكانه انتقال ایدر . حاجی باجی آغلار ؛ بكك دادیسی ایچنی چكر . كلینك دایه‌سی صیزلانیر . آشچی قادین حیفلانیر ، بیوك قاین والده مراقلانیر . كوچك قاین والده :

— قیزه یازیق اولدی دوستلر ! بو زبیدی حریفی نره‌ده بولدق . دییه سویله‌نیر . اوته‌كی طرف بیوك قاین والده‌سی :

— طاغ كبی اوغلمه بویله جیلیزی مناسب كوردكده ایمی ایتدك .

كوچك قاین والده‌سی :

— بن‌ده دوكون صاحبی‌یم . انسانك هیچ اولمازسه چار-

شافنی آلیرلر . دییه سرزنشلرده بولنور. ایش دها دوکونده ضدیته بینر .

§ قاین والده! دیردیمز بکزی آتان دامادلردن بریده بن ایدم. آمان اه! نه‌لر چکدم! دییه آرقداشمله حسب حال ایدرکن رفیقم دیدی‌که :

— طور بنم قدر چکمه‌مشکدر . بر منقبه‌سنی آکلاته‌یم‌ده قیاس ایله : برصباح قهوه ایچمك ایچون عائله‌جه معتاد اولدیغی اوزره اوطه‌سنه کیردم . کیرر کیرمز قهوه جزوه‌سی طاشدی . پوف! دیه کوللر آیاغه قالقنجه بزمکی بردوندی . آچدی آغزینی یومدی کوزینی بره مدد! بره آمان! بنم ایچون صایوب تعداد ایتدیکی اوصافك صوکی کلمیور .

ترس یوزینه دوندم . علی‌العجله کیندم . سوقاغه قپاغی طار آتدم . بر آز اوته‌ده برینده کزیندم . قلمه کیتدم ، باش میزك یاننده مسوده مقابله ایدییورم. اوطه‌نك قپوسی آچیلدی. ینه بزمکی! تسکین حدت ایده‌مامش، تاقلمك اورته‌سنه دیکیلدی. زانغیر زانغیر تیتریورم . باییله‌جغم . او باغیرر :

— زوپه‌بك! قیزمی بوشامینجه شورادن بر آیاق آتمام. دییه حایقیرر . نصل؟ سزککنده بو جسارت وارمی ایدی؟

١٥٥

محسن بکی طانیرمیسکز؟ شو یقیننده هیچ کوردیککز وارمی؟ عجبا نره‌ده‌در؟ قوش دیلنده‌می؟ یل ذکرمننده‌می؟

مودايه چيقيورمى؟ يوقسه قالامشدن سوزوله‌رك كيجه ساعت بيلمم قاچه قدر فنارده‌مى پارلاتيور؟ آطه‌يى پك سور. بهارى شيشليده كچيرر. تنزهى لطيفدر. قاندره بايلير. صارى يازدن پك حظ ايتمز. فندق صوينده قوردينى قيرار، كستانه صوينه تلوه‌دن آزمه قهوه نظريله باقار، قيزيلجق صوينه طيانه‌مز. بيوكدره آنك نه شناور هواپرست اولديغنى اخطار ايدر. طرابيه‌ده الشيق انكليز جنتلمنى آكدير. كويده اسكى زمانلرينى ياد ايده‌رك بخت ونصيبك انسانى خيربالايه ازديكنى لسان حال ايله آكلاتير. بكتوزه كووه‌نير. پاشا باغچه‌سنده كزر، جبوقليده كيف چاتار. قوروده بلبل كبى اوتر. ميركونده شيقلغه اوزه‌نير. كدرندن آغلاديغى زمان شيطان آقنديسنى باصديرر. قواقده چاقار، انجير كوينده كوفه‌يه بينر. بى تاب كوكصويه دوشر، آرتق قنديللى قرارگاهيدر.

چوجق مراقليسيدر. بكده اكله‌نير. ارناود كوينده قوزى جكريله پيازه ياتار. چنكل كوينده كونه كوره آصيلير. بكلر بكنده احسان ومروته منتظر قالير. قوزغنجقده قايش طاغى مناقبنى آكلادر. چاملبجه‌ده غائب اولور. بولغورليده دودورلينك يغورديله قارنى طويورر، علم طاغى اسپنوزى كبى اوته اوته قاضى كوينده دهن شكايتنى آچار. حيدر پاشايه سلام بيله‌ويرمز. آجى بادمده حاجى بكر قرابيه‌سنه باشلايه‌رق قوشو اوغلندن آهسته آهسته اينر، ارن كوينده سيرت درويشانه‌سى بشقه برحالتله وجده كلير، قرتالى قوش. داريجه‌يى يالك ظن

ایدر . بك اوغلی ندیم خاصیدر . کاغدخانه‌ده کاغـد حلواسی مراقیله طولاشیر ، سلحدار اغاده ایچنی چکر. جندره بوغازنده صیقیلیر ، ترلر ، قره آغاجدن قره طوت هوسیله خاص کویه قدر یایا یورییر ، قشله آلتنده اکلنه‌مز ، لونجه‌یه کچر . تکفور سراینده بر آز دیکله‌نیر ، تقیه‌جی‌ده اوته‌کنه بریکنه‌کلاه کیدیرر . یکی باغچه‌دن قوپاردیغی طـاتلی لیمونی سلوکلیده امر ، طـاش قصابدن بر ، ایکی بوبرك آله‌رق معجونجیدن محله چوجقلریله فیریلداق چویرر ، چاپا چشمه‌سنده بلله‌مدیکی یر یوقدر ، ثنـا یوقوشنده مدحیه‌لر اوقور . آره‌ده سودلیجه‌یه اوغرار ، قایق یر ، خوبیارده قایار . جراح پاشـاده یاره‌سنی صارار ، جلاد چشمه‌سندن برسلاح کچر ، لانغه‌ده :

هر کسك مقصودی بر اما روایت مختلف

مصراعیله دمســاز اوله‌رق انجیرلیــدن قواغه کیدیله‌جك یولی صورار ، یکی قپو چالماز ، صندوق برونده اوطورماز ، نارلی قپوده شربتلنه‌رك قوم قپوده (چالمه ایلك قپوسنی چالارلر قپوکی) فحواسنجه نشانجه‌دن کوکس کره کره مرور ایدر ، ات یمز . صـالمه طومروقده مدیه پلاکیسی دردیله باغ قپـانه قدر فوچیجی سوقاغی هواسیله چنبرلی طاشه دوشر ، قبا صقال ویز کلیر . آق بیقده بویاجی کویی دوزینه حسرت چکر ، قدر کیجه‌سی آیا صوفیه‌ده طوپ قندیل آلتنده‌در . معتادی صغوق چشـمه‌دن بر طاس ایچمکدر . صالقم سکودده خرامان نازان بر اندام ایله کزینه‌رك ابوالسعود جاده‌سندن کفش ودستاره

اوزه‌نیر، سرکه‌جیده شراب ایچر خواجه پاشایه خبر ویریرلرسه دمیر قپوده خواننده قره قاش ایله برابر فلقه‌یه یاتیرق بیـوك مسلمك آبیاری؛ همنیله قوغه‌جیلر حمامنه دوشر، شکر بایرامنده سینکجیل قوشلرینی چفته‌خانه‌یه صـالیویره‌رك عیداضحی‌ده قربان اوسبله برابر ماندیره پولقه‌سنی اوینار.

بو نادرهٔ روزکار، بویله‌بر محسندر. فن تقلیدده‌سنبولیستلرك استادی و شعر و انشاده زمانك یکتابر اضحوکه معتاد اولوب السنهٔ عمومیه‌دن ترکجه‌یه، فرانسزجه‌یه؛ فارسی‌یه، روجه‌یه، عربجه‌یه، ارمنیجه‌یه، چرکسجه‌یه. انکلیزجه و آرناوودجه‌یه، بالخاصه زبان عذب البیان طودیانه و فنون نفیسه‌دن موسـیقی‌یه و علوم مدنیه‌دن اقتصاده و مالیه‌یه و پاره‌سنی سوء اداره‌یه شدت انتسابی واردر، حسیات عاشـقانه‌دن شمدیلك بی نصیب ایسـه‌ده بو خسته‌لقدن‌ده عن قریب افاقت بوله‌جغی و عاطفت روزکار ایله بر دها بویله بر حالت مرضیه‌یه دوشمیه‌جکی مأمولدر. پك رعنا معلومدرکه آرتیست اولانلر عصرك ترانهٔ دل و جنـانی اولان اشـعاردن صـوك درجه‌ده ممنون قاله‌رق هر مصراعنی اینجی دیزینه بکنزتمکده و ثروت و اقبالی الماس، پرلانطه کبی شیلرده آرامیوب قصائد برکزیده و ادبیات نادیده و مصارع پسـندیده تنظیمنده آرامقده‌درلر. کرچه عشق معهود آفته بکزه‌مزسه‌ده کانهٔ آهندن چیقان الحان مؤثره جهانی یاقر و بر کره یاندیمی انسـانه بر عنایت محضه اولان آرام دل قاچار. آندن صکره آرتیست یتیشـیر. هنر ثانیه‌ده آرته‌رق صفوت فکر و ادانی اخلال ایدن بشقه دوشونجه‌لره میدان ویرمز.

§ محسن بك حقیقةً فن تقلیدده بیوك برطبیعت صاحبیدر. ارتجال الك لطیف ، الك ماهرانه سنوح ایدن مضحكاتنه بشقه بر شوق ویرر . اكر بزده قومدی ایادیٔ نا اهله دوشوبده بو درجه‌ده ترزیل ایدلمیه ایدی و بزده‌ده تیاترولره آرتیست یتشدیرن مكتبلر بولنه ایدی بو كون محسن بك ایكنجی بر قوكلن اولوردی ، مشرب اضحوكه پردازی زمانه كوره خارقه كوستریر . تقلید اصواتده نزاكت فوق‌العاده‌سی واردر . الك كوچ بر تقلیدی سهل ممتنع دینه‌جك صورتده بلا تكلیف اجرا ایدر. خوش، رند قلندردر. كیتدیكی یره شوق وشطارت‌ویرر.

١٥٦

اولا وظیفه‌می ایفا ایده‌یم .

ای قارئین كرام

عیدیكز سعید اولسون. جناب حق امت اسلامیه‌یی دائما برعید سعادت اشتمال ایچنده بولوندورسون آمین.

§ كله‌لم شمدی بحثه :

بایرامده هر كسك جیبنده پاره بولنور آ . بنم عندینده بولنماز . دون دیركتوره یازدم. آلدیرمادی . آقشامه طوغری قپودن كنایه‌لی بر چهره ایله كیردم. چاقدی. یواش یواش یاننه

صوقولدم . درحال بر ایش بولدی یارم ساعت قدر باشندن صاودی. الك نهایت ایش آمانه بیندی . محاوره‌یه كیریشدك .

— آمان دیركتور بك . یارین بایرام !

— یا !

— اوت .

— اویله ایسه ایركن كل .

— بكی افندم فقط . . .

— فقطی فلان یوق . سن یاشلی باشلی آدمسك . نمازی قیلار ، قربانی كسر. برپارچه قاوورمه چیكنر، ترنه بینركلیرسك.

— بكی اما بن دها قربان آلمادم .

— الله ! الله ! آل افندم .

— پاره‌م یوق .

دیركتوز صورتی آصدی . فنا حالده ایچنی چكه‌رك:

— بنم‌ده .

— اویله ایسه بن‌ده قربان كسه‌مم .

— دها ای‌یا ! اویله ایسه ایركن كلیرسك .

— اوت . ایركن كله‌یم . شو پاره‌یی ویرسه‌كزده بن كیجه‌ده بوراده قالسه‌م اولمازمی ؟

— پاره‌م یوق دیه‌دم‌می ؟

دوندم . (جیبده بر مجیدیه ، اوچ چاریك یوز اون پاره وار) مصراع بر جسته‌سنی اوقویه اوقویه اوه كلدم .

§ شعرادن بری قربان بایرامی یاقلاشنجه اغنیادن برینه بر قصیده‌جك یازه‌رق :

سکا قربان اوله‌یم نرده بنم قربانم

دیمش‌ده اوینك حولیسی ماندیره‌یه دونمش . بن او قدر یالواردم‌ده بر اویوز کچی بیله آله‌مدم .

§ بایرمك سویلزی اولماز اما بن شکر بایرامنی دها زیاده سورم . منديل آلمق ، هله اوجی دوكوملی اولورسه بايیليرم . قربان بایرامنده بوعادت یوق . انسانك آغزینه‌طوزلی برقاورمه ویریورلر . قرەمان اولورسه واریا ! چکیشدیر طور !

وای ! اونوتدم . . . بو آقشام ینه کوپریده طوروب بك اوغلی ، غلطه دوکونتیلرینی کوزله‌ملی . یا مدد ! آصورجی آلایی سوکر . بکری مصطفایه رحمت ! قوجه حریف ! نام براقمش !

شهرت عیاشانه‌سی دواوین شعراده بیله مذکور ، فقط یکی شاعرلر ایچمدکلری ایچون آندن نفرت ایدرلر .

§ عجبا بایرامده کاغدخانه‌یه کیدنلر بولنورمی ؟ دردنجی کونی‌ده خضر الیاس . سیر ایدك قوزی طوله‌لرینی . اتیپلی ! آمان خضر الیاس ! بزم جوجه حیاتی بیله یشیللنیور . بو بهارده برپارمق دها بویودی . باشنه برقیرمزی فس قوندیرمش . باقلا تارلاسنده‌کی کلنجکی آکدیرییور .

§ دون ایکندی وقتی فنا حالده قورقدم . اسپانیا ـ آمریقا محاربه‌سنی اوقویوردم . برده بوم ! دیمسونمی ؟ کندیمی هاواناده

فلان ظن ایتدم . قیرلادم . دفع ذهاب ایتدکدن صکره بزم « صباح » مخابرلری خاطرمه کلدی . بیچاره مسلکداشلرم (ماتازاس) بومباردمانده نه‌یاپدیلر دییه دوشونورکن آژانس آنترناسیونالدن آتیده‌کی تلغرافنامه‌لری آلدم :

ماتازاس : ١٩ نیسان – « صباح » هیئت مخابرینی شهرك طوپه طوتلدیغی مدتجه اویومشلردر .

هاوانا : ١٩ نیسان – اهالی محاربه حوادثنی آلمق ایچون صباح پوسته‌سنه شدتله انتظار ایلمکده‌در .

کی‌وەست : ١٨ نیسان – (بوتلغرافنامه براز کچیکمشدر) بو صباح بر طالغیچ باهوکی تحت البحر بورادن کوبایه کیتمشدر .

نیویورق : ١٩ نیسان – دکزدن قولایجه قاچمق ایچون ادیسونك اختراع ایتدیکی نعلینلر غاریبالدی و یونان کوکللولری ایله متفرنجین سائره طرفلرندن فوق العاده مظهر تقدیر اولمشدر .

١٥٧

درد دیکلرمیسکز ؟ دیکلرسه‌کز آکلاده‌یم :

مکر بن علاقه‌لی ایمشم . ترجمه‌سی برینه عبایی یقمشم . اما نصل یاقیش ؟ فنا . ایچم ، طیشم چایر چایر یانیور . کوکلمده آجی براملی وار . قلبم چارپیور ، بینم دونیور ، کوزلرم آغلیور . بتون حیاتم آنك اولسون ، سویورم والسلام . توکلی عاشق غریب سازینی آلوب قیرلامامش . کرمك اصلی اغورنده کول اولدیغنی کوروب عبرت آلك .

یانیورم افندم . عاشقلق آرابه‌جیلق دکل. بونده دیزکین ، کم، چول ، یولار فلان یوق . آله‌بیلدیکنه کیدیـور . کیجه رؤیاده ، کوندوز خلیاده ! آنك سودای زلف پریشـانی ایله تارومار اولدم .

بلایه باقك که صوك درجه‌ده قیصقانجم. انسـان سودیکنی مطلقا قیصقانیر . فقط بنم‌کی‌ده بندن قورناز. آمان! اوف! آه! فریاد ! داد ! استمداد ! اولیورم . عشقیله جکرم کباب‌اولدی. بن دها یانیورم . کاه بر منظومه یاپه‌یم دیـیورم . خاطر فاتر مانع اولیور ، کاه مکتوب یازه‌یم دیه هوسلنیورم ، امل قاصر براقمیور . شمدی بن نه یاپه‌یم ؟ جانانمه نصل شرح راز ایده‌یم؟ چونکه ایشك مستثنا طرفی وار . دلبرم بنم علاقه‌مدن خبردار دکل . عجبا نه یاپسه‌م ؟

هر کسك بر روشی ، هرروشك برکسی وار، کاغدخانه‌ده آرابه‌سنه مکتوبمی آتسه‌م ؟ های های! پك ایی اما او مکتوبی نصل یازه‌یم ؟ هم شیق ، هم آجیقلی اولمالی . عقلمه کلدیکی کبی یازارم کیدر :

[جانا

ای دلبر ممدوح ادا ، ای عشـوه‌باز یکتا ، جلوهٔ انظارك بوبختسز، بوشوریده افتاده‌کزی مفتون ایدییور. یمین ایدرم که سزی سوییورم . شایان مرحمت بر بنده‌کزم . تماشـای جمال باکمالکزه موفق اولدیغم زمان قلب چاکرانه‌م اولوم درجه‌سنده چارپیور. قپوکزده کوله ، قول اوله‌یم. التفاتکز حیات ویره‌جکدر . جوابه منتظرم روحم ، ملکم .]

مكتوب شيق دكلمی ؟ هله ظرفی پك شيق! برقوش آغزنده
برمكتوب اولديغی حالده اوچيور. بونی جانانم كورور كورمز:

ای نامه سن اول ماه لقادنمی كليرسك

ای هدهد اميد صبادنمی كليرسك

ديه‌رك آچه‌جق. آرتق فرصت بكله‌ملی. هله آرابه‌سی كچسون.
فقط بوكون كاغدخانه‌يه كلامشمی ديرسكز؟ كلرسه حالم خراب.
مكتوبی مطلقـا ويرمليم. آمان! طورك! او... اوت.. تا
كنديسی. الله! تيتريورم. كوزلرم دونيور. مكتوب نره‌ده؟
يان جيبمـده دكلمی؟ يوق... پارده‌سـوده‌ده يوق. آمان! هله
بوله‌بيلدم. اوده شمدی دونر. بياض بارگيرلی آرابه. هاكليور.
لكن پياسـه‌ده غلبه‌لك. نصل اته‌يم؟ نصل اوله‌جق؟ خيزله
صاليويريرم. اوف! يوركم چارپيور! او ديدهٔ سـياه نه؟ آمان!
يان زلفلره باقك. آدام! پك طون طون! كاغد حلواسی كبی
ياشماق. آی، آی! بكا باقيور. شمدی صيرمه‌سی كلدی! كريلوب
آته‌يم. ياالله! ايواه! بزم مكتوب اوچيور. هواده اوجورتمه
اولدی. رذالت! بتون فايتونده‌كيلر كوردی! بيتدم. اوسبيلجی
حافظ طوتمغه چاليشيور. ملعون كاغد! ترليورم. غالبا قيزارمشم.
حافظ كاغدی نره‌يه كوتوريـور. آق صقاللی بر افندی‌يه.
آرابه‌جی، طورمه، چك، آرتق كيده‌لم.

§ نه انايی نه خنبيل ايمشم، كاغد بو! البته اوچار. ايچنه
بر چاقل طـاشی قويمق خاطرمه كله‌دی. تو، بكا! قادينـك
يانندده‌ده رذيل اولدم.

شمدی كيم بيلير نه ديرلر؟ نه ديه‌جكلر؟ ده‌قادن زنپاره!

§ کچن کون بزم (٥) نومرووده بو حالی دوشونورکن بردن بره شاشـالادم. یوقاریده ، ماکنه‌لرك یاننده اوطورمشـیدم. آشـاغیدن بر سس : قاپتان چابوق اول! آمان! ماکنه‌لر لاف سویلیور. قولاق ویردم. بویله دکل ایمش : قاپتان چاره‌بول. مکر اسـتیم چوغالمش . دلیکلردن فیرلایه‌جقمش . برده افندم. فیص! شیرر دیه بر شیلر چیقمسونمی؟ انسـان یاکیلوبده براز دها طورسه بوغو کبابی اوله‌جق.

١٥٨

(استه‌تیك) نه‌در بیلیورمیسکز؟ خیر دکلمی؟ احتمال‌که نصل اوقونور آنی‌ده بیلمزسکز؟ اسـته‌تیك (استه‌مك) مصدرینك فعل ماضی جمع متکلمی اولان (اسـته‌دك) وزننـده بر کلمهٔ افرنجیه‌در . (بورادهکی افرنجیه قیدی سیفلیزه یعنی فرنکی علتنه اوغرامش کلمه دکلدر. دقت ایدك !) ایشته بوکلمه بوکون اقصای غرب ادباسنك نظر دقتنی جلب ایتمکده‌در. موضوعی کوزللکدر. یعنی اشیا و مرئیاتده تحری‌ء حسن ایتمن ایتمکله برابر اوصاف حسنی کندی روحکزك احوال انبساطیه‌سنه اویدورمقدر. حتی کرسی نشـینان ادبادن برینك بو بابده ایراد ایتدیکی بر نطقده مذکوردرکه :

— داللری باصدی کراز !

دیه سوقاقلرده نعره‌زن اولان مهاجر چوجغنك صداسی. ایله بر شاعرك شب زنده‌دار حسرت اولدیغی اثناده باغه ناظر

پنجره اوكنده طورەرق كراز آغاجلرينه دوشن شبنمی سير ايدركن :

بو كرازلر كوريكز سز نه كرازلر اولەجق
بوچيچكلر صولەجق هپ بوچيچكلر صولەجق

ديبه آتديغی فرياد متلاطم پريده رنكانه آرەسنده حسن نقطهٔ نظرندن كراز ايله ويشنه آرەسندەكی فرق قدردر. چونكه كراز طاتلی، ويشنه اكشيدر. حتی بو طاتليلق، بو حموضت كرازده، ويشنەده دكلدر. سزك روحكزدەدر. ايشته بزم استەدك وزننده اولان استەتيك بو كبی آثار ادبيەيی بولوب چيقاران فندر.

§ استەتيك احوال عموميەدەده كوزللك آرار. مثلا قوجەمان بر اديب مينیمينی برراقی قدحنك قيريق، پيس، مردار صورتده ويرانه كوشەسنه آتيلمش اولديغنی كورور. دوشونور. بو بر منظرەدر. برمنظرهٔ خاطر فريبدر، انسانلرك نەبیوفا اولديغنی تصوير ايدر. دوشونور، امادرين دوشونور، كندی كنديسنەديركه:

— بو قدح عجبا نه قدر كوزل دوداقلره جای تماس اولمشدر؟ كيم بيلير قاچ بيك دهن لطيف بونی كنديسنه سلسبيل حسن اتخاذ ايلەمشدر! يازيق بزه! اوف! اوح! فقط بو حاله نه ديەيم؟ رنكنه باقيليرسه بياض ايمش. هله بر تركيب ايجاد ايدەيم! آمان بومهاجر آرابەلرينك كورلتيسندن وقت يوق كه. بوصاتيجيلردن بيقدم. خرخرهٔ كلاب مدهش. طورك. طورك. بوليورم. ها بولدم هاه. اوح! بونی معترضلر بكنميەجك اما

آنلر ادبای متوسطیندن اولدقلری ایچون بوحسی آکلایه‌مازلر.
بن آکلادم . هم آکلامق بکا دوشر . حریفلر ایسته‌دکلری
(استه‌تیکلری دکل) قدر :

شو بروسه‌نك کستانه‌سی
اوقه چکر بش دانه‌سی

دیسونلر. یشاسون. سن بولیزم! بولدم . بولدم . شکسته رنك
سفالت! آمان. یازه‌یم! قید ایده‌یم، البته برمنظومه‌یه‌درج ایدرم.

دییه‌رك سویلنمسی ایله میخانه ماصه‌لرنده باشنه اسکمله
ییدیکی حالده باغیره باغیره، قانلری آقه‌آقه کیدن بر سرخوشك
آواز استمدادی آره‌سنده فرق واردر . چونکه برینك رنکی،
دیکرینك سربی‌درنکی قیریقدر. حتی بوقیریقلق نه پیمانه‌ده ، نه
مستانه‌ده‌در. سزك روحکزده‌در .

قره کوی : ٣٠ نیسان — قارشی ترامو ایلرینك مجدداً
تلوین‌ایدیلن بردانه‌سی بوکون بورایه مواصلت ایتمشدر. ازدحام
فوق‌العاده ایدی، بر ایکی کوپك یاره‌لنمشدر، شایان اشعار بشقه
وقوعات یوقدر.

شیشلی : ٣٠ نیسان — بوراده آلنان خبرلره کوره یکی
بویالی آرابه کیمه طوقونمش ایسه جمله‌سی بویانمشدر. مشتریلردن
بری جلانك بایشمه‌سی اوزرینه یرندن قالقه‌مامش و ایکی اوچ
دفعه سیر وسفردن صکره انجق یوزدیریله بیلمشدر.

§ دونکی کون نشر اولنان (ثروت فنون) رفیقمزك
١٥٦ نجی صحیفه‌سنده رسمی درج ایدیلن عبدالرزاق اضحوکه

اخلاق اوراده بیله کوزل برقومدی اوینامشدر. اکر صحیفه‌ده مسطور اولان سوزلری بر سوفلوره سویله‌ده‌جك اولور ایسه‌ك شویله برمنظره اوله‌جق.

— آثار جدیده‌یی اوقویانلر کندی مطالعه‌لرندن آزمیدر؟ وحتی چوق دکلیدر! وکیتدکجه چوغالیه‌جقمیدر؟

(بوارالق عبدالرزاقك ارقه‌سنده‌کی اقتریس ایشی‌غیدیقلیور. ایش برکوبك اته‌رق قارشوسنده‌کی اختیاره:)

— چوغالیه‌جقدر افندم. دییور.

۱٥٩

شوترقوس بوریجیلری چوق شقاجی شیلر! یوزلرینه باقوب صیرتمیه کلیور. درحال خرطومك اوجنی انسانك باشندن، آیاقلرندن کچمك اوزره بردائره رسم ایدرجه‌سنه چویرییور. کوزلجه ایصلاتنجه کولیورلر. دنیاده بوندن لطیف لطیفه اولماز.

§ وای.. یکی برکشف دها! بن ترامواپلری واسطهٔ نقلیه اولمق اوزره طانیردم. مکر بونلرك تربیهٔ اطفالده‌ده خدمتلری وار ایمش. مکر بوآرابه‌لرك چولق چوجق چیکنه‌مکده‌دهشتلیجه طاوراندقلری بوکون فناً ثابت اوله‌رق ادباً تعمم ایتمش ایمش. حتی ترموای کذرکاهنده اوطوران عائله‌لر چوجقلری یارامازلق ایدر ایتمز اوماجی کلیور. قیو آناسی چیقیور دیمکی اونوده‌رق:

— امان! یاوروم! ترامواي کلیور. صوص! دییورلرمش.

فنا کشف دکل؟ فقط بزم چوجقلر، تراموای دکل آشمندوفر کلیور دیسه‌ك ینه آنلر تونل کچرلر ظن ایدرم.

— اژانس انترناسیونال —

کاغدخانه : ١ مایس — (صباح) مخبرلری بوراده بر فصل زورنادیکله‌دکدن صکره جندره بوغازی طریقیله کوبایه کیتمشلردر. (معلومات)ك دیرکتوری برطوپ چکرله بونلری تعقیب ایتمکده‌در.

تقسیم باغچه‌سی : کذا — هر کس علی السحر بوراده قسمتنی آلوب طاغیلمشلردر.

تیریاکی چارشوسی : کذا — رژینك اوتوزلق توتون فیئاتنی تنزیله قراروبرمسی بوراجه کمال احتیاط ایله تلقی اولندی. غزته‌لر قچاقچیلغك لغو اولدیغنی یازییورلر.

اقدام مطبعه‌سنك یانده‌کی دائره : کذا — عندلیبك یوواسی مسوده کاغدلری طغیانیله خساردیده اولمش وامر تخلیه‌سنه ابتدار قلنمشدر.

اقصای غرب : کذا — بوراده بر مباحثهٔ جدیده باشلادی :

جدا دوشسه سودیکندن برآدم
پریشـاندر آنك عقلی دمادم
کیجه‌کوندوز روامی‌ظوتسه‌ماتم

شرقیسنده‌کی آدم ایله دمادمك قافیهٔ مقیده اولدیغنده اتفاق آرا حاصل اولمشـدر. شـعرا ١١٣ رأیه قارشی ٢٣٢ رأی ایله ماتمك‌ده قافیهٔ مقیده اعتبار ایدیله‌بیله‌جکنه حکم ایله‌مشدر.

فری کوی : کذا — شهر مکتوبجیسی بر پارەسز اولدیغی حالدە کاغدخانەیە متوجهاً بورادن مرور ایلدی .

§ روایات :

کراز دوداق تعبیرینە عقلی ایرمین متشاعرلردن بری دکان دکان کزەرك دوداقلی کراز آرامقدە ایمش . یمشجیلردە تلاش! دوداقلی نرەسیدر دیەصوران صورانە. باق بوکابن‌دە فیزارم. تعبیر دکیشیر اما بوقدر دکیشمز . فقط نە تحف حال ! برینە کراز دوداقلی دیەك قیزمازسەدە چیلك صورتلی دیەك کندیسنی چوبور ظن ایدەرك حدتلەنیر . عجبا امریقادە اولدیغی کبی یمشدن بر آدم هیکلی یاپەجق اولسەق نصل اولور ؟

§ بنم خاطرمە بر ترکیب عجیب کلدی . مثلا کلە یرینە بر بال قباغی آلوب اوستنە صاچ دیە پراصە یوسکوللری قویمالی . قولاقلر ایچون ألما قوروسی ، قاشلر ایچون برر کچی بوینوزی ، کوز ایچون تربە اریکی ، برونە آقچە آرمودی ، آغزە برر کراز . کوکس ایچون یافە قارپوزی ، ممەلرە ترنج ، کوبکە آیوا ، قوللرە آصمە قباغی ، باجاقلرە صلاطەلاق ، نە تحف شی! کیم بیلیر بونی کورنلر نە دیرلر ؟

§ محمود امضاسیلە آلدیغم شو ورقەیی بی طرفلغم حسبیلە عیناً درج ایلیورم :

برچوق زمانلر التفات جانادن محرومیتلە جانندن بزمش ، وفاسزلقدن ، اغیار ستمندن ، مجنونە کبی طاغلردە کزمش ، سودای دلسوزیلە حاصل ایتدیکی اضطراب معنوینك انجەسنی ،

ایلکه ، قالبنی چوپه دیزمش آکلاته‌مامش ، بلکه ترحم ایدر دیه‌رك سینه‌سنی خنجرلرله چیزمش ! ! « پژمرده نکاهك » کمند زلفندن تخلیص ایچون کندیسنی دکزلره آتمش، نه‌یاپاجغنی شاشرمش بر عاشق شوریده دل عید مبارکی وسیله ایده‌رك کوی یاره سفر ایتمکی قورار، بیرامه حرمةً آره‌ده‌کی برودتك سخونته تبدل ایده‌جکنه قانع اولور ! نصل کیتسون ؟ بونجه سنه‌لك ستمدیده معشوقهٔ جانی قوللرینی صاللایه صاللایه زیارت ایده‌مزیا ! ! مناسب بر هدیه لازم . نه کتورسه‌ك دوشونور طاشنور . اویله یا هم شاعرانه هم عاشقانه اوله‌جق. عامیانه بر هدیه‌نك نه تأثیری اولور .!! دوغریسی انسان عاشق اولدقدن صکره یالکز شاعر اولمی‌ده کافی دکلمش عاشقنه حسن انتخاب کبی برمزیت‌ده لازم ایمش ! ! بریرده‌یاللنمش بربلبل بولندیغنی خبر آلیر. نصل ؟ حسن انتخابنه آفرین‌یا ! ! بزم عاشق آناچ، دمکش ، حاصلی تکمیل اوصافیله بر عندلیب بولورده جانانه‌سنه هدیه اوله‌رق تقدیمده تردد ایدرمی؟ قوجه عاشق عیدك‌ایکنجی کونی عندلیبنی آله‌رق سمت یاره وارر. یوره‌جکی دتره‌یه‌رك بیك خلجان ایله قپونك طوقماغنی اله الیر. بیك تردده چات چات‌چالار، پرستشکاری استغنا ایله استقبال ایدر. دیرکن افندم بلبل شاقر شاقر اوتمکه باشلار . اغزی قولاقلرینه واردیغی حالده صیریته صیریته پرستشکارینه تقدیم ایدر . کمال ناز ایله قبول اولنور . بردها قیصقانجلق ایتمیه‌جکنه یمین ایتمسنی امر ایدر. عاشق‌ده منتلرله او امری ایفا ایدر (لکن براز صکره

بنه قیصقانجاق بابه‌سیله بوزوشمیه‌جقلرینه اینانیلەمز) سنەلرە نهایت ویرلدکدن صکره عندلیب معهود نغمهٔ روحنوازله بو بزم عاشقانەیه قارشی دم چکر، بر یکیلرده تحسرلرندن ظن ایدرسەم ایچلرنی چکمشلردر . او جوارده بولنان بری صباحه قدر بلبل سسندن اویویه‌مدیغنی سویله‌دی . عاشق اولدقدن صکره شاعر اولمق شاعر اولدقدن صکره‌ده موسمه موافق بر هدیه بولەرق سوکیلیسی ایله تجدید محبت ایتمك از موفقیت دکلدر . بوکون عاشقان زمانك سودکارینه تقدیم ایتدکاری هدیه میاننده بوقدر شاعرانه‌سی کورلمامشدر صانیرم. عشاقه مژده‌لر اولسون. بوندن صکره بلبل آولامق ایچون سیر ایدك آوجیلری !!

١٦٥

شو کونلرده غلطه سرایی اوکندن تراموایه بینوب‌ده شیشلی‌یه طوغری کیتدیکمزمی ؟ منظره پك قومیق ! ارابه آغا حمامی براز بچرچمز طوریور. ارابه‌جیده بر تلاش: قوندوکتور حیرتده . اوکنده بر قلاغوز بارکیرلری یولارینه‌یاپیشمش چکیور شاشدم . سببنی سؤال ایتدم . مکر اورادەکی اولردن برنده خسته وارمش . کورلتی اولمسون . ارابه پاتیردیلرندن بیزار اوله‌رق اخجنمسون دیه سوقاغه صمان دوکمشلر . بی چاره بارکیرلر اکیلوب بر لقمه آلمدن چکمیورلر . ارتق صورمیك . ارابه‌جی اصیلیر. آصیلنجه بارکیرلر طورور ، براقینجه حیوانلر اکیلیر.

§ خاطرمه بزم محسنك بر سرکذشتی کلدی. برکون مشهور عیشتاینندن برقات روبا آلیر . پروکار ایستەماطەاوغرار. تووالتنی یاپار. باستونه طیانه طیانه غلطه‌یه کچر. قره‌کویده ترامواپلرك طوردیغی یرده احبابندن بریله قونوشورکن قولنی بر شیئك کمیرمکده اولدیغنی حس ایدر. برده نه باقسون ایری بر آغز روباسنی ییه‌جك. درحال کندینی قارشی قالدیرمه آتار. مکر ترامواي بارکیری شدت جوعدن عیشتایندن الدیغی اوتدن یاپیلمه روباسنك قوقوسنی المش ایمش !

§ آمان! شیشلیده (بیك برچیچك) دینیلن برغازینو وار. ایچنده الاتورقه چالغی چالیور. فقط نه‌بیك برچیچك! نرکس، شبوی، اوندن بشقه بر شی یوق. یالکز اقشامه طوغری بك اوغلنك، غلطه‌نك نوادر ازهاری دوشیور. ارتق یشیللکی سیر ایدك. دمت دمت بلبل درەسندن کل ، طاطاوله‌دن سنبل یکی شهردن منکشه ، چیچکجی سوقاغندن قرنفیل ، وندیك سوقاغندن لاله ، درویش سوقاغندن مینه ، تیمونی سوقاغندن قاملیا ، فوچیجیدن صارماشیق ، قالیونجی قوللغندن یاسمین ، فری کویندن طوپ صلاطه ، کمرالتندن یدی ویرن ، طوغری یولدن کوندوز صفا ، قله‌دیبندن پاپیشقان، آرناوود کویندن کیجه صفا، دولاب درەسندن هندبا ، صماتیه‌دن پاپاتیه ، یدی قله‌دن مارول ، پاپاس کوپریسندن مانولیا ، لینااردی سوقاغندن اورتانجه، تقسیمدن صانقم ، ، بویاجی کویندن زنباق ، فقط قوقولرندن انسانك برونی دوشر .

§ انسانلر هر شیدن عبرت بین اولمالیدرلر . کچن کون بزم مشهور دمیر افندی ایله وقوع بولان ملاقاتمزده بر حکمت جدیده یه تصادف ایتدم . حکیم مومیالیه بزه وعظ و نصیحت ایتدیکی اثناده :

— بن انسانلغی اشك صپاسندن اوکرندم . دیدی . بردن بره شاشالادق . ایضاح ایدرك دیدیکه :

— بر کون برقبطی بر صپانك یولارندن طوتوب غازینونك اوکنه کتیردی . بزه بوصپانك بر هنری وار . شمدی کوزلرینی باغلایه جغم . ایچکمزدن بری دیکرینه اون پاره ویرسون ، بو حیوان او آدمی بولاجقدر دیدی . فیالحقیقه حیوانك کوزلری باغلی اوله رق بولدی . شمدی انسان بویله حیوانی تربیه ایدرسه بن نه دن تربیه اولمیه یم دیدم . چالیشدم . [دمیرافندی اوقویوب یازمامقده مهارت فوقالعاده صاحبیدر]

— آژانس انترناسیونال —

آت بازاری : ٢ مایس — اسپانیالیلر بوغا دوکوشدیررلر ایکن قهر اولسون آمریقا ! دیه باغیرمشلردر . حیوانلر بو کورولتیدن اورکه رك اهالی اوزرینه هجوم ایتمش و اورته لغی طارمه طاغین ایلمشلردر .

بوزدو: کذا — قبیدوشن بر فوق بالغی آمریقا یونوزلرینك اسقومرینك فرانسزجه اسمی Maquereau طوپارطوغاز منع رذالت مقصدیله جملهسنی محو ایتمکه قرار ویردکلرینی بیلدیرمشدر .

واشینغتون : کذا — میس ویلیه‌س، آدمسك قوماندا‌سنده بولنان قادین آلاینده بر اونباشی بر اوغلان طوغورمشدر . چوجق : مستر (in the way) یعنی (یولده کیدرکن بك). تسمیه ایدلمشدر .

۱٦۱

یردن کوکه کوپ دیزسه‌لر
بر برینه پرکیتسه‌لر
آلتنده کینی چکسه‌لر
سیر ایلیك کومبورتویی

مآلنه قائل اولان شعرای دوران فکرجه خطا ایتمیورلر . زیرا کرك عندلیبك روایتنه، کرك متوسطینك دقتنه کوزه‌بربرینه ایچه پرچین ایدلمه‌مش اولان تراکیب معهودهٔ جدیده‌یی مثلا (آهنك)ك شهرمکتوبجیسی کبی بری چیقوبده اورته‌دن چکسه قوجه‌قوجه حسیات جدیده، خیالات نوشنیده، افکارتراشیده‌نك کافه‌سی بر انهدام فوق‌التصوره اوغرایه‌رق بویوك برکومبورتی ایله جنجی میدانه دوکوله‌جکمش. العهدة علی الراوی .

§ بو هفته الك زیاده اشتغال ایتدیکم ماده (آهنك) شهر مکتوبجیسنك کوردیکی رؤیایی تعبیرایتدیرمك اولدی . ابوالحمیدی آرادم . کوچدی دیدیلر . زندان قپوسنه کیتدم . آنك‌موداسی کچدی دیدیلر . الك نهایت قاسم پاشاده‌کی پابوشی بیوکه قدر

كيتدم. يانته اوطوردم . پيرفانى بر آدم. ديدم كه بزم آرقداشلردن برى بر رؤيا كورمش . بو رؤيانك بكاده تعلقى وار. چونكه بن كوى ، قصبه، غرب مكتوبجيسيله آعنك شهر مكتوبجيسى رؤياده بر خسته نك نزدينه كيتمز . بنم دوقتورلغمده واردر . مكر بو خسته دهقادان اولمش ايمش . خسته لكى آكلامشم . فقط مريض تشخيصى آكلانجه مداواتدن واز كچه رك:

— علاج فلان ايسته مم . بويله شيق اولورم ، اوله جكم ديمش .

او پير روشن ضمير دوشوندى ، دوشوندى، ديدى كه :

— بو رؤيا شيطانى . او خسته اوليه جك . اولسه بيله ترسنه اوله جك !

§ شيشليده كى (بيك بر چيچك) غزينوسنه مداوم اولانلر يازديغمز فقره اوزرينه هيجانه كلمشلر . بك اوغلى قزغان آنلر كه جه بنى آرايورلرمش . فقط بن اويله كوستريشلره كليرمى يم ؟ شمدى ايشم كوجم بوغاز ايچنده جولان ايتمك .

كوكصويى نصل تعريف ايده يم ؟ هر طرفى يم يشيل . يالكز بوستانلر ايچنده ايكى دانه ليلك كزينيور . البت بونك برى ديشى ، ديكرى اركك در . كفته خوارلرى كورملى . اكثريا متوازياً يوريورلر . آقشام اوستى كونش غروبه حاضرلانديغى انظار عاشقانه ايله لوحهٔ افقى سير ايديورلر ، آنى متعاقب منظومه يرينه كچه جك بر لقلقهٔ مديده ده بولندقدن صكره ياقينده برباجه نك

اوستنده یاپدقلری لانهٔ جدید عاشقانه یه طوغری سوزولوب صارماش طولاش یاتیورلر . قریباً (پرواز لیلك) دییه برصونه یازه جغم . زیرا کائنات اشیایی مطالعه یه قویولدیغم زماندن بریدر لیلك اوچوشنه هیچ دقت ایتمدم ایدی . بو یکی حس بنی فنا حالده حسلندیردی .

غزته لرده کی اعلانلرك شاتافنه قاپیلان می نوشان زمانه دن بری نصلسه (اردك) دوزینه آغزینك صوینی آقمش و بر شیشه آله رق ایچنه ده صو قالدیغی حالده چاقمش ایسه ده طبع آبداری غلیانه کله رك استفراغات مدهشه یه اوغرامشدر . بی چاره ملابسهٔ املا ایله اردك اوردك دییه رك صفه لری بولامش وفقط بر درلو درخلایی بولامامش ! مذکور دوزی بن ده توصیه ایدرم .

— آژانس انترناسیونال —

هونغ قونغ : ٦ مایس — عبدالرزاق اضحوکه اخلاق بو هفته (چینلی چنای) اویونی اوینایه جقدر .

بیك بر دیرك : ٦ مایس — درینه دن صدالر کلیور . نیویورق هرالد مخبرینك روایتنه کوره آمریقانك قاریلر آلایی حمامه کیرمشلر ایمش .

یوقوهاما : ٦ مایس — آمریقا واسپانیا آره سنده اشتعال ایدن آتش حرب سببیله بر انکلیز تاجری ژاپونیایه آلتی ملیون یلپازه ایصمارلامشدر . بو یلپازه لر بش اون کونه قدر احضار ایدیله جك وایرلاندانك دوبلن بلده سنده ناسیونالیستلره مجاناً

توزیع اولنه‌جقمش ! ناسیونالیستلر بویلپازولر اللرنده اولدیغی حالده ساحلده‌طوپلانه‌رق صاللایوب فورطنه چیقاره‌جقلر ایمش.

١٦٢

باقه‌لم بیله‌بیله‌جکمیسکز؟ الڭ زیاده تربیه‌لی کزدیکم، کوزلرمی‌اوکه‌ا کدرك کچدیکم‌یر نره‌سیدر؟.. نه‌اولو؟ صوصدیکز! دیمك‌که بیله‌مدیکز. اویله ایسه سویلیه‌یم. کوپری باشی! آمان آرقداشلر اورادن کچرکن اطرافه باقینه‌رق کزمیك. زیرا نه‌قدر آرابه‌جی، سوریجی وارسه جمله‌سی‌سزی تعقیب ایدیورلر. فقط او قدر مدهش بر تعقیب‌که ازیلك، چارپوب تپه‌سی اوستی کیتمك. چفته یك کبی تهلکه‌لر برآنده تجسم ایدیور. موقعڭ اهمیتی ومرور وعبورڭ کثرتی جهتیله بلدیه‌نك وضابطهٔ محلیه‌نك نظر دقتنی جلب ایدرم. زیرا بر قضا وقوعندن صکره تدابیره توسل ایتمکده بر فائده یوقدر.

§ حاجیوادڭ (الی یوزی دوزکون، مصاحبتی طاتلی بر قفادارم اولسه) دیه بانغیر بانغیر باغیردیغی مضمونه رعایتله کندیسنه بر یار وفادار آرایان شیقلردن بری کچن کون کاغدخنه‌یه کیدر. مسیره‌ده علاقه ایدرڭ کیجه‌کوندوز سوقاق سوقاق کزدیکم اکثر واقع اولدیغی ایچون ایجه حال آشنالغم واردر. فقط شیق‌ده شیق! اویله ظن ایدرم‌که امثالنه تصادف ایدیلمز. حتی‌جا کتنڭ‌صول‌طرفنده‌کی‌روزت‌الیکنه ایلیشدیرلمش غنچه‌سی بیله وار. هله فس اویله قوندرلمش کبی صاچلك

نه صورتله طراندینی نفوذ نظر اربابنجه بردن بره کوریله بیلیر. هیچ برشیئی اکسیك دکل. آمان مساعده بیورکده مفرداتیله تعریف ایدهیم :

فس : سیاهه مائل ، اسکی طار بث اوغلنك یکیسی، صول قاش اوزرینه آزمتوجه. پوسکول دوبلن. یاری پارماغك یاریسی قدر فسدن اوزون صاچلر : یاندن یاریق فقط شقاق طرفنه دوکوله جکی طرفدن چویریلوب پوسکورتلمش ، یالکز صول طرفلکی بوکوله رك فسك جدارینه صورت منتظمه ده حواله ایدلمش . منکشه ، لیلاق ، برازده ژاپونه ایله ایصلادیلوب طارانمش. آلنی: دوز، بیاض، روشحاله کوره براز آچیق اوله جق.

قاشلر: سیاه ، او انحنای لطیف ایله بیچیملی . اوجلرینه طوغری طاغنیق دکل . سوزولور کبی اینجه لشمش . خفیف آلافرانغه راستیق بلليسز. کوزلر: الادن زیاده قاره . سوزکون اندیشه لی ، متجسس ، علم الروح علماسنك تعریفنه باقیله جق اولورسه نظری سوداوی . هم سومکه همده سویلمکه مشتاق. شدت ابتلادن آغلایه جق اولورسه طاری اوله جق حمرت او نکاه مستانه یی دها زیاده بایلته جق . اکر هجرانه طوتوله جق . اولورسه ساده بایله جق دکل آییلوب بایله جق . یان باقیشلری اولدقجه معنیدار. دوز باقیشی نافذ، کوکلر کسیجی، خنجر ابرانك چکیلیشنه کوره تیز. انعطاف سریع حالنده بکلری قورولی بکلر کبی مهتز ، سوزکن پارلایجی ، کیرپیکلر: اوزون، سایه لی غالبا آلافرانغه سورمه سی براز چوقجه . چونکه کوزلر آق

پشمش يومورطه آقى كبى بم بياض كوزينيور. بورون: چكمه. قنادلرى ياپيق انسانك حسيات نفسانيه‌نك بو قنادلرله چيرپيندیغنه. اوچوب بر داله قونه‌جغنه اينانه‌جغى كليور. لكن اصل لطافت بيقلرده! موطوشك روايتنه كوره برچاريك. پروكار ويچنك تخمينه نظراً اون‌يدى دقيقه. استه‌ماتك مطالعه‌سنه باقيله‌جق اولورسه يكرمى دقيقه ايكى ثانيه قدر ماشه ايله برپارچه بكدن. قيلدن خالى. مطلقا خفيف دوزكونلى يـ‌قلرينه طوغرى متمايل. دوداقلر: كرازيميه‌دن قيپ‌قيرمزى. اينجه. فرانسزلرك Charmu ديدكلرى وعادتا كرازك اتى كبى اتلى. اغيز: ادبيات جديدهٔ حاضره‌نك صحائف تصويردن نفى ايدوب صحائف غلطى تسويده ياراپان حقه كبى. ديشلر اينجى ديزيسى، ديل: ايشته بوراسى مشكل! هانيا! نصل تعريف ايده‌يم. قرداش باشمزه برده تقليد طبيعت موداسى چيقاردیلر، بكنميه‌جكلر ديه قورقيورم، لسان ثور ديلن ياپراق كبى آز تورپولى فقط اينجه. او جهته طوغرى ياپيق، غدد لعابيه‌سى آبدار، دماغى صورميك، هر آقشام فرتكك اعلا اوزومدن معمول دوزيله. قره‌قولاق صويله، مارول صالاطه‌سى، چيروز، جيلك، قالقان بالغى مزه‌لرى، اكثريا ديل پينيرى وقتنده صحنده آزيجق ايصينمشيله نادراً قيرمزى طورپ، خويار ايله صباحلين رافادان، سود، تره‌ياغى، اوكله وقتى قوزى طولمه‌سى فلانله لذتياب آرتق غير تلاغنى كوره‌مم آ. كچه‌لم چكديه يووارلاق، غبغى سيمين دكل. مطروش، هاى شيطان هاى بكا قولاقلرينى اونوتديردى.

اوفاق ، شفاف دینه‌جك راده‌ده متناسب ، اللری ، قلم طوتان پارمقلری ظریف ، ایکی اوچ خانم زرین ایله پیرایه‌دار .

شمدی ا کلادیکز دکلی ! قیافتی‌ده سز تخیل ایدك . یکی مودانك موداسی . آرابه‌ده تصادف ایتدیکنه ا کیلوب باقیور ، قاشیله، کوزیله پارولا ویریور . حتی تلاشـله نی قادین ظن ایتدی‌ده یانمزدن کچرکن :

— آه ! جانم!دیبه صولاندی . فقط بن‌قاری‌اولسه‌م بویله آبیاریٔ عشقه دوشکون اولانلری سومم . بی‌چاره صـالیور ! بکا آه ! جانم دینجه خاطرمه کان بر فکر اوزرینـه تعقیب ایتدم . تا ایلری‌یه قدر کیتدك . کوشکه طوغری بر آرابه‌وار . طوغریجه یانه طوغری چکدیردی کندی کندیمه :

— یاقالادی ! دیدم . شکاری کوره‌یم مراقیله بن‌ده‌سور- دیردم . معاذاه! صقاللی، سرت برادم! بکی آزارلیور . دییورکه:

— سنی چاپقین سنی! ساعتی کوتورر صاتارسك، پاره‌سیله آرابه‌یه بینرسك . زنپاره‌لق آردنده کزرسك ها ! صاقین اوه کلمه !

بن بیله فنا حالده بوزولدوم ! او شیقلغه مقابل آرابه‌جیلرك یاننده تکدیر ایشتمك، ساعت پاره‌سیله کزلدیکنی خلقه قارشی ادعا ایتمك موافق دکل! بك عجمی ؟ بن آنك یرنده اولسه‌م کاغدخانه‌یه‌می‌کلیردم . بابامك بوقدر سرت اولدیغنی بیلنجه . . . کندی ایشمی کیزلی قپاقلی کوریرم والسلام !

— آژانس انترناسیونال —

قعر بحر : ۱۱ مایس — ایلاریا وکفال بالقلرینك روایتنه کوره امین اوکنده عظیم بر انهدام وقوعه کلهرك تلفات وخسارات عظیمه‌یی موجب اولمشدر . مقدار تلفات هنوز معلوم دکلدر . فقط قیا ، چیروز ، ایلاریا ، کفال ، چورچور ، خروس بنلدن و مدیه ، استریدیه‌دن خیلیسی انقاض التنده قلمشدر . ایکی لورك آغیرجه مجروح اولدیغندن برای تداوی قیز قله‌سی طرفلرینه یوللانمشدر .

یدی قرداش : ۱۱ مایس — یوالری بلیهٔ انهدام ایله خراب اولان بیچارکان اسماك بوراده برووللی چویردکدن صکره آقین آقین مهاجرت ایتمکده‌در .

خیرسز آطه : ۱۱ مایس قضازده اولان بالقلرك ورثه‌سی زیختیم قومپانیاسندن تضمینات طلب ایتمکه قرار ویرمشلردر .

۱۶۳

کل یناق ، کراز دوداق ، قلم پارمق ، قرنفیل طیرناق ، اللری صیجاق فقط انتاریسی صالقم صاچاق ، تیر ابروسی عادتا بیچاق ، بر باقیشده انسانی اوره‌جق ، هوپپا ، زوپپه ، یوصمه ، دلبر ، حاصبه ، جلوه‌لی ، عشوه‌لی ، شیوه‌لی ، ادالی ، وفالی ، حقه‌دهن ، تنی یاسمن ، صاچلری سنبل ، ابلری مل ، دیلی بلبل ، کول بره کول ، پر خنده آزبجق خواننده ، دلپسند ، زلفی کمند ، سر

و حرامان ، آفت دوران ، مشهور جهان ، تنده جان ، روح روان ، امانك آمان ، غبغبی سیمین ، وجودی نرمین ، نخل ناز ، شوخ بی نیاز ، مكاره آواره ، بی پاره ، نه چاره ، آیغین ، بایغین ، شو كونلرده طارغین ، بی بدل ، قاچمه كل ، آتش میجاز ، فندباز ، فندقجی ، فستیقجی ، لطیف ، ظریف ، قره قولاق قدر خفیف ، دلنواز ، فتنه‌ساز ، مومیان ، مژكانی یمان ، غمزه‌سی خونخوار ، یوركی طار ، كوز نوری ، كوكل سروری بر آرام جانه افتاده ، مبتلا ، عاشق ، سودالی ، بلالی ، قضالی ، مفتون ، طوتغون ، اویغون ، اورغون ، یورغون ، یانغین ، متحسر ، متكبر ، متكدر ، حضرت بالطه ، صولی . قوقولی ، شاعر ، ماهر ، ظاهره ! بری طرفندن بر نامه یوللانیله‌جغی غلطه ، بك اوغلی . معجونجی ؛ چارشی ایچی ؛ كوپری اوستی ، كاغدخانه ؛ كوكصو ؛ قلندر ؛ قوش دیلی ؛ فنار ؛ صاری یار ؛ بیوك دره ، بندلر ؛ چبوقلی ؛ باغلر باشی ؛ چاملیجه ؛ حیدر پاشا ؛ كوز تپه ؛ ماما ؛ اوزون چایر ؛ هكبه‌لی آطه ؛ پرنكیپو ؛ مقری كوی ؛ قازلی چشمه ؛ فلوریه ؛ ولی افندی ؛ چیرپیجی ؛ بایرام پاشا ؛ اكری قپو ؛ فولیا تارلاسی ؛ جندره بوغازی ؛ شیشلی تپه‌سی ؛ بیك بر چیچك ؛ شفق ؛ كلستان باغچه‌شی ؛ فری كوی ؛ طاطاوله ؛ چیچكجی سوقاغی ، قالامش ، جاده بوستانی ، قرتال ، مالتپه ، پندك ؛ بیتلی كاغدخانه ، صله‌جق ، حرم اسكله‌سی ، خادم كوی . عورت بازاری محافلنده سویلنمكده اولدیغی خبر ویریلیور . نامه الله كچمسون ! قیریتیك ایده‌جكم .

§ ای عشق نه یاقدك بنی دیوانه‌می‌یم بن
ای نشوه نه کلدك بکا میخانه‌می‌یم بن

دیه‌رك دره کنـارنده غروبه قدر چاقن بر عاشـق دریا دلك تسکین حرارت مقصدیله صویه آتیله‌رق ایچه ایصـلاندیغی خبر ویریلیور. اوقدر صولانماملی!

§ قره کوزده (یالوه صفاسی) دیه بر اویون واردر. هانیا آزناقا بانونك کلینمی ، قیزیمی نه‌در . زنپـاره دعوت ایدرده اورته‌یه بر کوپ کتیریلیر. تیریاکی، همت طانی، بکری‌مصطفی، رزاقی زاده تارچین بك ، باصدیرناجی ، یدی بلا ، حاجیواد ، قره کوز ایچنه کیرولر ؛ صکره باصقین اولورده بر بر چیقارلر. ها او اویون، ها شرکت خیریه واپورلرندن کوپری‌یه چیقیش. بر کورولتی بر پاتیردی .

— واردا .

— صاوولك .

— آمان ناصورم .

— اوغلان کیتمه ازیلیرسك .

— نه ایتیورسك به !

— هیشت ! بکا باق .

— عجله‌ك نه پاتلادکمی ؟

— قادینلر ! عجله ایتمیك .

— حمال ! حمال !

— آننه ! آمان آننه‌جکم ، آننه‌جکم .

— خانم ! نه اینوب قاقیشدیریورسك ، عیندر .

— عیب سکا ! طوربه قدرده صقالی وار .

— شمدی . . . اینه‌جکم . . .

— اولور ر ر . . . .

— بوم ! یدی ایسه یانغیندر .

— بك افندی ! اولور رذالت دکل ! تأسف اولنور .

— هو ! ارککلر . طورك باقه‌یم . کچه‌جکم .

— سکا سویلیورم . قازیق کبی اوکمده نه طوریورسك .

— احمد ! باص !

— الله ویره ! صرافی قاچیرمیه ایدك .

— انکناریمی صوریورسك . اون ایکی پاره .

— وای ! حریفك آیاغی آیاق دکل طوقماق . سرچه پارماغم کیتدی .

— ها کوره‌یم سنی ! براز دها قاقیشدیر . قاقیشدیرده برابر دوشه‌لم .

— برادر! اوکنی ایلیکله چارپارلر .

— افندم ! آ کلامیورلر . یکی حسلری آ کلایه‌میورلر والسلام .

— اما تحف ها ! قوجه ریختیم یقیلسونده برکشینك بورنی قانامسون شاشیله‌جق شی !

— بر پاره ویرم . قازانسون یسون .

— نه دیمك ! آرتق غزل یازمیه‌جقمی‌یز ؟ ادیب‌اندءمی شیقلاشدی .

— اوتوز ایکی سنه‌در شونك شوراسنده‌یم . بکا برکیمسه کوزك اوستنده قاشك وار دیمدی .

— آیول ! آیول ! ماما دادی‌یه پول ویرك .

— خیر قابل دکل . مطلقا آمریقا غالب کله‌جك .

— آقشام اولدیمی ؟ ایکی دانه چاقمالی‌یم .

— اوه . آوالده‌ده‌کی بویا باق !

— قپومی افندم ! بش بچقده !

— استغفراه افندم ! قولکزی . محجوب ییوریورسکز؟

— آه! کچن کون کوردم.واه! بن بویله سودایه‌اوغرامدمدی!

— دون صباح قندیللیلری کچدك . بزم احمد رئیس اه ایچون رئیسدر !

— میان اوچ دکل . مخیر . صکره تیزکردانیه... بولوب..

— ایکنیجی مصرعنی :

لبالب یاسمندر باغزار عشقکز جانا

— او قالبلر بزه کلمز . اون ایکی اوقه‌لق ...

— یازمه‌لر کچمیور ... دوز یمنی ایستیورلر .

— بزی بر جفت قالوش ایصمارلادی ... حالا آلمادی .

— کنعان بك مرحومك منشأتنده واردر ...

— سابقا آیدین قپو کتخداسی ... رأفت افندی زاده ...

— مطولاته باقالی افندم .

— اوح ! وای جانه یاندیغم ! هله قورتولدم .

۱٦٤

ایکی مکتوب آلدم. ایکیسنده ده عندلیب ایله آره مز آچیق اولدیغنی سویله نیور اوت. موسم کلدر . عندلیبه طاریلیق اولماز. آنك خاطری شاد اولمیدر . عجبا نه یاپسه م ده باریشسه م ! بتون کللری بر یره طوپلاسه م می؟ مثلا قدیفه کلندن بر یتاق ، قایصی کلندن خوشاب ، قاووقجی اوغلی صاریسندن بر تقیه ، شقایقدن حقایق ، انکنار کلندن نجارکلی ترشیسیله برابر بر زیتون یاغلی ، آقشام کونشندن بر انتاری ، حکیم باشی صاریسندن علاج ، بیاض فندق کلندن تراطور ، آتش کلندن بر شمسیه ، سرنکوندن بر حاجی یاتماز ، منکشه دن یاصدق ، قاردونیا بیاضندن چارشاف ، قاملیا کلندن بر حکایه ، فانوس کلندن بر شمعدان ، قناریا صاریسندن بر چفت خانه ، یدی ویرندن صباح ، آقشام برر طبله یمك ابروی حیدریدن بر حیدری ، بلان موری دنیلن یوصونلی نوعدن بر خالی ، ویقتوریادن بر سفینه ، قپودان قریستودن بر میچو ، لافرانس کلندن بر مدنیت جدیده ، جرمانیا صاریسندن بر قوشاق یاپسه م ده صکره ده غراندوشس ماتیلددن مادام هاردی کلندن ، رن ماری هانریتدن ، مارشال نی یلدن ، مادام براردن برر سلام صارقیتسه م باریشه بیلیر می یز؟

آمان! دیکه‌لك . جناس سویله‌جکم ! عجبا بو قدر کله قارشی کولمزمی ؟ کولنجه‌نه باریشمش اولورز . ایش بیتر. هم عندلیب شاعر اولدیغی ایچون آره‌مزده نفاق قوپارلرده قارشی سویله‌جکم شو بیتك مألنی آکلار .

کللر دیکنسز اولماز
کوکلمده سنسز اولماز

ظن ایدرمکه عندلیب «کل ایله طوقونلسه ایچینمز» فقط شو آرالق «کلستان» باغچه‌سنه کیتمه‌سون .

§ ماشاءاه بزم‌دیرکتور دیرلدی. مطبعه‌یه بیله کلدی. آرتق «کچمش اوله» نك بیکی برپارده‌یه ! درحال برز شربت ایچه‌لك اعتقادمجه اصلا کچمش اوله. بزه‌دز. اوته‌ده مانکز دلاوه‌راسی وار . بردن بره‌ده ایسته‌نیلمز اما سوز آره‌سنده مناسبت دوشوریلور. او آجی‌یی کچیردی. فقط بزدن آجیسی چیقارسه‌فنا!

§ «صباح» غزته‌سنده کورلمشدر :

(ادارهٔ مخصوصه‌نك قضی‌کوی وحیدر پاشاخطلری‌حسابنه اوله‌رق اوروپا دستکاهلرندن شهرمز لیمانده معاملهٔ اسلامییه‌سی اجرا قلنمق اوزره اشترا ایدیلن ایکی‌قطعه مکمل سفینه‌نك قریباً شهرمزه ورودینه انتظار ایدیلیور .

آفرین (صباح)ه بو مژده‌سی دکدی ! ها شویله!

§ حوادث محلیه :

بو کره روم‌ایلی شمندوفرلری دیرکتورلغندن عموم

مأمورینه تبلیغ ایدیلن بر بیاننامه‌ده مأذون اولانلرك خارجده‌ده شابقه کیملری بیلدیرلمشدر .

§ ترامووای قومپانیاسی ایله آرابه‌جیلر آره‌سنده عقد ایدیلن مقاوله موجبنجه بعدما هیچ بر کیرا آرابه‌سی ترامووای آرابه‌لرینی کچمیه‌جکدر .

§ کچن کون چیمایی آلمنی اونوتمش اولان آطه واپوری آطه قهوه‌سنی‌ده سوروکله‌مکه چالیشمش ایسه‌ده ایکی واپورك بر آنده قالقمسی لیمانك طارلغنه بناءً اویه‌میه‌جغندن آطه‌قهوه‌سی طورنستان ایله‌مشدر .

§ ریختیم قومپانیاسی مهندسلری طرفندن ویریلن بر راپورده انهدامك معونه‌جیلرك اوجی چنکللی صیریقلرله ریختیمی جر ایتملرندن ایلرو کلدیکی بیلدیرلمشدر ، معونه‌جیلر درحال پروتستو ایتمشلردر .

§ بر زمان سیغاره طبقه‌لرنده کورلدیکی وجهله بعدما دخی (سعادت)، (طریق) غزته‌لرندن اوچورتمه یاپیلمغه عموم بقالزادکان طرفلرندن قرار ویرلمشدر . فقط قوبروغنك (ارتقا) دن‌می ، یوقسه (ترقی) دنمی یاپیلمسی هنوز قرارکیر اولمامشدر .

§ صیریقلامق تعبیرینك اوموزه اوروب چالمق معناسنه کلدیکنی آکلایان امین اوکی حماللری لغت صاحبلرینه بر بیاننامه کوندره‌رك کندیلرینك بو معنادن اسقاط ایدلمسنی طلب ایتمشلردر .

§ بون مارشه ایله بازار آلمان اره‌سنده‌کی رقابتك کسب اشتداد ایتمسی حسبیله پیکمالیونك حکم تعیین ایلدیکی ویقیلان

خانه‌نك بی‌طرف قالمسنه قرار ویرلدیكی بك اوغلی محافلنده سویله‌نیور .

— اژانس انترسیونال —

شفق باغچه‌سی : ١٤مایس — فرتك دوزیله اردك دوزینك مقفا دوشمه‌سی حسبیله قوافیٔ جدیده تحریسنده بولنان شعرادن بری دون علی السحریلكن كورك بورایه كله‌رك بر قصیده تنظیمنه باشلامشدر .

بكقوز : ١٤ مایس — التی قول اسقانیله كیمسه رغبت ایتمدیكی جهتله پیاسه دوشمشدر .

شیشلی : ١٤ مایس — كبابجی اصنافی لونجه‌نك بورایه‌نقلنی تذكر ایتمكده‌در .

چاتالادی قپو : ١٤ مایس — سور اوزرنده كزینن برقوزی هر نصلسه اشاغی‌یه اتلامش وقارنندن پاتلامشدر .

كی‌وه‌ست : ١٤ مایس — لاشه قارغه‌لریله كوپك بالقلری اره‌سنده برآ وبحرآ بر محاربه اولدیغنی تكذیب ایدیلیور . امریقانك قنادلی قرتال الایله اسپانیانك آق‌بابا طابورلری بر محاربهٔ سمائیه ایده‌جكلردر .

١٦٥

نه اولدیلر دیوردم ! سوقاقلرده آلهی ، غزل ، قصیده اوقویه‌رق ، قپولری چاله‌رق ، اوته‌كینك بریكنك یاقه‌سنی

یاقه‌لایه‌رق خلقی بی حضور ایدن فقرای غیر صابرین نره‌ده قالدیلر دیه دوشونیوردم. مگر هر بری بر تاجر اولمش! پولیس بزی یاقالار، دارلعجزه‌یه کوتورر قورقوسیله اوفاق برموم قوطیسنه اون اون بش شمعه‌لی کبریت قویمشلر. فقط سوقاق باشلرینی کسمشلر طوریورلر. کوردیکزمی؟ فکر تجارتی! حریفلری بر از دها صیقیشدیره‌جق اولورلرسه بلکه هر بری بر ر کوشه صرافی اولور!

§ وای!.. شو انسانلر نه عقللی مخلوقدرلر! شو عصره دور ایجادی دیمکدن بشقه چاره یوق. شیمدی‌ده بری چیقمش، الندە بر دمت قوپون. کیم یکی یولده، سقط، غریب افاده‌لی، اوروپا کتابلرندن جندره ایله آقیدلمش عصاره‌لی، هر بری بر حرکت ادبیه‌نك محصولی، منهوف، بر منظومه، بر مقاله یازارسه درحال یکی ادیب جدید، امتیازنامه‌سی ویره‌رك مؤسسلر میاننه ادخال ایتمکده‌در! ای اطفال صغیره! قوشك؛ قوپون بیترسه آچیقده قالیرسکز.

— آژانس انترناسیونال —

سرکه‌جی: ۱٦ مایس — ادبیات جدیده منشأ واساسلری دیه یازیلان مقاله بورا محافلنده فوق‌العاده حسن تأثیر ایده‌رك اصنافك کمال خواهشله ترشی قورمغه باشلادیغی ومحصولده فیض وبرکت آثاری کوروندیکی شایع اولمشدر.

یایلا: ۱٦ مایس — بتون ادبا بر حرکت ادبیه ومشیت قامیه ایله رسم کچیداجرا ایتمشلردر. «اقدام» غزته‌سی ایچلرندن

بری ایله ایکی ستون قدر ملاقات ایدەرك احتساساتنی صحیفەلرینه درج ایلمشدر .

طرابیه : ۱٦ مایس — ادبیات جدیده منشأ واساسلری مقالەسنده یکی ادبیات جدیدەنك مأخذلری درج ایدلیوب یالکز مترجملری درج ایدلدیکی ایچون مقالەیه ناتمام نظریله باقیلیور . « اقدام » یکرمی درت ساعت ظرفنده جواب اعطاسی شرطیله بر اولتیماتوم ویرمشدر . محافل ادبیەده هیجان . تلاش بر کمالدر . مناسبات ادبیەنك انقطاعندن قورقولیور . کاغد پارەسی اوچ قاپیك فیرلادی .

بابا عتیق : ۱٦ مایس — «اقدام»غزتەسی افکارجاهدانەیی افکار جاهلانه دیه تفسیر ایلدیکی ایچون بوراده (د) ایله (ل) آرەسندەکی مناسبات قدیمەنك منشأ واساسی آرانیلمقدەدر .

قرەکمرك : ۱٦ مایس — یکی ادبیات جدیده کمرك رسمندن عفو اولنمشدر .

معلومات

[رسم مذکور یوزده بش دوشونمکدن عبارت ایدی] .

اسکیدن (کلدی ـ کیتدی) تختەلری وار ایدی . بیلمم خاطرلیورمیسکز ؟ عقلای ادبادن بری عجبا بو تختـه شمدیکی حالده نەیه سنبول اتخاذایدیله‌بیلیر دیه دوشونمش ، طاشینمش ، بولەمامش نهایت ظرفادن برینه دردینی آچمش ، بونك ایچون

بر محل استعمال بولك دیمش . ظریف بر خنـدۀ التفـات کوستردکدن صکره :

— اکر هرایکی کلمه‌نك اورته‌سـنه بر واو علاوه ایدوبده (کلدی وکیتدی) دیرسـکز آثار جدیدۀ ادبیه مجموعه‌لری قپاغنه بکزه‌دیرم . دیمش !

— بعدالترتیب —

— آژانس انترناسیونال —

نیویورق: ١٦ مایس — اسپانیول قرووازور وزرهلیلری بورایه قولرا یعنی قورقو میقروبی جلب ایله نشر ایتـدکلرندن خسته‌لق شهرك محال مختلفه‌سنده باش کوسترمشدر .

قادیقس : ١٦ مایس — نیویورقده قولرادن اثر یوقدر . بومباردماندن قورقوبده عار فراری قبول ایتمیانلر بویله برشایعه نشریله سیویشمشلردر .

نیویورق : ١٦ مایس — شهرك ایچنده برغوروولتی پیدا اولمشدر. غوروولتینك طوپ کورلتیلرینه‌دونه‌جکندن قورقولیور .

قوزغنجق: ١٦ مایس — بوصباح بر آلای قارغه کچدی . بونلر بحر محیطه مغروقین تحریسنه مأمور اولمشلردر .

١٦٦

وای ! افندم وای ! یکی جامعدن کوپری‌یه اونلغی طوقه ایدنجه‌یه قدر انسـانده نه قفا قالیور ، نه‌بین . بو صـاتجیلرله

نه یاپه‌جغز ؟ حریفلر قولاق بلاسی، باش آغریسی، آوازی چیقدیغی قدر باغیرییور .

— هایدی بیش هایدی بیش !

— قاری‌ده بیش بوزی‌ده بیش .

باغچه‌لرده بال قباق
کتیردم طباق طباق
ایناعمزسه‌ك یه‌ده باق
اون‌پاره‌یه بر طباق

— بیورك کوزم !

— بوززز . . .

— بوز ! ! . . اوتوز ایکی دیشنه کووه‌نن . . .

— بوز دریاسی . . . .

— «اقدام» ، «صباح» ، «معلومات» . . .

— افندی ! افندی ! . . برغروش دها . . .

— دستور ! . . .

بو سسلر بربری آردنجه عکس ایدییور . ولوله‌ٔ قیامت . . آرابه ، تراموای ، حمال ، بارکیر ، کوفه، سپت ، دمت، بوغچه اوموز باشی، باستون اوجی، شمسیه کناری، بتون بوکورینور قضا اورالرده دونوب طولاشیور .

§ یولده یوریمکی بیلمك‌ده هنر ! آلیق آلیق یورینلره قیزمه‌مق ممکنمی ؟ یا برینه چارپار ، یا برینك آیاغنه باصار ،

سورچر، دوشر، بریکمش صولره طالار، اورته‌لغی زیفوسلار، هله النده شمسیه ویا باستون وارسه .. ایش دهشتله‌نیر. اللرینی آرقه‌یه چویرر آنی‌ده قویروق کبی صاللار.

برکره امین اوکنی دوشونك ، غلبه‌لکی کوز اوکنه آلك وآرابه‌جیلرك قیرباجلرینی خاطرلیك ، انسان مطلقا دهشت ایچنده قالیر . یا او مهاجر آرابه‌لری: الله اسیرکسون . ایشـك الك رذالت اولان جهتی بزم سوقاق کوپکلرینك یاپا قالدیرملرینه سریله‌لریدر . کچه‌بیلیرسك کچ! اویاندیرمغه جسارت ایده‌بیلیرسك اویاندیر! بن، اویقو سرسامل‌کندن ، هارت! دییه قاپه‌جغندن قورقدیغم ایچون بر قوس چویره‌رك کچرم !

شهرمزده هریرك برشهرتی واردر . مثلا بایزدك توزی . اون قپانك چاموری، امین اوکنك لوقانطه‌لری . افندم . بواوچ یردن کچه‌بیلیرسه‌کز کچك . روزکار یوف ! دیدیمی اون قپانی چاموری قباریر صباح اولدیمی امین اوکی لوقانطه‌جیلری دیزیلیرلر . کوزکز کوزینه ایلیشمسون . معاذاه ! قاچ بیك بیورك ! حریفلر برکت ویرسون کوزلرینه کسدیره‌میورلر . یوقسه انسانی یاقه پاچه طوتوب ایچری‌یه صوقه‌جقلر ! ظن ایدرمکه آرتق بو عارسزلغه نهایت ویرلمك زمانی کلدی .

§ غالبا ینه بزه اویقو حرام اوله‌جق ! سیوری سینك ، تخته بیتی کلیور . پیره‌لر دیزلکلری چکمش، تاتارجقلر اویانور . قره‌سینکلر بیویور . دون صباح بر فریاد ایله اویاندم . ساعت طقوز . قالایجی کچیورمش ، براز طالعیم دیدم . سیمدجی

اویله‌دی ، برایکی اسنه‌دم. کوزلرم قپانیرکن سودجی فیرلامش.
آرقه اوطه‌یه جوشدم، قیردن آ کیرتی قوپدی . صفایه آتلادم،
مطبخده قیامت . آشاغی‌یه ایندم . جوارده نه قدر خروس
وارسه محاوره ایدییور ، نه قدر طاووق وارسه غیدغیداقده.
هله براز دها صبر ایده‌یم دیدم. بزم قره اوغلانه صالدیرمشلر،
میدانك اورته‌سنده بر خیریلتی پیدا اولدی . بونلر صوصار
کبی اولورکن قومشونك یاوروسی چینلادی ، اونلرده‌سنی
بیتیردی ، بزمکیلر پاتیردادی . ای آرتق ! صوصك دینکه
قالمادی . فوص ! دییه قهوه طاشدی ، بن باغیرمغه باشلادم ،
دیرکن باروتخانه‌نك صوکی کله‌ین دودکی عکس ایتدی .
شمندوفر آندن آشاغی قالیرمی یا ! او مبارکده اوتدی ،
دریندن بر سس :

— نه اعلا پانتوفلالر ، باصمه‌لر ، ماقاره‌لر ، دوکمه‌لر دییه
طوره طوره بری کچدی . پاطلایه‌جغم . هایدی ! بر چاك
صداسی ! بره آمان ! فنا حالده حرصلاندم . بون بون‌حولی‌یه
ایندم . قپویه پات ! دییه دهشتلی برشی ایندی . طیشاردن
اینجه برسس :

— باق ... قا ... ل !

حدتله آنی قوغدم . بر درلو کیینه‌میورم . شاشیردم .
آل سکا بر مساط دها ! باغچه‌ده‌کی قوزی ! ظیر ظیر اوتر .
والله کسرم ! دییه باغیرنجه کوچك طوتدیردی. صوص! قیزم.
آره‌سنده قالین بد بر صدا :

— صاقیز قباقلر ! دییه نغمه‌لنسونمی ! ایشته صباحلری بویله. شیمدی کیجه‌لری‌ده طوکدیرمه‌جیلری بکله‌ملی.

— آژانس انترناسیونال —

بیك بر چیچك : ١٩ مایس — خانم‌الی‌ایله قاطیرطیرناغی آره‌سنده برودت حاصل اولمشدر .

تقسیم باغچه‌سی: ١٩ مایس — غارسونلر بوموتی‌بیره‌سنك بیاتنی سوره‌رك مشتریلرك پاره‌لرینی پای ایتمکده‌درلر .

شیشلی : ١٩ مایس — ترامووای شرکتنك برنجی،ایکنجی صنف یوریمه‌ین آرابه‌لرندن بر قاچی قره‌یه دوشمشدر .

١٦٧

§ ارباب مطالعه‌دن برینه (ارتقا) ایله (ترقی) آره‌سنده‌کی فرق نه‌در دیه صورمشلر . دیمش‌که :

— بری اوقونور چیقاز ، دیکری اوقونماز چیقار .

§ ینه او ذاته (یکی ادبیات جدیده) ایله (اسکی ادبیات جدیده) آره‌سنده فرق نه‌در دیه صورمشلر .

دیمش‌که :

— بری‌اوقونور آکلاشیلماز،دیکری آکلاشیلیراوقونماز.

§ ینه او ذاته صورمشلر :

تونل ایله ترامووای آره‌سنده‌کی فرق نه‌در ؟

دیمش‌که :

— بری قرا کاتقده کیدر آدم چیکنه‌مز، دیکری آیدینلقده کیدر کوزی کورمز .

§ روم‌ایلی و آناطولی شمندوفرلری آره‌سنده فرق نه‌در ؟ دیمشلر .

- بری فسـلی دیکری شـاپقه‌لی قـوندوکتور قوللانیر دیمش .

§ دیمشلرکه :

رژینك توتونیله تنبا کوسی آره‌سنده‌نه فرق وار ؟

دیمش‌که :

— بری ایچلمز دیکری چکیلمز .

§ دیمشلر که :

— بك اوغلی ایله غلطه آره‌سنده نه فرق وار ؟

دیمش که :

— قرق سکز مردیون !

§ دیمشلر که :

— واپور ایله یلکنلی آره‌سنده نه فرق وار ؟

دیمش که :

— بری نفس الیر، دیکری نفس ویرر .

§ دیمشلر که :

قاضی کوی ایله حیدر پاشا آره‌سنده نه فرق وار ؟

دیمش که :

— ییقیق بر ریختیم .

§ دیمشلر که :

— بوغاز ایچی واپورلریله قاضی کوی واپورلری آره‌سنده نه فوق وار ؟

دیمش که :

— بری سریع یورور . دیکری آهسته .

دیمشلر که :

— طریق غزته‌سیله سعادت غزته‌سی آره‌سنده نه فرق وار ؟

دیمش که :

— بری تعمیر ایدلمز ، دیکری بولونماز .

دیمشلر که :

ادبای جدیده ایله ادبای عتیقه آره‌سنده نه فرق وار ؟

دیمش که :

— بری شیق ، دیکری بوزوق دوزن .

« آژانس انترسیونال »

ازمیر : ٢٠ مایس — صول ماژور ، فامینور دیه اوتن بورا شهر مکتوبجیسنك آهنكی فالصولاشمشدر . تعمیرینه چالیشیلیور .

کوبا : ٢٠ مایس — ضعفای اسماك آچلقدن شکایت ایدییور . مرقومان عودت ایتمك نیتنده‌در .

نویورق : ٢٠ مایس — قاریلر آلاینده تولدات جدیده

واردر . طوغانلردن بری (کوکل) دیکری (علاقه) و بر قیز چوجغی‌ده (محصوله) تسمیه اولنمشدر .

§ اولماز شی ! بزم حضرت ولد بیوك بر زیان ایچنده قالمش . لطیفه بر طرف. جداً شایان دقت بر وقعه! آرقداشمز اونده‌کی بر خدمتجینك اثر اهانتی اوله‌رق آلتیوز جلد کتابنی غائب ایتمش! بوقاری قونصولده بولنان سکز یوز لیرا قیمتنده‌کی مجوهراتی آشیرمق واکنی بللی ایتمه‌مك ایچون اوی آتشه ویرر . کچنلرده دفترداره‌ده وقوعه کلان حریقه سبب بو ایمش . خائنه فکر ملعنتنی بو صورتله ترویج ایدر . پاره‌لری ، الماسلری چالار ، خانه‌نی یاقار ، حضرت ولدکده کتابلری یانار . باخصوص سنین عدیده‌دن بری اوغراشدیغی ترك لغتی‌ده بو میانده کول اولور . یازیق ! حقیقةً سزاوار تأسف ! ملعونه بر حرکت جنایت کارانه‌سی ایله بزی حسن خاتمه‌یه وارمق اوزره بولنان بر کتاب نفیسدن محروم براقدیغی ایچون ارباب جد وهمت نظرنده‌ده لعنت ایدلمکه شایسته‌در .

کرچه حضرت ولدك مساعیء واقفانه‌نه حلل کلمز ، فقط صرف ایدیلن امکارده‌ده آجیامق بزم المزدن کلمز . عرض تسلیات ایلرز .

§ بزم دیرکتورك روایتنه ، اداره مأمورینك درایتنه ، آرقداشلرك غیرتنه ، مرتبلرك اهلیتنه ، ماکنه‌جینك مهارتنه ، قهوه‌جینك قوتنه ، اوشاقلرك اشاعتنه ، حماللرك متانتنه ، باقیله‌جق اولورسه (ثروت) غزته‌سی حزیران ابتداسندن اعتباراً یکی

ادبیات جدیده‌یه بر عبرت مؤثره اولمق اوزره فرانسزجه‌دن آیریله‌جق ، هرایکیسی‌ده آیری آیری نشر اولنه‌جقمش ! عجبا بن اوراده‌ده شهر مکتوبجیلغی ایده‌جکمی‌یم؟ روش حاله کوره یازه‌جغم غالبا .

١٦٨

آدملر ! . . . بزم غزته‌لره قربان اولسونلر ! . . . کفته خوارلر نه قومیق شیلر ! اوقودقجه کولمه‌دن قیریلیورم . عله برر کره اسملرینه دقت ایدك ! (اقدام) شرکت خیریه‌نك بیلمم قاچ نومرولی واپوری کبی یاندن چرخلی ، کوکرته‌سی بوم بوش ، یان قماره‌لری تنها ، آلت قماره‌لری قراکلق ، ٢٤ ستونلی دمن طرفدن ویشی صویی آقیور ، ضایع بر مهر آصیلی . چیرچیر صوینك آهنکی ، شفا صویندن عافیت اولسون دیه بر لوحه معلق ، اوتوز اوتوز بش دانه دوقتور ، صاتیلق قوجه بر قوناق ، طحن حلواسی کبی بر طبیب ، سفرا اجزاجیسنك بال‌صغوقلغی بیمارخانه مزایداتی ، مطالعه‌یه مراقلی اولانلره مخصوص بر سلانیك کتبخانه‌سی ، اولدیغی حالده یر یر طولاشیور ، البته کتب عربیه‌ده مذکور اولدیغی اوزره (ویلزم للاقدام اقدام) .

(صباح) شکرینك خیالی ، آرقه‌سنده کون طوغدی مغازه‌سی کبی قاریشیق بر صحیفه ، کویا کیجه‌لین اویقوسز قالمش ده چیورلمش کبی قوجه بر درام قومپانیاسی ، عبدینك قوییه‌سی

عاطف ، ایکی بدبخت لوسـترهجی ، سلیمانیه‌ده، زوالّی بر پدر، طاطاوله ترامواینی. بر جنایت . ٥٠٩٦٩ ﺧ لیراسی وارکن اولان بر انکلیز آقتوری. قودورمش بر کوپك، حیدود آناسطاش، زوریخ کولنك کوچه‌سی . آرتق صـورمیك کندلرله کیدنلرك حدی حسابی یوق ، اویله‌یا : (آمه‌ن آراووت آبیس بس) (ترجمان حقیقت) نره‌ده‌یز کوپری باشنده‌می‌یز؟ بکن بکندیککی آل ، قوجه بر حسن انتخاب مغازه‌سی ، ایسـته‌دیکك علاجی ایری ایری بر انکلیز اجزاخانه‌سی ، آردندن کچن سنه باغلره عارض اولان میلدیو خسـته‌لغی . فورطنه‌لرك کوپری‌یه اولان تأثیری، استانبول اوتلی . ایکی کوزم بانق عثمانی بناسی ، قلب روسـیه قائمه‌سی سـورن بر قلبزنك دردسی ، (هپ کوپری باشنده یاقلانیر) ترامواپلر، آدم چیکنه‌یور،ساردنیا زرهلیسنك ساقسونیایه مواصلتی کورینیور .

قوجه معلومات! بوم بوش! حالبه برازده شهر مکتوبجیسی، ایلهده اکلنیر. باصمه‌جی دلالی یورکی‌یه ٣٠٠٠٠ فرانق چیقمش، میر مومی الیه (بوندن صکره آرتق افندی ، بك دیملی نه چاره؟) بکا یوزده یکرمی بش ایله پاره اقراض ایتمه‌مش ! عادتا قیزدم . نه‌دن ! نیه ویرمسـون ! ویرمزسـه دیلمدن قوتیله‌ماز . صکره بتون باصمه‌لری صاپارم. وای افندم وای! اوچیوز بیك فرانق! چارشـو قارمه قاریشیق اولمشـدر . آل بر تاجر دها ؟ فقط شمدی یورکی باغیرماز . ظریف باصمه‌لرم دیـه‌جك ایکی اوچ دانه بولور. دکانه ساعت درتده کلیر. هکبه‌لی آطه‌ده بر او آلیر،

فری کوینده بر یر طوتار ، آقشـام غازینوده چاقار ، پازار
کونلری صباحلین بر قاچ دانه پارلاتیر ، اوکله یمکنه کیدر، براز
شکرلمه یاپار ، اویانیر ، صباح تووالتنی بوزار ، آقشام تووالتنی
ایدر ، باستون الده ، براز باباپانه ، یاز ایسه ساحلده ، غازینو
اوکلرنده کزینیر، بلدیه‌یه اعضا انتخاب اولنور ،کلیسادەسوزی
کچر، چوجقلرینی فنارمکتبنه،اورادن طوغری اوروپایه یوللار،
پیاسه‌یی کوزتلر ، فوندوتری مراق ایدر ، مطلقا اللی آلتمش
دانه تحویل آلیر . امیدوار اولور . هر چکیلیشده بر دانه‌سنه
اصابت ایتسه اللی کره اوچیوز بیك نه ایدر دییه دوشونور ،
ایچندن چیقه‌ماز ، اویله دکلمی : یورغا کی افندی ویا بك !

(ثروت)ه ندیرسکز! هله‌شوزوکورده‌باقك. برازفرانسزجه
بیلیورم دییه اوده بتمله استهزا ایدییور . والله سویلرم! رژینك
علیهنه یازییور ، ادارهٔ مخصـوصه‌یی ذم ایده‌جك ، مونیتوره ،
لوانته‌فیت ویرییور ، یانه خزینهٔ فنـونی آله‌جق ، خزینه‌سنی
جیبنه قویوب فنونیله برلشه‌رك (ثروت فنون)ك اسمنی چاله‌جق،
رقابتلره کیریشه‌جك ! خیرسز اولسون . بوطریق ایله ایش
سوکمز . بویله شیلرله سـعادت چیقماز . ارتقا ایده‌مز ، ترقی
بوله‌ماز ، مکتب کبی اولور ، رسملی غزته‌یه دونر ، هانیا پول.
دیون عمومیه‌یه خبر ویریرم ، اورادن‌ده پول مجموعه‌سنه یازارم.
معرفت سوز بولوب دیکلتمه‌لی. اویله خانملره مخصوص‌شیوه‌لرله
بیلمم ثروت ایمش ، یوق بخت ایشی ایمش ترانه‌لرینه کیمسـه
قولاق ویرمز . بوراسی اسـتانبول بوغازلر ، انسـانی پوسته

ایدوب تاخیدیرموسه یوللارلر : لسان عذب البیان عبرانی ایله تلغراف چکوب بتون جرائد شرقیـه‌یه یازارلر ، سن آرتق «منظومهٔ افکار» بکد قوافیٔ جدیده بوله‌جغم دیه اوغراش ، نه‌اولورسه اولسون مروتی الدن براقماملی ، عبرت آلمالی ، غیرت ایتملی . صحت مندرجات ایله مزین اولمغه چالیشمالی .

آژانس انترناسیونال

بالابان : ٢٥ مایس — یاغ قپـانی معونه‌لریله کلن غزته نسخه‌لری بورا پیاسه‌سنی ایندیردی . اخذ واعطا طورغوندر . هوا غایت صیجاق . یاپراق بیله قیملدامیور .

فنار : ٢٥ مایس — استانبول تنویر شرکتی مهتـاب هوالرده غاز یاقمامغه‌قرار ویردیکندن مقری‌کوی بلدیه‌سی جمله‌سنی اوفلیوب سوندیرمشدر .

جاده بوستانی : ٢٥ مایس — (طریق) چیقمیور اعلانی مأمورین بلدیه کیمسه سوقاغه چیقمیور آکلادقلری ایچـون یول تعمیراتی سکتهٔ تعطیله اوغرامشدر .

١٦٩

حوادث محلیه :

(موزع صباح) ایله یاریشه چیقه‌جغی غزته‌لرطرفندن بیان اولنـان موزع شهر برای تعمیر آیوانسرایه چکیلمشدر .

§ قفا یاریمی موسمی حلول ایتدیکی جهتله اولرجه تقیداته

باشلانلمشدر . بتون محله چوجقلری طوت دوشوره‌جکز دیه طاش طوپلامقله مشغولدرلر . ایکی اوچ جامجی بونره انداخت کیفیتنی اوکرتمکه باشلامشلردر . آنلرك ویردکاری درسلره کوره هر طاش آتیلیر آتیلماز آغاجك داللری آره‌سندن سوزولوپ بر شاگردی حصوله کتیریرسه طوت داللری قورقولرندن سیلکینیر وحصیر کبی یره دوکولورمش !

§ ثروت غزته‌سنك اداره مأمورلغنه معلومات غزته‌سنك اداره مأموری ومعلومات غزته‌سنك اداره مأمورلغنه ثروت غزته‌سی اداره مأموری تعیین ایدلمشلردر .

— شهر مکتوبجیسی —

معلومات غزته‌سی اداره مأموری بکی تبریك ایدر وتوجهات بنده نوازانه‌لرینی استبقایه مسارعت ایلرم .

§ هفته‌لق معلوماتده شهر مکتوبجیسنك بر مایس تاریخلی بر تلغرافنامه‌ده کیجه ساعت سکزده چنغراقلی آتلی بر آرابه ایله مالتپه‌دن حرکت ایتدیکی بیلدیریلیور ایسه‌ده مومی‌الیهك مالتپه ، کوزتپه ، دره‌تپه ، طبان تپدیکی معلوم اولدیغی ایچون محافل معهوده‌ده جالب اهمیت اولمامشدر .

§ « اقدام » لك آمریقا دونغاسنك اسپانیا دونغاسنی قاره قپانه قاپادیغنی طویان کریه پروران دهر کمی طوتمق هوسیله مذاکراته باشلامشلردر .

§ شاعر شیرین ادا وناظم یکتا ، ادیب لبیب بی همتا وناثر هر دم مقفا بر زوکورت بو کره روم ایلی تحویلات پیانقوسنده

برنجیلکی احراز ایدن باصمه‌جی دلالی یورکی افندی‌یه بر تاریخ لفظی تقدیم ایده‌رك بر قماش انتاریلك آلدیغی وتاریخك شو یولده اولدیغی قرائت صالوننده بیلدیریلیور :

اخذ ایدنجه آقچه‌یی یورکی دیدی بی‌اختیار
الوداع ای احتیـاج والفراق ای اضطرار .

(اژانس انتر ناسیونال)

مرزیفون : ٢٦ مایس — « اقـدام » ك تقـدیم ایتدیکی اولتیماتومه (ثروت فنون) شدتلی جواب رد ویردیکی ایچـون مناسـبات ادبیه منقطع اولمشـدر . پارسدن کلن بر مکتوبدن شهرت سهیله‌نك یا کلش اولدیغی بیلدیرلدیکندن هیجان آرتمشدر . طرفین تدارکاته باشلامشدر .

مدانیه : کذ — « اقدام » ك صاحب امتیازی مناسـباتك انقطاعنی خبر آلیر آلماز بروسه‌دن عودت ایله‌مشدر .

لونجه : کذا — « اقدام »ك دخولی منع ایدلمشـدر . ادبا عدم قرائتنه قرار ویرمشلردر . ثروت فنون (اوشنمه‌ك ..) سرنامه‌لی بر غزل یازه‌رق پروتستو ایتمشدر .

§ شرکت خیریه مشتریلری آره‌سنده مهم بر بحث جریان ایتمکده ایمش . حواجه مرحومك پاره‌یی ویره‌ن دودوکی چالار دیه برقاعده وضـع ایلدیکی معلومدر حال بوکه شرکت خیریه واپورلرنده مشـتریلر پاره ویردکاری حالده دودوك چاله‌میور - لرمش ، بالعکس پاره آلان بر مأمور چالیورمش . اویله‌یا ! مشتریلرك حقی وار .

§ ترامواى كذركاهلرنده بولنان كلابك برمرض مستولى يه اوغرايه‌رق اوچر آياق قالدقلرى ومرض دوام ايدر ايسه ايكيشر آياق قاله‌جقلرى خبر ويريليور .

§ قالامش واپورينك كنديني آلامامش وكوپرى يه صاپلانوب قالمش اولديغى حوادثنى الك اول ياقه‌لامش اولان بر غزته مخبرينه يقيلان شكرجى دكانندن بردانه قورابيه ويرلديكى سويله‌نيور.

§ ناصور وترباصدى موسمنك حلولى مناسبتيله تراموايلرده پوتين چيقارمق تهلكه‌سنك ازاله‌سنه اداره‌جه تشبث ايديله‌جك، اولورسه جيادت هوايه خدمت ايديله‌جكى با راپور بيلديرلمشدر.